

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

1

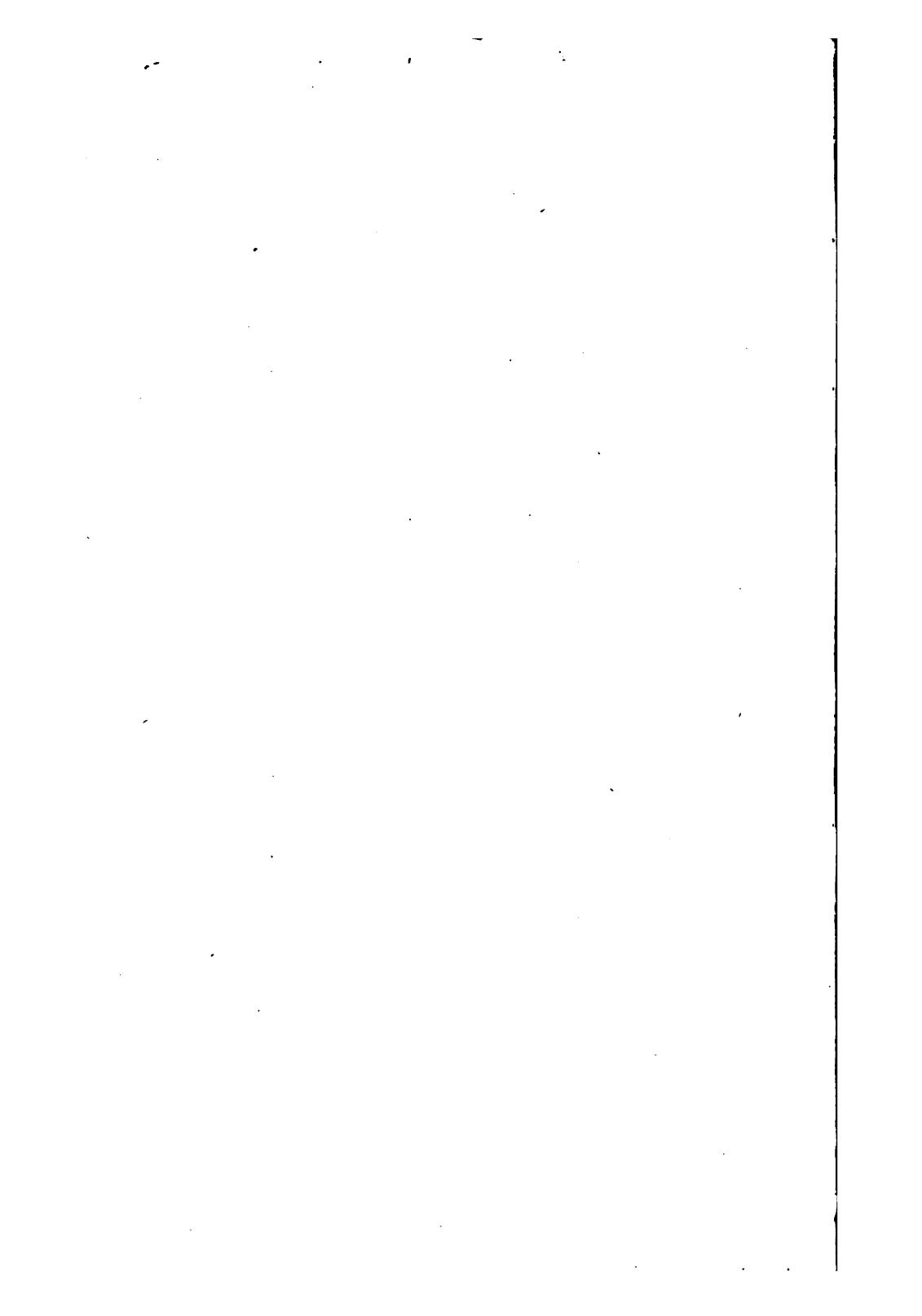
57. a. 22.

Johnston, John - Georgetown, Va.
President of the University of Virginia
Best Lecturer of Med. Greek in the Univ. of Andrews
since 1896

Α.ΣΜΑΤΑ ΚΡΗΤΙΚΑ.

Α.ΣΜΑΤΑ ΚΡΗΤΙΚΑ

ΜΕΤΑ

ΔΙΣΤΙΧΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ.

KRETAS VOLKSLIEDER

NEBST

DISTICHEN UND SPRICHWÖRTERN.

IN DER URSPRACHE MIT GLOSSAR

HERAUSGEGEBEN

VON

ANTON JEANNARAKI.

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

1876.

57. n. 22

Κρήτη τις γαί' ἐστί, μέσφ ἐνὶ οἴνοπι πόντφ,
καλή καὶ πλείρα, περίρρυτος· ἐν δ' ἄνθρωποι
πολλοί, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννεήκοντα πόλεις.

ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἄχαιοί,
ἐν δ' Ἑτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριέες τε τριχᾶϊκες δῖοί τε Πελασγοί.
τῆσι δ' ἐνὶ Κνωσσός, μεγάλη πόλις, ἔνθα τε Μίνως
ἐννέωρος βασιλεὺς, Διὸς μεγάλου θαριστῆς,
πατὴρ ἐμοῖο πατῆρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος.

(Homeri Odysseae, Liber XIX, 172.)

VORWORT.

Von frühester Jugend an habe ich viele der Volkslieder, welche hier zum ersten mal im Druck erscheinen, in meiner Heimat Kreta singen gehört und selbst mitgesungen. Ueber hundert waren mir schon bekannt und ich brauchte sie nur aufzuzeichnen. Eine etwa gleiche Anzahl schrieb ich im Sommer 1873 nieder, unmittelbar wie ich sie aus dem Munde der Sänger vernahm. Endlich überliess mir Herr Professor A. J. Antoniadès in Athen, mein verehrter Lehrer, freundlichst die von ihm selbst auf Kreta gesammelten Lieder, deren Stoffe ihm zur Schaffung eines meisterhaften nationalen Epos* gedient haben.

So umfasst die vorliegende Sammlung 316 Originallieder, sämmtlich in ihrer echten, ursprünglichen Form und mit den einzelnen Varianten kritisch verglichen.

Neben den Volksliedern besitzt Kreta einen Reichthum an Distichen und Sprüchen wie kaum ein anderes Land, doch habe ich leider nur wenige davon gesammelt, da dies anfangs über meinen eigentlichen Plan hinauszuführen schien. Auch wird man schwerlich dasselbe Distichon

---

* Κρητικὸς, ἔπος ποιηθὲν ὑπὸ Ἀντωνίου Ἰω. Ἀντωνιάδου.
(Athen 1868.)

öfters hören, weil die meisten Sänger zugleich Improvisatoren sind.*

Meinen Entschluss, alle Wörter, zwischen denen eine Krasis vorzuliegen scheint, getrennt zu schreiben, veränderte die Schreibart von A. Passow, dessen „Carmina popularia Graeciae recentioris“ mir zuletzt, nachdem der Druck schon begonnen hatte, in die Hände kamen; nach wenigen Schritten jedoch kam ich zu meiner ersten Ueberzeugung zurück, dass das Zusammenschreiben dieser Wörter dem Geiste der neugriechischen Vulgarsprache, namentlich des kretischen Dialekts, nach meinem Dafürhalten unangemessen ist; denn ich meine, es liegt hier in allen Fällen nicht eine Krasis, sondern eine Elision vor. Daher scheint mir die getrennte Schreibart um deswillen den Vorzug zu verdienen, weil zusammengezogene Wörter leicht zu Missverständnissen Anlass geben; z. B. nach der natürlichen Auffassung kann τούλεγε heissen: (er) sagte es, wogegen τοῦ ἔλεγε, (er) sagte ihm, keinen Zweifel an der Bedeutung zulässt.

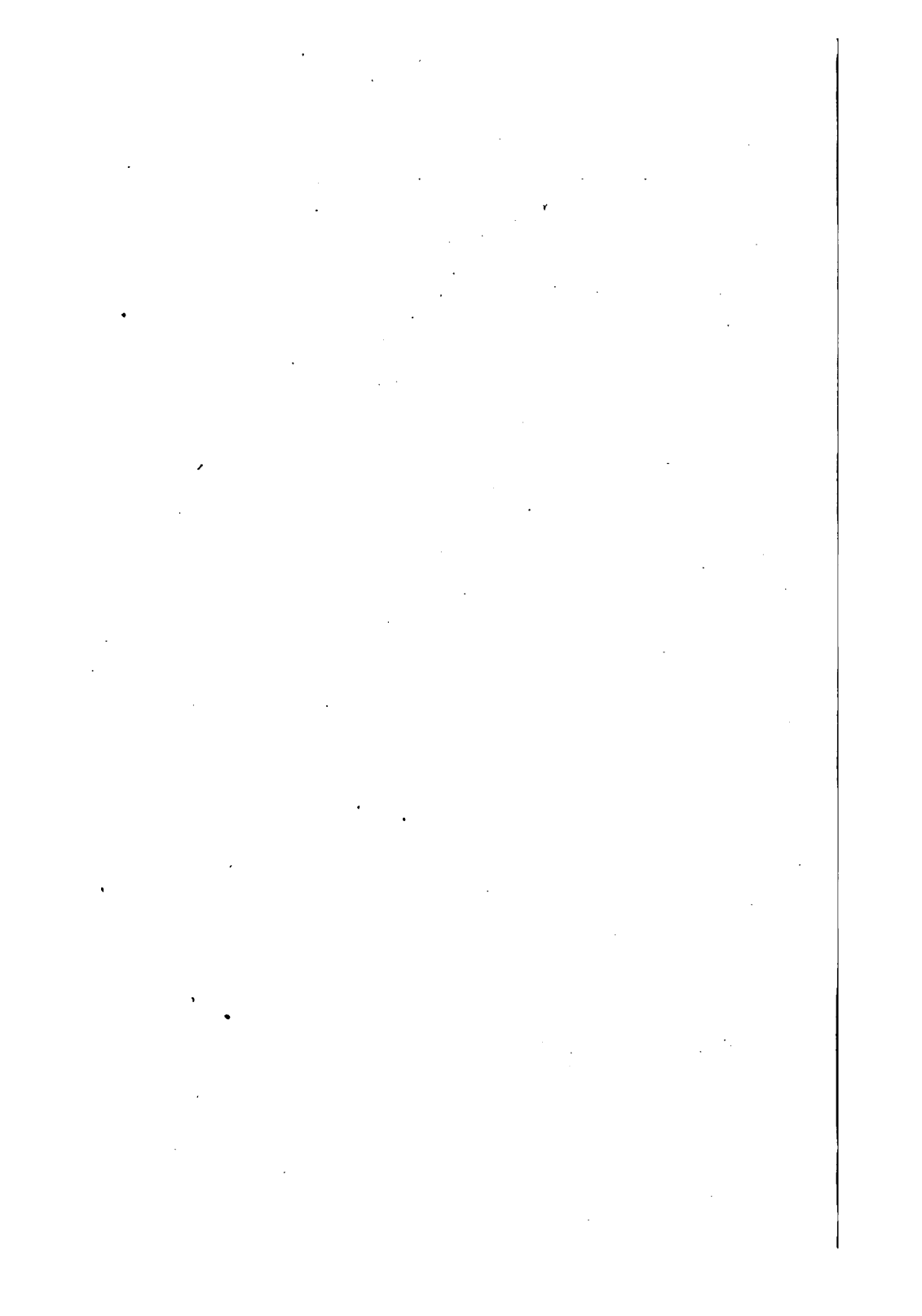
* Von den Sängern nenne ich: Χαράλαμπος Νικολούδης, Κωνσταντῖνος Κόκκινος, die Brüder Ἐμμανουήλ und Ἰωάννης Σκουλάς, Ἀναγνώστης Χαζήρης, bekannter Sänger und Improvisator, Νικόλαος Νικολουδάκης, Ἰωάννης Σταματάκης, die Brüder Ἐμμανουήλ und Γεώργιος Καζάλης, die Μιχαήλ und Ἰωάννης Μανουσάκης, Ματθαῖος Μπυλαδάκης, Γεώργιος Γιανναράκης in Ἀσιμπραγοῦ, Ἰωάννης Ν. Κουτρολάκης und Νικόλαος Ψυλλάκης; ferner die Λάμπης Τσόντος, Γεώργιος Γιαννουδοβαρδάκης; das Mädchen Ἀσηνᾶ Μπλεμπιδάκη, Frau Ἀρβυρῶ Κατάκη, Frau Μανιά aus Σφακία und meinen Oheim Χατζῆ Μιχάλης Γιανναράκης.

Von den vielen Improvisatoren nenne ich hier: Ἰωάννης Καζάλης, Ἰωάννης Νικολούδης, Κανίτσος und Χαράλαμπος aus Χανία; ferner Ἰωάννης Κατάκης und Μιχαήλ Κόκκινος aus Λάκκοι, welche über ein verlorenes Taschentuch von 10 Uhr abends bis 1 Uhr morgens in Distichen scherzten und ihre Wortspiele wol auch noch länger hätten fortsetzen können.

Dass mein Buch noch mancherlei Lücken in der Sichtung und Bearbeitung darbieten mag, davon bin ich selbst am besten überzeugt. Der Leser wolle aber dabei den Mangel an literarischen Hilfsmitteln in Berücksichtigung ziehen, welchen ich bei der Bearbeitung an meinem jetzigen Aufenthaltsorte schmerzlich empfunden habe; so fehlte mir für türkische und italienische Wörter die Möglichkeit einer Vergleichung. Trotz solcher Mängel glaube ich aber doch, dass die Sammlung auch in der vorliegenden Gestalt einen nicht ganz unerwünschten Beitrag zu der reichen Volkslied-Literatur liefern, sowie auch die Kenntniss meiner Heimatinsel fördern werde.

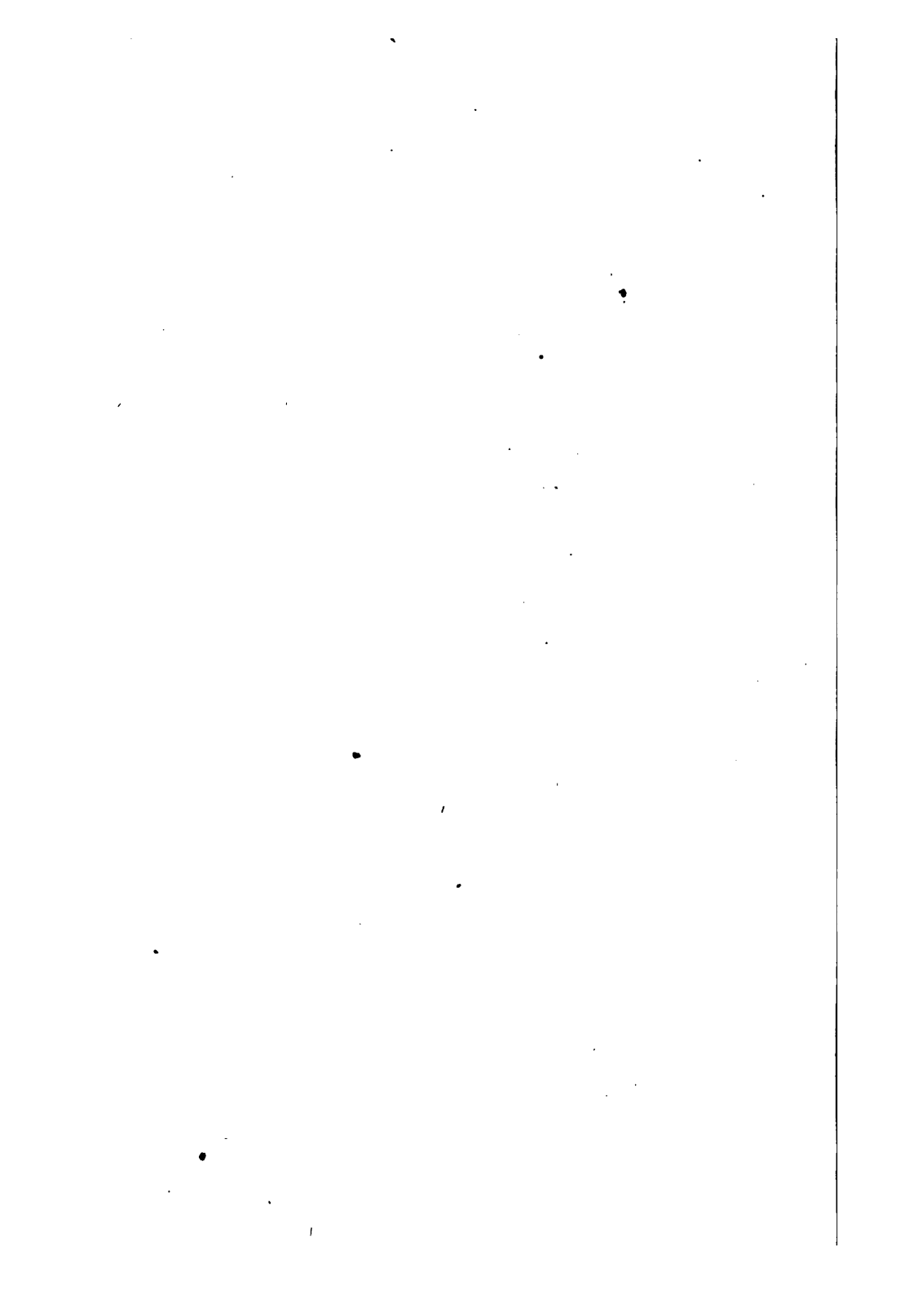
FÜRSTENBERG bei Paderborn, im April 1876.

A. JEANNARAKI.

Π Ι Ν Α Κ.

	Σελίς.
Vorwort	v
Τοῦ τάβλας.	
Α. Ἱστορικά	1
Β. Πλαστά	90
Γ. Τοῦ Χάρου καὶ τοῦ Νόδου	142
Δ. Τὸ ἀγάπης	149
Ε. Ἀληθινά	156
ΣΤ. Διάφορα	161
Ζ. Οἰκειακά	186
Τοῦ ξεφάντως.	
Α. Τοῦ στρατάς	198
Β. Τοῦ χοροῦ	215
Γ. Τοῦ κουλλούρας	224
Δ. Τοῦ βλόγας	240
Κάλαντα	249
Γητέμματα	254
Μαντινάδες	259
Παροιμίας	291
Glossar	315

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

1.

Ὁ ἅγιος Γεώργιος.

(303.)

Ἄη μου Γιώργη ἀφέντη μου ὁμορφοκαβαλάρη,
Ποῦ 'σαι ζωσμένος τὸ σπαδί καὶ τὸ χρουσό κοντάρι,
Τῆ χάρι καὶ τῆ δόξα σου θελω ν' ἀναδιβάλω
Γιὰ τὸ θεριὸ 'ποῦ σκότωσες, τῆ χώρας τὸ μεγάλο.
Ἔνα θεριὸ ἀποῦ 'τονε 'ς τῆ χώρας τὸ πηγάδι, 5
Ἄδρώπους τὸ ταίζανε πᾶσα ταχὺ καὶ βράδου.
Καὶ ἃ δὲν ἤθελεν τοῦ πᾶν ἀδρώπους νὰ δειπνήσῃ,
Σταλιά νερὸ δὲν ἄφινε νὰ κατεβῆ 'ς τῆ βρύσι.
Κ' ἐπαίζανε τὰ μπολεδιά κι' ὅτινος εἶχεν πέσει
Νὰ παλῆν τὸ παιδάκιν του τοῦ λιονταριοῦ πεσκέσι. 10
Μά 'πεσε καὶ τὸ μπολετι εἰς τῆ βασιλοπούλας,
Ἄποῦ 'τον ὠραιότατη, μοναχορηγοπούλα.
Κι' ὁ κύρης τῆ ὡς τ' ἄκουσε πολλὰ τοῦ βαροφάνη,
Παίρνει δαρμένα γόνατα 'ς τῆ λυγερῆς του φτάνει.
Κ' ἐκεῖ σπαδιά σερδήκανε μαχαίρι' ἀκονισμένα 15
— Δὲ μπέμπεις τὸ παιδάκι σου μπέμπομε σικιὰς ἐσένα.
— Πάρτε τὸ παιδάκι μου καὶ κάμετέ το νύφη
Κι' ἀμέτε το τοῦ λιονταριοῦ πεσκέσι νὰ δειπνήσῃ. —
'Εμπῆκαν κ' ἐστολίζαν τὴν ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδου,
'Ολόχρουσα τῆ βάνανε, ὄλο μαργαριτάρι. 20
Τὸν ἥλιο βάνει πρόσωπο, τῆ θάλασσα γιορντάμι,
Τὴν ἄμμο τὴν ἀμέτρητη βάνει μαργαριτάρι.

Κι' ὄντεν τὴν κατεβάζανε εἰς τὴ μεγάλη σκάλα
 Ἐβγῆκεν ἡ μανοῦλάν τση κ' ἐφώνιαξε μεγάλη·
 — Ἄς τάξω δέ σ' ἐβύζασα 'πού τὰ βυζιά μου γάλα 25
 Καὶ δέ σ' ἐκοιλιπόνησα κ' ἐφώνιαξα μεγάλη. —
 Κ' ἐβγῆκε καὶ ὁ κύρης τση μέ τὴ χρουσῆ κορῶνα
 Κ' ἐκούμπισε τὴν κεφαλὴ 'ς τσῆ πόρτας τὴν κολῶνα·
 — Ἄς τάξ' ὁ κακορίζικος δέ σ' εἶδα 'γὼ ποτέ μου
 Κ' ἕναν κεράκι ἀφτούμενο ἐκράτουν κ' ἐσβυσέ μου. — 30
 Καὶ τὸ λαὸς τσ' ἀκλούδηξε κ' ἐπῆγαν εἰς τὴ βρύσι,
 Δέν τ' ὄρπιξ' ἡ μωρόνυφη πῶς δὰ ξαναγυρίση.
 Κ' ἔτρεμε τὸ κορμάκιν τσῆ καὶ τὸ λιγνόν τση μπῶϊ
 Πῶς δὰ τὴ φάη τὸ δεριό, τέσσοια πανώρηα κόρη.
 Κι' ἄης Γιώργης ἐπέρασεν ἀπού τὴν ἴδια στρατά· 35
 — Ἰντα γυρεύεις κόρ' ἐπὰ καὶ κάσσεαι 'ς τὰ δάσα;
 — Πήγαινε, νιέ μου, πήγαινε, φεῦγε ἀπὸ κοντά μου,
 Νὰ μὴ σέ φάη τὸ δεριό σὰν καὶ τὴν ἀφεδιά μου.
 — Μὴν τὸ φοβᾶσαι τὸ δεριό κ' ἐγὼ δὰ τ' ἀποδάνω,
 Μ' ἄφης με ν' ἀποκοιμηθῶ 'ς τὰ γόνατά σ' ἀπάνω. — 40
 Ἐ τὰ γόνατάν τσ' ἐκούμπισε γιὰ νὰ τόνε ψειρίση
 Κ' ἐτρέχανε τ' ἀμμάδιαν τση σὰ δολαμένη βρύσι.
 Τὴν ταραχὴν τ' ὡς ἄκουσε, ποῦ 'τρεχε νὰ τὴν πνέξη,
 Ἡ κόρ' ἀπού τὸ φόβον τση φωνιάξ', Ἄγιε μου Γιώργη·
 Κι' ὁ ἄγιος ὡς τὴν ἄκουσε τρέχει νὰ τήνε σώση 45
 Ἐπὸ κείνο τ' ἄγγριο δεριό νὰ τήνε λευτερώση.
 — Κόρη, ποῦ 'μάδες τ' ὄνομα; τόν ἄγιο πῶς κατέχεις;
 — Τὴν ὥρα ποῦ σ' ἐψείριξα ἤρδ' ἕναν περιστέρι
 Κ' ἐβάστα 'να χρουσὸ σταυρὸ εἰς τὸ δεξιόν του χέρι,
 Κι' ἀπάνω 'ς τὸ χρουσὸ σταυρὸ ἔγραφεν „Ἄγιος Γιώργης, 50
 Ἐπ' ἀγαπᾷ τὴ χάριν του ποτέσ δέν τελειώνει.“ —
 Σηκόνετ' ἀνατολικά καὶ κάνει τὸ σταυρόν του,
 Μιὰν κονταριά τοῦ χτύπησε κ' ἔκοψε τὸ λαϊμόν του.
 Καὶ ξαναπαίξει τ' ἄλλη μιὰ ἀνάμεσα 'ς τὸ στόμα,
 Καὶ τότες ἔπεσε 'ς τὴ γῆς κ' ἐτάρασε 'ς τὸ χῶμα. 55
 Χρουσῆ καδένα ἔβγαλε 'πού τὸ λαϊμὸ τὸ δένει,

Ἴδὲ χαρὰν τῇ γείνηκε ἔς οὐλὴν τὴν αἰκουμένην.
 — Ἄπου τῇ σήμερο κι' ὄμπρὸς ἄφοβος πάντα νά ἴσαι
 Ἦὸ κείνα τ' ἄγγρια θερὰ κιανένα μὴ φοβᾶσαι —
 Ἄπου τῇ χέρα τὴν ἀρπᾶ, ἔς τ' ἄλογο τὴν καθίζζει, 60
 Ἦ τοῦ βασιλέα ἔφταξε καὶ τοῦ βοξοναρίζει.
 — Νά, βασιλιά, τὸ τέκνο σου, ἕρισε τὸ παιδί σου,
 Κι' ἀπού τὰ φύλλα τσῆ καρδιάς τοῦ δόσε τὴν εὐκή σου.
 — Νά ζήσης καβαλάρη μου γιὰ πέ μου τ' ὄνομά σου,
 Καὶ χάρισμα βασιλικὸ νά κάμω τσ' ἀφεδιάς σου. 65
 — Γιώργη Στραδιώτῃ λένε με ἀπού τῇ Σκαρπαδιά,
 Κι' ἄ θές νά κάμης χάρισμα χτίσε μιὰν ἐκκλησία.
 Κ' εἰς τῇ ζερβῇ κ' εἰς τῇ δεξιᾷ γράψ' ἕναν καβαλάρη,
 Νά προσκυνοῦν οἱ χριστιανοὶ κ' ἐσὺ κι' ὅποιος κι' ἂν ἀή- —

2.

Τὸ πάρσιμο τσῆ Κωσταντινόπολις.

(1453.)

Οὐλαὶς ἡ ἡμέραις τοῦ θεοῦ ἴν' καλαῖς κ' εὐλοσημέναις,
 Σὰν τὴν ἡμέρα τσῆ Λαμπρῆς ἄλλη κιαιμὰ δέν εἶνε.
 Ἄπου σημαίνου ἡ ἐκκλησιαίς, τὰ μέγα μοναστήρια,
 Σημαίνει κ' ἡ γι' Ἁγιά Σοφιά, τὸ μέγα μοναστήρι,
 Μ' ἑκατοπέντε σήμαντρα, μ' ἑκατοδὺ καμπάναις, 5
 Μ' ἑξηνταπέντ' ἀρχιερεῖς, ἴγουμένους ἐνενηντα,
 Δασκάλους εἰκοστέσσερις, καὶ διάκους ὄγδοῆντα.
 Καὶ ἔς τὰ δεξιᾷ ἴν' ὁ βασιλιάς, ζερβά ἴν' ὁ Πατριάρχης.
 Καὶ ψάλλουν τὸ χερουβικὸ μέ τσῆ ψαλλιμουδίαις.
 Κι' ἄγγελος ἀπού τσ' ὄρανοὺς ἐβγήκε καὶ φωνιάζει 10
 — Πάψετε τὸ ψαλλιμουδιό, νά χαμηλώσουν τ' ἄγια,
 Νά μεταλάβου οἱ χριστιανοί, θρηνατ' ἡ Παναγία,
 Κ' οἱ Τοῦρκοι ἐπλακώσανε ἔς τὸν Ἐντρινέν ἐμπῆκαν.
 Κ' ἡ Παναγία δέσποινα κλαλεὶ μυρολογᾶται,
 Κι' ὁ Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ τήνε παρηγοροῦνε 15
 — Σώπασε Παναγία μου, δική μας εἶνε πάλι. —

4

3.

Ὁ Κωσταντῆς (ὁ Παλαιολόγος).

(1453.)

Δέν ἦτον κρῖμα κι' ἄδικο κι' ἀξιγανὰ μεγάλη
Νὰ ζέψουνε τὸν Κωσταντῆ με' τ' ἄγγριο βουβάλι,
'Σ τὸ σιδερένιο τὸ ζυγὸ με' ζεύλαις ἀτσαλένιαις;
Τ' ἀπανωζεύλια τῶ ζευλῶ ἦσανε ἀσημένια.

4.

Ἡ Ῥόδο.

(1520.)

Οὔλαις ἢ χώραις χαίρουνται κι' οὔλαις καλὴν καρδιά 'χουν,
Ἡ Ῥόδο ἢ βαρυόμοιρη στέκει ἀποσφαλισμένη·
Τρεῖς χρόνους τήνε πολεμοῦν στεριάς καὶ τοῦ πελάγους·
Κ' ἢ πόρταις τσ' ἀραχιάσανε καὶ τὰ κλειδιά 'ραχιάσαν,
Μηνοῦν τοῦ πρωτομάστορα, τοῦ πρώτου τοῦ μαστόρου· 5
· · · · ·

5.

Ὁ Τάρταρης.

Κάτω 'ς τὴν Ἀξιά, κάτω 'ς τὴν Ἀλιτζέρη
Σέρν' ὁ Τάρταρης ἐννὰ 'δερφούς δεμένους
(τσῆ καῦμένους).

Κ' ἔχει ἄλλους ἐννὰ 'ς τὴν ἄλυσο δεμένους.

Κ' ἢ μανοῦλάν των τζαγκουρνομαδισμένη·

— Σκύλε Τάρταρη, χάροντα τῶν παιδιῶ μου,

Πάρε κι' ἄφης μου ἀπὸ τσ' ἐννὰ τὸν ἕνα. —

5

Ὁ Μῶρος.

Κάτω ἔς τὴν Δάφνη-ποταμό, ἔς τὴν Δαφνοποταμίδα,
 Τοῦρκοι περάσαν καὶ πολλοί, τρακόσιοι Γιανιτσάροι
 Καὶ σέρνουν καὶ μιὰ λυγερή, τοῦ Μῶρο τὴ γυναῖκα.
 Τζιμποῦν τὴν καὶ φιλοῦν τὴνε καὶ μασκαρεύονταιν τὴν,
 Κ' ἡ μάναν τσὴ τῶν ἀκλουῖα τζαγκουρνομαδισμένη. 5
 Κι' ὁ Μῶρος ἦτο ἔς τὰ βουνά κι' ἀπάνω ἔς τὴν μαδάρα,
 Σὰν ὄνειρο ἠνιρεύτηκε, σὰν ἄδρωπος τοῦ τό πε·
 — Μῶρό μου, τὴν γυναῖκά σου οἱ Τοῦρκοι τὴν ἐπῆραν,
 Τζιμποῦν τὴν καὶ φιλοῦν τὴνε καὶ μασκαρεύονταιν τὴν,
 Δρυμειὰ φωνὴν τὴν ἔσυρεν ὀγιά νὰ τὴν ἀκούσης. 10
 Μῶρό μου νὰ ἴσων ἔς τ' ἔβγορο δὲ βράϊζ' ἡ καρδιά σου. —
 Κι' ὁ Μῶρος ἐκατέβηκε μ' ἐξήντα παλληκάρια,
 Εἰς τὴν μπροσκάδα τσὴ ἴπιασε, τὴν λυγερὴν ἐπῆρε,
 Κ' ἐμπῆκε κ' εἰς τὸν πόλεμο μὲ τὸ σπαδί ἔς τὴν χέρα.

Ἡ Βιένα.

(1833.)

Ποιὸς θελεῖ νὰ βωτήξει καὶ νὰ μάδη
 Τὴν Βιένα τὴν καυμένη πῶς ἐπάρθη;
 Ἀποῦ ἔτον ἕνας βήγας ἀντρεωμένος,
 Ἐσ οὔλαις τσὴ χώραις ἦτον ξακουσμένος. 5
 Τὴν Βιένα τὴν καυμέν' εἶχε καμάρι
 Κι' ὁ Τοῦρκος ἐβουλήθη νὰ τὴν πάρη.
 Πιάνει καὶ συμμαζώνει πλῆσι ἄσκέρι
 Νὰ πολεμᾷ τὴν Βιένα τὴν καυμένη.
 Μαζώνει ἐφτακόσιας χιλιάδες
 Ὅξω τσὴ Γιανιτσάρους καὶ πασάδες. 10
 Χιλιάδες ἑκατὸ ἴσαν βιτουριέροι,
 Που δὲν τσὴ λογαριάζει ἔς τὸ ντεφτέρι.
 Τὴν σιάλαν τοῦ πατεῖ καρβαλικεύγει

Κι' ἄρχεται τὸ σκυλί νὰ γιοκλαντεύγη.
 Ἄρχεται τὸ σκυλί νὰ σφριανίση, 15
 Τ' ἄσκεριν του τὸ πλήσιο νὰ μετρήση.
 Μετρᾷ ὡς ἑφτακόσιαις χιλιάδες
 Ὅξω τῇ Γιανιτσάρους καὶ πασάδες.
 Χιλιάδες ἑκατὸ ἴσαν βιτουριέροι
 Που δὲν τῇ λογαριάζει ἔς τὸ ντεφτέρι. 20
 Κλησιαὶς καὶ μοναστήρια ἔχαλοῦσαν
 Κι' οὔλους τῇ χριστιανούς ἐκαταλυοῦσαν.
 Κι' ὁ κόσολας τῇ Βιένας γιοκλαντάρει
 Μὲ μάνιτα μεγάλη καὶ τοῦ κάνει·
 — Ἰντὰ ἴνε τοῦτο, Τοῦρκο, ἴπου μοῦ κάνεις; 25
 Παιδιά καὶ δὲ λογιάζεις τί δὲ πάδης;
 — Σώπασε κόσολά μου μὴ μανίζης,
 Γιατί ἄαρρῶ κ' ἐμένα φοβερίζεις.
 Γιατί σέρν' ἑφτακόσιαις χιλιάδες
 Ὅξω τῇ Γιανιτσάρους καὶ πασάδες. 30
 Χιλιάδες ἑκατὸ ἴνε βιτουριέροι,
 Που δὲν τῇ λογαριάζω ἔς τὸ ντεφτέρι.
 — Ἐχω κ' ἐγὼ ἀντράκια, χαμαντράκια,
 Καὶ παλζουνε πιδέξια τὰ σπαδάκια. —
 Καὶ μπαίνει καὶ τοῦ κόβγει πλήσι' ἄσκέρι, 35
 Κατ' ἔξ' ὁ Γιανιτσαραγαῆς καὶ κλαίει.
 — Πάψε το, κόσολέ μου, τὸ σπαδί σου,
 Κι' ἄς εἶνε πάλ' ἡ Βιένα ἐδική σου. —

8.

Ὁ Γιάνναρης.

(1690—1740?)

(Κατὰ τὴν τῶν Σφακιωτῶν διάλεκτον.)

Μωρὲ κοπέλια Σφακιανά, ὅσα ἴσταν τῶν ἀρμάτω,
 Πιάστε τα καὶ γρακῆξετε ἔς τὸν Ὅμαρό νὰ πᾶμε,
 Κ' ἐκάμαν πάλι φονικὸν οἱ γι ἀρχοντομουσοῦροι·
 Τὸ Γιάνναρη σκοτώσασιν, τὸν νὸν τὸν παινεμένο.

Ὁ Γιάνναρης.

(1690—1740?)

Φωνὴν καὶ κλάυμαν ἄκουσα 'ς τ' Ὀρδοῦνι κ' εἰς τὴν
 Λάγκουζ

Τὸ Γιάνναρη σκοτώσανε, χαῦμός 'ς τὸ παλληκάρι,
 Δέν πάει μπλιὸ 'ς τὸν Ὀμαλό, 'ς τὰ ρημοκούραδάν του
 Νὰ βρῆ τὴν συζευτάδες του νὰ ἰδῆ καὶ τὴν βοσκούς του,
 Νὰ τῶνε δεῖξῃ χειμαδιὸ καὶ τόπους ἐδικούς του. 5

Ὁ Γιανναρο—Νικόλας.

(1690—1740?)

Νικόλα, τ' ἀντροκάλεσμα ἄφης το, μὴν τὸ κάνης,
 Κι' ἀκόμη ζωνταν' εἴμεστα, κι' ἀκόμη γῆς παδιούμε,
 Κι' ἀκόμη τὰ δοξάρια μας κ' ἐκεῖνα ζωντανά 'νε.

Ὁ Γιώργης Τσουράκης.

Προβάλετε, φωνιάξετε τοῦ Γιώργη τοῦ Τσουράκη
 Νὰ πάη 'ς τ' ἀρνομάντριν του, 'ς τὸ ρημοκούραδόν του,
 Καὶ ὀρνικὰ γυρίζουνε 'ς τὸ Ἄγκαῶπῆς τὰ πλάγια.
 Σαββάτον εἶνε σήμερο, σήμερο δεκαπέντε,
 Ἄποῦ σκοτώσαν τὸ βοσκὸ 'ς τὴν μέση τῶν ἀρνιῶν του. 5
 Κλαῖν τον τ' ἀρνιαν του, κλαῖν τονε, οὔλα τότε λυπαῦνται,
 Μά 'ναν ἀρνί, καλὸν ἀρνί, πολλὰ τότε λυπαῖται.
 Γύρου τριγύρου γύριζε καὶ τὸν μυρολογᾶτο.

Ὁ Ἀλιφιέρης.

Ἵ τὸ Θέρισσο ψυχομαχεῖ ὄμορφος Ἀλιφιέρης,
 Κλαῖν τον ἦ μπάνταις, κλαῖν τονε, κλαῖν τονε κ' οἱ διαβάταις,
 Μ' ὡσάν τὸν κλαί' ἦ γυναϊκάν του κιανεῖς δὲν τότε κλαίει.
 — Ποδαίνεις Ἀλιφιέρη μου κ' ἴντα μοῦ παραγγένεις;
 Τίνος τ' ἀφίνεις τὰ ῥφανά; 5

Ὁ σιῶρ Τζανάκης.

Ἀφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ σιῶρ Τζανάκη
 Μέ ἴντα νοῦ και λοῖσμοὶ τὸ πῆρε τὸ Δανάκι.
 Βάν' ἀλλαξιαῖς στολζεται ἔπο κεί περοδιαβαίνει
 Καὶ τὸ βιολί' εἰς τὴ χέραν του τὸν ἄῤρωπο λωλαίνει.
 Κ' ἦ γι' Ἐλενωῖ' στε νὰ τὸ ἰδῆ ἐρέχτη τὴ Σωριάν του, 5
 Πάπλωμα ἔπιασε χρουσὸ κ' ἔγραψε τὴ στοριάν του.
 Καὶ τὸ σαρίκι ἀποῦ φορεῖ ἐλόχρουσο τὸ γράφει
 Καὶ τὸ ζωνάρ' ἀποῦ φορεῖ ὄλο μαργαριτάρι.
 Κ' εὐτός ἐσυλλογιάστηκε χαιρετισμὸ νὰ μπέψη
 Δαχτυλιδάκι ἐλόχρουσο, ἔπ' ἀντικομμὸ δὲν ἔχει. 10
 Ἵε νταμπακέρα ἐλόχρουση βάνει τὸ δαχτυλίδι
 Καὶ μέ χαρὰ τοῦ δούλου του εἰς τὴ χέρα τοῦ τὸ δίδει·
 — Νὰ πάης νὰ τσῆ κουρκουνᾶς μέ τὴν ταπεινοσύνη
 Κι' ἀνὲν προβάλ' ἦ λυγερὴ δὸς τσῆ τὸ δαχτυλίδι. —
 Καὶ πάει και τσῆ κουρκουνᾶ μέ τὴν ταπεινοσύνη, 15
 Κ' ἦ μάναν τσῆ εἰς τὴ γειτονιά εἶχε δουλειὰ και λείπει.
 Κ' ἦ κόρη ἐκατέβηκε μέ μοναχὴ βαγίτσα
 Κ' ἐβάστα και εἰς τὴ χέραν τσῆ μιὰν ἀσημένια βίτσα.
 Φορεῖ φελλοῦς εἰς τὰ πόδιαν τσῆ, ζώνη χρουσῆ εἰς τὴ μέση,
 Τσικίγια εἰς τὸ κούτελο, σάν τὴ νεράϊδα φέγγει. 20
 — Ἀκριβοχαιρετίσματα ἔπου τὸ σιῶρ Τζανάκη
 Καὶ σοῦ ἔμπεψε χαιρετισμὸ ἓνα δαχτυλιδάκι. —

- Κ' ἡ κόρη ὡς τὸ γρούκηξέ τὸ πρόσωπόν τση δρόνει
Καὶ τὸν καλὸ σου Κωσταντὴ ξυλαιὺς τόνε φορτόνει.
— Καλῶς τόνε τὸν Κωσταντὴ, μὰ ἄργησες λιγάκι. 25
— Καλῶς σᾶς ἦρ' ἀφέντη μου μὰ ἴρχομαι μὲ φαρμάκι. —
'Ο σιῶρ Τζανάκης στέναξε ἴπὸ μέσαν του καὶ λέει·
— Τὸ πρᾶμμά μ' οὐλο τὸ πουλῶ μ' ἄλλος δέν τὴν κερδαίνει.
— Πουλήσης το χαρίσης το ψιχάλι δέν τὴν παίρνεις.
Μὰ πάλι ἂν τὸ πεδυμᾶς ἄκουσε ἄνε δέλης, 30
Νά σ' ὀρμηνέψ' ἀφέντη μου ἴσως καὶ τὴν πλανέσης.
— 'Ορμηνέψέ μου Κωσταντὴ κι' ἄλόχρουσα σέ ντύνω
. . . . .
— Βάλε τὰ γυναικίστικα κι' ἄλλαξε φορεσιά σου,
Νὰ πάης νὰ τση κουρκουνᾶς ἀντίς δίκολογιά σου. 35
Κ' ἡ μάναν τση ἴχε ἀδερφή ἴς τὰ ξένα παντρεμμένη
Κ' εἶνε καὶ χρόνοι δεκοχτώ, ἀποῦ ἴν' ἀποδαμμένη. —
Βάνει τὰ γυναικίστικα κι' ἀλλάσσει φορεσιάν του
Καὶ πάει καὶ κουρκουνᾶ ἀντίς δικολογιάν του.
'Εργοῦν τὰ κόκκα λάκιαν του, τρέμουν τὰ γόνατάν του 40
Μήμπα νὰ τὸν γνωρίσουνε καὶ δέρουν τὰ πλευράν του.
— Καλῶς σᾶς ἦῤα, κερά δειά, τὴ σημερινὴν ἡμέρα
Καὶ τὸ ἀδερφή σου τὸ Ἄρετῆς εἶμαι ἡ θυγατέρα.
— Ἄχι καὶ ποῦ τὸ λόγιασα τὴ σημερινὴν ἡμέρα
Πῶς τὸ ἀδερφή μου τὸ παιδί δ' ἂν ἔρδ' ἀποῦ τὰ ξένα; 45
Πόσον καιρὸ σ' ἐβύζανε ἡ ξένη ἴς τὴν ἀγκάλη;
— Δέν τὴ θυμοῦμαι, κερά δειά, τὴ μάνα μου ψιχάλι. —
— Πάρε τὴν ἀξιδέρφη σου καὶ κάμε τση βραετί,
'Ωσάν ἀποῦ ἴστε ἐδικοὶ καὶ σφιχταγκάλιασέ την.
Πάρε τὴν ἀξιδέρφη σου νὰ πᾶ νὰ κοιμηθῆτε, 50
'Ωσάν ἀποῦ ἴστε ἐδικοὶ νὰ σφιχταγκαλιαστήτε.
Κι' ὄστε νὰ μπῆ κι' ὄστε νὰ βγῆ ἴσανε καὶ γδυμένοι
Κ' εἶχαν τὸ πάπλωμ' ἀνοιχτὸ κ' ἴσαν καὶ κουμπισμένοι.
— Νὰ σέ βρωτῶ, ξαδέρφη μου, ἡ στόρια τίνος εἶνε;
— Τί νὰ σοῦ πῶ, ξαδέρφη μου; τοῦ σιῶρ Τζανάκη εἶνε. 55
Κι' ἄλλοῦ δέν τὸ θαρρεύτηκα μὰ σέ δᾶ τὸ θαρρέψω·

Τὸ σῶρ Τζανάκην ἀγαπῶ, ἀποῦ νὰ τὸν κερδέσω.
 Τὸ σῶρ Τζανάκην ἀγαπῶ κ' εἶμαι κουζουλαμένη,
 Μ' ἡ μάνα μου δέν τότε δε', γιὰτ' εἶνε, λέ', κοπέλι.
 — Θε μ' ἀποῦ τῆ σκεπάστηκα ἀπόψε τῆ στοριά μου 60
 Καὶ τὸ χρουσό μου Ἐλενιῶ ἔχω 'ς τὴν ἀγκαλιά μου. —
 Ἐννιά λογιῶ βοδόσταμα ἐβάστ' ἀποῦ τὴν Πόλι
 Κ' ἐκείνονά τοῦ βούηδηξε κ' ἐξέγκρουσε τὴν κόρη.
 — Ἄχι σκύλ' ἴντα μοῦ 'καμες κ' ἔβγαλες τ' ὄνομά μου,
 Καὶ ντρέπομαι τῆ μάνα μου καὶ τῆ δικολογιά μου. 65
 — Κι' ἀπό ἴντα στόμα δ'ὰ πωειδῆ, χρουσό μου Ἐλενάκι,
 Π' ἀκόμη δέ λογοῦμ' ἐγὼ γιὰ τὸ σῶρ Τζανάκη; —
 — Νὰ σέ βρωτήξω, κερά δειά, πῶς καὶ δέν τὴν πατρεύεις;
 Καὶ δέν τῆ δούδεις ἴμορφονιά, ταιράκι νὰ τὴν ἔχη;
 — Δώδεκα προξενειά ἴμπεφαν δώδεκα παλληκάρια 70
 Μὰ δέν τὴν ἔδωκα κιανιοῦς, ταιράκι νὰ τὴν πάρη.
 Ἐμπέφανέ μου προξενειὸ κι' ἀπ' τὸ σῶρ Τζανάκη,
 Μὰ δελημα δέν ἔβαλα, γιὰτ' εἶνε κοπελάκι.
 — Θαμμάζομαί σε, κερά δειά, πῶς εἶνε κοπελάκι,
 Ἄποῦ ἔχει εἰς τὸν τόπο μας μεγάλο τὸ κουράδι. 75
 Μέλισσαις ἔχει ἀμέτρηταις, ἐλῆαις ἔχει χιλιάδες
 Κ' ἔχουν καὶ τὰ περβόλιαν του ὄμορφαις πρασινάδες.
 — Μεσίτη βάνω τὸ δεό, κι' ὅ τι δελήσ' ἄς κάμη,
 Μὲ τὸ δικό μου δελημα ἄντραν τῆ νὰ τὸν πάρη. —
 Βελοῦδα στρώσανε τῆ γῆς κ' ἐπαίζαν τῆ καμπάναις 80
 Ὅντεν τὴν εὐλογοῦσανε δώδεκα δεσποτάδες.

14.

Ὁ Τζανάκης.

Ἄφρουκαστῆτε νὰ σαῶ πῶ ἓνα μεγάλο δᾶμμα,
 Γιὰ τὸ Τζανάκη 'ς τῆ φλακῆ ἴντα τὸν ἀποκάμα.
 Τὴν ἀδερφήν του ἤδελε τὸ ξένο νὰ παντρέψη,
 Μεμέντ ἀγάς ὡς τ' ἄκουσε πάει νὰ τοῦ τὴν κλέψη.
 — Φαφούλ ἀγᾶ μου, μάτια μου, ὄμορφο κυπαρίσσι, 5

Καυγᾶ δὲ βάλω σήμερο κι' ἄ δῆς, νὰ μοῦ βοηθήσης.
 — Μετὰ χαρᾶς, Μεμέντ ἀγᾶ, σὰν εἶνε τέτοιος μῦθος,
 Νὰ μπῶ νὰ βγῶ ν' ἀρματωθῶ νὰ σ' ἀκλουθῶ ντελόγγος. —

Δὺ παλληκάρια ὄμορφα, ἀσημαρματωμένα,
 Εἰς τοῦ Τζανάκη τὴν αὐλή εἶνε ξεπεξεμμένα. 10
 Καὶ ὁ Τζανάκης ἦτονε 'ς τὴ μεσημακὴν του πόρτα
 Κ' ἐμίλιε τῇ γυναικίᾳς του γιὰ τοῦ Μαῖου τὰ βόδα.
 — Κακὸν καὶ κακὸν τό 'παῖα, Μεμέντ ἀγᾶ, τὸ ξένο,
 Καὶ τὸ μπεγίρι σου θωρῶ πολλὰ ξαγγριγεμμένο.
 — Μωρὲ τὸ μαῦρο γνώρισες κ' ἐμέ δὲ μὲ γνωρίζεις; 15
 Δέν τὴ θωρεῖς τὴ μούρη μου πῶς μαυροκιτρινίζει;
 Δέν τὴ θωρεῖς τὴ μούρη μου πῶς εἶνε σὰν τοῦ χάρο;
 Σήμερο τὸ Μαρίγι σου γυναῖκα δὲ τὸ πάρω.
 — Σὰ δέλης τὸ Μαρίγι μου νὰ πάρης ἀπὸ μένα,
 Κακὸν πολὺ ποῦ τό 'παῖεν ἡ μάνα ποῦ σ' ἐγέννα. 20
 Καὶ τὸ Μαρίγιν τοῦ 'τονε 'ς τὸ μεσημακὸ 'νταδάκι
 Κ' ἐπλεκε τὰ μαλλάκιαν τῆ με τὸ πολὺ κανάκι.
 — Ἄχ ἀδερφάκι, Πέτρε μου, σὰν εἶσαι παλληκάρι,
 Ξεμίστεψέ με σήμερο τοῦρκος νὰ μὴ μὲ πάρη.
 — Σὰ ἰδῆς Μαριῶ τὸ αἷμά μου 'ς τὴ γῆς νὰ κοκκινήση, 25
 'Ετοτσάς τὸ λόγιασε τοῦρκος δὲ σέ φιλήση.
 Σὰ ἰδῆς Μαριῶ τό αἷμά μου 'ς τὴ γῆς νὰ κάμ' ἀλῶνι,
 'Ετοτσάς τὸ λόγιασε τοῦρκος δὲ σέ μαλόνη.
 Γῆ σὰν τὸ ἰδῆς τὸ αἷμά μου 'ς τὴ γῆς νὰ κολουμπιάση,
 'Ετοτσάς τὸ κάτσε τοῦρκος δὲ σ' ἀγκαλιάση. 30
 Τὰ δάρρη μου 'χω 'ς τὸ δῆδ κ' εἰς τὸ σταυρὸ ποῦ κάνω
 Τοῦρκος νὰ μὴ σέ πάρη σέ ὄξω καὶ ν' ἀποδάνω. —
 Καὶ μπαίνει καὶ στολίζεται καὶ βάνει τῇ μπιστόλαις,
 Κ' ἐπχαίναν εἰς τὴ μέσην του σὰν τῇ καρνάδαις βιόλαις.
 — Πρόβαλε δὲ Μεμέντ ἀγά, σὰν εἶσαι παλληκάρι, 35
 Νὰ παίξωμεν ὁ γεῖς τ' ἀλλοῦ κι' ἀποῦ νικήσ' ἄς πάρη. —
 'Ομπρὸς ἐπαίξαν τὸν τσιφτέ κ' ὕστερα τῇ μπιστόλαις,
 Ποῦ πχαίναν εἰς τὴ μέσην των σὰν τῇ καρνάδαις βιόλαις.

Κ' ἐπαίξαν καὶ τῇ μαχαιριαῖς κ' ἐσύραν καὶ λουρίδια,
 Μ' ἀλήθεια δὲν τὴν ἄφηκεν ὁ Πέτρος τῇ Μαρία. 40
 Σκοτόνει τὸ Μεμέντ ἀγά, σκοτόνει τὸ Φαφούλη,
 Ὡς τὸ Κάστρο κ' εἰς τὸ Ῥέδεμονος τὸν ἐπαινέσαν οὔλοι.

15.

Τῶν Σούδας.

(1707 oder 1708.)

Παρακαλῶ σε δὲ μου νὰ μ' ἀφήσης
 Τὸ νοῦ καὶ λοῖσμό μου νὰ βουηδέσης.
 Τῶν Σούδας τὸ τραγοῦδι ν' ἀρχινήξω
 Μὲ δλιβερό σκοπὸ νὰ τὸ κινήσω.
 Σοῦδά μου, ἴντα γείνηκαν τὰ παιδιὰ σου, 5
 Καὶ δὲν περιφανοῦνε ἔς τὰ στενά σου;
 Ἀλάργο τὰ ξορίσαν τὰ καῦμένα,
 Δὲν ἦσαν εἰς τὰ ξένα μαθημένα.
 — Ἄμε πασᾶ βεζύρη τῷ Χανιώτῳ
 Καὶ μετ' αὐτὸν τὸ μπέη τῷ Ῥεδεμνιώτῳ. 10
 Ὅσοι σὰς τῶν δυὸ τῶν Σούδα τήνε δέλω,
 Γιατὶ τῶν κεφαλαῖς σας μπέμπω παίρνω. —
 Σαββάτο βράδυ φτάξαν τὰ φερμάνα
 Καὶ παρευθὺς ἐπαίρναν τὰ χαϊβάνια.
 Ἀντίκρυτα τῶν Σούδας ἔς τ' Ἀκρωτήρια 15
 Ἐστέσασιν οἱ τοῦρκοι τὰ τσαντήρια.
 Ὡ Παναγιά μου ἰδὲ ἔς τὴν ἄλλη μπάντα
 Πῶς μπαίνει μὲ τὴ φούρια ἢ γι ἀρμάδα.
 — Ὡ καπετὰν Τζωρτζάκη μὴ φοβᾶσαι,
 Τούρκου δὲν εἶνε μπλόκος, μὴ ξυπᾶσαι. 20
 Τὸ χρουσὸ κιάλι πιάσε νὰ ντηρήξης,
 Τὴ φράγκικη ἀρμάδα νὰ γνωρίσης. —
 Τὸ χρουσὸ κιάλι πιάνει καὶ ξανοίγει,
 Τοῦ Τούρκου τὴν ἀρμάδα καὶ γνωρίζει.
 — Τοῦ Τούρκου ἢ ἢ γι ἀρμάδα ἢ π' ἀρμενίζεις, 25

Καὶ μπλιό 'πὰ Βενετσιάνος δὲν ὀρῖζει. —
 'Ομπρός ὀμπρός ἐγλάκα μιὰ φριγάδα,
 'Ποῦ πρέπιζε τοῦ Τοῦρκο τὴν ἀρμάδα.
 Κι' ὄξαποπίσω μπαίν' ἄλλη φριγάδα,
 Ποῦ δὲν ἐμεταφάνη τέτοιο πρᾶμμα. 30
 Κι' ὄξαποπίσω μπαίνει ἕναν μπρίκι,
 Κ' ἐξάρρεψα τὴ Σοῦδα δὰ βουλήση.
 Βόλια καὶ κουμπαραδες τσὴ κολουσι,
 Σὰν τοῦ βορριᾶ τὰ νέφη τὴ λαλοῦσι.
 35
 Κι' ὁ καπετὰν Τζωρτζάκης κατεβαίνει,
 Παίρνει καὶ τὰ κλειδιά καὶ τὰ πηγαίνει.
 — "Ὅρισε τὰ κλειδιά χωρὶς ἀμάχι,
 Γιατὶ καὶ τὸ χαρτί 'τσιδὰ τὸ γράφει.
 Τρεῖς μῆνες νὰ μοῦ κάμης διορία 40
 Τὴ Σοῦδα νὰ σ' ἀδειάσ' ἂν ἔχης χρεῖα. —
 Κι' ὁ καπετὰν πασᾶς τότε ξανοίγει
 Καὶ χερικόνει μπλιό καὶ τοῦ μανῖζει.
 — Τρεῖς μέραις δὰ σοῦ κάμω διορία,
 Τὴ Σοῦδα νὰ μ' ἀδειάσης 'ποῦ 'χω χρεῖα. 45
 .— Κακὸν καὶ κακὸν τὸ 'παῖα παιδιὰ μου,
 Μὰ 'δὰ μόνο τὸν ἡῦρα τὸ μετρά μου. —

16.

'Ο Τζωρτζάκης κι' ὁ Ζαφέρας.

'Ο καπετὰν Τζωρτζάκης ἦτον πλούσιος,
 Καραβὶν ἀρματόνει γιὰ τὸ κροῦσος
 'Σ τὰ δώδεκα νησιὰ πᾶ νὰ μαλόνη,
 Τούρκους καὶ τουρκοπούλαις νὰ σκλαβόνη.
 Κ' ἔχει μιὰ Μηλιοπούλα καὶ κερνᾷ τον, 5
 Μηδὲ δεὸν ἢ σκυῖλα ἐφοβᾷτον.
 Κι' ὁ καπετὰν Ζαφέρας τὸ μαδαίνει,
 Νὰ πιάση τὸ Τζωρτζάκη ὁ νοῦς του δέλει.

Τὸ Διὸ παρακαλεῖ καὶ τὸ φεγγάρι,
 Τὸν ἥλιο, νὰ τοῦ δώσουσι τὴ χάρι, 10
 Τὸν καπετὰν Τζωρτζάκη γιὰ νὰ πιάσῃ,
 Καδένα ᾿ς τὸ λαιμὸ νὰ τοῦ περάσῃ.
 Μιὰν Κυριακὴν ἡμέρα, μεσημέρι,
 Θωροῦνε μιὰ φριγάδα καὶ προβαίνει.
 — Δὲν εἶνε ἡ φριγάδα μοναχὴν τση, 15
 Μόνον ᾿ν' κι' ἄλλαις φριγάδαις ᾿ς τὴ βουλὴν τση. —
 Θωροῦνε μιὰ φριγάδα, κατεβαίνει,
 Τὸν καπετὰν Ζαφέρα καὶ προβαίνει.
 Φωνιάζει ὁ Ζαφέρας τοῦ Τζωρτζάκη
 Ἄ δὰ παραδοθῆ με δίχως μάχη. 20
 — Δὲ μαϊνάρω, τούρκους δὲ φοβοῦμαι
 Μηδὲ καὶ τὸ σταυρὸ δὲν ἀπαρνοῦμαι. —
 — Ἐλάστε παλληκάρια μ' ἀντρειωμένα,
 Ἄποῦ ᾿στε τοῦ πολέμου μαδημένα.
 Τὸν καπετὰν Ζαφέρα νὰ σκλαβώσω, 25
 Κασέλαις τὰ φλουριὰ νὰ σᾶζε δώσω. —
 „Φωδιὰ“ τὸτ' ὁ Ζαφέρας διατάσσει
 Καὶ δυὸ χιλιάδες πέφτουν τοῦ Τζωρτζάκη.
 Σηκόνει κι' ὁ Τζωρτζάκης τὰ πορτέλα
 Κ' ἐννιά χιλιάδες πέφτουν τοῦ Ζαφέρα. 30
 — Μαῖνα δὰ Ζαφέρα τὰ πανιά σου,
 Γιατὶ σοῦ τήνε καίω τὴν καρδιά σου.
 — Δὲ μαϊνάρω Τζώρτζη τὰ πανιά μου
 Μηδὲ δὲν τήνε καίεις τὴν καρδιά μου. —
 Μιὰν κανονιὰ τοῦ παλζει ᾿ς τὸ τιμόνι 35
 Κι' ἄλλαις ἐννιά χιλιάδες τοῦ σκοτόνει.
 — Μαῖνα δὰ Ζαφέρα τὰ πανιά σου,
 Κ' ἐδὰ τὰ ὄρφανεύγω τὰ παιδιὰ σου.
 — Δὲ μαϊνάρω Τζώρτζη τὰ πανιά μου
 Μηδὲ δὲν ὄρφανεύγεις τὰ παιδιὰ μου. — 40
 Καὶ κανονιὰ τοῦ παλζει ᾿ς τὴν πρυμίτσα
 Καὶ κάνει τὴ φριγάδαν του μιὰν πλύστρα.

— Ἄφης με δά Τζωρτζάκη νά γλυτώσω,
 Καί τ' ἄρματά μ' ὡς εἶνε νά σοῦ δώσω.
 — Πῶς μοῦ τὸ λές μωρὲ γιά τ' ἄρματά σου, 45
 Ἄποῦ ἔχουν οἱ λεβένταις μου καλλιὰ σου;
 — Ἄφης με δά Τζωρτζάκη νά γλυτώσω,
 Καί τούτην τὴ φριγάδα νά σοῦ δώσω.
 — Πῶς μοῦ τὸ λές μωρὲ γιά τὴ Μαλτέζα
 Ἄποῦ 'νε τῶ λεβέντω μου ἡ πρέζα; — 50

17.

Ὁ Μανέτας.

Ποιὸς θέλει νά γρῶκῆξῃ καί νά μάθῃ
 Τὴ βίβια τοῦ Μανέτα πῶς ἐστάθῃ;
 Ἄποῦ 'τον καπετάνιος κι' ἀντρεωμένος
 Κ' ἦτον κι' ἀποῦ τὴ Μῆλο παντρεμμένος. 5
 Εἶχε καί μιὰ γυναῖκα 'ποῦ τὸ Κάστρο,
 Κ' ἔλαμπε σὰν τὸν ἥλιο, ὡσὰν τ' ἄστρο.
 Δυὸ γράμματα τοῦ μπέμπουν 'ποῦ τοῦ Ῥούσσιο
 Νὰ βίξῃ τὴ φριγάδαν του 'ς τὸ κροῦσος.
 Ὅσ τὴ Μάνη κατεβαίνει καί τελειώνει,
 Σαφῆς Μανιάταις ἄντρες ἄρματόνει. 10
 Σαφῆς Μανιάταις ἄντρες ἄρματόνει
 Καί τρέχει καί γλακᾶ σὰ χελιδόν.
 Ἄρμενκοῦπι κάνει μέ τὴ βιάσι,
 Μέσα τὸ Νταρμπογαζι νά περάσῃ.
 Εἶχε κ' ἕναν παπᾶ 'ς τὸ σπιτικόν του, 15
 Δογιάζοντας πῶς εἶν' πνευματικὸς του.
 Χίλια φλουριά τοῦ δούδει νά ξεδιάξῃ
 Καί ὡς τὸ γασερὸν νά λογαριάξῃ.
 Ἀπήτης κι' ἀλαργάρεϊ τὸ καράβι,
 Γιὰ ἰδέ τὸν τραβαμπᾶ ἔντα λογαίξει. 20
 Γιὰ ἰδέ τὸν τραβαμπᾶ ἔντα λογαίξει:

Τὴν κερακαπετάνισσα νὰ πιάσῃ.
 Καὶ λέει τσῆ το μιὰ, — λέ'· „Χορατεύει“.
 Καὶ ξαναλέει τσῆ το, δὲν τὸ πιστεύει.
 Καὶ ξαναλέει τσῆ το δὲν τὸ πιστεύει. 25
 — Ἐγὼ θαρρῶ, παπᾶ, πῶς χορατεύεις.
 Λεῖπε παπᾶ, μὴν ἔχῃς τέτοια ἔγνοια,
 Μὴ βάλω νὰ σοῦ κόψουνε τὰ γένεια. —
 Ἐτότες ὁ παπᾶς τὸ συλλογίστη
 Πῶς θὰ τὸ πῆ καὶ θὰ τὸ μολοήσῃ. 30
 Πιάνει χαρτί καὶ μπένα καὶ μελάνι
 Καὶ μιὰ γραφὴ καὶ δίδει καὶ τοῦ κάνει.
 Ἐ τὰ τέσσερα καντούνια τῆνε καιεῖ,
 Τέσσερις μαύραις βούλαις καὶ τσῆ θέτει.
 — Ἄκουσες καπετάνιο μ' ἔντα γείνη; 35
 Ἡ κερακαπετάνισσα σ' ἀρνῆθη.
 Ἡ κερακαπετάνισσα σ' ἀρνῆθη
 Κι' ἀπόψε μ' ἄλλον ἄντρα ἐκοιμήθη. —
 Σὰν εἶδεν ὁ Μανέτας τὸ φερμάνι
 Ἐ τὴν κάμεράν του πᾶ καὶ τὸ διαβάζει. 40
 Ἐ τὴν κάμεράν του πᾶ καὶ τὸ διαβάζει,
 Φωνιάζει τοῦ ντενιέταν του καὶ πάει·
 — Ἐρίξε τὴ σκαπαβία ἔς τὸ θαλάσσι
 Ἐ τσῆ Μῆλος τὸ λιμάν' ἄμε ν' ἀράξῃς.
 Ἐ τσῆ Μῆλος τὸ λιμάν' ἄμε ν' ἀράξῃς, 45
 Τὴν κερακαπάνισσα νὰ πάρῃς.
 Εἰς τὸ γιὰλὸ τῆ ῥίξε μ' ὀρισμὸ μου
 Κ' εἰς τὸ καράβι φέρε τὸ μωρό μου. —
 Ἐρίχνει τὴ σκαπαβία ἔς τὸ θαλάσσι,
 Ἐ τσῆ Μῆλος τὸ λιμάνι πᾶ κι' ἀράσσει. 50
 — Κερά μ' ὁ καπετάνιος μὲ διατάσσει
 Πῶς πρέπει δίχως ἄλλο νὰ κοπιάσῃς. —
 Πάει νὰ στολιστῆ ἔς τὴν κάμεράν τσῆ
 Καὶ βάνει τὰ χρουσᾶ καὶ τ' ἀργυρᾶν τσῆ.
 Βέργα χρουσῆ ἔς τὴ χέραν τσῆ ἐκράδιε, 55

Τὰ σκαλοπάδια φέγγα 'κει ἄπου πάδιε.
 Καὶ τότες ὁ ντενιέτας ἐλογίστη,
 Τὸ κρῖμα τῆ γυναικας ἐφοβήθη.
 Δ' „Ἄς πάω τὴ γυναικα 'ς τὸ καράβι,
 'Τι δὲλ' ὁ καπετάνιος ἄς τὴν κάμη.“ 60
 Σὰν εἶδεν ὁ Μανέτας τὴ γυναικα,
 Τὰ ἔρημάν τ' ἀμμάδια βρύς' ἐτρέξα.
 Μ' ὁ λογιμός του πάλι εἶνε ἕνας·
 „Θάνατο γιὰ νὰ δώση τῆ γυναικας.“
 — “Ἰντά 'χεις καπετάνιε μου καὶ κλαίεις 65
 Κ' ἐμένα τῆ καυμένης δὲν τὸ λείεις; —
 Καὶ λείει τοῦ μαγέρον τ' ὁ Μανέτας
 — “Ἐῆσέ μάς 'ναν καβέ με τῆ γυναικας. —
 Πάλι κυρὰ τοῦ λείει ὁ Μανέτας
 „Βάλε φαρμάκι τώρα τῆ γυναικας.“ 70
 Μὰ εἶδεν ὁ δεὸς τὴν ἀδικιάν τῆ
 Κ' ἔπεσε τὸ φλεντσάνι 'ς τὴν ποδιάν τῆ.
 Συμπάδειο τοῦ τὸ πῆρε ἡ καυμένη
 Πῶς ἦτον τοῦ θαλάσσιου τραλισμένη.
 Καὶ τοῦ ντενιέτα 'φώνιαξε καὶ πάει 75
 — Γλήγορα 'ς τὴ στεριά νὰ τήνε βγάλης.
 Γλήγορα 'ς τὴ στεριά νὰ τήνε βγάλης,
 Καὶ τὴ ζωὴν τῆ σήμερο νὰ πάρης. —
 Κι' ἀπτήτης ἀλαργάρει τὸ καράβι,
 'Ετότες ἡ καυμένη τὸ λογιαῖζει 80
 — “Ἄχι ὁ καπετάνιος ὁ δικός μου,
 'Αποῦ 'τονε τ' ἀμμάδια καὶ τὸ φῶς μου.
 Δὲν ἔχω μήτε κύρη μήτ' ἀδέρφια,
 Νὰ κάμουν τοῦ παπᾶ ὅ τι τοῦ πρέπα.
 Εἶχ' ἀδερφὸ καὶ κύρη κι' ἀξαδέρφια, 85
 Μά 'νε καιροὺς καὶ χρόνι' ἀποδαμμένα. —
 Τοῦταν τὰ λόγια 'μίλιε ἡ καυμένη
 “Οντεν ἡ μπάλα τσ' ἦρθε εἰς τὸν μπέτη.
 Ποτὲ ἄχνα δὲν ἔβγαλ' ἡ καυμένη

Κ' ἐπῆραν τὴ ψυχὴν τῆσ' οἱ γι ἀγγέλοι. 90
 Καὶ σὰν τὴν εἶδε κάτ' ἀποδαμμένη
 Ἐπῆρε τὸ μωρόν τῆσ' καὶ γαέρνει.
 Καὶ σὰν ἔφταξε λείει τοῦ Μανέτα·
 „Ἄδικα θανατώσῃκ' ἡ γυναῖκα.“
 Γράφει γραφαῖς καὶ γράμματα κ' ἤλεγαν. 95
 „Ἄν πιάσουν τὸν παπᾶ, νὰ τὸν ἐδέναν.“
 Καὶ γράφει γραφαῖς ἄλλαις καὶ σκορποῦσι·
 „Ὅπου κι' ἄ βροῦν παπᾶ νὰ καταλοῦσι“. —

Ὁ Νικόλας Πρώιμος.

Σήμερον εἶνε καταχνιά, μεγάλη κατσιφάρα,
 Κι' ὁ Πρώιμος ἐπήγαγεν ἀπάνω 'ς τὴ μαδάρα,
 Νὰ συμμαζώξῃ τσ' αἶγες του νὰ τῆσ' κουλουκουρίσῃ,
 Νὰ ἰδῇ ἂν βγάλῃ τίβοτσι κιαπόεις νὰ γυρίσῃ.
 Καὶ ὄντεν τσ' ἀποκούρευγε ἔφταξεν ὁ Ῥετζέπης 5
 Καὶ παίζει του μὲ τὸν τσιφτέ καὶ δούδει του 'ς τὸν μπέτη
 Καὶ παίζουν του κ' οἱ γι ἄλλοι μιά, δούδει του 'ς τὴν κουτάλα
 Κ' ἐσούρονε τὸ αἱμάν του ὡσὰν τὴ μπουτσουνάρα.
 Τὴν κεφαλὴν του κόψανε κ' εἰς τὸ ντορμπά τὴ βάνου
 Κ' εἰς τὸ σμαρί τὴν κρεμοῦν κ' εἰς τοῦ πασσᾶ τὴ φτάνου. 10
 — Γιαῖντα δὲν τὸν ἐφέρετε μὲ τὰ σκοικὰ δεμένο,
 Μόνο τὸν ἐσκοτώσετε 'ς τὰ ὄρη τὸν καῦμένο;
 — Ἄντρας ἦτον ἀδυνατὸς κ' ἦτονε κι' ἀντρωμένος
 Καὶ δὲν ἐπιάνεντον ἀλλιῶς ὄξω καὶ σκοτωμένος. —
 Ἄκουσαν το 'ς τὸ Γαλατᾶ ἡ γι ὄμορφαις κοπέλαις. 15
 „Κατακαῦμένε Πρώιμε, δὲν κάνεις μπλιὸ τζιλβέδες.“
 Τὴν κεφαλὴν του στέσανε κ' εἰς τὰ Μεσκλὰ συντήρα,
 Ἐφταξε καὶ ἡ μάναν του ἡ μαυροκακομοῖρα.
 — Ὡφου παιδί μου Νικολῆ καὶ πῶς νὰ σέ γνωρίσω;
 Ψηλά 'που σ' ἐκρεμάσανε καὶ πῶς νὰ σέ φιλήσω; — 20
 Θωρεῖς τα τὰ δαχτύλιαν του τὰ κοντυλοσερμένα;
 Παιδιά! καὶ νὰ τὴν παίζανε τὴ λύρα τὰ καῦμένα!

Ὁ Βέργας.

Πέρδικ' ἀπάνω 'ς τὸ βουνό, πάνω 'ς τὸ χαρακάκι,
 Ἀφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ ὄμορφο τραγουδάκι.
 Ὅσ' τῆ δεκαφτὰ τοῦ Γεναριοῦ μιὰ μέρα, μιὰ Δευτέρα,
 Ἐβγάλανε διαλαλημὸ νὰ πιάσουνε τὸ Βέργα.
 Οἱ τοῦρκοι πρεμαζόνονται καὶ κάνουν μπαϊράκι, 5
 Κι' ἄλλος δὲν εἶν' ἀπέκοτος σὰν τὸ Χατζαγαδάκη.
 Καὶ ἡ νενέν του τοῦ ἔλεγε — Κάτσε Χατζή μου, κάτσε
 Γιατ' εὐτοὶ 'ποῦ σέ σέρνουνε κουρμπάνι. Δὶά σέ πάνε.
 — Νὰ πάω δέλω, μπρὲ νενέ, 'ς τοῦ Βέργα τὸ σφερί,
 Μ' ὄ τ' εἶνε κισιμέτι μου ὀπίσω δὲ γαέρνει. — 10

Ἀντίπερα εἰς τὸ Μοχὸ χορὸ ἔχουνε στεμένο
 Κ' ἐκιά 'τον κ' ἐξεφάντονεν ὁ Βέργας ὁ καυμένος.
 Ὅμπρὸς ὄμπρὸς ἐχόρευε κ' ἤλεγε μαντινάδες,
 Κ' ἡ γλώσσάν του τῆ κηλαῖδεῖ μὲ τῆ πολλαῖς τῆ χάραις.
 Κι' ὁ ἀδερφὸς τ' ὁ Νικολῆς κάθεται γκρυκασμένος, 15
 Καὶ 'ς τὸ δεξιόν του μάγουλο εἶν' ἀποκουμπισμένος.
 — Σκόλας' ἀδέρφι, τὸ χορὸ, δικᾶ μας μπλιὸ κι' ἡ γι ἔρα
 Καὶ ντεσκερέ μᾶς φέρανε 'πὸ μέσ' ἀποῦ τῆ χώρα.
 — Για πέ μ' ἀδέρφι τὸ μουζντέ καὶ τὸ κακὸ χαμπέρι,
 Μὰ μονομιᾶς παδιοῦμ' ἐμεῖς τῆ ξενιτειᾶς τὰ μέρη. 20
 — Ἐμᾶς μᾶς ἐξηλέψανε οἱ ἀγάδες τοῦ χωριοῦ μας
 Κ' ἐβγάλαν τὸ Ἰλάμι μας ἴσια μὲ τοῦ μπογιοῦ μας.
 — Ἄμε νὰ πῆς τῆ μάνας μας νά 'ρῆη νὰ τῆνε ἰδοῦμε,
 Κι' ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα δὲνὰ ξενιτευτοῦμε. —

— Παιδιά μ' ἀμέτε 'ς τὸ καλὸ καὶ πῶς δὶά σᾶς ξεχάσω; 25
 Παιδιά καὶ νὰ σᾶς ξαναῖδῶ γῆ πάντα δὶά σᾶς χάσω;
 Καὶ τ' ἄλλο τὸ παιδάκι μου νὰ μοῦ τὸ χαιρετᾶτε,
 Παιδάκι ἀποῦ τὸ γέννησα, παιδιά νὰ μὲ θυμάται; —
 Καὶ ὄντεν ἐπερνούσανε 'ς τῆ Στρογγυλαῖς κεφάλαις.

Γεμίζου τὰ τουφέκιαν των μέ τσ' ἀσημένιαις μπάλαις. 30
 Καί ὄντεν ἐπερνούσανε 'ς τοῦ Φλαμπουριᾶ τ' αὐλόχι,
 Ἐλόγιασ' ὁ Χασάν ἀγάς τὸ Βέργα νὰ σκοτώση.
 Καί παίξει του μιὰ μπαλωδιὰ καὶ δούδει του 'ς τὸν μπέτη,
 Μὰ κείνο δὲν τότε περνᾷ σὰν παλληκάρι στέκει.
 Καί κάλι ξαναπαίξει του 'ς τὸ σιμαλί γελέκι, 35
 Τὸ Βέργα μπάλα δὲν περνᾷ μόνο γλιστρᾷ καὶ πέφτει.
 Καί παίξει του κι' ὁ Βέργας μιὰ καὶ δούδει του 'ς τ' ἄμματι
 Κ' οἱ γι' ὀμυαλοῖν του πιάσανε νιοὺς μουζουριοῦ χωράφι.
 Κι' ἀράπησ' τ' ὁ κακόμοιρος ἔπεσε λιγωμένος,
 Νὰ μὴν τότε σκοτώσουνε κ' ἐκείνο τὸν καϊμένο. 40
 — Σώπαιν' ἀράπη, σώπαινε, μὰ 'γὼ δὲ σὲ σκοτόνω
 Μὰ δὲ σ' ἀφήσω ζωντανὸ νὰ τὸ διγᾶσαι μόνο. —

20.

Ὁ Μιχάλης Βλάχος.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Ἦ ποταμοὶ στειρέψετεν καὶ βρύσαις ξεραθῆτε
 Κ' ἐσεῖς τῇ Κρήτης τὰ βουνὰν τὸ Βράχο λυπηθῆτε.
 Κράψετεν τὸν περίφημον ἄντρα 'ποῦ σᾶς ἐπάδιεν,
 Τὸ Βράχον, ἐποῦ σὰ Ξεριὸ 'ς τῇ δρόμους ἐπορπάδιεν.
 Κ' οἱ κάμπ' ἀναστενάξουσιν καὶ τὰ βουνὰ βρυχοῦνται, 5
 Τὸ 'ναν 'ποῦ τ' ἄρρ' ἀναζητᾷ τὸ Βράχον καὶ λυποῦνται.
 Κλαῖσίν τον κάμποι καὶ βουνά, κλαῖσίν τον χελιδόνια,
 Κλαῖσίν τονε καὶ 'ς τὰ Σφακιά, κλαῖσίν τον καὶ 'ς τ' Ἀνώγεια.
 Κλαῖσίν τονε καὶ 'ς τῇ Γωνιάς, χαῖμὸς 'ς τὸ παλληκάρι,
 Ἄπου τὸν ἥλιο δάμπονεν, τ' ἄστρον καὶ τὸ φέγγαρι. 10
 Ὁ Βράχος δὲν ἐπιάνεντον, γιὰτ' ἦτον παλληκάρι,
 Μόνον τὸν τσαραιτέψασιν ὁ Δράκος κι' ὁ Τσακάρης.
 Κι' ὅσοι πιστεύγετε Χριστὸν καὶ βάνετε στεφάν,
 Οὐλ' ἀναδεματίσετε τὸ Δράκον καὶ Τσακάρη.
 Πάνταν του καὶ παντοτεινὰ γιὰ τὸ παιδὶν του μίλιε, 15
 Ποῦ τοῦ τὸ πχάλνα 'ς τὴ φρακὴ καὶ τὸ ἐγλυκοφίλιε.

Καὶ τοῦ ξαδέρφουν τοῦ ἴεγε· „Ἄνωσ κ' ἀποδάνω,
 Σ' ἀφίνω ἐπιτροπικὸν εἰς τὸ παιδί μ' ἀπάνω.
 Νὰ πάρης τὴ γυναῖκά μου πριχοῦ νὰ σαραντίση,
 Πριχοῦ νὰ πιάση τὰ βουνὰ νὰ κακοθανατήση. 20
 Κι' ἄ ζήση τὸ κοράσιο μου νὰ μοῦ τὸ προξενέψης,
 Κιανέναν ὠραιόπουρο νὰ βρῆς νὰ τὸ παντρέψης.
 Νὰ πάρην ἕναν ξακουστὸν ὄμορφον παλληκάρι,
 Ἐποῦ νὰ μοιάζῃ ἔς τὴν ἀντρεία τοῦ Βράχον τοῦ Μιχάλη.
 Δέν ἔχω μπλιὸ τί νὰ σοῦ εἰπῶ, τί νὰ σοῦ παραγγείνω, 25
 Ἐσὶ τὴ συγγενεῖς καὶ φίρους μου χαιρετισμοὺς ἀφίνω.
 Καὶ τὴν καυμένη μάνα μου νὰ μοῦ τὴν προσκυνήσης
 Καὶ τὴ δεξιὰν τὴ χέραν τση νὰ μοῦ τὴν φιλήσης.“
 Σαββάτο μέραν τση Τυρνῆς, μὴν εἶχεν ξημερώση,
 Εἰς τση δεκάξυ Φλεβαριοῦ ἥλιος μὴν εἶχε δώσει. 30
 Βγάνουν τον ἀποῦ τὴ φρακὴ σίδερα φορτωμένο
 Καὶ μὲ τὰ καραβόσκοινα τὸν εἴχασι δεμένο.
 Κι' ὄντεν τὸν ἀνεβάζασι ἔς τοῦ σεραγιῶ τὴ σκάρα,
 Ζεβρά δεξιὰ συντήρηξεν κ' ἐφώνιαξε μεγάρα·
 — Παιδιά δὲν ἔνε χρισιανοί, ὄδεν ἔνεν παλληκάρια, 35
 Ποῦ νὰ μὲ ξεμιστέψουσιν ἔπο τοῦτα δὰ τὰ χάλια; —
 Κ' ἐφτ' ἄρχοντες εἰς τοῦ πασᾶ εἶπασι ν' ἀπομείνη,
 Νὰ τότε καμπανίσουσι νὰ δώσουσιν ἀσῆμι.
 Μὰ εἰπ' ὁ Ἄβντοῦλ Ἄμάν Ἄλῆς καὶ τῶν ἐφτὰ βηγάδω·
 — Χρυσάφι νὰ μοῦ φέρετε τὸ αἶμάν του δὰ πάρω. 40
 Γιατὶ μίαν τουρκο-Μεσαρά, ἔπο μιά μεριὰν ὡς ἄλλη,
 Τέσσερα χρόνια πάσινε ποῦ ἔνε ἔς κακὸ χάλι.
 Καὶ ἂν τὸν ἀπολάρετε δὰ πᾶ νὰ ξοριστούμεν,
 Οὔλην ἢ τουρκο-Μεσαρά δὰ πᾶμε νὰ πνιγούμεν. —
 Καὶ τότες τὸ ξανάνοιξεν τὸ μαυρισμένο στόμα· 45
 — Κόψετε τὸ κεφάλι μου νὰ γέν' ἢ σάρκα χῶμα. —
 Κλαῖει τονε ἢ μάναν του — Ὁφου μωρὲ παιδί μου,
 Φωδιὰ ποῦ μοῦ τὴν ἔβαλες κ' ἔκαψες τὸ κορμί μου.
 Ὁφου παιδάκι μου γλυκὺν καὶ πῶς δὰ σοῦ ξεγᾶσω;
 Καὶ πῶς δὰ κάτσω ἔς τὸ σκαμνὶ νὰ φάγω νὰ χορτάσω; 50

— Σώπασε μάνα μου μὴν κλαῖς, στάσου σὰν παλληκάρι,
 Μὰ μπλιό σου δὲν τότε θωρεῖς τὸ γιό σου τὸ Μιχάλη. —
 Τσαρσὶν τσαρσὶν τότε ραροῦν πᾶσιν τον 'ς τὸ μείντάνι,
 Τῶν χρισιανῶν τὰ δάκρυα ἐτρέχασιν ποτάμι.
 'Οχτῶ σπαδιαῖς τοῦ παίξασι κόβγουν τὴν κεφαλὴν του, 55
 Κ' οἱ χρισιανοὶ 'ς τὸ μεσκικὸν ἐδάψαν τὸ κορμὶν του.
 'Εννὰ παπάδες ἤσασιν καὶ ὁ δεσπότης δέκα,
 Κι' οὔλοι παρηγορούσασιν τοῦ Βράχον τὴ γυναιῖα.
 "Οσοι κι' ἂν εἴστε χρισιανοὶ καὶ βάνετε στεφάνι,
 Οὐλ' ἀναθεματίσετε τὸ Δράκον καὶ Τσακάρη. 60

21.

Ὁ Μιχάλης Βλάχος.

Πᾶσα ταχὺ μὲ τὴ δροσιὰ 'π' ἀνοίγει τὸ ζιμποῦλι,
 'Αφρουκαστῆτε νὰ σᾶς πῶ τοῦ Βλάχο τὸ τραγοῦδι.
 Βλάχε περιφημότατε, τῇ Κρήτης παλληκάρι,
 'Αδικα σ' ἐπουλήσανε ὁ Δράκος κι' ὁ 'Γσακάρης.
 Κ' οἱ κάμπ' ἀναστενάζουσε καὶ τὰ βουνὰ μουγκοῦνται, 5
 Τό 'να 'πού τ' ἄλλ' ἀναζητᾶ τὸ Βλάχο καὶ θρηνοῦνται.
 'Η Κρήτη οὔλη τρόμαξε τὴν τόση δύναμιν του,
 Καὶ τῶρ' ἀκόμη 'ς τὰ Σφακιὰ λυποῦνται τὸ κορμὶν του.
 Καὶ σὰν τὸν βάλαν 'ς τὴ φλακὴ γιὰ τὸ παιδὶν του μίλιε
 Καὶ τοῦ τὸ φέραν, τὸ μικρό, πρικὰ τὸ γλυκοφίλιε. 10
 Καὶ τοῦ ξαδέρφουν τοῦ 'λεγε, τοῦ Μάρκο τοῦ καυμένου·
 — 'Η μάνα μου καὶ τὸ παιδί 'ς τὸ σπίτι σου νὰ μένου. —
 Εἰς τὴ φλακὴ τὸν εἶχανε τρεῖς μῆνες κ' ἕνα χρόνον
 Κ' ὕστερα τὸν ἐκόψανε, ἰδὲ καυμὸς καὶ πόνος!
 Σαββάτο ἦτον τῇ 'Τυρνῆς, μὴν εἶχε ξημερώσει, 15
 Κ' ἐσὺ ἦλιε τσ' ἀχτίδες σου νὰ μὴν εἶχες τῇ δώσει.
 Εἰς τὸ τσαρσί τότε λαοῦν σίδερα φορτωμένο
 Καὶ μὲ σιτζίμ' ἀδυνατό τὸν ἔχουσε δεμένο.
 Ζερβὰ δεξιὰ συντήριεν τῇ τῇ φίλους κ' ἐχαιρέτα,
 Τῷ χρισιανῷ τὰ δάκρυα ὡσὰν ποτάμ' ἐτρέχα. 20
 Κι' ὄντεν τὸν ἀνεβάζανε εἰς τοῦ πασσᾶ τὴ σάλα,

Ἡ μάναν τού ἄσπε φωνή, πέφτ' ἀπὸ λιγαμάρα.
 — Θέ μου καὶ φύλαξέ τονε ἄπὸ τὰ σκυλιά, τσ' ἀγάδες,
 Ἐπὸ τὴν παντέρμη τὴ φλακὴ κι' ἀπὸ τὴν τζαμπιτάδες.
 Ὡ Παναγιὰ μου σῶσέ τον ἔπὸ τουτηνὲ τὴν ὄρα, 25
 Κι' ὁ τί ἔχω οὐλα τὰ πουλῶ, χρουστὴ σοῦ μπέμπω ἴκονα. —
 Κι' οἱ γι ἀρχοντάδες, τοῦ πασᾶ εἶπανε ν' ἀπομείνη,
 Νὰ τότεν καμπανίσουνε νὰ δώσουνε ἀσῆμι.
 Μὰ εἶπεν ὁ Ἄβντοῦλ Ἀλῆς εὐτὺς τῶν ἀρχοντάδω.
 — Ἐὶ βίος σας νὰ δώσετε, τὸ αἷμάν του δᾶ πάρω. — 30
 Καὶ τότες ἀποκότησε τὸ ἑλιβερόν του στόμα.
 — Κόψε το τὸ κεφάλι μου, ἄς γείν' ἡ σάρκα χῶμα. —
 Καὶ ὁ τζελάτης τοῦ ἔπαιξε ἐννιά σπαδαῖς ἔς τὴν νώμους,
 Ἐμμιάδιαν του ἐσφάλιξε νὰ μὴ γροικᾷ τὴν πόνους.
 Καὶ τότες τὸν λυπήθησε κι' ὁ σκύλος ὁ τζελάτης, 35
 Σᾶν ἐσπασ' ἡ μαχαίραν του κι' ὀπίσων του πετάχτη.
 — Ἄχι μωρέ, λυποῦμαί σε, δὲν ἔχω ἴντα σοῦ κάμω,
 Γιατ' ἤρθε τὸ ἰλάμι σου ἀπὸ τὴν πόλ' ἀπάνω. —
 Καὶ δευτερόνι τὴν σπαδαῖς, κόβγει τὴν κεφαλὴν του,
 Τὸ αἷμα ἐπετατάχτηκε κ' ἐκόπηκ' ἡ φωνὴν του. 40

Ἐ τῶ χρισιανῶ τὸ μεσκινὸ ἐδάψαν τὸ κορμίν του,
 Τὰ δάκρυα σφουγγίζανε οὐλοὶ εἰς τὴν ἑαμὴν του.
 Ἐννιά παπάδες ἤσανε καὶ ὁ δεσπότης δέκα,
 Ἄκλούδα κ' ἡ μαυρόμοιρη τοῦ Βλάχο ἡ γυναῖκα.
 Ἐμμιάδιαν τσ' ἀπ' τὰ δάκρυα ἤσανε βουρκωμένα, 45
 Τὸ προσωπόν τσ' ἤτο χλωμὸ καὶ τὰ μαλλιά κομμένα.
 Κλαῖν τον τ' ἀηδόνια, τὰ πουλιά, κλαῖν τον τὰ χελιδόνια,
 Κλαῖνέν τονε καὶ ἔς τὴ Γωνιά κλαῖν τονε καὶ ἔς τ' Ἀνώγεια
 Κλαῖει τονε κ' ἡ μάναν του — Ὡφου μωρέ παιδί μου
 Φωδιά ποῦ μοῦ τὴν ἔδωκες κ' ἔκαψες τὸ κορμί μου. — 50
 Κι' ὄντεν τὸν ξετυλίσσανε ἄπὸ τὰ λαζάρι' ἀπ' εἶχε,
 Ἡ κεφαλὴν του ἔπσε, μέσα ἔς τὸν τάφο μπῆκε.
 Ὅσοι κι' ἂν εἶστε χρισιανοὶ καὶ βάνετε στεφάνι,
 Οὐλ' ἀναθεματίσετε τὸ Δράκο καὶ Τσακάρη.

Ὁ Νάννος.

(1750—60.)

Ἐβγῆκ' ὁ Νάννος ἔς τὰ βουνά, ψηλά ἔς τὰ κορφοβούνια,
 Λεβένταις ἀναμάζονε Βουργάρους κι' Ἀρβανίταις,
 Σαφῆς Μωραϊτόπουλα, ὄμορφα παλληκάρια.
 Κι' ἀπῆς καὶ τὰ πρεμάζωξε γυρίζει καὶ τῶν κάνει·
 — Μωρὲ παιδιὰ τῆ λεβεδιάς, μωρὲ παιδιὰ δικά μου, 5
 Σὰ δέλετ' ἄσπρα νὰ ἔχετε καὶ βουῆα νὰ φορῆτε,
 Κάμετ' ἀτσάλι τὴν καρδιά καὶ σίδερα τὰ πόδια,
 Τριῶ μερῶ πορπατηξιά μιὰ νύχτα νὰ τὴν πᾶμε,
 Νὰ πᾶμε νὰ πατήσωμε τῆ Νικολοῦς τὸ σπίτι,
 Ἄποῦ ἔχει τ' ἄσπρα τῆ Βλαχιάς καὶ τὸ βαρὺ ταικί. — 10
 Κάνουν ἀτσάλι τὴν καρδιά καὶ σίδερα τὰ πόδια,
 Τριῶ μερῶ πορπατηξιά μιὰ νύχτα τὴνε πᾶνε.
 — Καλὴ ἑσπέρα Νικολοῦ. — Καλῶς τὰ παλληκάρια.
 — Φέρε ψωμί, φέρε κρασί νὰ φᾶν τὰ παλληκάρια. —
 Σφάζει τῶν δώδεκα κριγιούς κ' ἐννιά στεεροματζιέταις, 15
 Τρῶνε καὶ πίνουν τὰ παιδιὰ καὶ λιανοτραγουδοῦνε,
 Γυρεῦγουν καὶ πολλὰ φλουριά νὰ βάλουν ἔς τὰ κεμέρια.

Ὁ Δάσκαλο-Γιάννης.

(1770.)

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Ἄποῦ ἔχει νοῦν καὶ βοῖσμὸν καὶ γνῶσι ἔς τὸ κεφάλι
 Ἄς κάτση νὰ συρρογιαστῆ τὸ Δάσκαρον τὸ Γιάννη.
 Πᾶσα Ραμπρὴ καὶ Κυριακὴ ἔβανεν τὸ καπέρο
 Καὶ τοῦ Πρωτόπαπᾶ ἔλεγε. — Τὸ Μόσκοβη δὲ φέρω.
 — Σώπασε Δάσκαλε Γιαννιό, σῶπαινε μὴν τὸ λέγγης, 5
 Γιατ' ἂν τ' ἀκούσῃν ὁ πασαῖς, πολὺν κακὸ μᾶς φέρνεις. —

Καὶ ὁ πασαῶς ὡς τ' ἄκουσε πορρὰ τοῦ βαροφάνη,
 'Σ τὸ Κάστρο κ' εἰς τὸ 'Ρέδεμιος μπέμπει κι' ἀσκέρι βγάνει.
 'Εκάψασιν τὸ Μπατσανῶν, Βουβάδες καὶ Φρασκάδες,
 Πολὺν κακὸν τὸ πάδετε καῦμένοι Κομητάδες. 10
 Δίδουν τ' 'Ομπρόγιαρου φωδιὰ καὶ καΐσιν τὸ Γεωργίτσι,
 Κι' ἄδρωπος δὲν ἀπόμεινεν εἰς τὸ δικὸν του σπίτι.
 Δίδουν τσ' Ἀράδενας φωδιὰ, κεντοῦν τὸν Ἄη Γιάννη,
 Σγουρομαλλίνα 'τον αὐτοῦ καὶ τὰ μαλλιὰν τση πιάνει.
 Ἀνώπολιν κι' Ἀράδενα κ' ἐσεῖς Ἄη-Γιαννώταις, 15
 Ποῦ 'σιν τὰ παλληκάρια σας κ' οἱ ξακουστοὶ παιγνιώταις;
 Τὸ Δάσκαρον τριγύρισαν σαρανταπέντ' ἀτλίδες,
 Κι' αὐτὸ τὸ κακορῆζικο ἔβανε ριτζατζίδες.
 — Σὰ δεῖτε γρόσια, δίδω σας, κι' ἄ δελετε τσικίγια,
 Μὰ γὼ ἀτός μου τὰ 'κοβγα κιανοῦς δὲν ἔχω χρεῖα. 20
 — Δέ δεῖμ' ἀποῦ τὰ γρόσια σου μηδ' ἀποῦ τὸ φλουρί σου,
 Μόνο δὰ πάμε τοῦ πασαῶ, σκύλε, τὴν κεφαλή σου.
 Κι' ὄντεν τὸν ἀνεβάξασιν εἰς τοῦ πασαῶ τὴ σκάρα,
 Ζερβὰ δεξιὰν ἐξάνοιξε κ' ἐφώνιαξε μεγάρα.
 Καρῶς τὰ κάνετ' ἄρχοντες κ' ἐσεῖς οἱ καπετάνοι. 25
 — Καρῶς τὸ Δάσκαλο Γιαννιό, τσῆ Κρήτης τὸ λιοντάρι;
 'Εσ' εἶσ' ἀποῦ καυκούσουνε πῶς δὰ μέ πολεμάρης
 Καὶ μέ τσῆ λεμονόκουπαις τὰ κάστρη δὰ μοῦ πάρης; —
 'Ἐναν καβέ τοῦ δίδουσι 'ς τὸ φαρφουρί φλεντσάνι
 Κ' ἔναν τζιμπουκι διαλεχτό, χλίια φλουριά δὰ κάνη. 30
 'Σ τὰ γόνατα τοῦ δεκάδι 'ναν ἀργυρὸν κατῤρέφτη
 Κ' ὕστερα τὸν ἐγδέρνασι 'ς τὴ μούρη καὶ 'ς τὸ μπέτη.
 Κι' ὄντεν τὸν ἐκατίζασιν καὶ τὰ ξυράφια πιάνα,
 'Ετόττες ἀναρώτηξε τὸν κύρην τ' ἴντα κάμα.
 — Εἰς τὴ φρακὴ τὸν ἔχομε μέ κι' ἄλλα παλληκάρια. — 35
 Κ' ἐκείνον τὸν ἐτρώγασι τσῆ δάρασσας τὰ ψάρια.
 Κι' ὄντεν τὸν ἀπογδέρνασιν εἰς τὴ δεξιὰν του χέρα,
 'Σ τὸ Κάστρον ἐτουρκεύγασι τὴ μιάν του Συγατέρα.

Ὁ Δάσκαλο-Γιάννης.

(1770.)

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Ἄποῦ ἔχει νοῦν καὶ ροῖσμον καὶ γνῶσι 'ς τὸ κεφάλι,
 Ἄς κάτση νὰ συρρογιαστῆ τὸ Δάσκαρον τὸ Γιάννη.
 Κάδε Ραμπροχριστόγεννα ἔβανεν τὸ καπέρο
 Κ' ἤλεγεν τοῦ Πρωτόπαπα. — Τὸ Μόσκοβη δ' ἀφέρω. —
 Καὶ ὁ πασᾶς ὡς τ' ἄκουσε πορρὰ τοῦ βαροφάνη, 5
 Ἵ τὸ Κάστρο καὶ 'ς τὸ Ῥέδεμνος εὐτὺς χαμπέρι κάνει.
 — Ἐρᾶστε ν' ἀρματώσετε τὰ τρία μπαϊράκια,
 Νὰ πᾶ νὰ δώσωμε φωδιὰ 'ς τὰ τρία χωριουράκια.
 Κ' ἐτοιμασίαν κάμασι γιὰ τὰ Σφακιὰ κινουσί,
 Κ' ἡ Κρήτ' ἡ γι ἀποδέλοιπη στέκουν καὶ συντηροῦσι. 10
 Κι' αὐτοὶ δὲν τὸ κατέχασι γιὰ νᾶνι ὠρδινιασμένοι
 Καὶ λίγο μόνον ἔλειψε νᾶνι ἀφανισμένοι.
 Πιάνουσι 'ς τὴν Ἀνώπολιν τὸ Δάσκαρον τὸ Γιάννη
 Κι' ἄρρος κινεῖς δὲν τὸ ἔξερε βοήθεια νὰ τοῦ κάμη.
 Ἄπῃς καὶ τὸν ἐπιάσασι ξεμιστεμὸ δὲν ἔχει, 15
 Γιατὶ παντοτεινὰ ἡ Τουρκιὰ παντοῦ τόνε ξετρέχει.
 Καῖσιν καὶ τὴν Ἀράδενα, καῖσιν τὸν Ἄϊ Γιάννη,
 Πετᾶται κ' ἡ Σγουρομαλλιά, δέρνει τὰ γονατὰν τση.
 — Δάσκαλε Γιάννη τὸ Σφακιῶ μέ τὸ πολὺν κεσίμι,
 Ἐσ' ἦσιν ποῦ τὴν ἤδελες τὴν Κρήτη Ῥωμηροσύνη; — 20
 Κι' ὄντεν τοῦ στρώναν τ' ἄρογο γιὰ νὰ καβαλικέψη,
 Ἡ ἀρχόντισσάν του τὸν Ῥωτᾶ ποῦ δὲνὰ ταξειδέψη.
 — Μισεύγ' ἀρχοντοπούρα μου, καρὰ σοῦ παραγγένω,
 Γιατὶ καρὰ ρογιᾶζω το πῶς δὲν ξαναγιαγέρνω.
 „Νὰ ἔχης τὴν πόρταϊς σφαλιχταῖς καὶ τὰ κλειδιὰ βγαρμένα 25
 Καὶ τὰ πορτοπαράδουρα σφιχτοπερατωμένα“. —
 Κι' ὅσ' ἄστρα 'νιε 'ς τὸν οὐρανὸ τῶν ἔτασσε παράδες,
 Ποῦρ' ἀπατός του πῆ ἰκορβε τὴν μεγαροβδομάδες.
 Κι' ὄντεν τὸν ἀνεβάζασιν εἰς τοῦ πασᾶ τὴ σκάρα

Τ' ἀμμάδιαν του ἐτρέχασιν ὡσάν τῆ μπουτσουνάρα. 30
 — Ἄχ ποῦ 'στ' ἐσεῖς οἱ φίλοι μου κ' ἐσεῖς οἱ γι ἐδεκοί μου,
 Καί τοῦ πασαῦ μ' ἀφήκετε νά πάρῃ τῆ ζωὴ μου; —
 Καί τοτσαῦς τοῦ δώκασιν τὸν ἀργυρὸν καρφίχτη.
 Κ' ὕστερα τὸν ἐγδέρνασι 'ς τ' ἀμμάδια καί 'ς τῆ μύτη.
 Βαρυὰ βαρυ' ἀναστέναξε κιακόκειας τῶνε κάνει· 35
 Ἔτσ' ἄπου τόνε ἐκάμασιν καλλιὰ χε 'ν ἀποδάνη.

25.

Ὁ Καραμουσαῦς καί ὁ Μπλάζιος.

Ἐχαινέψαν τὰ Σφακιά κι' οὐλαν τὰ Κωτωμέρια,
 Χαῖνεύγουν καί τὰ Κεραμειά, ἀποῦ 'νε μαθημένα.
 Μὰ πάρῃθηκε ὁ Καραμουσαῦς τὴν Κρήτη νά μερώση,
 Νά πιάσῃ τῇ χαῖνιδες καί τῇ κακοὺς ἀδρώπους.
 Τὸν πρῶτ' ἀποῦ πιασ' ἦτονε ὁ κακομοίρης Μπλάζιος· 5
 — Μπλάζιε καί ποῦ 'ν' ὁ Καρκανιάς καί ποῦ 'ν' ὁ Μπαλω-
 μένος;
 — Ἀφέντ', ἄς πάψουν οἱ δαρμοὶ κι' ἄς πάψουν τὰ μαγκλάβια,
 Νά κάτσω ν' ἀναστορηθῶ 'ς ἕντα χωριὸ τοὺς εἶδα.
 Κατέχετε 'ς τὸ Μαδαρὸ 'ς τοῦ Φουστανο-Γαβρήλη;
 Ἐκεῖ δυὸ γάμοι γίνονται καί τῇ 'χουν καλεσμένους, 10
 Τὸν Μπαλωμένο σύντεκνο, τὸν Καρκανιά κουμπάρο
 Κι' ἂ ᾄτε νά τῇ πιάσετε τὴν Κυριακὴ νά πάτε.
 Τὸν Μπαλωμένο πιάστ' ὀμπρός, τοῦ Καρκανιά βαρεῖτε. —

26.

Ὁ Λόγιος.

(1811.)

Κριμά 'ν' τὸ μῆλο νά ψηγῆ, τὸ βόδο νά μαδήση,
 Κριμά 'τονε κι' ὁ Λόγιος νά κακοθανατήση.
 Γιατ' ἦτονε καλὸν παιδί κι' ὄμορφο παλληκάρι,
 Κ' ἔβλεπε καί τῇ Μεσαρὰ σάν τὸ καλὸ λιοντάρι.

Εἰς τὴ Φαλαντριανὴ κορφή, ἀποῦ 'τον τὸ σπαρμένο, 5
 'Εκεῖ τὸν ἐγυρεύγανε πῶς ἦτονε χωσμένος.
 Μὰ ἦτον ἀνακάτωσι κ' ἐφύσα τ' ἀεράκι
 Κ' ἔστεκε τὸ τουφέκιν του δίπλα 'ς τὸ χαρακάκι.
 — Ἄχι καὶ ποῦ τὸ κάτεχες πῶς ἦτονε γραφτό σου
 'Σ τ' Ἀγγριγιολίδη τὸν ὄντᾶ νὰ ἰδῆς τὸν ἀπατό σου! — 10

27.

Ἡ πανοῦκλα.

(1817.)

'Ορίσετε Χανιά κι' ἀποδεχτῆτε,
 'Ρόδον ἀποῦ τὴν Πόλι μυριστῆτε.
 Δὲν εἶν' εὐτόνο ρόδο νὰ μυρίζῃ,
 Μόνο πανοῦκλα εἶνε καὶ ψερρίζει.
 Δευτέρα μέρα βγῆκεν εἰς τὴ χώρα, 5
 Καὶ τέρμενο δὲν ἔδωκε μιὰν ὥρα.
 Παίρνει 'Ρωμηούς, 'Οβραλους καὶ ἀγάδες,
 Καὶ παίρνει καὶ δασκάλους καὶ χοτζάδες.
 Καὶ παίρνει καὶ κοράσιαν ἀξιωμένα,
 'Αποῦ δὲν τὰ 'χε ὁ ἥλιος ψωρεμένα. 10
 Καὶ κάνει τὰ σοκάκια καὶ χορδιοῦσι,
 Γὰ δόλια παραθύρια κι' ἀραχινοῦσι.
 Γὰ παραθύρι' ἀποῦ 'σαν τὰ τσιτσέκια,
 'Αποῦ 'σανιε πρεπειὰ 'ς τὰ σπῖδια μέσα.
 Ἀράχναις ἐγεμίσανε κ' ἐκεῖνα 15
 Καὶ σπῖδια ἔρημα πολλὰ 'πομεῖνα.
 Καὶ 'ς τὸν καβέ 'που πχαίναν οἱ γι ἀγάδες
 Ἀράχναις ἐγεμίσαν οἱ σοφάδες.
 Καὶ πάει 'ναν καρὰβ' ἀποῦ τὴ Μάλτα,
 Καὶ λέ' τοῦ βασιλέα τὰ μαντάτα. 20

Λέει τ' — 'Αφέντ' ἡ χώρα σου βημασσει
 Καὶ τοῦρκο γιὰ τὴν ὥρα δὲν ποτάσσει. —
 Λέει τ' — 'Αφέντ' ἡ χώρα τὰ Χανιά σου
 'Ας τάξης πῶς δὲν ἦσανε δικιά σου. —

Τ' ἀναλώματα τοῦ 1821.

Πᾶσα ταχὺ μὲ τὴ δροσιά π' ἀνοίξει τὸ ζιμποῦλι,
 'Αφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ τσ' ἀρμάδας τὸ τραγοῦδι.
 "Ἰντα 'ν' εὐτ' ἡ γι ἀνταραχὴ κ' ἡ καταχνιά ἡ μεγάλη;
 Δὲν εἶνε τούτ' ἀπὸ βροντὴ μηδ' ἀπὸ κουκκοσάλι.
 Τρεῖς καλογέροι κάδουνται καὶ γράφουν ἀρτζιχάλι, 5
 'Σ τὴ Μοσκοβιά τὸ μπέμπουνε, μέσα τοῦ Γενεράλη.
 — „Ὡ πολυχρονισμένε μου καὶ στείλέ μας μιντάτι,
 Νὰ πολεμοῦμε τὴν Τουρκιά πριχοῦ μᾶς ξεβγάλη.
 Σαφῆς τζερμε δούδομε, τὰ μούρκια μας πουλιῶνε,
 Πολλοὶ πᾶν καὶ τουρκεύγουνε, γιὰτὶ δὲν τὰ βαστοῦνε.“ 10
 — „Ρωμηοί, βαστάξετε καλά, σὸν ἄντρες πολεμᾶτε,
 Μὰ γὼ μπαρούδια κι' ἄρματα μπέμπω σας νὰ βαστάτε.“
 — „Ὅσοι κι' ἂν ἔχωμ' ἄρματα γυρίζομ' οἱ καυμένοι,
 Μ' ὅσοι δὲν ἔχουν ἄρματα εἶνε προσκυνησμένοι.“ —
 Κ' ἕνας Πολίτης κερατᾶς, διάκος μοναστηρήτης, 15
 'Ελόγιασέν το τὸ σκυλί νὰ πᾶ νὰ μαρτυρήση.
 Βγαίνει μπροστὰ 'ς τοῦ βασιλιᾶ, λέει του τοῦ Σουλτάνο·
 — Κακὸ σκοπὸ 'χουν οἱ 'Ρωμηοί, ἀφέντη, δίχως ἄλλο.
 Κακὸ σκοπὸ 'χουν οἱ 'Ρωμηοὶ καὶ κάνουνε κουσοῦλτο,
 Καὶ τὴν ἡμέρα τσῆ Λαμπρῆς δούδου φωδιά τοῦ Τοῦρκο. 20
 — Διάκε, μὴ λέης ψώματα, γιὰτὶ δᾶ σέ κρεμάσω,
 Ξύλα δᾶ βάλω 'ς τὴ φωδιά κι' ἀπάνω νὰ σέ κάψω.
 — Γύρεψ' ἀφέντη τσ' ἐκκλησιαίς, τὸν ἅγιον Παντελέο,
 Νὰ βρῆς ἐκεῖ τὰ μονετσιά, μὰ ψώματα δὲ λέω. —
 Κ' ἔμπεψ' εὐτύς καβάζιδες καὶ πάει καὶ τὰ βρίστει, 25

— Ἄχι ὁ σκύλος ὁ παπᾶς, μ' ἀφάνισε τὴν πίστι. —
 Ἐποῦ ἴσαν λίγ' οἱ χριστιανοί, δὲν εἶχανε βοήθεια,
 Κι' οὐλοὺς τὴν καταλύσανε καὶ τὰ παιδιὰν τῶν πῆρα.
 Ἐπαίρναν τὰ μικρὰ παιδιὰ κ' ἐκάναν τα σκλαβάκια
 Καὶ τὴν γυναῖκες παίρνανε ἔς τὰ τούρκικα κονάκια. 30
 Παναστατίζει κι' ὁ Μωριάς, ἀποῦ ἔχει παλλημάρια,
 Στέκουν ἀπάνω ἔς τ' ἄρματα, σφαλίζουν τὴν ἔς τὰ κάστρα.
 Μέραν καὶ νύχτα πολεμοῦν, ποτὲ δὲν κάνουν μπέσα,
 Ἄλλους ἐκαταλυοῦσανε κι' ἄλλους ἐκλειοῦσαν μέσα.
 Στέλν' ἕναν καπετὰν πασᾶ νὰ πᾶ νὰ πολεμήσῃ, 35
 Ἵ οὐλάν τὰ Δωδεκάνησα Ἑρωμῆ νὰ μὴν ἀφήσῃ.
 Ἐβγάλε καὶ προκήρυξαις, ἔβγαλε καὶ γραφάδες·
 „Ἵ οὐλάν τὰ Δωδεκάνησα δὲ δέλω μπλι' ἀραγιάδες.“
 Καὶ μὲν Σάμο καὶ Φαρά κ' ἐσεῖς Σπετσο-Νυδραῖοι
 Σιάξετε τὰ καράβια σας, καλὰ ἴστ' ὀρδινιασμένοι 40
 Σιάξετε τὰ καράβια σας, καλὰ ὀρδινιαστήτε,
 Ποῦ δᾶ ἴρδ' ὁ καπετὰν πασᾶς νὰ τὸν ἀποδεχθῆτε.
 Βγάνουν οἱ Σπέτσαις ἐκατὸ καὶ τὰ Φαρά διακόσια
 Κ' ἡ Νύδρα ἡ φαρμακερὴ ἔβγαλε τετρακόσια.
 Μπαίνουν καὶ σιάζουν τὰ πανά, βγαίνουσιν ἴπου τὸ λιμάνι, 45
 Θέ μου μεγαλοδύναμη, ποῖς τῶνε βοζονάρει;
 Φτάνει κι' ὁ καπετὰν πασᾶς νὰ τὴν καλημερίσῃ·
 — Καλῶς τὸν καπετὰν πασᾶ, ποῦ ἴρδε νὰ πολεμήσῃ.
 Καλῶς τὸν καπετὰν πασᾶ, ποῦ ἴρδε νὰ πολεμήσῃ,
 Μικρὰ ἴνε τὰ καράβια μας μὰ δὲ δᾶ τὰ βουλήσῃς. 50
 Κόπιασε καπετὰν πασᾶ νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε,
 Κι' ἄ σοῦ χρωστοῦν οἱ χριστιανοὶ θενὰ λογαριαστοῦμε.
 — Δὲν ἴρδα ἴγὼ γιὰ τάλαρα μηδὲ καὶ γιὰ παράδες,
 Ὁ βασιλιάς μ' ἀπόστειλε, δὲ δέλει μπλι' ἀραγιάδες. —
 Καὶ πιάνουνται ἔς τὸν πόλεμο, μπιρντένι σασιρντίζει, 55
 Κι' ἡ Παναγία χαίρεται κι' ἄγγελος χαχαρίζει.
 Μὲ τὰ μπουρλότα τοῦ χτυποῦν καὶ μὲ τὴν κουμπαραδες,
 Τὴν καπετάνα τοῦ ἴκαψαν καὶ τέσσερις φριγάδες.
 Τὴν καπετάνα τοῦ ἴκαψαν καὶ τέσσερα ντελίγια,

Μὰ τὰ ντέλινα τοῦ σκυλιοῦ κατάκαρδα τοῦ γγίξαν. 60
 — Πολέμα καπετὰν πασᾶ καὶ κάτσε 'ς τὸ τιμόνι,
 Μὲ ἴντα μούρη κι' ἀῤρωπιὰ δ'ὰ πάης εἰς τὴν Πόλι;
 Πολέμα καπετὰν πασᾶ; ὡς εἶσαι παλληκάρι,
 Μὲ ἴντα μούρη κι' ἀῤρωπιὰ 'ς τοῦ βασιλιᾶ δ'ὰ πάης;
 Ἄν σέ ρωτήξῃ καὶ σοῦ πῆ· Ποῦ εἶν' ἡ καπετάνα; 65
 Πέ του πῶς τὴν ἐχάλασε τοῦ γρέο ἡ τραμουντάνα.
 Κι' ἂν σέ ρωτήξῃ καὶ σοῦ πῆ· Καὶ ποῦ 'νιε τὰ ντελίνα;
 Πέ του πῶς τὰ κρατήξαμε καὶ κάνομε παιγνίδια.
 Κι' ἂν σέ ρωτήξῃ καὶ σοῦ πῆ· Καὶ ποῦ 'νιε ἡ φριγάδες;
 Πέ του πῶς τὴν κρατήξανε 'ς τὴ Νύδρα οἱ ἀραγιάδες. — 70
 Κι' ἀπὸ 'κειδὰ σηκόνεται 'ς τὴν Πόλι καὶ διαβαίνει,
 Κι' ὁ βασιλιάς τότε ρωτᾷ· — Γιάντ'α 'στ' ἀποκλεισμένοι;
 — Κάττου 'τουδά ποῦ κάτσεσαι κι' ἀδιβολὴ μὴ φέρνης,
 Καράβια μπλιὸ μὴ γδέχεσαι 'ς τὸ πέλαγος πῶς ἔχεις.
 Ἄνε ρωτᾷς ἀφέντη μου ποῦ εἶν' ἡ καπετάνα, 75
 Τάξε πῶς τὴν ἐχάλασε τοῦ γρέο ἡ τραμουντάνα.
 Κι' ἄνε ρωτᾷς ἀφέντη μου ποῦ εἶνιε τὰ ντελίνα,
 'Σ τὴ Νύδρα τὰ 'χουν οἱ 'Ρωμηοὶ καὶ παίζουνε παιγνίδια.
 Κι' ἄνε ρωτᾷς ἀφέντη μου π' ἄφημα τὴν φριγάδες
 'Σ τὴ Νύδρα τὴν κρατήξανε οἱ μπιστικοὶ ἀραγιάδες. 80

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων.)

29.

Ὁ σηκωμὸς τῆ Κρήτης.

(1891.)

Ἄποῦ 'χει νοῦ καὶ λοῖσμο καὶ γνῶσι καὶ τερτίπι,
 Ἄς κάτση νὰ συλλογιαστῇ τὸ σηκωμὸ τῆ Κρήτης.
 'Σ τὴν χώραν κάνουν βεμπελιὸ καὶ κόβγουν τ' ἀραγιάδες
 Κ' ἐκλαίγαν ἡ γυναῖκές των ὅσαις κι' ἂν εἶχαν ἄντρες.
 Ποῦ τὴν 'χανε 'ς τὴν ἐγγαριὰ κ' ἐκάναν τὴν δουλειὰς των 5
 Κ' ὕστερα τὴν σκοτόνανε, 'κόβγαν τὴν κεφαλαῖς των.
 'Σ τὴν χώραν τὴν σκοτόνανε καὶ 'ς τὰ χωριὰ ἐφεύγαν,

Σὰν τ' ἀγγριοπερίστερα ἐπιάνανε τῆ 'Ρίζα.
 Πάνω 'ς τὰ ὄρη 'ς τὰ βουνά, 'ς τῆ πρόνους ἀποκάτω,
 'Εμερνοξημερώνουνταν, κοντά 'ν' κι' ὁ Διὸς βουηθᾶ των. 10
 "Ἦσανε καὶ ξαρμάτωτοι κι' εἶχαν μεγάλη πρίκα,
 Μά 'δωκ' ὁ Διὸς κ' ἡ Παναγιὰ γλήγορ' ἀρματωδῆκα.
 Πέρα 'ς τῆ Χώραν τῶ Σφακιῶ τῶν ἦρῶαν τὰ τουφέκια,
 Καὶ μόνον καὶ τὰ πιάσανε τῆ τούρκους ἔξετρέχα.
 'Ἀπῆς ἀρματωδῆκανε κ' ἐβάλαν τῆ μπιστόλαις, 15
 'Εσφίξανέν την τὴν Τουρκιὰ κ' ἐβάλαν την 'ς τῆ χώραις.
 'Επιάσανε 'ς τὴν Πισκοπὴ τοῦ Καστελιῶ τσ' ἀγάδες,
 Γδύνουν τση, ξαρματόνουν τση καὶ κάνουν τσ' ἀραγιαδες.
 Καὶ μὲ τὸ μέτρος ἦσανε τρακίσια παλληκάρια,
 Κι' ἀπῆς τῆ ξαρματώσανε τῆ σφάζαν σὰν κριγιάρια. 20
 — "Ἔτσι κ' ἐσεὶς τῆ σφάζετε 'ς τῆ χώραις τσ' ἀραγιαδες
 Κ' ἐκλαίγαν ἡ γυναϊκίς των, ὅσαις κι' ἂν εἶχαν ἄντρες. —
 Μηνοῦνε τοῦ Μεμέντ 'Ἄλῃ γιὰ τό Δεὸ νὰ κάμῃ,
 Γιατ' ἀραγιὰς ἐσήκωσε εἰς τὴν Τουρκιὰ κεφάλι.
 Καὶ μπέμπει τῆς Ἀρναουδιὰς τὴν πλιὰ χρουσῆ κολῶνα, 25
 Κ' εὐτοὶ τῆ καταλύσανε ντελόγγος 'ς τὸν Κρουσιῶνα.
 Καὶ πάλι τοῦ ξαναμηνοῦν νὰ κατεβοῦνε κι' ἄλλοι,
 Κ' ἡ Κρήτῃ ἔχει πόλεμο καὶ ταραχὴ μεγάλη.
 Καὶ μπέμπει τὸ Χασὰν πασᾶ, τὸ φρόνιμον κεφάλι,
 Κ' εὐτὺς ἐξεβαρκάρησε 'ς τῆ Σούδας τὸ λιμάνι. 30
 — Μωρὲ 'Ρωμηοὶ σιμώσετε πριχοῦ σᾶς πολεμήσω,
 Πριχοῦ σᾶς βίξω κουμπαρᾶ νὰ σᾶς διαγουμίσω.
 — Θωροῦμέν το τ' ἀσκέρι σου πᾶς εἶνε πολεμάρχοι,
 Μ' ἄφης μας μὲ τῆ Κρητικούς, ἀποῦ 'χομε τ' ἀμάχι.
 — Μωρὲ 'Ρωμηοὶ σιμώσετε 'ς τὸ χέρι τὸ δικό μου 35
 Κ' ἐγὼ δὰ σᾶς συντηρῶ σὰν καὶ τὸν ἀπατό μου.
 Καὶ τοῦ πασᾶ ἐσίμωσε κ' εἶπέν του γεὶ δεσπότης·
 . . . . .
 . . . . .

Ὁ σηκωμὸς τῆς Κρήτης.

(1821.)

Ἔλα Χριστέ 'ς τὸ στόμα μου, Χριστέ μ' ἀληθινέ μου,
 Νὰ θυμηθῶ παινέματα νὰ γράψω τοῦ πολέμου.
 Πρῶτο γιὰ ν' ἀναστορηθῶ τὴν Κρήτη τὴν καυμένη,
 Ἄποῦ 'τονε εἰς τὸν ντουσιὰ βροδιὰ ξεφουντωμένη.
 Ἄποῦ 'τονε εἰς τὸν ντουσιὰ βροδιὰ ξεφουντωμένη 5
 Κ' ἐδά 'νε κροῦσος τῆς Τουρκιάς, πολλὰ βασανισμένη.
 Ἐγράψαν ἓνα μπουγιουρντί οἱ Κρητικοὶ πασαδες
 Νὰ πρεμαζώξουν τ' ἄρματα ἀπ' οὐλους τσ' ἀραγιαδες.
 Κ' ἐμώξανε εἰς τὸ βραμπὴ ὡσάν μπαϊραμισουν
 Νὰ κόψουνε τῆς Χριστιανούς, ἓνα νὰ μὴν ἀφήσουν. 10
 — Θέ μου μεγαλοδύναμε 'πεὺ τσ' οὐρανοὺς ἀπάνω,
 Μὲ μάσε ξαναβάλης μπλιὸ 'ς τὰ χέρια τῶν τυράννω —
 Πρῶτη ἀρχὴ ἐβάλανε 'ς τὰ Κεραμεῖα τὰ κάτω
 Καὶ ὡς τ' ἀπομεσήμερα τὰ φέρασ' ἀνωκάτω.
 Καὶ ξαναδευτερόνουσι τὸν πόλεμο 'ς τσ' Ἀρμένους, 15
 Μὰ κειδὰ τῆς γιουργιάρανε τῆς κακαποδομένους.
 Καλὰ ἐπολεμούσανε κ' ἐκάμαν τῆς κομμαδία
 Κ' ἐτρώγανέν τῆς τὰ μιὰρὰ κ' οἱ σκύλοι 'ς τὰ χωράφια.
 Ἐς τὸν Πύργο τ' Ἀληθακακιοῦ στένουν τὰ μπαϊράκια,
 Μὰ κει καλὰ τῆς βλέπουνε ἀπ' ὄξω τὰ Ῥωμηάκια. 20
 Μὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ μᾶς ἤρῃ ἓνα χαμπέρι
 Πῶς ἐσυνάχτηκ' ἡ Τουρκιά εἰς τ' Ἀρμουροῦ τὰ μέρη.
 Κ' ἐφάγανε τὰ σὺκά μας κ' οὐλά μας τὰ σταφύλια,
 Κ' ἐμείζ ἀπάνω 'ς τὰ βουνὰ μ' ἀραχνιασμέν' ἀχειλία.
 Ἐφάγαν τὰ σταφύλια μας κ' οὐλαν τὰ πωρικά μας 25
 Κ' ὕστερα μᾶς ἐβγάλανε κ' ἀποῦ τ' ἀρχοντικά μας,
 Ἐκάψανε τὰ σπῖδια μας ἀποῦ 'σαν ἡ τιμὴ μας
 Κ' ἐπῆραν καὶ τὰ βροῦχὰ μας ἀποῦ 'σαν ἡ στολή μας.

30. 6 τῆς Τουρκιάς, τῆς φτωχιάς. — 26 κ' ἀποῦ τ' ἀρχοντικά μας, κ' ἀποῦ τὴν ἀδρωπιά μας.

Ἀρπάξανε τὰ βουῶνά μας ἀποῦ ἴσαν ἡ στολή μας,
 Κ' ἐπήρανέ μας τὰ ὠζὰ ἀποῦ ἴσαν ἡ τιμὴ μας. 30
 Κ' ἐμεῖς ἀποσερῶθήκαμε εἰς τὴν Ἁγιά Ῥουμέλη,
 Ὁ τόπος ἦτονε στενὸς μὰ ἔχωρι οὐλον τ' ἀσιέρι.
 Δὲν ἦσαν περισσότεροι σὰν τὴν Κατωμερίταις,
 Τὴν Σφακιανούς φωνιάζανε ἀφένταις караβίταις.
 Ἀφένταις τὴν φωνιάζανε κ' εἶχαν ψηφὶ μεγάλο, 35
 Κ' ἔτσα καταγελοῦσάν τση κ' ἐβγάναν τση ἔς τὴ Γαῦδο.
 Τὴν μᾶς ἐπαίρναν τὰ χρουσᾶ καὶ τὸ ἄλλης τὴν τιμὴν τση,
 Κι' ὅποια δὲν εἶχε τὴν τιμὴ τὴν πᾶν τὴν στολήν τση.
 Θέ μου μεγαλοδύναμε καὶ πῶς δὲ τὸ βαστοῦμε,
 Μ' ἴντα καρδιά τὴν Σφακιανούς μπλιὸ δὲ τὴν συντηροῦμε; 40
 Τὸ κρῖμα τῶ φτωχῶ καὶ τῶ χηράδω
 Νὰ κρέμεται ἔς τὴν κεφαλὴ τῶ Φράγκω.
 Πολλαῖς φοραῖς μᾶς ἔχουν πουλημένους,
 Καὶ σὰν τὴν σκλάβους καταδικασμένους.

31.

Τ' ἀναλλώματα τοῦ 1821.

Πᾶσα ταχὺ μὲ τὴν δροσιά π' ἀνοίγει τὸ ζιμποῦλι,
 Ἀφρουκαστῆτε νὰ σᾶς πῶ τὴν Κρήτης τὸ τραγοῦδι.
 Ἄστε με νὰ συλλογιαστῶ χρουσῆ μηλιά μὲ τ' ἄδῃ,
 Νὰ κάτσω νὰ διηγηθῶ τῶν Κρητικῶ τὰ πάδῃ.
 Τριάντα δυὸ πανάστασες ἔχουνε καμωμέναις 5
 Κι' ἀμέτρηταις ἀναφοραῖς ἔς τὴν βασιλεῖς δοσμέναις.
 Ἡ πρώτη ἐπανάστασι ἦτο μικρὴ λιγάκι,
 Καταγραφὴ τῶ Σφακιανῶ καὶ τρίπτυρο φαρμάκι.
 Ἐς τὰ ἐβδομῆντα ἦτονε πάνω ἔς τὸν Ἄϊ Γιάννη.
 Καταγραφὴ τοῦ καστελιοῦ καὶ τοῦ Δασκαλογιάννη. 10
 Ἡ παραδευτερώτερη ἦτο ἔς τὰ εἰκοσιένα,

30. 43 Πολλὰς φοραῖς, Σὰν τρεῖς φοραῖς. — 31. 9 d. h. χίλια ἐφτακόσια ἐβδομῆντα (siehe 23 und 24).

Π' ἀΐήσανε καὶ ἐδέσανε τὰ πράγματα τὰ νέα.
 Τρεῖς ἦσαν οἱ φιλόσοφοι τοῦ γράφαν τῇ γραφάδες
 Ὁ οὐλον τὸ κράτος τῇ Τουρκίᾳς ὅπου ἴσαν ἀραγαάδες
 Ὁ Ὀρῆγας ἦτον κι' ἄλλοι δυὸ κτῦ γράφαν οἱ καυμένοι 15
 Ὁ οὐλον τὸ κράτος τῇ Τουρκίᾳς ὅπου ἴσαν προκομμένοι.
 — Ὅπου κι' ἂν εἴστε Χριστιανοὶ οὐλοὶ νὰ 'τομαστῆτε
 Καὶ τὴν ἡμέρα τῇ Λαμπρῆς τοῦ Τοῦρκο νὰ βαρῆτε.
 Ἀποὺ τὸ τόσο τύραννο τοῦ τό 'χομ' οἱ καυμένοι
 Καλλιὰ 'τονε νὰ λείπωμε, νὰ 'μεστ' ἀποδαμμένοι. — 20
 Ἔνας παπᾶς καλόγερος λογιάζει νὰ τουρκέψη
 Νὰ μαρτυρήσῃ τῇ δουλειαῖς καὶ νὰ τῇ ξετελέψῃ.
 Βγαίνει παρὸν τοῦ βασιλιὰ καὶ λέγει τοῦ Σουλτάνου·
 — Κακὸ σκοπὸ 'χουν οἱ Ῥωμηροί, ἀφέντη, δίχως ἄλλο.
 Κακὸ σκοπὸ 'χουν οἱ Ῥωμηροὶ καὶ κάνουνε κουσοῦλτο 25
 Καὶ τὴν ἡμέρα τῇ Λαμπρῆς βάνου φωδιὰ τοῦ Τοῦρκο.
 — Παπᾶ μὴ λέγης ψώματα γιατί δὰ σέ κρεμάσω,
 Ξύλα δὰ βάλω 'ς τὴ φωδιὰ κι' ἀπάνω νὰ σέ κάψω.
 — Γύρεψ' ἀφέντη τσ' ἐκκλησιαίς, τὸν ἅγιον Παντελέο
 Θὰ βρῆς πολεμοφόδια, ψώματα δέ σοῦ λέω. — 30
 Καὶ στέλν' εὐτὺς καβαζίδες καὶ πάει καὶ τὰ βρίσκει,
 Ἄχι ὁ σκύλος ὁ παπᾶς, 'μ ἀφάνισε τὴν πίστι.
 Τὸν Πατριάρχη πιάνουνε καὶ τόνε τυραννοῦσι
 Κ' εἰς τὸ σεράγιο πᾶν τόνε καὶ τὸν ἀναρωτοῦσι.
 Κι' ὁ βασιλιάς τόνε ρωτᾷ· Ἐγὼ δὰ σέ ρωτήσω, 35
 Πέ μου ποιοὶ τ' ἀρχινίξανε γιὰ νὰ σέ παραιτήσω.
 — Σὰ μέ ρωτᾶς ἀφέντη μου ἐγὼ δέ σοῦ τ' ἀρνοῦμαι,
 Ἐγὼμ' ἀποῦ τ' ἀρχινίξα γιὰ νὰ λευτερωθῶμε.
 Ἐγὼμ' ἀποῦ τ' ἀρχινίξα, ἀποῦ βαστῶ τῇ νόμους,
 Ὅγιά νὰ βγάλω τὸ ζυγὸ ἀποῦ 'χομς 'ς τῇ νόμους. — 40
 Τὴν ἄδεια τῶν ἔδωκε καὶ τόνε καταλοῦσι
 Καὶ τῶν Ὀβραῖω δούδουν τον καὶ τόνε τυραννοῦσι.
 Καὶ τὸν ἐβλωσέρνανε 'ς τῇ Πόλις τὰ σοκάκια
 Καὶ τὸν ἐτυραννοῦσανε καὶ τὰ μικρὰ Ὀβρηάκια
 Εἰς τὸ γιάλδ τόνε πετοῦν νὰ τόνε φάῃ τὸ ψάρι 45

Καὶ ἡ Ῥουσία τὸν ἀρπᾶ καὶ τόνε μπάλσαμάρει.
 Βγάνουν εὐτύς προκήρυξες, γράμματα καὶ σκροποῦσι.
 "Οπου κι' ἂν εἶνε Χριστιανὸς νὰ τόνε καταλουῖσι.
 "Οπου 'νε λίγοι Χριστιανοὶ τοῦφέκι δέ σηκόνουν,
 Σὰν τὰ ὤζα τῆ σφάζουνε, σὰν τσίχλαις τῆ σικτόνουν. 50

Οἱ Κρητικοὶ σηκόνονται ποῦ 'χουν μερκὰ τουφέκια
 Καὶ λυοῦν τὰ παληοκάνταρα καὶ δένουν τα φυσέκια.
 Οἱ Σφακιανοὶ πρωτοκινοῦν ἀποῦ 'σαν ἀντρωμένοι
 Κ' εἰς τὰ καράβια βρίσονται, ἀποῦ 'σαν μαθημένοι.
 Καὶ τῷ Λακκιώτῳ στέλνουνε σὰ μιὰν ὀκκά μπαροῦτι, 55
 Ποῦ 'σαν κ' ἐκεῖνοι ξακουστοὶ καὶ τῆ φοβοῦντ' οἱ Τούρκοι.
 Βρίστουν δυὸ παληοκάνταρα καὶ δένουν τα φυσέκια
 Καὶ τρία πῆρε ὁ καδέις, ὅσ' εἶχανε τουφέκια.
 Παίρνουν ὄδεν τ' Ἀσκορδαλοῦ μπιρντένι ξεκινουῖσι
 Καὶ τὸ Βροβρίνη βρίστουνε καὶ τόνε καταλουῖσι. 60
 Καὶ τὸν Καρμίρη φτάνουνε μέσα 'ς ἕναν ἄλωνι
 — Χαλάλι σου τὸ αἷμά μου μωρὲ Μπολानαντώνη. —
 Σηκόνουντ' οὐλ' οἱ Χριστιανοὶ καὶ τὰ χωριά παδιοῦσαν
 Κι' ἄλλους ἐπίανα ζωντανούς κι' ἄλλους ἐκαταλουῶσαν.
 Μέσα 'ς τὰ κάστρη βάνουν τῆ κ' ἐκεῖ τῆ πολεμοῦσαν, 65
 Δίχρη 'χανε οἱ Χριστιανοὶ καὶ μπαίνει καὶ πανοῦκλα.
 Ἄρντσι μαζάρι κάνουνε καὶ στέλνουν τῷ Σουλάνο
 „Ἡ Κρήτη παναστάτησε ἀφέντη χωρὶς ἄλλο.“
 Καὶ τὴν ἀρμάδα δέν μπορεῖ 'ς τὴν Κρήτη νὰ περάση
 Νὰ τῶνε στείλῃ στράτεμμα καὶ ζασρέ νὰ φᾶσι. 70
 Καὶ γράφει τοῦ Μεμέντ Ἀλῆ ἀποῦ 'νε 'ς τὸ Μισίρι·
 Στείλε 'ς τὴν Κρήτη στράτεμμα, δέν ἔχει ἄλλο χαῖρι
 Καὶ στέλνει τὸ Χασὰν πασᾶ μὲ δώδεκα χιλιάδες,
 Μὲ καβαλάρους καὶ πεζούς, ὅλο Ἄρναουτάδες.
 'Σ τὴ Σοῦδα ξεβαρκάρησε, 'ς τὸν κάμπο τσαντιρόνει 75
 Κι' ὁ Σήφακας δὲ βαγεστᾶ παρὰ τόνε ζιγόνει.
 Κάνει μεγάλο στράτεμμα, τῆ Κρητικούς μαζώνει,

Βγαίνει και καίει τὰ χωριά, 'ς τὴν Λάγκους τσαντιρόνει.
 Κι' ἀπὸ κειδὰ σηκώνεται 'ς τὸ Θέρισο πετάται,
 Τὴν Λάγκους σὰν ἐπάτησε λέει μπλιὸ δὲ φοβᾶται. 80
 Μαζόνουνται οἱ Χριστιανοὶ καὶ τότε πολεμοῦσι
 Καὶ κάνουν τού 'ναν πόλεμο πολλοὺς τοῦ καταλυοῦσι.
 Κι' ἀπὸ κειδὰ σηκώνεται 'ς τὰ Καστρινὰ νὰ πάη,
 Καὶ πόλεμο τοῦ κάνουν ὅπου κι' ἂν εἶχεν πάει.
 'Σ τὰ Καστρινὰ 'ποπανωδιὸ 'ς ἓνα χωριὸ μεγάλο 85
 Τοῦ κάμανε οἱ Χριστιανοὶ 'ναν πόλεμο μεγάλο.
 'Ξακόσους ἐξεδιάλεξε 'ς ἓνα χωριὸ ἐβγήκαν,
 Περιορκίζουν τσ' οἱ 'Ρωμηοὶ κιανένα δὲν ἀφήκαν.
 Καὶ τότες ἀπορπίστηκε καὶ γράφει 'ς τὸ Μισίρι·
 „Στρατέμματα μοῦ στείλετε, δὲν ἔκαμα χαίρι.“ 90
 Καὶ μπαίνει κ' ἐκουβάλλει μπλιὸ ἀσκέρι μὲ πασάδες
 Καὶ προσκυνοῦνε οἱ 'Ρωμηοὶ καὶ γίνουντ' ἀραγιαδες.
 Φεύγουνε Χριστιανοὶ μερκοὶ εἰς τὸ Μωριά καὶ πᾶσι,
 Ποῦ 'τον ἀκόμη πόλεμος νὰ βροῦν ψωμί νὰ φᾶσι.
 Μπαίνουν κ' ἐντουσονταιζουνταν δὲν εἶχανε ὀρπίδα· 95
 „Ελάστε νὰ μισέψωμε νὰ πᾶμε 'ς τὴν πατρίδα.“
 Εἰκοσιοχτὼ βρεῖδήκανε ὄμορφα παλληκάρια,
 Ἄδυνατοὶ καὶ γλήγοροι ὡσὰ ἄερια μεγάλα.
 "Ἐναν καίκι βρίστουνε μπαίνουν κ' ἐπορπατοῦσα,
 'Σ τὴν Κρήτην ξεβαρκάρανε κ' ἐπήραν τὴν Γραμποῦσα. 100
 Κ' ἐκλέφταν κ' ἐσκοτόνανε ὥστε νὰ πᾶ τὴ Στεία,
 Τρεῖς χρόνους ἐπεράσανε μεγάλη δυστυχία.
 Κι' ἀπόκειας κάνου συμβουλή, πρῶτος ἦτον ὁ Χάλης,
 Νὰ πᾶν νὰ φέρουν ἄλογα καὶ τὸ Χατζῆ Μιχάλη.
 Καὶ ξεφαρκάρι 'ς τὰ Σφακιά τὴν Κρήτην νὰ σηκώση, 105
 Νὰ ξανακάμη πόλεμο γιὰ νὰ τὴν λευτερώση.
 Οὔλ' ἢ Γουρκιά μαζεύτηκε, μπιρντέν ξεκινουοῦσι,
 Πᾶνε 'ς τὸ Φραγκοκάστελο καὶ τότε καταλυοῦσι.
 Οἱ Κρητικοὶ λογιαζοῦνε· ἄς σηκωσοῦμε πάλι
 Κι' ἄς τὸν ἐκαταλύσανε καὶ τὸ Χατζῆ Μιχάλη. 110
 'Ἐσυναχτήκανε πολλοὶ κ' ἤρσανε 'ς τὴν Μαλάξα·

Και κάνουν έναν πόλεμο και τὰ βουνὰ τρομάξα.
Μέσα 'ς τὰ κάστρη βάλαν τση κ' ἐκεῖ τση πολεμοῦσαν
Κι' οὔλης τση Κρήτης τὰ χωριά οἱ Χριστιανοὶ βαστοῦσαν.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζήρης ἐκ Λάκων).

32.

Ὁ Γλυμιδης Ἀλῆς.

(1821.)

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Πορίζουν ἀπὸ τὰ Χαπὰ δώδεκα μπαϊράκια
Καὶ πᾶν νὰ πολεμήσουσιν τὰ δόλια Σφακιανάκια.
Πορίζουν κι' ἀπὸ τὰ Σφακιά τέσσερα μπαϊράκια
Νὰ πᾶ νὰ πολεμήσουσιν τὰ χατζῆ ἀγαδάκια.
'Σ τὸ Μεραμπέρο σμίξασιν οἱ Σφακιανοὶ κ' οἱ Τούρκοι, 5
Τούρκοι εὐτὺς καὶ Σφακιανοὶ ἐκάμασιν γιουρούσι.
'Ομπρὸς ὀμπρὸς ἐπήγαιεν Ἀλῆς τὸ Γλυμιδάκι
Κ' ἐβάστα καὶ 'ς τὴ χέραν του κόκκινο μπαϊράκι.
Καὶ ἀπ' ἀράργο φώναξε — Σταδῆτε κερατάδες
Μὰ 'ς τὴ μπιστόλαις μου βαστῶ ντελδικαὶς τὴ μάλαις' — 10
Γεῖς Σφακιανὸς ἐχύθηκεν ὡσάν τὸ περιστέρι
Καὶ τοῦ 'κοψεν τὴν κεφαλὴ μέ τὸ δεξιὸν του χέρι.
Καὶ τοῦ 'κοψεν τὴν κεφαλὴ τ' Ἀλῆ τοῦ Γλυμιδάκη
Κ' ἐβάσταν τὴ 'ς τὴ χέραν του ὡσάν τὸ μπαϊράκι.
— Γλυμιδὴν τὸ κεφάλι σου, τὸ πολυπαινεμένο, 15
Τοῦ 'Ρούσιου τὸ ἐπήγασιν 'ς τὸ αἷμαν κυλισμένο. —
Βγάνει τρία βενέτικα μπαξίσι τῶν τὰ δίδει,
Γιατὶ τὸν ἐσκοτώσασιν αὐτόνε τὸ Γλυμιδῆ.
Γιατὶ 'καψεν πολλαὶς καρδιαὶς κι' ἀκόμ' ἦθελε κάψει.
'Ἀποῦ νὰ βγοῦν τ' ἀμμάδιαν του ἀποῦ τὰ τότε κράψη. 20
— Γλυμιδὴν τὸ κεφάλι σου ποῦ 'θελε νταγιαντίσει
'Σ τὸ 'Ρέδεμνος κ' εἰς τὰ Σφακιά νὰ βγῆ νὰ πολεμήση.

32. 16 Ῥούσιος, καπετάνιος Σφακιανός.

Γλυμίδην καὶ Γετίμη μου, ὄμορφο παλληκάρι,
 Οἱ Σφακιανοὶ σ' ἐπάσασιν κ' ἔνε ντροπή μεγάλη.
 Γλυμίδην τὸ κεφάλι σου, ποῦ ἴβανες τὰ τσιτσέκια, 25
 Ἔώρα τὸ ἴχουσι οἱ Σφακιανοὶ σημάδι ἔς τὰ τουφέκια.
 Γλυμίδην τὸ κεφάλι του τὸ ἴχουσιν κρεμασμένο
 Καὶ τ' ἀπόδελοιπον κορμὶ τὸ ἴχουσιν πεταμένο.
 Μέσ' ἔς τοῦ Προδρόμου τὸ ἴχουσι κ' οἱ σκύλοι ὧὰ τὸ φᾶσι,
 Γιατί δὲν ἦτονε πρεπὸ χῶμα νὰ τὸ σκεπάσῃ. 30
 Πρεμαζωχτήτε ἔς τὸ τζαμί Τοῦρκοι καὶ Γιαντισάροι
 Νὰ ἴδητε τὸ Γλυμίδ' Ἀλῆ τ' ὄμορφο παλληκάρι. —

Andere beginnen folgenderweise:

Ἄδρωπος δὲν εὐρέθηκε νὰ μάδῃ τὴν ἀλήθεια
 Ὁ κουμαντάντης τῷ Σφακιῷ ἂν ἔχη κρίνει δίκια.
 Ἐνα φερμάνι ἔμπεισε ἔς τὴ μπάντα τοῦ Ρεῦθίμου
 Νὰ πιάσουν τὸ Γλυμίδ' Ἀλῆ τὸν ἄντρα τοῦ πολέμου,
 Νάχεν τοῦ δώση νταμουλᾶς καὶ νὰ βουλήσ' ἡ γι ὦρα, 5
 Ὅντες ξεκίνα κ' ἔβγαινε τ' ὄρντοῦ ἀποὺ τὴ χώρα.
 Πορίζουν ἀποὺ τὰ Χανιά u. s. w.

33.

Μάχη εἰς τὸ Θέρισον.

(1821.)

Δευτέρα μέρα πόρισε τ' ὄρντοῦ ἀποὺ τὴ χώρα
 Νὰ κάψουνε τὸ Θέρισον καὶ νὰ γαῖρουν κιάλας.
 Κι' ἔντεν ἐξεκινούσανε βιολιά ἴχαν, νταμπουράδες,
 Οἱ Τοῦρκοι ἐπαρρούσανε δὲν εἶνε ἄλλοι ἄντρες.
 Καὶ τὸν Καψάλη βάλανε πρῶτον καὶ σερασκέρη, 5
 Τὸ Κάστρο καὶ τὸ Ρεῦθιμος δὲν εἶχε τέτοιον ταῖρι.
 Κι' Ἀγγριολίδης τοῦ ἴλεγε ποῦ ἴτονε μετρημένος·
 — Μουστάφ' ἀγᾶ τὸ Θέρισον δὲν τὸ ἴχομε καυμένο.
 — Μὰ μὲ τὸ τουφεκάκι μου διακόσιους ὧὰ σκοτώσω
 Καὶ μὲ τὸ μαχαιράκι μου τ' ἀσκέρι ὧὰ κλωῶσω. — 10

Μά'δελ' ὁ Διὸς κ' ἡ μοῖράν του, τὸ μαῦρο βίξικόν του,
 Κιανένα δὲν ἐσοκώτωσε παρὰ τὸν ἀπατόν του.
 Καὶ μέ τὴν ὥρα πρόβαλε μιὰ γαλανὴ μπαδιέρα,
 Κακὸν πολὺ τὸ πᾶσανε ἐκείνην τῇ ἡμέρα.
 Καὶ ξαναπρόβαλ' ἄλλη μιὰ, λώμπως εἶνι' οἱ Λασκωιώταις, 15
 Ποῦ 'νιε 'ς τὰ πόδια γλήγγοροι κ' εἶνε καὶ παιγνιδιώταις.
 Εἰς τὸ Φλωμέ τσῆ φτάξανε κ' ἐκάμαν τῶνε γιούργια,
 Καὶ τὸ σομάρια παίρνανε κι' ἀφίναν τὰ γαιδούρια.
 Ὅμπρὸς ὀμπρὸς ἐπήγαιεν ὁ Κουκολο-Σταμάτης,
 Ὅγα νὰ παίρνη τ' ἄλογα ἀποῦ 'χεν εἰς τ' ἄμμάτι 20
 Τοῦ Λουπο-Γεώργη φώνιαζε — Γλάκα νὰ τσῆ σκοτώσης
 Νὰ τῶνε πάρης τ' ἄρματα κ' ἐμένα νὰ μοῦ δώσης.
 Καὶ κάτω 'ς τό Βαρύπετρο, 'ς τὸ μπροστινὸ σπιτάκι,
 Ἐκεὶ τὸν ἐσοκώτωσαν τὸ Χατζῆ-Μουσταφαῆκη.
 Ἐκεὶ κοντὰ σκοτώθηκε κι' ὁ φοβερὸς Καψάλης, 25
 Καὶ κλαῖνε τον οἱ φίλοι του καὶ κλαῖνε τον κι' οἱ γι' ἄλλοι.
 Κ' ἐμπῆκαν μέσα 'ς τὰ Χανιά καὶ κλαῖνε καὶ θρηνοῦνται,
 Ἐὸν πόλεμ' ἀποῦ γένηκε γιὰ πάντα δὰ διγοῦνται.

34.

Μάχη εἰς τὸ Θέρισον.

(1821.)

Μὰ ψήσετέ μου 'ναν καβέ καὶ βάλετε καὶ γάλα,
 Νὰ κάτσω νὰ συλλογιαστῶ νὰ σᾶς τὸ πῶν μεγάλα.
 — Ἄϊντεστ' ἐσεῖς οἱ Καστρινοὶ κ' οἱ μαλικιὰν ἀγάδες
 Νὰ πᾶμε νὰ πατήσωμε Χανιώτικαις μαδάραις.
 Ἄϊντεστ' ἐσεῖς οἱ Καστρινοὶ κ' ἐσεῖς οἱ Ῥεδεμνιώταις 5
 Νὰ πᾶ νὰ ξεμιστέψωμε τσῆ Τούρκους τσῆ Χανιώταις. —
 Καὶ τὸν Καψάλη εἶχανε πρῶτον καὶ σερασκέρη,
 Ὅ σούλης τσῆ Κρήτης τὴν Τουρκιὰ δὲν ἦτον ἄλλο ταῖρι.
 Κι' Ἀγγριολίδης ἤλεγε πούτونه μετρημένος.
 — Μουσταφά ἀγά τὸ Θέρισον δὲν τὸ θωρᾶ καῦμένο. 10
 — Δέ θῆλω γώ, ἡγιοντάσιδες, σήμερον τὸ ὀρμηνησιαῖς σας.

Δὲν ἔχω τὰ δοξάρια σας μὴδὲ καὶ τὴν καρδιαίς σας
 Γιερὰ 'νιε τὰ δοξάρια μου τὰ μέσα καὶ τὰ ὄξω,
 Τὰ θάρρη μου 'χω 'ς τὸ θάμπη πῶς χλιους θὰ σκοτώσω. —
 Μὰ 'δελ' ὁ θιὸς κ' ἡ μοῖράν του κ' ἤρθε τὸ ριζικόν του, 15
 Κιανένα δὲν ἐσκότωσε παρὰ τὸν ἀπατόν του.
 Ταῦτέρου τῶν τὸ πήγανε 'ς τὸν Ὀμαλὸ χαμπέρι
 Πῶς προῖμομαζώχτηκε 'ς τὸ Θέρισο τ' ἀσκέρι.
 — Ἄιντεστ' ἐσεῖς οἱ γλήγοροι κ' ἐσεῖς οἱ πορπατάρου
 'Σ τὸ Θέρισο μᾶς φέρανε πεσκέσι τὸν Καψάλη. — 20
 'Σ τὴν Δάγκκος κατεβαίνουνε καὶ κάνουνε κουσουῖτο
 — Ἄτζεμπα πῶς θὰ πράξουμε σήμερο μὲ τὸν Τοῦρκο;
 Ἀπάνω νὰ μοντάρουμε νὰ μὴν τὴν φοβηθοῦμε,
 Κι' ἄρματα θενὰ πάρουμε καὶ βροῦχα νὰ φοροῦμε. —
 'Σ τὴν ἐκκλησία μπήκανε γιὰ νὰ λουτροηθοῦνε 25
 Καὶ μὲ τὴν παρακάλεσαις ἀπὸ 'κεια ξεκινοῦνε.
 Μὰ ὅτι κ' ἐπροβόλανε 'ς τὸ Κέντρι 'ς τὸ μευράκι,
 Μιὰ μπαταρία παιζανε πῶς ἔρχονται μιντάτι.
 Κι' ὁ Μουσταφᾶς ὡς τσ' ἄκουσε λέγει 'ς τὸ μπαϊράκι;
 — Κακὸν πολὺ τὸ πᾶδαμε, μὰ δὰ 'ρχεται μιντάτι. — 30
 Κακὸν πολὺ τὸ πᾶδαμε μὰ δὰ 'ρχοντ' οἱ Λακκιώταις,
 Ποῦνε 'ς τὰ πόδια γλήγοροι κ' εἶνε καὶ παιγνιδιώταις. —
 Καὶ ὄντεν ἐπερνούσανε εἰς τὰ Μεσκλὰ δρωμένοι
 Ἐρωτούσανε τὴν Μεσκλιανούς ἂν εἶνι' ἐτοιμασμένοι.
 Κι' ὁ Κούκουλος μαζ' ἦτονε κι' ἀκλούδιε εἰς τ' ἀσκέρι, 35
 Καὶ σὰν ἐβγήκε 'ς τὸ Φλωμέ ἔσυρε τὸ μαχαίρι.
 — Ἀγάλι γάλι Σταματιὸ νὰ μποῦν ὄμπρός σου κι' ἄλλοι
 Κι' ἂν ἔχασες τὰ κάρβουνα ἔντα σοῦ φταῖν' οἱ γι ἄλλοι;
 — Οὐλ' εἶστε διαολόπιστοι, οὐλ' εἶστε κερατάδες,
 Οὐλοὶ θὰ τὰ πλερώσετε εἰκοσιδὺ παράδες. — 40
 Τοῦ Λουπο-Γεώργη φώναζε — Γλάκα νὰ τὴν σκοτώσης,
 'Ὅγιὰ νὰ πάρης τ' ἄρματα κ' ἐμένα νὰ μοῦ δώσης.
 Γιατὶ φυσέμια δὲ βαστῶ κ' εἶμαι καὶ κουρασμένος,

Καὶ τὸ τούφεκι μ' εἶν' παληὸ καὶ ξεχαλαρωμένο. —
 — Κουτέλονέ τση Μουσταφᾶ σὰν εἶσαι παλληκᾶρι, 45
 Ἄποῦ καυκούσουν κ' ἤλεγες· Γυναῖκες εἶν' οἱ γι ἄλλοι.
 Μὰ ὄντεν τσῆ γιουργιάρανε ἔς τοῦ Μαρμαρᾶ τῆ βρούσι
 Ὁ πλάτανος ἐσείστηκε τὴν τρίχα νὰ βραῖση.
 — Κουτέλονέ μας Μουσταφᾶ, σὰν εἶσαι παλληκᾶρι,
 Ἄποῦ καυκούσουν κ' ἤλεγες· Γυναῖκες εἶν' οἱ γι ἄλλοι. 50
 Ἰὰ δᾶρρη ἔχομε ἔς τὸ δεὸ καὶ εἰς τὴν Παναγία.
 Πῶς δευὰ σέ ζιγόνωμε ὡς τὴν Πελεκαπίνα. —
 Ὅμπρὸς ἐμπρὸς ἐπχαίνανε δρωμένοι οἱ Λακκιώταις
 Ποῦ κάνανε τὸν πόλεμο κ' ἐκάναν καὶ τσῆ μπρόβαις.
 Οἱ Σφακιανοὶ δὲν εἶν' καλοὶ ὀγιά νὰ βγάουν νάμια, 55
 Μόνον νὰ κλέφτουνε σφαχτὰ καὶ βούγια καὶ σαγάνια.
 Τὸ μεσημέρι πήγανε ἔς τὴ χώρα τὸ χαμπέρι
 Καὶ ἡ Τουρκιὰ ὡς τ' ἄκουσε τὰ γόνατάν τση δέρνει.
 Ἡ μιὰ κλαιγε τὸν ἄντραν τση κ' ἡ γι ἄλλη τὸν υἱόν τση
 Κι' ἡ γι ἄλλ' ἡ κακορρίζικη τὸν ἀγαπητικόν τση. 60
 Ἡ Μουσταφοῦ ἐκάδεντον κ' ἤλεγε μαντινάδες,
 Πῶς εἶν' ὁ Μουσταφᾶς καλὸς καὶ δὲ φοβᾶται μπάλαις.
 Ἡ Μουσταφοῦ ἐδᾶρρεψε πῶς ἦτον πανηγύρι,
 Επῆρε καὶ τὸ χαῖμαλι πῶς δᾶ ξαναγαῖρη.
 Ἐπέρασε τὸ κολατσιὸ κ' ἦρθε τὸ μεσημέρι 65
 — Ἄτζεμπα πούν' ὁ Μουσταφᾶς κι' ἀργεῖ καὶ δὲν προβαίνει;
 Τὸ μεσημέρι πέρασε κ' ἐγύρισε τὸ βράδον·
 Ἄτζεμπα πούν' ὁ Μουσταφᾶς κι' ἀργεῖ γιὰ νὰ προβάλη; —
 Ἐνας τση πρῶτος ξάδερφος ἔρχεται καὶ τσῆ λέγει·
 — Τὸ Μουσταφᾶ σκοτώσανε κι' ἀκέμ' ἴντ' ἀνημένεις; — 70
 Ξεμουρωμένη ἔφταξε εἰς τοῦ πασσᾶ τὴ σκάλα
 Νὰ μᾶδῃ γιὰ τὸν ἄντραν τση, δὲν τοῦ μιλεῖ καδᾶρια.
 Ξεμουρωμένη ἔφταξεν ἐκεῖ ἄπου καπνοπίνει,
 Πᾶει καὶ τὸν ἀναρωτᾶ κ' ἐκεῖνος τσῆ μανίζει.
 — Σώπαινε κερά Μουσταφοῦ νὰ μοῦ μιλήσῃ κι' ἄλλος, 75
 Γιατί δᾶν εἶσαι ἀφορμὴ νὰ φύγ' ἄπου τὸ κάστρο.
 Σώπαινε κερά Μουσταφοῦ πάψε τηνε τῆ γλώσσα

Γιατί δὲν εἶσαι ἀφορμὴ νὰ φύγ' ἀπὸ τὴ χώρα.
 — Παύγω τῆς τὴ γλῶσσά μου μὰ ἡ καρδιά μου βράζει,
 Γιατί ἔχασα τὸν ἄντρα μου τ' ὄμορφο παλληκᾶρι. 80
 — Δυποῦμαι τον τὸ Μουσταφᾶ φοῦλί μου καὶ ζιμποῦλι,
 Μὰ ἔντα νὰ τοῦ κάμωμε ποῦ δὲν χαῖτομε οὔλοι;
 Δὲν ἦσαν οἱ Κουκούλιδες περίσσια ξακουσμένοι,
 Μὰ δὲ ἔχασαν τὰ κάρβουνα κ' εἶνε ξαγγραγεμμένοι. —
 Μὰ ὄντεν τὴ γιουργιάρανε ἔς τὸν Κλαδισὸ ἑποκάτω 85
 Ἄτζεμπα ποῦν' οἱ Σφακιανοὶ γῆ ἐμπήκανε τὴ Γαῦδο;
 Οἱ Σφακιανοὶ δὲν κλέφτουνε ὄξω σφαχτὰ καὶ βούγια,
 Βλέπουσε μὴ σὲ κλέφουνε ἀγάπη μου καινούρια.

35.

Μάχη εἰς τὸ Θέρισον.

(1821.)

Ἐξε χιλιάδες στράτευμα Καστρινορεῤεμνιώταις
 Ἦρσαν νὰ ξεμπλοκάρουνε τὴ Τούρκους τὴ Χανιώταις.
 Ὁ σερασκέρης ἦτονε Μπραῖμ ἀγᾶς Καψάλης,
 Ἐ τὴν Κρήτη δὲν ἐφάνηκεν ἐτέθειον παλληκᾶρι.
 Κι' ὄξ' ἀποπίσω ἦτονε Μαυράκης Χουσεῖνος 5
 Κι' ἄλλος κιανεὶς δὲν ἦτονε ἔς τὸ Κάστρο σὰν ἐκεῖνο.
 Καὶ σὰν ὠρδινιαστήκανε μπιρντένι ξεκινουῦσι
 Νὰ ῥῥουνε ἔς τὰ Χανιώτικα ῥωμηγὸς νὰ καταλουῦσι.
 Ἐ τὴν Τοῦσλα πρωτοφτάξανε μπαίνουνε κ' εἰς τὴ χώρα·
 — Ἴντα λογιῶς περνᾶτ' ἐσεὶς μὲ τσ' ἀραγιαδες τώρα; 10
 — Ἄνε βρωᾶτε ὄγια μᾶς τὴ Τούρκους τὴ Χανιώταις
 Ἐ τὴ χώρα μᾶς ἐκλείσανε Θερισιανο-Λακκιώταις.
 Ὄξω δὲ μᾶς ἀφίνουνε εἰς τὰ χωριὰ νὰ βγοῦμε,
 Πανούκλα μᾶς κυνηγᾶ, στέκεται νὰ χαῖτομε. —
 Καὶ ὁ Μαυράκης ἤλεγε — Ντρέπομαι μρὲ καῦμένοι 15
 Νὰ σᾶς ἀποσφαλίζουνε οἱ βραστοτυλιμμένοι.
 Καὶ ὁ Καψάλης ἤλεγε — Θὰ ἰδῆτ' ἐσεῖς Χανιώταις,
 Χίλιους δὲν καταλύσω γὼ καὶ τὴ μισοὺς Λακκιώταις.

Ἄιντεστε νὰ μοῦ δείξετε ποῦ διάγουν ἔς τῆ μαδάραις,
 Οὔλους δὰ τῆ σκοτώσω γὼ δὲ δῆλω μπλι' ἀραγιάδες. — 20
 — Δὲν εἶνε Καστρινοὶ Ῥωμηοί, ἀγᾶ, καὶ μὴν καυκάσαι,
 Ὅμπρὸς δὰ πάης νὰ τῆ ἰδῆς κ' ὕστερα νὰ μετράσαι.
 Πρῶτα δὰ πάης νὰ τῆ ἰδῆς καὶ νὰ τῆ δοκιμάσης,
 Θερισιανούς, Κεραμειανούς δὰ ἰδῆς καὶ νὰ τρομάξης.
 Θὰ ἰδῆς Λακκιώταις τρομερούς, ποῦ ἔχουν φτερά ἔς τὰ πόδια 25
 Καὶ πορπατοῦνε ἔς τὰ βουνὰ ὡσὰν τὰ χελιδόνια.
 Νᾶχ'ετ' ἀμμάδια ἀνοιχτὰ νὰ μὴ σᾶςε γιουργιάρουν,
 Γιατὶ δὰ σᾶςε πιάσουνε πιαστοὺς σὰν τῆ γαιδάρους.
 — Νᾶρθετε νὰ μοῦ δείξετε ποῦ διάγουν οἱ Λακκιώταις,
 Μὰ γὼ ἔχω ἄντρες Καστρινούς, Καστρινο-Ρεδεμνιώταις. 30
 Τὸ Θέρισο δὰ κάψω γὼ καὶ τὰ ὄζα δὰ πάρω,
 Οὔλαν τὰ γυναικόπαιδα ἔς τὸ Κάστρο δὰ τὰ πάγω. —
 Καὶ γεῖς Χανιώτης βρίσεται, Σερίφης τ' ὄνομάν του,
 Κι' ἄλλος κιανεῖς δὲν ἦτονε εἰς τὰ Χανιά καλλιάν του.
 Τρακόσιους ἐξεδιάλεξε, ὄμορφα παλληκάρια, 35
 Νὰ πάρουνε τῆ Καστρινούς νὰ βγοῦνε ἔς τὴ μαδάρα.
 — Ἐλάστ' ἐσεῖς οἱ Καστρινοὶ κ' ἐσεῖς οἱ Ῥεδεμνιώταις
 Νὰ πᾶ νὰ σᾶςε δείξωμε ποῦ διάγουν οἱ Λακκιώταις. —
 Περνοῦνε τὸ Βαρύπετρο, βγαίνουνε ἔς τῆ Χαλέπαις,
 Νὰ κάψουνε τὸ Θέρισο νὰ πάρουν τῆ γυναῖκες. 40
 Θερισιανοί, Κεραμειανοὶ πᾶν καὶ τῆ πολεμοῦσι,
 Τῆ τούρκους δὲν ἀφίνουνε ἔς τὸ Θέρισο νὰ μπουσι,
 Μόνον τῶνε φωνιάζουνε — Καστρινο-Ρεδεμνιώταις,
 Ἀγάλι γάλι νᾶρδουνε οἱ τρομεροὶ Λακκιώταις.
 Ἀγάλι γάλι νᾶρδουνε λογαριασμὸ νὰ ἰδοῦμε, 45
 Φέρετε τὰ σενέδια σας νὰ ἰδοῦμ' ἂν σᾶςε χρωστοῦμε. —
 — Δὲν ἤρδαμε γιὰ τάλαρα μὴδὲ καὶ γιὰ παραδες,
 Θὰ σᾶςε καταλύσωμε, δὲ δῆλομ' ἀραγιάδες. —
 Καὶ τῷ Λακκιώτῳ στέλνουνε ἔς τὸν Ὀμαλὸ μαντάτο,
 Ὅχτῶ νομάτοι βρίσονται καὶ παίρνουν ἴσια κάτω. 50
 Καὶ μπάνουν κ' ἐφωνιάζανε εἰς οὔλαις τῆ μαδάραις
 Ὡς τὸ Θέρισο νὰ τρέχουνε ἄπὸ ῥῥαν οἱ γι ἀγάδες.

Σάν τὰ πουλάκια τρέχουνε καί σάν τὸ χελιδόνι,
 Ὕ τῆ Σαβουρέ προβαίνουνε μὲ τὸ Σαριδ' - Ἀντώνη.
 Κ' ἐκεῖ ἴσαν μιὰν τρακοςσαριά Τούρκου κ' ἐξεκινούσαν 55
 Ὕ τὸ Θέρισο νὰ πεταχτοῦν δυὸ σκλάβαις ἐλαλοῦσαν.
 Τὸ Πέραμα βαστούσανε νὰ πάη τὴν Κοπράνα,
 Τσ' ὀχτῶ νομάτους εἶδανε καὶ τσῆ ἴπιασε τρομάρα.
 — Μωρὲ ὀχτῶ προβάλανε μὰ δ' ἄνι' ὀπίσω κι' ἄλλοι,
 Ὕ τὸ Θέρισο νὰ τρέξουμε ποῦ πολεμοῦν οἱ γι ἄλλοι. 60
 Μὰ γεῖς καλὸς ντελικανῆς εἶχε μεγάλη βιάσι
 Κ' ἔτοιμασμένους ἦτονε τῆ σκλάβαι νὰ ντροπιάση.
 Ὕ τῆ Βίγλα ἀποπανωδιὸ εἰς ἕναν πατητήρι,
 Ἐκεῖ τῆ στενοχώρησε, δὲν εἶχε μπλιὸ χαῖρι.
 Ἐμπῆκ' ἡ σκλάβαι κ' ἐκλαιγε κι' ἄρχισε νὰ μαλόνη, 65
 Προβαίνει κι' ὁ Κατο-Σκουλῆς μὲ τὸ Σαριδ' - Ἀντώνη.
 Γυρίζ' Ἀντώνης τὸν τσιφτέ καὶ παῖζει του ἴ τὸν μπέτη,
 Τσῆ βροκοζώναις τ' ἄφηκε κι' ἀποθαμμένους πέφτει.
 Καὶ χύνετ' ὁ Κατο-Σκουλῆς καὶ πιάνει τὸ τουφέκι,
 Ὕ Ναν καρεφύλι διαλεχτό, Χριστέ μου πῶς τοῦ στέκει! 70
 Οἱ ὀχτῶ τσ' ἀποξιγόνουνε κι' ὥστε νὰ κατεβοῦσι
 Εἰς τὰ Μεσολὰ ἴ τὸν ποταμὸ δώδεκα καταλουοῦσι.
 Καδίζουον πίνουνε νερὸ καὶ νὰ ξεκουραστοῦσι,
 Κι' ἄλλους ἐπερμένεσανε ἴ τὸ Θέρισο νὰ βγοῦσι.
 Καὶ καταφτάν' ὁ Σκεπαρῆς μὲ τὸ Νικολουδάκη, 75
 Ἄποῦ χαμποπετούσανε σάν τὸ χελιδονάκι.
 Καὶ φτάνουν οἱ Πρωίμιδες, τοῦ κουραδιοῦ τ' ἄμματι,
 Μαζὶν των ἐκατέβαινε κι' ὁ Κουκολο-Σταμάτης.
 Καὶ φτάνουν κι' οἱ Μπολάνιδες μὲ τὸ Μπριλο-Μανόηλη.
 Ποῦ ἴχει ἴ τὰ πόδια τὰ φτερά, πετᾷ σὰ χελιδόνι. 80
 Καὶ ὁ Καζάλης ἔφταξε κι' ὁ Μάρακας μαζὶν του
 Κι' ἄλλος κιανεῖς δὲν ἦτονε ν᾿ ἄχη τῆ δύναμιν του.
 Ἐξήντα μαζωχτήκανε ὄμορφα παλληκάρια,
 Κι' ἀδυνατοὶ καὶ γλήγοροι ὡσὰ δερὰ μεγάλα.
 Καὶ παίρνουνε τὸ βίζωμα δρωμένοι, μανισμένοι, 85
 Φτάνου ἴ τσῆ Κόρης τὸ νερὸ κ' ἦσανε διψασμένοι.

Καὶ σὰν ἀπόπιανε νερὸ μπιρντένι ξεκινοῦσι,
Καὶ βγάουν καὶ τὰ φέσιαν τῶν 'ς τ' ἀντόδια τὰ βαστοῦσι.
'Σ τὰ μιτριζία φτάνουνε δρωμένοι, κουρασμένοι
Κι' ὁ Σήφακας τῆ βώτηξε γι' αἰντὰ 'νε μαμισμένοι. 90
— Τῆ μπαλωδιαὶς ἀκούσαμε κ' ἤρδαμε γιὰ νὰ ἰδοῦμε
Τῆ Τούρκους νὰ βωτήξωμε ἴντὰ 'ρδανε νὰ βροῦνε. —
Κι' ὁ Τσελεπῆς τῶν ἤλεγε — Καλῶς τῆ τῆ Δακκιώταις,
'Αποῦ 'ρδανε ν' ἀποδεχτοῦν Καστρινο-Ρε῏εμκιώταις.
Κ' ἐμεῖς ἀναρωτοῦμέν τῆ ἴντὰ 'ρδανε νὰ βροῦνε, 95
Καὶ λένε μας πῶς ἤρδανε ὀγιά νὰ παντρευτοῦνε.
Κόσκινα τῶνε βίξετε νᾶχουνε καντιφέδαις,
Γιατ' ἤρδανε νὰ πάρουνε Θερισιαναὶς κοπέλαις.
"Ἐξε χιλιάδες εἶνι' εὔτοι οἱ Καστρινοὶ ἀγάδες,
Νὰ κάψουνε τὸ Θέρισο νὰ βγοῦνε 'ς τῆ μαδάραϊς. — 100
Κι' ὁ Κούκουλος τῶν ἤλεγε· — "Ἄς κάμωμε γιουροῦσι,
Μὰ ἡ Παναγία κι' ὁ Χριστὸς ἐμᾶς παρρῶ βουηδοῦσι. —
Κι' ἀναμπουκόνετ' ὁ Σαρῆς καὶ κάνει τὸ σταυρόν του
Κ' ἐφώνιαξε τῶν ἄλλωνῶ τὸ κρῖμα 'ς τὸ λαϊμόν του:
— "Ὅποιος πιστεύγει 'ς τὸ Χριστὸ μὴν πιάση μιτριζι, 105
Κι' ἄζ' μᾶςε κάμουνε κιμὰ ὡς κάνουνε τὸ ρῦζι. —
Γιουροῦσι τῶν ἐκάμανε τ' ὄμορφα παλληκάρια,
Σηκόνουνται καὶ φεύγουσι κι' ἀφίνου τὰ μουλάρια.
Μπαίνουν καὶ τῆ ζιγόναισι κι' ὥστε νὰ κατεβροῦσι
'Σ τὸν κάμπο 'ς τὸ Βαρύπετρο ὡς χίλιους καταλουῦσι. 110
Καὶ τὸ Μαυράκη φτάξανε κ' ἤτονε βαρυσμένος
Κ' ἐπιάσαν τονε ζωντανὸ τὸν τέσοιον ἀντρεωμένο.
'Ὁ Μάρακας τὸν ἔφταξε 'ς τὸ μπέτην του καδίξει,
Μὰ ἤτον ἀντρας τρομερός, βαστᾶ, δὲ σασιρντίξει.
Καὶ τῆ μπιστόλα ἔσυρε κ' ἔπαιξε τοῦ Νικόλλα, 115
Κι' ἀποῦ τὴν τρίχα λείφτηκε νὰ τὸν σκοτώση κιόλας.
Μπαίνουνε κι' ἀπαλεύγανε κ' οἱ δυὸ περιά μεγάλα,
Καὶ δὲν ἐμπορί' ὁ γεῖς τ' ἄλλου ὀγιά νὰ κάμη πράμμα.
Κι' ὁ Λουπο-Γεώργης ἔφταξε τὸ τέσοιον παλληκάρι·
— Βούηδα μου σκύλ' ἀδερφοχτέ κι' ὁ Τούρκος δὰ μέφαγγη. 120

Καὶ τό τουφέκι γύρισε ἔς τὴν κεφαλὴ τοῦ παίξει
 Καὶ μπαίνει κ' ἔγδυνέν τονε, γιατρὸ δὲν τοῦ γυρῆγει.
 Καὶ τ' ἄρματάν του πήρανε, τσῆ δυὸ καλαῖς μπιστόλαις,
 Ὕς τὸ Κάστρο καὶ ἔς τὸ Ῥέδεμονος δὲν ἦσαν ἔτσα βιόλαις.
 Καὶ τὸν Καψάλη φτάζανε κ' ἐκεῖνο βαρυσμένο, 125
 Ὕς ἓνα σπιτάκι ξεκοφτὸ ἔς τὸν πόρ' ἀποδαμμένο.
 Καὶ τό τουφέκιν του κοντά, κ' εἶχεν τ' ὄρδῶ στεμένο,
 Μὲ μπιλεξίκι ἄσημωτά, μαλαμμοκαπνισμένο.
 Ἔνας Δακκιώτης ἔφταξε κι' ἄρπᾶ το σὰ γεράκι,
 Καὶ τ' ὄνομάν του λέγανε Γεώργη Καλογεράκη. 130
 Κ' ἐφόριε κ' εἰς τὴ μέσην του μπιστόλαις ἄσημνίαις
 Κ' ἐκείτεντονε μπούμπουρα καὶ τσ' εἶχε πετρωμέναις.
 Κ' εἶχε κουτάλαις ἀνοιχταῖς κ' εἶχε κι' ὄρᾶ ἔς τὴ βράχι,
 Ὕς τὴν Κρήτη δὲν εὐρέθηκε ἄντρας γιὰ νὰ τοῦ μοιάση.
 Καὶ τὸ Σερίφη φτάνουνε κ' ἐκεῖνο λαβωμένο 135
 Καὶ πιάνουν τονε ζωντανὸ τὸν τέτοιο ἀντρειωμένο.
 Μὰ τ' ἄρματάν του τοῦ ἔχανε οἱ ὀρτάκιδες παρμένα,
 Γιατ' ἦσαν ὀλασήμωτά μαλαμμοσκεπασμένα.
 Κατο-Σκουλῆς τὸν ἔφταξε τὰ φουσεκλίκια παίρνει,
 Γιατ' ἦτον ἡ μπαλάσκαν του μαλαμμοκεντημένη. 140
 Πολλαῖς καντίναις στέκανε εἰς τῷ Χανιῷ τὴν πόρτα
 Κ' ἐγλυκροζονάρανε κ' ἡ μιὰ τὴν ἄλλη ρῶτα·
 — Ἀργοῦνε νὰ προβάλουνε οἱ Καστρινοὶ ἀγάδες
 Νὰ φέρουν τσῆ Θερισιαναῖς ποῦσανε ἔς τσῆ μαδάραις· —
 Προβαίνει γεῖς ντελικανῆς κ' ἦτον ξαρματωμένος, 145
 Σκισμένα τὰ στιβάνιαν του καὶ ξεμαλουρισμένος
 — Ῥωτοῦμέ σε, ντελικανή, καὶ ποῦνε τ' ἄρματάν σου;
 Σκισμένα ἔν' τὰ στιβάνια σου καὶ τὰ φορεματά σου·
 — Ῥωμηοὶ μ' ἀποζιγόνανε κι' ἄφηκα τ' ἄρματά μου,
 Γιὰ νὰ γλωτώσω τὴ ζωὴ νᾶρῶ εἰς τὰ παιδιὰ μου. 150
 Κι' ἀμέτε ἔς τὰ κονάκια σας κι' ἀμέτε ἔς τὴ δουλειά σας,
 Νὰ πᾶ νὰ κλαῖτε τσ' ἄντρες σας νὰ κλαῖτε τὰ παιδιὰ σας.
 Νὰ κλαῖτ' ἔμπρὸς τσῆ Καστρινούς κιαπόεις τσῆ Χανιώταις,
 Εὐτύς μας ἐγιουργιάρανε σὰν ἦρσαν οἱ Λακκιώταις

Καὶ μᾶς ἀποζιγόνανε κ' εἶχαν φτερὰ 'ς τὰ πόδια 155
 Κ' ἐπιάνασί μας ζωντανούς κ' ἐσφάζασί μας κιάλας.
 Θεριά μᾶς ἐζιγόνανε καὶ νᾶχε μὴ βραδυάσει
 Κιανένα δὲν ἀφίνανε 'ς τὴ χώρα ν' ἀποφτάξει.
 Καὶ τὸ Μαυράκη φτάξανέ κ' ἦτονε βαρυσμένο
 Κ' ἐπιάσασίν τον ζωντανὸ τὸν τέτοιον ἀντρειωμένο. 160
 Καὶ τὸν Καψάλη φτάξανε κ' ἐκείνο σκοτωμένο
 'Σ ἓνα σπιτάκι ξεκοφτὸ μπούμπουρ' ἀποθαμμένο.
 Καὶ τὸ Σερίφη φτάξανε, τὸν ξακουστὸ Χανιώτη
 Κ' ἐπιάσασίν τον ζωντανὸ κ' ἐβγάλαν του τὸ σκότι.
 Πολλοὺς ἐκατάλυσανε κι' ἀφήκαν 'ς τῇ μαδάραις 165
 Κι' οὐλους τῇ σερασερίδες τῇ ξακουστοὺς ἀγάδες.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων.)

36.

Ἄ Ο Ἐσελεπῆς (Γ. Δασκαλάκης).

(1822.)

Νᾶχε βουλήσ' ἡ Κυριακὴ καὶ νὰ βαῖσ' ἡ Τρίτη
 Ὅντεν ἐκείνος Ἐσελεπῆς πῆγε νὰ πολεμήσῃ.
 'Σ τὴν Κάντανο ξεπέξεψε κ' ἔκαμε καὶ γιουρούσι,
 Καὶ 'ς τὸ τζαμί κλειστήκανε μικροὶ μεγάλοι Τούρκοι.
 Μὰ ἓναν πῆδο ἔπαιξε 'ς τὸ δῶμ' ἀπάν' ἀνέβῃ, 5
 Φιλή τρομάρα ἔπιασε εἰς τὸ τζαμί τ' ἀσκέρι.
 Τὸ μαχαράκιν τοῦ 'συρε τὸ δῶμα νὰ τρυπήσῃ
 Νὰ τῶνε βίξῃ τὴ φωτιά οὐλους νὰ τῇ καιντήσῃ.
 Τοῦ Ζουναλάκη τοῦ μικροῦ τοῦ στέκει τὸ τουφέκι,
 Γιατὶ καλὰ τοῦ ξάμωσε τοῦ Ἐσελεπῆ 'ς τὸν μπέτη. 10
 'Σ τὸ μπέτη τοῦ τὴν ξάμωσε 'ς τὸ στόμαν του τὴ βάνει

36. 3 Καὶ τὸν Καούρη γύρευε εἰς τοῦ Σταυροῦ τὸ σπίτι. —

4 Καὶ τὸ κανόνιν τοῦ 'σερνε νὰ τόνε πολεμήσῃ.

Καὶ τοτεσὰς ἐφώνιαξεν ὁ Τσελεπὴς ἀμάνι!
 Μὰ ἕναν πῆδο ἔπαιξε καὶ ἔς τὸ σοκάκι πέφτει,
 Δρμιοὶ πόνου τὸν σφάζουνε κιανεὶς δὲν τὸ κατέχει.
 — Σηκώσ' ἀπάνω Τσελεπὴ νὰ κάμωμε γιουρούσα, 15
 Μπορετὸ νὰ πορίσουνε ἀπὸ τὸ σπὶτ' οἱ Τοῦρκοι. —
 Κι' ἀπῆς τὸν ἀποσύρανε τοῦ Τούλια παραγγέλει·
 — Ἀμέτε νὰ μὲ δαΐψετε ἔς τὸ Σφακιανὸ Καστέλι. —
 Κ' ἐπῆγαν νὰ τὸν δαΐψουνε ἔς τὴ Σφακιανὴ τὴ χώρα,
 Ἦλέγαν τοὺς Τσελεπὴ, μὰ ἔστεκέν του κιόλας. 20
 Κι' ὄντεν τὸν ἐπερούσανε ἔς τὰ Τρυδιανὰ ἔς τὰ βνάκια,
 Ἐκλαίγαν τὰ Ῥωμηρόπουλα κ' ἐβγάναν μαῦρα δάκρυα.
 Αἰφνίδιο τῷ τὸ πῆγανε τῷ μάνας του μαγατάτο,
 Γδυμ' ἦτον καὶ ξυπόλυτη καὶ τὰ μαλλιά ἔχε κάτω.
 Κλαίει δρηνατ' ἡ μάναν του, ἡ κερ' Ἀλεξαντρίνα, 25
 Ἀπὸ ἔκλαιγε κ' ἐμάραινε τῷ λεμονιάς τὰ φύλλα.
 — Γιέ μου καὶ δέ σοῦ τό ἔλεγα, γιέ μου καὶ δέ σοῦ τό ἔπα
 Πῶς εἶν' ἡ μπάλαις δανεικαὶς δὲν εἶν' ἐδὰ σὰν πρῶτα. —
 Κλαίει τον κ' ἡ γυναῖκάν του, τὸ κερὰ Μαριγάκι,
 Ἀπὸ ἔκλαιγε κ' ἐμάραινε τῷ γῆς τὸ χορταράκι. 30
 Κρίμα ἔς τὸ μῆλο νὰ ψηγῆ, τὸ βόδο νὰ μαδησῆ,
 Κρίμα ἔτονε κι' ὁ Τσελεπὴς ν' ἀδικοθανατήσῃ.
 Ἄργα ὡσὰν ἐμούντισε πορίζουνε κ' οἱ Τοῦρκοι
 Δὲν ξέρουν πῶς ὁ Τσελεπὴς νεκρὸς εἶν' ἔς τὸ ταμποῦρι.

37.

Ὁ Ἀντώνιος Μελιδόνης.

(1892.)

Παιδιά κ' ἔντὰ ἔχουν τὰ πουλιά κ' εἶνε ξαγχιριγεμμένα;
 Γῆ κυνηγὸς τὰ κυνηγᾷ κ' ἐσοκίτωσεν κιανένα;
 Κιανένα δὲν ἐσοκίτωσαν, κιανεὶς δὲν τὰ ζιγόνει,
 Μὰ μάσαν πῶς ἐσφάζανε τὸν καπετὰν Ἀντώνη.
 Ἐκειδὰ ποῦ κουβέδιαζε, ὡς ἦτον ἀντρεμιμένος, 5

Αἰφνίδια τὸν ἐσφάζανε ἄδικα τὸν καυμένο.
 Δευτέρα τοῦ τὸ πήγανε τ' ἀφέντην του μαντάτο
 Κ' ἐξέσκισε τὰ βουχάν του καὶ τὰ 'ριξ' οὔλα κάτω·
 — Θέ μου μεγαλοδύναμε ἔντα 'ν' εὐτὸ τ' ἀντέτι,
 Νὰ σφάζουνε τὸν ἄῤρωπο μὲ δίχως καμπαέτι; 10
 — 'Ω καπετὰν Ἀντώνη μου, ἀποῦ 'σουν σὰν τῆ βιόλα,
 Γιάντα δὲν τὸν ἐσκότωσης τὸ 'Ρούσιο μὲ μπιστόλα;
 'Ω καπετὰν Ἀντώνη μου, ἀποῦ δὲν εἶχες ταῖρι,
 Γιάντα δὲν τὸν ἐσκότωσης τὸ 'Ρούσιο μὲ μαχαῖρι;
 — Ἄς εἶχεν ἔρῳ ἄσυμιαρὲ ὁ Σφακιανὸς τσῆ Κρήτης, 15
 Μόνό 'ρδε μὲ τῆ μπαμπεσιὰ καὶ μὲ τὸ κατζικλίκι.
 — 'Ω καπετὰν Ἀντώνη μου, ὅμορφο παλληκάρι,
 Ἀνάδεμα τσῆ Σφακιανούς, ὅπου κρατεῖ κλωνάρι. —

38.

Ὁ Σήφακας.

(1823.)

Κάθε ταχὺ μὲ τῆ δροσιὰ π' ἀνοίγει τὸ ζιμποῦλι,
 Ἄφρουκαστήτε νὰ σὰς πῶ τοῦ Σήφη τὸ τραγοῦδι.
 'Σ τὰ τρὶ' ἀλώνια πήγανε οὐλ' οἱ πενταχοσιάρχοι,
 Τὸ Σήφακα ἐβάλανε ὀγιά νὰ τσῆ ξετάξη.
 Ἐκάμανε λογαριασμὸ κ' εἶπαν καὶ μὲ τὸ στόμα, 5
 Τὸ Σήφακα ξερρίξανε 'ς τῶ Βουκολιῶ τὸ χῶμα.
 Ἀποῦνι' οἱ Γοῦρκοι οἱ πολλοὶ γιὰ νὰ τσῆ πολεμήση,
 Κι' ὁ Σήφης εἶν' ἀδυνατὸς μπορέτως τσῆ νικῆση.
 Κ' ἔκατσε κ' ἐλογάριασε ὅσ' εἶχανε τουφέκια,
 Ἐνοῦς ἐνοῦς ἐφώνιαζε καὶ τοῦ 'δουδε φυσέκια. 10
 Καὶ ὄντεν ἐπερνούσανε 'ς τσ' Ἑλληνικαῖς καμάραις,
 Ἦ' ἀμμάδιαν του ἐτρέξανε ὥσαν τσῆ μπουτσουνάραις.
 Καὶ γεῖς ἀποῦ τσ' ἀῤρώπους του γυρρίζει καὶ τοῦ λέει·
 — Ἰντά 'χεις καπετάνιο μου καὶ κάδεσαι καὶ κλαίεις;

— Κλαίω μωρέ τῇ Χριστιανούς, εὐτοὺς τῇ Κίσαμίταις, 15
 Ταχὺὰ ποῦ δὰ τῇ κόβγουνε ὡς κόβγουν τῇ μανίταις. —
 Ἄρρώσια τοῦρδε ξαφνικὰ ἔς τῇ Κίσαμος τὸ μέρος
 Κι' ἀπόδανε παράδικα ὁ τέπιοις ἀντρεωιμένος.

39.

Ὁ Σήφακας.

(1823.)

Παιδιά κ' ἔντὰ ἔχουν τὰ πουλιά κ' εἶνε ξαγγριγεμμένα,
 Καὶ κηλαῖδοῦνε θλιβερά καὶ παραπονεμένα;
 Γῆ κυνηγὸς τὰ κυνηγᾷ γῆ τὸ χιόνι τῇ Κρήτης,
 Γῆ ἄκουσαν πῶς ἀπόδανεν ὁ καπετάνι Σήφης;
 Σαββάτο τοῦρδε τοῦ κακὸ κάτω ἔς τὸ γυρογάλι, 5
 Καὶ τοτεσὰς τὸ λόγιασε πῶς λώπως δ' ἀποδάνη.
 Καθίξει κάνει μιὰ γραφή, ἔς τὸ σπῆτιν του τῇ μπέμπει
 Νὰ κατεβ' ἡ γυναῖκάν του νὰ τόνε συνεπάρη.
 Μ' ὄντεν τὸν ἐπερνούσανε κάτω ἔς τὸ γυρογάλι,
 Ἢ γῆς κι' ὁ κόσμος ἔκλαιγε κ' ἡ γι ἄμμο δάκρυα βγάνει 10
 Κι' ὄντεν τὸν ἐπερνούσανε ἀντίκριτα ἔς τσ' Ἀρμένους,
 Τρία χωριά ἐβγήκαγε καὶ τόνε συνεπαίρνου.
 Κι' ὄντεν τὸν ἐπερνούσανε ἔπο κάτ' ἀποῦ τὸ Κλῆμα,
 Τὸν ἔκλαιγ' ἡ γυναῖκάν του, ἡ κερ-Ἀλεξαντρίνα.
 Κλαίει τον τὸ θυγάτριν του, τὸ κερὰ-Μαριγάκι, 15
 Ἄποῦ ἔκλαιγε κ' ἐμάραινε τῇ γῆς τὸ χορταράκι.
 Κλαίει κ' ἡ δευτερώτερη, ἡ βασαρμολουσμένη,
 Ἄποῦ ἔκλαιγε κ' ἐμάραινε τοῦ περβολιοῦ τὰ δένδρη.
 — Σηκώσου ἀφεντάκη μου νὰ πιάσης τὸ ποτῆρι,
 Ν' ἀποδεχτῆς τ' ἀσκέρι σου ὡσὰν τὸ μουσαφίρι. — 20

Ὁ Σήφακας.

(1823.)

Παιδιά κ' ἔντα ἔχουν τὰ πουλιά καὶ κλαῖνε εἰς τὴν Κρήτη;
 Γῆ ἄκουσαν πῶς ἀπόθανεν ὁ καπετάνι Σήφης;
 Κλαῖει τονε ἢ Κίσαμος κ' οἱ γι' Ἀποκορωνιώταις
 Κι' ὅσοι κι' ἂν τὸ κατέχανε, οὐλ' οἱ καλοὶ στραδιώταις.
 Κλαῖει τον ἢ γυναϊκάν του, δέ μου πῶς τὴ λυποῦνται! 5
 Γιατί' λεγ' ὅ τι τοῦ ἴστεκε κι' οὔλοι μυρολογοῦνται.
 — Σηκώσου καπετάνι μου νὰ μοῦ βροναρίσης,
 Κι' οὔλον τ' ασκέβ' ἀναρωτᾷ ποῦ πᾶς νὰ πολεμήσης.
 Σηκώσου καπετάνι μου νὰ βάλῃς τ' ἄρματα σου,
 Νὰ ἰδῆς τ' ασκέβ' ἄπ' ἀκλουδᾶ νὰ χαίρετ' ἢ καρδιά σου. — 10
 — Ἄχι καῦμένε Σήφακα, χαῖμος τὸ παλληκάρι,
 Νὰ πάθῃς τέτοιο θάνατο νᾶρδῃς εἰς τέτοιο χάλι.
 Νᾶδελε σὲ σκοτώσουνε ἔς τὸν πόλεμο οἱ Τοῦρκοι
 Δέν ἦτον παραπόνεσι κι' οὔλοι δὰ σκοτωθῶσι.
 Μ' ἀπόθανε παραδίκα ἔς τῆ Κίσαμος τὰ μέρη, 15
 Τ' Ἀποκωρώνου τὰ χωριά δέν ἔχουνε χαμπέρι.
 Οἱ Τοῦρκοι εἶνε ἔς τὰ Χανιά, εἶνε κ' εἰς τὸ Καστέλι,
 Κι' ὁ καπετάνιος ἔς τὴ Γωνιά πέτε μας ἔντα δέλει;
 — Ὁ καπετάνιος ἔς τὴ Γωνιά ἦρδε νὰ προσκυνήσῃ,
 Ὡς τὸν Ἄϊδη θενὰ κατέβῃ νὰ μᾶςε βαγεστίση. — 20
 Ὡς τὴν κύρ Γωνιά τὸν πῆγανε μὲ ψαλμουδιαῖς μεγάλαις
 Κ' ἐπαίξανε καὶ μπαλωδιαῖς κ' ἐπαίξαν καὶ μπουρμπάδαις.
 Ἀπόθανεν ὁ Τσελεπῆς κι' ὁ καπετάνι Σήφης,
 Τέτοιοι ἄντρες μπλιὸ δέν βγαίνουνε ποδές, μηδὲ ἔς τὴν Κρήτη.
 Ἀπόθανεν ὁ Σήφακας, σκοτώδ' ὁ Μπουζο-Μάρκος 25
 Ἀπούσαν ἄξι' οἱ δυὸν τωνε νὰ πολεμοῦν τὸ Κᾶστρο.
 Εἰς τὴν Ἀνατολ' ἦσανε μὲ τὸ Ζερβο-Νικόλα,
 Κ' ἐκεῖα ἐγνωριστήκανε κ' ἐφιλευτήκαν κιόλας.
 Εἰς τὰ βουνὰ γυρίζανε σὰν νᾶσανε φταισμένοι,

- Μιάν ἐκκλησιάν εὐρήκανε κ' ἦτονε βημασμένη. 30
 Ὕ τὸν αἶ Γεώργη μπήκανε νὰ κάμουν ὀμιλία,
 Κι' ἀδερφοχτοὶ γεινήκανε μέσα 'ς τὴν ἐκκλησία.
 Ἀπήτης κ' ἐγεινήκανε εἶπαν ἔντα δὲ κάμουν·
 Τὴν Κρήτη νὰ σηκώσουνε κ' ὕστερα ν' ἀποδάνουν.
 Κ' εἰς τό χωριὸ μνηύσανε νᾶρδ' ἕνας ξαγοράρης, 35
 Νὰ πάη γεῖς πνευματικὸς γιὰ νὰ τῆ μεταλάβῃ.
 Κι' ἀπῆς τῆ ξημολόγησε καὶ τῆ μεταλαβαίνει,
 Ἐτότες δὲ τῆ γνώρισε πῶς ἦσαν μπιστεμμένοι.
 — Παιδιάκια μου νὰ ζήσετε, τοῦτ' ἄπου μελετᾶτε,
 Καλὰ νὰ τὸ βαστάξετε, πιστά, νὰ μὴ φοβᾶστε. 40
 Κι' ἀμέτε 'ς τὸ πατριαρχεῖο ἄπου' ὁ πατριάρχης,
 Κ' ἐκεῖνος ἔχει τὴ δουλειὰ κοντὰ νὰ τήνε σιάξῃ. —
 Τοῦ βασιλιᾶ ἐμήνησεν ὁ βουλευσμένος διάκος·
 — Τὴν Πόλι δὲνὰ κάμουνε οἱ Χρισιαν' ἀνωκάτω.
 Κι' ἄ δέ μοῦ τὸ πιστεύγετε εἰλάστε νὰ τὸ ἰδῆτε, 45
 Πόσα μαχαίρια καὶ σπαθιά τουφέκια δὲνὰ βρῆτε. —
 Καὶ πᾶνε 'ς τὸ πατριαρχεῖο καὶ βρίστουν τὰ τουφέκια
 Καὶ βρίστουν καὶ 'ς τὸν τσεπανέ δεμένα τὰ φυσέκια.
 Θρήνος πολὺ ἐγένηκε, κόβγουν τὸν πατριάρχη,
 Ὕ τὸ δάνατόν του ἦλεγε. — Πόλεμος νὰ βαστάξῃ. 50
 Ὅποιος πιστεύγει 'ς τὸ Χριστὸ νὰ πᾶ νὰ πολεμήσῃ,
 Καὶ δίχως νὰ ξαγορευτῆ νὰ πᾶ νὰ κοινωνήσῃ. —
 Καὶ τὴν εὐκὴν του ἔδωκε κι' ἄφηκε τὴν κατάρα
 Ὅποιος δὲν τρέξῃ 'ς τὸν ὄρνὸ νᾶχῃ κακὴν τρομάρα.
 Γιὰ κείνο βάσταξ' ὁ Μωριάς κ' ἦτονε μονοιασμένος, 55
 Καὶ τὴν Τουρκιάν του ἔκλεισε κ' ἐβγήκε κερδεμένος.
 Ἐβάσταξέν το κι' ὁ Ζερβὸς κι' ὁ καπετὰν Ἀντώνης
 Ἄπου τὸν Αὐλοπόταμο, ἄπου τὸ Μελιδόνι.
 Καῦμένο Αὐλοπόταμο, καῦμένο Μελιδόνι,
 Τὸν καπετάνιο σου ἔχασες κ' ἔντα δαρρεῖς ἀκόμη; 60

Τῷ Κίσαμος.

(1823.)

Οἱ Χριστιανοὶ μαζεύονται ἔς τὴν Κίσαμο νὰ πᾶσι
 Γιὰ νὰ τήνε πατήσουνε νὰ βροῦν ψωμί νὰ φᾶσι.
 Οἱ Σφακιανοὶ κινήσανε μαζί και ῥεδεμιώταις
 Κ' ἔρχονται ἔς τὰ Χανιώτικα και βρίστον τῷ Λακκιώταις.
 Ὡς τὸν Πλατανιὰ μονομερισὺν και κάνουν τὰ κουμάντα, 5
 Ἴντα λογιῶ δὰ πράξουνε ἔς τῷ Κίσαμος τὴ μπάντα.
 Κι' ὁ Σήφακας τῶν ἤλεγε· Δυὸ πάρταις δὰ γενούμε
 Νὰ συνορίζωμέστανε κ' ἔτσα δὰ τῷ νικοῦμε.
 — Καλὰ τὸ λέ' ὁ Σήφακας κ' εἶνε καλὴ κουμάντα,
 Ἐτσα λογιῶ νὰ πράξωμε ἔς τῷ Κίσαμος τὴ μπάντα. 10
 Χώρια δ' ἂν εἶνε οἱ Σφακιανοὶ και χώρια οἱ Ριζίταις,
 Κ' ἢ δυὸ μεριαὶς νὰ πάρωμε και τῷ Κωτωμερίταις.
 Κι' ἀπῆς ἐσυφωνήσανε ἀμέσως ξεκινούσι,
 Τρέχουν ὄσεν τὴν Κίσαμο και τὸ σταυρὸ βαστοῦσι.
 Ὡς τὸν Ταυρονίτη φτάνουνε, στένουν τὰ μπαϊράκια, 15
 Κ' οἱ Τοῦρκοι τῷ στραφήκανε και γίνονται κομμάδια·
 — Μωρὲ ῥώμηοὶ προβάλανε, πολλ' εἶνε μαζωμένοι
 Και δὰ μᾶζε σκοτώσουνε κι' ἄς εἴμεστα γνοιασμένοι. —
 Κι' ὁ μπίμπασης τῶν ἤλεγε· — Μὴν εἴστε σὰν καντίναις
 Μ' αὐτ' ἤρδανε νὰ πάρουνε βούγια και προβατίναις. — 20
 Κι' ἀρχίζουने και παίζουने μιὰ μπαταρία μπάλαις
 Κι' ὅσοι κι' ἄνεν τσ' ἀκούσανε τῷ πιάσανε τρομάραις.
 Ξαναγεμίζουν τ' ἄρματα, μπιρντένι ξεκινούσι,
 Τὸν ποταμὸ περάσανε κι' ὡσὰν πουλιὰ πετοῦσι.
 Ὡς τὴν Τέμπλα πρωτοφτάνουνε, ποῦνιε καμπόσοι Τοῦρκοι, 25
 Και βάνουν τῷ σπιδιῶ φωδιὰ κι' ἀμέσως τῷ πλαντοῦσι.
 Πετοῦνται ἔς τὰ Γριμπιλιανό, περιορχίζουने ἄλλους,
 Τοῦ πύργου βάνουνε φωδιὰ και καῖν τῷ σὰν τσ' ἀρκάλους.
 Ὡς τὰ Περβολάκια φτάνουνε τρακόσοι ἔς ἕναν πύργο

Καὶ τὴν περιορίζουτε, πιάνει τὴν σὸν τὸ βίγιο. 30
 Γεῖς Σφακιανὸς ἦτον ἐκεῖ, Πλατσάκης τ' ὄνομάν του,
 Κι' ἄλλος κιανεὶς δὲν ἤτونه εἰς τὴν καρδιά καλλιάν του.
 Ἄρχιξε κ' ἐχοράτευε κι' ἀρχίνιξε κ' ἐγέλα,
 Κι' ὡσὸν πουλάκι πέταξε κ' ἔπιασε τὰ Ψεμέλια.
 Καὶ μὰ σκαλίδα τοῦ πετοῦν κ' ἔσκαφε τὰ Ψεμέλια, 35
 — Μπαροῦτι μοῦ πετάξετε γλήγορα δυὸ βαρέλια. —
 Καὶ πυροφίτιλό 'βαλε κι' ἀρποῦσι τὰ βαρέλια,
 Κι' ὅσοι κι' ἂν εἴνε καίγουνται, γέροντες καὶ κοπέλια.
 Κινοῦν κι' ἀπὸ τὴν Βουκολιαὶς σὸν ἐξακόσιοι Τοῦρκοι,
 'Σ τὸ Μούλετε νὰ κατεβοῦν ὄγια νὰ τσ' ἀπαντοῦσι. 40
 Κι' ὁ Μάρακας ἐφώνιαξε καὶ κάνουε γιουροῦσι,
 Μπαίνουν καὶ τὴν ζιγόνουε κι' ὡσὸν πουλιά πετοῦσι.
 Καὶ τὴν ἀπογλακούσανε καὶ παίρνουν ἴσια μέσα,
 'Σ τὴν Βουκολιαὶς τὴν πήγανε κλειοῦν τὴν 'ς τὴν πύργου
 μέσα.
 Κι' ὁ Σήφακας ἐφώνιαξε μὲ τὸ Σαριδαντώνη. 45
 — Σιμά, μωρέ, νὰ πιάσωμε τοῦ πύργου τὸ καντόνι.
 Κι' οἱ Τοῦρκοι τῶν ἠλέγανε. — Ἄμετε 'ς τὴν δουλειά σας,
 'Ὡζὰ καὶ βούγια πάρετε νὰ φᾶνε τὰ παιδιὰ σας.
 — Δὲν ἤρῳαμε νὰ πάρωμε βούγια καὶ προβατίναις,
 Μέσα δὲ σᾶς κάψωμε κ' ἐσᾶς καὶ τὴν καντίναις. 50
 Καὶ βάνουν τοῦ ντσαμιοῦ φωδιὰ καῖνε καὶ τὰ μετόχια,
 Κακὸν πολὺ τὸ πᾶῳαμε, δὲν εἴνε μπλιὸ σὸν πρῶτα.
 Μαντατοφόρο στελιετὲ νὰ πάη 'ς τοῦ μουσέρη
 Νᾶρῳη τὸ γληγορότερο γιὰ δὲ χαῳοῦμε οὔλοι.
 Μαντατοφόρο στέλνουε κ' εἰς τοῦ Καούρη πάει, 55
 Βρίστουν τὸνε κ' ἐκάῳιζε εἰς τὸ τεψὶ νὰ φάη.
 — Γράμματα μπέη σοῦ βαστῳ γιὰ ἰδέ τα πρὶν νὰ φάης,
 Γιατὶ σοῦ γράφου βιαστικὰ 'ς τὴν Κίσαμο νὰ πάη.
 'Σ τὴν Κίσαμό 'ρῳανε ῳωμηοὶ — χάνουντ' οἱ Κισαμίταις —
 Καὶ λῳμπως εἴνε Σφακιανοὶ μαζὶ μὲ τὴν ῳιζίταις. 60

Ὡς τὴν πύργου βάνουε φωδιά, ἀνάκειρα βαρέλια,
 Ὅσοι κ' ἂν εἶνε καίγουνται, γέροντες καὶ κοπέλια.
 Οὐλὴν τὴν Κίσαμο βαστοῦν νὰ πάη τὸ Καστέλι,
 Κι' οὐλ' ἢ Τουρκιά τσῆ Κίσαμος νὰ πατιρντίση δέλει.
 — Τρέχα νὰ πᾶ νὰ τῶνε πῆς· „Εὐτύς δ'ὰ ξεκινήσω 65
 Κι' ὅσοι κ' ἂν ἦσαν Χριστιανοὶ ἐγὼ δ'ὰ τσ' ἀφανίσω.“ —
 Ὡς χλιους ἐξεδιάλεξε, ὄμορφα παλληκάρια,
 Νὰ πᾶ νὰ σφίξῃ τσῆ Ῥωμηούς νὰ φύγουν ἔς τὴ μαδάρα.
 Κι' οὐληνυχτῆς ἐτρέχανε, κατῶς βοδίτ' ἢ ἡμέρα
 Βρίσκουνται μὲ τσῆ Σφακιανούς, λέν τῶνε· Καλημέρα. 70
 — Καλῶς τον τὸν Καοὺρ ἀγᾶ πού λέει καὶ καυκάται
 Οὐλοὶ τσῆ Κρήτης οἱ Ῥωμηοὶ νᾶρῶνε δὲ φοβᾶται.
 Τώρα δ'ὰ ἰδῆς Καοὺρ ἀγᾶ, τώρα δ'ὰ δοκιμάσης,
 Ῥιζίταις μὲ τσῆ Σφακιανούς δ'ὰ ἰδῆς καὶ νὰ τρομάξης.
 Ῥιζίταις μὲ τσῆ Σφακιανούς ποῦχουν φτερὰ ἔς τὰ πόδια 75
 Καὶ περπατοῦν ἔς τὴν Κίσαμο ὡσὰν τὰ χελιδόνια. —
 Εὐτύς γιουροῦσι κάνουνε, τρέχει τὸ μπαϊράκι,
 Καὶ κλειοῦν τσῆ ἔς τὴ Μαλάδυρο ἔς ἕνα παληοκαστράκι.
 Καὶ ξεπορτοῦν ἀποδεκεῖ καὶ παίρνουν ἴσια πάνω
 Καὶ μπαίνουν κ' ἐξιγόναν τσῆ, δὲ φτάν' ὁ γεῖς τὸν ἄλλο. 80
 Καὶ φτάνουε ἔς τὴν Κάντανο δρωμένοι, κουρασμένοι,
 Κι' οὐλοὶ τσ' ἀναρωτούσανε γιάντ' ἂν ἀποκλεισμένοι.
 — Ῥωμηοὶ μᾶζε ζιγόνουε καὶ σὰν πουλιὰ πέτοῦσι,
 Κ' ἴδια παδὰ ἔς τὴν Κάντανο δ'ὰν ἔρῶνε νὰ μποῦσι.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων).

42.

Ὁ Θεόδωρος Χουρδος.

(1823.)

Δυὸ ἀδερφ' ἦσανε καλοὶ, καστροπολεμητάδες,
 Ὁ Ῥούσιος καὶ ὁ Θεόδωρος ποῦ δὲ φοβοῦνται μπάλαις.
 Τὸ Ῥούσιο κωνηγᾶ ἢ Τουρκιά, τὸ Θεόδωρο σκοτώσαν,

Πούκανε τό τουφέκιν του χίλια καί πεντακόσια.
 Ἐφόριε σαρίκι λαχουρί μέ τῆ χρουσαῖς κλονίτσαις, 5
 Ζαρίφης ἦτον καί ντελής, μπέλικι νά τὸν εἶδες.
 Ἐβανε κ' εἰς τῆ μέσην του ἀσημωταῖς μπιστόλαις,
 Ῥαμπί μου πῶς τοῦ στέκανε σάν τῆ καρνάδαις βιόλαις.
 Ἐφόριε κ' εἰς τῆ μέσην του ἀσημωτὸ μαχαῖρι,
 Νά τὸ γυρέψης νά τὸ βρῆς ἄλλο δέν ἔχει ταῖρι. 10
 Ἐφόριε κ' εἰς τὰ πόδιαν του τὰ κόκκινα στιβάνια
 Κ' ἐξίγονέν την τὴν Τουρκιά σάν νᾶτονε κουράδια
 Ἐβανε κ' εἰς τὸν μπέτην του τὸ χρουσὸ χαϊμαλίν του
 Κ' ἐπήγαινε ἔς τὸ Νιοχωριό, ὁπούτον τὸ πουλίν του.
 — Ἄχι πουλί μου Θόδωρε, ἔς τὸν πόλέμ' ὄντε βγαίνης, 15
 Τῆ Μυλοποταμίταις μας κοντά σου μὴν τῆ παίρνης.
 Οἱ Μυλοποταμίταις μας πολλ' εἶνε σάν τὰ δάση,
 Μ' ὀλημερνῆς νά τσ' ἀπαντᾶς φεύγουσι σὰ βραδυάση. —
 Κατακαυμέν' Ἀνωγειανοὶ κ' ἐσεῖς οἱ Κρουσιωνιώταις,
 Ποῦ πολεμαῖτε τὴν Τουρκιά ὡσάν καὶ τῆ Λακκιώταις! — 20

48.

Ὁ Μπουζο-Μάρκος.

(1893.)

(Κατὰ τὴν τῶν Σφακιωτῶν διαλεκτῶν.)

Τρεῖς ἀντρειωμένοι πορπατοῦν ἔς τὴν Κρήτη τὴν καυμένη
 Σάν ἀξιδέρφοι κι' ἀδερφοί, σὰ φίλοι μπιστεμμένοι.
 Σὰ νᾶσαν ἀπὸ μιὰν κοιλιά, νά φάγαν ἕνα γάρα,
 Ἐτσιδ' ἀγαπηθῆκανε περίσσια καὶ μεγάρα.
 Τὸν ἕναν λέγαν Ξέπαπα, τὸν ἄρρο Μπουζο-Μάρκο 5
 Καὶ ὁ καυμένος Παναγῆς ἄπου φυράει τὸ Κᾶστρο.
 Μ' αὐτοὶ ἀποφασίσασι Γραμποῦσα νά πατήσουν,
 Κι' ἀπ' τῆ Γραμπούσας τὴν Τουρκιά ἕνα νά μὴν ἀφήσουν
 Ὁ Μπουζος πρωνατέβηκε ἀπάνω ἔς τὸ μπεντέν.
 Κ' ἐφτὰ νομάτους ἔκοψε μόνο μέ τὸ μαχαῖρι. 10

Μὰ 'ράστ' ἀπάνω μπρὲ παιδιὰ 'ς τσὴ Τούρκους δὰ γιουργάρω
Γιατὶ δὲ βγαίνω 'γὼ πὸ πὰ ὄξω καὶ ν' ἀποδάνω. —

Πρῶτος ἀποῦ σκοτωῖθηκε ἦτον ὁ Μπευζο-Μάρκος

15

Κ' ὕστερα σκοτωῖθηκαν οἱ τρεῖς καπετανεοί.

44.

Τὸ Ναβαρίνον.

(1827.)

Ποῦ θελεὶ νὰ δροικήξῃ καὶ νὰ μάθῃ

Τὴν Τούρκικην ἀρμάδα πῶς ἐχάθῃ.

Ἀρμενκοῦπι κάνει μὲ τὴ βιάσι

'Σ τὸ Νιόκαστρο λιμάνι πᾶ κι' ἀράσσει.

Κι' ἔκανεν ὁ Μπραῖμ πασᾶς τερτίπι

5

Τὴ Νύδρα τὴν καυμένην ν' ἀφανίσῃ.

Βγαίνουνσι γεμιτζίδες 'ς τὰ κατάρδια,

Θωροῦσι καὶ προβαίνουνσι καράβια.

Ἀρχίζουν καὶ φωνιάζουν οἱ βαρδιάνοι.

— Καράβιαν ἐπροβάλαν, καπετανεοί.

10

Καράβιαν ἐπροβάλαν καὶ μεγάλα,

Δὲ μοιάζουν εὐτὰ Τούρκικη ἀρμάδα.

'Ομπρὸς ὀμπρὸς πηγαίνουν τρεῖς φριγάδες,

Καὶ λώμπως εἶνε Φράγκικαις ἀρμάδαις.

Κι' ὄξαποπίσω εἶνε τὰ ντελίγια

15

Καὶ παίζουσι καὶ μούζικα παιγνίδια. —

Πιάνουσι τὰ τριμπούνια καὶ τηροῦσι.

— Ἢ τρεῖς Δυνάμαις εἶνε καὶ γλακοῦσι.

Ἢ τρεῖς Δυνάμαις εἶνε καὶ γλακοῦσι,

Ἄτζεμπα τῷ Ῥωμῷ δὰ βοηδοῦσι; —

20

Ἀράσσουσι καὶ παίζουν τσὴ μπουρμπάδαις,

Μπιρντένι σασιρντίζουσι οἱ γι ἀγάδες.

43. 11 'ράστ' d. h. ἐράστε = ἐλάστε.

Κι' ἀπὸ τσῆ τόσους βρόντους καὶ ντουμάνι
 Ἔβγαλε μαῦρα νεφὴ τὸ λιμάνι.
 Πέφτ' ἦτον καὶ Τετράδῃ τσ' ἑβδομάδας, 25
 Φίχαλα τοῦ τὴν κάμαν τὴν ἀρμάδα.
 — Ξάνοιγε δὰ Μπραίμ πασὰ τ' ἀσκέρι
 Ἴντα δὰ πάρης ὀγιά νὰ μισέψης;
 Μάζωξε τσῆ σουλτάτους, τὰ ταμπούρια,
 Ἄρματα ζουδερά καὶ διαλεούδια. — 30
 (Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων.)

45.

Ὁ Ξεπατέρας.

(1898.)

Πουλιὰ μὴν κηλαϊδήσετε Σαββάτο γῆ Δευτέρα,
 Γιατὶ τὸν ἐσκοτώσανε αὐτὸν τὸν Ξεπατέρα.
 Πάντημος κ' ἦσαν ἑκατὸ γῆ νᾶσανε διακόσιοι,
 Μόνό 'τονε μεγάλ' ὄρντοῦ σὰ χίλιοι πεντακόσιοι.
 Ἐννιά φοραὶς τσῆ γιούργιαρε μόνο μὲ τὸ μαχαίρι, 5
 Τσῆ κεφαλὰς τῶν ἔκοβγε 'ς τὸν πύργ' ἀντιγαέρνει.
 — Πρόδοσε Ξεπατέρα μου νὰ δώσης τ' ἄρματά σου,
 Νὰ ξεμιστέψης τὴ ζωὴ καὶ τὴν παλληκαριά σου.
 — Δέν προσκυνῶ, μουρτάτιδες, μόνο δὰ νταβραντίσω,
 Μπέλικι μου ῥθουν φίλοι μου καὶ δὰ σᾶζε νικῆσω. 10
 Ἐ τὸν πύργο μαζωχτήκανε οἱ Τοῦρκοι καὶ τὸν κλεῖσαν
 Καὶ τὸν ἐπολεμούσανε καὶ τὸν ἐκαταλύσαν.

46.

Ὁ Ξεπατέρας.

(1898.)

Πουλιὰ μὴν κηλαϊδήσετε Σαββάτο γῆ Δευτέρα
 Γιατὶ τὸν ἐσκοτώσανε αὐτὸν τὸν Ξεπατέρα.

Μηδὲ ἔς τὴν Πόλι βρέθηκε μηδὲ ἔς τὴν Ἑγγλιτέρα
 Νὰ πολεμήσῃ μ' ἐν ὄρντοῦ ὡσάν τὸν Ξεπατέρα.
 Συχνὰ τοῦ μπέμπου γράμματα, λέσιν του καὶ ξεστήχου · 5
 — Για σένα κίνησε τ' ὄρντοῦ μόνο καλὰ βλεπήσου.
 — Δέν τό ἔχω πῶς ἐκίνησεν ἕνα ὄρντοῦ γιὰ μένα,
 Μόνο διαλέξαν τὸν καιρὸ ποῦ ἔχω πληγὴ ἔς τὴ χέρα.
 Πᾶνε καὶ τὸνε ζώνουνε μιὰν Παρασκὴν ἡμέρα,
 Τότες ἀπούχε ὁ δυστυχῆς μαύρην πληγὴ ἔς τὴ χέρα. 10
 Τῶν καλογράδω ἤλεγε — Ἵ τὸν πύργο νὰ καῆτε,
 Γιατ' ὄσαις κι' ἂν πορίσετε σκλάβαις δὰ πουληθῆτε. —
 Μηνᾶ τ' ὁ Μεραμέτ ἀγᾶς — Πρόδοσε Ξεπατέρα,
 Γιατί δ' ἂν εἶνε σήμερο ἡ γι ὑστερνὴ σου μέρα. —
 — Ἄν ἤρθετε ὀγιά φαγὶ νὰ σᾶς μαγερέψω, 15
 Πάλι κι' ἂν εἶστε γιὰ καυγᾶ, κορμιὰ δὰ σαϊτέψω.
 — Δέ θέλομεν ἐμεῖς ψωμιὰ μηδὲ ἀπού τὰ φαγιά σου,
 Μὰ σήμερο δὰ ἰδούμενε, πατέρα, τὴν ἀντρεία σου.
 — Μέ τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα καὶ μέ τῆ Παναγίας,
 Ἵ τὸν πύργο θενά σφαλιχτῶ, τ' ὄρντοῦ δέν ἔχω χρεῖα. 20
 Κ' ἐμένα πήγασί μου τα ἔς τὴ χώρα τ' ἄρματα μου,
 Μὰ πάλι φέρασί μου τα μέ τὴν παλληκαριά μου. —
 Ξαναμηνᾶ τ' ὁ Μεραμέτ · — Πρόδοσε Ξεπατέρα,
 Γιατί δ' ἂν εἶνε σήμερο ἡ γι ὑστερνὴ σου μέρα.
 — Μὰ δέν προδοῦδω, μπρέ σκυλί, μόνο δὰ νταβραντίσω 25
 Μαλεβυζιώταις γδέχομαι καὶ δὰ σᾶς νικήσω. —
 Καὶ μοναχὸς τῆ γιούργιαρε μόνο μέ τὸ μαχαῖρι
 Καὶ δυὸ νομάτους ἔφταξε τῆ κεφαλαίς των παίρνει.
 Ἵ τὸν πύργ' ἀπάνω τῆ βαλε πάνω ἔς τὸν μπαϊράκι
 Κ' οἱ Τοῦρκοι τῆ δωρούσανε κ' ἐπίνανε φαρμάκι. 30
 Μηνᾶ τ' ὁ Σαληχτάρ ἀγᾶς ἔπ' τὸν πύργο νὰ πορίση,
 Ὅγιά νὰ δώση τ' ἄρματα κι' ὀγιά νὰ προσκυνήση.
 — Ντροπ' εἶνε Σαληχτάρ ἀγᾶ, καὶ ποῦ ἄλλοῦ ἀκούστη
 Νὰ πολεμοῦν ἕναν πακᾶ πέντε χιλιάδες Τοῦρκοι; —
 Μ' αὐτοὶ κολοῦνε ἔς τὸν πηλὸ, κ' εὐτός καλᾶ ἔς τὸ κρέας, 35
 Κ' οἱ Τοῦρκοι τὸ λογιάσανε δέν ἀπομένει ἕνας.

Μ' αὐτὸς ἔς τὸ κρέας τῶν κολᾶ κ' οἱ Τούρκοι ἔς τὰ σμαγδάλια,
 Θέ μου μὴ ρίξις Χρисиανὸ ποτὲ ἔς τέτοια χάλια.
 Τοῦ πύργου δάκανε φωδιὰ κα' ἀνόλιξαν τὰ Σεμέλια,
 Ποῦ τὸν εἰσιγουρένανε τὰ τέσσερα καστέλια. 40
 Τότε πορίζει ὁ παπᾶς καὶ παίζουσίν του μπάλαις
 Κ' ἐπήρασίν του τὴ ψυχὴ μὲ δίχως λογομάρις.

47.

Ὁ Χατζῆ Μιχάλης.

(1826.)

Πᾶσα Λαμπρὴ καὶ Κυριακῆ, πᾶσα γιορτὴ μεγάλη,
 Ἄφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ γὰ τὸ Χατζῆ Μιχάλη.
 Ἐκάτσαν οἱ Γραμπουσιανοὶ κ' ἐγράψαν ἀρτζιχάλι
 Κ' εἰς τὸ Μωριά τὸ μπέψανε νᾶρδ' ὁ Χατζῆ Μιχάλης.
 Ἐμπέψαν γράμμα τοῦ Χατζῆ, κείνου τοῦ Μωραϊτη, 5
 Νὰ συμμαζώξῃ ἄλογα νὰ κατεβῆ ἔς τὴν Κρήτη.
 Ἐ τ' Ἀνάπλι μονομέρισε ἐξήντα πέντ' ἀτλίδες
 Ἐ τὴν Κρήτη γὰ νὰ κατεβῆ ὀποῦν' οἱ Μισιρλίδες.
 Ἄπῃς τὴ μονομέρισε τὴ βάνει ἔς τὰ καράβια,
 Ἐδιάλεξεν τὴ Ρούμελης τ' ὄμορφα παλληκάρια. 10
 Κ' ἐπῆγε κ' ἐξεβάρκαρε ἔς τὴν ἔρημη Γραμποῦσα
 Κ' ἐρώτα τὴ Γραμπουσιανούς ἂν ἔχουσι μπαρούδια.
 — Ἐμεῖς μπαρούδια ἔχομε, βόλια νὰ πολεποῦρε,
 Ἄλογα μόνο θέλομε εἰς τὴ στεριά νὰ βγοῦμε. —
 Μὰ πάλι δὲν τὸ πίστεψε καὶ μπαίνει ἔς τὰ καΐκια 15
 Καὶ ξεβαρκαρε ἔς τὸ Δουτρό νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθεια.
 Βρῖσκει τὴ πέρα Σφακιανούς, ἀπούσαν ἀντρεωμένους
 Κ' ἦσαν κ' εἰς τὸν πόλεμο περίσσια τιμημένοι.
 — Ἐλάστ' ἐσεῖς οἱ Σφακιανοὶ μαζί μὲ τὴ Ῥιζίταις
 Νὰ πᾶμε νὰ σηκώσωμε καὶ τὴ Κατωμερίταις. 20
 Ἐλάστ' ἐσεῖς οἱ Σφακιανοὶ, πρόβολα παλληκάρια,
 Νὰ πολεμοῦρε τὴν Τουρκιά, κι' ἀφήστε τὰ κουράδια. —

Καὶ ὁ πασᾶς ὡς τ' ἄκουσε πολλὰ τοῦ βαροφάνη,
 'Σ τὸ Κάστρο κ' εἰς τὸ 'Ρεδεμνος τὸ μουκαρέμι φτάνει.
 — Συμμαζωχτήτε τῇ Τουρκιᾶς πρόβολα παλληκάρια 25
 Νὰ πᾶμε νὰ τὸν σφιζώμε νὰ πιάση τὴ μαδάρα.
 Γῆ 'ς τὴ μαδάρα νὰ χαῖῃ, γῆ 'ς τὸ γιαλὸ νὰ πέση,
 Γῆ νὰ τόνε σκοτώσωμε, γιὰτ' ἦρθε σὰν πεσκέσι. —
 Μὰ ὁ κιαγιᾶς του τὸ γροικᾶ γυρίζει καὶ τοῦ κάνει.
 — Δὲ φεύγει Μουσταφᾶ πασᾶ, γιὰτ' εἶνε παλληκάρι. 30
 Δὲν εἶν' εὐτός Δαζόπουλος νὰ πιάση τὴ μαδάρα,
 Μόνό 'ν' ἀπὸ τὴ 'Ρούμελη καὶ σέρνει παλληκάρια.
 Εὐτ' εἶνε Βουργαρόπουλα, ἀτλίδες τιμημένοι,
 Καὶ δὰ μᾶζε σκοτώσουσι κι' ἄς εἴμεστα γιοιασμένοι.
 — Σώπα κιαγιὰ μὴ μοῦ παινᾶς ἐξήντα καβαλάρους, 35
 Μὰ γὼ σαλάτα τρώγω τση ὡς τρῶν τῇ ψαρογάρους. —
 Τοῦταν τὰ λόγια εἶπ' ὁ πασᾶς κ' ἐκεινηνὰ τὴν ὥρα
 Μονομερίζ' οὐλο τ' ὄρντοῦ νὰ βγῆ ἀπὸ τὴ χώρα.
 Μηνᾶ νᾶρδουν οἱ Καστρινοί, νᾶρδουν κι' οἱ Ρεδεμνωῖταις
 Γλήγορα ν' ἀνταμώσουνε μαζί μὲ τῇ Χανιώταις. 40
 Νᾶρδουνε ν' ἀνταμώσουνε νὰ κάμουνε κολῶνα
 Νὰ πᾶνε νὰ πατήσουνε τῷ Σφακιανῷ τὴ χώρα.
 Πᾶν καὶ μονομερίζουνε 'ς τσ' Ἑλληνικαῖς καμάραις
 Καὶ τὸ γροικοῦνε κ' οἱ 'Ρωμηοὶ καὶ πιάνουν τῇ μαδάραις.
 Κι' ὁ Κυριακούλης ἤλεγε, ἀπούττον ἀντρειωμένος, 45
 Κ' ἦτονε κ' εἰς τὸν πόλεμο ἄξιος καὶ τιμημένος.
 — 'Αρπάξετ' εὐτὺς τὰ σπαδιά, ἄρματα καὶ μαχαίρια,
 Νὰ πᾶμε νὰ μοντάρωμε εἰς τῇ Τουρκιᾶς τὰ χέρια.
 Μπορέτωσ φοβηῖ ἡ Τουρκιὰ σὰν κάμωμε τὴ γιούργια,
 Μπορέτωσ τσ' ἀλαργάρωμεν ὅξ' ἀπὸ τὰ ταμπούρια. — 50

Κι' ὄντεν ἐκατεβαίνανε 'ς τ' Ἀσκύφου 'ς τὰ μουράκια
 'Ο κόσμος ἐλουλούδιζε Τούρικια μπαϊράκια.
 Καὶ σὰν τὰ εἶδαν οἱ Σφακιανοὶ εἶπαν μικροὶ μεγάλοι.
 — Χατζῆ, μὴ μπῆς 'ς τὸν πόλεμο, γιὰτ' εἶσαι τὸ κεφάλι.
 Γιὰτ' εἶσαι τὸ κεφάλι μας καὶ εἶσαι κ' ἡ τιμὴ μας 55

Κι' άνέν και σέ σκοτώσουνε χάνεται κ' ή ζωή μας.
 — Μιά βολά έγεννήθηκα, μιὰ βολά δ' άποδάνω,
 Και μιὰ δ'ά τόν άπαρηνηδῶ τόν κόσμο τόν άπάνω.
 Καλλιὰ νά μέ σκοτώσουνε, καλλιὰ 'χω ν' άποδάνω,
 Παρά νά πάρω τή ντροπή 'ς τόν κόσμο τόν άπάνω. 60
 Κι άν μέ σκοτώση ό πασᾶς κόβγει τήν κεφαλή μου
 Και τήνε πάει 'ς τὰ Χανιά και παίρνει τήν τιμή μου.
 Πάλι και τόν σκοτώσω 'γώ κόβγω τήν κεφαλήν του
 Και τήνε πάω 'ς τὸ Μωριά και παίρνω τήν τιμήν του.
 Σελώσετε μου τ' άλογο 'ς τόν πόλεμο νά γκαίψω, 65
 Και ό πασᾶς, γροικῶ, 'ρχεται νά πάγω νά τόν πιάσω. —
 Και κάνει παρακάλεσι και κάνει τὸ σταυρόν του,
 Και πιάνει τ' άλαφρό σπαδί, κρεμνᾶ τ' 'ς τὸ λαιμόν του.
 Και κάνει παρακάλεσι, τήν προσευκήν του κάνει,
 Και πιάνει τὰ μπιστόλιαν του 'ς τή μέσην του τὰ βάνει. 70
 Κι' ὄντεν έκαβαλίκευγε, έκλαιγε τ' άλογόν του,
 Και τοτεςᾶς έγνώρισε πῶς είν' ό δάνατός του.
 — Σήμερα δ'ενά σκοτωδῶ, τή σήμεραν ήμέρα,
 Για νά μέ μνημονεύγουνε είς οὐλαν τὰ καστέλια. —
 Έκαμε παρακάλεσι 'ς τή σέλαν του καδίξει, 75
 Δούδει βιτσιὰ τ' άλόγουν του 'π' τήν πόρτα ξεπορτίζει.

48.

Ὁ Χατζῆ Μιχάλης.

(1828.)

Πᾶσα ταχὺ μέ τή δροσιὰ π' άνοίγει τὸ ζιμποῦλι,
 Ἐφροικαστῆτε νά σᾶς πῶ πολεμικὸ τραγοῦδι.
 Ἄπου 'χει νοῦ και λοῖσμὸ και γνῶσι 'ς τὸ κεφάλι,
 Ἄς κάτση νά συλλογιαστῆ για τὸ Χατζῆ Μιχάλη.
 Ποῦ σάν έξεβαρκαρίσε 'ς τὴ Σφακιαναίς μαδάραις, 5
 Ἐρώτηξε τὴ Σφακιανούς ποῦνι' οἱ πολεμιστάδες·
 — 'Σ τὸ πόδ' άπάνω στέκομε μαζί μέ τὴ 'Ριζίταις
 Δέ μάςε γνοιάζει σκιαουλές για τὴ Κατωμερίταις. —

Καβαλικεύγει μ' ἄλλους δύο, 'ς τὸ 'Ρέδεμος πηγαίνει,
 Πιάνει δυὸ 'Τούρκους ζωντανούς, παίρνει τση καὶ γαέρνει. 10
 Καὶ σὰν ἐγαῖρ' ὁ Χατζῆς εἶχε μεγάλο δάρρος·
 — Μὲ δυὸ χιλιάδες στράτευμα τὸ 'Ρέδεμος δὰ πάρω.
 Μὲ δυὸ χιλιάδες στράτευμα καὶ νὰ βαστοῦν καὶ σκάλαις,
 Κανόνα δὲν χρειάζονται, παίρνουν το μὲ τση μπάλαις. —
 Γροικᾶ τ' ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς καὶ μπέμπει νὰ τοῦ ποῦσι 15
 Πῶς δυὸ μεγάλαις κεφαλαῖς 'ς τὴν Κρήτη δὲ χωροῦσι.
 Καθίζει γράφει μιὰ γραφὴ καὶ τοῦ Χατζῆ τὴ μπέμπει·
 — Γκάψε Χατζῆ 'ς τὸν τόπο σου, μὰ 'πὰ δουλειὰ δὲν ἔχεις.
 — Δὲν ἔχ' ἀμπελοπέρβολα 'ς τὴν Κρήτη νὰ κλαδέψω
 Μὰ σὲ δὰ πιάσω ζωντανὸ 'ς τ' Ἀνάπλι νὰ σὲ μπέψω. — 20
 Καὶ γράφ' ὁ Μουσταφᾶς γραφὴ 'ς τὸ τρία κάστρα φτάνει·
 — "Ὅποιος νομάζει 'ς τὴν Τουρκιὰ ἄς ἔρῃ 'ς τὸ μείντάνι. —
 Καὶ πᾶν καὶ τσαντιρόνουνε 'ς τὰ Δράμια εἰς τὴ στράτα
 Κι' ὁ κόσμος ἐλουλούδιζε κόκκινα μπαϊράκια.
 Κι' ἀποῦ τὰ Μπατσιανὰ περνᾶ 'ς τὸν Καψοδάσο φτάνει 25
 Καὶ τοῦ Χατζῆ στέλνει γραφὴ νὰ πᾶ νὰ δώση ραῖι.
 Κιόντες τοῦ μήνυσ' ὁ Χατζῆς· — Θὰ πᾶμε 'ς τὸ Καστέλι,
 Κι' ἄς ἔρῃ ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς μὲ ὅσ' ἀσκέρι δέλη. —
 Τ' ἀσκέρι τὸν παρακαλεῖ, οὐλοῖ, μικροὶ μεγάλοι·
 — Χατζῆ, μὴ βγῆς 'ς τὸν πόλεμο γιὰτ' εἶσαι τὸ κεφάλι. 30
 Γιατ' ἄνε σὲ σκοτώσουνε εἰς' ἡ γι ἀπαντοχὴ μας
 Καὶ χάνετ' ἡ γι ὀρπίδα μας καὶ πάει κι' ἡ τιμὴ μας.
 — Μὰ μιὰ φορὰ γεννήθηκα καὶ μιὰ δὴν ἀποδᾶνω,
 Σήμερα δὴν ἀπαρνηθῶ τὸν κόσμον τὸν ἀπάνω.
 Κι' ἀφίνω σας παραγγελιά, γράψετε 'ς τὰ παιδιὰ μου 35
 'Σ τ' Ἀνάπλι νὰ μοῦ κάνουνε σκιὰς τὰ μνημόσυνά μου.
 Σελώσετε μου τ' ἄλογο κι' ὄρα 'νε μπλιὸ νὰ πχαίνω,
 Νὰ πᾶ νὰ στέσω τὴν Τουρκιὰ καὶ νὰ τὴν ἀπαλεύω. —
 Σελόνουνέν του τ' ἄλογο κι' ἀπάνω ἀνεβαίνει,
 Κρούει του, ξαγγριεύγει το κι' ἀποῦ τὸ κάστρο βγαίνει. 40
 — Νταβράντα μαῦρό μ' ἔρημο 'ς τὸν πόλεμο δὰ μποῦμε,
 Σήμερα χανομέστανε καλὰ νὰ τιμηθοῦμε.

Ἄιντεστε Βουργαρόπουλα, βαστάτε τῶρ' ἀπάνω,
 Εὐτύς γιὰ νὰ μοντάρουμε μέ τοῦ Θεοῦ τὸ θάρρος.
 Μιὰν παταρία παίξετε, παίξετε τὰ κουμπούρια, 45
 Μπέλικι σασιρντίσουνε καὶ κάμωμέν των γιούργια. —
 Καὶ συντηρᾷ 'ς τὴ μιὰ μεριά νὰ κάμη τό γιουρούσι
 Ὅθεν τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ, ποῦ τοῦ τόνε παινοῦσι.
 — Ἄχι καὶ ν' ἀνταμόναμε 'ς ἓνα μέρος οἱ δυό μας
 Νὰ ἰδῆ ὁ γεῖς τὸν ἄλλο μας ποιὸς εἶν' καλλίτερός μας. 50
 Ἀποῦμεστα καὶ χωριανοὶ γιὰ νὰ χαιρετιχτοῦμε
 Νὰ παίξουμε τσὴ μαχαιριαῖς νὰ ξεκαθαριστοῦμε. —
 Τ' ἀμμάδιαν του ἐκάνυσε καὶ τὸ σταυρόν του κάνει,
 Δουλεύγει τὸ σπαδάκιν του, μέσα 'ς τ' ἀσκέρι λάμπει.
 Μέ τοῦ Θεοῦ τὴ δύναμι, μέ τὴ χρουσῆν του χάρι, 55
 Τριάντα Τούρκους σκότωσε κι' ἀκόμ' εἶν' καβαλάρης.
 Τ' ἀμμάδιαν τ' ἀναντράνισε καὶ συντηρᾷ ὀμπρός του
 Δέν εἶδ' ἀποῦ τσ' ἀτλήδες του παρὰ τὸν ἀπατόν του.
 Καὶ συντηρᾷ τ' ἀλόγατα ποῦσανις ξαπλωμένα
 Κ' ἐκόιτονταν κάτω 'ς τὴ γῆς 'ς τὸ αἶμα βουτημένα. 60
 Καὶ συντηρᾷ κάτω 'ς τὴ γῆς ποῦ πάδις τ' ἄλογόν του
 Κ' ἐχώνεντο 'ς τὰ αἵματα ὡς τὸν ἀστράγαλόν του.
 Κρούει σκαλιὰ τοῦ μαύρου του κ' εἰς τὸ καστέλι φτάνει,
 Βρίσκει τὴν πόρτα σφαλιχτή, ἵντα μπορεῖ νὰ κάμη;
 Καὶ ξανακρούει τ' ἄλλη μιὰ ὀγιὰ νὰ βολιτάρη, 65
 Καὶ καταφτάνουν τον ἐκειά, κρῖμα 'ς τὸ παλληκάρι!
 Ἐξε τὸν καταφτάξανε καὶ τὸν ἀπογλακοῦνε
 Κ' ἐλάβωσ τσὴ τέσσερις ὥστε νὰ τοῦ βαροῦνε.
 Οἱ δυόν των ἀποδάνασι κι' οἱ γι ἄλλοι λαβωδῆχαν
 Κ' ἐπήγανέν τσὴ 'ς τσὴ γιατροῦς κ' ἐκεῖν' ἀπορπιστῆχαν. 70
 Γύρου τριγύρου του κολοῦν ἢ μπάλαις 'ς τὸ κορμῖν του
 Καὶ χύνεται κ' ἓνας ἀτλής, κόβγει τὴν κεφαλὴν του.
 Τὴν κεφαλὴν του κόψανε, πᾶνεν τὴν 'ς τὸ τσαντίρι,
 Καὶ σὰν τὴν εἶδεν ὁ πασᾶς πολὺ μπαξίζι δίδει.
 Μ' ἀπόκαμέν τ' ὁ τσεπανές, δέν εἶχε παξημάδι, 75
 Καὶ μιὰ βραδυὰ λογιαίστηκε τ' ἀσκέριν του νὰ πάρη.

Ταῦτερωπὰ σηκόνεται, μαζώνει τὰ τσαντίρια,
 Κ' οἱ Σφακιανοὶ τὸν βλέπανε ἀπὸ τὰ μιτιρτζια.
 — Μισεύγεις Μουσταφᾶ πασᾶ κι' ἀφίνεις τὸ ταμποῦρι
 Καὶ τοῦ Χατζῆ τὴν κεφαλὴ ἐπῆρές τηνε ποῦρι; 80
 Μισεύγεις Μουσταφᾶ πασᾶ κ' ἴντα ὄα μᾶς δώσης;
 Καὶ τοῦ Χατζῆ τὴν κεφαλὴ δὲν πρέπει νὰ πλερώσης;
 — Γιὰ τοῦ Χατζῆ τὴν κεφαλὴ πρᾶμμα δὲ σᾶςε δίδω,
 Γιατί δὲν ἔφταιγα ἐγὼ παρὰ ἔφταιγεν ἐκεῖνος.
 Λυποῦμαι τονε τὸ Χατζῆ, γιατί ἦτο χωριανός μου, 85
 Δὲν ἐχωρούσαμε κ' οἱ δυό, καλλιὰ ἔχω μοναχός μου.
 Λυποῦμαι τονε τὸ Χατζῆ μὲ κι' ἄλλα παλληκάρια,
 Μὰ δῶ δὲν ἐχωρούσαμε ἔς τὴν Κρήτη δυὸ κεφάλια. —
 Ζιγόνουν τον οἱ Σφακιανοί, κουλούργια τοῦ βαστοῦσι,
 Δεκατριῶ χρονῶ κρασί βαστοῦν καὶ τὸν κερνοῦσι. 90
 Δεκατριῶ χρονῶ κρασί, γλυκὺ ὡσὰν τὸ γάλα,
 Τὸν ἐσυχοκερνούσανε ἔς τ' ἄγι' Ἀντωνιοῦ τὴ σιάλα.
 Ἐκεῖα ἔφταξεν ὁ Ἰσουδερός καὶ τὸν ἀποζιγώνει
 Ὡσὰν ὁ σκύλος τὸ λαγό, ποῦ τὸν ἀπομαζώνει.
 — Ἀγάλι γάλι, Ἰσουδερέ, ἴντα ἔν' εὐτὸ ποῦ κάνεις; 95
 Χίλοι μοῦ σκοτωθήκανε κ' ἐλαβωθήκαν κι' ἄλλοι.
 Χίλοι μοῦ σκοτωθήκανε κ' ἐλαβωθήκαν κι' ἄλλοι,
 Μὰ σκότωσά τον τὸ Χατζῆ, τ' ὄμορφο παλληκάρι. —
 Κι' ἀποκειδὰ σηκόνεται ἔς τὰ Δράμια τσαντιρόνει,
 Δὲν τὸν ἀφίν' ὁ Ἰσουδερός παρὰ τότε ζιγώνει. 100
 Μ' ἂν ἔφτανεν ὁ Ἰσουδερός πρωτῆτερα μιὰν ὄρα,
 Ἐλλοι ὄ' ἀπομένανε νὰ μποῦνε εἰς τὴ χώρα.

Ἄ Ο καταδικασμὸς τῆς Κρήτης.

Ἐ τὰ χίλια ὀχτακόσια εἰκοσιοχτώ, μιὰν Τρίτη,
 Ἀφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ ὀγιὰ τὴ μαύρην Κρήτη.
 Σύναξι κάνου οἱ βασιλεῖς καὶ πᾶνε ἔς τὸ Παρίσι,

Νὰ κάμουμε συνέλεψε τί νὰ γενῆ ἡ Κρήτη.
 Καὶ σὰν ἐσυναχτήκανε κι' ἀρχίξαν τὸ κουσουλτο, 5
 Κομματαρχίαις γίνονται καὶ δίδουν τὴν τοῦ Τοῦρκο.
 Καὶ στέλνουν ἀντιπρόσωπο κ' εἰς τὴν Καλύβαις βγαίνει,
 Νὰ συναχτοῦν οἱ Χριστιανοὶ νὰ δώσῃ τὸ χαμπέρι.
 Καὶ σὰν ἐσυναχτήκασι διαβάζει τὴν συδῆκη,
 Κ' ἔγραψε πῶς ἐδώκανε τοῦ Μισιριοῦ τὴν Κρήτη. 10
 Φωνιάζου κλαῖν εἰς Χριστιανοί. „Ἀφέντη κουμαντάτε,
 Ἄνεβα πάνω 'ς τὰ βουνὰ νὰ κάτσης εἰς τὴν στρατίαις,
 Νὰ ἰδῆς πουλιά πετούμενα 'ς τὰ δρόμους νὰ περνοῦσι
 Τὰ κόκκαλα τῶ Χριστιανῶ 'ς τ' ἀντόδια νὰ βαστοῦσι.
 Ὅσοι καταλυδῆκανε 'ς τὰ ὄρη κ' εἰς τὰ δάση, 15
 Ποιὸς εἶν' ἀποῦ δὰ σοῦ τὴν πῆ καὶ δὰ τὴν λογαριάση;
 Ἄκουσ' ἀφέντη νὰ σοῦ πῶ τὰ πάδη τὰ δικὰ μας·
 Ὡς τὴν Ἀραπιά πούλησαν οἱ Τοῦρκοὶ τὰ παιδιὰ μας.
 Κι' ὅσοιν κι' ἂν ἀβαντσάραμε εἰς τὰ βουνὰ γλακοῦμε
 Ξυπόλυτοι κι' ὀλόγδυμοι γιὰ νὰ λευτερωδοῦμε. 20
 Κ' εἶχαμε δάρρος εἰς ἐσᾶς τὴν βασιλεῖς τὴν Φράγκους,
 Κ' ἐδὰ μᾶς ἀδικήσετε κι' ἀφήκετέ μας σκλάβους.
 Ὅντε δὰ βγοῦν τὰ νέφαλα καὶ νὰ φανοῦν οἱ κρήνοι
 Καὶ νᾶρδ' ὁ φοβερὸς κριτῆς οὐλους νὰ μᾶς κρήνη·
 Τὰ τάγματ' οὐλα τ' οὐρανοῦ τριγύρου ν' ἀκλουδοῦσι, 25
 Τὰ πάδη τῶ Χριστιανῶ, τ' ἄδικα, νὰ γροικοῦσι,
 Νᾶρδουνε μὲ παράπονο κι' οἱ Κρήτες νὰ σταδοῦνε,
 Μπροστά 'ς τὸ φοβερὸ κριτῆ τ' ἄδικάν των νὰ ποῦνε·
 Τότες ν' ἀποκριδῆτ' ἐσεῖς, Ἀγγλία καὶ Γαλλία,
 Μπροστά 'ς τὸ φοβερὸ κριτῆ, δευτέρα παρουσία! — 30
 Ὁ Χάλης τοῦ κουβέδιαζε καὶ τοῦ ἔκανε τὴν κρίσι,
 Καὶ τ' ἄμοιρα τ' ἄμμάδιαν του ἐτρέχαν σὰν τὴ βρῦσι.
 — „Ἰντα νὰ σᾶς κάμω ἴγώ, καυμένοι μπουνταλάδες,
 Γιάντα νὰ μὴν τὰ γράψετε εὐτὰ 'ς τὴν βασιλιάδες;
 Τώρα τ' ἀποφασίσανε κ' ἐκάμανε συδῆκη. 35
 Κ' ἐγράψαν κ' ἐβουλώσανε τοῦ Μισιριοῦ τὴν Κρήτη.

Λυπούμαι σας Χριστιανοί, δὲν ἔχω τί σᾶς κάμω,
Γιατ' ὅ τ' ἀποφασίστηκε δὲ δύνομαι ν' ἀλλάξω.“ —

Κ' ἔρχονται πλοῖα Φράγγικα καὶ πᾶνε 'ς τὴ Γραμποῦσα
Καὶ βγάνουνε τσῆ Χριστιανούς, ἀποῦ τὴν ἐβαστοῦσα. 40
Καὶ Μισιριώταις φέρνουνε κ' εἰς τὰ χωριά χτυποῦσι,
Φοροῦνε βούχα κόκκινα καὶ τούμπανα βαστοῦσι.
Καθίζουν 'σέ μερκὰ χωριά καὶ κάνουνε κρισάδες
Καὶ τυρανοῦν τσῆ Χριστιανούς, σκεντσέυγουν τσ' ἀραγιάδες.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων.)

50.

Ὁ Πίπος.

(1829.)

Κάτω 'ς τὸ βημοφάραγγο, 'σέ ριζιμιὸ χαράκι,
Τὸν Πίπον ἐσκοτώσανε, χαϊμός 'ς τὸ παλληκάρι.
Ὁ σύντεκνός του τὸν ἀρπᾶ ὁ Καντλιερο-Γιάννης·
— Νταβράντα καπετάνιο μου ὡς ἦσουν παλληκάρι.
Νταβράντα καπετάνιο μου νὰ μὴν παραδοῦόμε, 5
Νὰ μᾶζε πιάση ἢ Τουρκιά, καλλιὰ νὰ σκοτωδοῦμε.
Φέρνουν τον εἰς τὸ Θέρισο καὶ κάνει πέντε μέρας,
Μ' ὥστε νὰ βροῦνε τὸ γιατρό, πληγαῖς ξεφουντωμέναις.
Μὰ ὁ γιατρὸς δὲν ἦτον κεῖ μόνό 'το 'ς τὸ Καστέλι,
Μαντατοφόρο μπέψανε νὰ πᾶ νὰ τόνε φέρη. 10
'Σ τὴ μπάντα κράζουν τὸ γιατρό καὶ τὸν ἀναρωτοῦνε
'Ανίσως εἶνε τσῆ ζωῆς νὰ τόνε πολεμοῦνε.
,,Δέ ὄθει κείνος γιατρικά, δέ ὄθει μπλιὸ βοτάνια,
'Σ τὸν Ἄιδη πᾶει κ' ἔρχεται μέ τ' ἄλλα παλληκάρια.“
Κ' οἱ γι ἀδερφοῖν του κλαῖν τονε κ' ἡ μάνα 'ν' βουρκωμένη 15
— Μισεύγεις καπετάνιο μου κ' ἴντα μοῦ παραγγένεις;
— Χιλιάδες χαιρετίσματα εἰς τὸν ἀξάδερφό μου,
Καὶ τὸν ἀφίνω πύτροπο 'ς τὸ βημοπαῖρό μου.
Εἰς τ' Ἀναστάση τ' ἄφηκα τ' ἔρημο μπαῖράκι,
Καλὰ νὰ μοῦ τὸ πολεμᾶ νὰ μὴ μοῦ σιορημάξη. — 20

Ζιμπούλια μὴν ἀνοίξετε, πουλιά μὴν κηλαϊδίητε,
Κ' ἐσεῖς καυμένα Κεραμειά 'ς τὰ μαῦρα νὰ ντυθῆτε!

51.

Ὁ Πίπος.

(1829.)

Νᾶχε βουλήσ' ἡ Κυριακὴ καὶ νὰ χαθῆ ἡ γι ὦρα,
 "Ὅντεν ἐξεκινούσανε οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὴ χώρα.
 Μεσάνυχτα κινήσανε σὰν κλέφταις οἱ μπουρμάδες
 Καὶ πᾶν καὶ ξημερόνουνται 'ς τὰ Κεραμειά 'ς τὴ Βάρδιας.
 Κι' ὁ Πίπο-Γεώργης τὸ γρουκᾶ, ποῦτونه καλληκάρη, 5
 Καὶ μπαίνει κ' ἐστολίζεντον καὶ τ' ἄρματάν του βάνει.
 Καὶ ζώνεται 'ς τὴ μέσην του καινούργια φυσεκλώια,
 Ἀπούσαν ὀλοπλούμιστα, χρουσᾶ ἔχαν χαρτζιλῖα.
 Καὶ βάνει εἰς τὴ μέσην του μπιστόλα καὶ μαχαῖρη,
 Εἰς τὸ βιλαέτι τᾶ Χανῶ δὲν ἄφηκ' ἔσσα ταῖρη. 10
 Κ' ὕστερα βάνει τὸ σαρμά, τὸν πολυπαινεμένο,
 Νὰ πολεμᾶ μὲ τὴν Τουρκιά, ποῦτونه μαδημένος.
 Φωνιάζει τῶν Κεραμειανῶ — Πάρετε τ' ἄρματά σας,
 Καὶ Τοῦρκοι δὲν περάσουνε νὰ πάρουν τὰ παιδιὰ σας.
 "Ὅσοι κι' ἂν εἶστε Χριστιανοί, δὲν εἶστε μπλι' ἀραγιαδες, 15
 Πάρετε τὰ τουφέκια σας κ' ἐλάστε εἰς τὴ Βάρδιας. —
 Μ' ὁ γεῖς λαλεῖ τὴν αἰγάν του κι' ἄλλος τὸ γαιδαρόν του
 Κι' ὁ Πίπος ὁ καυμέναρος λαλεῖ τὸν ἀπατόν του.
 Βγαίνει φωνιάζει τῶν Τουρκῶ, ποῦχε γιερά δοξάρια.
 — Ἀμέτε εἰς τὸ διάολο κι' ἀφήστε τὰ κουράδια. 20
 Σὰ μ' ἠῦρετ' ἐπὰ μοναχὸ ἔντα νὰ σᾶς κάμω;
 Μ' ἂν εἶχα σὰν ἐμ' ἕκατὸ ἦδελα σᾶς τὰ πάρω. —
 Κ' ἐκεῖ τὸν τριγυρίσανε σὰν ἕκατ' ἀρκομπούζια
 Κι' ἀπάνων του μοντάρανε κ' ἐβάλαν τον 'ς τὴ γιούργια.
 'Σ ἕνα χαράκι στάδῆκε κ' ἔπιασε μιτιρίζι, 25
 Κ' ἕναν Τουρκάκι πήγαινε, πῖσων του δὲ γυρίζει.

— Μωρέ κουμπάρε πρόδοσε νά δώσης τὰ ἄρματά σου,
 Νά πάης εἰς τὸ σπίτι σου, νά κάνης τὴ δουλειά σου.
 — Κοντά μου ἔλα, διάολε, ὄγια νά σοῦ τὰ δώσω,
 Μ' ἀσημωτά 'ν' τὰ ἔρημα, καλὰ δὰ σέ πλερώσω. — 30
 Κι' ἀπῆς τοῦ σίμωσε κοντά ἔσυρε τὴ μπιστόλα,
 Ζερβὰ τοῦ τὴν ἐκέντησε κ' ἐτσούρησέν τον κιόλας.
 'Σ τὸν μπέτη τοῦ τὴν ξάμωσε κι' ἀποῦ τὸ στόμα μπαίνει,
 Καὶ τὴ μυαλούς του πέρασε, 'ς τὴν ἄλλη μπάντα βγαίνει.
 Μὰ ἕνας ἄλλος τοῦ 'παιξε ἀποῦ τὴν κάτω μπάντα, 35
 Εἰς τὸ ποδάρι τοῦ 'δωκε κ' ἤρῳεν του λιγομάρα.
 Φωνιάζει τῷ συντρόφων του, ὅσ' ἤσανε κοντάν του,
 'Ανέν μποροῦν νά πάρουνε τοῦ σκύλου τ' ἄρματάν του.
 Κ' οἱ Γουῆρκοι σὰν ἐγκάψανε, 'ς τὴ Ζουῆρβα τόνε πᾶσι·
 „Καλὰ νά μέ γιατρέψετε κι' ὅ τιν κι' ἂν ἔχ' ἄς πᾶσι.“ 40
 Μὰ 'ς τοῦ θανάτου τὴ πληγαὶς βοτάνια δέ χωροῦσι,
 Μηδὲ γιατροὶ γιατρεύουνε μηδὲ ἅγιοι βουηθοῦσι.
 Κι' ἀπῆς τὸ συλλογιαστέθηκε πὼς εἶν' γιὰ ν' ἀποθάνη,
 Φωνιάζει τῷ μανούλας του παραγγελιά τῷ κάνει.
 Κ' ἡ πρώτην του παραγγελιά ἦτο γιὰ τὸν ἀράπη· 45
 „Μάνα λευτέρωσέ τονε καὶ κάμε τον ἀζάτι.
 Κι' ἀφίνω σου παραγγελιά, μάνα μου, καὶ κατάρα,
 Νά μὴν πουλήσης καρτσονᾶ τὴν ἔρημη φοράδα.
 Καλλιὰ δός τὴν φτηνότερα νιοῦς ἀποῦ νά τοῦ στέκη,
 'Αποῦν' ἀψειὰ καὶ γλήγορη 'ς τὸν πόλεμο νά τρέχη.“ 50
 Κι' ἀπῆς τὸν βάλανε 'ς τὴ γῆς παῖξαν μιὰν παταρία
 Καὶ τὰ βουνα στενάξανε κ' ἡ πέτραις ἔδακρύσαν.

52.

Ὁ Μόσκοβης.

(1828—1829.)

Πᾶσα ταχὺ μέ τὴ δροσιά π' ἀνοίγει τὸ ζιμποῦλι,
 Ἀφρουκαστήτε νά σᾶς πῶ τοῦ 'Ρούσσιο τὸ τραγοῦδι.

Πὸν τῆ Ῥουσία ξεκινᾷ νὰ κατεβῆ ᾿ς τὴν Πόλι,
 Πατεὶ βουμάνια καὶ χωριά, κάστρα ξεχαλαρόνει.
 Πατεὶ βουμάνια καὶ χωριά καὶ τρέχει μανισμένοι, 5
 ᾿Σ τὴ Σοῦμπλ' ἀπ' ὄξω ἔφταξε ὁ πολυχρομισμένοι.
 Φόβο μεγάλο ἔδειξε κ' εὐτοῦ τοῦ Νιμπεριάλο,
 Γιατί τοῦ βούηδ' ὁ κερατᾶς τοῦ Τούρκο δίχως ἄλλο.
 ᾿Σ τὴ Σοῦμπλ' ἀπ' ὄξω ἔφταξεν, ὡς ἦτον πάλληχαρι,
 Κ' ἐπρόσταξε τ' ἀσκέριν τὴ Σοῦμπλα νὰ μπλοκάρη. 10
 Ἀπῆς τὴν ἐμπλοκάρησε κ' ἠσύχασε τ' ἀσκέρι,
 Ἔγραψε τρία γράμματα, τ' ἀφέντην του τὰ στέλνει.
 Κ' ἔγραψε νὰ τοῦ στελνουνε μπόμπαις καὶ κουμπαραδες,
 Μπέλικι ἀφανίση μπλιὸ τσὴ Τούρκους, τσὴ μπουρμαδες.
 Κ' ἔβαλε τὸ γραμματικὸ γράφει χαρδιά μεγάλα, 15
 Καὶ τοῦ Σουλτάνου τᾶμπεψε κ' ἐζήτα τὴν Ἑλλάδα.
 — Βαγέστα Τούρκο τὰ νησιά, βαγέστα τὴν Ἑλλάδα,
 Πριχοῦ νὰ κάμω, βασιλιά, νὰ σέ κρατῆ τρομάρα.
 — Πῶς μοῦ τὸ λέεις Μόσκοβη νὰ σοῦ τὰ βεφουδάρω,
 Ἀποῦ δὰ κάμη ὁ Ῥωμῆος μπιρντένι πριτσιπάτο; 20
 Καὶ λέεις μού το, Ῥούσσιο μου, νὰ σοῦ τὰ παραιτήσω,
 Μὲ τὸ σπαδί μου πῆρά τα κ' ἔτσα δὰ σοῦ τ' ἀφήσω.
 — Σουλτάν Μαμούτη βασιλιά, δᾶρδω νὰ σ' ἀποκλείσω
 ᾿Σ τὴν Πόλι κ' εἰς τὸν Ἐντρινέ, τὰ σκόδια σου δὰ ψήσω.
 — Πολλὰ ντροπ' εἶνε Ῥούσσιο μου, γιὰ νὰ μὲ φοβερίζης, 25
 Νὰ λές πῶς δᾶρδῆς ἐπαδὰ ᾿ς τὴν Πόλι νὰ μὲ κλείσης.
 Ἀποῦ κρατῶ τσ' ἀπάνω γῆς τὰ τέσσερα καντούνια,
 Κι' ἀσκέρι ἔχω ἀρκετό, δεκάξε μιλιούνια.
 — Κρατεῖς ἀλήθεια, βασιλιά, τσ' ἀπάνω γῆς τσὴ σκάλαις,
 Μᾶχω κ' ἐγὼ Ῥουσιόπουλα ἀμέτρηταις χιλιάδες. 30
 Ψηλοὶ λιγν' εἶνε κι' ὄμορφοι πλιά παρὰ τσὴ δικούς σου,
 Καὶ δὲ φοβᾶται ἓνας μου δέκα τοῦ ἀσκεριοῦ σου.
 Ἔχω κι' ἀκλήδες διαλεχτούς, μὲ σίδερα ζωσμένοις,
 Μὲ τέλια ὀλασήματα περιτριγυρισμένοις.
 — Ἔχω κ' ἐγὼ ᾿ς τὴ Ῥούμελη περίσσια παλληκάρια 35
 Κ' ἔγραψα νὰ μοῦ μπέφουνε τρακόσια μπαϊράκια.

"Εγραφα νὰ μοῦ μπέψουνε στρατεμμα μυριάδες,
 Καὶ νὰ μοῦ μπέψουν ἄλογα σαράντα δυὸ χιλιάδες.
 Κι' ἀγάλι γάλι 'Ρούσσιο μου νᾶρῶουν οἱ γι 'Αρβανῆταις,
 Πούνιε λιγνοὶ κ' εἶνε ψηλοὶ, λιανοὶ σὰν τσῆ σαῖταις. 40
 Ἀπήτης καὶ μοῦ κατεβοῦν μπιρντένι δὰ πορίσω,
 Κι' ἂν μὲ νικήσης, 'Ρούσσιο μου, οὔλα δὰ σοῦ τ' ἀφήσω.
 Φταξούσιε Νικόλαε, ἀνήμενε λιγάκι,
 Μὰ ζωντανὸ τ' ἀσκέρι μου, σὰ φτάξῃ, δὰ σὲ πιάση.
 — Σουλτάν Μαμούτη βασιλιά, δὲ γκάβγω, δὲ σ' ἀφίνω, 45
 Μηδέ τὰ Δωδεκάνησα δὲ σοῦ τὰ βαγεστίζω.
 Δὲ βεφουδέρνω, βασιλιά, ἐτούταις τσ' ἐβδομάδες,
 Καὶ φέρε καὶ τσῆ 'Ρούμελης οὔλους τσ' Ἀρβανταδες. —
 Καὶ βγάνει ὁ Νικόλαος τελάλη κι' ἀβιζάριε.
 „Κάνετε παρακάλεσι καὶ δέησι μεγάλη. 50
 Κάνετε παρακάλεσι καὶ δέησι μεγάλη,
 Κι' ὁ Τοῦρκος ἐκαυκήστημε πῶς δὰ μᾶς γιουργιάρη.“
 Ἄρχονται κάνου προσευκή, δέησι 'ς τὸ θεόν των,
 Καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀντισταῖῃ ὁ Τοῦρκος μπλοὶ ὀμπρός των.
 Καὶ ξεκινᾷ μὲ προσευκή καὶ δέησι μεγάλη 55
 Κι' ὡς τὸ δεκαπεντάγουστο 'ς τὴν Πόλ' ἀπ' ὄξω φτάνει.
 — Σουλτάν Μαμούτη βασιλιά, ἔβγα νὰ πολεμοῦμε
 Μὲ μπαγιονέταις καὶ σπαῖτιά, νὰ ξεκαῖταριστοῦμε.
 'Εσ' εἶσ' ἀποῦ μοῦ μήνυσεσ κ' ἐσ' εἶσ' ἀποῦ καυκάσαι
 'Σ τὴν ἐπικράτεια τοῦρανοῦ πῶς ἄλλο δὲ φοβᾶσαι; — 60
 'Επόρισε κι' ὁ βασιλιάς κ' ἔσερνε μιλιούνια,
 Κι' ὅπου περνᾷ μαυρίζ' ἡ γῆς ὡσὰν τὰ μελιγκούνια.
 Καὶ πιάνουνται 'ς τὸν πέλεμο, κὰν' ὁ καπνὸς ἀντάρρα,
 Κ' ἔπιασε τὰ Τουρκόπουλα ἐννιά λογιῶ τρομάρα.
 Σκοτόνουνται 'Ρουσιόπουλα δώδεκα χιλιάδες 65
 Καὶ τοῦ Σουλτάνου πήγανε ἐξῆντα δυὸ χιλιάδες.
 — Θαρρῶ νὰ μᾶς ἐβγάλανε οἱ 'Ρούσσιοι παιγιδιάμα
 Καὶ δὰ μᾶς ἀφανίσουνε οὔλαν τὰ μπαϊράκια.
 — "Οχι δὲ μᾶς ἐβγάλανε οἱ 'Ρούσσιοι μᾶς παιγιδίε,
 Μόνο μᾶς ἐνικήσανε κι' ἄς εἶνε εὔτοὶ καὶ λίγοι. 70

Μὲ τὸ θεὸν ἐπέσανε καὶ δὴ μᾶς ἀφανίσουν,
 Μαγὰρ καὶ τὸν Ἐντρινὲ νᾶθελε μᾶς ἀφήσουν. —
 Ἐπάψανε τὸν πόλεμο κ' ἐκάμανε καὶ μπέσα
 Κ' ἐγαῖρεν ὁ βασιλιάς μπαίνει 'ς τὴν Πόλι μέσα.
 Ἀντιγαῆρ' ὁ βασιλιάς 'ς τὸ θρόνον του νὰ κάτση 75
 Τοῦ Ῥούσσιο γράμμα ἔστειλεν εὐτὺς μ' ἓναν ἀράπη.
 — Κάδισε δὴ Νικόλαε, κάμ' ἔξε μῆνες μπέσα,
 Κι' ἄ δὲν τὰ δώσω τοτεσὰς ἔμπα 'ς τὴν Πόλι μέσα.
 Κι' οὐλά σου τὰ ζητήματα μικρά 'νε καὶ μεγάλα,
 Τὸ πλιό σου μεγαλῆτερο ζητᾶς μου τὴν Ἑλλάδα. — 80
 Τὴν Κύπρο μόνο καὶ τὴ Χιὸ δὲν τῆνε βεφουδέρνει
 Καὶ μένουν καὶ τὴ σήμερο δοῦλοι τυραννισμένοι.
 Καὶ μένουν καὶ τὴ σήμερο δοῦλοι τυραννισμένοι,
 Μ' ἡ Κρήτη πλιὸ χειρότερα, ἡ γι ἀναστεναμμένη.
 Ἡ Κρήτη εἶνε σήμερο μαύρη ξεκληρισμένη, 85
 Ἀποῦτونه ἓναν καιρὸ βροδιὰ ξεφουντωμένη.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων.)

53.

Ὁ Μαλικούτης.

(1830.)

Μὴ θελε σώσ' ἡ Μισσαρὰ νὰ βγάλη πρασινάδα,
 Ὅντεν ἐστέσαν τῷ Ῥωμῶ ὁ Τοῦρκοι τὴν μπροσκάδα.
 Καὶ τὰ πετούμενα πουλιὰ ποῦ πᾶνε 'ς τὸν ἄερα,
 Κ' ἐκεινατὰ ἐκλάψανε μιὰν Παρασκήν ἡμέρα.
 Οὐλον τ' ἀσέρι πιάστηκε κι' ὁ καπετὰν Νικόλας, 5
 Ἡ γῆς κι' ὁ κόσμος ἔκλαψε κ' ἐχάρηκεν ἡ χώρα.
 Χαίρετ' ἡ χώρα χαίρεται, χαίρετ' ἡ βουλευσμένη,
 Γιατ' εἶχε τὰ Λαμπρόσκολα κ' ἦτونه στολισμένη.
 Ὅντεν τὸν ἀνεβάξανε 'ς τὴ σκάλα τοῦ βεζύρη
 Ὁ κόσσολος τόνε βρωτᾶ ἄν εἶνε νοικοκύρης. 10

— Ἐγὼ μ' ἀποῦ τὸν ὠρίζα τῇ Μεσαρᾶς τὸν τόπο
 Κ' ἤμουν τεσσάρων καστελιῶ χιλιάρχος τῶν ἀδρώπω. —
 Καὶ τότεσὰς ὁ κόσολος ζήτηξε τοῦ βεζύρη
 Νὰ τῶνε καμπανίσουνε νὰ τῶνε δῶσ' ἀσῆμι.
 — Πῶς μοῦ τὸ λέεις, κόσολε, νὰ σοῦ τόνε χαρίσω; 15
 Δέκ' ἀρτζιχάλια δώκανε ὀγιά νὰ τόνε πνίξω.
 Ποῦ κατεργάρης ἦτονε κ' ἔβλεπε 'ς τὴν Καμάρα,
 Κ' ἔκαμ' οὔλαις τῇ Τούρκισσαις κ' ἐβάλανε τὰ μαῦρα; —
 Ὡς κι' ἡ γι' Ἀγγριολίδενα ἐβγήκε 'ς τὸ πελάτι
 Κ' εἶπε νὰ τόνε σφάξουνε νὰ πάρ' ἓναν κομμάτι. 20
 Καὶ τότες ἀποκρίθηκε κ' ἐκεῖνος ὁ καυμένος
 Κ' εἶπ' ἓνα λόγ' ἀντρίστικο, ὡς ἦτον ἀντρειωμένος·
 — Ἐμένα κι' ἂν μὲ κάμετε θρουλιὰ θρουλιὰ 'ς τὴν τάβλα,
 Τὰ μπαϊράκια δέ χαλοῦν μόνο θὰν ἔρθουν κι' ἄλλα. —

Ὁ καταδικασμὸς τῇ Κρήτης.

(1833.)

Ἵ τὰ χίλια ὀχτακόσια 'ς τὰ τριάντα,
 Ἵ τσ' ὀχτὼ τοῦ Σεντεμπριου ἦρδ' ἡ γι' ἀρμάδα.
 Καὶ βγάλνει 'ς τ' Ἀκρωτήρι, σιργιανίζει,
 Τὸν κόσμον βιζιτάρει καὶ ξανολέγει·
 Τῇ Χριστιανούς γυρεύγουνε νὰ ἰδοῦσι 5
 Καὶ Πλιβερό χαμπέρι γιὰ νὰ ποῦσι·
 „Οἱ Χριστιανοὶ νὰ μείνουν ἀραγιάδες“
 Κ' οἱ Τοῦρκοι χαραὶς κάνουνε μεγάλαις.
 Γλήγορα εἰς τὴ φράγκικην ἀρμάδα
 Ἐγράψανε παράπονα μεγάλα· 10
 „Ὅρη, βουνὰ καὶ τρύπαις καὶ λαγκάδια,
 Γεμάτα 'νε φτωχοὺς καὶ παλλημάρια.
 Τῇ πείνας καὶ τῇ δίψας ξεραμμένοι
 Γιὰ νὰ λευτερωθοῦνε οἱ καυμένοι.“

Κ' οἱ καπετάν' ἀρχίζουν καὶ γελοῦσι 15
 Κ' εἰς τὰ καράβια μπαίνουν καὶ κινουῦσι.
 Τὸ κρῖμα τῷ φτωχῷ καὶ τῷ χηράδῳ
 Εἰς τὸ λαϊμό σας νάν' οὔλων τῷ Φράγκῳ!

55.

Οἱ ἐννιά ἀδερφοί.

'Εννι' ἀδερφ' ἦσαν 'ς τὸ Μωριά κι' οὐλ' ἦσαν ἀντρωμένοι
 'Σ τ' Ἀνάπλι κ' εἰς τὴ 'Ρούμελη ἦτανε ξακουσμένοι.
 Κι' ἀπῆς ἐπάρθη ὁ Μωριάς κ' ἐγέννη βωμροσύνη,
 'Επῆγαν εἰς τοῦ βασιλιᾶ μέ τὴν ταπεινοσύνη.
 'Επῆγαν εἰς τοῦ βασιλιᾶ νὰ τόνε προσκυνήσουν 5
 Νὰ τῶνε δώση καὶ μιστὸ καὶ τόπο νὰ καδίσουν.
 Κι' ὁ βασιλιάς δέν τσ' ἤθελε, γιὰτ' ἦτανε φοινιάδες,
 'Σ τὸ 'Ρούμελη σερῶῃμασι, δέν γίνοντ' ἀραγιάδες.
 Γδύνουσι χώραις καὶ χωριά, παιδιὰ, γυναῖκες κι' ἄντρες
 Κ' ἔχουσι βλος 'ς τὰ βουνὰ ὡς ἑκατὸ μυριάδες. 10
 Κι' ὁ βασιλιάς σὰν τ' ἄκουσε τῶνε μνηᾶ νὰ πᾶσι
 Νὰ τῶνε δώση καὶ μιστὸ καὶ νὰ τσὴ κατατάξῃ.
 Μαζόνουντ' οἱ γι ἐννι' ἀδερφοὶ νὰ ἴδουν πῶς θὰ τὸ βροῦσι,
 Μπέμπουν τσὴ δυὸ μικρότερους, ποῦ δέν τσὴ καταλυοῦσι.
 Χρουσοσελόνουν ἄλογα, χρουσαῖ σπαδιά φοροῦσι, 15
 'Ολόχρουσα ντυθήμασι κ' εὐτύς καβαλικοῦσι.
 Μιὰν Κυριακὴ ξημέρωμα ὡς τὸ κολατσιδάκι
 Θωροῦσι δυὸ χρουσοῦς ἀητοῦς καὶ μπαίνουν εἰς τ' Ἀνάπλι
 Κ' ἐπῆγαν εἰς τοῦ βασιλιᾶ νὰ τόνε προσκυνήσουν
 Νὰ τῶνε δώση καὶ μιστὸ καὶ τόπο νὰ καδίσουν. 20
 Κι' ὁ βασιλιάς ἐπρόσταξε κ' εἰς τὴ φλακὴ τσὴ βάλαν,
 Μέσα τσὴ σιδερώσασι μέ σίδερα μεγάλα.
 Γρουκοῦν τὸ οἱ γι ἐφτ' ἀδερφοὶ 'ς τὰ ὄρη ποῦ γυρίζουν,
 Πῶς 'ς τὴ φλακὴ τσὴ βάλασι καὶ μπλιόν των δέν πορίζουν.
 Χρουσοσελόνουν ἄλογα κ' εὐτύς καβαλικοῦσι, 25

Ὡς ἐκείνου ποῦ τῆ πρόδουδε τὸ σπίν του χτυποῦσι.
 — Μωρὲ σκυλι παράνομο και ποῦνι' οἱ γι ἀδερφοί μας;
 Καὶ γιάντα μᾶς τῆ πρόδουδες, ἀποῦσαν ἡ τιμὴ μας;
 Φέρε φλουριά και τάλαρα και οὐλό σου τὸ μάλι,
 Γιατί, σκυλι παράνομο, πάει σου τὸ κεφάλι. 30
 Μπαίν' ἕνας ἐπασπάτευγε, τὸ μάλιν του γυρεύγει
 Κι' ὁ Γιώργης ὁ καῦμέναρος τὴν κοπελιὰ χαϊδεύγει.
 Τῆ πόρταις ἐσφαλίζασι ὀγιά νὰ μὴν τὸ μάδῃ
 Ὁ βασιλιάς ἀποῦν' ἐκεῖ νὰ μπέψη νὰ τῆ πιάση.
 Μὰ μέσα εἰς τὸ μαγερειὸ ἦτον μιὰν πορτοπούλα 35
 Κι' ἀπὸ κειδὰ τοῦ μήνυσε τοῦ βασιλιᾶ μιὰ δοῦλα.
 Κι' ὁ βασιλιάς ὡς τ' ἄκουσε μπέμπει ἐφτὰ χιλιάδες
 Νὰ πάσι νὰ τοῦ πιάσουσι τῆ ξακουσμένους ἄντρες.
 Ἐφτάξασιν οἱ στρατηγοὶ και ζώνουν τὸ κονάκι,
 Μὰ κείνοι σφαλιχτήκασι εἰς ἕνα μικρ' ὄνταδάκι. 40
 Ἐφτάξασιν οἱ στρατηγοὶ και ζώνουσι τῆ πόρταις
 Κ' ἐκεῖδὰ σκοτωπῆκασι ἐξῆντα δυὸ στραδιώταις.
 Τὰ μονετσια ἰποκάμασι κι' ἀνόλξαν τ' ὄνταδάκι
 Καὶ παρευτὺς ἐγέμισε στραδιώταις τὸ κονάκι.
 Πιάνουν τῆ και τῆ δένουσι, τοῦ βασιλιᾶ τῆ πῆγαν 45
 Κ' ἐβγάλασιν τὰ φέσιαν των και τὸν ἐπροσκυνῆσαν.
 Κι' ὁ βασιλιάς ἐπρόσταξε· „Φέρετε καρμανιόλα
 Νὰ τσ' ἀποκεφαλίσετε ἐτούτηνὰ τὴν ὄρα.“
 Ὁ πρῶτος ποῦ σκοτώσασιν ἦτονε ὁ Σταμάτης,
 Κείνην τὴν ὄρα ἐκλαίγε Ἄδῆνα και Ἀνάπλι. 50
 Καὶ ὄντεν ἐσκοτόνασι τὸν ἄλλο τὸ Νικόλα,
 Κείνην τὴν ὄρα ἐκλαίγε Ἄδῆνα κι' οὐλ' ἡ χώρα.
 Οὐλοῦς τσ' ἀποκεφάλισαν μέσα εἰς τὴν καρμανιόλα,
 Τὸ Γιώργη ἀφῆκαν ὕστερο, τῆ Τσακωνιάς τὴ βιόλα.
 Κι' ὄντεν τὸν ἐσκοτόνασι τὸ Γιώργη τὸν καῦμένο, 55
 Ἐναν κοράσιο πέρασε ποῦ τὸ ἔχε ἀγαπημένο·
 „Τὸ Γιώργη μὴ σκοτώσετε, μὴν τόνε πᾶρ' ὁ χάρος,
 Μὴν τόνε καταλύσετε, μὰ γὰρ δὲ τόνε πᾶρω.“
 Καὶ τοτεσὰς ἐμίλησε κι' ὁ Γιώργης ὁ καῦμένος

Κ' εἶπ' ἓνα λόγο μοναχό, ὡς ἦτον ἀντρωμένος. 60
 „Ὁ θάνατος μέ τήν ἀντρεία, ἀγάπη μου, γλυκαίνει,
 Μ' ὁ θάνατος μέ μπαμπεσιὰ φαρμάκ' εἶν' καί πρικαίνει.“
 Καί τοτεσὰς ἐμίλησαν δυὸ πρωτοκαπετάνιοι
 Πῶς τῆ ζωῆ ἐτουτοσὰς ἄδικα τήνε χανεῖ.

56.

Ὁ Μεμέнт ἀγάς κι' ὁ Τουρνατζῆς.

Νάχεν ἀρτράψ' ὁ οὐρανὸς καί νὰ βουλήσ' ἡ γι ὦρα
 Ὅντεν ἐξεβαρκάρεντον ὁ Τουρνατζῆς 'ς τῆ χώρα.
 Καζῖζει κάνει γράμματα μπέμπει τα τῶν ἀγάδω.
 Ὅσοιν κι' ἂν ἐρῶουν νὰ μέ βροῦν πρᾶμμα δέν τῶνε κάνω.
 Μὰ μέ γλυκὺ χαιρετισμὸ καί μέ γλυκὺ κανάκι 5
 Ἐγραψε τοῦ Μεμέнт ἀγά, τοῦ Μικροτσελεπάκη.
 Καί ὄντεν τὴν ἀνάγνωδε ἀπάνω 'ς τὸν ὄντᾶν του,
 Ἄλλος κιανεῖς δέν ἦτον κεῖ παρὰ ἡ πεδερᾶν του.
 — Πέ μου, νὰ ζῆς Μεμέнт ἀγά, τί γράφει τὸ ντεφτέρει;
 Παράδες θέλ' ὁ Τουρνατζῆς γῆ ὄξω σένα θέλει; 10
 — Ἐμήνυσέ μ' ὁ Τουρνατζῆς νὰ πᾶ νὰ πολεμήσω
 Ὅς τὰ ῥεθιμιώτικα στενά ἓνα νὰ μὴν ἀφήσω.
 — Δέω σου ἴω, Μεμέнт ἀγά, μὴν πιάνης λόγ' ἀθρώπου
 . . . . . —
 Χίλια τσικίγια μέτρησε βάνει τα 'ς τὸ κεμέρι 15
 Καί τσῆ χανούμης φώνιαξε κι' ἄλλα νὰ πᾶ νὰ φέρη.
 Φιλεῖ τὴν τῆ γυναϊκᾶν του, φιλεῖ καί τὰ παιδιᾶν του,
 Καί μέ τὴν παραπόνεσι φιλεῖ τὴν πεδερᾶν του.
 Ἦ' ἀσερνικόν του τὸ παιδί θὲ ν' ἀποχαιρετίση,
 Ὅς τὸν πόλεμο θενὰ διαβῆ, μπορεῖ νὰ μὴ γυρίση. 20
 Κι' ὄντεν ἐκαβαλίκευγε ἔσπασε τὸ κολάνι,
 Τὸ πρόσωπόν του ἄλλαξε καί δέν τοῦ καλοφάνη.
 Ὅς τῆ στράτα βιάζει τ' ἄλογο, ξεικάζει καί τὴν ὦρα,
 Ὅρα λιοβασιλέμματα ἔμπαινε εἰς τῆ χώρα.

Δυὸ ζαφτιγέδες ἔστεκαν ἴσ τῇ χώρας τὸ μπεντέν. 25
 Ὡ ξακουστὲ Μεμέντ ἀγᾶ πούσαι καὶ δὲν προβαίνεις;
 Καὶ ὄντεν τὴν ἀνέβαινε τοῦ Τουρνατζῆ τὴ σκάλα,
 Τὸ πρόσωπόν του ἄλλαξε κ' ἐγένη σαν τὸ γάλα.
 Καὶ ὁ πορτάρης τὸν ῥωτᾶ. — Ποιὸς εἶσαι μπρὲ λεβέντη;
 — Ἐγώμαι ὁ Μεμέντ ἀγᾶς, πού με ζητᾶ ἀφέντης. — 30
 Κι' ὁ Τουρνατζῆς ξαναρωτᾶ. — Ποιὸς εἶσαι μπρὲ γεζίτη;
 — Ἐγώμαι ὁ Μεμέντ ἀγᾶς, ὁ ξακουστὸς τῆ Κρήτης. —
 Γλυκὺν καβὲ τόνε κερνᾶ ἔςε φαρφουρί φλεντσάνι
 Κι' ὁ πασαλῆς τὴ σερταρὲ εἰς τὸ λαιμὸ τοῦ βάνει.
 „Ἀμὰν πασᾶ ἐφέντη μου, καὶ μὰ τὸ Μουχαμέτη, 35
 Μὴ βγάλης τέδοιον ἄδρωπο ἀπού τὸ βιλαέτι.
 Ὡ τὴ Στεία ἔς τὰ σεράγια μου εἶνε τὰ γονικά μου
 Καὶ στέκουν κι' ἀνημένουν με μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ μου.
 Ὡ τὴ Στεία ἔς τὰ σεράγια μου ἐκρέμασα τὴ λύρα.
 Παιδιὰ μου! μένετ' ὀρφανὰ κ' ἐσὺ χανούμη χήρα!“ 40

57.

Τὸ Μουρνιδῶ.

(1833.)

Εἰς τῇ Μουρνιαῖς μαζεύγουνται εἰς τὰ τριαντατρία
 Κ' ἤλέγαν τοῦ Μεμέντ Ἄλῆ πῶς δὲν τὸν ἔχουν χεῖρα.
 Κ' ἤλέγαν κ' ἐφωνιάζανε νᾶρδουν ἢ τρεῖς Δυνάμες,
 Δὲ δέλουν τὸν Μεμέντ Ἄλῆ νὰ τσ' ἔχη μπλι' ἀραγιαδες.
 Καὶ γράφ' ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς καὶ τοῦρχετ' ἕνα γράμμα, 5
 Ἐκεῖ ἔς τσ' ἐληαῖς τῇ κρέμασε καὶ δὲν τοῦ κάμαν πρᾶμμα.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Χαζίρης ἐκ Λάκκων.)

Ὁ Χαιρέτης.

(1840.)

Ὅσον τὰ χίλια ὀχτακόσια ἔτος εἰς τὰ σαράντα
 Ἐπὶ τὸ Μωριά ξεκίνησε γεῖς τιμημένος ἄντρας.
 Συναγματοάρχης ἦτονε ἔς τοῦ νέου βασιλέα,
 Δέν ἦτο γνωστικώτερος εἰς οὐλον τὸ Μωρέα.
 Μιὰν ταχυνὴ σηκόνεται, μιὰν ἑορτὴ μεγάλη, 5
 Τῶν χαζινέδες τ' ἄνοιξε καὶ κράζει καὶ τὸ Χάλη.
 — Φίλε μ' ἀγαπημένε μου, συμπατριώτη Χάλη,
 Τὴν Κρήτη τὴν πατρίδα μας γιάντα τὴν τρῶνε ἄλλοι;
 Ἐλα νὰ συμφωνήσωμε οἱ δυὸ μιὰ συμφωνία
 Νὰ δώσωμε ἔς τὴν Κρητικούς κ' ἐμεῖς μιὰ λευτερία. 10
 — Δέεις το πατριώτη μου ὀγιά τὴ συμφωνία,
 Πρέπει νὰ τὸ μιλήσωμε μπροστά ἔς τὴ βασιλεία. —
 Τότες ἀπηλοήθηκεν ὁ Δείχτης καὶ τοῦ λέγει·
 — Ἄϊντε νὰ τὸ μιλήσωμε, κιανεῖς μὴν τὸ κατέχη. —
 Κ' ἐπῆγαν εἰς τοῦ βασιλιᾶ καὶ τότε προσκυνουοῖσι 15
 Τῶν κεφαλαῖς ἐκλίνασι, τὰ πόδιαν του φιλοῦσι.
 — Πρᾶμμα συλλογιαστήκαμε, ἀφέντη βασιλέα·
 Νὰ γένη ἡ πατρίδα μας ὡσάν καὶ τὸ Μωρέα.
 Κι' ἀνέν καὶ Δέλης, βασιλιά, κ' εἶνε μὲ τὴ βουλή σου,
 Νὰ πᾶ νὰ πολεμήσωμε ἔς τὴν τύχη τὴ δική σου. 20
 Ἄνέν καὶ τήνε πάρωμε τὴν Κρήτη τὴν καυμένη,
 Χαρὰ ἔς τὸ βασιλικὸν σου, περίπλουτο δὰ γένη. —
 — Τὸ λόγο ἄπου μοῦπετε, πρωτοκαπετανεοῖ,
 Θαρρῶ το πῶς δὲ γίνεται, κ' ὁ Μόσκοβης δὲ δέλει. —
 Τότες ἀπηλοήθηκεν ὁ Χάλης μὲ τὸ Δείχτη· 25
 — Ἀνηβουλῆς σου, βασιλιά, δὰ πᾶμε εἰς τὴν Κρήτη. —
 Καὶ παρευτὺς ὁ βασιλιάς κράζει τὴ δωδεκάδα,
 Τῶν πλιὸ σοφῶν καὶ γνωστικῶν ἀποῦχε ἔς τὴν Ἑλλάδα.
 — Πρᾶμμα συλλογιαστήκανε τῶν Κρητῶν ἀφεντάδες
 Νὰ πάρουν τὴν πατρίδα των ὀφέτος μὲ καυγάδες. — 30

Ἦότες ἀπηλοήθηκεν ὁ πάτερ Μισαήλης
 Κ' εἶπ' ἓνα λόγο γνωστικὸ μέ τὸ δικόν τ' ἀχειλί.
 — Τὸ λογ' ἀποῦπες βασιλιά ὁ Διὸς νὰ σοῦ τ' ἀξιῶση
 Νὰ πᾶμε 'ς τὴν πατρίδα μας νὰ τήνε λευτερώσης. —
 Καὶ πάλι λέ' ὁ βασιλιάς εἰς τὸν Ἀντωνιάδη. 35
 — Νὰ γένη, λογιώτατε, ἀνὲ Δωρῆς καὶ μοιάζη. —
 Ἦότες ἀπηλοήθηκε κι' ὁ γνωστικὸς Καλέργης.
 — Νὰ γένη, βασιλέα μου, μ' Ἀντωνιάδης ἴδει. —
 Μ' ἂν πᾶμε 'ς τὴν πατρίδα μας καὶ κάμωμε κανυγάδες,
 Θέλωμενε καὶ τάλαρα χιλιαὶς χιλιάδες. 40
 Θέλωμε νὰ φορτώσωμε ἄρματ' ἕναν καράβι
 Καὶ τσπανέδες ἄλλα δυὸ κ' ἓνας νὰ ξουσιάζη. —
 Ἦότες ἀπηλοήθηκε κι' ὁ Δεῖχτης ὁ καιῦμένος.
 — Μωρὲ παιδιὰ γιὰ τάλαρα κ' ἐγὼ δὲν ἀποφεύγω.
 Κι' ἂν πᾶ νὰ πολεμήσωμε τῆ Κρητικὸς ἀγάδες, 45
 Γράψετε ἀπὸ λόγου μου τρακόσαις χιλιάδες. —
 Κ' ἐκεῖ πρεμαζωχτήκανε στραδιώταις ποῦν' τ' ἀντέτι
 Τῆ βούλα νὰ πατήσουνε τοῦ γνωστικοῦ Χαιρέτη.
 Καὶ παρευτὺς ὁ βασιλιάς ἔκραξε τὸ Χαιρέτη
 Νὰ τόνε μπέψη 'ς τὰ Σφακιὰ τὴν Κρήτη ν' ἀφεντέψη.- 50
 „Μπέμπεις με βασιλέα μου νὰ κατεβῶ 'ς τὴν Κρήτη
 Μάχω κ' ἐγὼ κυβέρνησιν εἰς τὸ δικό μου σπίτι.“
 Καὶ παρευτὺς βαρκάρεται ὁ γνωστικὸς Χαιρέτης,
 Γιὰ νὰ κατέβη 'ς τὰ Σφακιὰ τὴν Κρήτη ν' ἀφεντέψη.
 Εἰς τὰ Σφακιὰ ξεβάρκαρε καὶ 'ς τὸ Δουτρόν ἐβγήκε, 55
 Μέσα 'ς τὴ Χώραν τῷ Σφακιῷ ἐπήγασε κ' ἐμπήκε.
 Κ' ἐκεῖ πρεμαζωχτήκανε προεστοκαπετάνιοι,
 'Σ τοῦ Φρέ τὸν κατεβάσανε ἐπιτροπὴ νὰ κάμη.
 'Σ τοῦ Φρέ τὸν κατεβάσανε, 'ς τοῦ σύμβουλου τὸ σπίτι,
 Καὶ φημερίδες ἔκαμε κ' ἐγέμισεν ἡ Κρήτη. 60
 'Σ τῆ δεκαπέντε τοῦ Μαῖοῦ, ἀποῦτونه Σαββάτο,
 'Σ τὸ Στύλον ἐτσαντίρωσε τὸ μιὰρὸ φουσατό.
 Δευτέρα πρεμαζόνονται τὰ Κρητικὰ Ῥωμηάκια
 Ὅγιὰ νὰ κάμουν πόλεμο μέ τὰ Μισιριωτάκια.

Τετράδη τὸ ξημέρωμα ὡς τὸ κολατσιδάκι 65
 Ἀποκρισιάρη μπέψανε τὸ Χατζῆ Ἀνετάκη.
 Κι' ἀποκρισιάρης ἔφταξε καὶ εἶπε τοῦ Χαιρέτη
 Νὰ πᾶσι νὰ μιλήσουσι μὲ τὸν πασᾶ ἐφέντη.
 Τότες ἀπηλοῖσθηκαν δυὸ φοβερ' ἀντρειωμένοι·
 „Ὁ τι θενά γενῆ ταχυνά καὶ σήμερο ἄς γένη.“ 70
 Κι' ἄ δὰ βῶτήξης καὶ νὰ ἰδῆς ποιοὶ ἴσαν οἱ γι ἀντρειωμένοι,
 Ὁ Δείχτης μὲ τὸ Θεοδωρῆ, ἀπούσαν τιμημένοι.
 Μιὰν ὥρα δὲν ἐπέρασε, κ' ἐχάλασεν ἡ μπέσα,
 Κι' οὔλοι, καὶ Τοῦρκοι καὶ Ῥωμηοί, ἐπιάσαν τὰ τουφέκια
 Ἐναν ταμποῦρι ἔκατσεν ὁ Δείχτης ὁ καυμένος 75
 Κ' ἐπίασε τὸ τουφέκιν του ὡς ἦτο μαδημένος.
 „Ἐπὰ δὰ πολεμήσωμε κι' ἄλλοῦ ποδῆς δὲν πᾶμε,
 Κι' οὔλοι νὰ σκοτωθούμενε, μαγάρ' ὁ πρῶτος νᾶμαι.“
 Καὶ παρευτὺς καὶ ὁ πασᾶς λέει τῶν κανονιέρω·
 „Σιάξτε τὰ κανόνια σας κι' ἀπομονή δὲν ἔχω.“ 80
 Καὶ οἱ τοψίδες παρευτὺς κεντοῦνε τὰ κανόνια
 Κ' εἰς τὸ καυμένο Πρόβαρμα ἐπέφτασι τὰ βόλια.
 Καὶ πάλι λέει ὁ πασᾶς ἔς τῆ μπαῖραχταράδες
 Νὰ πᾶν νὰ πιάσουν τὸ χωριὸ νὰ πάρουν καὶ παράδες.
 Καὶ παρευτὺς ὡς τ' ἄκουσε καὶ ὁ ντελῆ Μεμέτης 85
 Παίρνει τὸ μπαῖράκιν του καὶ τὸ χωριὸ ξεστρέχει.
 Πρῶτη μπατάγια παίχτηκε ἔς ἓναν κομματί στάφι
 Κ' ἐπέσαν ἀπὸ τὰ σκυλιὰ κέντε μπαῖραχτάροι.
 Κι' ὁ Δείχτης ὁ καυμένος ἦτονε γεραλέος,
 Δὲν τ' ἄκουγε νὰ πορπατῆ κ' ἐπιάστηκε ὁ καυμένος. 90
 Ἐπιάσανέν τον τὰ σκυλιὰ καὶ τὸν ἐκαταλύσαν
 Τὴν κεφαλὴν του πήρανε καὶ τὸ κορμὶν τ' ἀφήσαν.
 Κι' ἀπῆς τὸν καταλύσανε ἐγράφη ἔς τὴν Ἑλλάδα
 Κι' οὐλ' οἱ γι ἀξιωματικοὶ ἐφορεῖσθηκαν μαῦρα.
 Καυμένε Πατερόπουλε, τῷ Σφακιανῷ ἡ γνώσι, 95
 Ἐδὰ ποῦ σ' ἐσκοτώσανε νὰ σὲ λυποῦνται πόσοι;
 Κ' ἐσὺ καυμένε Λαμπρινέ, φιλογενιὰ τῆ Κρήτης,
 Ἄδικα σ' ἐσκοτώσανε, κιανεῖς δὲ σ' ἐλυπήθη.

Τὸν πόλεμ' ἀποῦ γείνηκε, τὸν κάμαν οἱ Ῥιζίταις
 Κι' ἀπο κειδὰ οἱ χωριανοὶ καὶ κάποιοι Μπροσνερίταις. 100
 Ἦσαν καὶ λίγοι Σφακιανοί, ἀποῦσαν ἀντρειωμένοι,
 Κ' ἐκάνασιν εἰς τὴν Τουρκιὰ σὰ σκύλοι λυσισασμένοι.
 Ὅσ τοῦ Σαμωνᾶ ἐκάδουνταν οἱ παλληο-Κισαμίταις
 Κ' ἐβλέπανε τὸ Σαμωνᾶ μὲ τὴν Κατωμερίταις.

(Ἐποίησεν Ἀναγνώστης Ντουνάκης ἐξ Ἀποκορώνου.)

59.

Ο Χατζῆ Μιχάλης (Γιανναράκης) καὶ ὁ Μιχελῆς
 Γιανναράκης.

(1854.)

Ὅσ τὸν Κυρτομάδο γείνηκε ἕναν καλὸν τζιμποῦσι
 Κι' ἀναγελοῦν τὸ Μόσκοβη μικροὶ μεγάλοι Τοῦρκοι.
 Καὶ κάλεσμα ἐκάμανε ἀποῦ τὴ χώρα μέσα,
 Ὅσ τὸν Κυρτομάδο βγήκανε νὰ κάμουνε τὴ φέστα.
 Μὲ τὰ βιολιά πορξίανε καὶ μὲ τὰ ἀναγαράδες 5
 Ὅσ τὸν Κυρτομάδο βγήκανε εἰκοσιδύο ἀγάδες.
 Τὸ χάρτζι ἕνας ἔκανε, νὰ φαίνετ' ἀντρειωμένος,
 Εὐτόνος ὁ Μεμέντ ἀγάς, ὁ βωμηγοτουρκεμμένος.
 Καὶ τὸ τραπέζι στέσανε οἱ Τοῦρκοι ἔς τὸ σοκάκι,
 Εὐτόνος ὁ Μεμέντ ἀγάς κ' εὐτόν τὸ Μουσταφάκι. 10
 Καὶ δὺο Ῥωμη' ἦσανε ἐκειδά, καλοὶ ντελικανίδες,
 Κ' ἐκάδουνταν εἰς τὸν καβέ ὡσάν τσὴ τσελεπίδες.
 Τὸν ἕνα λένε Μιχελῆ, τὸν ἄλλο λέν Μιχάλη,
 Κ' εἶνε καὶ παπαδόπαιδο, χατζῆς καὶ παλληκάρι.
 Τὸν ἄλλο λένε Μιχελῆ κ' εἶνε καὶ Σφακιανάκι, 15
 Κ' οἱ δὺο τσὴ μακελέψανε τσὴ Τούρκους ἔς τὸ σοκάκι.
 Καὶ ὁ Χατζῆς τῶν ἤλεγε· „Μὴ λέτε γιὰ τὸ Ῥούσσιο,
 Μὰ ἔς τὰ χαρδιά μας βρίσκομε πῶς δὰ ξεβγῆ ὁ Τοῦρκος.“
 Οἱ Τοῦρκοι τραγουδούσανε κ' ἤλέγαν μαντινάδες·
 „Τὸ Ῥούσσιο ἐνικήσαμε νᾶστε πάντ' ἀραγιάδες.“ 20
 Καὶ ὁ Χατζῆς τῶν ἤλεγε· „Σωπαῖτε μὴν καινέστε,

Τῇ χώρᾳ δὲν ἐπήρετε καὶ ψώματα μὴ λέτε.
 Τούταν τὰ λόγια εἶπανε κ' ἐβγήκα οἱ τσελεπίδες,
 Κ' εἰς τὰ χεράκιαν των βαστοῦν γδυμνοὺς τῇ πασαλίδες.
 Ἀπάνων τῶνε χύνονται καὶ μπαίνουν καὶ κολοῦσι, 25
 Καὶ σποῦν τῇ κεφαλαίς τῶνε καὶ κρίσι δὲ βρωτοῦσι.
 Καὶ τὰ μπαρντάκια σπάσανε κ' ἐσπάσαν καὶ τὰ πατάτα,
 Καὶ τὰ φαγιὰ σκορπίσανε κ' ἐπιάσαν τὰ σοκάκια.
 Καὶ τὰ μπαρντάκια σπάσανε κ' οὔλους τῇ ναργιλέδες,
 Καὶ μασκαρᾶ τῇ κάμανε μαζὶ μὲ τσ' ἐγλεντζέδες. 30
 Τοῦ Μουσταφάκη κάμανε πτέρια τὸ βιολίν του,
 Ἀποῦ τὸ γλέντιζ' ὁ φτωχὸς κ' ἄβγανε τὸ ψωμίν του.
 Χύνεται ὁ Μεμέντ ἀγάς, ἀπούτον ἀντρειωμένος,
 Μιὰ μαχαιριὰ τοῦ παίξανε κ' ἔπεσε λιγωμένος.
 Προβαίνει κ' ὁ Μπεχτάς' ἀγάς, ὀγιά νὰ σιργιανίση, 35
 Κ' ἐπαίξανέν του μιὰν πατέ καὶ λώμπως δ' ἀφορήση.
 Ἔνας ἀράπης ἤλεγε· „Οὔλοι μας νὰ χαστοῦμε,
 Καὶ δυὸ Ῥωμηοὶ μανίσανε καὶ δ' ἀφανισταῦμε.
 Καὶ δυὸ Ῥωμηοὶ μανίσανε καὶ ν' ἀχέν εἶνε δέκα
 Κιανένα δὲν ἀφίνανε 'ς τὸν Κυρτομάδο μέσα.“ 40

(Ἐποίησε Μιχαῆλης Κόκκινος ἐκ Δάκκων.)

Ὁ σεισμὸς τοῦ 1856.

Ἦ τὰ χῶλια ὀχτακάσια ἔτος πενήντα ἔξη
 Ἦ δ' ἔλησεν ὁ Κύριος τὸ δ' ἀμμάν του νὰ μπέψη·
 Ἦ τσ' εἰκοσιεννιά τοῦ Σεπτεμβριοῦ, ἓνα Σαββάτο βράδυ,
 Μέγας σεισμὸς ἐγένηκε κ' οὔλος ὁ κόσμος βράζει.
 Ἀποῦ τὸ μέρος τῷ Χακῷ ἔρχεται σὰ μελτέμι, 5
 Μέγας καὶ τρομερὸς σεισμὸς, οὔλος ὁ κόσμος τρέμει.
 Κ' ἡ θάλασσο' ἡ ἀκίνητη καὶ οἱ γι' ὀχτὼ ἀνέμοι,
 Τρία λεφτὰ βοᾶ ἡ γῆς, καπνὸς 'ποκάτω βγαίνει.
 Χάνονται χώραις καὶ χωριά, σὰν ὄντε χάνετ' ἄστρο,
 Μὰ δὲν ὑπόφερα κιαμιὰ σὰν τὸ Μεγάλο Κάστρο. 10

Χαλοῦν τὰ μοναστήριαν του, χαλοῦν κ' οἱ μιναρέδες

Κι' ἀπ' οὐλοῦς του τση Χριστιανούς μιὰ φωνὴ μόνο βγαίνει,
 Τὴν Παναγιὰ περικαλοῦ μεσίτρια νὰ γένη·
 — ὦ Παναγιὰ δέσποινα, κι' οὐλ' εἴμεστα παιδιὰ σου, 15
 Κάμε τὴν παρακάλεσι, ποῦ πιάνετ' ὁ ριτζᾶς σου. —
 Θεοτικὴ φωδιὰ ἔπεσε ἔς τοῦ Κάστρου τὸ μεϊντάν
 Κ' οἱ γεμιτζίδες τό εἶδανε ἔπο μέσ' ἀπ' τὸ λιμάνι.

61.

Τὸ σύνταμμα.

(1858.)

Παιδιὰ Σαββάτο ἦτονε γῆ Κυριακὴ γῆ Τρίτη,
 Ποῦ κίνησε τὸ σύνταμμα κ' ἐγένηκε ἔς τὴν Κρήτη;
 Ἔνα φερμάνι ἔμπειφε Σουλτάν Ἀβντουλ Μετζζίτης·
 „Φόρο τὸ στρατιωτικὸ θέλω ἀποῦ τὴν Κρήτη.“
 Καὶ τὸ φερμάνι ἔγραφε· „Ἐντεκα μιλιούνια, 5
 Καὶ νὰ μὴν παρακούσσουνε ὡσάν τὰ Μαυροβούκια.“
 Σὰν ἔλαβ' ὁ Βελὴ πασᾶς τση Κρήτης τὸ φερμάνι,
 Στέκει καὶ συλλογίζεται ἔντα λογῆς νὰ κάνη.
 Μαζόνει τση μουντίριδες ἀποῦ τῆς ἐπαρχίας
 Καὶ τση καλοῦς κιατίπιδες ἀποῦ τση πολιτείας. 10
 „Θέλω τὸ γληγορώτερο ἔς ἐκάθε ἐπαρχία
 Νὰ γράψετε τση Χριστιανούς, κάνει μεγάλη χρεία.
 Νὰ πᾶτε ἔς οὐλαν τὰ χωριά τση προεστοῦς νὰ βρῆτε,
 Καὶ τὰ μωρὰ νὰ γράψετε, νὰ μὴν τὰ λυπηθῆτε.“
 Εὐτὺς ὁ Μπάντρης κι' ὁ Πασᾶς καὶ ὁ Μητροπολίτης 15
 Κάνουνε τὸ λογαριασμὸ ἔς τὸ μοιρασμὸ τση Κρήτης.
 Πρὸς γρόσια τριανταδυὸ εἰς τὸ κάθε κεφάλι,
 Κ' εἶπε νὰ τὰ πλερώσουνε οὐλοῖ, μικροὶ μεγάλοι.
 Τὰ μιλιούνια βγήκανε ὕστερα δεκατρία
 Κ' εὐτ' ἦτονε τῷ Χριστιανῷ ἡ πρώτην των αἰτία. 20
 Γαζέταις ἐδιαμοίρασεν ὁ Μπάντρης εἰς τοῦ Βάμου
 (Νύφη μου μὴν πρικαίνεσαι, πρᾶμμα δὲ μάςε κάνου).

„Ο οὐρανὸς νὰ κατεβῆ κ' ἡ γῆς νὰ πᾶ ἀπάνω
 Τὰ γρόσια δὰ τὰ δώσετε χούκιμου γῶ τὸ κάνω.“
 Για πείσμα τῶ Χριστιανῶ τὸ φώναζε ὁ σκύλος 25
 Γιατ' εἶχε κάχριτα πολλή 'ς τῆ Χριστιανούς και ζήλος.
 Τὸ ἴδιο τῆ φοβέριζε 'ς τὸ Τοπαλι ὁ Ζέρης.
 „Τὰ γρόσια νὰ τὰ δώσετε, γιατί δὰ φέβω ἀσέρι.
 Ὡς τὴν Τετράδη δὲνὰ βγῶ μ' ἀσέρι νὰ γυρίσω,
 Κι' ὅσοι δέ μου τὰ δώσουνε δὰ τῆ μπισταγωνίζω.“ 30
 Σάν τ' ἄκουσαν οἱ Χριστιανοὶ μέσ' 'ς τὴν καρδιά πονοῦνε,
 Κι' ὁ γεῖς τὸν ἀλλ' ἀναρωτᾶ τί μέλλει νὰ γενοῦνε.
 Γράφουν γραφαῖς ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς οὐλαῖς τσ' ἐπαρχιαῖς,
 Νὰ συναχτοῦν νὰ γράψουνε οὐλαῖς τῶνε τσ' αἰτίαῖς.
 Τὸ Σέλινο ὡς τ' ἄκουσεν ἔκαμεν ἐταιρεία, 35
 Καθίξει κάνει μιὰ γραφή 'ς τὴ Σφακιανὴ ἐπαρχία.
 Πρώτη γραφή ἐστειλενε τοῦ καπετάνι Γιάννη,
 Τοῦ Βαρδινάκη τῶ Σφακιῶ, νὰ ἰδοῦν ἴντα δὰ κάνη.
 Νὰ βρῆ τῆ πρώτους Σφακιανούς, ὅσ' ἔχουνε θρησκεία,
 Νὰ ἰδοῦν ἴντα δὰ κάμουνε μ' αὐτὴν τὴν ἐταιρεία. 40
 „Νὰ μᾶς μεταγράψετε τί μέλλει νὰ γενοῦμε,
 Τὰ γρόσια νὰ τὰ δώσωμε γῆ πίσω νὰ σερῶοῦμε.“
 Μὰ βγήκε κ' ἐτσαρσίτσει ἓνας κουζουλαμένος,
 Κι' ὅσοι δὲν τότε ξέρουνε, βρίσκεται βουλωμένος.
 Ὅσοι προμελετήσανε ἐτούτην τὴν αἰτία 45
 Τσ' ἔκαμεν ὁ Βελὴ πασᾶς 'ς τὴν Πόλιν ἐξορία.
 Καὶ παρευτὺς συνέλεψε ἔκαμαν οἱ Λακωνάταις.
 „Γιὰ ποιὰν αἰτία ξόρισες τῆ πέντε Σελινιώταις;“
 Γαλαναντώνης και Χατζῆς δέ στέκουν ν' ἀνημένουν,
 Βγάνουν ἀδρόπους γλήγορους 'ς τῆ Ρίζαις κι' ἀβιζέρουν. 50
 „Ὅσοι δοξάζουν τὸ θεὸ και τότε προσκυνοῦνε,
 Τὴν Κυριακὴ ξημέρωμα 'ς τῆ Λάκκους νὰ βρεῶοῦνε.“
 Καὶ παραγγέλνει ὁ Χατζῆς κ' εἰς τὰ Σφακιὰ νὰ βγοῦνε

61. 49 Χατζῆς, Χατζῆ Μιχάλης und Χατζῆ Μιχάλης Γιανναράκης ist dieselbe Person.

Κ' οἱ καπετάνοι τῷ Σφραῶ, οὔλοι νὰ μαζωχτοῦνε.
 Ὁ Κακκιλάς ὡς τ' ἄκουσε κολὸ τῷ βαροφάνη, 55
 Κράζει καὶ τὸν κουνιάδιον του νὰ ἱδῆ ἴντα δ'ὰ κίνη.
 Ξεχωριστὰ ἐγράψανε τοῦ Κώστα τοῦ Ριζίτη
 „Ἦρθε καιρὸς νὰ λάβουμε κ' ἐμεῖς καλὸ 'ς τὴν Κρήτη.“
 Σὰν ἐσημῶδ' ὁ Κωσταρὸς, τὸ γνωστὸ κεφάλι,
 Σηκώθη κα' Ἀποκόρωνα, οὔλοι, μικροὶ μεγάλοι. 60
 Σαββάτ' ἀπομεσήμερα — 'ς τσ' ἑφτά ἦτον ἡ γι ὦρα —
 Ὁ Ζέρης ἐξεκίνησε μ' ἀσκέρ' ἀπὸ τὴ χώρα.
 Πάει 'ς τὴν Λάακουσ τὸ χωριὸ τὴν προεστοῦς μαζόνει·
 „Ποῶς πούστης ἀπὸ λόγου σας λέει πῶς δὲν κλερώνει;
 Τὰ γρόσια νὰ συνάξετε ὥστε νὰ ξεμερώση, 65
 Γιατί δ'ὰ πιάσω τὸ Χατζῆ οὔλοι νὰ μοῦ τὰ δώση.
 Γῆ εἰς ἐσᾶς τὴν προεστοῦς οὔλοι δ'ὰ τὰ ξερρίξω,
 Κι' ὅσοι δὲ μοῦ τὰ δώσουνε δ'ὰ τὴν μπισταγκωνίω.“
 Τὴν Κυριακὴν ξημέρωμα ἦρθε κα' ὁ Μαυρογένης,
 Κι' ἄλλοι πρεμαζωχτήκανε ἀπούσαν ἀντρεσιωμένοι· 70
 „Τὴν ὄρεξι τὴ ψεσινὴ ἔχεις μπουριμᾶ ἀκόμη,
 Ποῦροδες νὰ μᾶς πουστολογᾶς καὶ νὰ μᾶς κερατόνης;
 Ἐδὰ θενά σου δεῖξωμε, καὶ δὲν περνᾶ μιὰν ὦρα,
 ἴντα μαντάτα ξαφνικὰ δ'ὰ μπέψωμε 'ς τὴ χώρα.“
 Μιὰν ὦρα δὲν ἐπέρασε μαζόνουντ' οἱ Λακκαῶται, 75
 Ἔρχονται κ' οἱ Κεραμειανοὶ καὶ πάρτη Σελινιώταις.
 Ὡς τσ' εἶδε ὁ Μαμουτ' ἀγᾶς τ' ἀχειλίν του δαγκάνει
 Κι' ἀπὸ τ' ἀνύχια ὡς τὴν κορφὴν τρομάρα τόνε πιάνει.
 Καταχτυπᾶ ἡ σαγοῦνάν του καὶ τοῦ Ζεήρη μπέη,
 Καὶ ὁ Τσαφίρης κάθεται καὶ ἡ καρδιάν του κλαίει. 80
 „Μυριανάδεμά τινε ἐκεινηνὰ τὴν ὦρα
 Ἄποῦ ἐξεκινούσαμε ν'ἄρῳμ' ἀπὸ τὴ χώρα.
 Μὰ ὅ τι κα' ἄνεν πᾶδωμε ἐσὺ φταίεις Μαμουτῆ,
 Γιατί κ' ἐμεῖς δωροῦμέν το δὲ φταίινε μηδὲ τοῦτοι.“
 Δέν τωνε νὰ πορῶσουνε 'πὸ μέσ' ἀπὸ τὸ σπῆτι, 85

61. 57 Κώστας und Κωσταρὸς, eigentlich Κώστας Βολουδάκης.

Μ' αὐτ' εἶνε ἡ γι ἀπόφαισι καὶ τοῦ λαοῦ τῶν Κρήτης·
 „Εμεῖς ἀποφασίσαμε κι' οὐλοὶ θενὰ χαρῶμε
 Γῆ ἀπὸ ἕναν κερατᾶ θενὰ λευτερωθῶμε.
 Δῶπως θαρρεὶ ὁ κερατᾶς, κ' ἐσεῖς παληομπουρμάδες,
 Πῶς θὰ τότε πλερόνωμε νὰ κάνη φιλενάδες; 90
 Γλήγορα νὰ πορίσετε νὰ πᾶτε 'ς τὴ δουλειά σας,
 Ἄ θῆλετε νὰ σμίξετε μαζὶ μὲ τὰ παιδιὰ σας.“
 Βρίστουνε χίλιαις πρόφασαις λέει των ὁ Τσαφέρης·
 „Πρῶτα νὰ φάμε τίβοτσι γιατ' εἶνε μεσημέρι.“
 Κεῖνην τὴν ὥρα ἔφταξεν ὁ Μουτσονικολάκης 95
 Κ' ἔτσι ἐπῆρην ἄνεσι καὶ ὁ Ζεραγαδάκης.
 „Καλῶς τονε τὸ δάσκαλο νὰ μάςε λευτερώση,
 Χατζῆ Μιχάλης στέκεται νὰ μάςε θανατώση.
 Τώρα γνωρίζω, δάσκαλε, πῶς ἔχω κισιμέτι
 Νὰ πάγω εἰς τὸ σπίτι μου ἀπόψε σελαμέτι.“ 100
 Λέει τωνε ὁ δάσκαλος· „Ἐφταίξτε' ἀπατοὶ σας
 Γιατ' ἤρῳτε νὰ πάρετε γρόσια μὲ τὸ σπαδὶ σας.
 Μαιμουτ' ἐφάντη γλήγορα νὰ φεύγετε 'ς τὴ χώρα,
 Τὰ γρόσια ποῦ γυρεύγετε δὲν τὸ καλεῖ ἡ γι ὥρα.
 Γιατ' ἀναγκάσθη τὸ λαὸς 'ς τὸ ξέρριμμα ἀπάνω, 105
 Κι' ἀνὲ σᾶσε σκοτώσουνε δὲν ἔχω τί σᾶς κάμω.
 Ὁ Μαυρογένης ἤλεγε κι' ἀκόμ' ἄλλοι καμπόσοι·
 „Πρέπει νὰ τῶν σκοτώσωμε νὰ βάλου οἱ γι ἄλλοι γινῶσι“
 Μὰ ὁ Χατζῆς ὁ γνωστικὸς εἶπε κείνην τὴν ὥρα·
 „Ἄς κάμωμε γιὰ τὸ λαὸς ἀποῦνε εἰς τὴ χώρα.“ 110
 Συναποβγάνει τῶν μακρυὰ ὁ Μουτσονικολάκης,
 Αἰτία κ' ἐγλυτώσανε ἦτ' ὁ Χατζῆ Μιχάλης.
 Ἐδὲ δυὸ μέραις συνάζονται εἰς τὴν Ἁγιά Δεοῦσα,
 Τὸ σύνταμμα ποῦ κάμανε εἰς τῶν Φραγκιαῖς τ' ἀκούσα.
 Λέει ὁ Μουσταφᾶ πασᾶς· — Ἀφάντη μου Σουλτάνε, 115
 Ἐ τὸ χέρι σου 'νε κόψε με κ' εἰς τὴ φλακῆ μὲ βάλε·
 Μὰ δός μου ἀφάντη ἄδεια καράβια ν' ἀρματώσω,
 Καὶ μὲ δικὰ μου ἔξοδα τὴν Κρήτη νὰ μερώσω.
 — Πήγαινε, Μουσταφᾶ πασᾶ, πήγαινε 'ς τὴ δουλειά σου,

Ἵ τὴν Κρήτη δὲν πατεῖ κιανεὶς ἀποὺ τῆ γενεά σου. — 120
Κράζει τὸν καπετὰν πασᾶ νὰ πάη εἰς τὴν Κρήτη·

„Μὴν ἀνημένης Κυριακῆ, μὴν ἀνημένης Τρίτη.
Νὰ πᾶ νὰ βρῆς τσῆ Χριστιανοὺς καὶ νὰ τσ' ἀναρωτήσης,
Κι' ὅ τι κι' ἄν σοῦ ζητήξουνε, οὐλα νὰ τὰ χαρίσης.
Γιατὶ γίνεται σήμερο κρίσι εἰς τὸ Παρίσι, 125

Κιανεὶς τρελλὸς μεσημερᾶς μὴ μέ κατηγορήση.“
Εὐτύς ὁ καπετὰν πασᾶς δὲ στέκει ν' ἀνημένη,
Μέ τῆ βουλή τοῦ βασιλιᾶ ἔς τὴν Κρήτη κατεβαίνει.
Καὶ γράφει τῶνε μιὰ γραφὴ ποιά μέρα δὰ πορίση
Νὰ κατεβοῦν οἱ γνωστικοὶ τοῦ δὰ τσ' ἀναρωτήση. 130

Τὴν Παρασκῆ ἐπόρισε πὸ μέσ' ἀποὺ τῆ χώρα,
Ἵ τὰ Σερσεμπλῖα ἔφταξε ἔς τσῆ τέσσερις ἡ γι ὦρα.
Σέρνει καὶ τὸ Μεμὲντ ἀγᾶ, βγαίνει ἔς τῆ Χαλαρία,
Πιάνει τὸ κιάλι καὶ ἄωρει, λέει ἔς τὴν ἐφορεία·
„Ἐβγάστε οὐλοὶ σας ἐπὰ τηρήξετε καὶ ἰδέτε, 135

Ἄποῦγραφ' ὁ Βελῆ πασᾶς πῶς εἶν' τρακόσιοι κλέφταις.
Κ' ἐγὼ ἄωρῶ πολὺ λαός, ἄωρῶ πολλαὶς χιλιάδες,
Κ' ἔντα μοῦ κουβεδιάζετε τσῆ Κρήτης οἱ μπουρμάδες;
Νὰ τῶνε πάρω τ' ἄρματα, νὰ μὴν τῶν τὰ χαρίσω;
Μέ ἔντ' ἀγέιλι δὰ τὸ πῶ καὶ δὰ τ' ἀποφασίσω; 140.
Περίττου ἄπου βλέπω γὰ τὴν τόση εὐταξία
Καὶ δὲ μπορεῖ ποτὲ κιανεὶς νὰ τῶνε βρῆ αἰτία;

62.

Ἵ Ο Χατζῆ Μιχάλης (Γιανναράκης), ὁ Καζάκος καὶ
ὁ Κοῦβος.

(1861.)

Ἵ Ἄστρα σελήνη κ' ἤλιε τὰ τρι' ἀφρουκαστῆτε
Νὰ πῶ τραγοῦδι Δλιβερό καὶ νὰ μέ λυπηθῆτε.
Τραγοῦδι τσῆ πατρίδας μας, τσῆ ξακουσμένης Κρήτης,
Ἵ Οἰὰ τὸν Ἰσμαῆλ πασᾶ καὶ τὸ Μητροπολίτη.
Ἵ Απόδ'αν' ὁ Σουλτάνος μας κι' ἄλλαξ' ὁ βασιλιάς μας 5

Κ' ἔμπεψεν ἄλλο δικητὴ κ' ἔκλαιε τὴν καρδιά μας.
 'Σ τὰ χιλιά ὀχτακόσια ἔτος ἐξήντα ἓνα
 'Ὡς χιλιά Κρητικὴπούλα βρίσκονται φλακισμένα.
 Κλάψετε μάναις τῷ Χανιώ, τοῦ Κάστρου καὶ 'Ρεδέμενος,
 Γιατὶ τὴ γιούς σας ἔχουνε σίδερα φωρτωμένους. 10
 Μουλαζιμάδες ἔκραξε κί οὐλους τὴ πιλαβάδες,
 Μπιστόλαις τῶν ἐμοίρασε, φυσέκια καὶ παράδες.
 Φωνιάζει τὴ ξεχωριστὰ καὶ δούδει τῶνε γρόσα·
 „Τὴ καπετάνιους φέρετε νὰ πάρετε ἄλλα τόσα.“
 Λέει τῶν καὶ ξεχωριστὰ γιὰ τὸ Χατζῆ Μιχάλη, 15
 Καζάκο καὶ Μπουγιούκαλη 'πούσαν πολλὰ μεγάλοι.
 Γιατ' ἦσαν ἀπὸ τὸ Μωριά κ' οἱ τρεῖς νεοφερμένοι,
 Κι' ἀπὸ πασὰ καὶ σύβουλους ἦσαν κατατρεμμένοι.
 "Ἐναν ταμπουρι πάρῃθε κ' ἐβγήκε ἀπὸ τὴ χώρα
 Νὰ πᾶ νὰ πιάση τὸ Χατζῆ, δὲν ἀνημένει ὥρα. 20
 'Σ τὴ Δάκιους τὴ βαθειὰν αὐγὴ φτάνουν ἀγάλι γάλι
 Κι' οὐλαν τὰ σπῆδια ζώσανε γιὰ τὸ Χατζῆ Μιχάλη.
 Μὰ ὁ Χατζῆς δὲν ἔφυγε, γιὰτ' ἀφορμὴ δὲν ἔχει
 Ἀφίνει καὶ τὸν πιάνουνε 'ς τὴ χώρα μαζί μπαίνει.
 Τὴν ἴδια μέρα 'ς τὰ Χανιά φέρουν καὶ τὸ Καζάκο, 25
 Μὲ τὸ Χατζ' ἦτον ὁ πασᾶς καὶ πᾶν του τὸ μαντάτο.
 Εὐτὸς τὴ βάνει 'ς τὴ φλακὴ, σίδερα τὴ φορτόνει,
 Κ' ἐκείνους ποῦ τὴ φέρανε γλήγορα τὴ πλερόνει.
 'Σ τ' Ἀνώγεια ἔμπεψε πολλοὺς νὰ πάρουν τὸ σουλτάτο,
 Μὰ δὲν τὸν δούδει τὸ χωριὸ καὶ πᾶν του τὸ μαντάτο. 30
 Σηκόνετ' εὐτὸς μοναχὸς νὰ πᾶν νᾶ τόνε πάρη,
 Ζητᾶ πολλοὺς Ἀνωγειανούς ὀγιὰ νὰ τὴ βαρκάρη.
 Μουλαζιμάδες ἔκραξε ἀπ' οὐλαις τσ' ἐπαρχίαις,
 Νὰ πᾶνε νὰ τὴ πιάσουνε, δούδει τῶν ὀδηγίαις.
 Κ' οἱ Τοῦρκοι μουλαζιμίδες 'ς τ' Ἀνώγεια ἔστρουπῆσαν, 35
 Τοῦ Λιβαδιώτῃ τὴ κριγιούς ἐκουτσοκεφαλίσαν.
 Βρίσκουν πολλοὺς Ἀνωγειανούς, τὸν Κοῦβο τὸν καυμένο,
 Γελοῦν τὸνε μὲ τσ' ὄρκους τῶν πῶς εἶνε χαρισμένους.

Β. ΠΛΑΣΤΑ.

63.

Οἱ τρεῖς ἀτζιγγάνοι.

Τρεῖς ἀτζιγγάνοι γεύγονταν ἐξέ γυροποταμίδα
(Σκυλατζί—,βρωματζί—,παληατζί—,κακατζίγγανε)
Χρουσᾶ ἔταν τὰ πηρούνια των κι' ὀλάργυρα τὰ πιάτα
(Βρωματζί—,σκυλατζί—,παληατζί—,κακατζίγγανε),
Κ' ἕναν κοράσιο τὴν κερνᾶ, τοῦ Γιάννη ἢ γυναῖκα 5
(Παληατζί—,βρωματζί—,σκυλατζί—,κακατζίγγανε).
Βούλετ' ὁ γεῖς ἀτζιγγανὸς τὴν κόρη νὰ φιλήσῃ
(Κακατζί—,παληατζί—,βρωματζί—,σκυλατζίγγανε).
— Κάλλια κουτσή, κάλλια στραβή, κάλλι' ἀποσβολωμένη
(Σκυλατζί—,βρωματζί—,κακατζί—,παληατζίγγανε), 10
Παρὰ νὰ δώσω ἰγὼ φιλι ἐσᾶς τῶν ἀτζιγγάνω
(Βρωματζί—,σκυλατζί—,κακατζί—,παληατζίγγανε),
Νὰ λέν τὸ Γιάννη κερατᾶ καὶ τὸ Μαρῖο πουτᾶνα
(Παληατζί—,βρωματζί—,σκυλατζί—,κακατζίγγανε).

64.

Τὸ κάτεργο τῶν καλογέρω.

Τρεῖς καλογέροι Κρητικοὶ καὶ δυ' ἀπὸ τ' Ἄγιον Ὅρος
Κάτεργον ἐσκαρόνανε εἰς ἐ βαδῶν λιμῶνα,
Χιλιῶ πεντακοσιῶ πηχῶ κ' εἶχε καὶ χίλιους μέσα·
Μεσὰ ἔχε καὶ τὸ ναύληρο, μεσὰ ἔχε καὶ τὸν ναύτη.

Ἐπὶ τὴν πρῶτην βάνουν τὸ σταυρόν, ἔς τὴν πλῆρη Παναγίαν, ἡ
 Ἐπὶ τὴν μέσην τοῦ κάτεργου βάνουν τὸν αἰ Γιώργη,
 Καὶ βάνουν καὶ γραμματικὸ τῆς χήρας τὸ Γιαννάκη.

65.

Ὁ βασιλιάς καὶ τὰ ἄργαλα.

Ἀπὸ τὴν ἄκρη τῶν ἀκρῶ ὥστε νὰ πᾶ ἔς τὴν ἄλλη
 Ἔχουσι τάβλαις ἀργυραῖς στρωμιὰ μαλαμματένια
 Ποτήρια μὲ τῆς ἐρωδιαίς, κ' ὅποιος τὰ ἰδῆ πλανᾶται.
 Κ' ἐπέρασ' ἑνας βασιλιὸς κ' εἶδέν τα κ' ἐπλανέθη
 — Ἰντὰ ἔνε τοῦταν τ' ἄργαλα καὶ τοῦταν τὰ παιγνίδια; 5
 Χριστέ μὴν ἤμουν βασιλιός, Χριστέ μὴν ἤμουν βήγας,
 Νὰ πέζεφνα νὰ χόρευγα μὲ τὴν παπαδοπούλα,
 Νᾶγγιζε τὸ μουστάκι μου ἔς τὴ μαύρην τση χωρίστρα.

66.

Τὸ μῆνυμα τοῦ συντέκνου.

Ἐμῆνυσέ μ' ὁ σύντεκνος παιδί νὰ τοῦ βαφτίσω,
 Κι' ὄντες τοῦ μῆνυσα κ' ἐγὼ μὲ τὸν ἀμπασιαδόρο·
 — Δὲν τὸ κατέχεις, σύντεκνε, πῶς ἔς χωριὸ δὲ μπαίνω
 Μουῖδ' εἰς χωριό, μουῖδ' εἰς χωριά, μουῖδ' εἰς ἐν μοναστηρί;
 Μὰ πάλ' ἄς φέρουν τὸ παιδί κάτω ἔς τὸν αἰ Γιώργη, 5
 Νὰ δώσω φωτολάμπαδα κ' ἕνα ψωμί χρουσάφι.

67.

Τὸ μῆνυμα τοῦ Θανάτου.

Ἐμῆνυσέ μ' ὁ Θάνατος μαντάτο μὲ τὸ Χάρο
 Ἄν ἔχω κόρην ὁμορφὴν νὰ τοῦ τήνε φυλάξω·
 Κ' ἐγὼ τὸ Χάρο ντρέπομαι, τὸ Θάνατο φοβοῦμαι,
 Λυποῦμαι τὴν ἀγάπη μου νὰ μοῦ τὴν πάρουν ἄλλοι.

67. 2 κόρην = ἀγάπην (siehe V. 4).

68.

Ὁ Μυριολῆς.

Τ' ἀγρίμι στέκει 'ς τὸ τζουγκρί κ' ἡ σκύλα 'ς τὸ ἀλυσίδες
 Κι' ὁ Μυριολῆς χαροκοπᾷ 'ς ἐδίπορτην ταβέρνα.
 — Βάλε ταβερναρᾶ κρασί νὰ πιοῦν τὰ παλλημάρια,
 Νὰ πιῶ κ' ἐγὼ κι' ὁ μαῦρός μου καὶ τὰ λαγωνικά μου.
 Κι' ἄ δὲ μὲ φτάξουν τ' ἄσπρα μου ἀπόξω στέκει ὁ μαῦρος, 5
 Καὶ κἀν' ὁ μαῦρος ἕκατὸ κ' ἡ σέλαν του διακοσία
 Καὶ τὰ χαλιναράκιαν του. . . . .

69.

Ὁ ὄρκος.

'Σ ἐκκλησιδάκι δλόχρουσο, μολυβοσκεπασμένο,
 Ἐκσεῖ μ' ἔβαλαν κ' ἔμνωξα ἄδικα τὸν καυμένο.
 Κι' ἀποῦ τὸν ὄρκο τὸν πολὺ, τὸν ἔδωκα, τὸ ξένο,
 Ἐγύραν τὰ κονίσματα κ' ἐσβύσαν τὰ καντήλια
 Κ' ἐρράϊσε κ' ἡ γι ἐκκλησιά. 5

70.

Ὁ ἄρχος κι' ἡ συντέκνισσα.

Τ' ἄρχον ἡ σκύλαις ἤρῳανε κι' ἄρχοντας δὲν ἐφάνη,
 Μπαινόβγαιν' ἡ γι ἀρχόντισσα τὸ Γιώργην ἀναρώτα·
 — Πάτερε Γιώργη, Πάτερε, Γιώργη, Πατερογιώργη,
 Ἴντά 'καμες τὸν ἄντρα μου, τὸν κύρη τῶν παιδιῶ μου;
 Ἄν εἶν' ὄμπρὸς νὰ γδέχωμαι κι' ὀπίσω ν' ἀνημένω, 5
 Πάλι καὶ τὸν ἐσκοτώσες νὰ τότε μακαρίζω.

69. 2 Κόρη ξαθῆ γιὰ σένα.

- Δέν εἶν' ὄμπρός νά γδέχεσαι κι' ὀπίσω ν' ἀνημένης,
 Μηδέ δέν τὸν ἐσκότωσα νά τόνε μακαρίζης·
 Ὅσον τὸ Μπρόσνερο τὸν ἄφηκα εἰς τῆ συντέκνισσάς του.
 Γλυκὺν κρασί τόνε κερνᾷ 10
 (ἢ κερασυντέκνισσα),
 λόγια πρικιὰ τοῦ λέει·
- Ὅμορφος εἶσαι, σύντεκνε, μάχεις χλωμιὰ γυναῖκα,
 Κ' ἐσένα στέκει, σύντεκνε, γυναῖκα σὰν κ' ἐμένα
 Νᾶχη τοῦ ἥλιου τσ' ὀμορφιάς, τοῦ φεγγαριοῦ τῆ λάψαις, 15
 Τοῦ μήλου τοῦ βενέτικου τῆ βοδοκρινάδες.

71.

Ὁ ἀητὸς καὶ ἡ πέρδικα.

- Ἄητὸς περδίκιν ἐπιασε κ' ὕστερα τ' ἀναρώτα·
 — Πέ μου, νά ζήσης, πέρδικα
 (εἶπεν ἀητὸς τῆ πέρδικας),
 Ποῦ χτίζεις τὴ φωλιά σου
 (Καὶ κάνεις καὶ τ' αὐγά σου 5
 Καὶ βγάνεις τὰ πουλιά σου);
- Ἀχαμνοπιάσ' με, σταυραητέ
 (Εἶπεν ἡ πέρδικα τ' ἀητοῦ),
 Νὰ σοῦ τὴ μολογήσω
 (Νὰ σέ καλοκαρδίσω). 10
- Θωρεῖς ἐκεῖνο τὸ βουνὸ
 (Γαρεφαλάκι μ' κόκκινο)
 Καὶ τ' ἄλλο τὸ παρέκει
 (Χρυσό μου περιστέρι);
- Ἀνάμεσα ἔς τὰ δυὸ βουνὰ εἶν' ἓνα χαρακάκι, 15
 Ὅσον τὴ βίβα τοῦ χαρακακιοῦ
 (Εἶπεν ἡ πέρδικα τ' ἀητοῦ)
 Τὴ χτίζω τὴ φωλιά μου

(Καὶ κάνω καὶ τ' αὐγά μου
 Καὶ βγάνω τὰ πουλιά μου), 20
 Μὰ ξεπουλιάσανε τ' αὐγά κ' ἐξεπετάξαν κιάλας.
 Εἶπά σου γώ, πέ μου κ' ἐσύ
 (Εἶπεν ἡ πέρδικα τ' ἀητοῦ).

Τὸ μεταμορφωμένο θεριὸ κι' ὁ νιός.

Κάτω 'ς τοῦ Δράκο τὸ χωριό, 'ς τοῦ Δράκο τὸ πηγάδι,
 Θεριὸ μεταμορφώθηκε κ' ἐγένηκε κοράσιο.
 'Σὲ χειλοπήγαδὸ 'κατσε κ' ἔκλαιγε κ' ἐδρηῆτο,
 Κι' ὁμορφονιὸς κατέβαινε ἀπὸ λαγοῦ κυνήγι,
 Βρίσκει τὴν κόρη κ' ἔκλαιγε κ' ἐτσαγκουρνομαδιέτο 5
 — Τί 'χεις, κόρη, καὶ θλίβεις καὶ τσαγκουρνομαδιέσαι;
 — Τὸ δαχτυλίδι μοῦ 'πσε 'ς τοῦ πηγαδιοῦ τὸν πάτο,
 Κι' ἀποῦ βρεῖθῃ καὶ βγάλη το γυναικα νὰ μὲ πάρη,
 Γυναικα νὰ μὲ πάρ' ὁ νιός κ' ἐγὼ ἐκείνον ἔντρα.
 Καὶ μπαίν' ὁ νιός κ' ἐγδύνεντον καὶ τ' ἄρματάν του βγάνει, 10
 Παίξει τὴν πρώτη βουτακιά καὶ πάει εἰς τὸν πάτο,
 Καὶ βριστ' ἀδρόπω κεφαλαῖς καὶ γυναικῶ πλεξοῦδες.
 Καὶ μπαίν' ὁ νιός κι' ἀνάσερνε σὰ δεκαπέντε ὄραις,
 'Ανάσερνε κι' ἀνάσερνε κι' ἀπάνω πάνω πλέει·
 — Δέν εἶνι' ἐπ' ἀρραβώνιδες μηδὲ καὶ δαχτυλίδια, 15
 Μόνό 'νι' ἀδρόπω κεφαλαῖς καὶ γυναικῶ πλεξοῦδες.
 Γιαῖντα θεριὸ μ' ἐέλασες;

Ὁ νιὸς ἀποὺ τὸ μνημα τ' Ἄϊ Γιώργη.

Ὅψες ἀργὰς ἐπέρνονα
 (Ἄφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ)
 Ἀποὺ τὸν Ἄϊ Γιώργη

- (Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή). 5
- Δέ μ' ἄρσεσε νὰ περπατῶ
(Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ),
Δέ μ' ἄρσεσε νὰ πχαίνω
(Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή). 10
- Κ' ἑκατσα κ' ἐλογάριαζα
(Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ)
Τὰ μνήματα πῶσά 'νις
(Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή). 15
- Και παρὰ τρία μνήματα
(Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ)
Ἦσαν ἐννιά χιλιάδες
(Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή). 20
- Κι' ὁ μαῦρός μου παραπατεῖ
(Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ)
Νιοῦς ἀντρωμένου μνήμα
(Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή). 25
- Δροικῶ τὴν πλάκα και βουρκᾶ
(Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ),
Τὸ νὸ κι' ἀναστενάξει
(Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή). 30
- Ποιὸς εἶς' ἐσ' ἀποῦ μὲ πατεῖς
(Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυὸ)
Κι' ἀποῦ μὲ λογαριάξεις
(Σίγμα, κάππα, ρῶ και πī,
Δέλτα, ιῶτα μοναχή); 35

- Ἀποῦμον βασιλιᾶ παιδί
 (Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυό),
 Μεγάλου βήγα γένα
 (Σίγμα, κάππα, βῶ και πī,
 Δέλτα, ἰῶτα μοναχή), 40
- Τῆ γῆς δὲν ἐμπεγέντιζα
 (Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυό)
 Πεζὸς νὰ τὴν πατήσω
 (Σίγμα, κάππα, βῶ και πī,
 Δέλτα, ἰῶτα μοναχή), 45
- Κ' ἐδὰ τὴν ἔχω πάπλωμα
 (Ἄλφα δυὸ κι' ἄλλα δυό),
 Σεντόνα και κοιμοῦμαι
 (Σίγμα, κάππα, βῶ και πī,
 Δέλτα, ἰῶτα μοναχή). 50

74.

ἽΟ κυρφὸς ἀγαπητικός.

ἽΟφὲς ἀργὰς ἐπέρνουνα ἀποὺ τῆ γειτονίτσα
 Κ' ἐργοίκου κ' ἐδικαίζεντο μάνα και θυγατέρα·
 — Μωρὴ σκύλα, μωρ' ἀνομιά, σκύλα μαγαρισμένη,
 Παιδί δὲν εὐαγγελισες, τὰ κάλλ' ἀποῦχες πούν' τα;
 — Λώμπως θαρρεῖς, μανίτσα μου, κι' ἀπάρθεν' εἶμ' ἀκόμη; 5
 Θωρεῖς τὸ νιὸ ἀποῦ, περνᾷ ἀργὰ ταχυὰ 'ς τσ' αὐλαῖς μας;
 ἽΓρία παιδιὰ ἔχω μετ' αὐτὸ κ' εἶμαι και γαστρωμένη.

76.

ἽΟ Κωσταντῆς κ' ἡ βασιλιοπούλα.

ἽΟντεν ἐδικονίζεντον ὁ Κωσταντῆς 'ς τὰ ξένα,
 Τσῆ βούγαις βούγαις περπατεῖ και τὰ στενά διαβαίνει.
 Κ' εἶχε τὰ βάσα κούντουρα κ' ἐφάνη τ' ἄρματάν του,

Κ' ἐφάνη τ' ἀλαφρὸ σπαθὶ μὲ τ' ἀργυρὸ Σηκάρη,
 Βασιλιοπούλα τὸ Σωρεὶ ἀπὸ ψηλὸ πελάτι· 5
 — Δέν εἶν' εὐτὸ φτωχόπουλο μηδὲ καὶ διακονιάρης,
 Μόνό 'νε βασιλιόπουλο μεγάλης ρήγας γένηα.

Τσῆ βασιλιοπούλας ὁ σκλάβος.

Βασιλιοπούλ' ἀρμάτωσε δλόχρουση φριγάδα,
 Βάνει κατάρθια μπρόντζινα κι' ἀντέναις ἀτσαλέναις,
 Καὶ τὰ κουπιάν τση δαμασκί καὶ τὰ πανιὰ βελούδο.
 Βάνει καὶ ναύταις ἑκατό, ἀπάρθινα κοράσια,
 Μπαίνουν κ' ἐλάμναν τὰ κουπιὰ δεξιὰ 'ς τὴ Μιτηλίνη. 5
 'Ρηγόπουλο τήνε Σωρεὶ ἀπὸ ψηλὸ πελάτι,
 Χρουσῆ φριγάδ' ἀρμάτωσε, χρουσᾶ πανιὰ τσῆ βάνει,
 Βάνει καὶ ναύταις ἑκατό, ὄμορφα παλληκάρια.
 Μπαίνουν κ' ἐλάμναν τὰ κουπιὰ ζερβὰ 'ς τὴ Μιτηλίνη·
 — Στάσου καράβι ξακουστό, γιὰ δὰ σὲ πολεμήσω, 10
 Γιὰ δὰ σοῦ παίξω κανονιὰ νὰ σὲ παραλαντίσω.
 — Πάτξης πῶς εἶμαι ρήγισσα καὶ δὰ μὲ πολεμήσης;
 'Ρήγας ἐσύ, ρήγας κ' ἐγώ, κ' οἱ δυό 'μεστα ρηγάδες,
 Κ' ἔλα νὰ πολεμήσωμε κι' ἀποῦ νικήσ' ἄς πάρη. —
 Μπαίνουν κ' ἐπολεμούσανε ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδου 15
 Καὶ δὲλ' ὁ Διὸς κ' ἡ μοῖράν τση καὶ σκλάβο τόνε πιάνει,
 'Σ τὸ μεγαλύτερο κουπί πάει καὶ τόνε δένει.
 [„Δὸ μού το κόρη τὸ φιλί, δὸ μού το ποῦ καυμένου
 Καὶ τάξε πῶς ἐχάρισες ζωὴ τ' ἀποθαμμένου.“]

75. 4 Κ' ἐφάνη τ' ἀργυρὸ σπαθὶ μὲ το χρουσὸ φουκάρη.

77.

Ο πνιμμένος νιόπαντρος.

Γ' ἀμμάρια μ' ἀναντράνισα κάτω 'ς τσ' ἀνύδρους κάμπους,
 Θωρῶ 'ναν ποταμὸ Ψολό, Ψολὸ καὶ βουρκωμένο,
 Κι' ἀποῦ τὸ ἰδῆ τρεχάμενο λέει τον καὶ κοιμᾶται,
 Κ' ἐκεῖνος σέρνει μέσαν του δέντρη ξερριζωμένα
 Καὶ σέρνει κ' ἕνα νιὸν καλό, συνωροπαντρεμμένο, 5
 Κι' ἀκόμ' ὁ γάμος του βαστᾷ κ' ἡ τάβλαις τοῦ 'ν' στρω-
 μέναις,
 Κι' ἀκόμη τὰ στεφάνιαν του τοῦ λιβανιοῦ μυρρίζουν
 Τοῦ λιβανιοῦ καὶ τοῦ κεριοῦ καὶ τ' ἅγιον εὐαγγέλι.

78.

Ὁ Γιάννης κι' ὁ δράκος.

'Σὲ ψηλὸ βουνό, 'εὲ χαμηλὸ λαγκάδι,
 Γιάννης πορπατεῖ μαζὶ μὲ τὴν καλήν του.
 Κ' εἰς τὴν στράταν του κ' εἰς τὴν πορπατηξιάν του
 Δράκος τ' ἀπαντᾷ, Ψεριὸ τοῦ συντυχαίνει·
 „Γειά σου, Γιαννακή, γειά σου κάλ' ἀντρωμένε, 5
 Κι' ἄς τὰ παίξωμε, Γιάννη, γιὰ τὴν καλή σου.“
 Κι' ἀπαλεύγανε ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδυ,
 Γειά σου, Γιαννακή.

79.

Ἡ πιβουλιά.

Κατέχετε 'ς τὸ πέραμα, τὸ λένε 'ς τοῦ Βασιλῆ,
 Ἄποῦν' ὁ δρυὲς κι' ὁ πλάτανος κι' ἡ πλάκα 'ς τὴν αὐλήν του,
 Κ' ἔχουσι κ' ἕναν κόνισμα 'ς τοῦ μέγα δρυὲ τὴ βίξια;
 'Εννιά νομάτοι πέρασαν καὶ μὲ τὸν ἄρχο δέκα.

Κ' οἱ τρεῖς πᾶνε 'ς τ' ἀμπέλιν του κ' οἱ δυὸ εἰς τὰ σφαχτάν
 του 5
 Κ' οἱ γι ἄλλοι πᾶν καὶ κουρταλοῦν 'ς τὴν πόρτα τοῦ Βασίλη.
 — Ξύπνα, Βασίλη, σύντεκνε, ξύπνα νὰ μᾶς ἀνοίξῃς·
 — Ἄν εἶστε φίλοι πχαίνεστε, κι' ἂν εἶστ' ὄϊροι διαβήτε,
 Κι' ἂν εἶστε κοντοχωριανοὶ ἀμέτε 'ς τὴ δουλειά σας.
 — Σήκω, Βασίλη, σύντεκνε, σήκω νὰ μᾶς ἀνοίξῃς 10

Ἐννὰ κανάταις ἔβγαλε ὄγια νὰ τσῆ κεράση,
 Ἐννὰ σιτζίμια βγάλανε κ' ἐδέσαν τὸ Βασίλη.

Ἡ ματωμένη βρούσι.

Ἐπὶ ποταμὸν ἀνάσερνα κ' ἤμουνε διψασμένος
 Κ' ἐξέτρεχα τὸν ποταμὸ νὰ βρῶ τὴν ὄρηα βρούσι·
 Βρίσκω τὴ βρούσι κ' ἔστεκε κ' ἤτονε κι' ἀβρουασμένη,
 Ἄβρυά 'χε κι' ἀβρουοκάλαμα κι' ὄρηο περιμποκλάδι.
 Σκύφτω καὶ τσῆ 'βγανα τ' ἀβρυὰ νὰ πιῶ νερὸ δροσάτο 5
 Κι' ἄγγελος μοῦ 'συρε φωνὴ 'ποῦ τσ' ὄρανοὺς ἀπάνω·
 — Ἄν εἶσ' Ὀβρηὸς μαγάρισε, κι' ἂν εἶσαι Τοῦρκος πιέ το,
 Μ' ἂν εἶσαι Χριστιανόπουλο βλέπου μὴ μαγαρίσης·
 Φραγγόπουλα περάσανε κ' ἔπλυναν τὰ σπαδιάν των,
 Ποῦ κόψαν Τοῦρκω κεφαλαῖς καὶ Γιανιτσάρ' ἀγάδω, 10
 Κόβγουν καὶ μιᾶς ἀμίρισσας, ποῦ 'τονε γαστρωμένη,
 Ἰριῶ μηνῶ 'τον τὸ παιδί, βγαίν' ἀποῦ τὴν κοιλιάν τση·
 „Ἀφῆστε με νὰ σηκωθῶ τὸν κόσμον νὰ γνωρίσω,
 Νὰ ἰδῶ καὶ ποιὸ 'νι οἱ φίλοι μου καὶ ποιὸ 'νι οἱ γι ἐδικοί μου,
 Ποιὸ 'νι ἀποῦ καταλύσανε τὴ μάνα τὴ δική μου· 15
 Τότες νὰ ἰδῆτε πόλεμον, τὸν κάνου οἱ γι ἀντρωμένοι
 Τὸν κάνου οἱ γι ἄντρες οἱ καλοί, οἱ καστροπολεμάρχοι.“ —

Ὁ Γιάννης.

Σιγά σιγά ἔβρεχεν ὁ Ζιὸς κι' ὁ Γιάννης ἔτραγουδιε.
Καὶ παίρν' ἀέρας τῆ λαλιά, τοῦ δράκοντα τὴν πάει,
Ξυπνᾷ του τῆ δρακόντισσα μὲ τὰ δρακόπουλάν τση,
Γέρονετ' ὁ δράκος, τὸ Ψεριό, τὸ Γιάννη γιὰ νὰ φάη,
Νὰ φᾶ ἐμέ τὸ μοναχό.

5

Παραγγελιά τ' ἀποδαμμένου κυνηγοῦ.

Σὰ δροσιμάσουν τὰ βουνὰ καὶ χαμηλώσ' ὁ ἥλιος,
Βόσκειστ' ἀγρίμια, βόσκειστε, λαγοὶ δροσολογᾶτε,
Μ' ἀπόθανεν ὁ κυνηγός, ἀποῦ σᾶς ἐκυνήγα,
Κι' ἄφηκε καὶ παραγγελιά τῶν ἄλλων κυνηγάρω·
„Ἀνὲν καὶ πᾶτε 'ς τῆ λαγούς καὶ πᾶτε εἰς τ' ἀγρίμια, 5
Περάστ' ἀποῦ τὸ μνήμά μου καὶ πάρετε κ' ἐμένα·
Τρεῖς πόρους ἔχουν τὰ λαγκὰ κι' ἀφήστε μου τὸν ἕνα,
Κι' ἂν ἔρῃ ἀγρίμι, παίζω του, λαγός, βαρῶ του Ψέλω
Κι' ἂν ἔρῃ πετροπέρδικα νὰ τήνε πιάσω Ψέλω.“

Ὁ Διγενῆς.

Οἱ Σέρβοι κ' οἱ Σαρακηνοὶ κ' οἱ Μῶροι γάμο κάνουν,
Κι' οὐλον τὸν κόσμο τὸν καλοῦν κι' οὐλον τὸν πρεμαζόνουν,
Τὸ Διγενῆ δὲν τὸν καλοῦν γιὰ τῆ κακαίς του χάριαις,
Γιατὶ σκοτόνει τῆ γαμπρούς καὶ παίρνει τῆ νυφάδες.
Κι' ὁ Διγενῆς εἶχε φιλιὰ καὶ πᾶν καὶ λέσιν τοῦ το· 5
„Μωρὲ λουβοςαρακηνοὶ κ' ἐσεῖς οἱ λουβοσέρβοι,
Καὶ ποῖδ' γαμπρὸν ἐσκότῳσα καὶ ποιά νύφην ἐπῆρα;“

84.

Τὸ ξένο.

Πάνω 'ς ἐ πρύμη караβιοῦ δυ' ἀδέρφια 'νε Σαμμένα
 Κι' ἀνάμεσα 'ς τὰ μνήματα ἐβγήκεν ὄρηο κλῆμα,
 Κάνει σταφύλι βαζακί, κάνει κρασί μοσκάτο,
 Πίνουν το ἦ μάναις ἦ καλαις μπλιόν των παιδι δέν κάνου·
 Νάχεν τὸ πιῆ κ' ἦ μάνα μου νὰ μὴ μέ κάμ' ἐμένα, 5
 Νὰ πορπατῶ 'ς τῆ ξενιῶειά, 'ς τὰ ξένα νὰ γυρίζω·
 Ξένοι πλύνουν τὰ βουῆά μου, ξένοι μου τ' ἀναρράφτουν
 Πλύνουν τα μιά, πλύνουν τα δυό, πάνω 'ς τσῆ τρεῖς μέ
 διώχνουν·

— Ξένο, πάρε τὰ βουῆά σου κι' ἄμε 'ς τὰ γονικά σου,
 Κι' ἄμε νὰ βρῆς γυναϊκά σου κι' ἄλλου πεῶερικά σου. 10

— Μὰ 'γὼ 'μουνε βαρυάρρωστο καὶ βαρυαρρωστημένο,
 Ἄχι νερό τοῦ τόπου μας, μῆλ' ἀποὺ τῆ μηλιά μας. —

85.

Τὰ δυὸ πουλιά.

Ἐναν πουλί Σαλασσινὸ κ' ἕναν πουλί βουνίσιο,
 Τὸ δυὸ πουλιά μαλόνανε 'ς τοῦ σταυραητοῦ τὸν τόπο,
 Κ' ἐμπῆμε τὸ Σαλασσινὸ κ' ἤλεγε τοῦ βουνήσιου·
 „Μὴ μέ μαλόνεις, σταυραητέ, 'ς τὸν ἐδικό σου τόπο,
 Κ' ἔλα κ' ἐσὺ 'ς τὸν τόπο μου.“ 5

86.

Τὸ ἀηδόνι τσῆ κορφῆς.

Ἀπόψ' ἀποχοιμήθηκα 'ς ἐ μιὰν κορφὴν ἀπάνω
 Κ' ἤρῳε τ' ἀηδόνι τσῆ κορφῆς κι' ἀγγουροξυπνησέ με·
 — Σῆκω, βοσκέ, βοσκόπουλε, καὶ τὰ σφαχτά σου πῆραν.

— Για πέ μ', ἀηδόν τσῆ κορφῆς, ποῦ τὰ λαλοῦν καὶ πᾶσι;
 — Ὑ τὸν πόρο τοῦ φαραγγουλιού τὰ ἔχουνε μαχωμένα, 5
 Παίρνουν κριγιούς γιὰ τὸ μαλλί, τράγους γιὰ τὰ κουδούνια,
 Παίρνουν καὶ στεεροπρόβατα γιὰ νᾶχουν ἔς τὸ κουράδι. —

87.

Οἱ δυὸ συμπεῖδεροι.

Δυὸ συμπεῖδεροι κάθονται καὶ γλυκοροζονάρουν
 Κι' ὁ γεῖς τὸν ἄλλ' ἀναρωτᾷ πόσα ἔνε τὰ σφαχτὰν του·
 — Πέ μου, νὰ ζῆς συμπέδερε, πόσα ἔνε τὰ σφαχτὰ σου;
 — Ἴντα ῥωτᾷς συμπέδερε πόσα ἔνε τὰ σφαχτὰ μου;
 Ὅφές ταχυὰ τὰ μέτρησα εἰς τὸ βουνὸν ἀπάνω, 5
 Καὶ παρὰ τρία πρόβατα ἦσαν ἐννὰ χιλιάδες·
 Πέ δὰ κ' ἐσὺ συμπέδερε, πόσα ἔνε τὰ δικά σου;
 — Ἐχω κ' ἐγὼ καμώματα ἔς τὸν κόσμον νὰ τὰ λέω·
 Ὅφές ἀργὰς τὰ μέτρησα εἰς τὸ βουνὸν ἀπάνω,
 Δέκα χιλιάδες ἦσανε μὲ δέχως τσῆ μπροστάρους. —

88.

Ὁ Μανόηλης ὁ Ἄγιαποστολίτης.

Γιὰ τὸ Μανόηλη δὰ σᾶς πῶ, τὸν Ἄγιαποστολίτη,
 Ποῦ τὸν γυρεύγ' ἠ ἀφεδειὰ νὰ τὸν ἀναρωτήξῃ.
 Μ' ὁ νιὸς ποῦ τὴν πολλὴ σπουδὴ κι' ἀποῦ τὴν προκοπὴν του
 Φριγάδα καβαλίκεψε κ' ἐπῆρέν την καὶ πάει
 Ἐκεῖ ἀποῦ σμίγουν τὰ νερὰ καὶ οἱ παληοὶ κρουσάροι 5

87. 1 γλυκορ., συχνοροζονάρουν.

Ἡ ξαδῆ.

Ἄνατειλα τὸν ποταμό, περνῶ τὸ γύρο γύρο,
 Κι' ἀπάντηξέ μου μιὰ ξαδῆ, μιὰ σκύλα μαυρομάτα·
 — Δό μου ξαδῆ τ' ἀχειλί σου νὰ τὸ γλυκοφιλήσω.
 — Ἵδὰ δὲς ἐσὺ τ' ἀχειλί μου νὰ τὸ γλυκοφιλήσης
 Βάλε φλουριά 'ς τὴν τσέπη σου κι' ἀμέτρητους παραδες, 5
 Καὶ πάρε κ' ἔλα μιὰ βραδυά, μιὰ νύχτα, μιὰν ἑσπέρα
 Ὕπνον γλυκὺ νὰ κοιμηθῆς κι' ἄσπρα βυζιά νὰ πιάσης,
 Νὰ δέσης κ' εἰς τὴν κλίνη μου. —

Ὁ βοσκὸς κι' ὁ βορριάς.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Μαῦρον πουλὶν ἐκάδεντο 'ς τῆ Νίδας τὸ λιβάδι,
 Κηράϊδενε καὶ Ἰλιβγερὰ καὶ παραπονεμένα.
 Κ' ἕνας βοσκὸς τὸ συντηρᾷ καὶ βαρυαναστενάζει·
 „Γοῖ μου, παιδιά, ἐφώνηξεν, ἐγούγια μου, φωνιάζει,
 Μαζῶξτε τὰ κουράδια σας, γιὰτ' ὁ βορριάς προβαίνει.“ 5
 Κι' ἀκόμη ῥόγος κράδιενε καὶ ὁ βορριάς προβαίνει
 Μὲ χιόνια καὶ μὲ καταχνιά καὶ μὲ τὸ κουκουσάλι.
 Παίρνουν τὰ 'ζὰ καὶ σέρνονται 'ς τῆ ρίζαις 'ς τὰ χαράκια,
 Παίρνου βοσκοὶ σκορπίζονται 'ς τῆ τρύπαις, 'ς τὰ σπηληάρια,
 Κλαῖσιν τὰ 'ζὰ γιὰ τῆ βοσκούς, βοσκοὶ γιὰ τὰ κουράδια, 10
 Κλαίει κ' ἕνα βοσκόπουρο τὴν ἀγαπητικιάν του,
 Ἡκλαιγε καὶ μιὰ λυγερὴ τὸ μπολιασάρ' ἀρνὶν τῆ.

Τὸ κουδοῦνι κ' ἡ μαδάραι.

Ἐναν κουδοῦν' ἀργολαλεῖ πέρα 'ς τῆ πέρα ρίζαις,
 Μὲ τῆ μαδάραις μάχεται, μὲ τὰ βουνὰ μαλόνει

Καὶ μὲ τὰ χαμολάγκαδα ἔχει κακιά κ' ἀμάχι.
 — Μαδάραις, βγάλετε κλαδιά κ' ἑσείς λαγκάδια χόρτα,
 Νὰ τρῶν ἢ γι αἴγες τὰ κλαδιά καὶ τὰ ὠζὰ τὰ χόρτα. 5
 — Πῶς νὰ τὸ βγάλω τὸ κλαδί; τὸ χιόνι δὲ μ' ἀφίνει,
 Τὸ χιόνι καὶ τὸ κρούσταλλο. —

92.

ἽΟ μέρμηγκας.

Ἀπάντηξέ μ' ὁ μέρμηγκας,
 Σέρβου ἴγιέ, Σέρβης ὑγιέ,
 Ἵέ σελάκι μου, καλέ,
 Κ' εἶχε τ' ἀτζὶ στριμμένο,
 Τὸ μπράτσο σηκωμένο, 5
 Ὀβρέικα ντυμένος,
 Τούρκικ' ἀρματωμένος,
 Κ' ἦτον καὶ μέρμηγκας.
 Κ' εἰς τὴ Συριὰν ἐπήγαυε,
 Σέρβου ἴγιέ, Σέρβης ὑγιέ, 10
 Ὀγιά νὰ πολεμῆση,
 Γιὰ ἰδέε τὸ μέρμηγκα.
 Ἵ τὴ στρατά τοῦ συναπαντοῦν
 Σαρακηνοὶ καὶ Μῶροι,
 Σέρβου γιέ, Σέρβης ὑγιέ, 15
 Σαράντα Γιανιτσάροι.

93.

ἽΟ Διγενῆς.

ἽΟ Διγενῆς ψυχομαχεῖ κ' ἡ γῆς τότε τρομάσσει,
 Βροντᾶ καὶ τρέμ' ὁ οὐρανὸς καὶ σειέτ' ἀπάνω κόσμος,
 Κ' ἡ πλάκα τὸν ἀνατριχιᾶ πῶς δὰ τότε σκεπάση,
 Πῶς δὰ σκεπάση τέτοιο νιό.

94.

Ο κυνηγός.

Γεῖ κυνηγός ἀνέτειλεν ὄξ' ἀπὸν τσ' ὄξω χώραις,
 Πάνω 'ς ἐ πλάκαν ἔκατсен ὁ νιός νὰ τὰ μετρήσῃ,
 Κ' ἡ πλάκα 'τον ἀπὸ βροχὴ κ' ἤτονε γλυτσιασμένη,
 Κ' ἐγλύστρηξεν ὁ 'μορφονιός κ' ἔπεσεν εἰς τὸν τάφο·
 Σαράντα μέραις ἔκαμεν ὁ νιός μέσα 'ς τὸν τάφο. 5

95.

Ἡ Ντουντοῦ καὶ τὸ Ζαριφλάκι.

Μὰ πῆραν πάλ' οἱ Σφακιανοὶ τσῆ δυὸ λυγεροπούλαις,
 Τῆ μιὰν ἠλέγασιν Ντουντοῦ, τὴν ἄλλην Ζαριφλάκι,
 Κι' ἀναστενάξει ἡ Ντουντοῦ κλαίει τὸ Ζαριφλάκι·
 — "Ἰντὰ 'χεις Ζαριφλάκι μου καὶ κά'δεσαι καὶ κλαίεις;
 Ποῦρι τὰ βροῦχα σὲ βαροῦν γῆ ποῦρ' ἡ κολαίνα; 5
 — Μηδὲ τὰ βροῦχα μὲ βαροῦν μηδὲ κ' ἡ κολαίνα,
 Μόνο τριῶ μερῶ παιδί ποῦ τ' ἄφηκα 'ς τὴν κούνια·
 Κούνιε μου, κούνια, τὸ παιδί, κούνιε, νανάριζέ το
 Κ' ἐσὺ καλὴ γειτόνισσα, ἄμε νὰ τὸ βυζάσης,
 Νὰ μεγαλώσῃ τὸ παιδί νὰ βγῆ νὰ μὲ γυρέψῃ, 10
 Νὰ δὲλ' ὁ διός κ' ἡ μοῖράν του νᾶρῃ νὰ μὲ γλυτώσῃ. —

96.

Τὸ μίλημα τοῦ βρέφους.

Θωρεῖς ἐκείνην τὴν κορφὴν, τὴν πίσω παραπίσω;
 Δυὸ λυγραιὶς κοιλιπονοῦν κ' ἡ δυὸ 'σαν ἀδερφάδες,
 Κ' ἡ μιὰ 'τον πλούσια κι' ἄσκημη κι' ἡ γι ἄλλη φτώχη
 κι' ὄρηα
 'Σ τσῆ πλούσιας μπαινοβγαίνανε ἑκατοδυὸ μαμηῆδες,

Μὰ ἡ καυμένη ἢ φτωχὴ δὲν εἶχε νὰ πλερώσῃ. 5
 Ἐκαμεν ἢ φτωχὴ παιδί κ' ἢ πλούσια ἓνα φίδι,
 Παίρνουν τσῆ φτώχης τὸ παιδί καὶ βάνουν τση τὸ φίδι.
 Ὅ τση τρεῖς ἡμέραις τὸ παιδί ἐμίλησε καὶ λέει·
 „Ἀμέτε με ἔς τση μάνας μου, δὲν κάνω μπλιὸ ἔς τση Ξειᾶς
 μου,
 Γιατ' εἶν' τὸ γάλαν τση κακὸ καὶ δὲ μὲ κουζουλάνη.“ 10

97.

Ἡ Σλιμμένη μάνα.

Τρεῖς χρόνοι πᾶνε σήμερο, τέσσερις περπατοῦνε,
 Καλὴν καρδιά δὲν ἔκαμα μηδὲ καὶ Ξέλω κάμει,
 Γιατ' εἶχα ἢ ἔξνη τρεῖς ὑγιούς, κ' οἱ τρεῖς καλ' ἀντρειωμένοι,
 Τὸ Γιάννη καὶ τὸν Κωσταντὴ καὶ τὸν καυμένο Μῆτρο,
 Τὸ Γιάννη πιάσαν ἔς τὰ βουνά, τὸν Κωσταντὴ ἔς τὰ ξένα, 5
 Τὸ Μῆτρο τὸν καλῆτερον εἰς τὴ φλακὴ τὸν βάλαν
 Κ' ἐπαραπέσαν τὰ κλειδιά κ' ἔκαμε τράντα χρόνους·
 Χριστέ καὶ νᾶσπα τὴ φλακὴ, νᾶρῶν νὰ τὸν νταμώσω.

98.

Ὁ παινεμένος μαῦρος.

Ποτέ μου δὲν ἐχόρεψα, γιατί δὲν εἶχα πέτσα,
 Καὶ δὲν ἐκαβαλίκεψα, γιατί δὲν εἶχα μαῦρο.
 Μὰ δὰ ἔβρηκα κ' ἀγόρασα μαῦρο μὲ δέκα γρόσια,
 Κ' εἶνε παχὺς καὶ γλήγορος, ὁ ἔρημος ὁ μαῦρος·
 Ὁ γείς του πόδας εἶν' κουτσός κ' ἄλλος ἔς τὴ γῆς δὲ φτάνει, 5
 Τό 'ναν τ' ἀμμάτ' εἶνε στραβὸ καὶ τ' ἄλλον του δὲ φέγγει.
 [Μὰ ἡ γὼ δὲ φεύγ' ἀπὸ δεπά, τὸ δίκηο μ' ἂ δὲν κάμω,
 Ἄ δὲ σκοτώσω βαρῶκα, ἂ δὲν πληγώσω μύγια.]

Τὰ χιονισμένα κουράδια.

Ἵ τὰ ὄρη χιονιστήκανε Πατσιδιανὰ κουράδια
 Πατσιδιανὰ καὶ Σφακιανὰ κι' ἀπὸ τὸ Γερακάρη·
 Γυρεύγουνέν τα κ' οἱ βοσκοί, κλαίν τα κ' οἱ νοικοκύριοι·
 „Σεῖσε κουρνέ τὸ γένει σου νὰ παίξῃ τὸ κουδοῦνι,
 Για νὰ τ' ἀκούσουν κ' οἱ κριγιοί, νὰ παίξουν τὰ σκλαβέρια, 5
 Νὰ τὰ γροικήξουν καὶ τ' ἄρνια, νὰ παίξουν τὰ λεράκια.“

Ἐστὴ κλειψιάς τὸ μερτικό.

Πούσουν ὑγιέ μου, πούσουνε γῆ 'ς τὴν κλειψιά σ' ἐλέξα;
 — Μάνα κι' ἀνέ μ' ἐλέξανε εἰς τὴν κλειψιά 'μουν κιόλας,
 Κ' ἐβγάλανέ μου μερτικό ἔννια στεεροματζιέταις,
 Καὶ δεκατέσσερα ταυριὰ καὶ δέκα μερωμένα,
 Καὶ δεκοχτὼ παληοὺς κριγιούς, τρακόσαις προβατίναις, 5
 Κ' ἐξῆντα στεεροπρόβατα καὶ δεκαπέντε τράους. —

Andere fangen an:

Ἰντὰ 'χεις, καπετάνιε μου, κ' εἶνε βαρὰ ἡ καρδιά σου;
 Ἵ ἐ φονικό σ' ἐλέξανε γῆ 'ς ἐ σισιναμέντο;
 — Μαγάρι νάχα φονικό, νάτο σισιναμέντο,
 Μὰ λέξανέ με 'ς ἐ κλειψιά ἄδικα τὸν καῦμένο,
 Κ' ἐβγαλανέ μου μερτικό u. s. w.

Τὰ τρία βουνά.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Τρία βουνὰ μαρόνουσι κ' ἔνε νὰ σκοτωθοῦσι,
 Τὸ Κέντρος καὶ τὸ Σφακιανὸ κι' αὐτὸν τὸ Ψηρορίτη
 Κ' ἔμπεψενε τὸ Σφακιανὸ γραφὴν τοῦ Ψηρορίτη·

„Κάτσετ' ἑσεῖς τ' ἄρρα βουνά, 'ς ἐμένα μὴν παινᾶστε,
Μὰ σὰν ἐμένα τὸ βουνὸ ἄρρο βουνὸ δὲν ἔνε.“ 5

Ὁ γερασμένος βοσκός.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Ἕνας βοσκός, γεροβοσκός καὶ παλιοκουραδάρης,
Τὰ νιάταν του θυμήθηκε, τὰ νιάταν του θυμάται·
„Πούστε παντέρμα νιάτα μου, παντέρημά μου νιάτα;
Ποῦ ἔν' ἐκεῖνοι οἱ καιροὶ κ' οἱ βουλισμένοι χρόνοι, 5
Ἀποῦμον νιὸς κ' εἰς τὸ βουνὸν ἤβλεπα τὸ κουράδι;
Πούχα μαντριὰ τὰ πρόβατα, μαντριὰ, μαντριὰ τὰ γίδια;
Πούχα κ' ἐννιά μπροστάριδες κ' ἐσέρναν τὸ κουράδι;
Πούχα μιτάτον ξακουστὸ 'ς τῆ Νίδας τὸ λιβάδι;
Πούχα φαβδὶν κατσόπρινο, βουργίδι ξομπλιασμένο,
Μ' ὄφτον ἀγρίμι καὶ ἀρνὶ πάντα 'τονε γεμάτο; 10
Ποῦ κάδουμου 'ς τὸν ἀσκιανιό, 'ς τὸ δροσερὸν ἀέρι,
Κ' ἤπαιζα τὸ λυράκι μου σὰ νιὸς καὶ παλληκάρι;
Πούπαιζα ἓνα βίτσισμα κ' ἐσκάρονα σ' ἀγρίμι,
'Σ τοῦ Ψηρορίτη τὴν κορφή, πούν' ἓνα μοναστήρι,
Κ' ἐδώρου δάση καὶ βουνά, ραγκάδια καὶ λιβάδια, 15
Κ' ἐδώρου κάμπους μὲ βόσκους καὶ μ' ὄμορφα κουράδια;
Ἄχι παντέρμα νιάτα μου, παντέρημά μου νιάτα!“

Τὰ μαγκλάβισμα τῆ βαίγιας.

Μαῦρον καπνὸ εἶδα κ' ἔβγαينه ἀπάνω 'ς ἓνα ὄρος.
Παιδιά καμίνι καλοῦνε γῆ τ' ὄρος ἐκαινητήδη,
Γῆ ἀποῦ τ' ἀρχοντόπουλα κιανέναν ἐσκοτώσαν;
— Μήτε καμίνι καλοῦνε μήτ' ὄρος ἐκαινητήδη,
Μήτ' ἀποῦ τ' ἀρχοντόπουλα κιανέναν ἐσκοτώσαν. 5

Κερὰ δέρνει τὴ βάγιαν τση, δέρνει καὶ μαγκλαβίξει·
 — „Δέρνε μ', ἀφέντρα, δέρνε με, δέρνε, μαγκλαβίξέ με,
 Μ' ἀργά, σὰν ἔρῃ ἀφέντης μου ἴνα σέ μολοήσω.“
 — „Τεῖδες μωρὴ καὶ τί δὰ πῆς καὶ τί δὰ μολοήσης;“
 — „Ὅψές ἀργάς πλαῖνυά 'στρωσα κ' ἤῤα καὶ ξεστρωμένα, 10
 Καὶ γγίζω 'ς τὸ προσκέφαλο, βρίστω δυὸ κεφαλάκια,
 Τὸ 'νά 'το μὲ ξαῖνὰ μαλλιά καὶ τ' ἄλλο ξυρισμένο,
 Καὶ γγίζω 'ς τὰ μπροσπίδια σας βρίστω τέσσερα πόδια,
 Ἰὰ δυὸ 'σαν ἄσπρα καὶ παχυά, τὰ δυὸ μὲ τὰ τουσλούκια.“ —

Τὸ μίλημα τοῦ μαύρου.

Ἰντα στολ' εἶν' ὁ Κωσταντής, ὄντεν καβαλιμέψη!
 Σὰν ἥλιο φέγγ' ἢ σελαν του, σὰν ἄστρ' ἢ φορεσιάν του,
 Κι' ὅσα κοράσια κι' ἂν τὸ ἰδοῦν οὔλα φιλι τοῦ δίδουν,
 Μὰ τὸ κοράσιο ἢ γι' Ἐλενιὸ φιλι καὶ δέν τοῦ δίδει·
 — Φοβοῦμαι σε, πλανόμματα, πῶς ἔχεις κι' ἄλλ' ἀγάπη. 5
 — Μὰ τὸ σπαῖνὰκι ἀποῦ βαστῶ καὶ μὰ τὸ χαῖμαλί μου;
 Ἄλλην κιαμιὰ δέν ἀγαπῶ παρὰ τὴν ἀπατή σου. —
 Κι' ὁ μαῦρός του ἀμίλητος τότες μιλεῖ καὶ λέει·
 „Βλέπου σε σκύλα Ἐλενιὸ φιλι νὰ μὴν τοῦ δώσης,
 'Σὲ πᾶσα χώρα ἐχ' ἐνιά, 'ς ἐ πᾶσα κάστρο δέκα, 10
 Κ' εἰς τὴν Κωσταντινόπολι παιδιὰ μὲ τὴ γυναῖκα.“ —

Οἱ γαριοφορεμένοι.

'Σ τῇ Ζοῦς τὸν κάμπο βγαίνουσι μιὰ δεκαριά νομάτοι,
 Μιὰ δεκαριά, δωδεκαριά, σωστ' εἶνε δεκαπέντε,
 Μᾶνε σκουροὶ κι' ἀνάλλαγοι καὶ γαριοφορεμένοι,
 Παιδιὰ καὶ νᾶνε Σφακιανὸ κι' ἀποῦ τὸν Καλλικράτη;

Τὸ κάλεσμα.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Ἄρχοντες γάμον κάνουνσι, πέντε γενιαῖς καροῦσι·
 Δασκαλιανούς 'π τὸ Μπατσανὸ καὶ Μωριανούς 'π τ' Ἀσκούφου,
 Νταμουλιανούς 'π τὸ Μπρόσγιαρο καὶ Παττακούς 'π τὴ Νίμ-
 προ,
 Βράχους πού τὴν Ἀνώπολι, γενιὰν καμαρωμένη.

Ὁ ἀντίδικος βοσκὸς κί ὁ βορριάς.

Ὁ κὺρ βορριάς ἐμήνυσε μαντάτο 'ς τὴ μαδάραις·
 „Τὰ 'ζὰ μαζόνετε βοσκοὶ καὶ νὰ χιονίσει 'θελω.“
 Ὅσοι βοσκοὶ τ' ἀκούσανε οὔλοὶ λαλοῦσαν κάτω,
 Μόνον τοῦ πάτου ὁ βασκὸς ἐλάλιε ἴσια πάνω·
 „Δὲ σὲ φοβοῦμαι, κὺρ βορριά, χιονίσης δὲ χιονίσης, 5
 Κ' ἔχω τριόχταις τὴ κοριγιούς, τὴ τράγους ἀντρωμένους,
 Κ' ἔχω καὶ στεροπρόβατα νὰ κόβγουνε τὸ χιόνι.“
 Δώδεκα μέραις χιόνιζε κ' ἐστοίβαζε τὸ χιόνι.
 Καὶ στένετ' ἀνατολικά καὶ κάνει τὸ σταυρόν του·
 „Θέ μου καὶ πάψε τὴ χιονιὰ καὶ πάψε τὴν ἀντάρρα 10
 Νὰ πᾶ νὰ βρῶ τὴ τράγους μου νὰ τὴ ξεκουδουνιάσω.“
 Ἐννιά μουλάρια φόρτωσεν ὅλο χοντρά κουδουνία
 Κι' ἄλλα τριαντατέσσερα ὅλα φιλά λεράκια.
 Κι' ἡ μάναν του τότε 'δωρεὶ καὶ σέρνει τὰ μαλλιὰν τση.
 „Σώπασε, μάνα μου, μὴν κλαῖς, μὴ σέρνης τὰ μαλλιὰ σου, 15
 Μ' ὅσα κί' ἂν ἐψόφησανε, ἀκόμ' εἶν' τρεῖς χιλιάδες.“

108.

Ἡ βασιλιοπούλα.

Βασιλιοπούλα κάθοντον εἰσὲ ψηλὸ πελάτι,
 Τσῆ Κρήτης ἐδυμήθηκε πῶς ἦτον τοῦ κυροῦν τση,
 Ἐννιά πασάδες ἔκραξε κ' ἐκουσουλτάριζέν τση·
 „Πασάδες κι' ἂν τὴν πάρετε τὴν ξακουσμένη Κρήτη
 Νὰ σᾶς ντύσ' δλόχρουσα κι' δλομαλαμματένια 5
 Τσῆ γούναις ἀποῦ βάνετε χρουσαῖς νὰ σᾶς τσῆ κάμω.“

· 109.

Ἡ λυγερὴ τοῦ караβοτσακισμένου.

Ἀποῦχει ἄντρα 'ς τὴ ξενιδειά, 'ς τὰ ξένα νὰ γυρίζῃ,
 Μπλιόν του μὴν ἀπαντέχη μπλιὸ μηδὲ μὴν ἀνημένη.
 Καράβιαν ἐβουλήσανε 'ς τσῆ Πόλις τὰ μπογάζια,
 Φυσᾶ ταρὸς 'ς τὴ μιὰ μεριά, φυσᾶ ταρὸς 'ς τὴν ἄλλη,
 Φυσᾶ, κι' ἀποῦ τὰ δυὸ πλευρὰ κ' ἐσπάσαν τὰ κατάρδια. 5
 Γεμίξ' ἡ θάλασσα πανιὰ κ' ἦ γι ἄγκραις παλληκάρια,
 Κλαῖνε μανάδες γιὰ παιδιὰ, γυναῖκες ὀγιά τσ' ἄντρες.
 Ὡς ἔκλαιγε μιὰ λυγερὴ συνωροπαντρεμμένη,
 Ποῦτονε δώδεκα χρονῶ κι' ὁ ἥλιος δέν τὴν εἶδε,
 Παρὰ ὁ θιὸς κ' ἦ μάναν τση κ' ἐκεῖνος ποῦ τὴν πῆρε! 10
 Ποῦ πῆγαν καὶ τὴν κλέψανε δώδεκα ταῖφάδες,
 Κι' ὁ γεῖς τσῆ 'κόλα μὲ σπαδὶ κι' ἄλλος μὲ τὸ μαχαῖρι!

110.

Ἡ κόρη κ' οἱ γι ἑκατοδυὸ ἀγαπητικοί.

Ἐκατοδυ' ἀρχοντόπουλα μιὰν κόρην ἀγαποῦσα,
 Ἐνιοῦς ἐνιοῦς ἐτάσσαντο μιὰ νύχτα μιὰν ἐσπέρα,
 Κ' ἐκεῖνοι παρακούσανε καὶ πᾶσιν οὐλ' ὀμάδι.

Γεμίζου οί σταῦλοι ἄλογα, τὰ παραθύρια σέλαις.
 Τῶν ἑκατὸ σκαμνιά ἴδου καὶ τῶν δυὸ κατῳκλαίς, 5
 Τῶν ἑκατὸ ψωμί ἴδου καὶ τῶν δυὸ κουλοῦρι.

Τὸ τυροκόμημα.

Δεκάξε πρόβατά ἴβλεπα, τὰ δέκα ἦσαν ξένα,
 Τὰ τέσσερα συμμισιακά, τὰ δυὸ ἴσανε δικά μου.
 Κ' ἑκάμασί μου ἔζημιὰ κ' ἐπήρασί μου τό ἴνα.
 Καὶ μ' ἀπόμεινε κ' ἑμένα
 Μιά στραβή, μιὰν κουτσοκέρα. 5
 Κι' ἄρμεγά την κ' ἐπησά το
 Εἰς τοῦ σκουτελιῦ τὸν πάτο.
 Κ' ἔκανα σαφῆς τυρί,
 Κ' ἔκανα κι' ἄδοτυρί.
 Καὶ κρεμνῶ το ἴς τὰ δοκάρια 10
 . . . . .
 Μποντικοὶ τ' ἀνεδιαστήκαν,
 Διάλοσι μπουκιὰ μ' ἀφῆκαν.

Τὸ καράβι.

Ἐναν καράβ' ἀρμένιζε,
 Κυρι' ἐλέησο μας Χριστέ,
 Ἀνάμεσα πελάγους,
 Ἡ Παναγία κι' ὁ Χριστός,
 Κι' αἴς Γεώργης κι' ἄ' Ἡλιάς, 5
 Κ' ἡ γι' ἁγία Πελαγιά,
 Κι' ἅγιος Νικόλας, Νικόλα,

- Βούηθηξε τοῦ κόσμου
 Τῷ Χριστιανῷ κ' ἐμᾶς.
 Βαρσιὰ φουρτίνα τὸ λαλεῖ, 10
 Κέρι' ἐλέησο μας Χριστέ,
 Στέκει νὰ τὸ βουλήση,
 Ἐ Παναγία κι' ὁ Χριστός,
 Κι' αἶς Γιώργης κι' ἄ' Ἡλιάς
 Κ' ἡ γι' ἀγία Πελαγία 15
 Κι' ἅγιος Νικόλας, Νικόλα,
 Βούηθηξε τοῦ κόσμου
 Τῷ Χριστιανῷ κ' ἐμᾶς.
 Κ' εἶχε και' μέσα δάσκαλο,
 Δάσκαλο, διδάσκαλο, 20
 Παπᾶ Σαντωρινιώτη,
 Ἐ Παναγία κι' ὁ Χριστός,
 Κι' αἶς Γιώργης κι' ἄ' Ἡλιάς
 Κ' ἡ γι' ἀγία Πελαγία
 Κι' ἅγιος Νικόλας, Νικόλα, 25
 Βούηθηξε τοῦ κόσμου
 Τῷ Χριστιανῷ κ' ἐμᾶς.

113.

Ὁ Γιάννης κι' ὁ ἥλιος.

- Ὁ Γιάννης μὲ τὸν ἥλιο συνορῶζονταν
 Τὸ ποιὸς νὰ πᾶ 'ς τὴ δύσι γληγορήτερα.
 Κι' ὁ ἥλιος ἐδιασκελα ὄρη καὶ βουνὰ
 Κι' ὁ Γιάννης ὁ καυμένος χαμολάγκαδα.
 Κι' ὁ ἥλιος ἐβραδυάστη 'ς τὴ μαντίσας του 5
 Κι' ὁ Γιάννης ὁ καυμένος 'ς τὰ χαμολάγκαδα.

Οἱ γι ἄρχοντες κι' ὁ Μαυριανός.

Δυὸ ἄρχοντες κι' ὁ Μαυριανός μαζί τρῶνε και πίνουν,
Μαζί 'χουν και τσῆ μαύρους των 'ς ἓνα σταῦλο δεμένους.
Τοῦ νιοῦς τρώει τὰ σίδερα, τ' ἄλλου τρώ' ἄλυσίδες
Και τοῦ καυμένου Μαυριανοῦ τὰ δέντρη ξερριζόνει.

Τὰ τρία ψαράκια.

Ἐγώμαι νιοῦς ψαρᾶ παιδί,
Γαλανή, γαλαζιανή,
Τοῦ πρώτου καμακιάρη.
Παίρνω τὸ καμακάκι μου,
Πετροκαλαμαριανή, 5
Και πάω νὰ ψαρέψω·
Κ' ἐκεῖ ἄπου ἐψάρευγα,
Γαλανή, γαλαζιανή,
Πιάνω τρία ψαράκια.
Και πάω τα τσῆ μάνας μου, 10
Πετροκαλαμαριανή,
Νὰ μοῦ τὰ τηγάνιση.
Κ' ἐκεῖ ἄπου τὰ τηγάνιζε,
Γαλανή, γαλαζιανή,
Γίνονται τρεῖς κοπέλαις. 15
Ἡ μιὰ 'τον ἀπ' τὸ Γαλατᾶ,
Πετροκαλαμαριανή,
Κ' ἡ γι ἄλλ' ἀπ' τὸ Νιοχῶρι,
Τοῦ παπᾶ Μανόηλ' ἡ κόρη.

Κ' ἢ τρίτη ἢ μικρότερη, 20
 Γαλανή, γαλαζιανή,
 Ἦτον ἢ γι ὁμορφότερη
 Κ' ἦτονε κι' ἀπὸ τὸ ῥέμμα
 Καὶ μ' ἐτρέλανε κ' ἐμένα.

116.

Τὸ βάφτισμα τ' Ὀβρηοῦ.

Ἄφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ τοῦ γεμιτζῆ τὰ βάλη·
 Καράβιν ἐκιντύνευε ἔς τῆ Μπαρμπαριάς τὰ μέρη.
 Δέρνει το νότος καὶ βορριάς, σιρόκος καὶ λεβάντες,
 Μὰ τοῦ σιρόκο ἢ δάλασσαις στέκει νὰ τὸ βουλήσουν.
 Μέσά ἔχε Ὀβρηόπραμματευτὴ καὶ Τοῦρκο καπετάνιο, 5
 Καὶ λέ' ὁ Τοῦρκος τοῦ Ὀβρηοῦ· „Φταίεις καὶ δὲ πηγοῦμε,
 Καὶ κάμε παρακάλεσι νᾶχς ξεμιστευτοῦμε.“
 Εἰς τὴν κουβέρτ' ἀνέβηκε κ' ἔκαμε τὸ σταυρόν του·
 — „Πάψε, Χριστέ, τῆ δάλασσαις καὶ τῆ βαραις φουρτίνας,
 Νὰ βαφτιστῶ ἔς τὴ χάρι σου κ' ἐγὼ καὶ τὰ παιδιὰ μου, 10
 Νὰ φέρν' ὀκάδες τὸ κερὶ καὶ μίστατα τὸ λάδι,
 Καὶ μὲ τὸ πετροκόφινο τ' ἀσερνικὸ λιβάνι.“
 Κι' ὄντεν τὸ λόγο κ' ἦλεγε δὲν τό ἔχε ἀποπωεμένο,
 Παύτ' ὁ Χριστὸς τῆ δάλασσαις καὶ τῆ βαραις φουρτίνας.
 Κ' ἐπῆγες κ' ἐβαφτίστηκε ἔς τὸν ἅγιον Κωσταντῖνο, 15
 Κ' ἐβγάλαν τότε Θόδωρο καὶ τὸ παιδὶν του Γιώργη
 Καὶ τ' ἄλλο τὸ μικρότερο ἐβγάλανε Μανόηλη,
 Καὶ τὴ γυναῖκαν του Μαριώ.

117.

Τὰ τρία ὄρφανὰ καὶ τὸ Ξεριό.

Τρία ὄρφανὰ κινήσανε εἰς τὸ Ξεριὸ νὰ πᾶνε
 Κ' ἠλέγανε τῆ μάνας των εὐκὴ νὰ τῶνε δώση·

116. 13 ἀποπωεμένο d. h. ἀποπειωμένο (εἰπεῖν, vgl. 18. 65) gesagt.

— Δό μας, μανοῦλα, τὴν εὐκὴ εἰς τὸ Ψερίδ νὰ πᾶμε.
 — Γιὰ δροῖκα τὰ τὰ πελελὰ λόγια ποῦ μοῦ τὰ λένε,
 Νὰ πᾶ τὰ φάη τὸ Ψερίδ, νὰ τὰ βουφήξῃ ὁ δράκος. 5
 — Δό μας μανοῦλα τὴν εὐκὴ εἰς τὸ Ψερίδ νὰ πᾶμε.
 — Ὡσὰ δὲ βαγεστίζετε, ἀμέτε'ς τὴν εὐκὴ μου,
 Ἡ εὐκὴ μ' ἄς πχαίν' ὄμπρός ὄμπρός κ' ἐσεῖς ὀξαποπίσω. —
 Μπαίνουν κ' ἐπορπατούσανε πᾶνε καὶ δέν τὸ βρίστων,
 Καθίζουν νὰ ξεκουραστοῦν Ψωροῦν το καὶ προβαίνει. 10
 Σὰ δυὸ βουνά 'νι' οἱ νῶμοίν του, σὰν τὴ βροντ' ἢ φωνήν του,
 Σὰν τὴν ἀστραποχάλαξη εἶν' ἡ πορπατηξιάν του.
 Ἄρχετ' ὁ πρῶτος κ' ἔκλαιγε κι' ὁ μεσιακὸς καὶ τρέμει,
 Κι' ὁ ὕστερος καὶ τραγουδεῖ καὶ κάνει τὸ σταυρόν του·
 „Ἐλα εὐκὴ τῆ μάνας μου εἰς τὴ δεξιὰ μου μπάντα, 15
 Νὰ πιᾶσω τὴ σαῖτα μου, τὴν πλιὸ καλλίτερή μου,
 Νὰ θανατώσω τὸ Ψερίδ, ἀπούρχεται 'ς τὴ βρύσι.“

Ὁ Μικροκωσταντῖνος κ' ἡ μάγισσα.

Τέσσερ' ἀδερφάκια κι' ἄλλα τέσσερα
 Κι' ὁ Μικροκωσταντῖνος γίνοντ' ἐννια.
 Ὡς τὸν πόλεμον ἐπχαίναν κ' ἐπεινάσανε,
 Ἐκάτσανε νὰ φᾶνε κ' ἐδιψάσανε.
 Βρίστωνε πηγαδάκι κ' ἦτο χιλιῶν ὄργυιῶ, 5
 Βρίστων κι' ἀλυσιδάκι χιλιῶ πεντακοσιῶ.
 Καὶ κάνουν τὰ σκραφνάκια ποιός των νὰ κατεβῆ
 Καὶ πέφτει τὸ σκραφνάκι τοῦ Μικροκωσταντῆ.
 Λέ'· „Δέσετέ μ', ἀδέρφια, κ' ἐγὼ θὰ κατεβῶ,
 Ἐγὼ θὰ σᾶς τὸ σύρω τὸ δροσερὸ νερό.“ 10
 Μηδὲ κι' ὄργυιὰ κατεβῆ μηδὲ καὶ πιθαμῆ,
 Κ' ὕστερα τῶν φωνιάζει ἀπάνω ν' ἀνεβῆ.
 Λέ'· „Συρετέ μ' ἀδέρφια, νερὸ γὰρ δὲ θωρῶ,
 Σαφῆς αἷμα μου δείχνει κ' εἶνε πῶλλὸ θολό.
 Πάρετε τ' ἄρματά μου καὶ μοιραστήτέ τα, 15

Μὴν πῆτε τσῆ καλῆς μου πῶς ἐγὼ πνίγηκα,
 Μὰ πέτε τσῆ καλῆς μου πῶς ἐμαγεύτηκα,
 Κ' ἐπῆρα μαγιοποῦλα, μιᾶς μάγισσας παιδί,
 Ἄποῦ μαγεύγει τ' ἄστρον καὶ τὸν οὐρανό,
 Κ' ἐμάγψε κ' ἐμένα καὶ δὲ γαγέρνω μπλιό.“ 20

Ἡ μπιστὴ γυναικοῦλα.

Θωρεῖς τὰ κυπάρισσια, ἀποῦνε περακέ;
 Ἐκειά 'νε μοναστήρια καὶ πᾶν ἡ κοπελιάς.
 Πάγω κ' ἐγὼ τὸ ξένο, γιὰ νὰ λουτροηδῶ,
 Νὰ κάμω τὸ σταυρό μου σὰν πᾶσα Χριστιανός.
 Κ' εἰς τ' ἀναντράνισμά μου δωρῶ μιὰν κοπελιά, 5
 Κ' ἔκανε τὸ σταυρόν τση κ' ἔλαμπ' ἡ γι ἐκκλησιά.
 Ῥωτῶ τὰ δασκαλάκια — Ἦ ποῦ 'ν' ἡ κοπελιά;
 — Ἄπο παδὰ κοντά 'νε ἀποῦ τῆ γειτονιά,
 Κ' ἔχει καὶ γέρον ἄντρα, κρῖμα 'ς τὴν κοπελιά! —
 — Φαρμάκεψε τὸ γέρο καὶ πάρ' ἐμέ τὸ νιό, 10
 Νὰ σὲ ταῖζω μέλι νὰ σὲ γλυκοφιλῶ.
 — Δέν τότε φαρμακεύγω, γιὰτὶ τὸν ἀγαπῶ,
 Μικρὴ μικρὴ μ' ἐπῆρε σὰ δώδεκα χρονῶ,
 Καὶ μὲ βαγιοκλαδίξει σὰν τὸ βασιλικό. —

Τὸ κουράδι τῶν ἐννιά ἀδερφῶ.

Εἰς τοῦ βασάρμου τὰ νερὰ χρουσὸ δενδρὸν ἐβγήκε
 Κ' εἰς τὴ σκενιάδα τοῦ δεντροῦ σφαχτά 'νε σταλισμένα
 Καὶ Σφακιανοὶ περνούσανε στέκουν καὶ τὰ δωροῦνε.

119. 9 καὶ τέσσερα παιδιά. — 14 Καὶ μ' ἐβαγιοκλαδίξει.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

„Γιὰ ἰδέ σφαχτά, γιὰ ἰδέ κριγίους, γιὰ ἰδ' ἕμορφους μπρο-
στάρους,

Γιὰ ἰδέ κουδούνιαν τὰ φοροῦν, ἀσημογανωμένα, 5
Γιὰ ἰδέ βοσκοῖν τὰ βλέπουσιν, ἀσημαρματωμένοι·
Δέν ἔν' εὐτάν τῷ Σφακιανῷ μηδὲ καὶ τῷ Ῥακκιώτῳ,
Μόν' ἔνεν τῶν ἐννι' ἀδερφῶν τῶν ἀναγυρισμένῳ,
Ποῦ ἔν' οἱ τρεῖς γραμματικοὶ κ' οἱ πέντε καπστάνιοι,
Τὸ Γιάννην τὸ καρὸν παιδὶν ἔχουσιν τυροκόμον, 10
Ν' ἀρμέγη, νὰ τυροκομᾷ καὶ νὰ στεεροχωρίζη.
Ὶ τὸ ἴνα βουνὸν τυροκομᾷ καὶ ἴς τ' ἄρρον ἀναδένει
Καὶ ἴς τ' ἄρρο χύνει τὸ χουμᾷ νὰ μὴν πιγιοῦν τ' ἀρνιαν του,
Τ' ἀρνια καὶ τ' ἀρνομάντριαν του, τὰ στεεροπρόβατάν του.“

121.

Ἡ μαραμμένη μηλιά.

Ἐνας παποῦς καλόγερος, ἕναν καλογεράκι,
Εἶχε γίδια καὶ πρόβατα σὰ δώδεκα χιλιάδες,
Εἶχε καὶ μύλους δώδεκα κ' ἀλέθανε μὲ γάλα,
Κ' εἰς τοῦ γαλάτου τὸν ἀφρὸ πλύνουνε τῶν κοράσια·
Κ' ἡ μιά ἴπλυνε μεταξωτὰ κ' ἡ γι' ἄλλη βελουδένια 5
Κ' ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη ἔπλυνε ματωμένα.
Κ' ἡ γι' ἄλλαις τὴν ἀναρωτοῦν· — Ἰντὰ ἴν' τὰ ματωμένα;
— Ἰὸν ἀδερφό μου σφάζανε ἴς τὰ γόνατά μ' ἀπάνω·
Τρεῖς μαχαιριαῖς τοῦ παίζανε, τρεῖς ποταμοὶ κινήσαν,
Ἐο γεῖς πᾶ ἀνατολικά κ' ἄλλος πάει τὴ δύσι 10
Κι' ὁ τρίτος ὁ καλλίτερος περβόλι νὰ ποτίση.
Κι' ἀνάμεσα τοῦ ποταμοῦ μηλιά ἴνε μαραμμένη.
— Τί ἴχεις μηλιά καὶ ψήγῃσαι καὶ κιτρινοφυλιάζεις;
Μπάς καὶ σοῦ λείφτηκε νερὸ γῆ μπάς καὶ δὲ σ' ἐσκάψαν;
— Μήτε νερὸ μοῦ λείφτηκε κ' ἐσκάψασί με κιάλας· 15
Ἄντρογγυνο βλόγησανε ἴς τὴ κλώνους μ' ἀποκάτω,

Κ' ἐμνάξανε 'ς τσῆ κλώνους μου νά μὴ ξεχωριστοῦνε
Κ' ἐδὰ ξεχωριστήκανε. —

Nach dem Verse 12 schliessen Andere folgenderweise:

Μὰ τὸ περβόλ' ἦτον πολὺ καὶ τὸ νερό 'το λῆγο,
Πιάνου στερνιάζουν τὸ νερό, ποτίζου τὸ περβόλι.
Κι' ἀπῆς τ' ἀποποτίσανε καδίζουνε νά φᾶνε,
Καδίζουνε γιὰ νά γευτοῦν καὶ γιὰ νά γιωματάρουν, 15
Θωροῦν τὸ Χάρο κ' ἔστεκε 'ς τοῦ περβολιοῦ τὸν τοῖχο·
— Κόπιασε Χάρο νά γευτῆς, κόπια νά γιωματάρης.
— Δέν ἦρδα γὼ γιὰ νά γευτῶ μηδὲ νά γιωματάρω,
Μόνο μου μνηυτέψανε μιὰν κοπελιά νά πάρω.
— Ἄφης με Χάρο νά χαρῶ τούταις τσῆ τρεῖς ἡμέραις 20
Νά καίω κόκκινα κεριά καὶ πράσιναις λαμπάδες. —

122.

Ὁ Προσφύρης.

Μιὰν καλογηρὰ κοιλιοπονᾶ χρόνο καὶ πέντε μῆνες
Νά κάμ' ὑγιὸ τὸν Πρόσφυρο, τὸν ἄντρα τοῦ πολέμου.
Τὴν πρώτη ζώστη τὸ σπαδί, τὴν ἄλλη τὸ κοντάρι,
Τὴν ἄλλη τῶν ἐζήτηξε νά βρῆ ψωμί νά φάη,
Τὴν ἄλλην ἐκαυκήστηκε πῶς ἄντρα δὲ φοβᾶται, 5
Μηδὲ τὸ Γιάννη τὸν ντελῆ μηδὲ τὸ Νικηφόρο
Μηδὲ τὸν πρῶτον Πρόσφυρο, ποῦτρεμ' ἡ γῆς κι' ὁ κόσμος.
Κι' ὁ βασιλιάς ὡς τ' ἄκουσε πολὺ τοῦ κακοφάνη,
Βάνει τ' ἀσκέρι πῆγαινε, πάει τῆ στρατά στρατά.
Ὁ πρῶτος ποῦ τ' ἀπάντηξε ἦτον ὁ Προσφύρης· 10
— Ἔμωρὲ σὺ ψηλοβοσκέ, δεῖξέ μας τὸν Προσφύρη.
— Στυλωστέτὲ μου τὰ αἰγῆς μου καὶ ἐγὼ σᾶς τότε δείχνω. —

122. 1 δυὸ χρόνους πέντε μῆνες.

Στύλόνουέν του τσ' αἰγές του καί στυλωμὸ δέν ἔχουν,
 Παίξει κ' ἐκεῖνος μιὰ σφυριά κ' εὐτὸς τσῆ πρεμαζόνει.
 — Ἐγῶμαι κι' ὁ ψηλοβοσκός, ἐγῶμαι κι' ὁ Προσφύρης, 15
 Ἐγῶμ' ἀποῦ καυκήστηκα πῶς ἄντρα δέ φοβοῦμαι,
 Μηδέ τὸ Γιάννη τὸν ντελῆ μηδέ τὸν Νικηφόρο
 Μηδέ τὸν πρῶτον Πρόσφυρο, ποῦτρεμ' ἡ γῆς κι' ὁ κόσμος.“

Πιάνουν μπισταγκωνίζουν τὸν ἔς τῆ μέση τότε βάνουν,
 Ἐράφτουνε τ' ἄμματάκιαν του με τριῶ λογιῶ μετάξι, 20
 Χέρια καὶ πόδια δένουνε μ' ὀχτῶ λογι' ἄλυσίδες.
 „Σ οὐλον τὸν κόσμ' ἄμετε με κ' ὕστερα ἔς τσ' ἀδερφή μου,
 Εἰς τσ' ἀδερφή μου τσῆ Καλῆς ἐκεῖ μ' ὕστεραμέτε.“
 Κ' ἐκεῖνοι ἔς τὸ πεισματικὸ ἐκεῖ τὸν πρωτοπήγαν.
 „Δέ σοῦ ἴπα γώ, ἔδερφάκι μου, νὰ μὴν πολυπαινᾶσαι, 25
 Γιατ' εἶναι κι' ἄλλοι ἄρχοντες καὶ κι' ἄλλα παλληκάρια;
 Κόρδισε τ' ἄμματάκια σου νὰ σπάσης τὸ μετάξι,
 Χέρια καὶ πόδια κόρδισε νὰ σπάσης τσ' ἄλυσίδες,
 Νὰ πιάσης τὸ σπαῖδάκι σου, τ' ἄγιοκωσταντινάτο,
 Νὰ ἴδουν οἱ Φράγκοι, τὰ σκυλιά, πῶς εἶν' τὰ παλληκάρια.“ 30
 Ἐκόρδισε τ' ἄμματάκιαν του κ' ἔσπασε τὸ μετάξι,
 Χέρια καὶ πόδια κόρδισε κ' ἔσπασε τσ' ἄλυσίδες.
 Ἐ τὸ ἔμπα χιλίους ἔκοψε ἔς τὸ ἔβγα δυὸ χιλιάδες,
 Κι' ὥστε νὰ στριφογυριστῆ δέν ἠύρηκε νὰ κόψη,
 Κι' ἡ γι ἀδερφήν του ἡ Καλὴ ἔκανε τὸ σεῖρι. 35

Τ' ὄνειρο.

Ἐνα ὄνειρο νειρεύτηκα κ' ἦῶελα νὰ σᾶς τό ἴπα·
 Ἐνα περὶ μ' ἐπάτησε ἔς τὸ στῆθος καὶ ἔς τὸ στόμα·
 Κι' ἀπήτης καὶ μ' ἐπάτησε με πιάν' ἀποῦ τῆ χέρα,
 Ἐ τὸν Νάδη περπατούσαμε μιὰν Παρασκῆ οὐλ' ἡμέρα.
 Ὅρη βουὰ περάσαμε καὶ χαμηλά λαγκάδια 5
 Καὶ ποταμούς ἀπέραστους με τὰ νερά κρουστάλλια.

Κι' ἀπήτης κ' ἐπεράσαμε καθίσαιμ' ἕνα λίγο,
 Κ' ἐγ' ἀφορμὴ τοῦ γύρευγα τοῦ Χάρο νὰ τοῦ φύγω.
 — Πέ μου, νὰ ζήσης Χάροντα, νὰ ζήσ' ἡ γι ἀφεδιά σου,
 'Σέ ποιὸν τόπο θενὰ μὲ πᾶς κκι ποῦ 'ν' ἡ κατοικιά σου; 10
 — 'Σ τὸν τόπο τῶν ἀμαρτωλῶ, ἐκεῖ θενὰ σέ πάγω,
 Κ' εἰς τὸν ἀμετάγαερτο νᾶχης καῦμὸ μεγάλο. —
 Καὶ παίρνει με καὶ πάει με 'ς ἕνα μεγάλο σπήλῃο,
 Ποῦτونه μέσα σκοτεινός, δὲν τοῦ 'δουδεν ὁ ἥλιος.
 Κ' ἐκεῖ γροικῶ καὶ τσῆ νεκρούς κ' ἠλέγαν οἱ καῦμένοι· 15
 „Παιδιὰ κι' ὡς πότες θᾶμεστα 'ς τὸ σκότος φυλαμμένοι;
 Παιδιὰ καὶ νὰ τὸ ἰδοῦμε μπλιὸ τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέρα,
 Τὸν ἥλιον ἀποῦ τσ' ὀρανοῦς, τὸ δροσερὸν ἀέρα;
 Τοῦτος ὁ κόσμος εἶν' κακός, γιὰτι δὲ ξημερώνει,
 Γιὰτι δὲν κρᾶζει πετεινός, δὲν κηλαῖδεῖ τ' ἀηδόνι. 20
 Μ' ἀπάνω κόσμος εἶν' καλός, γιὰτ' ἔχει πρασινάδες,
 Κι' ὁ ἥλιος τὸ ταχὺ ἄπου βγῆ χτυπᾷ εἰς τσῆ μαδάραις.“
 — 'Ο κάτω κόσμος νᾶτνε ὡσάν καὶ τὸν ἀπάνω
 "Ἦθελε νὰ παρακαλῶ νᾶχε γοργαποθᾶνω. —

Ἡ παρακάλεσι τσῆ κόρης.

'Εκεῖ ἄπου σμίγουν οἱ καιροὶ κι' ἀποκατασταλάσσουν,
 'Εκεῖ πύργος ἐχτίστηκε, πύργος ἐδεμελιώθη,
 Πύργος καὶ σιδερόπυργος καὶ μαρμαροχτισμένος,
 Καὶ μέσα κόρη κάθεται καὶ τὸ φιλὶ ζυγίζει, 5
 Ζυγίζει, καμπανίζει το, τοῦ ναύληρου τοῦ δίδει
 Καὶ πέφτει καὶ πολὺ ριτζᾶ εἰς τὸν κἀραβοκύρη·
 „Περικαλῶ σε ναύληρε κ' ἐσέ κἀραβοκύρη,
 Μὴ δόστε τοῦ πολυαγαπῶ βαρὺ κουπί νὰ λάμνη.“

Τὸ προδομένο φιλή.

Ἐγὼ περῶ καὶ δὲ μιῶ κ' ἡ κόρη χαιρετᾷ με·
 — Ποῦ πάεις ψεύτη τοῦ φιλοῦ καὶ κομπωτῆ τσ' ἀγάπης;
 — Σὰν ἤμουν ψεύτης τοῦ φιλοῦ καὶ κομπωτῆς τσ' ἀγάπης,
 Γιαῖντά ἴδωκες τ' ἀχεῖλί σου κ' ἐγλυκοφλησά το;
 — Ἄν τό ἴδωκα τ' ἀχεῖλί μου κ' ἐγλυκοφλησές το, 5
 Νύχτά ἴτον, ποιὸς μᾶς ἔβλεπε κι' αὐγή, ποιὸς μᾶς ἐδώριε;
 — Τ' ἀχεῖλί σ' ὄντ' ἐφλησα ἔβαψε τὸ δικό μου,
 Μὲ τὸ μαντύλι τό ἴσπρα κ' ἔβαψε τὸ μαντύλι,
 Καὶ τὸ μαντύλι ἔπλυνα μέσα ἔς ὄρη ποτάμι,
 Καὶ τὸ ποτάμι πήγαινε ἔς ὄρη περιβολάκι, 10
 Ἄποῦχε δέντρ' ἀρίφνητα, μηλιαῖς καὶ κυπαρίσσια·
 Ποτίξ' ἀποποτίζει τα, χύνεται ἔς τὸ θαλάσσι.
 Ἰὰ δέντρη ἐσωπάσανε, μηλιαῖς καὶ κυπαρίσσια,
 Μὰ τὸ θαλάσσι φύσηξε τοῦ ναύτη τὸ φιλή μας,
 Κι' ὁ ναύτης τὸ διαλάλησε ἔς οὐλὴν τὴν αἰκουμένη. — 15

Ἡ λυγερὴ προδομένη.

Ποιὸς εἶδεν ἥλιο τὴν αὐγή κι' ἄστρον τὸ μεσημέρι;
 Ποιὸς εἶδε κόρην ὄμορφη ἔς τ' ἄλογο καρβαλάρη,
 Νὰ σφιχτοζώνετ' ἄρματα καὶ νὰ φορῆ λουρίσκο,
 Καὶ νὰ βρωτᾷ καὶ τσὴ βοσκούς ποῦ διάγουνε περδύια;
 Ἐγὼ εἶδα ἥλιο τὴν αὐγή κι' ἄστρον τὸ μεσημέρι 5
 Κ' εἶδα καὶ κόρην ὄμορφη ἔς τ' ἄλογο καρβαλάρη,
 Νὰ σφιχτοζώνετ' ἄρματα καὶ νὰ φορῆ λουρίσκο
 Καὶ νὰ βρωτᾷ καὶ τσὴ βοσκούς ποῦ διάγουνε περδύια.
 „Θωρεῖς ἐκείνην τὴν κορφή, τὴν ἄλλη τὴν παρέκει,
 Ἄποῦχει ἀντάρα ἔς τὴν κορφή καὶ καταχνιά ἔς τὴ μέση; 10

Ἐκεῖ ἀποπίσω διάγουνε λαγούδια καὶ περδίκια.“
 Δέ λέ' ἡ σκύλ' ἡ λυγερὴ μακρυὰ ἔνε κι' ἄς γυρίσω,
 Μὰ λέ' ἡ σκύλ' ἡ λυγερὴ κοντά ἔνε καὶ τὰ φτάξω.
 Παίξει βιτσιὰ τοῦ μαύρου του κι' εἰς τὰ βουν' ἀνεβαίνει
 Θωρεῖ τὸν κάμπο κι' ἔγμε Σαρακηνοὺς καὶ Μώρους. 15
 Δέ λέ' ἡ σκύλα ἡ ἄνομη πολλ' εἶνε κι' ἄς γυρίσω,
 Μὰ λέ' ἡ σκύλα ἡ ἄνομη λίγ' εἶνε κι' ἄς κατέβω.
 Τὸ μαῦρόν τση συχνορωτᾶ καὶ διπλοπαρεγγένει·
 — Ὕ τὸν πόλεμο τὰ μποῦμ' ἐδὰ κι' ὀπίσω νὰ μέ φέρης.
 — Βάλε μου γίγλαις δώδεκα κι' ἀπανωγίγλια δέκα, 20
 Δέσε τὸ κεφαλάκι σου μὴν τραλιστ' ὁ μυαλός σου. —
 Βάνει του γίγλαις δώδεκα κι' ἀπανωγίγλια δέκα,
 Δένει τὸ κεφαλάκιν τση μὴν τραλιστ' ὁ μυαλός τση.
 Παίξει τοῦ μαύρου τση βιτσιὰ ἔς τὸν κάμπο κατεβαίνει.
 Ὕ τὸ ἔμπα χίλιους ἔκοψε ἔς τὸ ἔβγα δυὸ χιλιάδες, 25
 Ὕ τ' ἄλλον τση στριφογύρισμα ἔσπασε τὸ λουρίν τση,
 Κι' ἄνοιξε τ' ἄστηθᾶκιν τση κι' ἔδειξε τὸ βυζίν τση·
 Σαρακηνὸς τὴ βίγλισε ἔπο ριζιμιὸ χαράκι·
 „Παιδιὰ καὶ μὴ δειλιάσετε, παιδιὰ μὴ φοβηθῆτε,
 Κοράσιο κάνει πόλεμο, μ' ἀντροῦς πάταχο βγάνει.“ 30
 Καὶ παίρνει τὴν ὁ μαῦρός τση ἔς τ' αἶ Γιωργιὸ τὴ φέρνει,
 Τὸν αἶ Γιώργη προσκυνᾷ, τ' αἶ Γιωργιὸ φωνάζει·
 „Αἶ μου Γεώργ' ἀφέντη μου, χῶσέ με τὸ κοράσιο,
 Νὰ φέρν' ὀκάδες τὸ κερί κι' ὀκάδες τὸ λιβάνι
 Καὶ μέ τ' ἀλογομπέγρια νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι.“ 35
 Τὸ μάρμαρο ἐσήκωσε, βάνει τὴν ἀποκάτω,
 Καὶ λείει τση νὰ μὴ μιλή, ἄς τάξη πῶς κοιμᾶται.
 Μέ λίγην ὥρα ἔφταξε κείνος ποῦ τὴ ζιγόνει·
 „Αἶ μου Γιώργη νὰ μοῦ πῆς ποῦ εἶνε τὸ κοράσιο,
 Νὰ φέρν' ὀκάδες τὸ κερί γομάρια τὸ λιβάνι, 40
 Μέ τὰ караβοκάτερρα νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι;“
 Καὶ μέ τὸ στόμα τοῦ ἔλεγε· „Δέν εἶδα γὼ κοράσιο“
 Μὰ μέ τὸ νάτο τοῦ ἔδειχνε — „ἔς τὸ μάρμαρ' ἀποκάτω“ —
 Τὸ μάρμαρο ἐσήκωσε, βρῖσκει τὴν ἀποκάτω·

Ἄρχετ' ἡ κόρη κ' ἔκλαιγε τὸν ἅγιον ἐβλαστήμα· 45
 „Ποιὸς εἶδε τέτοιοι ἅγιο σὰν καὶ τὸν αἰ Γιώργη;
 Ἄγιε μ', ἄγιονορίτη μου, καὶ νὰ παντερημιάσης,
 Παπᾶς νὰ μὴ σὲ λουτρουγᾶ νὰ πέσης νὰ χαλάσης·
 Νὰ σὲ ἴδω κοῦρτα τῶν ἀρνιῶ, σταλίστρα τῶν προβάτω
 Καὶ 'ς τὰ καμπαναράκια σου ἡ κόλτη τῶν κοράκω.“ 50

127.

Ὁ ἐρχομὸς τ' ἀγαπητικοῦ.

Πίνω το μάνα τὸ κρασί, πίνω το νὰ μεθύσω
 Νὰ μ' εὔρ' ἡ νύχτα κ' ἡ γι αὐγὴ 'ς τὸ ἀγάπης μου τὴν πόρτα.
 Ἦπια κ' ἔψές κ' εὔρέθηκα 'ς τὴν πόρτα τῆς καλῆς μου,
 Βρίστω τὴν πόρτα σφαλιχτὴ καὶ τὰ κλειδιὰ παρμένα 5
 Καὶ τὰ πορτοπαράδωρα σφιχτὰ περατωμένα.
 Σκύφτω φιλῶ τὴν κλειδονὰ ἀντὶς ὀγιά τὴν κόρη·
 — Ἄνοιξε πόρτα τῆς ξαθῆς, πόρτα τῆς μαυρομάτας
 Πόρτα τῆς γαϊτανόφρουδης, τὸ ἀλυσιδοπλεμμένης.
 — Ποιὸς εἶσ' ἐσὺ καὶ πῶς σὲ λέν καὶ θὰ σ' ἀνοίξω νᾶμπης;
 — Ἐγὼμ' ὁ τίς κ' ὁ τάδε τις κ' ἐκεῖνος ἀποῦ ξέρεις, 10
 Ἐγὼμ' ἀποῦ σοῦ τᾶστεϊλα τὰ ῥόδα 'ς τὸ μαντύλι;
 Τὰ ῥόδα, τὰ δαμάσκηνα καὶ τὸ γλυκὺ σταφύλι.
 — Τοῦταν τὰ λόγια ξέρεις τα γ' ἡ γειτονιὰ σοῦ τὰ 'πε;
 Πέ μου σημάδια τῆς αὐλῆς νὰ γείρω νὰ σ' ἀνοίξω.
 — Ἐχεις μηλιά 'ς τὴν πόρτα σου καὶ κλῆμα 'ς τὴν αὐλή σου, 15
 Κάνει σταφύλι βαζακί, κάνει κρασί μωσκάτο,
 Κι' ὅποιος τὸ πιῆ μαραίνεται καὶ πάλ' ἀναζητᾶ το.“
 Ψώματα λές μαριόλου γιέ κ' ἡ γειτονιὰ σοῦ τὰ 'πε·
 Πέ μου σημάδια τοῦ σπιδιοῦ ν' ἀνοίξω νᾶμπης μέσα
 — Χρουσῆ καντῆλα κρέμεται 'ς τὴ μέση τοῦ σπιδιοῦ σου, 20
 Καὶ φέγγει σου καὶ γδύνεσαι καὶ στρώνεις καὶ κοιμᾶσαι.
 — Ψώματα λές μαριόλου γιέ κ' ἡ γειτονιὰ σοῦ τὰ 'πε·

Πέ μου σημάδια τοῦ κορμιού ν' ἀνοίξω νάμπης μέσα.
 — Ἐχεις ἐλήτ' ἐς τὸ μάγουλο κ' ἐλήτ' ἐς τὴν ἀμασκάλη
 Κι' ἀνάμεσα ἐς τὸ δυὸ βυζιά τ' ἄστρον καὶ τὸ φεγγάρι. — 25
 — „Σκλάβαις ἀμέτ' ἀνοίξετε τοῦ ξένου νάμπη μέσα,
 Κ' ἐσεῖς ἢ βάγιας στρώσετε τὴ νυφικὴ μας κλίνη.“ —
 Ἐτρία στρώματα βράϊσαν ὡς νὰ χαράξ' ἡ ἡμέρα,
 Κι' ἄλλα τρία βράϊσανε ὥστε νὰ βγῆ ὁ ἥλιος.
 „Χριστὲ μὴν κράξ' ὁ πετεινὸς καὶ μὴ χαράξ' ἡ ἡμέρα, 30
 Γιατ' ἔχω ἐς τὴν ἀγκάλη μου τὴν ἄσπρη περιστέρα.“

Τὸ μοναστήρι κ' ἡ βασιλιοπούλα.

Πάνω ἐς τὴν ἄκρη τ' ὄρανοῦ, ἐς τὴν τέλειωσι τοῦ κόσμου,
 Μοναστηράκι ἔχτιζεν ἡ Παναγιὰ Παρθένος.
 Οὐδ' οἱ γι ἀγγέλοι κουβαλοῦν κ' οἱ γι ἀποστόλοι χτίζουν.
 Ποῦ τ' ὄρος παίρνουν τὸ νερὸ ποῦ τὴν Ἄξιά τὸ χῶμα,
 Καὶ ἐς τὴν Κωνσταντινόπολι κάνουν τὰ κεραμίδια. 5
 Ἀπήτης κι' ἀποχτίσαν το κινοῦν καὶ διαλαλοῦσι·
 „Ποιὸς δὲνὰ μπῆ καὶ ποιὸς δὰ βγῆ καὶ ποιὸς δὰ προσ-
 κυνήση,
 Καὶ ποιὸς δὰ πάρ' ἀντίντερο νὰ μὴ γραδ' ἡ ποδιάν του;“
 Βασιλιοπούλα τό γροικᾷ ἀπὸ ψηλὸ πελάτι.
 „Ἐγὼ δὰ μπῶ, ἐγὼ δὰ βγῶ, ἐγὼ δὰ προσκυνήσω, 10
 Ἐγὼ δὰ πάρ' ἀντίντερο νὰ μὴ γραδ' ἡ ποδιά μου.“
 Ἀπήτης κ' ἐπροσκύνησεν ἐπιάσαν κ' ἐχορεύγαν,
 Καὶ βασιλιόπουλο περνᾷ ποῦ τὴ δεξιάν τση μπάντα·
 „Ἄλλοι μὴν ἤμου βασιλιάς, ἄλλοι μὴν ἤμου ρήγας,
 Καὶ νάπιανα νὰ χόρευγα μὲ τὴ βασιλιοπούλα!“ 15
 Κ' ἐκεῖν' ὡς ἦτο φρόνιμη φρόνιμ' ἀπηλοήθη·
 „Κόπιας' ἀφέντη βασιλιά μαζί μου νὰ χορέψης,
 Νὰ γγίξουν τὰ δαχτύλια σου μαζί μὲ τὰ δικά μου,
 Μ' ἀλήθει, ἀφέντη βασιλιά, μὴν πιάσης τὰ βυζιά μου.“

Ἡ δολερὴ ἀγαπητικὴ.

Ἐναν καράβι ξακουστὸ ἐπόρισε ἔς τὸ κροῦσος,
 Μηδὲ πολλὰ μικρὸ ἔτονε μηδὲ πολλὰ μεγάλο·
 Χιλίῳ πεντακοσιῷ πηχῷ κ' εἶχε καὶ χίλιους μέσα.
 Τὰ γυρογιάλια πορπατεῖ τῇ θάλασσα γυρῶζει,
 Κι' ὁμορφονὸν ἐσκλάβωσεν ὀψὲς τὸ μεσημέρι. 5
 Μάνα δὲν ἔχει νὰ τὸν κλαῖ, κύρη νὰ τὸν λυπᾶται,
 Μηδ' ἀδερφὸ μηδ' ἀδερφή νὰ τὸν ψυχοπονᾶται.
 Μᾶχει παλῆ' ἀγαπητικιά, κ' ἐκείνη τὸν λυπᾶται.
 Χίλια δούδει νὰ τόνε ἰδῆ, χίλια νὰ τοῦ μιλήσῃ
 Καὶ δυὸ χιλιάδες ξέχωρα νὰ τὸν γλυκοφιλήσῃ. 10
 Βάνει τὰ χίλια ἔς τὸν τζεβρέ καὶ τὸν τζεβρέ ἔς τ' ἀστῆδι,
 Καὶ παίρνει τὸ στρατὶ στρατὶ κ' εἰς τὸ καράβι φτάνει.
 Ἐπὶ μακρὰ τόνε θωρεῖ τὸν ναύληρο καὶ λέει·
 „Καραβοκύρη μ' ἀδερφέ καὶ ναύληρέ μ' ἀφέντη,
 Ὅμορφονιὸν ἐσκλάβωσες ὀψὲς τὸ μεσημέρι. 15
 Μάνα δὲν ἔχει νὰ τὸν κλαῖ, κύρη νὰ τὸν λυπᾶται,
 Μηδ' ἀδερφὸ μηδ' ἀδερφή νὰ τὸν ψυχοπονᾶται·
 Μᾶχει παλῆ' ἀγαπητικιά κ' ἐκείνη τὸν λυπᾶται.
 Χίλια δούδει νὰ τόνε ἰδῆ, χίλια νὰ τοῦ μιλήσῃ
 Καὶ δυὸ χιλιάδες ξέχωρα νὰ τὸν γλυκοφιλήσῃ, 20
 Βαστᾶ τὰ χίλια ἔς τὸν τζεβρέ καὶ τὸν τζεβρέ ἔς τ' ἀστῆδι.“
 Τότες ὁ νιὸς τῆς μίλησε πὸ μέσ' ἀποῦ τ' ἀμπάρι·
 „Ἄν ἔχῃς γρόσια τρῶγέ τα κι' ἄσπρα ξεφάντονέ τα·
 Μὰ σὰν τῆ ἰδῆς τὰ θάλασσα νὰ φυτευτῆ περβόλι,
 Ἐτοτσάς τὸ κάτεχε πῶς θὰ μὲ ξεσκλαβώσῃς.“ 25
 Ποτὲ ἄχνα δὲν ἔβγαλε τὸ δολερὸν τῆς στόμα
 Μόν' ἔδειξε κι' ἀπόδανε σὰν νᾶτονε ἔς τὸ στρώμα.

Τὰ κακὰ πεδερικά.

Θωρεῖς ἐκείνην τὴν κορφὴν τὴν πράσινη μαδάρα;
 Ἐκεῖ ἀποπίσω κάνουνε μιᾶς ὀρφανούλας γάμο·
 Χίλιοι τσῆ πχάινουν τὰ προικιά, χίλιοι καὶ δυὸ χιλιάδες.
 Καὶ τοῦ γαμπροῦ τὸ κάλεσμα ἦσαν ἑννιά χιλιάδες,
 Τσῆ νύφης δεκατέσσερις, σαφῆς μεγάλ' ἀρχόντοι. 5
 Ὡς τὴ μέση τῶνε σέρνουνε τὴ νύφη στολισμένη.
 Καὶ ἔς τὸ χεράκι τσῆ βαστᾶ ἕνα χρουσὸν πουλάκι.
 Δὲν ἐκηλαῖδε τὸ πουλί ὡς κηλαῖδοῦνε τ' ἄλλα,
 Μόνο κηλαῖδε κ' ἤλεγε τσῆ νύφης μυρολόγια·
 „Κόρη, ἐκεῖ ἄπου πᾶς ἐδὰ καλλιὰ ἔνε νὰ γαίρης· 10
 Πεδερικά ἔχεις κακὰ καὶ δὴ σὲ καταλύσουν.“
 Κ' ἡ πεδερά ἔτο ἔς τ' ὄβγορο, δωρεὶ τσῆ καὶ προβαίνουν·
 Διακόσι' εἶν' οἱ μαγέροι τσῆ κ' ἐξῆντα οἱ κοφτάδες.
 „Μαγέροι μαγερέψετε λαγούδια καὶ περδίκια,
 Ψῆστε καὶ τσῆ νύφης μου τρικέφαλον ὄφιδι. 15
 Τ' ὄφιδι νᾶν' ἀπὸ βουνό, νᾶνε φαρμακωμένο.“
 Πρώτη μπουκιὰ ἀπούφαγε ἦτον τὸ κεφαλάκι
 Κ' ἡ παραδευτεράτερη ἦτον τ' ὀραδάκι,
 Κ' ἡ τρίτη ἡ πρικότερη ἦτον τὸ μεσαλάκι.
 Ἡ πρώτη ἄφτει ἔς τὴν καρδιά κ' ἡ γι ἄλλη ἔς τὸ τζιγέρι 20
 Κ' ἡ τρίτ' ἡ πλιὸ φαρμακερὴ οὔλη τήνε μαραίνει.

130. 1 τὴν ἀποπισωδιὸν τσῆ; — 2 Ἐκεῖδὰ γάμος γίνεται μικρῆς
 καλογηροπούλας. — 3 Τρεῖς μῆνες γράφουν τὰ προικιά καὶ τέσσερις
 τὰ πέρνουν. — 12 Κι' ἡ πεδερά μπαινὸβγαίνει καὶ λείει τῷ μαγέρῳ· —
 14 νὰ φᾶ τοῦ γιοῦ μ' ὁ γάμος — 17 Πρ. μπ. ποῦ τσῆ ἄχε πολὺ
 πρικιά τσῆ φάνη, und gleich das folgende Ende:

Καὶ παίρνουν τὴν τὰ κλάύματα ἔς τσῆ πεδεράς τσῆ πάει.

— Προσερινὴ μου πεδερά, γερμένη,

Νερό, νὰ ξεφαρμακωθῶ ἡ ξένη.

20

— Προσερινὴ μου, νύφη μου, γερμένη,

Παίρνει την παραπόνεσι 'ς τῆ πεδερᾶς τῆ πάει·
 — ὦ πεδερὰ καὶ μάνα μου, δό μου νερό τῆ ξένης,
 Δό μου νερό τῆ ὀρφανῆς καὶ τῆ φαρμακωμένης.
 — Δέν ἔχομ' ἔδεπά νερό κι' ἄμε 'ς τοῦ πεδεροῦ σου. — 25
 Δένει τὰ χέριαν τῆ σταυρὸ πάει 'ς τοῦ πεδεροῦν τῆ·
 — ὦ πεδερὲ κι' ἀφέντη μου, δό μου νερό τῆ ξένης,
 Δό μου νερό τῆ ὀρφανῆς καὶ τῆ φαρμακωμένης.
 — Δέν ἔχομ' ἔδεπά νερό κι' ἄμε 'ς τῶν κουνιαδῶ σου. —
 Δένει τὰ χέριαν τῆ σταυρὸ 'ς τῶν κουνιαδῶν τῆ πάει· 30
 — Κουνιαδαὶς κι' ἀδερφάδαις μου, δόστε νερό τῆ ξένης,
 Δόστε νερό τῆ ὀρφανῆς καὶ τῆ φαρμακωμένης.
 — Δέν ἔχομ' ἔδεπά νερό κι' ἄμε 'ς τοῦ κύρ Γιαννάκη. —
 Δένει τὰ χέριαν σταυρὸ πάει 'ς τοῦ κύρ Γιαννάκη·
 — Ἄντρ' ἀποῦ μ' εὐλοῖ ᾄθης, δό μου νερό τῆ ξένης, 35
 Δό μου νερό τῆ ὀρφανῆς καὶ τῆ φαρμακωμένης.
 Τρακόσιους μπέμπει 'ς τῆ γιατροῦς καὶ χίλιους 'ς τὸ πηγάδι.
 Μ' ὥστε νὰ σύρουν τὸ νερό ἦτον ἀποδαμμένη,
 Κι' ὥστε νὰ φέρουν τῆ γιατροῦς τὴν εἶχαν καὶ δαμμένη.

Νερό δὲν εἶν' ἐπὰ νὰ πίνουν ξένοι. —
 Καὶ παίρνουν τὴν τὰ κλάῦματα 'ς τοῦ πεδεροῦν τῆ πάει·
 — Προσερινέ μου πεδερὲ, γερμένη,
 Νερό νὰ ξεφαρκωῶ ἡ ξένη. 25
 — Προσερινή μου νύφη μου, γερμένη,
 Νερό δὲν εἶν' ἐπὰ νὰ πίνουν ξένοι. —
 Καὶ παίρνουν τὴν τὰ κλάῦματα 'ς τοῦ Κωσταδιοῦν τῆ πάει·
 — Προσερινέ μου Κωσταδιό, χαρῶ σε,
 Νερό νὰ ξεφαρκωῶ μου δόσε. — 30
 Μπέμπει διακόσιους 'ς τῆ γιατροῦς κ' ἔξήντα 'ς τὸ πηγάδι,
 Μ' ὥστε νὰ φέρουν τῆ γιατροῦς ἦτον ξεψυχισμένη
 Κι' ὥστε νὰ φέρουν τὸ νερό τὴν εἶχαν καὶ δαμμένη.

Ὁ κυρτὸς ἔρωντας.

Ἀκούστω' ἐσεῖς φίλοι κ' ἐδικοί μου
 Νὰ σᾶζε πῶ τὴν παραπόνεσί μου·
 Νὰ σᾶζε πῶ τὸν πόνο μ' ὁ καϋμένος
 Γιὰ μιὰν ἀγάπ' ἀποῦμ' ἀπορπισμένος.
 Ἀποῦχα μιὰν ἀγάπη μπιστεμμένη, 5
 Ὅσ' τὰ φύλλα τῆ καρδιάς μου στερεμμένη.
 Μιὰν ταχινὴ τὴν εἶδα ἔς τὴν αὐλήν τση,
 Σταδῶρι καὶ πρεπειά ἔτον τὸ κορμίν τση.
 Παπούτσια καὶ καρτσόνια ἢ σκύλα φόριε,
 Καὶ μέσα τσ' ὁμορφιάς τση ποιὸς τῆ δῶριε; 10
 Καὶ ἡ ποδιά ποῦ φόριε εἶχε σύρμα
 Κ' ἔφεγγε σὰν τοῦ ἡλίου τὴν ἀχτίδα.
 Κ' ἐσίμωσα κοντὰ νὰ τῆ μιλήσω
 Καὶ ἐδᾶρρεψε πῶς δὰ τήνε φιλήσω.
 Ἄγρια φωνὴν τὴν ἔσυρεν ἡ σκύλα, 15
 Ἢι πέτραις ἐρραῖσαν καὶ τὰ ξύλα.
 Μπαίνω καθημερίζω καὶ τῆ λέω·
 — Δὲ μὲ λυπᾶσ' ἀγάπη μου νὰ κλαίω;
 Ἐνα φιλ' ἤρῳα γῶ γιὰ νὰ μοῦ δώσης,
 Κ' ἐμένα τὸ φτωχὸ νὰ λευτερώσης. 20
 — Γλήγορα νὰ μισέψης ἀπ' ὁμπρὸς μου,
 Μὴ βάλω νὰ σὲ δειρῆ ἀδερφός μου.
 — Δὲ μὲ λυπᾶσαι, πετροπέρδικά μου,
 Νὰ κλαίσινε τσ' ἀμμάδια τὰ δικά μου;
 — Δέω σου νὰ μισέψης δίχως λόγια, 25
 Μὴ βάλω νὰ σοῦ κόψουνε τὰ πόδια
 — Δυπήσου με, λιγνὸ μου κυπαρίσι,
 Ἴδὲ πῶς τ' ἀμματάκια μ' τρέχου βρούσι.
 — Δέω σου νὰ πηγαίνης ἔς τὴ δουλειά σου,
 Μὴ βάλω νὰ σοῦ σπάσουν τὰ πλευρά σου. — 30

'Σ τῇ στρατά ὅπου πᾶ ὁ νοῦς του βάνει·
 „Γιὰ ἰδέ τῇ λυγερῇ κακὸ μ' τὸ κάνει.“
 Τὰ γόνατάν του δέρνει μὲ τῇ πέτραις,
 Τὰ δάκρυάν του σφουγγίζει μὲ τῇ πέτσαις.
 Τὰ γόνατάν του δέρνει μὲ τὰ χέρια 35
 Καὶ τὴν καρδιάν του σφάζουσε μαχαίρια.
 „Ἀνάδεμά σε, κόρ', ἀνάδεμά σε,
 Ἄν πορπατῆς, ἂν στέκης κι' ἂν κοιμᾶσαι.
 Ὡς ἄψα τὸ κερὶ νὰ μοῦ τὸ σβύσης,
 Μέσα 'ς τῇ σκοτεινάγρα νὰ μ' ἀφήσης.“ 40
 Πάει 'ς τὸ σπῆτι, πέφτει λιγωμένος,
 Θαρρούσανε πῶς εἶν' ἀποδαμμένος.
 Κάνει σαράντα μέραις νὰ μιλήσῃ
 Κι' ἄλλαις σαραπέντε νὰ γυρίσῃ.
 Κι' ἀπάνω 'ς τῇ πενήντ' ἀναντρανῆζει, 45
 Τῇ μάνα καὶ τὸν κύρη δὲ γνωρίζει.
 Κι' ἀποκοτᾶ ὁ νὸς καὶ τῶνε λέει·
 „Μηνύσετε τσ' ἀγάπης μου νὰ κλαίῃ.
 Μηνύσετε τσ' ἀγάπης μου νὰ κλαίῃ
 Κι' ὄμορφα μυρολόγια νὰ μοῦ λέῃ. 50
 Ποιὸς δ'ὰ τήνε χαρῆ τὴν ὄμορφιάν τση
 Καὶ τὰ σγουροπλεμμένα τὰ μαλλιάν τση;
 Καὶ παρευτὺς ἐπῆγε τὸ μαντάτο,
 Κ' ἡ κόρη τὰ μαλλιάν τση ρίχνει κάτω.
 Καὶ παίρνει τῇ βαγίτσαις τση καὶ πάει, 55
 Βαστᾶ καὶ γιατρικὰ νὰ τόνε γιάνῃ.
 — Δέ μοῦ μιλεῖς γαρόφαλό μ' ἀφράτο,
 Πριχοῦ γυρίσ' ὁ κόσμος ἄνω κάτω;
 Δέ μοῦ μιλεῖς λιγνὸ μου κυπαρίσσι;
 Σήμερο ἢ καρδιά μου δ'ὰ βάλῃ. 60
 — Καλῶς τὴν τὴν μηλιά μου μὲ τὰ μῆλα,
 Μᾶκαψες τῇ καρδούλας μου τὰ φύλλα. —
 Κι' ὄντεν ἀλλάσσανε τὸ νιὸ 'ς στρώμα
 Ξεψύχα καὶ ἡ κόρη 'ς τὴν καριόλα.

Μαζὶ μαζὶ τὴν βάλαν 'ς ἓνα μνήμα,
'Ιδέ καυμὸς ἀποῦσαν κ' ἰδέ κρῖμα!

65

Ἦ γι Ὀβρηποῦλα.

Μιά σκόλη μιὰν ἡμέρα, ποῦτونه Κυριακή,
Πάγω νὰ σιργιανίσω κάτω 'ς τὴν Ὀβρηακή,
Βρίσκω μιὰν Ὀβρηποῦλα κ' ἦτονε μοναχὴ
Κ' ἐγδύνεντον ἡ σκύλα νὰ πάη νὰ λουστῆ.
'Εγδύνεντον ἡ σκύλα κ' ἔβγανε τὰ κομπιά 5
Κ' ἔφεγγε ὡς φέγγει ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν ὁμορφιά.
Τὸ χτέν' ἦτ' ἀσημένιο, τὸ τάσιν τση χρουσὸ
Κ' ἡ γοῦρνα μαρμαρένια μὲ τὸ χρουσὸν ἀητό.
Πριχοῦ νὰ τση μιλήσω καὶ δίχως νὰ τση πῶ
Μοῦ λέει μένα κελνη· — Καλῶς τὸν ἀγαπῶ 10
— 'Σὰ Ψέλης Ὀβρηποῦλα νὰ γένης Χριστιανή,
Νὰ λούγειςαι Σαββάτο ν' ἀλλάσσης Κυριακή.
Νὰ λούγειςαι Σαββάτο ν' ἀλλάσσης Κυριακή
Καὶ νὰ μεταλαβαίνης τὸ Πάσχα, τὴ Λαμπρῆ.
— Ἄ νὰ τὸ πῶ τση μάνας μ' κ' ἐκεῖν' ὁ τι μοῦ πῆ, 15
'Ετότες παλληκάρι σοῦ διδ' ἀπηλογῆ. —
— Μάνα μου, 'να Ῥωμηάκι, καὶ μὲ παρακάλει
Γιὰ νὰ μεταγυρίσω 'ς τὴν πίστι τὴν καλῆ.
Νὰ λούγωμαι Σαββάτο ν' ἀλλάσσω Κυριακή
Καὶ νὰ μεταλαβαίνω τὸ Πάσχα, τὴ Λαμπρῆ. 20
— Καλλιὰ νὰ σέ ἴδω, κόρη, 'ς τοῦ Τούρκου τὸ σπαδί,
Παρὰ τὸ λόγ' ἀποῦτες νὰ τόνε ξαναπῆς.
Κέρη, δὲν τὰ λυπᾶσαι τ' ἀδέρφια σου τὰ δυὸ
Κ' ἐμένα τὴν καυμένη ν' ἀφήσης 'ς ἐ καυμὸ;
— Μάνα, δὲν τὰ λυποῦμαι τ' ἀδέρφια μου τὰ δυὸ 25
Κ' ἐσένα ὃ σ' ἀφήσω εἰς ἐ βαρὺ καυμὸ. —

Ἡ Διαμάντω.

Τῇ Διαμάντω δ' ἄν ἀρχίσω
 Καὶ καρδιαῖς δ' ἄν σκανταλίσω.
 Τετρακόσια παλληκάρια
 Τσῆ Διαμάντως μπέμπουν γράμμα
 Κι' ἄλλα δεκατέσσερα 5
 Τοῦ κοσόλου ξέχωρα.
 „Χαιρετῶ σε, κόσολέ μου,
 Φίλε μου καὶ ἀδερφέ μου·
 Νὰ μοῦ μπέψῃς τὴ Διαμάντα,
 Κόρη σου, τὴ μαυρομμάτα, 10
 Νὰ σοῦ μπέψω τ' ἄλογό μου,
 Τὸ χρουσοχαλίναρό μου,
 Τὸ χρουσοχαλινωμένο,
 Τ' ἀργυροπεταλωμένο·
 Ἄπου μόν' τὰ πέταλάν του 15
 Ξαγοράζουν τὴν κεράν του.
 Κι' ἀνέν πῆς καὶ γιὰ τὴ σέλα,
 Ξαγοράζ' ἐμέ κ' ἐσένα.“
 — „Χαιρετῶ σε ἀδερφέ μου,
 Φίλε μου κι' ἀγαπητέ μου· 20
 Θὰ σοῦ μπέψω τὴ Διαμάντα,
 Κόρη μου, τὴ μαυρομμάτα.“ —
 Πᾶ ἢ μάναν τσ' ἢ μεγάλη,
 Μαῦρα μυρολόγια βγάνει.
 Πᾶ ἢ μάναν τσ' ἢ μικρή, 25
 Κ' ἔβγανε τ' ἀμμάδιαν τση.
 „Σῶπα μάνα μου μὴν κλαῖς,
 Μυρολόγια μὴ μοῦ λές.
 Τάξε δώδεκα κουρμπάνια
 Πῶς δ' ἄν μποῦνε 'ς τὴ φριγάδα. 30

Τὴν Παναγιὰ παρακαλῶ
 Νὰ πᾶ καὶ νᾶρῶ με καλό.“
 Τρίτη κάνουνσι πανιά
 Καὶ Τετράδη μπλιὸ φανειά.
 Κ' εἰς τὴ μέση τοῦ πελάγους 35
 Μπαρμπαρέσσοι τσὴ μπλοκάρουν.
 Ὡς ξερίζουν τ' ἀγγουράκια,
 Ἐξερρίζαν τὰ Φραγκάκια.
 Ὡς περνοῦν τὰ χελιδόνια
 Ἐπερνούσανε τὰ βόλια. 40
 Ποταμὸς τὸ αἷμα πέρνα
 Ἴπὸ τὰ πόδια μου κ' ἐμένα.
 Μπαρμπαρέσσοι τήνε πιάνουν
 Κ' εἰς τὴν Μπαρμπαριά τὴ βγάνουν.
 Ὡς τοῦ τελάλη τὴν πουλοῦσι 45
 Καὶ πολλοὶ δ' ἀ σκοτωδοῦσι.
 Πᾶνε λένε τοῦ πασᾶ·
 „Μιὰν κοπέλαν ἦρδ' ἐπά.
 Κ' ἔχει ἀχειλή μερτζανένια
 Στήδῃ μαργαριταρένια.“ 50
 Κι' ὁ πασᾶς ὡς τὸ μαδαίνει
 Μοναχὸς του κατεβαίνει.
 Πεὺ τὴ χέρα τήνε πιάνει
 Φράγκικα τσὴ βοζονάρει·
 — Πέ μου, κόρη, τὴ σειρά σου, 55
 Νὰ χαρῶ τὴν ἀφεδιά σου.
 — Ῥέν-ντ'—Ἐσπάνιο εἶμαι κόρη,
 Κ' οἱ μπαρμπάδες μού 'ν' κοσόλοι,
 Καὶ κιανεὶς σας μὴν ἀπλώση
 Ὡς τῶν κοσόλω τὴν ἐγγόνῃ. 60
 Ἐν το καὶ τ' ἀπόγραμμά μου
 Ἀποῦ τό 'χω 'ς τὰ μαλλιά μου. —

133. 34 φανειά (scil. μηδὲ φανειά) = γίνονται ἀφανεῖς.

— „Πάρε την εὐτύς κιαγά μου
 Ἄμε την εἰς τὸν ὄντᾶ μου.
 Ἄμε την ᾽ς τὴν κάμερά μου, 65
 Ἐκεῖ ἀποῦχω τὰ παιδιὰ μου.
 Τὸ ταῖνιν τση νὰ βγαίνη
 Ταχύ, ἀργὰ καὶ ὄντε δέλη.“ —
 Εἶχε καὶ τὸ δάσκαλόν τση
 Κ' ἦτονε ᾽ς τὸν ὄρισμόν τση. 70
 „Κάτσε γράψε τρεῖς γραφαῖς,
 Νὰ τση μπέσω ᾽ς τση Φραγκιαῖς.“
 Ἐπὶ τρεῖς μῆνες ξετρυποῦσι
 Ἡ γραφαῖς εἰς τοῦ κυροῦν τση.
 Ῥέν-ντ'—Ἐσπάνιος τὸ ἀναγνώδει, 75
 Ποῦ τὴν ἤψε τέσοια γνώσι!
 Ἄσπρος εἶνε καὶ μαυρίζει
 Κόκκινος καὶ κιτρινίζει.
 Κ' ἡ γυναῖκάν του τοῦ κάνει·
 — Τί ᾽ν' τση μούρης σου τὸ χάλι; 80
 — Δέ μπορῶ νὰ σᾶς τὸ χῶσω,
 Μόνο δᾶ τὸ φανερώσω·
 Ἐσπλαβῶσαν τὴ Διαμάντα,
 Τὴ ξαδῆ, τὴ μαυρομμάτα.
 „Παλληκάρι' ἀρματωδῆτε 85
 Καὶ ᾽ς τὴ Μπαρμπαριὰ βρεδῆτε“ —
 Δυὸ χιλιάδες παλληκάρια
 Μὲ σπαδιά καὶ μὲ κοντάρια,
 Μιὰ φριγάδα παλαμίζου
 Καὶ φλουριά τήνε γεμίζου. 90
 Ἐνας γέρος ψαρωμένος,
 Δυὸ σπαδιά ἔτονε ζωσμένος.
 Γράφουσι χαρδιά καὶ χάρτα
 Καὶ γυρεύου τὴ Διαμάντα.
 Μαύραις ἔχου τση μπαδιέραις 95
 Ἐ τὰ κατάρδια κρημασμέναις.

- Κι' ὁ πασᾶς στέκει 'ς τὸ φόρο
 Καὶ ἄωρει τὸ μαυροφόρο.
 Καὶ ἄωρει καπανταῖδες
 Μὲ μπερέταις, μὲ σκουφίδικαις. 100
 Καὶ διαβάζει καὶ τὴ χάρτα
 Καὶ γυρεύγουν τὴ Διαμάντα.
 — Καλῶς σ' ἤβραμε, πασᾶ,
 Μὲ τὴ χώραις σου τὸ ἔννιά.
 — ὦ καλῶς τὸν Ῥέν-ντ' Ἑσπάνιο 105
 Μὲ τ' ἀσκέρι τὸ μεγάλο.
 Ἐπαδά 'νε κ' ἢ Διαμάντα,
 Πούνε σὰν τὰ δυό μας μάδια.
 „Δέν προβαίνεις, μπρέ Διαμάντα,
 Μπρέ ξαῖῃ μπρέ μαυρομμάτα, 110
 Ἦώρα ποῦρῶν οἱ δικοὶ σου
 Καὶ ζῆτοῦν τὴν ἀπατή σου,
 Σήκω βάλε τὰ καλά σου,
 Τὰ χρουσᾶ καὶ τ' ἀργυρᾶ σου.“
 — Ὅχι, ἀφέντη μου, πασᾶ μου, 115
 Δὲ γελᾶς τὴν ἀφεδιά μου.
 — Μπρέ Διαμάντα μὴ φοβᾶσαι,
 Κύρης σου ἴδε καὶ ζητᾶ σε. —
 — Κόρη μου μικρή, Διαμάντα,
 ὦ ξαῖῃ καὶ μαυρομμάτα, 120
 Πέ μού το καὶ μὴν τραπῆς,
 Ἄν κατές ἀντροῦς φιλί.
 — Ὅχι ἀφέντη μου γλυκύ,
 Δέν κατῶ ἀντροῦς φιλί,
 Γιατ' εἶχα κερά καλή 125
 Κ' ἦτον καὶ τιμητικὴ. —
 Τὰ καπέλαν τῶνε βγάνουν,
 Ἦρεῖς μετάνοιαις τῶνε κάνουν.
 Καὶ τσικίγια τὰ γεμίζουν
 Ἦῶν ἀγάδω τὰ χαρίζουν. 130

Τῶν καντίνω τὰ μπαξίλια,
 Ἦσαν τούρκικα μπινίσια.
 Τοῦ μικροῦ τοῦ ταϊφᾶ
 Ἦσαν ἄσπρα λαχουριά.
 Κι' ἀποκεῖδες τήνε παίρνουν 135
 Ἐν τῇ Φραγκιά τήνε γαέρνουν.
 „ Παραδύρια ἀνοιχτῆτε,
 Ρούγαις νὰ παρασερῶῃτε,
 Κ' ἡ Διαμάντα δὰ περάση
 Τὸ χρουσάργυρον κοράσι.“ 140
 Ἐν τ' ἄσῃμ' ἦτον τυλιμμένη,
 Ἐν τὸ χρουσάφι βουτημένη.
 Πέντε χρόνους ἐχορεύγαν
 Καὶ ποτέ δὲν ἐχορταίναν.

Ἡ γι' Ἀγγελικῆ.

Κάτω ἔς τὰ δάση Πλατανιά κ' εἰς τὸν κάμπο τὸν
 πλατὺ

Κάθονται δυὸ παλληκάρια καὶ μιὰ λυγερή.
 Κάθονται καὶ τῆ βωτοῦσι καὶ τὴν ξεπατοῦν·
 — Κόρη μου γιὰτ' εἶσαι μαύρη καὶ γιὰτ' εἶσαι μελανή;
 Γῆ ὁ ἥλιος σέ πειράζει γῆ τὸ σφάνταμα; 5
 — Μήτε ἥλιος μὲ πειράζει μήτε σφάνταμα,
 Μόν' ὁ γιὸς τοῦ Μιχαλάκη, τοῦ γραμματικοῦ.
 Πιάστε τον εὐτὸν τὸν ψεύτη καὶ τὸ διάολο
 Νὰ τὸν δείρετε ἔς τὰ χέρια μὲ βασιλικό,
 Νὰ τὸν δείρετε ἔς τὰ μοῦτρα μὲ ντραντράφυλλο, 10
 Γιὰ νὰ μὴ μεταπειράξῃ τὴν Ἀγγελικῶ.

Ὁ κυνηγὸς κ' ἡ κόρη.

Μιὰν ταχινὴ σηκόνομαι νὰ πάω 'ς τὸ κυνήγι,
 Καὶ ποιά 'ν' ἐκεῖν' ἡ ταχινή; Ὅντεν ἡ γῆς ἀνοίγη.
 Καὶ παίρνω τὰ σκυλάκια μου, τὸ γαλανὸ καὶ μαῦρο,
 Κ' εἰς τὸ βουνὸν ἀνέβηκα λαγούδια ὄγια νὰ ναῦρω.
 Κι' ἀπῆς ἀπολαγώνεψα μὲ τὴν πολλή μου κρίσι, 5
 Βρίστω μιὰν κόρη κ' ἔπλυνε 'ς ἐ μαρμαρένια βρύσι.
 Σιμόνω, χαιρετῶ τηνε, λέω τση. — Γειά σου κόρη.
 — Καλῶς τον τὸ λεβέντη μου, τὸ πλουμιστὸ σταῶρι. —
 Κ' ἡ μάναν τση τση φώνιαξε ἀπ' ὄρηον παραῶρι.
 — Κόρη καὶ δὲν ἀπόπλυνε 'ς τὸ σπῆτι νὰ γαῖρη; 10
 — Ἐπλυνα γὼ κι' ἀπόπλυνα κ' ἔχω καὶ στεγνωμένα,
 Μὰ κυνηγάρης μὲ κρατεῖ, μάνα μ', ἀπού τῆ χέρα.
 — Ποιὸς εἶν' εὐτός ὁ κυνηγός, ποῦ κάν' εὐτὴ τῆ φέστα;
 Παιδιά δὲν ἐφοβήθηκε τὰ δεκοχτῶ σ' ἀδέρφια;
 Π' ὄντε σειστοῦν καὶ λυγιστοῦν καὶ πιάσουν τὰ δοξάρια, 15
 Ἡ γῆς κι' ὁ κόσμος τρέμει τση καὶ τοῦ γιालοῦ τὰ ψάρια; —

Ὁ Παπᾶ Γιωργάκης κλέφτης.

Ἄφρουκαστήτε νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸν Παπᾶ Γιωργάκη,
 Πούτο μικρὸς 'ς τὰ γράμματα κ' ἐδᾶ 'νε μπάσης κλέφτης.
 Οὔλον τὸν κόσμον κρούσεψε τζαμιὰ καὶ μοναστήρια,
 Μὰ 'ς τοῦ Γουμένου τοῦ κελὶ δὲν ἤμπορεῖ ν' ἀνέβη,
 Γιατ' εἶνε μαρμαρόχπιστο καὶ σιδεροζωσμένο. 5
 Γύρου τριγύρου γύριζε καὶ — Γούμενε — φωνιάζει.
 — Κατέβα κάτω, Γούμενε, νὰ μὲ ξεμολογήσης.
 — Ἄμε παιδί μου 'ς τὸ καλὸ, συχωρεμένο νᾶσαι.
 — Κατέβα κάτω, Γούμενε νὰ μὲ ξεμολογήσης,

Βαστῶ καὶ δῶρα ἅγια γιὰ νὰ μὲ κοινωνήσης. 10
 — Ἄμε παιδί μου ἔς τὸ καλὸ, συχωρεμένο νάσαι.
 — Κατέβα κάτω, τραβαμπᾶ, γῆ ἐγὼ ν' ἀνέβ' ἀπάνω.
 — Ἄμε κρουσάρη ἔς τὴν ὀργή, κι' ἀφωρεσμένος νάσαι
 Ἄπο δεσπότη καὶ παπᾶ. —

137.

Ὁ ὄρκος.

Κόρης φιλὴν ἐζήτηξα κ' εἶπέ μου νὰ τῆ μνώξω·
 Καὶ μνώγω τῆ ἔς τὸν οὐρανὸ καὶ λέει μου· „Ψηλά ἴνε“.
 Καὶ μνώγω τῆ ἔς τὴ θάλασσα καὶ λέει μου· „Βαῦθᾶ ἴνε“.
 Καὶ μνώγω τῆ ἔς τὴν ἐκκλησιά· „Πέτραις κι' ἀσβέστης εἴνε“.
 Καὶ μνώγω τῆ ἔς τὸ κόνισμα· „Τάβλα καὶ σγουραφιά ἴνε“ 5
 Καὶ μνώγω τῆ ἔς τὴ νιότη μου, λέει μου· „Ψεῦτης εἶσαι“.

138.

Ἡ φλακὴ.

Γιάντα τῆ κάνουν τῆ φλακαίς, γιάντα τῆ νοματίζουν;
 Γιάντα σφαλίζουν πρόωρα κι' ἀργοῦσι νὰ τσ' ἀνοίξουν;
 Γιατ' ἔχουν μέσα δυ' ἀδερφούς, κ' οἱ δυὸ καλ' ἀντρειωμένοι,
 Κ' ἡ μάναν των ἔς τὸ γύρον των κλιτὴ καὶ χολιασμένη.
 — Γιέ μου καὶ ποῦ λαμπράζεσαι καὶ ποῦ λαμπροσκολάζεις; 5
 — Εἰς τὴ φλακὴ λαμπράζομαι κ' ἐκεῖ λαμπροσκολάζω.
 — Θαμμάζομαι σε, Κωσταντή, ὡς εἶσαι παλληκάρι,
 Πῶς δὲ φαίξεις τῆ φλακαίς νᾶρῶης ἐδᾶ τῆ σκόλαις.
 — Θαρρεῖς μάνα μου ἢ φλακαίς πῶς περιβόλιν εἶνε,
 Νᾶχη μηλιαίς καὶ κυδωνιαίς, πορτακαλιαίς καὶ ρόδα; 10
 Σίδερα ἔχουν ἢ φλακαίς καὶ πόρταις ἀτσαλῆναις,
 Κι' ὄντεν ἀκούσω τὰ κλειδιά κι' ἀνεβοκατεβαίνουν,
 Μέσ' ἢ καρδιά μ' κουφοβροντᾶ καὶ βαρναστεινάξει. —

Ἡ Ῥωμηοπούλα.

Κάτω 'ς τὴ Ῥόδο 'ς τὴ Ῥοδοπούλα
 Τοῦρκος ἀγάπα μιὰ Ῥωμηοπούλα.
 Κ' ἡ Ῥωμηοπούλα δὲν τόνε δέλει
 Μὰ ἡ σκύλα μάναν τση τὴν προξενεύγει.
 — Πάρε τον κόρη μου τὸν Τοῦρκον ἄντρα 5
 — Δὲν τόνε παίρνω γὼ τὸ μοσκομάγκα.
 — Πάρε τον κόρη μου ποῦχει καὶ λίραις
 — Δὲν τόνε παίρνω γὼ γιὰτ' ἔχει ψεῖρες. —
 — Πάρε τον κόρη μου ποῦχει καίκι
 Νὰ σέ γυρίζη 'ς τὸ Σαλονίκι. 10
 Πάρε τον κόρη μου ποῦχει παπόρι
 Νὰ σέ γυρίζη Σμύρνη καὶ Πόλι
 Πάρε τον κόρη μου ποῦχει καράβια
 Νὰ σέ γυρίζη 'ς τὴν Ἀλεξάντρα.
 — Δὲν τόνε δέλω, δὲν τόνε δέλω, 15
 Πέρδικα γίνομαι 'ς τὰ ὄρη βγαίνω.
 Δὲν τόνε παίρνω, δὲν τόνε παίρνω,
 Πέρδικα γίνομαι 'ς τὰ δάση μπαίνω. —

Ἀνάθεμα 'π' ἀγάπης καὶ δέλει ν' ἀγαπήση
 Νὰ τόνε φᾶνε τὰ δεριά ν' ἀδικοθαντήση.
 Γιατὶ κ' ἡ Σούσα ἡ λυγερή, τοῦ Κάστρου περιστέρι,
 Ἀγάπα τὸ Σαρμπαγλῆ γιὰ νὰ τὸν κάμη ταῖρι.
 Μιὰν Παρασκή μιὰν Κυριακὴ τὸν εἶχε καλεσμένο 5
 . . . . .
 Τὴν νύχτα τὰ μεσάνυχτα γροικοῦνε κ' ἔχτυποῦσαν
 Τὰ χέρια ποῦ τὴ σφάζανε κι' ἀποῦ τὴν καταλοῦσαν.
 — Σηκώσου δὰ Σαρμπαγλῆ ν' ἀνοίξω τ' ἀδερφοῦ μου,

Μὴν εἶς' αἰτία θάνατο νὰ δώσῃ τοῦ κορμιοῦ μου. 10
 — Θέσε σὺ Σουσανάκι μου καὶ σβύσε καὶ τὸ λύχνο,
 Μ' ἄλλοῦ τὸ λέν τὰ κούρταλα κι' ἄλλοῦ τὸ λέ' ὁ χτύπος. —
 Μὲ τὴν πολλὴ ὥρα δυνατὰ γροικοῦνε κ' ἐχτυποῦσαν
 Τὰ χέρια ποῦ τὴ σφάζανε κι' ἀποῦ τὴν καταλοῦσαν.
 — Σηκώσου δὰ Σαριμπαγλῆ ν' ἀνοίξω τ' ἀδερφοῦ μου, 15
 Μὴν εἶς' αἰτία θάνατο νὰ δώσῃ τοῦ κορμιοῦ μου. —
 Σηκόνεται κι' ἀνοίγει του μὲ τὴν πολλὴ τρομάρα,
 Μιὰν τρίχα δὲν εἰσέφτηκε νὰ τῆ ῥῶθι λιγομάρα.
 „Καλῶς το τ' ἀδερφάκι μου ποῦ μούρδε κουρασμένο
 Κι' ἀποῦ τὸ δρόμο τὸν παλὺ φαίνεται διψασμένο.“ 20
 Καὶ παίρνει τ' ἀργυρὸ σταμνὶ καὶ τὸ χρουσοῦ ἀλυσίδι
 Πάει 'ς τὸ πηγαδάκιν τση κριγιὸ νερὸ νὰ σύρῃ.
 Ἡ Σοῦσα δούδει του νερό, μ' αὐτὸς νερὸ δὲν θέλει,
 Μὲ τ' ἄγγριγιο τῆνε θωρεὶ καὶ δυνατὰ τῆ λέει.
 — Δώπως θαρρεῖς, μωρὴ βροσποῦ, πῶς ἦρῶα γὼ γιὰ σένα; 25
 Ἐγὼρῶα γιὰ τὸν κύρη μου, τὴ μάνα ποῦ μ' ἐγέννα.
 Δώπως θαρρεῖς, μωρὴ βροσποῦ, πῶς θὰ γελάσης ἴμένα,
 Ἰντα φουσκώνει ἐκειδὰ εἰς τὴν κουρτίνα μέσα;
 — Νειρεύεσ' ἀδερφάκι μου; γῆ εἶσαι ζαλισμένος;
 Γῆ ἀποῦ τὸ δρόμο τὸν πολὺ εἶσαι ξαγγριγεμένος; — 30
 Μὰ τὴν κουρτίνα ἴσῃωσε καὶ δείχνει τῆ τον κιάλας
 Κ' ἐγέννηκεν ἡ μούρη τση σὰν τὴν καρνάδα βιόλα.
 Τὸ χαντζεράκιν τοῦ ἴσου ἀπ' ἀργυρὸ φουκάρι,
 Ὡς τὸν οὐρανὸ τὸ πέταξε 'ς τὸν μπέτη τῆ τὸ βάνει.
 Παίρν' ἡ Σουσάνα τὸ στρατὶ 'ς τῆ μάνας τση καὶ
 πχαίνει 35
 Βρίσκει τὴν πόρτα σφαλιστὴ, σφιχτοπερατωμένη.
 „Ἄνοιξε μάνα μ', ἄνοιξε, νὰ σοῦ πῶ ἴνα χαμπέρι,
 Ποῦ τό ἔφερον τ' ἀδέρφι μου ἀποῦ τ' ἀπανωμέρι.“
 Ἄνοίγει καὶ θωρεὶ τῆνε 'ς τὸ αἶμα βουτημένη,
 Ἄσπρη καὶ κατακλίτρινη σὰν τὴν ἀποθαμμένη. 40
 „Παιδάκι μ' ὅποιος σ' ἔκανε 'ς ἐ τοῦτονα τὸ χάλι
 Νὰ ἔχη τὴν κατάρρα μου 'ς ὅποια μεριά κι' ἂν πάῃ.“

Παίρν' ἡ Σουσάνα τὸ στρατὶ κ' εἰς τοῦ κυροῦν τση πχαίνει.
 Βρῖσκει τὴν πόρτα σφαλιστή, σφιχτοπερατωμένη.
 „Ἄνοιξέ μ' ἀφεντάκη μου νὰ σοῦ πῶ 'να χαμπέρι, 45
 Ποῦ τό 'φερε τ' ἀδέρφι μου ἀποῦ τ' ἀπανωμέρι.“
 Ἄνοιγει καὶ θωρεῖ τῆς 'ς τὸ αἶμα βουτημένη
 Ἄσπρη καὶ κατακίτρινη σὰν τὴν ἀποδαμένη·
 „Παιδάκι μ' ὅποιος σ' ἔκανε 'ςέ τουτονά τὸ χάλι
 Νὰ φέρῃ τὴν κατάρα μου μέσα 'ς τὸ φυλαχτάρι.“ 50
 Ἄποῦ τὴ χέρα τὴν ἀρπᾶ κ' εἰς τοῦ γιατροῦ τὴν πάει·
 — Γιατρέ μου, γιάτρεψέ μού το κ' ἐμένα τὸ παιδί μου.
 Κι' ἂν θέλῃς χλιὰ δούδω τα κι' ἂν θέλῃς πεντακόσια,
 Κι' ἂν εἶν' ἐκεῖνα λίγα σου δούδω σου κι' ἄλλαν τόσα.
 — Εἰς τοῦ θανάτου τῆς πληγαῖς βοτάνια δέ χωροῦνε, 55
 Μηδὲ γιανοὶ γιαντεύουνε μηδὲ θεοὶ βουηθοῦνε. —
 Ἄποῦ τὴ χέρα τὴν ἀρπᾶ 'ς τὸ σπῖτι νὰ τὴν πῶ,·
 'Σ τὴ στρατά τοῦ λιγόνεται, σέρνει φωνὴ μεγάλη.
 „Ἄποθανεν ἡ Σοῦσά μου, τοῦ Κάστρου περιστέρι,
 Π' ἀγάπα τὸ Σαριμπαγλῆ γιὰ νὰ τὸν κάμη ταῖρι.“ 60
 Ὅντεν τὴν ξεκομπόνανε κ' ἔβγαναν τὰ κομπιάν τση
 Ἡ γῆς κι' ὁ κόσμος ἔλαιψεν ἀποῦ τὴν ὁμορφιά τση.
 Κ' ἐπῆγαν νὰ τὴ θάψουνε 'ςέ τάφο μαρμαρένιο
 Κι' ἀκλούδα κι' ὁ Σαριμπαγλῆς θλιφτὸς καὶ μαραμμένος.
 Κι' ὄντεν τὴν κατεβάζανε 'ς τοῦ τάφου τση τὸ πόρτα 65
 Δρμειὰ φωνῆν τὴν ἔσυρε κ' ἐμάρανε τὰ χόρτα.
 „Ἄν τόνε ἰδῆς τὸν τάφο μου καὶ βγάλη χορταράκι,
 Ἐλα βοτάνισέ μου τον μὲ τ' ἄσπρο σου χεράκι.“
 Τὸ μαχαιράκιν τοῦ 'συρε ἀπ' ἀργυρὸ φουκάρι
 'Σ τὸν οὐρανὸ τὸ πέταξε κ' εἰς τὴν καρδιάν του φτάνει. 70

Γ. ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΑΙΔΗ.

141.

Ὁ ἀραχνιασμένος Νάδης.

Θωρῶ τὸν κόσμον καὶ δειλιῶ τὴ γῆς κ' ἀναστενάζω
Πῶς δ' αὖ μέ βάλουνε 'ς τὴ γῆς 'ς τ' ἀραχνιασμένο Νάδη,
Κ' ἐκεῖ δ' ἐνὰ πρεμαζωχτοῦν τοῦ Νάδη τὰ σκουλήκια
Νὰ φᾶνε πόδια γλήγορα, χέρια καμαρωμένα,
Νὰ φᾶνε καὶ τὴ γλῶσσά μου, τὴν ἀηδονολαλοῦσα. 5

142.

Ὁ Χάρος καὶ ὁ νιός.

Τρῶτε καὶ πίνετε ἄρχοντες κ' ἐγὼ νὰ σᾶς διγοῦμαι
Κ' ἐγὼ νὰ σᾶς διγηθῶ γιὰ ἕναν ἀνθρωμένο,
Γιὰ ἕνα νιὸν τὸν εἶδα γὼ 'ς τὴν κάμπους κ' ἐκυνήγα,
Κυνήγα κ' ἐλαγώνευγεν ὁ νιός κ' ἀγριμολόγα·
'Σ τὸ γλάκιο πιάν' ὁ νιός λαγός, 'ς τὸν πῆδο πιάν' ἀγρίμι, 5
Τὴν πέρδικα τὴν πλουμιστὴ ὀπίσω τὴν ἀφίνει.
Μ' ὁ Χάροντας ἐπέρασε κ' ἦτονε μανισμένος·
— Ἐβγάλε νιέ τὰ βουχά σου, βγάλε καὶ τ' ἄρματά σου,
Δέσε τὰ χέρια σου σταυρὸ νὰ πάρω τὴ ψυχὴ σου.
— Δέ βγάνω γὼ τὰ βουχά μου μηδὲ καὶ τ' ἄρματά μου 10
Μηδὲ τὰ χέρια μου σταυρὸ νὰ πάρης τὴ ψυχὴ μου·
Μ' ἄντρας ἐσύ, ἄντρας κ' ἐγὼ κ' οἱ δυὸ καλ' ἀνθρωμένοι,

Κι' αἶντε νὰ π' ἀπαλαίψωμε 'ς τὸ σιδερὸν ἀλῶνι,
 Νὰ μὴ βραῖσουν τὰ βουνὰ καὶ νὰ χαλάσ' ἡ χώρα. —
 Ἐπῆγαν κι' ἀπαλαίψανε 'ς τὸ σιδερὸν ἀλῶνι, 15
 Κ' ἐννιά φοραὶς τὸν ἔβαλεν ὁ νιὸς τὸ Χάρο κάτω·
 Κι' ἀπάνω εἰς τσ' ἐννιά φοραὶς τοῦ Χάρο κακοφάνη,
 Πιάνει τὸ νιὸ πού τὰ μαλλιά χάμαις τὸν γονατίζει.
 — Ἄφης με Χάρ' ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσ' μ' ἀπὸ τὰ
 μπράτσα,
 Καὶ τοτεσὰς σοῦ δείχνω γὼ πῶς εἶν' τὰ παλληκάρια. 20
 — Ἄπὸ κειδὰ τὰ πιάνω γὼ οὐλάν τὰ παλληκάρια,
 Πιάνω κοπέλαις ὄμορφαις κι' ἄντρες πολεμιστάδες
 Καὶ πιάνω καὶ μωρὰ παιδιὰ μαζὶ μὲ τῆ μανάδες. —

143.

Τὸ φαγοπότι.

Ἄφῃστέ τῆ τσ' ἀξιβολαὶς καὶ τὰ βοζοναμέντα
 Καὶ μὴν τὰ βοζονάρετε, μὴν τὰ μεταδιγᾶστε·
 Κοπιάστε σόντας λάχαμε νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε
 Πρὶν νᾶρῶ ὁ Χάρος νὰ μᾶς βρῆ νὰ μᾶς διαγουμίση
 Νὰ διαγουμίση τῆ γενναίς καὶ νὰ διαλέξη τσ' ἄντρες, 5
 Νὰ πάρη καις σὰν τῆ μηλιαίς καὶ νιοὺς σὰν κυπαρίσσια,
 Νὰ πάρη καὶ τῆ γέροντες, τῶν περβολιῶ τῆ φράχταις,
 Νὰ πάρη καὶ μωρὰ παιδιὰ, βασιλικὸν κλωνάρι.

144.

Τὸ κάλεσμα ἀπὸ τὸν Νάδη.

Ἦ τὸν οὐρανὸ χορεύγουνε, 'ς τὸν Νάδη γάμο κάνου
 Κ' ἐμπέψαν κ' ἐκαλέσανε οὐλοὺς τῆ πρικαμμένους·
 Χριστέ νὰ μ' ἐκαλιούσανε κ' ἐμέ τὸν πρικαμμένο,

Νὰ κάμω πράσινα κεριά κι' ἀλεξιναις λαμπάδες,
 Νὰ τσ' ἄφτα νὰ τὸν γύριζα τὸν Νάδη γύρου γύρου, 5
 Νὰ ἰδῶ τσὴ νιὸς πῶς κέλονται, τσ' ἄγγουρους πῶς κοι-
 μοῦνται,
 Νὰ ἰδῶ και τὰ μωρὰ παιδιὰ πῶς κάνου δίχως μάνα·
 Τὴ νύχτ' ἄν κλαίνε γιὰ βυζί και τὴν αὐγὴ γιὰ γάλα
 Και τ' ἀποδιαφωτίσματα γιὰ τὴν καυμένη μάνα.

Ἡ λυγερὴ 'ς τὸν Νάδη.

Μιὰ λυγερὴ μ' ἀπάντηξε 'ς τὰ τρὰ σκαλιὰ τοῦ Νάδη
 (ἡ βεργολυγερή),
 Κ' ἤλεγα πῶς ὦὰ μὲ βωτᾶ γιὰ μάνα, γὴ γιὰ κύρη
 (ἡ βεργολυγερή),
 Γ' ἡ γι' ἀδερφὸ γὴ γι' ἀδερφή γὴ γιὰ πρῶτα ξαδέφρια 5
 (ἡ βεργολυγερή).
 Μὰ κείνη δὲ μ' ἐρώτηξε γιὰ μάνα, γὴ γιὰ κύρη
 (ἡ βεργολυγερή),
 Γ' ἡ γι' ἀδερφὸ γὴ γι' ἀδερφή γὴ γιὰ πρῶτα ξαδέφρια
 (ἡ βεργολυγερή), 10
 Μᾶκατσε κι' ἀναρώτα με γιὰ τὸν ἀπάνων κόσμον
 (ἡ βεργολυγερή).
 „Παιδιὰ και νὰ κρατ' ὁ 'ρανός, νὰ στέκη ἀπάνω κόσμος;
 (ἡ βεργολυγερή),
 Παιδιὰ και νὰ παντρεύονται παλληκαριῶ γυναῖκες; 15
 (ἡ βεργολυγερή),
 Παιδιὰ νὰ χτίζουν ἐκκλησιαίς, νὰ χτίζου μοναστήρια,
 (ἡ βεργολυγερή)
 Και νὰ βαπτίζουνε παιδιὰ;“

Ὁ Χάρος καὶ ὁ νιός.

— Παιδιά κ' ἕντα γεινήκανε τοῦ κόσμ' οἱ γι ἀντρωμένοι;
 Μηδέ 'ς τῇ μέσαις φαίνονται μηδέ 'ς τῷ ἀναμεισάδες·
 — Κάτω 'ς τὴν ἄκρη τ' ὀρανοῦ 'ς τὴν τέλειωσι τοῦ κόσμου
 Σιδεροπύργο χτζζουνε τοῦ Χάρο νὰ χωστοῦνε·
 Μ' ὁ Χάρος μύγια γίνεσαι, μπαίν' ἀπὸ παραθύρι 5
 Καὶ βριστ' ὁμορφονιούς υἱούς, ὁμορφους κοπελιάρους,
 Κ' ἐμπῆκε κ' ἐκοντάρευγεν ὁ Χάρος τῷ ἀντρειωμένους.
 Μὰ ἓνας νιός, χήρας υἱός, ψηλαναμπουκωμένος,
 Τοῦ Χάρ' ἀντροκαλιζεντον τοῦ Χάρ' ἀντροκαλιέται·
 — Χάρε, σὰν εἶσαι Χάροντας, σὰν εἶσαι παλληκάρι, 10
 Ἐλα νὰ π' ἀπαλαίψωμε 'ς τὸ σιδερὸν ἀλῶνι
 Ἄποῦ 'χει πάτους σίδερα καὶ γύρους ἀτσαλένιους·
 Κ' ἐπῆγαν κ' ἀπαλαίψανε 'ς τὸ σιδερὸν ἀλῶνι,
 Ἄποῦ 'χε πάτους σίδερα καὶ γύρους ἀτσαλένιους. —
 Κ' ἐφτὰ φοραῖς τὸν ἔβαλεν ὁ νιός τὸ Χάρο κάτω, 15
 Πάνω 'ς τῷ ἐφτὰ πάνω 'ς τῷ ἔχτῳ τοῦ Χάρο βαροφάνη,
 Πιάνει τὸ νιδ' ποῦ τὰ μαλλιά καὶ κάτω τόνε βάνει.
 — Ἄφης με Χάρ' ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσ' μ' ἀποῦ τὴ μέση,
 Νὰ ἰδῆς ἀπάλλ' ἀντρίστιχο, τὸ κάνου οἱ γι ἀντρωμένοι,
 Τὸ κάνου οἱ γι ἀντρες οἱ καλοί, οἱ καστροπολεμάρχοι. — 20

Ἡ κόρη εἰς τὸν Νάδη.

Δυ' ἀγγουροὶ ἐβουλεύγονταν κάτω 'ς τὸν κάτω κόσμῳ
 Κλέψουν τοῦ Νάδη τὰ κλειδιά νὰ βγοῦνε 'ς τὴν ἀπάνω·
 Κοράσιο τῇ παρακρατεῖ καὶ τῇ παραγαδεύγει·

147. 1 ἐβουλεύγονταν, συνωδεύγονταν.

— Δυ' ἄγγουροι πάρετε κ' ἐμέ εἰς τὸν ἀπάνων κόσμον.
 — Κόρη, βροντοῦν τὰ βροῦχά σου, συρίζουν τὰ μαλλιά σου, 5
 Χτυπᾷ τὸ φελλοκάλικον καὶ δᾷ μᾶζε γροικηΐξουν.
 — Θέλω ψηλ' ἀναμπουκωδῶ καὶ δέσω τὰ μαλλιά μου,
 Βάλω τὸ φελλοκάλικον εἰς τ' ἀναμπουκούμα μου.
 Πάλι καὶ δέ με πάρετε, νὰ σᾶζε παραγγέλνω·
 Νὰ πῆτε τῇ μανούλας μου, τῇ γλυκοπεδεράς μου, 10
 Νὰ πολεμᾷ τὸν ἄντρα μου, νὰ λούη τὰ παιδιὰ μου,
 Νὰ βάνη τῷ βοσκῷ ψωμί καὶ τῷ ζευγάδῳ στάρι. —

Ὁ Χάρος.

Ὅφες ἀργὰς ἐξώμεινα κάτω 'ς τὸν κάτω κόσμον,
 'Σ τοῦ Χάροντα τῇ γειτονιά ἤμουνε ξωμενάρης.
 Κ' ἦρθε τῇ νύχτ' ὁ Χάροντας χλωμος καὶ μαραμμένος
 Κ' ἐμίλιε τῇ Χαρόντισσας κ' ἐροζονάριζεν τῇ·
 — Ἄδρώπου μυρωδιὰ γροικῶ γῆ ποῦρι φαίνεται μου; 5
 — Χάροντ' ἀπὸ τὸ μακελιό. . . . . —

Τὸ μήνυμα τοῦ νιοῦ ἀπὸ τὸν Νάδη.

Ἀκούσεν ἕντα μήνυσε γεῖ νιὸς ἀπὸ τὸν Νάδη·
 „Χαρῆτε σεις οἱ ζωντανοὶ εἰς τὸν ἀπάνων κόσμον,
 Γιατ' ἐπὰ 'πούμεσταν ἐμεῖς στενὸς μᾶς εἶν' ὁ τόπος.
 Δέν ἔχει ὁ Νάδης κοπελιαῖς μηδὲ καὶ χαροκόπους
 Μηδὲ καὶ σημαδότοπους νὰ σημαδεύγου οἱ γι ἄντρες, 5
 Μηδὲ καὶ βόλι δὲ χωρεῖ, γιατ' εἶν' πηλὰ καὶ βούρκα.“

Τὸ τραγοῦδι τοῦ Χάρου.

Ὁ Χάρους ἕκατσε ψηλά καὶ τραγουδεῖ πανώρηα,
 Λέει τραγοῦδι τῆς χαρᾶς καὶ περισσοκαυκᾶται·
 „Γιὰ ἰδέ σπίνδιαν τὰ ρήμαξα κι' αὐλαὶς ἀράχνιασά τση
 Κι' ἀδέρφια ποῦ ξεχώρισα, πούσαν ἀγαπημένα·
 Κι' ἢ στράταις καμαρόναν τα κι' ὁ κόσμος ἔτρεμέν τα, 5
 Χώρισα μάναις 'πὸ παιδιὰ, παιδιὰ 'ποῦ τῆς μανάδες,
 Ἐχώρισα κι' ἀντρώνα πούσαν ἀγαπημένα.“

Τὸ μήνυμα ἀπὸ τὸν Νάδη.

Ἀκοῦστ' ἔντα μηνύσανε 'π' τὸ Νάδη οἱ γι ἀντρωμένοι·
 Νὰ τῶνε πᾶσιν τ' ἄρματα μολύβια καὶ μπαρούδια·
 „Καὶ πόλεμο δὲ κάμωμε τοῦ Χάρου δίχως ἄλλο,
 Γιὰ δέν τότε βαστοῦμε μπλιὸ νὰ ξεδιαλέη τσ' ἄντρες,
 Νὰ παίρη τσ' ἄντρες τῆς καλοῦς, τῆς καστροπολεμάρχου, 5
 Ἄποῦ τὰ κάστρη πολεμοῦν.“

Τὸ χαροκόπημα.

Μὰ ἔντα ἔχετε γύρου γυροῦ κ' εἶνε βαρᾶ ἢ καρδιά σας;
 Δέν τρῶτε καὶ νὰ πίνετε καὶ νὰ χαροκοπᾶτε,
 Πρὶν ἄρδ' ὁ Χάρους νὰ μᾶς βρῆ νὰ μᾶς διαγουμίση,
 Νὰ διαγουμίση τῆς γενναίς καὶ νὰ διαλέξη τσ' ἄντρες,
 Να πάρη τσ' ἄντρες τῆς καλοῦς, τῆς καστροπολεμάρχου, 5
 Ἄποῦ τὰ κάστρη πολεμοῦν;

150. 2 τῆς χαρ., Σλιβερό.

Ὁ Χάρος καὶ ὁ στραδιώτης.

Ὅμορφο κὼν ἐξήγονεν ὁ Χάρος ἔς τὴν μαδάρα,
 Μᾶλλον ὁ νιὸς ὀγλήγαρος κὶ ὁ Χάρος κουρασμένος,
 Καὶ παῖρ' ὁ κὼς τὸ βέζωμα κὶ ὁ Χάρος τὴν πλαγιάδα,
 Πάνω ἔς πλάκων ἔματτον ὁ Χάρος διπλοπόδης
 Κ' ἐσφύριζε κ' ἐφώνιαζεν ὁ Χάρος τοῦ στραδιώτη. 5
 — Στραδιώτ' ἀνήμεις κ' ἐμέ, ποῦ δὰ σοῦ παραγγέλω.
 — Χάροντα κ' ἔντα μαῦ βαστᾶς κ' ἐγὼ γὰρ σ' ἀνημέω;
 — Βαστῶ σου ντάργα καὶ σπαδὶ καὶ κόκκινο λουρίσκο,
 Βαστῶ καὶ τῆ γυναίκα σου ὀλόμαυρα γὰ βάλῃ. —

Δ. ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ.

154.

Ἡ ξαδὴ.

Πέτε μου πῶς νὰ διανεφτῶ, πέτε μου πῶς νὰ κάμω
Γιὰ μιὰ ξαδὴν, τὴν ἀγαπῶ, κ' ἐκείνη δὲ μὲ θέλει.
Δέσι μου „Πιάσε 'ς τὸ χορὸ καὶ χόρευγε γεμάτα
Κ' ἡ κόρη θέλει σὲ βρεχτῆ.“

155.

Ἡ ξαδὴ.

Τρεῖς χρόνοι πᾶνε σήμερο, τέσσαρις πορπατοῦνε,
Καλὴν καρδιά δὲν ἔκαμα μηδὲ καὶ θέλω κάμει,
Γιὰ μιὰ ξαδὴν, τὴν ἀγαπῶ, σκυλ' ἀρβανιτοπούλα.
Χαρδιά τσῆ μπέμπω σκίζει τα, δόσια γαγέρνει μού τα
Κι' ἄ μπέψω καὶ τὴ βάγια μου, δέρνει την, μαγκλαβίζει. ὁ
„Δέρνε μ', ἀφέντρα, δέρνε με, δέρνε, μαγκλάβιζέ με,
Μ' αὔριο θὰν ἔρῃ ἀφέντης μου.“

156.

Ὁ νιὸς μὲ τὴ ξαδὴ.

Θρέφει' ὁ πῦκος 'ς τὰ βουνὰ κι' ὁ ἔλατος 'ς τὸ χιόνι,
Θρέφεται κ' ἕνας νιὸς καλὸς 'ς ἐμῆς ξαδὴς ἀγκάλῃ,
Σέρνει σφιχταγγαλιάζει την, τὰ δύο βυζιάν τση πιάνει,
Τὰ δυὸν τση μάγουλα φιλεῖ.

Τὸ πεδύμιο.

Κάτω 'ς τὴν κάτω γειτονιά, κάτω 'ς τὴν κάτω βουγα,
 'Εμεῖ κάθεται καὶ μιὰ γρᾶ, κάθεται κ' ἕνας γέρος.
 Κ' ἔχουν κ' ἕναν κακὸ σκυλὶ κ' ἕνα 'μορφο κοράσιο.
 Χριστέ ν' ἀπόδαινεν ἡ γρᾶ, νὰ ψυχομάχε ὁ γέρος
 Νὰ πᾶ νὰ λύσω τὸ σκυλὶ νὰ πάρω τὸ κοράσιο! 5

Τὸ χελιδόνισμα.

Χελιδονάκι μου γοργό, γοργό μου 'χελιδόνι,
 Σὲ μπέφει δέλω κι' ἀγωμαὶ καὶ 'πέϊ σου δέλω κι' ἄμε
 Κεῖ ἀπού 'χω μιὰν παληὰ φελιά καὶ μιὰν καινούργι' ἀγάπη
 Νύχτα νὰ πάγω δὲν μπορῶ καὶ μέρα δὲ μοῦ μοιάζει,
 Φοβοῦμαι τὰ περάματα καὶ τσῆ κακοῦς ἀδρόπους. 5

Τὸ πεδύμιο.

Νᾶχεν ἡ γῆς πατήματα κι' ὁ οὐρανὸς κερκέλια
 Νὰ πάδιον τὰ πατήματὰ νᾶπιανα τὰ κερκέλια
 Ν' ἀνέβαινα 'ς τὸν οὐρανό, νὰ διπλωθῶ νὰ κάτσω,
 Νὰ παίξω σείσμα τ' ὄρανοῦ νὰ βγάλῃ μαῦρα νέφη,
 Νὰ βρέξῃ χιόνι καὶ νερὸ κι' ἀτίμητο χρουσάφι, 5
 Τὸ χιόν' νὰ βρέχῃ 'ς τὰ βουνὰ καὶ τὸ νερὸ 'ς τσῆ κάμπους
 'Σ τὴν πόρτα τσῆ πολυαγαπῶς τ' ἀτίμητο χρουσάφι.

160.

Ἡ ζέστα τσῆ κόρης.

Ἀπόψε κρύος ἔπιασε καὶ τὰ πουλάκι' ἐργάσαν
 Κ' ἐγώ 'μεινα περιγιαλιᾶς γυμνός καὶ δένε ἤργου
 Καὶ γιάϊντα δένε ἤργασα καὶ γιάϊντα δένε ἤργου;
 Λιγνὸν κορμάκι ἀγκάλιαζα κι' ἄσπρα βυζάκια κράτου,
 Κόκκινα χεῖλη φιλουνα. 5
 Γιὰ κείνο δένε ἤργασα, γιὰ κείνο δένε ἤργου.

161.

Ἡ γι ἀγαπῶ.

Ἦ τὸ σμερουλάκι καδουμουν κ' ἤλεγά 'ναν τραγοῦδι,
 Τραγοῦδι τσῆ πολυαγαπῶς καὶ τσῆ γλυκειᾶς μ' ἀγάπης.
 Κ' ἡ γι ἀγαπῶ 'το 'ς τ' ὄβγορο, 'ς τ' ὄβγορο κι' ἄκουσέ με·
 „Παιδιά ποιὸς εἶν' 'που τραγουδεῖ 'ς τὸ σμερουλάκι ἀπάνω,
 Καὶ μοιάζει τοῦ πολυαγαπῶ 'ς τ' ὄργον του τραγουδάκι; 5
 Χριστέ! νὰ τὸ 'λεγ' ἄλλη μιά, νὰ τὸ καλογορικήξω!“

162.

Ὁ Κωσταντής.

Ὁ Κωσταντής ἐγεύγεντο 'ς ἐ μιά μηλιὸ 'ποκάτω
 Κ' ἐκεῖ ἄπου 'τρώγε κ' ἔπινεν ἐπερισσοκαυκάτο·
 Ἐγώ 'χ' ἀγάπη 'ς τὰ μακριά, κ' ἔχω καιρὸ νὰ πάω
 Κ' ἔχω καιρὸ νὰ τήνε ἰδῶ, καιρὸ νὰ τσῆ μιλήσω,
 Κι' αὔριο θὰ πᾶ νὰ τήνε ἰδῶ, νὰ τήνε χαιρετήξω 5
 Νὰ ἰδῶ ἂ δέν κρατ' ἡ φιλιὰ, νὰ τήνε καινουργιώσω.

Ἡ κόρη καὶ ὁ νιός.

Κόρη καὶ νιός ἐπαίξανε ἔς ὄργη περιβολάκι,
 Κι' ἀποὺ τό παῖξε, γέλασε, ἴπου τὸ πολὺ κανάκι,
 Ἀποκοιμήσ' ὁ νιός γλυκυὰ ἔς τῆ λυγερῆς τῶ ἀγγάλαις.
 Σιγὰ σιγὰ τότε ξυπνᾷ κι' ἀγαλιανὰ τοῦ λέει·
 „Ξύπνα, τὸ τρυγονάκι μου, ξύπνα, γλυκειά μ' ἀγάπη.“ 5

Ἡ γραφή.

Δέ μέ δωρεῖς, δέ σέ δωρῶ, πῶς δᾶ σοῦ βροναῖρω;
 Μῆλ' ἄν σοῦ μπέψω ψήγουνται, κυδῶνια μαραγκιοῦνε,
 Δαμάσκηνα μέ τὰ κλαδιά. . . . .
 Μὰ δᾶ σοῦ μπέψω μιὰ γραφή, γιὰ νὰ τὴν ἀναγνώσης,
 Νὰ βρῆς καλὸ γραμματικό. 5

Τὸ παράπονο τοῦ γιοῦ.

Μάνα, παραπονοῦμαί σου, γιατί δέ μέ παντρεύεις—
 — Γιέ μου, καὶ ποιὰν ἀμπόλιασες κ' ἐγὼ νὰ σοῦ τὴν
 πάρω;
 — Μάνα, πάρε μου τὴ ξαδῆ, μάνα, τὴ μαυρομμάτα,
 Μάνα, τὴ γαϊτανόφρουδη τὴν ἀλυσοπλεμένη,
 Τὴν εἶδα ἴψές ἔς τὸν ποταμό, τὴν εἶδα ἴψές ἔς τὴ βρύσι, 5
 Κ' ἐφέγγαν τὰ δαχτύλιαν τῆ ἀποῦ τὰ δαχτυλίδια.

Τὸ μαργέλλωμα.

Κόρη, τὸ πασουμάκι σου χρουσὸ μαργέλλι δέλει
 Καὶ μπέψε μού το μιὰ βραδυὰ νὰ σοῦ τὸ μαργελώσω,
 Νὰ βάλ' ἄσημι 'ς τὴν κεδιά, χρουσάφι 'ς τὸ μαργέλλι.
 Κι' ἂν σέ βωτοῦν τ' ἀδέρφια σου ποῦ τό 'βρες τὸ μαγγέλλι;
 — Ἄντρας μου τὸ μαργέλλωσε. — 5

Ὁ ἀγαπητικός.

Μάνα, χιονίζει 'ς τὰ βουνὰ καὶ βρέχει 'ς τὰ λαγκάδια,
 Ξένο περνᾷ 'ς τὴν πόρτα μας ὄγρὸ καὶ χιονισμένο·
 Μάνα μου, κι' ἄς τ' ἀνοίξουμε τοῦ ξένου νᾶμπη μέσα.
 — Κόρη, ψωμί δὲν ἔχομε, τὸ ξένο τί τὸ δέλεις;
 — Μάνα, 'ς τὴ γειτονιά 'χουνε, 'να δανεισθῶ μᾶς φτάνει. 5
 — Κόρη, κρασί δὲν ἔχομε, τὸ ξένο τί τὸ δέλεις;
 — Μάνα, 'ς τὴ γειτονιά 'χουνε καὶ μπέμπω κι' ἀγοράζω.
 — Κόρη, βουῆχα δὲν ἔχομε τὸ ξένο νὰ πλαγιάση.
 — Ἀπλόχωρο 'ν' τὸ στρώμά μου σώνει μ' ἐμέ κ' ἐκεῖνο. —

Τὸ θρήνος τῆ ἀγαπητικῆς.

'Εγὼ 'μνωξα τσ' ἀγάπης μου βραδυὰ νὰ μὴν τσῆ λείψω,
 Μὰ μιὰ βραδυὰ τσῆ ξώμεινα, μιὰ νύχτα μιὰν ἑσπέρα,
 Γεμίζουν τὰ βουνὰ φωναὶς καὶ τὰ λαγκάδια δάκρυα
 Καὶ τὰ λαγκοπεράσματα ἀξέπλεχταις πλεξούδες.
 Κ' ἐγὼ κοιμούμουν μοναχός. 5

168. 4 ἀξέπλεχ. πλεξ., 'πού τσ' ἀναστεναμμούς τση.

Ἡ γι ἀγαπητικῆ αὐγερινός.

Αὐγερινός θενά γενῶ νᾶρῶ εἰς τὴν κάμερή σου
 Νά ιδῶ τὴν τάβλ' ἄπου δειπνᾶς, τὴν κλίν' ὅπου κοιμᾶσαι,
 Τὴν κόρ' ἀπ' ἀγκαλιάζεσαι, ἂν εἶν' καλλιὰ 'πὸ μένα.
 Ἄν ἔχη ἀχεῖλι κόκκινο.

Ἡ γι ἀπαρνημένη κόρη.

Πουλάκιν ἐκηλαΐδῃσε εἰς τοῦ Γαλατᾶ τὸν πύργο,
 Δέν ἐκηλαΐδε τὸ πουλί ὡς κηλαΐδοῦν τ' ἀηδόνα,
 Μόνο κηλαΐδε κ' ἤλεγε γιὰ τὰ ξενιτεμμένα·
 Ξενιτεμένο μου πουλί κι' ἀλέργο μου γεράκι
 Ἐμέ ἢ καρδοῦλά μ' ντέλλεται νᾶρῶ νὰ σὲ γυρέψω 5
 Νά ιδῶ τὴν τάβλα ποῦ δειπνᾶς, τὴν κλίν' ἄπου κοιμᾶσαι,
 Τὴν κόρ' ἀπ' ἀγκαλιάζεσαι, ἂν εἶν' καλλιὰ 'πὸ μένα.

Ἡ καλὴ μάνα.

Ἡ μάνα μου ῥῶε κ' ἠῦρέ με εἰς λυγρῆς ἀγκάλῃ·
 Μηδ' εἰδέ μ' ἢ μάνα μου μηδὲ κ' ἐμαλωσέ με,
 Μά εἶπε· „Καλῶς τὰ κάνετε, πανώρηο ζευγαράκι,
 Πανώρηο κ' ἐλεφαντινό.“

Τὸ ἀναρώτημα.

Ἄστροι μου, ἀστρίτσι μου
 Κι' ἄσπερινέ κι' αὐγερινέ
 Κι' αὐγερινέ τῆς ἐρωσιᾶς.

- Ἦρθε τὸ ξημέρωμα
 Κ' ἦρέ μ' ἐπὰ 'ς τὴ γειτονιά, 5
 Ὅς τὴ γειτονιά, 'ς τὴν ἐρωδιά.
- Λέει μ' ἡ γετόνισσαις
 — Τί 'ρθε ἐπὰ 'ς τὴ γειτονιά,
 Ὅς τὴ γειτονιά, 'ς τὴν ἐρωδιά;
- Κάποιαν κόρην ἀγαπῶ 10
 Κ' ἦρθε γὰ νὰ τήνε ἰδῶ,
 Κι' ἂν τήνε ἰδῶ νὰ τσῆ τὸ πῶ
 Τσῆ κόρης πῶς τὴν ἀγαπῶ.
- Πέ μας τά σουσούμιαν τση 15
 Μπορέτως καὶ τὴν εἶδαμε
 Καὶ νὰ τὴν ἐγνωρίσαμε.
- Μαῦρά 'ν' τ' ἀμματάκιαν τση
 Μαῦρα καὶ τ' ἀφρουδάκιαν τση
 Κι' ὁ κρουσταλλένος τση λαιμὸς·
 Τ' ἀδρώπου 'νε κουζουλαμὸς. — 20

173.

Ἡ γι ἀπαρνημένη.

Τρεῖς χρόνοι πᾶνε σήμερο, τέσσερις πορπατοῦνε,
 Καλὴν καρδιά δὲν ἔκαμα μηδὲ καὶ ζέλω κάμει,
 Γιατὶ ξένο μ' ἐφίλησε κ' ἐδιάβη κι' ἄφηκέ με,
 Εἶπε· „τὸ Μάρτη θάρω γὼ μὲ τὰ χελιδονάκια.“
 Θωρῶ τὸ Μάρτη καὶ περνᾷ Ἀπρίλη καὶ διαβαίνει. 5

Ε. ΑΛΗΘΙΝΑ.

174.

Ὁ μπιστικὸς φίλος.

Οὐλον τὸν κόσμον γύρεψα, πονέντε καὶ λεβάντε,
Νὰ βρῶ 'να φίλο μπιστικὸν σάν καὶ τὸν ἀπατό μου.
Δέν ἦρα φίλο μπιστικὸν μηδ' ἀδερφὸ καλλιάν του
Σάν τὸ σπαδάκι μ' ἀδερφό, σάν τὸ πούγγι μου φίλο.
Κι' ὅπου καυγᾶς καὶ πόλεμος πολέμα σὺ σπαδί μου, 5
Κι' ὅπουνε γάμος καὶ χαρὰ ξέδιαζε σὺ πούγγι μου.

175.

Ὁ Γιώργης ὁ Πλανᾶς.

(Οἱ γι ἐδικοί καὶ οἱ ξένοι.)

Ἀνάθεμα ποῦ 'χει δικούς καὶ πορπατεῖ μὲ ξένους
Καὶ κάνει ξένους ἐδικούς καὶ τσῆ δικούς του ξένους.
Γιατὶ κι' ὁ Γιώργης ὁ Πλανᾶς μὲ ξένους ἐπορπάδιε,
Μὲ ξένους 'τρώγε κ' ἔπινε, μὲ ξένους χαροκόπα,
Τσῆ ξένους ἔκανε δικούς καὶ τσῆ δικούς του ξένους. 5
Κι' ὄντεν τὸν τριγυρίσανε οἱ γι ἀναμαζωξιάροι
Ζερβὰ δεξιὰ συντήρηξε κιανένα δὲ γνωρίζει

---

175. 6 οἱ γι ἀναμαζ., οἱ δεκοχτῶ νομάτοι.

Παρά 'ναν πρώτο ξάδερφο, στέκει 'ς τὴ μιάν του μπάντα
[Ζερβά δεξιὰ συντήρηξε καὶ τσὴ δικούς του κράζει].

— "Ωφου καὶ πούστ' οἱ φίλοι μου καὶ πούστ' οἱ γι ἀδερφοί
μου 10

Καὶ πούστ' οἱ γι ἀξαδέρφοι μου.

176.

Τὸ ἄμυρο.

Χριστέ κ' ἴντα μοῦ τὰ 'μπειψες τσὴ πέρδικας τὰ κάλλη
Καὶ ῥίζικο δὲ μοῦ 'μπειψες, τὰ κάλλ' ἴντα τὰ ῥέλω;
Χριστέ καὶ κάμε με μηλιά καὶ στέσε με 'ς τὸ δρόμο
Καὶ δό μου καὶ πολὺν καρπὸ νὰ τρῶνε οἱ διαβάταις
Νὰ λένε: „Κρίμα 'ς τὴ μηλιά!“ 5

177.

Ὁ ἀνθρωμένος.

Τὸν ἀνθρωμένο μὴν τὸν κλαίς ὄντεν κι' ἂν ἀστοχήση.
Μ' ἂν ἀστοχήση μιὰ καὶ δυὸ πάλ' ἀνθρωμένος εἶνε,
Πάντ' ἂν ἢ πόρταν 'τ' ἀνοιχτὴ κ' ἢ τάβλαν του στρωμένῃ
Καὶ τ' ἀργυρόν του τὸ σκαμνὶ ὄμορφα στολισμένο,
Χαροκοποῦν οἱ φίλοιν του κάθονται τρῶν καὶ πίνουν. 5

178.

Τὸ μεγάλο πεδύμιο.

Χριστέ μου καὶ νὰ κάτσεχα ποιὸ μῆνα δ' ἀποδάνω,
Ποιὰν ἐβδομάδα τοῦ μηνοῦ, ποιὰ μέρα τσ' ἐβδομάδας,
Νὰ πάρω τὰ πελέκια μου, τὰ σιεπαρνόγλυφτά μου,
Νὰ μπῶ 'ς τὸ περιβόλι μας, νὰ μπῶ νὰ κουτραλέψω

Νὰ βρῶ ἀφράτο μάρμαρο νὰ τὸ ξεπελεκίσω,
 Νὰ κάμω τὸ κυβούρι μου νὰ ᾄδω ν' ἀποᾄδάνω,
 Χριστέ μου καὶ νὰ κάτεχα!

179.

Τὸ ξένο.

Ξένο δέν τὰ βαρέδηκες τὰ ξένα νὰ γυρίζης,
 Τὰ χαμηλὰ προσκέφαλα, τ' ἀνήπλυτα σεντόνια
 Καὶ τ' ἀκοσκίνυγο ψωμί;

180.

Οἱ γι ἀδερφοί.

Καμάριν εἶνε τὰ ὠζά, καμάριν εἶν' κ' ἡ γι αἴγες,
 Καμάριν εἶν' οἱ δυ' ἀδερφοί, κ' οἱ τρεῖς καμάριν εἶνε,
 Περίττου νᾶνι τέσσερις καὶ νὰ συμπορπατοῦνε·
 Κ' ἡ στράταις καμαρόνουν τση κι' ὁ κόσμος χαίρεται τση.

181.

Τὰ τρία χρειζόμενα.

Οὔλαν τὰ πράμματά ἔμπεψεν ὁ κύριος, δόξα νᾶχη
 Μὰ μόνο τρία πράμματα δέν ἔμπεψε ἔς τὸν κόσμο·
 Γιοφύριν εἰς τὴ θάλασσα καὶ γαγερμὸ ἔς τὸν Νάδη
 Καὶ σκάλαν εἰς τὸν οὐρανό, νὰ πχαίνου νὰ γαγέρνου.

182.

Παραγγελιὰ τῆ φρόνιμης μάνας.

Νὰ ἰδῆτ' ἔντα παράγγενε μιὰ φρόνιμη τοῦ γιοῦν τση·
 „Γιέ μου κι' ἂν πᾶς ἔς τὸ κατηλειό, ἀποῦνι' οἱ χαροκόπει,

Τήρα διαντήρα τὸ σκαμνί, τὸν τόπο νὰ καθίζης·
 Μὲ τὸν καλλιὰ σου καθίζε καὶ νηστικὸς σηκόνου,
 Τὸ φρόνιμον ἀτίμαζε, τὸν κουζουλό χαιρέτα.“ 5

183.

Τ' ἄρματα τῶν ἀνθρωμένω.

Τῶν ἀνθρωμένω τ' ἄρματα δὲν πρέπει νὰ πουλιούνται,
 Μὰ πρέπει νὰ γυαλίζονται ἔς τὸν τοῖχο νὰ κρεμουῦνται,
 Νὰ τὰ δωροῦν οἱ γι ἄλλοι νοί.

184.

Τὸ φαγοπότι.

Ἄντρες ἐπᾶ ποῦ λάχαμε ἄς φᾶμε καὶ νὰ πιούμε
 Πρὶν νᾶρῶ' ὁ Χάρος νὰ μᾶς βρῆ νὰ μᾶζε διαγουμίση,
 Νὰ διαγουμίση τῆ γενναίς καὶ νὰ διαλέξη τσ' ἄντρες,
 Νὰ κάμη μάναις δίχως γιούς, γυναῖκες δίχως ἄντρες,
 Νὰ πάρη ἄντρες γιὰ σπαδί κι' ἄντρες γιὰ τὸ τουφέκι, 5
 Νὰ πάρη καὶ μωρὰ παιδιὰ 'ποῦ τὸ βυζὶ τῆ μόνας.

185.

Παραγγελιὰ τῆ φρόνιμης μάνας.

Ἄκοῦστ' ἔντα παράγγενε μιὰ φρόνιμη τοῦ γιοῦν τῆ
 — Γιέ μου καὶ πέρνα φρόνιμα νὰ γένης νοικοκύρης.
 — Μάνα δὲ δῆλω φρόνιμα, δὲ δῆλω νοικοκύρης,
 Γιατ' ἔμαδα ἔς τὴ λεβεδειὰ κ' εἰς τὴ λεβεντοσύνη
 Νὰ παίρνω τὸ τουφέκι μου νὰ πχαίνω ἔς τὸ κυνήγι 5
 Δαγούς περδίκια γιὰ νὰ βρῶ κι' ἀγρίμια νὰ σκοτώσω.

Ἡ ζωὴ τ' ἀνθρώπου.

Τὸ παιδί ὄντε γεννᾶται
 Σάν τὸ πωρικὸ λογαῖται.
 Εἰς τὴν δέκα μεγαλόνει
 Καὶ τὸν κόσμον καμαρόνει.
 Ὕ τ' εἰκοσ' εἶνε γλεντιστής 5
 Καὶ καλὸς ξεφαντωτής.
 Ὕ τὴν τριάντα ἔν' ἀντρειωμένος
 Κ' εἰς τὸν κόσμον ξακουσμένος.
 Ὕ τὴν σαράντ' ἀδεῖ καὶ δένει
 Καὶ τὸ σπῖτιν τ' ἀνασταίνει. 10
 Ὕ τὴν πενήντα γιὰ βουλή,
 Ἄν ἔχη κεφαλὴ καλή.
 Εἰς τ' ἑξήντα καμπουρόνει
 Τὰ ραβδιάν του συμμαζώνει.
 Ὕ τ' ἑβδομήντα γέρονται 15
 Κι' ὄρνιθοφυλάινται.
 Ὕ τ' ὀγδοήντα δὲ φελαῖ
 Μόνο τὸ ψωμί χαλαῖ
 Ὕ τ' ἐνενηντα τὴ ζωὴν του
 Τὴν βαρουῦντ' οἱ γι' ἐδικοῖν του. 20
 Θέ μου κ' ἔπαρέ τονε
 Γοργοξέβγαλέ τονε
 Νὰ μὴν τὴν φτάξῃ τ' ἑκατό,
 Γιὰ δὲν τόνε βαστοῦμε μπλιό.

3 Εἰς τὴν δέκα d. h. χρόνους. — 9 Ὕ τὴν σαράντα στένεται. —

10 Καὶ νοικοκυρεύεται.

ΣΤ. ΔΙΑΦΟΡΑ.

187.

Τὸ σκουζιάρισμα.

Μὴ μὲ καταδικάσετε ἄρχοντες τοῦ χωριοῦ μου,
Κ' εἰς ἑὸ χωριὸ δὲν ἔπρασσα κι' ἀδρώπους δὲν ἔδωρου,
Μὲ τ' ἀγριμάκια βόσκομουν, μὲ τῆ λαγούς ὄρχιούμου,
Καὶ μὲ τὰ στειροσάναδα ἔβγαίνα 'ς τὴ μαδάρα.
Μαδάραις εἶν' οἱ τόποι μας, γρεμνὰ τὰ χεῖμαδιά μας, 5
Τὰ σπηλιαράκια τῶ γρεμνῶ.

188.

Ὁ κυνηγός.

Αὐγίτσα δὲνὰ σηκώδῃ πὸ τὰ βουνῶ τὴ βίζα,
Νὰ πάρω νὰ ξημερωῶ, βουνό μου, 'ς τὴν κορφή σου,
Νὰ κάμω κύκλω 'ς τὸ βουνό, βάλιτ' 'ς τὴ μαδάρα,
Νὰ βροῦ μὲν πέρδικα βιζμιά νὰ διπλωῶ νὰ κότσω, 5
Ν' ἀκούσω γερακιῶ φωνή καὶ φαλλανιάς λαλίτσα,
Ν' ἀκούσω καὶ τὴν πέρδικα νὰ διπλοκαικαρίζη.

189.

Ἡ πέρδικα.

Μὲν πέρδικα κακάρισεν εἰς ψηλὸ βουνάκι,
Γὴ κυνηγός τῆν κυνηγῆ γὴ χύνη τὴν πλακόνει.

Χριστέ μου νὰ κακαίριζεν ἐκείνο τὸ περδίκι,
 Χριστέ νὰ τὸ 'λεγ' ἄλλη μιὰ νὰ τὸ καλογρουκίξω,
 'Σ ἔντα σκοπὸ τὸ κηλαῖδει 'ς ἔντα σκοπὸ τὸ λέει.

5

190.

Ὁ ἀητός.

Ἀητὲ ποῦ κάδεσαι ψηλά, 'ς τ' ὄρος τὸ χιονισμένο,
 Τρώεις τὸ δρόσος τοῦ χιονοῦ, πίνεις νερὸ κατάκρυο,
 Λαγὸν κι' ἂν πιάσης γεύγεσαι περδίκι καὶ δειπνᾷς το
 Φιλεῖς καὶ κόρην ὄμορφη. . . . .

191.

Τὸ πεδύμιο.

Πότες νὰ κάμη ξεστεριά, πότες νὰ φλεβαρίση,
 Νὰ πάρω τὸ τουφέκι μου τὸ περδικόπανό μου
 Καὶ ν' ἀνεβῶ 'ς τὸν Ὀμαλό, 'ς τὴ στρατά τῷ Μουσούρω,
 Νὰ κάμω μάναις δίχως γιούς, γυναῖκες δίχως ἄντρες;

192.

Ὁ ἀναγυρισμένος.

Ποῦ δὲ νὰ βγῆ 'ς τὸν Ὀμαλό, νὰν' ἀναγυρισμένος
 Λακκιώτ' ἄς κάμη σύντεκνο καὶ Σφακιανὸ κουμπάρο
 Κι' Ἀγιορηγιώτ' ἀδερφοχτὰ Παναχωρίτη φίλο.
 Τότες νὰ βγῆ 'ς τὸν Ὀμαλό, νὰν' ἀναγυρισμένος.

193.

Ὁ πλούσιος Γιώργης.

Τὸν πλούσιο Γιώργην ἠῆρηκα 'ς τὰ ὄρη κ' ἐκοιμᾶτο.
 Κ' εἶχε τ' ἀέρι κάπλωμα καὶ τὰ χαλίκια στρώμα

Καὶ τ' ἀργυρόν του τὸ σπαδί ὄρηο προσκεφαλάδι.
 Σιμόνω καὶ ξυπνῶ τονε κ' ἐροζονάριζά του·
 — Ἴντα γυρεύεις Γιώργ' ἐπὰ κ' εἶνε βαρᾶ ἡ καρδιά σου; 5
 — Τὰ στεῖρά μας ἐχάσαμε κ' ἦρθε νὰ τὰ γυρεύω,
 Κ' ἐγύρεψά τα βορεινὰ καὶ νοτικὸ δέν τὰ ἴβρα
 Κ' ἐπιασ' ὄντ' ἀρα ἔς τὰ βουνὰ καὶ καταχινὰ ἔς τῆ ῥίζαις
 Καὶ περπατῶ ἄλιφτὰ ἄλιφτὰ καὶ παραπονεμένα.

194.

Τὸ χαροκόπημα.

Νὰ φάει δέλω καὶ τὰ πῶ καὶ νὰ χαροκοπήσω,
 Κι' ἀποῦ τ' ἀρέσ' ἀρέσει του, πάλ' ἄς μοῦ πῆ νὰ πχαίνω,
 Νὰ πᾶω ἔς ἄλλη γειτονιὰ νὰ πᾶω ἔς ἄλλη βούγα,
 Ἄπου δανείζουν τὸ ψωμί.

195.

Ὁ γιὸς τῆ κακῆς μάνας.

Μάνα πολλὰ μαλόνεις με κ' ἐγὼ μισέφει δέλω,
 Νὰ φύγω νὰ ξεκτευτῶ ἔς τὰ ξένα νὰ γυρίζω,
 Νὰ κάμης χρόνους νὰ μὲ ἰδῆς χρόνους νὰ μ' ἀνταμώσης,
 Νᾶρδουνε μάνα μ' ἢ γιορταῖς, ἢ μεγαλοβδομάδες,
 Νὰ πᾶς μάνα ἔς τὴν ἐκκλησιὰ νὰ κάμης τὸ σταυρό σου 5
 Καὶ νὰ στραφῆς ἔς τὴ μιὰ μεριά καὶ νὰ στραφῆς ἔς τὴν
 ἄλλη,
 Νὰ ἰδῆς μανάδες μὲ παιδιὰ γυναῖκες μὲ τοὺς ἄντρες,
 Καὶ τοτσεὰς νὰ θυμηθῆς πῶς ἔχεις γιὸ ἔς τὰ ξένα,
 Νὰ δολαδοῦν τ' ἀμμάδια σου τὴ δάλασσα νὰ βλέπης.

194. 1 Νὰ φάει δέλω = δέλω φάγει oder δὰ φάγω.

196.

Ἡ νιόπαντρη μέ τὸ βερεμιάρη.

"Ἦλιε κι' ἂν πᾶς 'ς τὸν τόπο μου κατ' ἰδέης τὰ γονικά μου,
 Χαιρέτα μου τῆ μάνα μου καὶ τὰ γλυκά μ' ἀδέρφια,
 Κι' ἄντρας ἀποῦ μοῦ πήρανε ἐβγήκε βερεμιάρης·
 Φωμί τοῦ δίδω δὲν τὸ τρώ, κρασι καὶ δὲν τὸ πίνει,
 Στρώνω του τρία στρώματα, χρουσαῖς προσκεφαλάδες· 5
 „Σήκω βερέμι πλάγιασε, σήκω βερέμι δέσε.
 Καὶ γγίξε κ' εἰς τὸν κόρφο μου νὰ βρῆς δυὸ λεμονάκια,
 Νὰ βρῆς τ' Ἀπρὼλη τῆ δροσταῖς, τοῦ Μάη τὰ λουλούδια,
 . . . . .“

. . . . . Andere fangen an:

"Ἦλιε ποῦ βγαίνεις τὸ ταχὺ καὶ βασιλεύεις βράδυ,
 Ἄνεν καὶ πᾶς 'ς τὸ τόπο μου u. s. w.

197.

Τὸ προσκάλεσμα.

Προβάλετε φωνιάξετε 'ς τῆ Δάκκουε κ' εἰς τ' Ὀρδοῦνι
 Νᾶρδοῦν τοῦ Δάπαδεν οἱ γιοὶ καὶ τοῦ Μπιμποσταμάτη
 Κ' ἔνα λαγὸν ἐτόπωσα 'ς τοῦ κάτω Δρῦ τὸν πόρο.
 Νὰ μὴ σαρροῦν πῶς εἶν' λαγός νὰ πρεμαζῶνου σκύλους·
 Ἄποῦ 'χει ἄρματ' ἄς τὰ βαστᾶ κι' ἀποῦ δὲν ἔχει ἄς εὔρη. 5

198.

ἽΟ χιονισμένος ἀητός.

Πάνω 'ς τὸ βουνό, πάνω 'ς τὸ κορφοβουῖν,
 Κάδεται ἀητὸς βρεμμένος χιονισμένος
 (ὁ καϊμένος).

Καὶ περικαλεῖ τὸν ἥλιον ἢ ἀνάτειλη·
 „Ἥλι' ἀνάτειλε, ἦλιε λάψε καὶ δός μου,
 Γιά νὰ λύσουνε χιόνι' ἀπὸ τὰ φτερά μου
 Καὶ τὰ κρούσταλλα ἀπὸ τ' ἀκρόνυχά μου.“ 5

199.

Τὸ ζήτημα τῆς κόρης.

Μάνα λούγέ με, μάνα μου, χτένιζέ με,
 Μάνα ἔς τὸ σκολεϊό, μάνα μου μὴ μέ μπέμπης
 Κι' ἄρχοντες περνοῦν πεζοὶ καὶ καβαλάροι·
 Μά'νας νιὸς καλός, καλὸς καὶ διωματάρης,
 Μοῦ παιζογελαῖ καὶ κάνει μου τὸ νάτο. 5
 Μάν', ἂν τότε ἰδῆς νὰ τοῦ ζηλέψει ἴδεις.

200.

Τὸ περῶμιό τσ' ἀπάντρευτης.

Θέ μου μεγαλοθύναμε μπέψέ μου πλούσιον ἄντρα,
 Νᾶχη ζευγάρια δώδεκα; κουράδικα δεκάτρια,
 Νᾶχη καὶ μελισσόκητρο μέ τσῆ μελισσολόγους,
 Νᾶχη καὶ σταροστέκιλι πάληα καινούργια μέσα,
 Μόνο λιναρομπάμπασκα ὁ διὸς νὰ μὴν τὰ μπέψῃ, 5
 Γιὰ νᾶχω χέρια ἀπαλά, κορμί μαλαμματένο,
 Καὶ νᾶχω μπέτῃ ὄμορφο.

201.

Τ' ὄνειρο.

Χριστέ μου νὰ ξεδήλιανε τ' ὄνειρο ποῦ εἶδ' ἀποψε·
 Τὸν καῦκό μ' εἶδα κυνηγὸ τὸν ἄντρα μ' εἶδ' ἀγρίμι,

Χριστέ καὶ νὰ τὸ σκότονεν ὁ κυνηγὸς τ' ἀγρίμι,
 Νὰ φάω πού τὸ σκῶτίν του νὰ δροσιστ' ἢ καρδιά μου,
 Νὰ πάρ' ἀποὺ τὸ αἵμάν του νὰ βιάσω τὰ μαλλιά μου. 5

202.

Ὁ Σηφαλιὸς κι' ὁ Πῶλος.

(Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Σφακιωτῶν.)

Ἐμήνυσεν ὁ Σηφαλιὸς τοῦ καπετάνι Πῶρο
 Ἄν ἔχην κόρην ὁμορφὴ νὰ τοῦ τήνε φυράξῃ·
 Κ' ἐκείνος τοῦ μηνᾶ κεινοῦ μέ τὸν ἀμπασιαδόρο
 — Ἄμε χαιρέτα μοῦ τονε τὸν ψεύτην τὸ μαριόρο,
 Τὰ μάρωπα πού μοῦ κλεψε νὰ ἰδῇ νὰ μοῦ πλερώσῃ, 5
 Κι' ἂν ἔχων κόρην ὁμορφὴ ζητοῦσί μου τὴν κι' ἄλλοι,
 Δασκάλοιν καὶ γραμματικοῖν καὶ πρῶτοιν καπετάνιοι.

203.

Τὸ κλεφτόπουλο.

Χήραις τὰ μαῦρα βγάλετε, τ' ἄσκημα βίξετέ τα,
 Κ' οἱ κλέφταις ἐμερώσασι καὶ γίνουντ' ἀραγιαῖδες
 Κ' ἓνα μικρὸ κλεφτόπουλο δέ ἴδει νὰ μερώσῃ,
 Δέ ἴδῃ νὸ γένη ἀραγιαῖς χαράτσι νὰ πλερώσῃ,
 Μὰ καρτερᾶ τὴν ἀνοιξὶ νὰ μπῆ τὸ καλοκαίρι 5
 Νὰ σύρῃ νὰ βγῆ ἔς τὰ βουνά.

(Dieses Lied scheint nicht aus Kreta zu stammen.)

204.

Ὁ ξωρισμένος.

Ἐξώρισέ μ' ἢ μοῖρά μου ἔς δάση δασώμενα,
 Κάτω ἔς τὸ μαῦρον ποταμό, ἔς τὸ μαῦρον καλαμιῶνα,

Ἐκεῖ ἄπου διάγουν τὰ θερὰ κ' εἶνε κατοικημένα,
 Κ' εἶνε τ' ἀρκούδια μαλιαρά, τὰ φίδια φωλεμμένα·
 Κ' εἶδα ἴνα μαῦρο κι' ἄσκημο, πολλὰ ξαγτριγεμμένο, 5
 Κ' εἶχε τῆ κεφαλαίς διπλαῖς, τ' ἀμμάδια δυὸ ζευγάρια,
 Τ' ἀντόδια πυκνοφύτευτα.

205.

Τὸ τραγοῦδι.

Μέ συντροφιάν ἐκάθουμον ἄξια καὶ τιμημένη,
 Κ' ἡ συντροφι' ἀγκανάρει με νὰ πῶ ἴναν τραγουδάκι·
 Μὰ γὼ δέ θέλω νὰ τὸ πῶ, γιατίι δέν τὸ κατέχω,
 Μὰ πάλι γιὰ τῆ συντροφιά θὰ ἰδῶ ἂν τὸ κατέχω,
 Νὰ πῶ τραγοῦδι τοῦ σκαμνιοῦ τὴν τάβλα νὰ πρεπίσω, 5
 Τὴν τάβλα καὶ τῆ συντροφεία.

206.

Τὸ μανιάκι.

Πάνω ἔς τὰ πάχνη τοῦ χιονιοῦ σκύλα λαγὸ ζιγόνει,
 Κ' ἦτον ἡ σκύλα γλήγορη μονοχνοτᾶ ἔς τὸ χιόνι,
 Κ' ἐλόξεψε τοῦ κυνηγοῦ σκύλα μέ τὸ μανιάκι.
 Δέν κλαί' ὁ νιὸς τὴν σκύλαν του ὡς κλαίει τὸ μανιάκι·
 Μανιάκι μ' ὄρητοπλούμιστο. 5

207.

Τὸ περβόλι.

Μάν', ἔμπα ἔς τὸ περβόλι μας νὰ ἰδῆς τὰ πωρικά μας,
 Νὰ ἰδῆς τὸ ρόδο πῶς ἀδει, τὸ μῆλο πῶς μυρίζει,
 Νὰ ἰδῆς τὸν κιστροβάσαρμο μιὰ λυγερὴν τῆ σέρνει,
 Μιὰ μαυρομμάτα, μιὰ ζαδιή.

Τὸ ἔρημο κάστρο.

Κάστρο καὶ τοῦ 'νι' οἱ πύργοι καὶ τὰ καμπαναριά σου,
 Καὶ τοῦ 'νι' οἱ γι ἀνθρωμένοι σου, τ' ὄμορφα παλληκάρια;
 — Μὰ μένα οἱ γι ἀνθρωμένοι μου, τ' ὄμορφα παλληκάρια,
 Ἡ μαύρη γῆς τὰ χάρεται τ' ἀραχνιασμένο Νάδη.
 Δέν ἔχ' ἀμάχτ τῆ Τουρκιάς μηδὲ κακιὰ τοῦ Χάρο, 5
 Μόν' ἔχ' ἀμάχι κι' ὄργητα τοῦ σκύλου τοῦ προδότη,
 Ἀποῦ μου τὰ κατάδουδε.

Ἡ καλογρηγοπούλα.

Καλογρηγοπούλα, καλογρᾶ μικρὴ καλογρηγοπούλα,
 Ἴντᾶ ἔρωγες ἔς τὸ γάστρι σου κ' ἐμύρισεν ὁ γιός σου.
 — Κυδῶνι ἔρωγα τὸ ταχύ, μῆλο τὸ μεσημέρι,
 Ἀργά ἔπινα γλυκὺν κρασί. —

Ὁ βοσκός.

Βόσκει βοσκὲ τὰ πρόβατα καὶ λάλει τα παράνω,
 Νὰ βροῦν ἄερα τὰ σφαχτὰ καὶ καλαμιὰ νὰ φάσι,
 Νὰ βρῆς κ' ἐσὺ καλὲ βοσκὲ πρᾶμμα νὰ μᾶς φιλέψης.
 — Μὰ τί πρᾶμμα θὰ σᾶζε βρῶ εἰς τὴ ξερομαδάρα;
 — Σφάξε μας σκιὰς ἓνα σφαχτό. — 5

Ἡ τάβλα.

Ἀφήστε τῆ τὸ ἀδιβλαίς καὶ τῆ πολλαὶς κουρένταις,
 Πέτε τραγοῦδι τοῦ σκαμμιοῦ, τῆ τάβλας νὰ περῆσι,
 Γιατί κ' ἡ τάβλα θέλει το κ' οἱ γι ἄντρες περῶσούν τὰ
 Κι' ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιδιοῦ κέρφὸ κινάρι τὸ χε.

212.

Ἡ τὰβλα.

Μὰ γὰρ δωρῶ τὴν τὰβλα μας κ' εἶνε καλὰ στρωμένη
 Μὲ μύσκους καὶ μὲ ζάχαραιε περτριγυρισμένη.
 Ἄς εἶν' καλὰ π' τὴν ἔστρωε κι' ἀποῦ ἴβανε μαντύλι
 Κι' ἀποῦ τὴν ἐμαργέλλοιε τρεῖς γύρους μὲ τὰ πιάτα.
 Ὅσ' τὴ μέση ἴβαλε βάσσαρμ' ἔς τὴ γύρουσ' ἴβαλε μύσκο. 5
 Μὰ τὸ φαγί 'ν' ἡ ζάχαρι καὶ τὸ κρασί 'ν' ὁ μύσκοσ,
 Νὰ τρῶμε καὶ πίνωμε νὰ γλυκοτραγουδοῦμε.

213.

Ὁ ξαρματωμένος.

Ἄντρες γιάντα μὲ διώχνετε, γιάντα μ' ἀπελαλεῖτε;
 Ὅξω γιὰτ' εἶμαι μοναχὸς κ' εἶμαι ξαρματωμένος;
 Μ' ἀφήστε με ν' ἀρματωθῶ, νὰ βάλω τ' ἀρματὰ μου,
 Νὰ ἰδῆτε τότεσ πόλεμο καὶ πολεμοῦν οἱ γι ἄντρες,
 Νὰ ἰδῆτε ἄντρες τοῦ σκαλιῶν, κι' ἄντρες γιὰ τὸ τουφέκι. 5

214.

Ἡ ξεφάντωσι.

Παιδιὰ κ' ἴντὰ 'νι' ἡ μπαλωδισαῖς ἔς τὴ Σφακιαναις
 μαδάραις;
 Παιδιὰ λαγὸ ζιγόνουε γῆ ἀγρίμι κυνηγοῦνε;
 — Μηδὲ λαγὸ ζιγόνουε κι' ἀγρίμι κυνηγοῦνε,
 Μὰ γάμο κάνοῦ ἔς τὰ Σελιά καὶ περιξεφαντόνου.

214. 2 Παιδ. λαγ. ζιγ., Κοντο—λαγὸ—ζιγόνουε d. h. κοντοζιγόνουε λαγὸ.

Ἡ τάβλα.

Μὰ ἴγὼ δωρῶ τὴν τάβλα μας κ' εἶγε καλὰ στρωμένη
 Μὲ μόσκους καὶ μὲ ζάχαραις καὶ μὲ τὰ κυπαρίσσια.
 Ἡ ζάχαρ' εἶνε τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί 'ν' ὁ μόσκος,
 Τὰ παλληκάρια τοῦ σκαμνιοῦ εἶνε τὰ κυπαρίσσια.

Ὁ Γιάννης.

Γιάννη, γιάντα 'σ' ἀράδυμος, Γιάννη, γιάντα μαλόνοις;
 — Πῶς νὰ μὴν εἶμ' ἀράδυμος καὶ πῶς νὰ μὴ μαλόνω;
 Οὐλημερνῆς 'ς τὸν πόλεμο καὶ κάτ' ἀργά 'ς τὴ βίγλα,
 Κι' οὐλαὶς ἢ βίγλαις βλέπουνε κ' ἐσεῖς κοιμᾶστε μόνο.
 Παιδιὰ δὲν κράζου οἱ πετεινοί, παιδιὰ δὲ ξημερώνει, 5
 Νὰ κατεβῶ 'ς τὸν πόλεμο νὰ πολεμήσω πάλι,
 Νὰ κάμω μάναις δίχως γιουὺς, γυναῖκες δίχως ἄντρες; —

Ὁ Μυριολῆς.

Οὐλαν τὰ κάτεργά 'ρχονται κι' οὐλα περνοδιαβαίνουν,
 Τοῦ Μυριολῆ τὸ κάτεργο μὴδ' ἦρθε μὴδ' ἐφάνη,
 Ἄποῦ 'χει Κρητικόπουλα ὄμορφα παλληκάρια,
 Π' ὄντε σειστοῦν καὶ λυγιστοῦν καὶ παίζου τὴν τρου-
 μπέτα
 Τρᾶ μιλια πᾶ τὸ κάτεργο. 5

Ὁ ξενιτεμμός.

Ἄδερφ' εὐτὸς ὁ λοῖσμὸς κ' εὐτ' ἡ μεγάλ' ἐδύνη
 Ὡστε νὰ βρῖσκεσ' ἐπαδὰ 'ς τὴ χώρα δὲ σ' ἀφίνει.
 Πάντα θενὰ σὲ τυρανῶ χειμῶνα καλοκαῖρι,
 Ἄ δὲ μακρύνῃς ἀπὸ 'πὰ νὰ πάῃς 'ς ἄλλα μέρη·
 Ποῦ νὰ ἰδῇς τόπους ὁμορφους, ποῦ δὰ δὲν τσῆ κατέχεις, 5
 Γιατ' εἶσαι μ' ἓνα λοῖσμό, πάντα μιὰν ἔγνωιαν ἔχεις.
 Νὰ ἰδῇς 'ς τὰ ξένα 'ς τὰ μακρὰ τί κάνουν, πῶς περνοῦνε,
 Ἵντα λογῆς πορεύονται κ' Ἵντα λογῆς μιλοῦνε
 Νὰ ἰδῇς ἀντέδια ἄλλονῶν Ἵντα λογῆς ἀλλάσσουν,
 Πῶς πράσσουν εἰς τὰ νόταν των, πῶς πράσσουν σὰ
 γεράσουν. 10
 Βρύσαις νὰ ἰδῇς καὶ ποταμούς, χώραις, χωριὰ καὶ δάση,
 Νὰ σοῦ φανῆ παράξενον ὁ κοσμὸς πῶς ἀλλάσσει.

Ἡ τρυγοπούλα.

Μήτε καὶ μάνα μ' ἔκαμε μήτε κυροῦ σπορά 'μαι,
 Χρουσῆ τρυγόνα μ' ἔκαμεν εἰς τ' ἀγκαλιῶν τῆ βίζα
 Κ' ἦτον τ' ἀγκάδι δροσερὸ κ' ἐγοργανάθρεψέ με,
 Κ' ἐπῆρέ μ' ἕνας βασιλιός, ἕνας μεγάλος βήγας,
 Νὰ μαγερεύω νὰ δειπνῶ νὰ στρώνω νὰ κοιμᾶται. 5

Οἱ Μαδαρίταις, καὶ οἱ Κατωμερίταις.

Καῦμὸς 'ς τσῆ νοὺς ποῦ γεύγονται κάτω 'ς τὸ κατωμέρι
 Καὶ τρῶν τοῦ κόσμου τὰ καλά, τσῆ χώρας τὰ ξαρέσια

220. 1 Καῦμ. 'ς τσῆ ν., Χαρά 'ς τσῆ νοὺς.

Καὶ κάνουν ὄψι καὶ μορφή ὡς εἶν' ἡ κολισαῦρα!
 Χαρά 'ς τὴν νιούς ποῦ γεύγονται ἄπάνω 'ς τὴν μαδάρα
 Καὶ τρῶν τὰ πάχη τοῦ χιονιοῦ, τὸ δροσερὸν ἀέρι, 5
 Καὶ κάνουν ὄψι ἄμορφη, ὡς εἶν' τὸ πορτακάλι!

221.

Ὁ Μπαριπαρέσσω.

Ἦλιε ποῦ βγαίνεις τὸ ταχὺ 'ς οὐλὸν τὸν κόσμον δαύδεις,
 Ὡς οὐλὸν τὸν κόσμ' ἀνάτειλε 'ς οὐλὸν τὴν ἀκουμένην,
 Ὡς τῷ Μπαριπαρέσσω τῆς αὐλαῖς ἦλιε μὴν ἀνατέλλης,
 Γιατ' ἔχουν σκλάβους ἄμορφους, πολλὰ περαπονιαίρους,
 Καὶ δὲ γραῖδου ἢ γι ἀχτίδες σου 'ποῦ τῷ σκλαβῷ τὰ δάκρυα. 5

222.

Τοῦ κατατρεμμένου τὸ πεδύμιο.

Περικαλῶ σε ἦλιε μὲν νὰ γαργοβασιλέψης,
 Νὰ κατεβῶ κ' ἐγ' ἄμοιρος εἰς τὰ πεδερικά μου,
 Νὰ βρῶ ψωμί, νὰ βρῶ κρασί καὶ βούχα γιὰ νὰ βάλω
 Νὰ βρῶ καὶ κόρην ἄμορφη νὰ τὴν γλυκοφιλήσω.

223.

Οἱ γι ἄμορφοι κοπελιάροι.

Σὰ δὲς νὰ ἰδῆς καὶ νὰ χαρῆς ἄμορφους κοπελιάρους
 Ἄμε 'ς τὴν Χώραν τῷ Σφακιῷ νάνε τ' ἀγιοῦ Νικήτα,
 Νὰ κατεβοῦν τὰ δυὸ χωριά, Νίμπρος καὶ Καλλικράτης,
 Νὰ ἰδῆς μακροὺς γιὰ τὸ σπαδί, κοντοὺς γι τὸ λιθάρι,
 Νὰ ἰδῆς καὶ κόραις ἄμορφαις γιὰ τὸ μαργαριτάρι, 5
 Νὰ ἰδῆς καὶ γαϊτανόφρουδαις. . . . .

224.

Τῷ χήρας οἱ γιοί.

Ποτέ μου δὲν ἐδελίασα ἄντρα ποῦ νὰ καυκάται
 Μηδὲ καὶ κάρην ἔμορφη πᾶς δὲ δὰ τῇ φιλήσω.
 Μόνο τῷ χήρας τὸ στενὸ φοβοῦμαι νὰ περάσω,
 Γιατ' ἔχ' ἡ χήρα τρεῖς ἕγιους ἀγγελουκαμωμένους:
 Τὸν ἓνα λένε Ῥοσμαρή, τὸν ἄλλο Τρανταφύλλη 5
 Τὸν τρίτο τὸν καλλίτερο λένε δόλιο Γιαννάκη.

225.

Τὸ πεδύμιο.

Χριστέ νὰ ζώνουμον σπαδί καὶ νᾶπιανα κοντάρι,
 Νὰ πρόβαινα ἔς τὸν Ὀμαλὸ ἔς τῇ στράτα τῷ Μουσούρω,
 Νὰ σύρω τ' ἀργυρὸ σπαδί καὶ τὸ χρουσὸ κοντάρι
 Νὰ κάμω μάναις δίχως γιούς, γυναῖκες δίχως ἄντρες,
 Νὰ κάμω καὶ μωρὰ παιδιὰ μὲ δίχως τῷ μανάδες. 5

226.

Τὸ πεδύμιο τοῦ βοσκοῦ.

Χριστέ καὶ νὰ κατέβαινε βρῦς' ἀπὸ τῇ μαδάρα
 Νὰ πορπατῇ κλιτὰ κλιτὰ νᾶρχετ' ἀγάλια γάλια
 Νὰ βρῇ τῷ γούρναϊς ὄφκαιραις νὰ μπῆ νὰ τῷ γεμίση
 Νὰ κατεβούν καὶ τὰ ὄζα νὰ πιούν νὰ ξεδιψάσουν.

227.

Ἡ παρακάλεσι τοῦ ὄρφανοῦ.

ὦ σταγυμένε μου Χριστέ καὶ δέδεκα ἀπαστάλοι
 Αἰδάρετέ με τ' ὄρφανὸ νὰ χτίσω ἐκκλησία
 Νὰ λαμπρογοῦν οἱ Χριστιανοὶ καὶ νὰ μεταλαβαίνουν
 Καὶ νὰ βαπτίζουσι παιδιὰ.

224. ὁ λέει δόλιο Γιανν., ὁ δόλιος ὁ Γιαννάκης.

228.

Τὸ ξεδήλιαμα τοῦ ὄνειρου.

Ὅνειρον τό εἶδα, λυγερή, νὰ μοῦ τὸ ξεδηλιάνης·
 Ἄποψε χώρας ὄριζα καὶ πράσινα ἐφόρου
 Καὶ λεφτοκάρυα τσάκιζα, μικρὴ μου, ἔς τὴν ποδιά σου.
 — Ἡ χώρας εἶνε χωρισμοί, τὰ πράσινα τραβάγαις,
 Τὰ λεφτοκάρυα χτυπαραίς. — 5

229.

Τὸ Ξεριό.

Μάνα δὲν κάνω καλατσιό, μάνα δὲν κάνω γιῶμα,
 Ἄ δὲ σκοτώσω τὸ Ξεριό, ἀποῦ εἶδα ἕψες ἔς τὴ βρύσι,
 Κ' εἶδά το, μάνα, κ' ἐβγαίνε ἀποῦ τὸν καλαμιῶνα,
 Κ' εἶχε τῆ κεφαλαῖς διπλαῖς, τ' ἀμμάδια δυὸ ζευγάρια,
 Τ' ἀντόδια πυκνοφύτευτα τσ' ὄραις δεμαδιασμέναις 5
 Κ' ἐβάστα καὶ ἔς τὸ στόμαν του μωροῦ παιδιοῦ κεφάλι.

230.

Οἱ τρεῖς γιοὶ τῆ χήρας.

Ἦλεγα ἢ πρίκαις δὲ γεροῦν, τὰ δάκρυα δὲν τυφλαίνουν,
 Ἦλεγα οἱ γι ἀναστεναμμοὶ πῶς δὲν κατηγοροῦνε.
 Βλέπω τῆ πρίκαις καὶ γεροῦν, τὰ δάκρυα καὶ τυφλαίνουν,
 Βλέπω καὶ τσ' ἀναστεναμμοὺς πολλὰ κατηγοροῦνε.
 Γιατ' εἶχα ἢ μαύρη τρεῖς ὕγιους κ' οἱ τρεῖς καλαντρωμένοι, 5
 Τὸ Γιάννη καὶ τὸν Κωσταντὴ καὶ τὸν καυμένο Μῆτρο.
 Τὸ Γιάννη πιάσαν ἔς τὰ βουνά, τὸ Μῆτρο ἔς τὰ λαγκάδια,
 Τὸν Κωσταντῖνο πιάσανε ἔς τὴ Τουρκοπούλας σπίτι.
 Πιάνου μπισταγκωνίζου τον νὰ τότε καταλύσουν.

„Τούρκειψε, σκύλε Κωσταντή, νὰ γένης Μουσουλμάνος, 10
 Νὰ προσκυνᾷς εἰς τὸ τζαμί, νὰ μνώης 'ς τὸ κιτάπι.“
 Κ' ἡ Τουρκοπούλα τὸ γρουκᾷ μεγάλη τοῦ φωνιάζει·
 „Βλέπου σε Κωσταντίνό μου, μὴν ἀλλαξοπιστήσης,
 Νὰ μαγαρίσης τὸ σταυρό, ν' ἀλλάξης τ' ὄνομά σου,
 Κι' ἂν εἶνε γι' ἄσπρα δούδα τα, ὡς ἑκατὸ χιλιάδες, 15
 Κι' ἂ δὲ προφτάξουν τ' ἄσπρα μου ἄς πᾶν καὶ τὰ προυκιά
 μου,
 Ἄποῦ μοῦ τὰ στιμάρανε ἐξήντα τρεῖς χιλιάδες·
 Κι' ἂ δὲν προφτάξουν τὰ προυκιά ἄς μᾶς θανατώσουν,
 Κι' ἄς πᾶν νὰ μᾶςε θάψουνε τὰ δυὸ μας 'ς ἓνα μνήμα,
 Εἰς ἓνα μνήμα καὶ τὰ δυὸ, 'ς τὸν ἅγιον Κωσταντίνο, 20
 Νᾶνε κοντὰ ἢ μάνα σου νᾶρχεται νὰ θυμιάξῃ.“

231.

Τὸ περβόλι.

Γιὰ ἰδέ περβόλιν ὁμορφο, γιὰ ἰδέ κατάκρυα βρούσι·
 Ὅσα δεντρά 'μπεψεν ὁ Διὸς μέσα 'νε φυτεμμένα,
 Κι' ὅσα πουλιά 'μπεψεν ὁ Διὸς μέσα 'νε φωλεμμένα.
 Μέσα 'ς ἐκείναν τὰ πουλιά εὐρέθ' ἓναν παγόνι
 Καὶ χτίζει τὴ φωλίτσαν του 'ς ἓ μιᾷς μηλιάς κλωνάρι. 5

232.

Τὸ πεσκέσι.

Μάνα, 'ς τὸ γάμο μὲ καλιοῦν καὶ πέ μ' ἔντα νὰ πάρω;
 — Γιέ μου, ὁ κύριος σοῦ 'μπεψε κι' ἀπ' ὅ τι θέλης πάρε·
 Μὰ πάρε γιέ μου πέρδικες, γιέ μου καὶ κάρ' ἀγρίμια,
 Καὶ δέσε κ' εἰς τὴν πέτσα σου ἓνα ψωμί ἄσῃμι
 Καὶ δὸς τῇ νύφης τὸ ψωμί καὶ τοῦ γαμπροῦ τὴν πέτσα. — 5

Τὸ Σλιμμένο.

Δέ μου 'πρεπε νὰ τραγουδῶ μηδὲ κρασί νὰ πίνω,
Μόνο 'ςέ σπήλγο σκεπεινὸ νὰ χύνω μαῦρα δάκρυα·
Κόρη καὶ μάναν ἔχασα καὶ δυ' ἀδερφοὺς στραξιδιώταις
Καὶ ξάδερφο πρωτόπαπα, ψηλογραμματισμένο.

Τὸ μαγκλάβισμα τὸ 'Ερήνης.

. 'Ερήνη δέρον' ἢ μάναν τση, 'Ερήνη μαγκλαβίζει·
— 'Ερήνη, ποῦσουν τὸ ταχὺ καὶ δέ μ' ἀπηλοήθης;
— Μάνα νερὸ δέν εἶχαμε κ' ἐπῆγα νὰ γεμίσω
Ξένον ἐπέρασ' ἀπὸ 'κεῖ ξερὸ καὶ διψασμένο·
„Σύρε κόρη σιγγλι νερὸ νὰ πιῇ τὸ διψασμένο.“ — 5

Nach dem 3. Verse kommt als Schluss zuweilen:

Κ' ἐπῆραν τ' ἄστυρ τὸ νερό, τὰ νέφη τὸ πηγάδι. —

Τὸ κακοπάντρεμμα.

Μάνα μ' ἐκακοπάντρεψες καὶ μ' ἔδωκες 'ς τὴν κάμπους,
Κ' ἐγὼ 'ς τὴν κάμπους δέ βαστῶ, ζεστὸ νερὸ δέν πίνω.
'Εδῶ τραγὸνα δέ λαλεῖ καὶ κοῦκος δέ φωκιάζει.,
Μὰ κράξ' ὁ κοῦκος 'ς τὰ θουὰ κ' ἢ κέρδικα 'ς τὰ δάση.
[Δέν το κ' ἢ λαγκαδιώτισσας κ' ἢ λαγκαδιωτοπούλαις; ὅ
'Αποῦ 'χει ἄντρα 'ς τὴν ξενδεῖά μπλιόν του μὴν ἀνημένη.]

Ἡ κατάρα τῆ φιλημένης.

Ἀρνῆθης πῶς μ' ἐφίλησες κ' ἐπιασες τὰ βυζιά μου,
 Χήρας ὑγιέ πλανόμματε, κατσουλοπαιγνιδιάρη;
 Μ' ὄσαις φοραῖς μ' ἐφίλησες κ' ἐπιασες τὰ βυζιά μου
 Τόσα μαχαίρια δίστομα νὰ κόψουν τὴ καρδιά σου.

Τὸ παράκουσμα τοῦ ἀγαπητικοῦ.

Δέ σοῦ 'πα μιά, δέ σοῦ 'πα δύο, δέ σοῦ 'πα τρεῖς καὶ
 πέντε
 Νὰ μὴν περνᾷς ἀπὸ δεπὰ κι' ἄντρα ξηλειάρην ἔχω;
 Τὸ ζάλο σοῦ 'νε γνωριστὸ κι' ἄντρας μου τὸ γνωρίζει,
 Δέρνει με μαγκλαβίζει με κι' ἀδικοτυρανᾷ με.

Τὸ ἀναρώτημα.

Γιέ μου καὶ ποῦ 'σουν ὄψαργάς, ὄντε σ' ἐδιαλαλιούσαν;
 "Ὀντε σ' ἐτρομπετάρανε ποῦ 'σουν καὶ δὲν ἐφάνης;
 Ποῦ 'κλεφτες καὶ ποῦ σκότονες; ποιά μονοπάδια κτράδιες;
 — Ἀφέντη μου δὲν ἤμουν πά, μὰ στρατεμμένος ἤμουν.
 'Σ τὸ Τήδη ἐκατέβηκα 'ς τὰ βημοκούραδά μας, 5
 Κ' ἐμέτρον κ' ἐλογαρίαζα πόσους βοσκούς δὰ βάλω.
 Δώδεκα δέλουν τὰ σφαχτὰ καὶ δεκαπέντ' ἢ γι αἴγες.

Ὁ ἀητός.

"Ἦδελα νὰ εἶδα τὸν ἀητὸ
 "Ὀντεν πεινᾷ πῶς κυνηγᾷ.

— Σκύφτει φιλεῖ τ' ἀνύχϊαν του
 Φιλεῖ τὰ ποδαράκιαν του·
 „Νύχια μ' ἀνυχάκια μου 5
 Κι' ἀνυχοποδαράκια μου,
 Τὴν πέρδικα ποῦ πιάσετε
 Μὴ μοῦ τήνε χαλάσετε·
 Μῆδὲ τῆ βγάλετε φτερό
 Ἐπὶ κάτω ποῦ τότε μερό· 10
 Μὴ μοῦ τήνε μαθήσετε
 Μὴ μοῦ τὴν ἀσκημήσετε.“ —

240.

Ἄλέξαντρος ὁ βασιλιάς ἀπὸ τὴν Ἀλεξάντρα
 Ἦδῆλησε κ' ἐζήτηξε μικρὴ βασιλιοπούλα,
 Μὰ δὲν τοῦ τὴν ἐδώκανε, μοναχορρηγοπούλα.
 Πιάνει στερνιαῖζει τὸ νερὸ κι' ἀποστειρόνου ἡ βρύσας
 Κ' ἐδέταν κι' ἀποδέταν ἀδῶπ' ἀπὸ τὴ δῖψα. 5
 — Ἄφης μ' ἀφέντη βασιλιάς ἔς τ' Ἀλέξαντρου νὰ πάω.
 — Ἄν πάης, θυγατέρα μου, κ' ἔρῃς μὲ τὴν τιμὴ σου
 Τούτ' ἡ κορῶνα ποῦ φορῶ νᾶνε γιὰ μιᾶς δικὴ σου. —
 Παίρνει τὴ στρατά τὸ στρατὶ, τὸ φόρος φόρος πάει,
 Βρίσκει τὴ πόρταις ἀνοιχταῖς Ἑλένη, μέσα μπαίνει 10
 — Καλῶς τὴν τὴν Ἑλένη μου, καλῶς τὴν τὴν κερά μου,
 Σόντας ἦρθε καὶ μ' ἠῆρηκε μέσα ἔς τὴν ἀγκαλιά μου.
 — „Στρώσετε βέργαις, στρώσετε γιὰ δυὸ κορμάκια στρῶμα
 Κι' ἄς ξεστερνιασῆ τὸ νερὸ νὰ πιοῦν τὰ διψασμένα.“ —
 — „Περικαλῶ σε βασιλιά, χρόνους πολλοὺς νὰ ζήσης, 15
 Ἀπόψε τὸ κορμάκι μου νὰ μὴν τὸ τυραννίσης.“ —
 Μὰ κείν' ἡ σκύλα, ἡ γι' ἀνομὴ ἐβάστα τὸ ξυράφι
 Κ' ἔκοψε τὸ κεφάλιν του χωρὶς νὰ τὸν ταραζῆ.

Ὡς τῆ στράτα τσ' ἀπαντήχουνε δυ' ὁμορφοκαβαλάροι,
 Ὁ γαῖς τσῆ δούδει μάλαμμα κι' ἄλλος μαργαριτάρι. 20
 Κ' οἱ γι ἀδερφοῖν τσῆ τ' ὄβγορο, εἰς τ' ὄρησ παραθύρι·
 „Μωρῆ σκύλα, μωρῆ Ὀβρηά, μωρῆ μαγαρισμένη,
 Καὶ τίνος εἶν' ἡ κεφαλὴ ἀποῦ ὄσαι σὺ ζωσμένη;“
 Κι' οὐλημερνήσ τῆ δέρονανε μὲ ξύλα καὶ μὲ πέτραις,
 Ἄργα ἔς τὸν ψυχομαχημὸ εἶπε μὲ μαῦρα δάκρυα. 25
 „Πάρε σφάκα τὰ κάλλη μου, πέρδικα τὰ πλουμιά μου
 Κ' εἰς τὸ ξενικόσταρο πάρε τα τὰ μαλλιά μου.
 Γιατι δὲν εἶνε δηλυκὸ νὰ ἔχη τὰ βάσανά μου,
 Τὰ νυχοπαραδέσματα καὶ τὰ σκοντάμματα μου.“

241.

Τὸ ζιμποῦλι.

Ἀπὸ μικρὸ συνείδησα τὸ κακοριζικάκι
 Νὰ σιργιανίς ἄργα ταχυὰ ἔς ὄμορφο περβολάκι,
 Νὰ σοντηρῶ μὲ προθύμια οὔλα τὰ δέντρολλακία,
 Τοῦ περβολοῦ τὰ λούλουδα, ἄδους καὶ χορταράκια.
 Μ' ἀπ' οὔλαν τὰ μυριστικὰ τὰ λούλουδα καὶ τ' ἄδη 5
 Ἔνα ζιμποῦλι μ' ἄρεσε κ' εἰς τὴν καρδιά μου βάλδη.
 Κ' ἐπήγαινα καθήμερνώς μὲ πόσο πότιζά το,
 Μὲ πόσο τὸ βαυβάλιζα, κυρφοκαμάρονά το.
 Κι' ἀποῦ τὴν τόση μυρωδιὰ κι' ἀποῦ τὴν ὁμορφιάν του
 Δὲ μοῦ ἔδουδε ποτέ μ' ὁ νοῦς νὰ φύγ' ἀπὸ κοντάν του. 10
 Κ' εὐρίσκουμουν οὐλημερνήσ εἰς τὸ περβόλι κεῖνο
 Κ' ἄξαφνα μοῦ ἔρθε διαταγὴ καὶ φεύγα καὶ τ' ἀφίνω.
 Καλλιὰ ἔχα νὰ πέφτα νεκρὸς μέσα ἔς τὸ περβολάκι
 Παρὰ νὰ μὲ χωρίσουνε ἀποῦ τὸ ζιμπουλάκι.
 „Ζιμποῦλί μου μὴ μαραδῆς δίχως τὸν ποτιστὴ σου, 15
 Δίχως τὸν περβολάρη σου, τὸ βαγιοκλαδιστὴ σου.

240. 19 δυ' ὁμορφ., δυὸ συχοκαβαλάροι.

Κ' ἔχει ὁ θεὸς γυρίσματα καὶ μέ καιρὸ λογάκη
 Νὰ γένω νοικακύρης σου, ὠραῖο ζυμπουλάκι."

242.

Ἡ κακὴ μάνα.

Τί νὰ κάμω τὸ καυμένο ποῦ ἔχω μάνα κ' εἶν' κακιά,
 Δέ μ' ἀφίνει νὰ γλεντίσω τώρα ποῦ ἔνε λευτεριά;
 Ν' ἀγαπήσω παλληκάρι ποῦ ἔχει τὰ ξαθὰ μαλλιά,
 Ποῦ φορεῖ τῆ φουστανέλαις καὶ τὰ τούρκικα σπαδιά,
 Ποῦ φορεῖ τὰ σιλακλίκια;

5

243.

Ἡ χρουστὴ φλακὴ.

Λεβέντη δὲν παντρεύεσαι,
 Καὶ δὲν ἀρραβωνεύεσαι;
 — Πῶς μοῦ τὸ λές νὰ παντρευτῶ,
 Καὶ πῶς γιὰ ν' ἀρραβωνευτῶ,
 Ποῦ μ' ἔχ' ἡ μάνα μ' ἀκριβῶ
 Κι' ὁ κύρης μ' ἀκριβώτερο;
 Ποῦ ἔνα δλόχρσο κλουβί
 Ἐκάμαν οἱ γονιοί μου
 Καὶ μέσα μ' ἐκλειδώσανε
 Μὴ σοῦ μιλῶ πουλί μου;

5

10

244.

Ἡ μπαμπεσιά.

Τρεῖς ἀντρεωμένοι πορπατοῦ ἔς τὴ γῆς ἔς τὴν αἰκουμένη
 Σὰν νὰ ἴσαν ἀπὸ μιὰν κοιλιά ἦσαν ἀγαπημένοι.

Ὡς τὴ στρατά πορπατούσανε κ' ἐγλυκεροζονάρα
 Κ' ἤλέγαν γιὰ τὸ κήδημα ἀποῦ 'νε 'ς τὴν Καμάρα.
 Ἐπήδηξ' ὁ Ταρτάρ ἀγάς κ' ἐπήγε ὡς τὰ δέκα, 5
 Μὰ τὸ βραμπὴ καὶ πρέπει του ἀρχόντισσα γυναῖκα.
 Πηδᾶ κι' ὁ Τσουχαντάρ ἀγάς καὶ πᾶ ἔβεν τὴν δύσα
 Ὡς τὴν πέρα μπάντα στάδηκε ὡσάν τὸ κυπαρίσι.
 Πηδᾶ καὶ ὁ Μπραῖμ ἀγάς, τῷ Διάνως τὸ καμάρι,
 Κ' ἐπέρασέν τση καὶ τῷ δυό, γιὰτ' ἦτον παλληκάρι. 10
 Καὶ τὸν ἐσυζήσανε κ' εἶπαν νὰ τὸν σκοτώσουν
 Κ' ἐκάμανε συβούλιο νὰ τόνε ξαρματώσουν.
 „Σὰ μ' ἀγαπᾶς Μπραῖμ ἀγᾶ παίξε τὴν τὴ μπιστόλα,
 Μὰ γὼ φυσέκια σοῦ βαστῶ νὰ τὴ γεμίσης κιάλας.
 Σὰ μ' ἀγαπᾶς Μπραῖμ ἀγᾶ παίξε τὴν καὶ τὴν ἄλλη, 15
 Μὰ γὼ φυσέκια σοῦ βαστῶ νὰ τὴ γεμίσης πάμ.
 Σὰ μ' ἀγαπᾶς Μπραῖμ ἀγᾶ παίξε τὴν καραμπίνα
 Μὰ γὼ φυσέκια σοῦ βαστῶ νὰ τὴ γεμίσης φίνα.
 Σὰ μ' ἀγαπᾶς Μπραῖμ σπάσε τὸ γιαταγάνι,
 Μ' ὁ φίλος σου ὁ μπιστικὸς καινούργιο σοῦ τὸ κάνει.“ 20
 Κι' ἀπῆς τὸν ἐγελάσανε κ' ἔπαιξε τ' ἄρματάν του
 Μιὰ μπαλωδιά τοῦ παίξανε κ' ἐκάψαν τὴν καρδιάν του.
 — Νταβράντα δὰ Μπραῖμ ἀγᾶ, σὸν εἶσαι παλληκάρι,
 Γιατὶ σοῦ παίρνω τὴ ζωὴ ἐγὼ κι' ὁ Τσουχαντάρης.
 — Πῶς μοῦ τὸ λές νὸ νταβραντῶ καὶ πῶς νὸ νταβραντήσω, 25
 Ποῦ 'νι' ἡ μπιστόλαις μ' ὄφκαιραις καὶ πῶς δὰ τῷ γεμίσω;
 [— Ἐδὰ δὰ σὲ σκοτώσω γὼ κι' ἄς πάη κ' ἡ ζωὴ μου,
 Μὰ 'ς τὸ χωριὸ τὴ φίλησε, σκύλε, τὴν ἀδερφή μου. —]

245.

Τὸ Λενιό.

Ἐναν πουλάκι κηλαῖδεῖ 'ς τῷ Πισκοπῆς τὴ βρύσι,
 Δέν κηλαῖδεῖ γιὰ τὸ νερὸ μηδὲ καὶ γιὰ τὴ βρύσι·
 Μὰ κηλαῖδεῖ γιὰ τὸ Λενιό ποῦ νὰ γεμίση πῆγε

Κ' ἐπέρασε γείς Σφακιανός κ' ἐστράφη καὶ τὴν εἶδε.
 Ὁ Σφακιανός τὴ συντηρᾶ νὰ τσῆ βοζοναρίση 5
 Μ' ἡ κόρ' ἀπού τὴν ἐντροπὴ δέ δὲ νὰ τοῦ μιλήσῃ.
 Παίρνει τον τὸ πεισματικὸ 'ς τοῦ κύρην τσῆ πηγαίνει.
 — Ὡρα καλή, Χατζῆ Παπᾶ. — Καλῶς τον τὸ λεβέντη.
 — Δὸς μοῦ το τὸ κερά Δενό, ποῦ 'χει τὰ μαῦρ' ἀμμάδια,
 Νὰ τῆνε ντύσ' ὀλόχρουσα κι' ὄλο μαργαριτάρια. 10
 — Δέ σοῦ τὸ δούδω τὸ Δενό, μαγάρι νὰ μοῦ φέρῃς
 Τοῦ βασιλιᾶ τὸ ντοναμᾶ, καὶ οὐλόν του τ' ἀσκέρι.
 — Τοῦ βασιλιᾶ τὸ ντοναμᾶ ἐγὼ δὲν τότε δέλω,
 Τῷ Σφακιανῷ τὸ στράτεμμα δὰ πάω νὰ σοῦ φέρω.
 Ὅχι ἄλλο δὰ Χατζῆ παπᾶ κ' εἰς τὰ Σφακιά δὰ πάω, 15
 Τῷ Σφακιανῷ τὸ στράτεμμα δὰ φέρω νὰ τὴν πάρω. —
 Σαββάτο τὸ λογιάσανε καὶ Κυριακὴ κινούσι,
 Ὅσ τὴν πόρτα τοῦ Χατζῆ παπᾶ ἤρῳανε καὶ χτυποῦσι.
 — Ἄνοιξε δὰ Χατζῆ παπᾶ κ' ἤρῳαν οἱ συμπεδῆροι
 Νὰ πάρουν τὸ κερά Δενό ἃ δέλης κι' ἃ δὲ δέλης. — 20
 Κ' εὐτός τῶν ἀποκριδῆρις. — Ἄμστε 'ς τὴ δουλειά σας,
 Γιατι δὰ βίξω μιὰ φωδιὰ νὰ κάψω τὴν καρδιά σας. —
 Κ' οἱ Σφακιανοὶ μανίζουνε 'ς τ' ἄρματα βάνου χέρι
 Νὰ πάρουν τὸ κερά Δενό, τὸ ἄσπρο περιστέρι.
 Σαραπέντε μπαλωδιαίς 'ς τὴν πόρταν του ἐπαίξα 25
 Κι' ἄρχουνται κ' ἐγυρεύγανε τὰ ὄξω καὶ τὰ μέσα.
 Καὶ βρίσκουν τὸ κερά Δενό 'ς ὀλόχρουσα σεντόνια
 Ὅσ ὀλόχρουσα παπλώματα κι' δλάργυρο τὸ στρῶμα.
 — Σηκώσου δὰ κερά Δενό νὰ βάλῃς τὰ χρουσᾶ σου
 Καὶ μέσα 'ς τὴν παράδεισο δὰ πᾶ' ἡ γι ἀφεδιά σου. 30
 — Ὅσ τὴ μέση τσῆ παράδεισος παλάδια νὰ μοῦ χτίσης
 Τ' ἀμμάδια μου δὰ τρέχουνε σάν τὸ νερὸ τσῆ βρύσις. —
 — Δό μου μάνα τὴ χέρα σου, δό μού την καὶ τὴν ἄλλη,
 Τὸ γάλα ποῦ μ' ἐτάϊσες κάμε μού το χαλάλι.
 — Χαλάλι σου τὸ γάλα μου, χαλάλι σου ἐκείνο, 35
 Ὅσῃ Σφακιανούς ποῦ σ' ἔπηραν εἰς τὸ δῆδον τσ' ἀφίνω.
 — Ἐχε ὑγεία μάνα μου, καὶ μὴν ἀργήσης νᾶρῆς,

Πάνω 'ς τσ' ἑφτά, πάνω 'ς τσ' ὀχτώ νᾶρῳης γιά νά με
 δάψης. —

Μηδ' ἤ γι ἑφτά περάσανε μηδ' ἤ γι ὀχτώ ἑφτάξα
 Κ' ἑφέρανε τσῆ μάνιας τσῆ τὰ φοβερά μαντάτα. 40
 Πῶς ἀποδαίνει τὸ Δεινὸ 'ς τὸ δρόμο ποῦ πηγαίνει
 Κ' ἡ κακομοῖρα ἡ μάναν τσῆ φτάνει καταδλιμμένη·
 Κι' ἀρχίνε' ἡ βαρυόμοιρη νά λέγη μυρολόγια
 Εἰς τσ' ὀμορφιαῖς τσῆ κοπελιάς ἐκεινηνὰ τὴν ὥρα.
 „Δεινὸ μου, ποῦ σ' ἐστόλιξα μέ λύραις, μέ τραγούδια 45
 Κ' ἐδὰ σ' ἐπῆρα οἱ Σφακιανοὶ μέ τὰ πολλὰ καουδία.
 Δεινὸ μου, ποῦ σ' ἐστόλιξα καὶ σ' ἔβγανα 'ς τὸ δῶμα
 Κ' ἐφαίνεντον τὸ μπόι σου σὰν τῆ χρουσῆ κολῶνα.
 Δεινὸ μου, ποῦ σ' ἐστόλιξα μέ τὸ μαργαριτάρι
 Κ' ἐφαίνεντον ἡ μούρη σου σὰν ἥλιος σὰ φεγγάρι. 50
 Νά 'δελε σπάσει τὸ σταμνὶ καὶ νά φυράξ' ἡ βρύσι
 Ὅντεν ἐπήγαινες, Δεινὸ, τῆ στάμνα νά γεμίσης.
 Μὰ καταροῦ τοῦ Σφακιανοῦ εὐτοῦ καὶ τσῆ γενιάς του
 Ἐποῦ δὲν ἦρε ν' ἀγαπᾷ ἀποῦ τῆ γειτονειάν του.“

246.

Ὁ Νικολάκης εἰς τὸν Νάδη.

Ὁ ἥλιος βασιλεύγει μέ σημάδι
 Νεκρὸν ἐκατεβάσανε 'ς τὸν Νάδη.
 Κι' ἀπῆς τὸν κατεβάσανε 'ς τὸν Νάδη
 Ἄψασι καὶ καντήλια μέ τὸ λάδι.
 Μέ βόδα καὶ μ' ἄδους τόνε στολιζοῦν, 5
 Δεξιὰ μεριά τοῦ Νάδη τὸν καδίζοῦν.
 Κι' ἀποῦ τὸν τόσο στολισμόν, τὸν ἔχει,
 Ἐδολερὴν του μάνα τὸν ἐρέχτη.
 — Ἰντα γυρεύγεις γιέ μ' 'ς αὐτὰ τὰ μέρη,

246. 9 'ς αὐτὰ τὰ μέρη, αὐταὶ τσῆ μέραις.

Ἄποῦ 'νε καφερά χωρίς ἀέρι; 10
 — Τῆ μάνα μου νά ἰδῶ ἦρδ' ἀπατός μου
 Ἄποῦ 'τονε τ' ἀμμαῖδια καί τὸ φῶς μου.
 — Γάϊρε πάλι γιέ μου 'ς τὸν ἀπάνω,
 Μά 'μαδὰ γὼ καί δίχως σου καί κάνω.
 — Ἄγγελος ἦρδε, μάνα, καί ζητᾶ μου 15
 Νά πάρη τῆ ψυχὴ μ' ἀπὸ κοντά μου.
 — Μὴν τοῦ τῆ δώσης, γιέ μου, τῆ ψυχὴ σου,
 Καί παρέντυς δὰ λύση τὸ κορμί σου.
 Τ' ἀντόδια σου δὰ πέσουν εἰς τὸ χῶμα
 Κ' ἡ λυγερὴ σου γλῶσσ' ἀποῦ τὸ στέμα. 20
 Τὸ δαχτυλιδωμένο σου μουστάκι
 Κ' ἐκεῖνο δὰ μαθήση, Νικολάκη.
 Δέν εἶνε παραδύρια νά σοσάρης
 Μηδὲ καί κοπλαιὶς νά βοζοσάρης.
 Μόνό 'νε μαῦρος Νάδης κ' ἔχει λάκκο, 25
 Ποτὲ δὲν παρασέρνετ'αι 'ς τὸν πάτο.
 Τὴν πλάκ' ὄντεν ἐσῆκωσές κ' ἐμπήκεις
 Ἄν εἶχες καί παιδί τίνος τ' ἀφήκεις;
 — Εἶχά το τὸ παιδί κ' ἦτο μωράκι
 Κ' ἐδὰ δ' ἀναδραφῆ χωρίς κανάκι. 30
 — Ἄχι καί νά 'τον μίπορετό, παιδί μου,
 Νά δώρουνα τῆ νύφη τῆ δικὴ μου.
 — Μάνα 'ς τ' ἀστήδια μού 'χω τὰ μαλλιάν τση,
 Κι' ἀπὸ κειδὰ δὰ ἰδῆς τὴν ὀμορφιάν τση.

246. 11 Τῆ μάνα μου νά ἰδῶ ἦρδ' ἀπατός μου, Μάνα 'ρδα γιὰ
 νά ἰδῶ τὸν ἀδερφό μου. — 15 Ἄγγελ. ἦρδε, μάνα, καί ζητᾶ μου,
 Ἄγγελ. προστασμένος καί ζ. μ. — 16 Νά πάρη τῆ ψυχὴ μ' ἀπὸ
 κοντά μου, Τὸ ζήτημα νά κέρ' ἀπὸ κοντά μου. — Statt der Verse
 25 und 26 singen Andere:

Μόνό 'νε μαῦρο Νάδ' ἀραχνιασμένο
 Μηδὲ δὲν παρασέρνετ' ὁ παντέρμος.

Ὁ ἀντρειωμένος γιός.

Ἄρχοντες τοῦ Σαλονικιοῦ, οὔλοι, μικροὶ μεγάλοι,
 Ὁ γιός μου καβαλίκεψε ἔς τὸν πόλεμο νὰ πάη·
 Βαστᾶ λαγοῦτα κι' ἄργαλα πολλῶ λογιῶ παιγνίδια,
 Κι' ὄντε σταθῆ καὶ παίξῃ τα ὁ γιός μου τὰ παιγνίδια
 Βροντᾶ οὐρανὸς καὶ σειέτ' ἡ γῆς, οὔλος ὁ κόσμος τρέμει. 5

Ἡ καλογοῖα.

Κάτω ἔς τὴν ἀγία Μαρίνα κ' εἰς τὴν Παναγιά
 Δώδεκα χρονῶ καράσιο καλογοῖα ἴγεινε
 Μήτε τὸ σταυρόν τῆ κάνει, μήτε πρόσκυνᾶ
 Κάθεται ἔς τὸ σταυροδρόμι καὶ κρασί πουλᾶ.
 Τὸ μαδαίνει ἴνας λεβέντης πᾶ νὰ τήνε βρῆ· 5
 — Καλογοῖα καλῶς τὰ κάνεις, πέ μ' ἴντα πουλεῖς;
 — Καλῶς ἦρθεν ὁ λεβέντης καὶ κρασί πουλῶ,
 — Καλογοῖα νὰ σέ ρωτήξω πόσο τὸ πουλεῖς;
 — Δώδεκα τὸ μίστατ' ἔχει καὶ δυὸ ἡ γι ὀκᾶ.
 — Καλογοῖα νὰ σέ ρωτήξω πῶς νὰ πῶ κρασί; 10
 — Θέλης μὲ ποτῆρι πιέ το δῆς μὲ μαστραπᾶ.
 — Καλογοῖα μ' ἄνε μεθύσω ποῦ νὰ κοιμηθῶ;
 — Παλληκάρ' ἄνε μεθύσης ἔλα ἔς τὸ κελί,
 Ποῦ ἔχω πέρδικα ψημένη καὶ γλύκυν κρασί,
 Κ' ἔχω πάπλωμα στρωμένο εἰς τὸ στρώμα μου. — 15
 Κι' ὁ λεβέντης μεδυσμένος ἔμεινε ἔς τῆ νιᾶς,
 Τὸ ταχὺ ξεμεδυσμένος λέ' τῆ καλογοῖας·
 „Σήκω πάπια, σήκω χῆνα γιὰ νὰ στολιστῆς
 Κ' εἰς τὴν ἐκκλησιᾶ νὰ πάης.“

248. 2 καλογ. ἴγεινε, πᾶ νὰ γένη καλογοῖα. — 10 πῶς νὰ πῶ
 κρασί, πῶς τὸ πίνουν τὸ κρασί.

Z. ΟΙΚΕΙΑΚΑ.

249.

ἼΗι τρεῖς ἀδερφίδες.

Μιά φορά ἴμουνε κοπέλι
Κ' ἔβλεπα ἕναν ἀμπέλι.
Κ' ἔρχονται τρεῖς ἀδερφίδες
Νά μοῦ κλέψουν τση σταφίδες.
Παίρνω τὸν ἀπάνω γύρο 5
Νά τση πιάσω νά τση δεῖρω.
Καὶ σκαλόνω ἕνα βάτο
Μηδ' ἀπάνω μηδὲ κάτω.
Κ' ἔρχεται ἡ μιὰ κι' ἀρπᾶ με
Καὶ σηκόνει καὶ χτυπᾶ με. 10
Κ' ἔρχεται κ' ἡ μεσαικὴ
Μὲ τὴ βράβδα τὴ χοντρή.
Κι' ἀπ' ὀπίσω ἡ χοντροκῶλα
Μὲ τὸ κόπανο μοῦ ἴκόλα.

250.

ἼΗι γράδες.

Μιά γρά μ' ἀνακολλήθηκε κ' ἤρθε νά μὲ φιλήσῃ
Κ' ἐδάρρεψα, μὰ τὸ χυλό, πῶς θὰ μὲ καταλύσῃ.
Κ' ἐστάθηκ' ἀνατολικά κ' ἔκαμα τὸ σταυρό μου,

249. 7 Μηδ' ἀπάνω μηδὲ κάτω scil. ἐμπόρου νά πάγω.

Θέ μου και ἔπαρέ τηνε τούτην τῆ γρᾶ 'π' ὀμπρός μου.
 Κι' ὁ Διὸς και μ' ἔλυπη'θης κ' εἶδε τὸν τόσο φόβο 5
 Και μοῦ 'στειλε τὸ Χάροντα, κ' ἔφταξε τὸ ντελόγκο.
 Κ' ἡ γρᾶδες ὡς τ' ἀκούσανε ἐπιάσαν τσῆ καρφίχταις
 Μπαίνουν λουγοχτενίζουνται και σιάζουν τσῆ χωρίστραις.
 Κι' ὁ Χάροντας ἐπέρασε 'ς τ' ἄλογο καβαλάρης·

Χάρος.

Κεράδες ἀσπροκούτελαις, εἶδετε ποῶδες γρᾶδες; 10

Γρᾶ.

Χόρευγε μωρή σὺ καλά
 Κι' ἀποῦ 'χει γρᾶδες ἄς βωτᾶ.
 Μὰ πὰ 'ςέ τούτον τὸ χορὸ ὅποιος εἶνε χορεύγει
 Κι' ἀποῦ 'χασε τσῆ γρᾶδες του ἄς πᾶ νὰ τσῆ γυρεύγη.

Χάρος.

Κερά, σὰν εἶσαι κοπελιὰ γιάντα μοῦ φαφουτίξεις, 15
 Και πιτυλᾶς τὰ σάλια σου και μοῦ τὰ λαντουρίζεις;

Γρᾶ.

Χαμομηλιᾶς κλαδιά 'κοβγα ὀγιά νὰ βάψω φάδια
 Κ' ἐβγήκανε τ' ἀντόδια μου και δὲ μιλω κατᾶρια.

Χάρος.

Κερά, σὰν εἶσαι κοπελιὰ γιάντα μοῦ καμπουρίζεις;

Γρᾶ.

Καμπούρα 'τον ἡ μάνα μου καμπούρης και ὁ κύρης. 20

Χάρος.

Σὰν εἶσαι, γρᾶ μου, κοπελιὰ γιάντα 'χεις τσῆ ψαράδες;

Γρᾶ.

Ὁ ἄντρας μού 'το μυλωνᾶς και μοῦ 'φερε πασπάλαις,
 Κ' ἐγὼ τοῦ τσῆ κοσκίνιζα κ' ἐγέμισα ψαράδες.

Χάρος.

Σώπαινε, γρᾶ, τὰ λόγια σου καὶ πάψε τὸ θυμὸ σου,
Μὴ βγάλω τὸ κοντάρι μου νὰ κόψω τὸ λαϊμὸ σου. 25

Γρᾶ.

Δὲ μὲ λυπᾶσαι, Χάροντα, ποῦ 'μαι κοπελοπούλα
Ἄποῦ ἄδῶ κάδε ταχὺ σὰν τὴ νεραντζοπούλα;
Δὲ μὲ λυπᾶσαι, Χάροντα, ἀποῦ φορῶ καὶ χάντραις
Κ' ἔχω ὀρπίδες 'ς τὸ δεῖ νὰ πάρω κι' ἄλλους ἄντρες;
'Εκεῖ φωνὴ ἀκούστηκε ἀποῦ τσ' ἀπάνω μπάνταις. 30
„Κεράδες, ποῦ 'στε 'ς τὸ χορὸ, ἤρῳαν μιὰν καραβι' ἄντρες.“

Ἔσσαις γρᾶδες κι' ἂν τ' ἀκούσαν

'Σ τὸ λιμάνι ἐγλακοῦσαν.

Μιὰ γρᾶ 'τόνε πολὺ κακὰ

Καὶ δὲν ἐμπόριε νὰ γλακᾶ 35

Κ' ἐφώνιαζε τῷ μπροστινῷ

„Ἄ δὲ μπροφτάξω νὰ 'ρῶω γῶ

Πάρετε καὶ γιὰ μένα δύο,

Νὰ 'χω τὸν ἕνα γι' ἀγκαλιὰ

Καὶ τὸν ἄλλο γι' ἀγγαρειά.“ 40

251.

Ἡ μεδύστραις.

Τρεῖς καλαῖς γειτόνισσαις

Κ' ἢ τρεῖς Μελιδονώτισσαις,

'Σ τὴν ταβέρνα πᾶν νὰ πιοῦνε

Ταιστροκόλλυβα βαστοῦνε

Βρίστουνε τὸν ταβερνάρη 5

Κ' ἐκοπάνιζε λινάρι.

„Σήμ' ἀπάνω ταβερνάρη

Καὶ παραίτα τὸ λινάρι.

250. 40 γι' ἀγγαρειά, γιὰ κλαδιά.

Βάλε μας κρασί νὰ πιούμε,
 Μὰ τὴν πλερωμὴ βαστούμε. 10
 Μὴ μᾶς τὸ βάλῃς ἔς τὸ γυαλί,
 Γιατ' εἶν' ἡ δόξα μας πολλή·
 Μηδὲ ἔς τὸ παληοσκούτελο,
 Γιατὶ χτυπᾷ ἔς τὸ κούτελο.
 Βάλε μᾶς το ἔς τὸ λαῆνι 15
 Κι' ὅσο πιούμε κι' ὅσο μείνῃ·
 Πιὲ τὴ μιὰ καὶ πιὲ τὴν ἄλλη
 Γίνονται κ' ἡ τρεῖς κουνάλε
 Κι' ὁ καλὸς τῶν νοικοκύρης
 Μὲ ψωμί καὶ μὲ κρομμύδι, 20
 Οὐλημέρα ζευγαρίζει,
 Πεῖνα τότε βασανίζει.
 Καὶ ἀργὰ ἔς τὸ σχολασμόν του
 Πάει ἔς τὸ παντέρημόν του.
 Βρίσκει τὴν ἀρχόντισσάν του, 25
 Τὴν καλὴ νοικοκυράν του,
 Μεδυμένη, ξερασμένη
 Καὶ ἔς τὸν ἄλλο κυλυσμένη.
 — Πέ γυναῖκα τὸ κακό σου,
 Γιὰ νὰ βρῶ τὸ γιατρικό σου. 30
 — Γιὰ νὰ βρῆς τὸ γιατρικό μου
 Ἔπαρε τὸ μίστατό μου
 Κι' ἄμε το τοῦ ταβερνάρη
 Νὰ σοῦ τὸ γεμίση πάλι. —

252.

Ἡ Δειά.

Τὸν καιρὸ τῆς Βενεδικτῆς
 Ἐκαμα κ' ἐγὼ μιὰ Δειά.
 Παίρνω πάω νὰ τὴ βρῶ

251. 24 ἔς τὸ παντέρημόν του soil. σπίτι.

Μέ κανίσκιν ἀκριβό·	
Βάνω 'ς τὸ καλάδι γάλα	5
Κ' εἰς τὸν ἀραγὸ κουτάλια	
Βάνω μέλι 'ς τὸ τουπί,	
Τὸν ἀδότυρο 'ς τ' ἀσπί.	
Παίρνω πάω βρίστω την	
Καὶ καλησπερῶ την.	10
„Καὶ καλησπερῶεις με,	
ᾠ κακῆς μάνας ὑγιέ;	
ᾠ κακοῦ κυροῦ σπορά,	
ἴντα δέλεις ἐπαδά;	
Τὰ κουτάλια ποῦ βαστάς	15
Εἶνι' ἀπὸ βρωμοξυλιά.	
Καὶ βρωμεῖ κι' ἀδότυρός σου	
Καὶ σκανῶεις κι' ἀπατός σου.“	
Κι' ἀπὸ 'πὰ κι' ἀπὸ δεκεῖ	
Ἔμεινα κ' ἐγὼ ἐκεῖ.	20
Τὸ ταχὺ σηκόνομαι	
Καὶ καλημερῶ την	
„Καὶ καλημερῶεις με,	
ᾠ καλῆς μάνας ὑγιέ	
Καὶ καλοῦ κυροῦ σπορά,	25
Ἄποῦ ξώμεινες ἐπά;	
Τὰ κουτάλια ποῦ βαστάς	
Εἶνι' ἀπὸ χρουσῆ μηλιά,	
Καὶ μυρῶ' ἀδότυρός σου	
Καὶ μυρῶεις κι' ἀπατός σου.“	30

Ἄ Ο ξερροσκάτης ἀφεντικός.

Δώδεκα χρόνους ἔκαμα εἰς τ' ἄρχο Μαλεβύζο
Καὶ τῶν ἀχέρω τὰ κλειδιά μου ἴδωκε νὰ ὀρῶ

Ὕ τὸ ξεροκῆπι μ' ἔβαλε νὰ βλέπω τσ' ἀγκυνάrais
 Κι' ἀπὸ τὴν πείνα τὴν πολλὴ μου ῥχουνταν λιγομάrais.
 Βγάνω τὸ μαχαιράκι μου νὰ κόψω ἓνα φύλλο 5
 Κι' ἄρχοντας ἐκατέβηκε μ' ἓναν κομμάτι ξύλο·
 „Μωρὲ Μανόηλη διάολε ἔς τὸ μύλο δὰ σὲ μπέσω
 Κ' εὐτὰ τ' ἀγκυναρόφυλλα δὰ σοῦ τὰ μαγερέψω“
 Ταχυὰ σὰν ἐξημέρωσε μ' ἔμπεισε εἰς τὸ μύλο
 Γιὰ νὰ τ' ἄλῃσω τ' ἄλεσμα, σωστὸ νὰ τὸ γάρω.
 Μὰ ἔτυχε κ' ἤτονε κακὸ καὶ τὸ παντέρμο χτήμα
 Καὶ πάω νὰ τ' ἀναβαστῶ καὶ πέφτ' ἀπὸ τὴν πείνα. 10
 Κι' ὁ μυλωνᾶς ἐκάτεχε τὸν ἄρχο πῶς ἐπέρινα
 Κι' ἀπὸ μακρὰ μ' ἐρώτηξε· — ἴντα ἔχεις φαγωμένα;
 — Ἀπόντα ἔψες τὸ κολατσιὸ ὡς σήμερο τὸ γιῶμα
 Δροσιὰ δὲν ἐγιωμάτισε τὸ δλιβερό μου στόμα.
 Καὶ φέρν' ὁ μυλωνᾶς τυρὶ, βᾶνω κ' ἐγὼ τ' ἄλευρι 15
 Καὶ κάνομε μιὰ λαζανὰ νὰ φᾶμε οἱ καυμένοι.
 Μ' ὁ μυλωνᾶς εἶχε παιδιὰ κ' ἐγὼ ἔμου μοναχός μου
 Κι' ὡστε νὰ φάω μιὰ μπουκιὰ ἐχάδῃ ἀπ' ὀμπρός μου.
 Κι' ἀφεντικὸς ἐγνώριζε τοῦ κανταριαῦ τῆ βούλαις
 Μὰ γὼ καλά τῆ βούτηξα ἔς τ' αὐλάκι τῆ σακκουλάις. 20
 Κι' ὄντεν τῆ καμπανίζαμε ἐτρέμαν τὰ ξερά μου
 Κι' ἀπῆς τῆ καμπανίσσαμε ἐχάρηκ' ἡ καρδιά μου.
 Ἐβγήκε τ' ἄλεσμα σωστό, ἐβγήκε καὶ πρῖσσο.
 Κ' ἐδάρρῃψεν ὁ κερταῆς πῶς κορπατῶ ἔς τὸ ἴσιο.

254.

Ὁ φαμέγιος.

Ἀκούσεν ἴντα γείνηκεν ὀφέτος εἰς τὴν Κρήτη,
 Ἄγαθς νὰ μὴ μπορῆ νὰ βοῆ φαμέγιος γιὰ τὸ σπίτι.
 Ἐρχετ' ὁ γείς σκουζιάρεται πῶς εἶν' πολλ' ἡ δουλειὰ μου
 Κι' ἄλλος ξετρέχει ν' ἀνεβῆ ἀπάνω ἔς τὸν καφᾶ μου.
 „Ἐρχομαι γὼ, ἀφεντικὸ, καὶ κάνομε παζάρι, 5
 Μ' ὄντεν κι' ἂν εἶνε συννεφιά δὲν πάω ἔς τὸ ζευγάρι.

Θέλω καὶ τὰ σιβάνια μου καλὰ τζαγκαρωμένα
 Κι' ὅ τι νὰ τύχη καὶ στραδεῖά ἄλλο μπέμπε γὰ μένα.
 Θέλω καὶ τὸ καπότο μου ψιλή τσόχα βραμμένο,
 Μόνο νὰ πάω καὶ ποδὲς νάμ' ἀποφανισμένως. 10
 Θέλω 'ς τὴ μπουζουνάρα μου παραδες νὰ χτυποῦνε,
 Μόνο νὰ πάω καὶ ποδὲς νὰ μὴ μ' ἀναγελοῦνε.
 Θέλω καὶ εἰς τὸ σταῦλό μου ἕναν καλὸ μουλάρη,
 Μόνο νὰ πάω καὶ ποδὲς νὰ πηχῶ καβαλάρης.
 Ἀπανωδιῶ 'ς τὴν κλίνη μου θέλω 'να ντολαπάω 15
 Νὰ μὴ ξελείπη τὸ κρασί μὴδὲ καὶ τὸ τυράκι.
 Ἐλθαίς καὶ κρέβινο ψωμί 'ς τὴν πόρτα μὴν προβάλλη,
 Γιατί ἂν εἶνε καὶ καλὸ εὐτύς μὲ πιάνει ζάλη.
 Μόνο τὸ θέλω χάσικο, φιλοκοσκινισμένο,
 Περὶττου νὰ 'νε φτάζιμο καὶ νὰ 'ν' καλοψημένο. 20
 Θωρεῖς ἐκεῖνα τὰ σταμνιά, τὰ μακρολαιμουδάτα;
 Ἀργὰ ταχυὰ νὰ τὰ δωρῶ μὲ μαρουβᾶ γεμάτα.
 Δὲ θέλω τὸ μαγέρεμμα μὴδὲ καὶ τὸ λαδοῦρι,
 Ῥυζόγαλο μαγέρευγε μὰ πρέβατά 'χεις ποῦρι.
 Καὶ θέλω καὶ τὴν κλίνη μου μαζί μὲ τῆ κεραῆς μου 25
 Κι' ὅ τι νὰ μοῦ ῥῶη ὄρεξι νὰ κάνω τὴ δουλειά μου.
 Τοῦ μαγατζέ σου τὰ κλειδιά μου δόσε νὰ ὀρίξω,
 Μήμπα νὰ τρῶς ἐσὺ χωστὰ κ' ἐγὼ νὰ λαχταρίζω.
 Ἄν ἴσως καὶ δὲ συβαστῆς ἐδέτσι ποὺ ξαναἴγω
 Λίγαις ἡμέραις δάμ' ἐπὰ κ' ὕστερα δὰ σοῦ φύγω. 30

255.

Ἡ καλόρεξη.

Ἐάντρεψέ μ' τὸ μανὶ μου
 Δίχως νὰ 'χη τὴ βουλή μου.

254. Ἡ ἄλλο μπέμπε γὰ μένα, πήγαινε σὺ γὰ μένα. — 16 μὴδὲ καὶ τὸ τυράκι, μὴδὲ καὶ τὸ βανάκι.

Κ' ἔπρηέ μου μιὰ γυναῖκα,
 Τρώει πίνει ὡσὰ δέκα.
 Χάβγεται ὀχτῶ ψωμιὰ 5
 Καὶ δανείζεται κ' ἐννιά,
 Καὶ βαρέλι ψαρογάρους
 Ἄπο κείνους τσῆ μεγάλους.
 Τρώει κι' ὄσους βρῆ κολιούς
 Ἄποὺ τσῆ Μαρμαρινιούς. 10
 Εἶχαμε κ' ἕνα βουτσάκι
 Κ' ἦτονε πενηνταράκι.
 Πῆγε νὰ τὸ δοκιμάση
 Ἄν κοντεύγη νὰ ξεβράση,
 Κι' ὅμως ξέχασε ν' ἀφήση 15
 Τοῦ παπᾶ νὰ λουτρούση.
 Κι' ὄντεν πᾶ νὰ κατουρήση
 Ποταμούς Δενὰ κινήση.

256.

Ἡ ῥημοσπιτοῦ.

Ἡ μάνα μου μέ πολεμᾶ γυναῖκα νὰ μοῦ δώση
 Καὶ τὸν παπᾶ ἐκάλεσε νὰ μᾶς στεφανώση.
 Μιὰν ὁμορφη μιὰν νόστιμη εἰς οὐλάν τση τὰ κάλλη,
 Ὡς τῆ γειτονειᾶ μου κοπελιὰ δὲν ἦτον τέτοια ἄλλη. 5
 Κι' ὄντεν μοῦ τῆ βλογούσανε καλόγνωμη μοῦ φάνη,
 Δέ μοῦ μιλεῖ κ' ἐδάρεψα τὴν ταπεινὴ μοῦ κάνει.
 Κ' ἐγὼ τὴν ἐμπιστεύτηκα νοικοκερὰ ἔς τὸ στᾶρι
 Κ' ἐκείνη μοῦ τὸ ξόδιασε καὶ τό 'φαι ἔς τὸ ψάρι.
 Ῥωτῶ τηγε ἂν ἐβγαλε στᾶρ' ἀπ' τὴν κόφινίδα
 Κ' ἐκείνη μ' ἀποκρίνεται: „Καθόλου δὲν τὸ εἶδα“ 10
 Ῥωτῶ τηγε τί γείνηκε τὸ λάδι καὶ δὲν ἔχει;
 Κ' ἐκείνη μ' ἀποκρίνεται καθόλου δὲν κατέχει.
 Μέ μάντα τήνε ρωτῶ τί γείνη τὸ κριτᾶρι

Καὶ ἡ περυσινὴ φακὴ ἀποῦ 'χα 'ς τὸ πιῶρι;
 Καὶ τὸ κρασ' ἀποῦ τὸ βουτσι, τὸ ξεῖδ' ἀπ' τῆ λαῖνα 15
 Κι' ἀποῦ τῆ μπότσα τῆ βακί, τί τὰ 'καμες κ' ἐκεῖνα;
 Τὰ χοντροκούκκια καὶ τσ' ἐλῆαις ποῦ 'χα 'ποῦ τὸν κουμ-
 πάρο,

Γιὰ πέ μου τίνος τὰ 'δωκες νὰ πάω νὰ τὰ πάρω;
 Τῆ γλίνα καὶ τὸ βότυρο τσ' ἐλῆαις τσῆ τσακισμέναις,
 Τσῆ πιπεριαὶς ποῦ 'χα τουρσί, τίνος τσῆ 'χεις δοσμέναις; 20
 Καὶ τὸ μπαμπάκι τ' ἄκλωστο καὶ τ' ἄλλο τὸ κλωσμένο,
 Λινάρι ποῦ 'χα ἄστριφτο καὶ τ' ἄλλο τὸ στριμμμένο,
 Μαλλιά ξασμένα μιὰν ὀκιά, ὁμοροφοχτενισμένα
 Γιὰ πέ μου ἔντα τὰ 'καμες; τίνος τὰ 'χεις δοσμένα;
 'Ρωτῶ τῆνε τί τὰ 'καμε κ' ἐκεῖνη μοῦ θυμόνει 25
 Καὶ κάνει μου τὴν ταπεινὴ ὀγιὰ νὰ μὲ βουλόνῃ.
 Δὲν ἔχασα κ' ἐγὼ καιρὸ καὶ πιάνω 'να στελιάρι.
 Καὶ τάκα ξύλο 'ς τὰ πλευρά, ὥστε νὰ μαϊνάρῃ.
 *Ἐφας ξύλο περισσό κ' ἐχόρτασε τ' ἀσκίν τσῆ
 Κ' εἶπέ μου τὰ μαρτύριαν τσῆ ποῦ νὰ κα' ἡ ψυχὴν τσῆ. 30
 — Τὸ στάρι ἄντρα μοῦ 'στεῖλα 'ς τοῦ μυλωνᾶ τῆ νύχτα
 Καὶ τ' ἄλεσε καὶ τὸ 'καμε ἀλευρ' ἀποῦ δὲν εἶχα.
 Κι' ἄλλό 'φαγα κι' ἄλλό 'δωκα ποῦ 'ρχεται ἕνας κι' ἄλλος.
 Κι' ἄλλό 'χουσα τοῦ χολίρου μου γιὰ νὰ γενῆ μεγάλος.
 Τὸ λάδι πάλι τὸ 'βανα 'ς τὸ λύχνο τὸ μεγάλο 35
 Κ' ἐκείνος τὸ κατάλυσε, τ' ἀμμάδια δ'ὰ τοῦ βγάλω.
 — Τὸ στάρι λὲς πῶς τὸ 'δωκες ποῦ 'ρχεται ἕνας κι' ἄλλος
 Καὶ πῶς τὸ λάδι τὸ 'φας ὁ λύχνος ὁ μεγάλος.
 Μὰ τὸ κρασί ἀπ' τὸ βουτσι τὸ ξεῖδ' ἀπ' τῆ λαῖνα
 Κι' ἀποῦ τῆ μπότσα τῆ βακί, τί τὰ 'καμες ἐκεῖνα; 40
 — Ἄντρα μου, πόνος μ' ἔπιασε κ' ἕνας θεὸς τὸ ξέρει
 Γιὰ νὰ τελειώσω ἡμουνε — μὰ σὺ δὲν τὸ πιστεύεις. —
 Κ' ἤρδ' ἡ κεραγειτόνισσα — δὲν εἶχα τί τσῆ κάμω —
 Καὶ μοῦ 'καμ' ἕνα γιατρικό, ποῦ 'μουνε ν' ἀποδάνω.
 Καὶ τὸ κρασί μοῦ τὸ 'βραζε μαζὶ μὲ τὸ κριῶρι 45
 Καὶ τὸ 'δετε 'ς τὸν πόνο μου ἀντὶς ὀγιὰ λινάρι.

Τὴν πιπεριαῖς μού τὴν ἴβανη γιά γατρικὸ μεγάλο
 Κι' ἀποὺ τὴ μπότσα τὴ φρακὴ, δὲν εἶχα ἔντα κάμω.
 — Καὶ τὸ μπαμπάκι τ' ἄβγαρτο καὶ τ' ἄλλο τὸ βγαρμένο
 Πῶς δὲ μού λές τί τό 'καμες; τίνος τό 'χεις δοσμένο; 50

257.

Ἡ καλοφαγοῦσα.

Δυὸ κοπέλαις μ' ἀγαποῦσι καὶ τὴν ἀγαπῶ κ' ἐγώ,
 Ποιὰ νὰ πάρω ποιὰ ν' ἀφήσω δὲν κατέχ' ἀποὺ τὴν δυό.
 Καὶ νὰ πάρω τὴν κοντή,
 Ποῦ 'ν' τῶν ἄλλωνῶν μπομπή;
 Μπρὲ ἄς πάρω τὴ λιγνοῦσα 5
 Ποῦ 'νε σκιὰς καλοφαγοῦσα,
 Π' ὄντεν κάτση νὰ γευτῆ
 Τρώει πίταις δεκατρῆς
 Καὶ τρακόσιους ψαρογάρους
 Ἀπὸ κείνους τὴν μεγάλους. 10
 Τρώει κ' ἑκατὸ καλιούς
 Ἀποὺ τὴν Μαρμαρινιούς.
 Κι' ὄντεν πᾶ νὰ κατουρήση
 Ποταμὸ δὲ νὰ κινήση.
 Παίρν' ὁ μυλωνᾶς σκαπέτι 15
 Γιὰ νὰ πᾶ νὰ πιάση δέσι
 Τὸ κριθάρι γιὰ ν' ἀλέση.

257. Nach 8 folgt zuweilen: Καὶ δανείζεται κ' ἐντά. —
 17 Τὸ κριθάρι γιὰ ν' ἀλέση, Καὶ τὸ μύλο γιὰ ν' ἀλέση.

Ὁ κάτης και οἱ μποντικοί.

Πᾶσα ταχὺ μέ τῆ δροσιά π' ἀνοίγει τὸ ζιμποῦλι,
 Ἄφρουκαστῆτε νὰ σᾶς πῶ τοῦ κάτη τὸ τραγοῦδι.
 Ὅσον τὸν ἥλιο βγῆκε κ' ἕκατσε τ' ἀτζάκιν του κορδίζει
 Και τ' ἀμματάκιαν του καννεῖ και δὲν ἀναντρανίζει. 5
 Κ' οἱ μποντικοὶ περνούσανε καλεῖ ὁ γεῖς τὸν ἄλλο,
 „Αἰντεστ' ἀδέρφια νὰ ἴδετε τὸν κάτη τὸ μεγάλο.“
 Ἀπῆς ἐπρεμαζώχτηκαν κ' εἶδαν τον ξαπλωμένο·
 „Ἐψόφησεν ὁ κάτης μας, ὁ τρέμος τῶν καυμένα.“
 „Ἀκόμη δὲν ἐψόφησα, μὰ τώρα δ' ἀψοφήσω.
 Κι' ἀμέτε νὰ μὲ δάψετε ἔς τὸ φούρνο ἀποπίσω.“ 10
 Μαζόνουνται οἱ μποντικοὶ και κάνουν μιὰν ομάδα
 Για νὰ τὸν ἀνεβάσουνε ἔς τοῦ φούρνου τὴν καμάρα.
 Κι' ὄντεν τὸν ἀνεβάζανε παίζει τῆ βουτακιάν του
 Κι' ἀρπᾶ ὅσους ἐμπόρεσε, γειμίζει τῆ κοιλιάν του.

Ὁ ..... βοσκός.

Ἐννιά ....., στειρὸ .... μ' ἐβάλανε νὰ βλέπω
 Και παίρνω τα και πάω τα ἔς τὴν κατσοурή μαδάρα
 Νὰ κάνω κατσοурὸν τυρὶ και κατσοурή μαλάκα.
 Και κάνω σιδερόκουρτα νὰ τὰ κολουκουρίσω.
 Μά ἴνα ....., στειρὸ ....., μοῦ σπᾶ τὴν κοῦρετα φεύγει, 5
 Πηδῶ καβαλικεύγω το κ' εἰς τὸν πετρέ μέ βίχνει
 Και σπᾶ μου τρία κόκκαλα και τῆ βαχοκοκκάλα,
 Και νὰ μοῦ λείπαν τ' ἄρματα σπασμένα μοῦ ἔχε κι' ἄλλα.

259. Unter den Punkten ist das Wort *cunnius* zu verstehen.

Ἡ δυὸ γράδες.

Δυὸ γράδες ἐμαλόνανε εἰς τ' Ἀγκαβανομοῦρι
 Κι' ἢ μιὰ τσ' ἀλλῆς ἐλέγανε· — Μωρή, τὸν ἄντρα μου 'χεις.
 — Ἄν ἔχω γὰρ τὸν ἄντρα σου νὰ κατοῦνα τήσω·
 Ἄποῦ τ' αὐγὸ νὰ γρεμιστῶ 'ς τ' ἄχερα νὰ χτυπήσω. —

ΤΣΗ ΞΕΦΑΝΤΩΣΙΣ.

Α. ΤΣΗ ΣΤΡΑΤΑΣ.

261.

Ὁ ἀναγνωρισμός.

(Τσῆ στρατάς καὶ τσῆ κουλλούρας.)

Μιὰν κόρη συναπόβγανε τὸν ἄντραν τσῆ ἔς τὰ ξένα,
Κρατεῖ φαγὰ καὶ γεύγει τον, ποτήρια καὶ κερνᾶ τον,
Κι' ὅσα ποτήρια τὸν κερνᾶ τόσα λόγια τοῦ λέει·
— Μισεύγεις Κωσταντῖνό μου, κ' ἴντα μοῦ παραγγένεις;
— Ἄ λείπω μῆνα μὴ λουστῆς καὶ χρόνο μὴν ἀλλάξης. 5
Κι' ἄ λείπω τὸ ντραντράχρονο ἔς τὴν πόρτα μὴν προβάλης. —

Ἦρῶεν ὁ μῆνας νὰ λουστῆ κι' ὁ χρόνος γιὰ ν' ἀλλάξη,
Ἦρῶε καὶ τὸ ντραντράχρονο ἔς τὴν πόρτα νὰ προβάλη.
Καὶ παίρνει τὸ χρουσὸ σταμνὶ καὶ τ' ἄργυρ' ἄλυσίδι, 10
Ἐ τὴ στρατά τσῆ συναπαντᾶ ὁμορφος καβαλάρης.
„Κόρη, κι' ἀνάσυρε νερὸ νὰ πιῆ τὸ διψασμένο,
Νὰ πιῶ ἐγὼ κι' ὁ μαῦρός μου καὶ τὰ λαγωνικά μου.“
Σαράντα δυὸ σταμνιά ἔσυρε καὶ δὲν ἀντραντρίζει
Κι' ἀπάνω ἔς τὰ σαράντα δυὸ τ' ἀμμάδιαν τσῆ σφουγγίζει. 15
— Κόρη τί ἔχεις καὶ ἴλιβισσαι, τ' ἀμμάδια σου σφουγγίζεις;
Κόρη, κι' ἄν κλαῖς γιὰ τὸ νερό, κι' ἄν κλαῖς γιὰ τὸ πηγάδι,

261. 2 Κρατεῖ φαγ. κ. γεύγει τον, Κρατεῖ κερνὰ καὶ φέγγει του.

Κι' ἂν κλαῖς ὄγια τὸν κόπο σου ἄγῶ σοῦ τὰ πλερόνια.
 — Δὲν κλαίω γὼ γιὰ τὸ νερό, μηδὲ γιὰ τὸ πηγγάδι,
 Μηδὲ καὶ γιὰ τὸν κόπο μου, γιὰ νὰ μοῦ τὰ πλερώσης, 20
 Μόν' ἔχ' ἄντρα 'ς τὴ ξενιδειά, λείπει τριάντα χρόνους.
 — Γιὰ πέ μου τὰ σουσουμίαν του μπορέτως καὶ τὸν εἶδα.
 — Διγνός ἦτον εἰς τὸ κορμί, σὰν καὶ τὸν ἀπατό σου,
 Καὶ ἦτονε κι' ὁ μαῦρός του σὰν καὶ τὸν ἐδικό σου.
 — 'Οψὲς ἀργὰς τὸν ἠῦρηκα 'ς τὸν κάμπο ξαπλωμένο, 25
 Μαῦρα πουλιὰ τὸν τρέγανε κι' ἄσπρα τὸν τριγυρίζαν
 Κ' ἕναν πολὺ, καλὸν πουλί, δὲν ἤδουε νὰ φάη.
 „Φάγε κ' ἐσὺ καλὸν πουλί ἀπ' ἀντρειωμένου πλάταις
 Νὰ κάμης πῆχη τὰ φτερά καὶ πίδαμῆ τὸ ἀνύχι·
 „„Ἄστε πουλιὰ τὴ γλῶσσά μου καὶ τὴ δεξιά μου χέρα, 30
 Θέλω νὰ κάμω μιὰ γραφὴ τσῆ μάνας μου νὰ μπέψω,
 Νὰ τὴ διαβάξ' ἡ μάνα μου νὰ κλαίῃ ἡ ξαδῆ μου,
 Νὰ τὴ διαβάξῃ ἡ ξαδῆ νὰ κλαῖν οἱ γι ἐδικοί μου.““ —
 Τὰ μάδιαν τσῆ ἐτρέχανε, κάνει νὰ τὰ σφουγγίξῃ,
 Κι' ἀναντρανίζει Ὀλιβερά κ' εὐτύς ἐγνωριστήριαν· 35
 Ο γεῖς τὸν ἄλλο φιλῆσε κ' ἐσφιχταγκαλιαστῆριαν.

262.

Ἡ κατάρα.

‡(Τσῆ στράτας καὶ τσῆ κουλλούρας.)

Κοράσιο κυρφογάστρωτο καὶ κυρφογαστρωμένο
 'Σ τὸ παραῦρι κάθοντον τὰ μάγουλάν τσῆ κράδιε,
 Τσῆ μῆνες ἐλογάριαζε, ποιὸ μῆνα δὰ γεννήση.
 „Σεντέμπρ', 'Οχτώμπρη δροσερέ, Νέομπρη καὶ Δικέμπρη,

261. 31 νὰ κλαίῃ ἡ ξαδῆ μου, νὰ κλαί' ἡ γι ἀδερφή μου. —
 32 Νὰ τὴ δ. ἡ ξαδῆ, νὰ τὴ διαβάξ' ἡ γι ἀδερφή.

262. 1 κυρφογ. κ. κυρφογαστρωμένο, κυρφογάστρωτο κ. κυρφογαστρωμένο auch κυρφοπάντρευτο καὶ κυρφοπαντρεμένο.

Γενάρη, γέννα τοῦ Χριστοῦ κι' ἀρχιμενιά τοῦ χρόνου· 5
 Φλεβάρη, φλέγαις μ' ἀνοιξε, τσῆ βώγαις τῶ βυζιῶ μου,
 Νά τὸ βυζάσω τὸ παιδί καὶ νά τὸ ξεβυζάσω
 Καὶ νά τὸ βάλω 'ς τὸ σκολειὸ γράμματα νά τὸ μάδω.
 Μάρτη μου μὲ τὰ λούλουδα κι' Ἀπρίλη μὲ τὰ βόδα,
 Μάη μου μάγεψέ τονε τὸ νιὸ ἀποῦ μ' ἀγάπα, 10
 Γιατί μ' ἐφίλιε κ' ἤλεγε ποτέν του δέ μ' ἀρνάται
 Κ' ἐδά' ἔγκαψε καὶ μ' ἄφηκε σὰν καλαμιὰ 'ς τὸν κάμπο.
 Ὡς τὸ βερρίζουν τὸν καρπὸ κι' ἀφίνουνε τῆ βράπη,
 Δοῦδουν τσῆ καλαμιᾶς φωδιᾶς μυρρίζει τὸ χωράφι,
 Ἔτσο εἶν' κ' ἐμ' ἡ καρδοῦλά μου μαύρη κι' ἀραχιασμένη. 15
 Κάνω νά τοῦ καταραστῶ καὶ πάλι τὸν λυπούμαι·
 Μ' ἀπὸ ψηλά νά γρεμισθῆ 'ς τὰ χαμηλά νά δώση
 Κ' ἐκεῖ ξυράφια νά βρεθῶν νά κάτσου 'ς τὸ κορμίν του.
 Ὅχτῶ γιατροὶ γιατρεύουνε καὶ δεκοχτῶ καρφάδες
 Κ' εἰκοσιδυὸ γραμματικοὶ νά γράφουν τσῆ γιαράδες. 20
 Κ' ἐγὼ περάτης νά περνῶ, περάτης νά περάσω·
 „Καλῶς τὰ κάνετε γιατροί, καλῶς τὰ πολεμᾶτε,
 Κι' ἄς κόβουνη τὰ ξυράφια σου κρέτα καὶ μὴ λυπᾶστε,
 Μὰ ἴχω κ' ἐγὼ πλατὺ πανί, ἐξῆντα πέντε πήχαις.
 Τσῆ πέντε βάνω γιὰ ξαντό, τσῆ τέσερις γιὰ φτίλια 25
 Καὶ οὔλον τ' ἀποδέλοιπο νά κάμουν τὰ λαζάρια.“ —

263.

Τσῆ χήρας ὁ γιός.

Χήρας ὑγιὸς ἐγεύγεντο 'ς ἐ μαρμαρένια τάβλα,
 Χρουσᾶ ἔταν τὰ πηρούνιαν του κι' δλάργυρα τὰ πιάτα
 Κ' ἡ κόρ' ἀποῦ τότε κερνᾷ ἀσημοκουκλωμένη

262. 18 νά κάτσου 'ς τὸ κορμίν του, νά κόψουν τὴν καρδιάν του.

263. 1 'ς ἐ μαρμαρένια τάβλα, 'ς ἐ μιὰ μεηλιά 'πὸ κάτω.

Μ' ἢ μάναν του 'ς τὴ μιὰ μεριά φτάνει ξαγγραγεμένη·
 — Γεύεσαι γιέ μου, γεύεσαι κ' οἱ Φράγχοι σ' ἐπλακῶσαν; 5
 — Πρόβαλε μάνα μου νὰ ἰδῆς πόσαις χιλιάδες εἶνε·
 Κι' ἂν εἶνε δυὸ νὰ χαίρωμαι κι' ἂν εἶνε τρεῖς νὰ πίνω
 Κι' ἂν εἶνε περισσότεροι σελώσετε τὸ μαῦρο.
 — Εὐγῆκα, γιέ μου, κ' εἰδά τση μὰ μετρημὸ δὲν ἔχουν.
 — Σελώσετε τὸ μαῦρό μου, καλογιγλώσετέ τον 10
 Καὶ δός μου μάνα τὸ σπαδί, τ' ἀγιοκωσταντινάτο,
 Νὰ βγῶ νὰ ἰδῶ τὸν πόλεμο ποὺ κάνουνε οἱ Φράγχοι. —
 „Μαῦρέ μου γοργογόνατε κι' ἀνεμοκυκλοπόδη,
 Πολλαῖς φοραῖς μ' ἐγλύτωσες ἀπὸ βαρειαῖς φουρτιναῖς·
 Κι' ἂ μέ γλυτώσης κι' ἀπ' εὐτὴ δὰ σέ μαλαμματώσω, 15
 Τὰ τέσσερά σου πέταλα χρουσᾶ δὰ σοῦ τὰ κάμω,
 Τὰ δαχτυλίδια τσῆ ξαδῆς σκάλαις καὶ χαλινάρια.“
 'Σ τὸ ἔμπα χλιους ἔκοψε 'ς τὸ ἔβγα δυὸ χιλιάδες
 Κ' εἰς τ' ἄλλο στριφογύρισμα δὲν ἠῦρηκε νὰ κόψη
 Παρὰ τὸ Πολυτρίχηλο εἰς τὸ σκαμνὶ 'πὸ κάτω· 20
 Καὶ βάνει τὸ χεράκιν του τὴν κεφαλὴν του πιάνει.
 Κι' ὁ οὐρανὸς ἐσείστηκε κ' ἡ θάλασσα μουγκήστη
 Κι' ἄγγελος ἀποῦ τσ' οὐρανοῦς σέρνει φωνὴ μεγάλη·
 „Σώνισε μπλιό, χήρας ὑγιός, κι' ὁ κόσμος δὰ βουλήση,
 Κι' ὁ οὐρανὸς ἐσείστηκε κ' ἡ θάλασσα μουγκήστη.“ 25

263. 4 φτάνει ξαγγραγεμένη, σλιφτὴ καὶ μαραμμένη auch
 τσαγκουρομαδισμένη. — 11 Καὶ δός μου μάνα, Καὶ δός μ' ἀδέρφι.

Ὁ σκλάβος.

(Ὅντεν πᾶνε τὴ νύφη ἔς τοῦ γαμπροῦ.)

Dieses Lied, wie auch das folgende, wird gesungen, wenn die Braut zu dem Bräutigam geführt wird. Man fängt gewöhnlich mit dem folgenden Distichon an:

Ἐπήραμε τὴν ὀμορφὴν τὴν ὄρηοπλουμισμένην
Κι' ἀφήκαμε τὴ γειτονεῖα σὰν παραπονεμένην.

Τρεῖς ἀντρειωμένοι γεύονται ἔς τὴν πρῶμην τοῦ κα-
τέργου

Κ' ἔχουν καὶ σκλάβον ὄμορφο ἔς τὰ σίδερα δεμένο.
Μά ἄσαν τὰ σίδερα βαρειά, βαρειά καὶ σκουριασμένα,
Κι' ὁ σκλάβος ἀναστέναξε κ' ἐστάδῃ τὸ καράβι.
— Ποιὸς εἶν' ἀπ' ἀναστέναξε κ' ἐστάδῃ τὴ καράβι; 5
Ἄν εἶν' ἀποὺ τῆ ναύταις μου νὰ τόνε ξεναυτώσω
Κι' ἂν εἶν' ἀποὺ τῆ σκλάβους μου νὰ τόνε λευτερώσω.
— Δέν εἶν' ἀποὺ τῆ ναύταις σου νὰ τόνε ξεναυτώσης,
Ἐγὼ ἔμαι π' ἀναστέναξα κ' ἐστάδῃ τὸ καράβι,
Ἄποῦ ἔμουν τριμερώγαμπρος, δώδεκα χρόνους σκλάβος, 10
Σήμερο τὴν ἀγάπην μου ἄλλος δ' ἀ τὴ βλογοῦται,
Καὶ νὰ ἔχα μαῦρο γλήγορο τῆ ἴφτανα νὰ βλογοῦνται
Νὰ πᾶ νὰ μῶ κουμπάρος σκιαῶς ν' ἀλλάξω τὰ στεφάνια.

6 νὰ τόνε ξεναυτώσω, χάρισμα νὰ τοῦ δώσω auch νὰ τόνε ξεπλε-
ρώσω. — 8 νὰ τόνε ξεναυτώσης, χάρισμα νὰ τοῦ δώσης auch νὰ
τόνε ξεναυτώσης. Hier folgt gewöhnlich: Μηδὲ κι' ἀποὺ τῆ
σκλάβους σου νὰ τόνε λευτερώσης. — 13 νὰ μῶ κουμπάρος σκιαῶς,
νὰ μῶ κουμπάρισσα.

Ὁ νιόπαντρος σκλάβος.

(Ὅντεν πᾶνε τῆ νύφη ἔς τοῦ γαμπροῦ.)

Πέντε φριγάδες ἤμεστα και δεκοχτὼ γαλιόταις
 Κ' εἶχαμε σκλάβους ὁμορφους ἔς τὴν ἄλυσο δεμένους.
 Γεῖς σκλάβος ἀναστέναξε κ' ἐστάθηκ' ἡ φριγάδα.
 Κι' ὁ μπέης ἀποῦ τσ' ὠρίζε πολλὰ τοῦ βαροφάνη·
 — Ποιὸς εἶν' ἀπ' ἀναστέναξε κ' ἐστάθηκ' ἡ φριγάδα; — 5
 Σκλάβος τ' ἀπηλοήθηκε πὸ μέσ' ἀποῦ τ' ἀμπάρι·
 — Ἐγὼ ἔμαι ἔπ' ἀναστέναξα κ' ἐστάθηκ' ἡ φριγάδα.
 — Σκλάβε πανᾶς; σκλάβε δυψᾶς; μὴ τὸ ψωμί σου λείπει;
 — Μῆτε πεινῶ, μῆτε δυψῶ, μῆτε ψωμί μου λείπει,
 Τοῦ τόπου μου Συμηθήκα και τσῆ γλυκειᾶς μ' ἀγάπης· 10
 Ἄποῦ ἔμου τριμερώγαμπρος κ' ἐδά ἔμαι δόλιος σκλάβος,
 Δώδεκα γρόνους σήμερο σκλάβος εἶμ' ὁ καῦμένος.
 Κι' ὄψές πουλοῦν τὰ βουχά μου τὴν ἄλλη τ' ἄρματα μου,
 Σήμερο τῆ γυναῖκά μου ἄλλος τῆνε βλογαῖται.
 — Τραγοῦδηξε μου σκλάβε μου κ' ἐγὼ σέ λευτερόνω. 15
 — Μὰ γὼ ξανατραγοῦδηξα και λευτεριά δέν εἶδα,
 Μὰ πάλι γιὰ τῆ λευτεριά δὰ πῶ ἔναν τραγουδάκι.
 Γιὰ δόστε μου τῆ λύρα μου, τὸ δόλιο μου δόξαρι,
 Νὰ Συμηθῶ τσ' ἀγάπης μου, σήμερο τῆνε χάνω. —
 Και δούδουν του τῆ λύραν του, τὸ δόλιον του δοξάρι 20
 Τσ' ἀγάπης τοῦ Συμηθήκε τὰ δάκρυαν του ἐτρέξαν.
 Κι' ὁ μπέης τὸν λυπήθηκε και τότε λευτερόνει.
 Καβαλικᾶ τὸ μαῦρόν του πάει σαράντα μιλια
 Ἐς τῆ στρατά τοῦ συναπαντᾶ γεῖς γέρος ἔς ἀμπελάκι·

2 δεμένους, βαρμένους. — 5 ἡ φριγάδα, τὸ καράβι. — 10 Νὰ Συμηθῶ τσ' ἀγάπ. u. s. w., Νὰ κάμω μάναις νὰ σφασοῦν και λυγεραῖς νὰ κλάψουν. Hier folgen die Zeilen:

Νὰ κάμω και μιὰ λυγερῆ νὰ μπῆ εἰς τὸ καράβι
 Νὰ τῆ φιλήσ' ὁ μπέης μου και νὰ με λευτερώσῃ.

— Νὰ ζήσης μπάριμπα γέροντα τίνος εἶν' τ' ἀμπελάκι; 25

— Τσῆ ἐρημιᾶς, τσῆ σκοτεινιάς, τοῦ γιοῦ μου τοῦ Γιαννάκη,
Ἄποῦ 'τον τριμερώγαμπρος κ' ἐδά 'νε δόλιος σκλάβος
Δώδεκα χρόνους σήμερο σκλάβος εἶν' ὁ καυμένος.

Κι' ὀψές πουλοῦν τὰ βουῆχάν του, τὴν ἄλλη τ' ἄρματάν του,
Σήμερο τὴν ἀγάπην του ἄλλος τήνε βλογαῖται. 30

— Πέ μου, νὰ ζήσης γέροντα, ἂν φτάνω 'ς τὰ στεφάνια.

— Ἄν εἶν' ὁ μαῦρος γλήγορος φτάνεις εἰς τὰ στεφάνια,
Πάλι καὶ εἶν' ἀμπασωπὸς δ' ἀ φτάξης εἰς τὸ γάμο. —

Δούδει βιτσιὰ τοῦ μαύρου του 'ς τσῆ νύφης καὶ προ-
βαίνει,

Κι' ὁ μαῦρός του χιλμιντρᾶ κι' ἡ κόρη τὸν γνωρίζει. 35

„Ἄς τὰ διαβάσματα παπᾶ, δάσκαλε τὰ ψαλτήρια,
Γροικῶ τον τὸ Γιαννάκη μου ποῦ τραγουδεῖ καὶ φτάνει.“ —

„Σ τὴν μπάντα μπάντα, δέσποτα, να ἰδῶ κ' ἐγὼ τὴ νύφη.“

Κι' ἀποῦ τὴ χέρα τὴν ἀρπᾶ 'ς τὸ μαῦρο τὴν καδίξει.

Wenn das Haus des Bräutigams noch fern ist, so werden hier noch ein oder mehrere andere Lieder τσῆ στράτας dazu gesungen; wenn dagegen die Brautbegleiter schon an dem Haus des Bräutigams, wo seine Aeltern auf ihn und seine Braut warten, angekommen sind, so wird das folgende Distichon als Schluss zugefügt:

Πρόβαλε μάνα τοῦ γαμπροῦ καὶ πεθερὰ τσῆ νύφης

Ν' ἀποδεχτῆς τὸ νιδ γαμπρὸ καὶ τὴν καινούρια νύφη.

Darauf wird geantwortet:

Χίλια καλῶς ἐκόπιασε τὸ ξένο 'ς τὸ χωριὸ μας,

Κ' ἐμεῖς τὸ καμαρόνομε σὰν νά 'τον ἐδικὸ μας.

Nach 25 auch:

Καὶ κάνει μάνας νὰ σφασοῦν καὶ λυγεραὶς νὰ κλάψουν

Καὶ κάνει καὶ μιὰ λυγερὴ νὰ μπῆ εἰς τὸ καρᾶβι

Καὶ τὴ φιλεῖ ὁ μπέτης του καὶ τόνε λευτερόνει. —

36 Ἄς τὰ διαβ. παπᾶ, Ἄφης τὰ σήμαντρα παπᾶ. — 37 Γροικῶ
τον τ. Γιανν. π. τραγουδεῖ καὶ φτάνει, Κι' ἀκούεις τὸ Γιανν. μας
ποῦ παύζει καὶ σφυρίζει. —

Ἡ σκυλόμανα.

Ποιὸς εἶδεν ἥλιο τὴν αὐγὴν κι' ἄστρον τὸ μεσημέρι;
 Ποιὸς εἶδε τὸν ἀμάραντο εἰς τὰ γεμνὰ νὰ βγαίνη;
 Δίχως νερὸ ποτίζεται μήτε καρπὸ δὲν κάνει,
 Κι' ἂν τότε κάμη τὸν καρπὸ ξέκλωνα τότε κάνει·
 Τρῶν τον τὰ λάφια καὶ ψοφοῦν τ' ἀγρίμια καὶ μερόνουν, 5
 Τρῶν τον κ' ἢ μάναις ἢ καλαῖς κ' εὐκιοῦνται τῶν παιδιῶν
 των,

Μὰ τρώει μιὰ σκυλόμανα τοῦ γιοῦν τση καταρᾶται·
 — Γιέ μου κι' ἂν πᾶς εἰς τῆ λαγούς κ' εἰς τὸ λαγοκυνήγι,
 Νὰ ῥῥουν οἱ σκύλοι σου κλιτοί, κλιτοὶ καὶ χολιασμένοι
 Καὶ τὰ λαγουδοράβδια σου ἔς τὸ αἶμα βουτημένα. 10
 — Μὴν καταρᾶσαι μάνα μου, κ' ἐγὼ θενὰ μισέψω,
 Νὰ πάω, μάνα, ἔς τὰ μακριὰ κ' εἰς τὸν ἀλάργον κόσμον,
 Νὰ βολαδοῦν τ' ἀμμάδια σου τὴ θάλασσα νὰ βλέπης,
 Νὰ βγάλ' ἢ γλωσσά σου μαλλιὰ ν' ἀναρωτᾶς τῆ ναύταις·
 — Ναύταις μου δὲν τὸν εἶδετε κ' ἐμένα τὸν ὑγιόν μου; 15
 — Ὅψές ἀργὰς τὸν εἶδαμε ἔς τὴν ἄμμο ξαπλωμένο,
 Τρία πουλιά τὸν τρώγασι κι' ἕνα τὸν παραβλέπει,
 Ἐναν πουλί θάλασσινό, ἕναν πουλί γαλάζιο.
 Καὶ τ' ἄλλα τρία λέγανε· „Φάε κ' ἐσὺ γαλάζιο,
 Φάε κ' ἐσὺ καλὸν πουλί ἀπ' ἀντρειωμένου πλάτη, 20
 Νὰ κάμης πῆχη τὸ φτεροὸ καὶ πιθὰμῆ τὸ κότσι.“ —

Ὁ μπιστεμμένος ἀδερφός.

(Τῆ στρατίας καὶ τῆ κουλούρας).

Ἄλλο πρᾶμμα δὲ χαίρομαι εἰς τὸν ἀπάνων κόσμον
 Σὰν τ' ἄλογ' ὄντεν πορπατῆ τὸ κάτεργ' ὄντεν τρέχη

Σὰν τ' ἀδερφάκια τὰ καλὰ ὄντε συμπαρπατοῦνε.
 Δυ' ἀδέρφια ἦσαν μπιστικά καὶ πολυαγαπημένα
 Κ' ἔμονοπορπατούσανε χρόνους δεκατεσσάρους. 5
 Πάνω 'ς τῆ δεκατέσσερις, μέσα 'ς τῆ δεκαπέντε,
 Ἐβάρθηνεν ὁ πειρασμὸς γιὰ νὰ τῆ ξεχωρίση,
 Κι' ἀγάπησ' ὁ μικρότερος τοῦ πρώτου τῆ γυναῖκα,
 Μὰ ντρέπεται νὰ τῆ τὸ πῆ, νὰ τῆ τὸ μολογήση.
 Μὰ μιὰ Δαμπρή, μιὰ Κυριακή, μιὰν ἑορτὴ μεγάλη, 10
 Ἐβγαίν' ἡ κόρ' ἀπὸ λουτρό κι' ὁ νιὸς ἀπὸ μπαρμπέρη
 Κ' ἔμονοαπαντηχτήκανε 'ς ἐξοκοφτὸ σοκάκι.
 Κι' ἀποκοτᾶ καὶ λείει τῆ. — Κουριάδα μ' ἀγαπῶ σε.
 — Σὰ μ' ἀγαπᾶς κουριάδο με, σφάζε τὸν ἀδερφὸ σου.
 — Κ' ἔντ' ἀφορμὴ δεγὰ τοῦ βρῶ νὰ τότε καταλύσω. — 15
 — Μὰ πούρ' ὁ νιὸς σᾶς ἔδωκεν ἀμπέλια καὶ περβόλια,
 Κ' ἔμπάστε νὰ μοιράζετε τ' ἀμπελοπέρβολά σας
 Κ' ἐκεῖ ἀφορμὴ δεγὰ του βρῆς νὰ τότε καταλύσης. —
 Μὰ δελ' ὁ νιὸς κ' ἡ μοῖραν του καὶ πάλ' ἀπηλοήθη.
 „Σὰ χάσω γὼ τὸν ἀδερφὸ μπλιὸ μ' ἀδερφὸ δὲν κάνω, 20
 Σὰ χάσω τὴν κουριάδα μου πάλι κουριάδα κάνω.“
 Καὶ τὸ μαχαίριν τοῦ 'συρεν ἀπ' ἀργυρὸ φουκάρι,
 Ψηλὰ ψηλὰ τὸ πέταξε μπήχνει τὸ 'ς τὴν καρδιάν τῆ.

268.

Ὁ κοντὸς κοντούτσικος.

Ἐνας κοντὸς κοντούτσικος εἶχ' ὄμορφη γυναῖκα
 Κ' ἔβαροχαρατσῶσάν τον ἄσπρα σακκούλια δέκα.
 Πουλεῖ χωράφι' ἀνέριστα, πουλεῖ καὶ δερισμένα,
 Δὲν τότε σάνουν τὸν κοντὸ τὸ χρέος του νὰ βγάλη. 5
 Πουλεῖ καὶ μύλους δώδεκα μαζί μὲ μυλωνάδες
 Πουλεῖ μελίσσια ἑκατὸ μὲ τῆ μελισσολόγους,
 Δὲν τὸν ἐφτάξαν τὸν κοντὸ τὸ χρέος του νὰ βγάλη.
 Στολίζει καὶ τὴ λυγερή, βγάνει τῆς 'ς τὸ φῶρος.

Τὸ φόρος φόρος περπατεῖ, ἔς τὸ περιγιαλί φτάνει,
 Καὶ ναύληρος τήνε ὄρωεῖ πὸ μέσ' ἀπὸ καράβι· 10
 „Πουλεῖς κοντέ τῆ λυγερή; πόσα τσικίνα θέλεις;
 Ἄν πῆς καὶ χίλι' ἀξίζει τα κι' ἂν πῆς καὶ δυὸ χιλιάδες,
 Τὸ καμαροφρουδάκιν τση ξαγορασμὸ δέν ἔχει.“
 Κι' ἀρπᾶ τὴν κόρ' ὁ ναύληρος βάνει τὴν ἔς τὸ καράβι.
 Ἄρχετ' οὐ νιὸς καὶ τῆ φιλεῖ κι' ἄρχετ' ὁ νιὸς κ' ἐβρόντα· 15
 Φιλ' ἀδερφὸς τὴν ἀδερφή κιανεῖς δέν τσῆ γνωρίζει.
 Καὶ τότες τὴν ἐρώτηξε· — Ἵπὸ ποῦ ἢ γέννησί σου;
 Ἔχεις γονιοὺς γῆ ἀδερφοὺς γῆ ἔρφανή σ' ἐπήρα;
 — Ἡ μάνα μ' ἦτο βήγισσα κι' ὁ κύρης μ' ἦτο βήγας,
 Ἔχω καὶ ἕναν ἀδερφὸ καὶ λέν τονε Γιαννάκη· 20
 Μ' ἀπ' ὄντεν ἦτ' ὀχτῶ χρονῶ ἐπήγε ἔς τὸ ταξειδι
 Καὶ χρόνους εἰκοστέσσερις ἔς τὴν Κρήτη δέν ἐφάνη. —
 Καὶ τότες τὴν ἐγνώρισε πῶς ἦτον ἀδερφήν του·
 „Πάρε κοντέ τῆ λυγερή μαζί μὲ τὰ τσικίνα
 Κι' ἄς τάξω πῶς τὴν προύκισα τῆ μαυροκακομοῖρα.“ 25

269.

Ἡ πέρδικα καὶ τὸ κοράσιο.

Κοράσιο κυρφογάστρωτο καὶ μωρογαστρωμένο
 Μονάχον του ἐδέριξε κ' ἐδεματοκουβάλιε,
 Τσῆ μῆνες ἐλογάριαζε, ποῦ μῆνα θὰ γεννήση.
 Ἔρχετ' ὁ μῆνας τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἔδελε νὰ τὸ κάμη.
 Δραπάν βάν' ἀντίς σκαμνί, δεμάτ' ἀντίς γιὰ κλίνη. 5
 Κι' ἀπήτης καὶ τὸ γέννησε κ' ἐβολοκόπησέν το
 Εἰς τὴν ποδιάν τση τό βάλε πᾶ νὰ τὸ καταλύση·
 Ἐ τὴ στράτα τση συναπαντᾶ πέρδικα πλουμισμένη·
 „Ποῦ πᾶς σκύλα; ποῦ πᾶς Ὀβρηά; ποῦ πᾶς μαγαρισμένη;
 Ἐγὼ ἔχω δώδεκα παιδιὰ καὶ λέω νὰ ἔχα κι' ἄλλα, 10
 Κ' ἐσύ ἔχεις ἕνα μοναχὸ καὶ πᾶ νὸ τὸ σκοτώσης;“
 Παίρνει τὴν παραπόνει ἔς τὸ σπίτιν τση γαέρνει

Καὶ πιάνει καὶ βαπτίζει το καὶ βγάνει τὸ Λευτέρη,
 Κ' ἐτάϊζεν το ζάχαρη κουλλούρια μὲ τὸ μέλι.
 „Φάγε καὶ πιὲ πουλάκι μου νὰ γοργομεγαλώσης 15
 Κι' ἀνέν καὶ γένης κυνηγὸς καὶ βγαίνης 'ς τὸ κυνήγι
 Οὐλάν τὰ ἔχνη σκότονε, κατάλυε ὅ τι βρίσκης,
 Τὴν πέρδικα τὴν πλουμιστὴ μὴν τήνε καταλύσης,
 Μὰ κεινηνὰ 'ν' μάνα σου κ' ἐγώμ' ἢ μητρυγιά σου.“

Ἡ γι ἄπιστη γυναῖκα.

Στραδιώτης καὶ πραμματευτῆς εἰς στράτα πορπατοῦσαν,
 Τραγοῦδιεν ὁ πραμματευτῆς κ' ἐγροῖκα ὁ στραδιώτης·
 — Πέ μου, νὰ ζῆς πραμματευτὴ, τραγοῦδι τῆς ἀγάπης·
 — Ἴντα τραγοῦδι δὰ σοῦ πῶ, τραγοῦδι, νὰ σ' ἀρέσῃ;
 „Ἐγὼ πολλαῖς ἐφίλησα ξαθαῖς καὶ μαυρομμάταις, 5
 Μὰ σὰν τσῆ Μάρδας τὸ φιλι ἄλλο φιλι δέν εἶδα.“ —
 — Πέ μου, νὰ ζῆς πραμματευτὴ, τὰ δόσιαν τσῆ Ἴντά 'σαν;
 — Τὸ ἔμπαν τσῆ 'καμα χρουσό, τὸ ἔβγαν τσ' ἀσημένιο
 Κ' ἔχτισα καὶ μιὰν ἐκκλησιὰ εἰς τὸ προσκεφαλόν τσῆ. —
 Βιτσιὰ 'παιξε τ' ἀλόγουν του κ' εἰς τσῆ καλῆς του φτάνει· 10
 — Γειά σου, χαρά σου μπρὲ καλή, κ' Ἴντά 'ν' εὐτὸ ποῦ
 κάνεις;
 — Τέσσερις χρόνους ἔλειπες κ' Ἴντά 'ν' τὸ διάφορό μου;
 Μὰ γὼ 'καμα μιὰν ἐκκλησιὰ εἰς τὸ προσκεφαλό μου
 Κ' ἔκαμ' ἀσερνικὸ παιδι καὶ τὸ 'χω συντροφό μου,
 Κι' ἄ δὲ σ' ἀρέσῃ κερατᾶ, κι' ἄ δὲ σ' ἀρέσῃ τρέλλη, 15
 Χαμήλωσε τὰ κέρατα κούνησε τὸ κοπέλι. —

Ἡ γυναῖκα τοῦ πρωτομάστορα.

Κάτω 'ς τὸ μαῦρον ποταμὸ καμάρα δεμελιόνουν,
 Καμάρα δὲνὰ χτίσουνε μὴν πνίγουντ' οἱ διαβάταις.
 Κ' ἔναν πουλάκι κηλαῖδεϊ, φωνιάζει, δὲ σωπαίνει·
 „Ἐπὰ καμάρα μὴ σταδῆ, καμάρα μὴ στεριώση,
 Ὅξω νὰ χτίσουν ἄδρωπο 'ς τὸν πόδα τῆ καμάρας· 5
 Μῆτε στραβό, μῆτε κουτσό, μῆτε καὶ ὀμορμολάτη
 Παρὰ τοῦ πρωτομάστορα τὴν ὀμορφη γυναῖκα.“
 — „Ἄκουσε πρωτομάστορα τί τὸ πουλί σου λέει.“ —
 Παίρνει τὸν παραπόμεσι 'ς τὸ σπίν του καὶ πάει,
 ῥωτᾷ τὸν ἡ γυναῖκάν του ἡ γι ὀμορφη, σγουρήν του· 10
 — Ἴντα 'χεις πρωτομάστορα καὶ κάδεσαι καὶ κλαίεις;
 — Τὸ δαχτυλίδι μου 'πесе 'ς τὸν πόδα τῆ καμάρας.
 — Σώπασε πρωτομάστορα, μὰ γὼ δὰ σοῦ τὸ βγάλω. —
 Βάνει ἀρχὴ στολίζεται ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδου
 Κι' ἀποῦ τὸ βραδ' ὡς τὸ ταχὺ, ὡς τ' ἄλλο μεσημέρι. 15
 Βάνει τὸν ἥλιο κούτελο καὶ τὸ φεγγάρ' ἀστῆδι
 Καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερό βάνει καμαροφρυδί,
 Τὴν ἄμμο τὴν ἀμέτρητη βάνει μαργαριτάρια,
 Τὰ χοχλαδάκια τοῦ γιαλοῦ τσικίγια 'ς τὸ λαυμόν τση.
 Καὶ παίρνουν τὴν ἡ βάγιας τση κ' εἰς τὴν καμάρα φτάνει· 20
 — Καλῶς τὰ κάνετ' ἄρχοντες κ' ἐσεῖς οὐλ' οἱ μαστόροι.
 — Καλῶς τὴνε τὴ βήγισσα, τὴν πενταπλουμισμένη. —
 Καὶ ψηλαναμπουκόνεται, μπαίνει εἰς τὴν καμάρα·
 Ὁ γείς τῆ χτύπα μὲ πηλὸ κι' ἄλλος μὲ τὸ χαλκί
 Κι' ὁ σκύλος πρωτομάστορας μὲ τὸ βαρὺ μυστρίν του· 25
 — „Ἀφήστε με νὰ σᾶσε πῶ δυὸ λόγια, ἡ καὺμένη·
 Τρεῖς ἀδερφάδες ἤμεστα κ' ἡ τρεῖς κακογραμμέναις·
 Ἡ μιὰ ἐπῆγε ἀπὸ σπᾶδι κι' ἡ γι ἄλλ' ἀπὸ πηγάδι
 Κ' ἐγὼ τὸ κακορζικό 'ς τὸν πόδα τῆ καμάρας.
 Πᾶρε σὺ πέρδικα πλουμι κ' ἐσὺ ἀηδὸν ἰδῶμα 30

Κ' ἐσὺ τὸ ξενικόσταρο πάρε· τα τὰ μαλλιά μου,
Μὰ μὴν τὰ πάρη Σηλυκὸ κ' ἔχη τὰ βάσανά μου.“ —

272.

Ἡ ξεπεσμένη ἀρχοντοπούλα.

Ἀπὸ τὴν ἄκρη τῶν ἀκρῶ ὥστε νὰ πᾶ 'ς τὴν ἄλλη
Δυὸ βασιλιάδες πολεμοῦν συμπεθερεῖο νὰ κάμου.

Τρεῖς χρόνους γράφουν τὰ προυκιά καὶ δυὸ τ' ἀπάνω-
προύκια

Καὶ τὰ χωστὰ τῆ μάνας τῆ χρόνο καὶ πέντε μῆνες.

Ἐγράψαν καὶ τῆ λυγερῆς ποτὲ δουλειὰ μὴν κάνη, 5

Μένο νὰ κάσ' ἡ λυγερὴ σὲ μιὰ χρουσῆ καδῆκλα,

Νὰ παίξῃ μῆλο κόκκινον νὰ παίξ' ὄρηο κυδῶν.

Γυρίζ' ὁ χρόνος βίσεχτος πολλὰ κακὸς γιὰ κείνη.

Καὶ μπαίν' ὁ ἄντρας τῆ βοσκὸς κ' ἡ κόρη ξενοκλώστρα

Κ' ἡ πεθεράν τῆ φουρναροῦ κ' ὁ πεθερός τῆ χτίστης. 10

Κ' ἡ κόρη ἔκλωδε μαλλιά, ἔκλωδε καὶ λινάρια.

Ἐ τὸ κάμπανο ἐσύρανε λείπεται τρᾶ σκουλούδια

Καὶ κόβγει τὰ ξαδὰ μαλλιά καὶ σώνει τὰ σκουλούδια.

— Προσερινέ μου πεθερὲ ἄμε μ' ἐκεῖ ποῦ μ' ἤρρες·

— Ὅντε σ' ἐπῆρα λυγερὴ ποῦρι καὶ κόκκιν' ἦσουν; 15

Ἐδὰ 'σαι μαύρη καὶ χλωμὴ, ντρέπομαι δὲ σὲ πάω.

Μὰ πάλι γιὰ παρηγοριὰ μπορῶ νὰ σ' ὀρμηγέψω·

Θωρεῖς ἐκείνην τὴν κορφὴ τὴν ἄλλη τὴν παρέκει;

Ἐκεῖ ἀπ' ὀπίσω 'ν ἄντρας σου στεειράρης, στεῖρα βλέπει; —

Χτυπᾶ τὸ πασουμάκιν τῆ τ' ἀντερὸν τῆ τρίζει 20

(Τὸ καμαροφρουδάκιν τῆ ἀντρώονο χωρίζει).

— Προσερινέ μου ἄντρα μου, ἄμε μ' ἐκεῖ ποῦ μ' ἤρρες.

— Ὅντε σ' ἐπῆρα, κόρη μου, ἄσπρη καὶ κόκκιν' ἦσουν

Ἐδὰ 'σαι μαύρη καὶ χλωμὴ, ντρέπομαι δὲ σὲ πάω.

Μὰ πάλι γιὰ παρηγοριὰ μπορῶ νὰ σ' ὀρμηγέψω· 25

Θωρεῖς ἐκείνην τὴν κορφὴ τὴν ἀποπίσω μπάντα;

Εκειδὰ ἴδια κάνουνε ζευγάρια τοῦ κυροῦ σου. —
 Χτυπᾷ τὸ πασουμάκιν τση τ' ἀντερίν τση τρίζει
 (Τὸ καμαροφρουδάκιν τση ἀντρόινο χωρίζει).
 — Φελὶ ψωμί, κουπιὰν κρουσί νὰ πιῆ τὸ διψασμένο. 30
 — Ἐδὰ μόνο τό φάγαμε καὶ κόπιασε 'ς τὸ σπίτι. —
 Χτυπᾷ τὸ πασουμάκιν τση τ' ἀντερίν τση τρίζει
 (Τὸ καμαροφρουδάκιν τση ἀντρόινο χωρίζει).
 — Φελὶ ψωμί κουπιὰν κρασί νὰ πιῆ τὸ διψασμένο.
 — Ξέρεις νὰ βράφτης τὰ χρουσᾶ, νὰ βράφτης βελουδένια, 35
 Νὰ βράφτης χρουσοπράσινα κι' ὀλομαλαμματένια;
 — Ξέρω νὰ βράφτω τὰ χρουσᾶ, νὰ βράφτω βελουδένια,
 Νὰ βράφτω χρουσοπράσινα κι' ὀλομαλαμματένια. —
 Καὶ δούδει τση ἡ μάναν τση πανὶ γιὰ νὰ τση βράψη.
 — Κόττα μου, χρουσοκόττα μου καὶ χρουσοκοτταράκι, 40
 Ἐμένα ἀνημένανε νὰ σ' ἀποντεστινάρω;
 Ἐσ' εἶσ' ἡ θυγατέρα μου, ἡ βαροπρουκισμένη,
 Ἀποῦ σοῦ γράφαν 'ς τὸ χαρτί ποτέ δουλειὰ μὴν κάνης; —

273.

Τὸ πουλάκι.

Πουλάκιν εἶχα 'ς τὸ κλουβὶ ὀγιὰ νὰ τὸ μερώσω
 Κ' ἐτάϊζά το ζάχαρι κουλλούρια μὲ τὸ μόσκο.
 Κι' ἀποῦ τὸ μόσκο τὸν πολὺ, τὴ ζάχαρι τὴν τόση,
 Ἐσκανταλλιστὴ τὸ πουλί κ' ἔσπασε τὸ κλουβάκι
 Κ' ἐπήγε κ' ἐκηλαΐδησε 'ς ὄρηο περιβολάκι. 5
 Βασιλοποῦλα τὸ γροικᾷ ἀπὸ ψηλὸ πελάτι.
 — Νὰ 'χα, πουλί, τὰ κάλλη σου καὶ τσ' ἀργυραῖς σου
 πλάναις
 Καὶ τὰ χρουσᾶ σου τὰ φτερά καὶ τὸν κηλαΐδισμό σου.
 — Ἴντα τὰ ἴδες τὰ κάλλη μου καὶ τσ' ἀργυραῖς μου
 πλάναις
 Καὶ τὰ χρουσᾶ μου τα φτερά καὶ τὸν κηλαΐδισμό μου; 10

Ποῦ σὺ κουμᾶσαι ἔς τὰ ψηλά, ἔς τ' ἀμάλαγα σεντόνια
 Κ' ἐγὼ κοιμοῦμαι ἔς τὰ βουνὰ ἔς τῆ πάχυναι καὶ ἔς τὰ
 χιόνα;

Ἐσὺ τρώεις ἄσπρο ψωμί κ' ἐγὼ τὸ χορταράκι
 Καὶ πίνεις καὶ γλυκὺν κρασί κ' ἐγὼ τὸ νερουλάκι;
 Κ' ἐσὺ τὸ πίνεις τὸ κρασί ἔς τὸ φαρφουρί φλετζάνι 15
 Κ' ἐγὼ τὸ πίνω τὸ νερὸ ἔς τῆ γῆς τ' ἀρολιθάκι;
 Ἐσ' ἀνημένεις ἄγγουρο νὰ ῥῶῃ νὰ σ' ἀγκαλιάση
 Κ' ἐγ' ἀνημένω κυνηγὸ νὰ ῥῶῃ νὰ μέ σκοτώση; —

Ὁ μικρὸς καλόγερος.

Ὁ ρήγας ἔς τὴν Ἀνατολή κι' ὁ βασιλιάς ἔς τὴ Δύσι
 Συμπεριεὶον ἐκάμανε βλογοῦνε τὰ παιδιὰν των·

Ἔχουν καὶ μέγα κάλεσμα ἔπ' Ἀνατολή ὡς Δύσι.
 Χώρια καλοῦνε τσ' ἄρχοντες κι' οὔλον τ' ἄρχοντολόγι,
 Χώρια καλοῦνε τῆ φτωχοῦς κι' οὔλον τὸ φτωχολόγι. 5
 Τῆ καλογέρους δὲν καλοῦν γιὰτ' εἶνε βρασοφόροι.
 Μὰ ἴνας μικρὸς καλόγερος ἀκάλεστος ἐπῆγε.

Ἄρχονται καὶ χαρίζουνε ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδυ
 Κι' ἀποὺ τὸ βράδ' ὡς τὸ ταχὺ ὡς τ' ἄλλο μεσημέρι.
 Χώρια χαρίζου οἱ γι ἄρχοντες μ' οὔλον τ' ἄρχοντολόγι 10
 Χώρια χαρίζουν οἱ φτωχοὶ μ' οὔλον τὸ φτωχολόγι.

— Ὁ γεῖς χαρίζει μάλαμμα κι' ἄλλος χαρίζ' ἀσήμι
 Κ' ἐσὺ μωρὲ καλόγερε ἴντα θενὰ χαρίσης;

— Χαρίζω τῆ τῆ νίνουφης ἐννὰ πύργους λογάρι
 Χαρίζω καὶ τοῦ νιόγαμπρου ζευγάρια δεκαπέντε 15
 Μέ πρωτομέρια ζευτικά κι' ἀλέτρια ἀσημένια
 Καὶ μέ γυνιά καὶ μ' ὄχραις, ζυγοὺς μαλαμματένιους. —

Ἡ γι ἀγαπητικιά τοῦ σκλάβου.

Ἐναν καράβι Κρητικὸ ἔς τὴν Προῦσα ἴν' ἀραμένο,
 Μηδὲ πολλὰ μικρὸ ἴτονε μηδὲ πολλὰ μεγάλο·
 Ἐξῆντα δυὸ πηχῶ ἴτονε κ' εἶχε καὶ χίλιους μέσα.
 Τρακόσι' ἦσαν οἱ γι ἄρχοντες καὶ οὐλ' οἱ γι ἄλλοι ναύταις.
 Κι' ὁμορφονιὸν ἐκλέψανε ἴπὸ μέσ' ἀποῦ τῆ βάρδια. 5
 Μάνα δὲν εἶχε νὰ τὸν κλαῖ, κύρη νὰ τὸν λυπᾶται,
 Μηδ' ἀδερφὸ, μηδ' ἀδερφή νὰ τὸν ψυχοπονᾶται,
 Μὰ ἔχε παληὰ ἄγαπητικιά καὶ τὸν ψυχοπονᾶτο.
 Βάνει φλουριά ἔς τὴν τσέπην τση, τσικίνια ἔς τὴν ποδιάν
 τση,

Καὶ παίρνει καὶ τση βάγιας τση τὴν ἄμμον ἄμμο πάει· 10
 Θωρεῖ καράβιν ὁμορφο ἀνάμεσα πελάγους,
 Βγάνει τὸ σαρικάκιν τση σειάλο τῶνε κάνει·
 „Τὸ νιὸ ἀποῦ μου κλέψετε ἴπὸ μέσ' ἀποῦ τῆ βάρδια
 Ἄ δέστε δέστε μου ἴτονε νὰ σᾶς τότε πλερώσω
 Κ' ἑπτὰ φοραῖς τοῦ βάρους του φλουριά νὰ σᾶς δώσω. 15
 Κι' ἂ δέ μέ φτάξουν τὰ φλουριά πουλῶ το τὸ καφτάνι,
 Ἄποῦ μου τ' ἀποκόψανε μέ τὸ μαργαριτάρι.
 Κι' ἂ δέ μέ φτάξουν τουτανὰ πουλῶ καὶ τση τσισιμέδες,
 Ἄποῦ ἴνε χρουσοκέντητοι μέ τὰ μαργαριτάρια.“

Κι' ὁμορφονὸς τση μιλῆσε πὸ μέσ' ἀποῦ τ' ἀμπάρι· 20
 „Ἄν ἔχης γρόσια τρώγῃ τα καὶ βουχα ξέσοικῆ τα
 Μὰ γὼ δὲν ξεσπλαβόνομαι ἴπου τῷ Φραγκῷ τὰ χέρια.“
 Χρουσὸ κοντάρι ἔσυρεν ἀπ' ἀργυρὸ φουκάρι
 Ψηλὰ ψηλὰ τὸ πέταξε κ' εἰς τὴν καρδιάν τση φτάνει.

Ο Διγενῆς καὶ ἡ μάναν του.

Πάντα ἔς τῆς τρεῖς σοῦ Νεομπριού κ' εἰς τσ' εἰκοστρεῖς
τ' Ἀπρίλη

Πανηγυράκι γίνεται ἔς τ' αἰ Γιωργιού τῆ χάρι.
Κ' ἡ κόρ' ἀποῦ ἔχε τῆ γιορτῆ κι' ἀποῦ τὸν ἐλουτρούγα
Μηδ' ἔτρωγε, μηδ' ἔπινε, μηδὲ κ' ἔχαροκόπα.
Σφάζει τρακόσια πρόβατα καὶ πεντακόσια γίδια, 5
'Εννὰ χωριά ἐκάλεσε, χιλιάδες παλληκάρια·
„Τρῶτε καὶ πίνετε παιδιὰ κ' ἔχετε καὶ τὴν ἔγνοια,
Μὴν ἔρῃ ὁ Χάρος νὰ μᾶς βρῆ νὰ μᾶςε διαγουμίση,
Νὰ πάρη ἄντρες γιὰ σπαῖδι καὶ νιούς γιὰ τὸ μαχαῖρι.“
Κι' ὄντεν τὸ λόγο κ' ἤλεγε ὁ Χάροντας προβαίνει· 10
„Ποὸς ἔχει μπράτσα σίδερα καὶ πόδια ἀτσαλένια,
Νὰ πᾶμε ν' ἀπαλέψωμε ἔς τὸ σιδερόν ἁλῶνι;“
Κι' ἄλλος καὶ δέν τοῦ μίλησε, δέν τοῦ ἔπε πῶς δὰ πάη,
Μ' ὁ Διγενῆς, τῆς χήρας γιός, ἐβγήκε ἔς τ' ἀντροκάλιο·
„Εγὼ ἔχω μπράτσα σίδερα καὶ πόδια ἀτσαλένια, 15
Νὰ πᾶμε ν' ἀπαλέψωμε ἔς τὸ σιδερόν ἁλῶνι.“
Καὶ πᾶνε κι' ἀπαλεύγανε ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδου
Κ' ἡ μάναν του τοῦ Διγενῆ στέκει ἔς τὴν μιάν του μπάντα.
Τριῶ λογιῶ κρασί βαστᾶ, τριῶ λογιῶ φαρμάκι,
Κι' ἄνε νικῆσ' ὁ Διγενῆς κρασί νὰ τὸν κερᾶση, 20
Πάλι καὶ δὲ νὰ πιῆ εὐτὴ ντελόγκος τὸ φαρμάκι.
Κ' οἱ δυὸ σφιχταπαλεύγανε κ' οἱ δυὸ ἀγκομαχοῦσαν
Οἱ πάτοι καὶ οἱ γύροι του τοῦ ἁλωνιοῦ ἐτρίζαν.
Πολὺν καιρὸ ἔπαλεύγανε κιανεῖς των δέν ἐνίκα,
Κι' ὁ Χάροντας μὲ μπαμπεσιὰ βουλήθη νὰ νικῆση· 25
Βάνει πόδα τοῦ Διγενῆ καὶ κάτω τότε βάνει,
Κ' ἡ δόλια ἡ μανοῦλάν του ἤπιεν το τὸ φαρμάκι.

6 χιλιάδες, τρακόσια. — 11 καὶ πόδια ἀτσαλ., κουτάλαις ἀτσαλένιαις.

Β. ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ.

277.

Τὸ χτίσιμο τοῦ πύργου.

Κόρη σιρικοκόκινη, σιρικόμαυρομμάτα,
Δέσε τὰ περιστέρια σου μὴν ἔρχονται ἔς τσ' αὐλαίς μου.
Κι' ἄ βίξω στάρι τρῶσιν το, νερό και πίνουσιν το
Καίψιμὲ τὰ ποδαράκιαν των σκαλίζουσι τὸ χῶμα,
Σκαλίζουσι τὸ χῶμά μου και διασκορποῦσί μου το. 5
Κ' ἐμένα μου χρειάζεται γιατὶ θά χτίσω πύργο,
Πύργο και σιδερόπυργο; ἀνώγεια και κατώγεια,
Γιὰ νὰ προβαίνω νὰ θωρῶ τοῦ Φράγκου τὴν ἀρμάδα.

278.

Ἡ χήρα.

(Τοῦ χοροῦ και τῆ κουλούρας.)

Δώδεκα χρόνους τὸ λαλῶ τῆ χήρας τὸ ζευγάρι
Λαλῶ το κι' ἄλλους δώδεκα κι' ἀκόμη δὲν τὴν εἶδα,
Μ' ἀπάνω ἔς τῆ εἰκοστέσσερις θωρῶ τὴν και προβαίνει·
— Δός μου κερά τὴ βῶγά μου νὰ πάω ἔς τὴ δουλειά μου.
— Ἄμετε βάγιας δόστε του γῆ ἀσήμι γῆ χρουσάφι. 5
— Τοιγάρες πῶς ἐδούλευγα γι' ἀσήμι γῆ χρουσάφι;
— Ἄμετε βάγιας δόστε του φιλι για νὰ χορτάση.

— Τοιγάρες πῶς ἐδούλευγα γὰ τὸ φιλὶ τῆ βαίγιας;
 — Ἀμέτε βάγιας στρώσετε τὴν κλίνην τὴ δική μου,
 Πανέριαν μόνους βάλετε εἰς τὸ προσκέφαλόν του. — 10
 Ἄποῦ τὸ μόνον τὸν πολὺ ὁ νῶς ἀποκοιμήθη
 Καὶ τὸ ταχὺ σηκώνεται μὲ μαραμμέν' ἀχείλι.
 — Δός μου κερὰ τὴ ρῶγά μου νὰ πάω 'ς τὴ δουλειά μου.
 — Ἐγὼ χωράφι σοῦ ἴδωκα νὰ σπείρης νὰ θέρσης
 Μὰ 'τον τ' ἀλέτρι σου κακὸ καὶ τὸ γυνὶ σου μόνον. — 15

Ο κακοκαιριασμένος ἀγαπητικός.

Πουλάκιον εἶχ' ἡ λυγερὴ κ' ἐμήνα τοῦ καλοῦν τῆ·
 — Σὰ θάλας, ἄγγουρε, νὰ ῥῥῆς καλλιὰν καιρὸ δὲ βρίζεις
 Ὅσον τῆ πρώταις τοῦ Μαῖου, σὺν τ' ὕστεραις τ' Ἀπρίλη,
 Ἄποῦ 'νι' οἱ ποταμοὶ στεγνοί, τὰ ρυάκια σουρωμένα.
 — Μηνᾶς μου, κόρη, νὰ ῥχωμαι, μὰ ἴντα νὰ βάλω νὰ ῥῥω; 5
 — Ἄν βρέχη βάλε τσόχινά κι' ἄνε χιονίζῃ γούνας
 Κι' ἄν εἶν' εὐγιά καὶ ξεστεριὰ ἔλα μὲ τὰ λινᾶ σου
 Ἔλα μὲ τὰ λινούρια σου, μὲ τὰ μεταξωτά σου. —
 Μὰ κόμπωσέν τον ἡ γι ἀγῆ, πάει μὲ τὰ λινᾶ του.
 Πάει μὲ τὰ λινούριαν του, μὲ τὰ μεταξωτάν του 10
 Ἄρχετ' ὁ νότος τὸ νερὸ κι' ὁ κύρ βορριάς τὸ χιόνι.
 Κι' ὁ σκύλος ἀνατολικὸς ῥίχνει τὸ κουκουσάλι.
 Χώνετ' ὁ μαῦρος ὡς τ' αὐτιά κι' ὁ νῶς ὡς τὸ ζωνάρι.
 „Μαῦρέ μου γοργογόνατε καὶ κυκλοπορπατούση,
 Πολλαῖς φοραῖς μ' ἐγλύτωσης βροχαῖς καὶ κατσιφάραις, 15
 Κι' ἂ μὲ γλυτώσης μαῦρέ μου, κ' εἰς τούτην τὴ φουρτίνα,
 Μαῦρέ μου, μαῦρε, μαῦρέ μου, γέμι θὰ σοῦ πλησιάνω,
 Τὰ τέσσερά σου πέταλα χρουσᾶ θὰ σοῦ τὰ κάμω,
 Τὰ δαχτυλίδια τῆ ξαῖθ' ἡ μπρόκαις θὰ σοῦ περάσω.“

280.

Τὸ μῆλο.

Τὸ μῆλο ὅσφ' κρέμεται εἰς τὴ γλυκομηλίτσα
 Ψήγεται καὶ μαραίνεται γῆ τὰ πουλιὰ τὸ τρῶνε,
 Γῆ πέφτει 'ς τὸ περίστρατο καὶ τρῶν το οἱ διαβάταις.
 Ἔτσά 'ν' ἐδά κ' ἡ κοπελιά, σὰ γείνη τοῦ καιροῦν τση·
 Βρίστ' ἀφορμῆ τση μάνας τση καὶ σκούζιαις τοῦ κυροῦν τση· 5
 — Μάνα, 'ς τὴν ἄκρα δὲ χωρῶ 'ς τὴ μέση τρῶν οἱ ψύλλοι,
 'Σ τὸ μπάγκο κι' ἄ μοῦ στρώσετε γλιστρῶ καὶ πέφτω κάτω·
 Καὶ στρώστέ μου 'ς τὴν αὐλή ὄξω 'ς τὸ φεγγαράκι,
 Γιὰ νὰ γρoικῶ καὶ τὸ βοσκό, ὄντε διπλοσφυρίζη,
 Ὅντε λαλῆ τὰ πρόβατα κι' ὄντε τ' ἀποτσακίζη. 10
 — Μωρή, βοσκὸν ἀγάπησες; μωρή, βοσκὸ δ'ὰ πάρης,
 Ἄποῦ 'χουν τὰ στιβάνιαν του ἐννιά λογιῶ τομάρι,
 Ἄλογινο καὶ κάτινο καὶ σκύλινο καὶ πρόβειο,
 Καὶ κολισαύρας κεφαλὴ καὶ τ' ὄφι τὸ γδερμάτι;

281.

Τὸ δέντρο.

Τραγουδάκι σᾶςε λέω
 Γιὰ νὰ κάῶμαι νὰ κλαίω.
 Δέντρον εἶχα 'ς τὴν αὐλή μου
 Γιὰ παρηγοριὰ δική μου.
 Τῆ Δευτέρα τὸ φυτεύγω 5
 Καὶ τὴν Τρίτη τὸ κλαδεύγω.
 Τὴν Τετράδη βγάνει φύλλα
 Καὶ τὴν Πέφτ' ἄδους καὶ μῆλα.
 Καὶ τὴν Παρασκὴ τὸ βράδυ

Ἦρθε κλέφτης νὰ τὸ πάρῃ. 10
 Ἦρθε κλέφτης κ' ἔκλειψέν το
 Τρυγητῆς κ' ἐτύρησέν το.
 Κι' ἄφηκε κ' ἐμέ τὸν πόνο
 Καὶ δὲ νταγιαντζῶ χρόνο.

282.

Τ' ὄνειρο.

Μπαίνω 'ς ἓνα περιβόλι,
 Ὅμοφό μου χελιδόν.
 Μπαίνω μῆλο γιὰ νὰ κόψω
 Κ' ὕστερις νὰ τὸ πλερώσω.
 Κ' εἰςὲ μιὰ μηλιά ποκάτω 5
 Βρίστω κόρη κ' ἐκοιμᾶτο
 Στέκομαι καὶ συλλογοῦμαι
 Νὰ τσῆ γγίζω, μὰ φοβοῦμαι.
 Στέκομαι νὰ τσῆ μιλήσω,
 Μὰ φοβοῦμ' μὴν τῆ ξυπνήσω. 10
 Στέκομαι καὶ συλλογίζω
 Κ' ὕστερις ἀποφασίζω.
 Σκύφτω γγίζω τσῆ 'ς τὸν κόρφο
 Καὶ μυρζίζει σὰν τὸ μόσκο.
 Καὶ ξυπνᾷ κα' ἀναντρανίζει 15
 Μὲ τὸ γέλιο μὲ ξανοίγει.
 Καὶ ῥωτᾷ μ' ἔντα γυρεύω
 'Σ τὸ περβόλι τὸ φραμμένο.
 — Ἦρθε μῆλο γιὰ νὰ κόψω
 Κ' ὕστερις νὰ τὸ πλερώσω. 20
 — Κι' ἀπὸ ποῦ 'νε τὸ χωριό σου;
 Δὲ βαστῶ τὸ χωρισμό σου.
 — Ἀπὸ τὰ Χανιά καὶ πέρα
 Εἶν' ὁ δρόμος μιὰν ἡμέρα.

— Πάρε με κ' ἐμέ κοντά σου, 25
 Γιά νά μ' ἔχῃς συντροφιά σου.
 — Δέ σέ παίρνω καί φοβοῦμαι
 Πῶς τῆ νύχτα θ' ἀν ἐργοῦμε.
 — Μά τὸ φόρεμά μου μένα 30
 Σέ σκεπάζει σέ κ' ἐμένα. —
 Καί μουντίζει εἰς τῆ στράτα,
 Ἐκεῖ ποῦ 'ν' τὰ χορταράκια,
 Κόβγει γιά νά κάμῃ στρῶμα
 Καί φιλῶ τῆνε 'ς τὸ στόμα.
 Κόβγει ὕστερις κλαδάκια 35
 Καί φιλῶ τῆν 'ς τ' ἄμματάκια.
 Κι' ἀποὺ τὸ πολὺ παιγνίδι
 Σιδερένια 'τον ἢ κλίνη.

288.

Τὸ δαχτυλίδι.

'Ερρόδις' ἡ γι ἀνατολή,
 Καί βγαίνει τ' ἄστρο τῆς αὐγῆς,
 Βραδυάζει καί ἡ δύσι
 Καί βγαίν' ἀποσπερίτης.
 Πᾶν τὰ πουλάκια 'ς τσῆ φωλιαίς, 5
 Ὅμορφαις κοπελουδιαίς,
 Κ' ἡ κοπελαιίς 'ς τῆ βρύσι,
 Πρὶν νά 'βγῆ ἀποσπερίτης.
 Πάει καί νιὸς τὸ μαῦρον του
 10

288. 2 Καί βγαίνει τ' ἄστρ. τ. αὐγῆς, Πρὶν νά 'βγῆ τ' ἄστρ. τ. αὐγῆς. — 4 Καί βγαίν' ἀποσπερίτης, Πρὶν νά 'βγῆ ἀποσπερίτης. — 5 'ς τσῆ φωλιαίς, 'ς τὸ φαγι. — 6 Ὅμορφ. κοπελουδιαίς, Πρὶν νά 'βγῆ τ' ἄστρο τῆς αὐγῆς.

Νὰ τὸν νεροποτήση,
 Πρὶν νὰ ἔβγη ἀποσπερίτης.
 Μιὰν κόρη τοῦ συναπαντᾶ,
 Ὁμορφη κοπελουδιά,
 Στὰ τρᾶ σκαλιὰ τῆ βρύσις, 15
 Πρὶν νὰ ἔβγη ἀποσπερίτης.
 Ζητᾶ ὁ νιὸς τῆ μᾶς φιλι,
 Πρὶν νὰ ἔβγη τ' ἄστρο τῆς αὐγῆς,
 Κ' ἡ κόρη δαχτυλίδι,
 Πρὶν νὰ ἔβγη ἀποσπερίτης. 20
 — Πάτζης πῶς εἶμαι χρουσαφός,
 Μὰ τὰ ἄστρον μὰ τὸν οὐρανό,
 Νὰ κάνω δαχτυλίδια,
 Χρουσᾶ παρανυχίδια;
 — Πάτζης πῶς εἶμαι ὀρφανή, 25
 Νὰ σοῦ τὸ δώσω τὸ φιλι
 Μὲ δίχως δαχτυλίδι,
 Χρουσὸ παρανυχίδι; —

Ἡ γραφὴ τοῦ κυβουριού.

Μιὰν αὐγίτσα ἔξω βγήκα,
 Ἐπλάτῃ σοκάκι μπήκα.
 Κ' ἔβγαλέ με τὸ σοκάκι
 Μέσα ἔς ὄρηο περβολάκι. 5
 Τορνεμμένο καὶ σιασμένο
 Μαργαριταροφραμμένο.
 Εἶχε δέντρον καὶ περίσσια,
 Λεμοναῖς καὶ κυπαρίσσια.
 Κ' εἰς μιά μηλιά ποκάτω
 Βρίσκω κόρη κ' ἐκοιμᾶτο. 10
 Σκύφτω νὰ τήνε φιλήσω

Μὰ δειλιῶ νὰ τὴ ξυπνήσω.
 Καὶ ξυπνοῦν τὰ μαῦρα μάτια
 Καὶ μὲ κάνουνε κορμάδια.
 — Φύγε, φύγε τὸ πουλί μου, 15
 Μὴ σὲ βροῦν οἱ γι ἐδικοί μου
 Καὶ σκοτώσουνε σ' ἐσένα
 Καὶ μαλώσουνε κ' ἐμένα.
 — Σήκω κάμε μου κυβοῦρι
 Μὲ τοῦ μαχαιριοῦ τὴ μούρη. 20
 Κι' ἀποπάνω εἰς τὴν πλάκα
 Γράψε τρία γραμματάκια.
 Γράμματ' ἀποῦ νὰ τὸ λένε
 Κι' ὅσοι τὰ δωροῦν νὰ κλαῖνε.
 „Ἐπαδὰ ἔχουνε θαμμένο 25
 Ἐνα νιὸν ἀρφανεμμένο,
 Ἐνα νιὸ παλληκαράκι,
 Ποῦ ἔδρονε τὸ μουστακάκι.“ —

285.

Ἡ καλὴ φλακὴ.

Οὔλαις ἢ βέργαις ἢ λιγναίς,
 Ἡ βεργολιγνολυγεραίς,
 Οὔλαις εἰς τὸ χορὸ κρατοῦν,
 Οὔλαις χορεύγουν καὶ πηδοῦν,
 Μὰ τὴ δικὴ μου δὲ δωρῶ 5
 Δέν εἶν' ὁ νοῦς μου ἔς τὸ χορό.
 Νὰ τὴν ἀποῦ πρόβαλς
 Νὰ κι' ὁ νοῦς μου γαίρε.
 Σὰν πονεμένη σὰ θλιφτὴ,
 Μ' ἄν τὴν ἐφιλιθ' ἄς τὸ πῆ. 10

285. 4 Οὔλαις χορ. καὶ πηδοῦν, Ἵ τὸν κάμπο συχνοπαρπατοῦν.

— Ἐφίλησές μ' ἀδίκητῆ
 Κ' ὕστερα μου ἴπες μὴν τὸ πῆς.
 — Θωρῶ καὶ δὲν τὸ κρύβγ' εὐτή
 Καὶ βάλετέ μας ἔς τῆ φλακῆ.
 Νὰ κάμωμ' ἓνα χρόνο' κεῖ 15
 Κι' ἀκόμη μῆνες δεκατρεῖς,
 Κι' ἀνάδεμά τον ἀποῦ πῆ
 Νὰ μᾶζε βγάλουν ἀπὸ 'κεῖ.
 Μ' ἄς μᾶζε φέρνουν καὶ νερὸ
 Μέσα ἔς ἀφώριο κουνενό. 20
 Ἄς μᾶζε φέρνουν καὶ κρασί
 Ἐς ἀγιονορίτικο φλασά.
 Κ' ἔναν καλὸν ἀρνὶ ψηστό,
 Νὰ ἰδῆς, χαρήνω σε, σκοπό.
 Κι' ἄς ἀραχινιάσουν τὰ σκαλιὰ 25
 Κι' ἄς παραπέσουν τὰ κλειδιά.
 Κι' ἀναδεμά τον ἀποῦ πῆ
 Νὰ μᾶζε βγάλουν ἀπὸ 'κεῖ. —

286.

Ἡ γι ἀδικοθανατισμένη.

Μιὰν κόρη βόδα μάζονε κι' ἄδους ἐκορφολόγα,
 Νὰ πλέξη ζόγια μὲ τσ' ἄδους, στεφάνι μὲ τὰ βόδα.
 Κι' ὁ Γιάννης ἐκατέβαινε ἀπὸ λαγοῦ κυνήγι,
 Ζευγάρι βόδα τῆ ζητᾶ καὶ τέσσερα τοῦ δίδει.
 Βγάν' ἀποῦ τὸ δαχτύλιν του ὄμορφο δαφτυλίδι 5
 Εἰς τὴν ποδιάν τῆ τὸ πετᾶ κ' εἰς τὰ βυζιά τῆ δίδει.
 Κ' ἡ μάναν τῆ τὴν τόπωσεν ἀποῦ τὸ παραθύρι·
 — Μωρὴ καὶ δὲν ἐντράπηκες νὰ πάρῃς δαχτυλίδι;

285. 19 und 21 Νὰ μᾶζε φέρνουν καὶ, Καὶ φερετέ μας καὶ.

286. 3 Κι' ὁ Γιάννης ἐκατέβαινε, Κι' ὄμορφοῦς κατέβαινε.

Ἄφης ἐσύ, σκύλα Μαρῖώ, κι' ἄ δέ σέ μηνυτέψω,
 Ἄποῦ ἕχεις δώδεκ' ἀδερφοὺς καὶ δεκοχτῶ ξαδέρφους. — 10
 Οὐλλημερνῆς τῆ μάλονε κι' ἀργὰ τῆ μηνυτεύγει
 Καὶ εἰς τῆ δώδεκ' ἀδερφοὺς καὶ δεκοχτῶ ξαδέρφους.
 Δέρνουν τὴν δώδεκ' ἀδερφοὶ κ' οἱ δεκοχτῶ ξαδέρφοι,
 Δέρνει τὴνε κ' ἡ μάναν τῆ με τῆ βαρειάν τῆ ρόκα,
 Κι' ὁ κύρης τσ' ὁ πρωτόπαπας με τὸ χοντρὸ ραβδίν του· 15
 Οὐλοὶ μπλιὸ τὴν ἐδέρνανε με πέτραις καὶ με ξύλα.
 Τὰ αἵματα σουρόνανε, τὰ ροῦχα ματωῖῃκαν.
 Ἰὴ νύχτα τὰ μεσάνυχτα ἡ κόρη ψυχομάχιε
 Κ' ἡ μάναν τῆ μπαινόβγαινε κ' ἔσερνε τὰ μαλλιάν τῆ
 Κι' ὁ κύρης τσ' ὁ πρωτόπαπας τὰ γόνατάν του δέρνει. 20
 Κ' ἡ μάναν τῆ τήνε ρωτᾶ τζαγκουρνομαδισμενῆ·
 — Θέλεις τὰ μπᾶ; Ἵθλεις τὰ ξᾶ; Ἵθλεις τὰ βελουδένια;
 Θέλεις τὰ καταπράσινα, ποῦ τὰ ἔφερεν ὁ Γιάννης;
 — Δέ Ἵθλω μπᾶ, δέ Ἵθλω ξᾶ, δέ Ἵθλω βελουδένια,
 Δέ Ἵθλω καταπράσινα, κι' ἄς τὰ ἔφερε κι' ὁ Γιάννης· 25
 Θέλω τὰ ματωμένα μου νὰ κατεβῶ ἔς τὸν Ἄϊδη,
 Νὰ βγῆ ἀκουσμός εἰς τὰ χωριά, διαλαλημός ἔς τὴ χώρα
 Πῶς μ' ἀδικοῖσάνάτισαν γιὰ ἵνα ζευγάρι ρόδα. —

14 με τῆ χοντρήν τῆ ρόκα, με τῆ χρουσῆν τῆ ρόκα. —
 15 με τὸ χοντρὸ ραβδίν του, με τῆ χρουσῆν του βέργα. — 19 Κ' ἡ
 μ. τῆ μπαινόβγαινε τὰ γόνατάν τῆ δέρνει, Κ' ἡ μ. τῆ ἔς τὸ
 γύρον τῆ τζαγκουρνομαδισμενῆ.

Γ. ΤΗΣ ΚΟΥΛΛΟΥΡΑΣ.

287.

Τὸ κάλεσμα τῶ ἀγαπῶς.

Ἄγγουρος ἔς τὴν Ἀνατολή κόρ' ἀγαπᾷ ἔς τὴ Δύσι
Κι' ἀγάπαν τὴν κι' ἀγάπαν τὸν κιανεὶς δὲν τὸ κατέχει
Παρά ὁ Διὸς κ' ἐκεῖν' οἱ δυό, ποῦ στέκουν κι' ἀπαντέχουν.
Θελίξ' ὁ Διὸς κ' ἡ μάν' τοῦ νιοῦ τὸ γιόν τση νὰ παντρέψῃ
Κι' οὔλον τὸν κόσμον τὸν καλεῖ, οὔλον τὸν πρεμαζόνει. 5
— Μάνα τὸν κόσμον τὸν καλεῖς, οὔλον τὸν πρεμαζόνεις,
Τὴν ἀγαπῶ δὲν τὴν καλεῖς; τὴν ἀγαπῶ δὲ θέλεις;
— Γιέ μου κ' ἐπά 'ν' ὁ καλεστής, πέ του νὰ τὴν καλέσῃ·
— Μάνα μ' ἐγὼ 'μ' ὁ καλεστής ἔς τὴν ἀγαπητικὴ μου,
Δός μου μάνα μου τὴν εὐκὴ νὰ πᾶ νὰ τὴν καλέσω. — 10
Χρουσῆ φριγάδα τοῦ στολεῖ καὶ μέσα τόνε βάνει
Κι' ὥστε νὰ πῆ· „Ἐχετε γειά“, πάει σαράντα μίλια
Κι' ὥστε νὰ ποῦνε· „Σ τὸ καλό“, πάει ἄλλα πενήντα.

---

3 ποῦ στέκουν κι' ἀπαντέχουν, κ' ἡ κλίση ποῦ κοιμοῦνται und gleich folgt: Καὶ τὰ χρουσᾶ προσκέφαλα ἀποῦ γλυκοφιλοῦνται.

Η λυγερή κλέφτης.

Ποιὸς εἶδε τέτοια λυγερή, τέτοια πανώρηα κόρη,
 Νὰ ἔχη ἀσημένιον ἀργαλειὸ καὶ φιλοντισέσιο χτένι,
 Νὰ φαίνη τὰ μεταξωτά, νὰ φαίνη τὰ βελουδα,
 Ν' ἀφήσῃ τὰ μεταξωτά, ν' ἀφήσῃ τὰ βελουδα,
 Νὰ πάη κλέφτης ἔς τὰ βουνά, ἔς τῆ κλέφταις καπετάνιος; 5
 Δώδεκα χρόνους ἔκαμε καὶ δὲν τὴν ἐγνωρίσαν,
 Μὰ μιὰ Λαμπρὴ, μιὰν Κυριακὴ, μιὰν ὁμορφὴν ἡμέρα,
 Βγαίνουν νὰ παίξουν τὸ σπαδί, νὰ παίξουν τὸ λιθάρι,
 Κ' ἡ κόρ' ἀπὸ τὴ σφίξιν τῆ ἔσπασε τὸ ψελύν τῆ,
 Ἔσπασε τὸ ψελύκιν τῆ κ' ἐφάνη τὸ βυζίν τῆ. 10
 Ὁ γεῖς τὴ λέει μάλαμμα κι' ἄλλος τὴ λέ' ἀσῆμι
 Κ' ἓνα μικρὸ κλεφτόπουλο, πανώρηας κόρης γέννα·
 — Παιδιά, δὲν εἶνε μάλαμμα, παιδιά, δὲν εἶν' ἀσῆμι,
 Μόνο ν' τῆ κόρης τὸ βυζί, ποῦ ἔχομε καπετάνιο.
 — Ἐμεῖς λεβένταις ἤμεστα κι' οἱ κύριοι μας κρουσάροι, 15
 Μιὰ Μπαρμπαριά κρουσέψαμε κ' ἡ Κρήτη μᾶς, τρομάσσει
 Κ' ἰδὲ μιὰν κόρην ὁμορφὴ ποῦ ῥῖε νὰ μᾶς γελάσῃ. —

Ὁ ἀναγνωρισμός.

Ὁ Κωσταντάκης ὁ μικρὸς ὁ Μικροκωσταντῖνος,
 Τὸ Μά' ἀρραβωνίζεται, τὸ Μάη βλόγα κάνει,
 Τὸ Μάη τοῦ ῥχεται γραφὴ ἔς τὸν πόλεμο νὰ πάη.
 Κι' ὁ Κωσταντῆς μπαινόβγαίνει μὲ μαραμμέν' ἀχσίλι,
 Κ' ἡ μάναν του τότε βωτᾶ, κ' ἡ μάναν του τοῦ λέει· 5
 — Ἴντα ἔχεις Κωσταντῖνο μου καὶ κάθεται καὶ κλαίεις;
 — Μάνα γραφὴ μοῦ μπέψανε ἔς τὸν πόλεμο νὰ πάω
 Κι' ἀφίνω σου παραγγελιά ὀγιὰ τὴν ποδητῆ μου. —

Μηδ' ἓνα μίλι πῆγε ὁ νιὸς μηδὲ καὶ δυ' ἀποχύνει
 Κ' ἢ λυγερὴν του ἀκλουδᾶ καὶ μαῦρα δάκρυα χύνει. 10
 „Μισεύεις Κωσταντίνό μου κ' ἔντα μοῦ παραγγέλεις;“
 'Σ τὰ γόνατα τὴν ἔκατσε, φράγκικα τὴ ξυρῖζει,
 'Αρνὶ καὶ βίφι τσ' ἄφηκε κ' ἓνα μικρὸ σκυλάκι·
 „Σ τὸν κάμπο μηδὲν κατεβῆς, 'ς τὸ σπίτι μὴ γὰρρης,
 'Α δὲ χιλιάσουν τὰ ὠζὰ καὶ νὰ μυριάσου ἢ γ' αἴγες.“ 15
 Μὰ δὲλ' ὁ δὺὸς κ' ἢ μοῖράν τση καλοκαιριά γυρῖζει
 Καὶ τσῆ χιλιάζουν τὰ ὠζὰ καὶ τσῆ μυριάζου ἢ γ' αἴγες,
 Κ' ἐγέννησε καὶ τὸ σκυλὶ κ' ἔκαμ' ἓνιά σκυλάκια
 Κ' ἐγέννησε κ' ἢ γι ὄμορφη κ' ἔκαμε δυὸ στραδιώταις.
 Καὶ τὰ μπότην τση 'καμε λεράκια τῶν ἀρνιῶν τση, 20
 Καὶ τὰ μανίαν τση 'καμε μανιάκια τῶ σκυλιῶν τση,
 Καὶ τὴν καρπέταν τση 'καμε καρτσάκια τῶν παιδιῶν τση.
 'Σ τὸν κάμπο τὰ κατέβασε νὰ τὰ περιβοσηση
 Κ' ἐκεῖ ἐξεβαρκάρεντον ὁ Μικροκωσταντίνος·
 Δέ' — Τίνος εἶνε τὰ ὠζὰ, τὰ χρουσοκουδουνάτα; 25
 — Τοῦ Κωσταντ' εἶνε τὰ ὠζὰ, τὰ χρουσοκουδουνάτα.
 — Καὶ τίνος εἶνε τὰ σκυλιά, τ' ἀσημομανιασμένα;
 — Τοῦ Κωσταντ' εἶν' καὶ τὰ σκυλιά, τ' ἀσημομανια-
 σμένα.
 — Καὶ τίνος εἶνε οἱ δυὸ νιοί, οἱ τσοχινοντυμένοι;
 — Τοῦ Κωσταντ' εἶνε κι' οἱ δυὸ νιοί, οἱ τσοχινοντυμένοι. 30
 — Καὶ τίνος εἶν' ἢ λυγερή, ἢ γι ἡλιομαυρισμένη
 — Τοῦ Κωσταντ' εἶν' κ' ἢ λυγερή, ἢ γι ἡλιομαυρισμένη.
 — Κόρη καὶ ποῦ 'ν' τὰ κάλλη σου καὶ ποῦ 'νε' ἢ γι ὄμορ-
 φιαὶς σου;
 — Δώδεκα χρόνους ἔκαμα βοσκὸς εἰς τὴ μαδάρα,
 Παίρν' ὁ παρὸς τὰ βουχὰ μου κι' ἀέρας τὰ μαλλιά μου 35
 Κι' ὁ ἥλιος ὁ παντοτεινὸς παίρνει τὴν ὄμορφιά μου. —

Τὸ τραγουδάκι.

Σὰν τραγουδάκιν ἄκουσα,
 Ὅξω καὶ νὰ παράκουσα;
 Πρόβαλε μάνα μου νὰ ἰδῆς
 Νὰ πᾶς καὶ νὰ ῥῶγης νὰ μοῦ πῆς·
 Νὰ κάμω πέτσα γαζωτῆ 5
 Νὰ μπέψω τοῦ τραγουδιστῆ,
 Νὰ κάμω κι' ἄλλη νὰ ἔχη ἀητό,
 Νὰ μπέψω τοῦ πολυαγαπῶ.

Τὸ γαϊτάνι.

Κόρην γαϊτάνιν ἐπλεκε χρόνο καὶ πέντε μῆνες
 Καὶ δεκαπέντε σάββατα καὶ δεκοχτῶ δευτέραις·
 Μέσά ἔπλεκε τὸν οὐρανὸ τ' ἄστρη καὶ τὸ φεγγάρι,
 Μέσά ἔπλεκε τὴ θάλασσα, κάτεργα καὶ καράβια· 5
 Μέσά ἔπλεκε τὴ μαύρη γῆς, δέντρη ξεκλαδισμένα,
 Μέσά ἔπλεκεν ἀνατολὴ μαζὶ μὲ τὰ σεράγια·
 Μέσά ἔπλεκε τὸν καυκόν τση ἔς τ' ἄλογο καβαλάρη,
 Μέσά ἔπλεκε τὸν ἄντραν τση ἔς τὴ φοῦρκα φουρκισμένο.
 Πλέκει το κι' ἀποπλέκει το τοῦ καύκουν τση τὸ δούδει 10
 Ὁ καυκός τση τὸ ζώστηκε κ' εἰς τὸ χορὸν ἐπῆγε,
 Κι' ἄντρας τση λυγερῆς ἐκεῖ γνωρίζει τὸ γαϊτάνι·
 — Νὰ σέ βωτήξω, ἄγγουρε, ποῦ τό ἔβρες τὸ γαϊτάνι;
 — Φαραῶς ἤμουν κ' ἐφάρευγα κ' ἐπιασα δυὸ ψαράκια
 Κ' ἐλέγαν τό ἴνα Μιστριτζῆ καὶ τ' ἄλλο Μιστριτζίνα,
 Καὶ ἔς τὴν καρδιά τοῦ Μιστριτζῆ τό ἔβρηκα τὸ γαϊτάνι. — 15
 Κι' ὁ ἄντρας τση τῆνε βωτᾶ· — Γί' κάμες τὸ γαϊτάνι;

— Σὰ γαργερό μου φάνηκε κ' ἐπήγα νὰ τὸ πλύνω
Κ' ἐφούσκουσεν ἡ θάλασσα κ' ἐπήρέν το τὸ χῦμα. —

292.

Ο ἄρχος κ' ἡ γι ἀρχόντισσα.

(Τσῆ κουλούρας καὶ τσῆ στράτας.)

Ἄρχος μὲ τὴν ἀρχόντισσα περβόλιν ἐποτίζαν·
Μὰ τὸ περβόλ' ἦτον πολὺ καὶ τὸ νερό 'το λίγο.
Πιάνου στερνιάζουν τὸ νερό, ποτίζουν τὸ περβόλι,
Ποτίζ' ἀποποτίζουν το, μιὰ σκάλαν ἀνεβαίνουν.
Πᾶσα σκαλί τήνε φιλεῖ καὶ πᾶσα δυὸ τσῆ λείει. 5
— Κόρη, κλειδιά σ' ἀγόρασα κ' ἀντίκλειδα σοῦ πῆρα,
Κλειδώσε τὴν καρδοῦλά σου μὲ πρίκαις καὶ μὲ πόνους·
Κόρ', ἄρχος σου θὰ παντρευτῆ κι' ἄλλη ξαθῆ θὰ πάρη
Κι' ἂ δὲ βαρουψυχᾶς κ' ἐσὺ ἔλα νὰ μπῆ κουμπάρος,
Κουμπάρος γῆ κουμπάρισσα ν' ἀλλάξης τὰ στεφάνια. 10
— Ἄ νὰ τὸ πῶ τσῆ μάνας μου κι' ὅ τι μου πῆ θὰ
κάμω. —

— Μάν' ἄρχος μου παντρεύεται κι' ἄλλη ξαθῆ θὰ πάρη,
Κι' εἶπέ μ' ἂ δὲ βαρουψυχῶ νὰ πᾶ νὰ μπῶ κουμπάρος,
Κουμπάρος γῆ κουμπάρισσα ν' ἀλλάξω τὰ στεφάνια.
— Μωρή, 'χεις πόδια νὰ σταθῆς καὶ κεφαλή νὰ κλίνης 15
Κ' ἔχεις καὶ χεροπάλαμα ν' ἀλλάξης τὰ στεφάνια;
— Μάν', ἔχω πόδια νὰ σταθῶ καὶ κεφαλή νὰ κλίνω
Κ' ἔχω καὶ χεροπάλαμα ν' ἀλλάξω τὰ στεφάνια. —
Καὶ μπαίνει κ' ἐστολίζεντο τρεῖς μέραις καὶ τρεῖς νύχταις·
Βάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρ' ἀστῆδι 20
Τὴν ὄχεντρα τὴν πλουμιστῆ κορδέλα 'ς τὰ μαλλιάν τση,
Πάει νὰ μπῆ κουμπάρισσα ν' ἀλλάξη τὰ στεφάνια.
Κι' ἄρχος τση ὥστε νὰ τῆ ἰδῆ· „Δὲ θέλω ἄλλην κόρη,
Τὴν κόρη μου τὴν πρωτεινὴ ἐμεῖνὴ πάλι θέλω.“

Ὁ καταχανᾶς.

(Τῆ κολλούρας καὶ τῆ στρατᾶς.)

Μιά μάνα εἶχ' ἐννιά τῆ γιουῦ καὶ μιὰ τῆ θυγατέρα,
 Ὅσ' σκοτεινὰ τὴν ἔλουγε ἔς τὸ φέγγος τῆ χτενίζει,
 Ὅσ' τὸ φεγγαράκι τ' ἀργυρὸ τήνε σουραδοπλέκει.
 Κ' ἡ γειτονεῖα δὲν τό ἔφερε πῶς εἶχε θυγατέρα
 Καὶ προξενεῖα τῆ μπέψανε ἀπὸ τὸ Σαλονίκι. 5
 Οἱ ὄχτ' ἀδερφοὶ δὲ θέλουνε κι' ὁ Κωσταντίνος θέλει.
 — Δός τῆνε, μάνα, δός τῆνε τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα
 Νὰ ἴχω κ' ἐγὼ παρηγοριά ἔς τὰ ξένα νὰ γυρίζω.
 — Κι' ἂν τύχη ὁ χρόνος βίσεκτος ποιὸς πᾶ νὰ τήνε φέρη;
 — Δός τῆνε, μάνα, δός τῆνε τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα, 10
 Κι' ἂν τύχη ὁ χρόνος βίσεκτος ἐγὼ πᾶ νὰ τὴ φέρω.
 — Δὲν τήνε δούδω, Κωσταντῆ, τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα,
 Κι' ἂν τύχη ὁ χρόνος βίσεκτος ποιὸς πᾶ νὰ μοῦ τὴ φέρη;
 — Δός τῆνε, μάνα, δός τῆνε τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα
 Μ' ἂν τύχη ὁ χρόνος βίσεκτος ἐγὼ πᾶ νὰ τὴ φέρω. — 15
 Καὶ δούδει τὴν ἢ μάναν τῆ τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα.
 Τυχαίν' ὁ χρόνος βίσεκτος οἱ ἐννι' ἀδερφοὶ ποδαίνουν.
 Κ' εἰς τῶν ὄχτῶ τὰ μνήματα βιόλαις καὶ ματζιοράναις
 Κ' εἰς τοῦ καϋμένου Κωσταντῆ στρατᾶις καὶ μονοπάδια.
 Κ' ἐπέρασε κ' ἡ μάναν του κι' ἀναδεμάτισέν τον. 20
 „Ἀνάδεμά σε Κωσταντῆ κ' ἐσέ καὶ τὸ καλὸ σου,
 Ἄποῦ μοῦ τὴν ἐξώριζες τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα.“
 Καὶ πάλι ξαναπέρασε κι' ἀναδεμάτισέν τον.
 „Ἀνάδεμά σε Κωσταντῆ κ' ἐσέ καὶ τὸ καλὸ σου,
 Ἄποῦ μοῦ τὴν ἐξώριζες τὴν Ἀρετὴ ἔς τὰ ξένα.“ 25
 Τὸ τόσο μυριανάδεμα ὁ Κωσταντῆς βαρέθη.
 Κάνει τὸ μνήμάν τ' ἄλογο καὶ τὸ λαζάρι σέλα
 Καὶ τὰ κυβουροχάλικα σκάλαις καὶ χαλινάρια.
 Παίζει τοῦ μαύρου του βιτσιᾶ ἔς τὸ Σαλονίκι φτάνει,

Βρίσκει τὴν κόρη 'ς τὸ χορὸν μὲ τρεῖς παπαδοπούλαις. 30
 — Καλῶς τονε τὸν Κωσταντὴ ποῦ φέρνει τὸ μαντάτο·
 Ἄν εἶνε θλίψη νὰ θλιφτῶ κι' ἂν εἶν' χαρὰ ν' ἀλλάξω
 Κι' ἂν εἶνε γιὰ τὸ γάμο σου ὀλόχρῳσα νὰ βάλω.
 — Δέν εἶνε θλίψη νὰ θλιφτῆς, μηδὲ χαρὰ ν' ἀλλάξῃς,
 Μηδὲ καὶ γιὰ τὸ γάμο μου ὀλόχρῳσα νὰ βάλῃς. 35
 ἼΗ μάνα σου σ' ἐζήτηξε καὶ θέλει σε νὰ πάῃς. —
 Ἄπου τῆ χέρα τὴν ἀρπᾶ 'ς τὸ μαῦρο τὴν καδίξει,
 Παίξει βιτσιὰ τ' ἀλόγουν του, σὰν τὸν ἀέρα πάει.
 Καὶ ὄντεν ἐπερνούσανε κοντὰ 'ς τὸν αἶ Γιώργη
 Γροικᾶ ἢ κόρη μιὰ μιλιὰ παράξενη καὶ λέει. 40
 „Γιὰ ἰδὲ κοράσιον ὄμορφον τὸ σέρν' ἀποθαμένος.“
 — Γροικᾶς το, Κωσταντίνο μου, τ' ἀηδόνι ἔντα λέει;
 — Γροικῶ το, Ἀρετοῦσά μου, καὶ τὸ γνωρίζω κιόλας. —
 Καὶ ὄντεν ἐπερνούσανε 'ς τὰ μνήματ' ἀποπάνω·
 — Κατές τῶρ', Ἀρετοῦσά μου, 'ς τὸ σπῆτι μαζ νὰ πάῃς, 45
 Γιατὶ χρωστῶ τ' Ἁγιοῦ κερί, τοῦ μάκρους μου λαμπάδα;
 — Κατέχω, Κωσταντίνο μου, 'ς τὸ σπῆτι μας νὰ πάω,
 Μὰ γιάντα, ἀδερφάκι μου, μ' ἀφίνεις εἰς τὸ δρόμο; —
 ἼΗ κόρη δέν ἐπρόφταξε νὰ πῆ 'ναν ἄλλο λόγο,
 Κι' ὁ Κωσταντῆς ἐχάδῃκε 'ς τὴ μέση τῶ μνημάτω. 50
 Παίρνει τὴν παραπόνεσα 'ς τὸ σπῆτιν τση καὶ πάει,
 Βρίσκει τση πόρταις σφαλιχταῖς καὶ τὰ κλειδιὰ παρμενά
 Καὶ τα πορτοπαράδωρα σφιχτὰ περατωμένα.
 Φωνιάζει τση μανούλας τση ὀγιά νὰ τῆς ἀνοίξη.
 — Ἄν εἶσ' ἀέρας πῆγαινε κι' ἂν εἶσ' ὁ Χάρος διάβα, 55
 Ἄν εἶσ' ὁ πριμοχάροντας δέν ἔχω μπλιὸ παιδάκια
 ἼΟξω τὴν Ἀρετοῦσά μου κ' εἶνε μακρῶν 'ς τὰ ξένα.
 — Ἄνοιξε, μάνα μ', ἀνοιξε, μὰ ἢ γι' Ἀρετοῦσά σου 'μαι.
 — Ἄν εἶσ' ἀέρας πῆγαινε κι' ἂν εἶσ' ὁ Χάρος διάβα,
 Ἄν εἶσ' ὁ πριμοχάροντας δέν ἔχω μπλιὸ παιδάκια, 60
 ἼΟξω τὴν Ἀρετοῦσά μου κ' εἶνε μακρῶν 'ς τὰ ξένα.

— Ἄνοιξε, μάνα μ', ἄνοιξε, μὰ ἡ γι Ἄρετοῦσά σου 'μαι.
 — Ἄν εἶς' ἀέρας πῆγαινε κι' ἂν εἶς' ὁ Χάρος διάβα,
 Ἄν εἶς' ὁ πρικοχάροντας δὲν ἔχω μπλιὸ παιδάκια
 Ὅξω τὴν Ἄρετοῦσά μου κ' εἶνε μακρὰ ἔς τὰ ξένα. 65
 — Ἄνοιξε 'μ' ἀνοιξε, μὰ γώ 'μ' ἡ γι Ἄρετοῦσα.
 — Δεῖξε τὸν ἀρραβῶνά σου ἀπὸ τὴν κλειδωνιάστρα,
 Κι' ἂν εἶς' ἡ γι Ἄρετοῦσά μου ἐγὼ δὰ σέ γνωρίσω. —
 Δεῖχνει τὸν ἀρραβῶνά τση ἀπὸ τὴν κλειδωνιάστρα
 Κι' ἡ μάναν τσ' ὥστε νὰ τὸ ἰδῆ ἄνοιξ' εὐτὺς τὴν πόρτα 70
 Κ' ἐσφιχταγγαλιαστήκανε κ' εὐτὺς ἐξεψυχήσαν.

294.

Τὸ στοίχημα τοῦ βασιλιᾶ καὶ τοῦ Μαυριανοῦ.

Ὁ βασιλιάς κι' ὁ Μαυριανὸς ἔζε περιβῆλι τρώγουν,
 Ἄδιβολαῖς δὲν εἶχανε κι' ἀδιβολαῖς ἐφέρον
 Για τσ' ὄμορφαις γὰ τσ' ἄσκημαῖς ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
 — Ὡσὰν τὸ ρόδο τ' ἀνοιχτό, τὸ λουλουδάκι τ' ἄσπρο,
 Ἐχω κ' ἐγὼ μῖαν ἀδερφή, μ' ἀλήθεια δὲν πλανᾶται. 5
 — Ἄν τὴν πλανέσω, Μαυριανέ, ἔντά 'ν τὸ στοίχημά σου;
 — Ἄν τὴν πλανέσης, βασιλιά, πάρε τὴν κεφαλὴ μου,
 Πάλι καὶ ἂ δὲν πλανεῖτῃ ἔντά 'νε τὸ δικό σου;
 — Πάρε τὸ βασιλίκι μου καὶ τὴ χρουστῆ κορῶνα. —
 Παίρνει τὸ βιτσαλάκιν του ἔς τὸ φόρος κατεβαίνει, 10
 Βρίσκει ρουφιάναις δεκοχτώ, μαγεύτραις δεκαπέντε,
 Καὶ πᾶνε καὶ τὴ βρίστουνε ἔς ὀλόχρουσαις καδέκλαις.
 — Καλῶς σ' εὐρήκαμε, ροδιά, βιόλα ξεφουντωμένη,
 Νεραντζοπούλα φουντωτὴ καὶ ἀσπροχιονισμένη.
 — Δὲ δῆλω γὼ παινέματα κι' ὁ Μαυριανὸς μανίζει, 15
 Κι' ἀνηβουλῆς τοῦ Μαυριανοῦ πρᾶμμα νὰ μῆνε γείνη.
 — Χιλιάδες προσκυνίσματα ἀπὸ τὸ βασιλέα,
 Κι' ἂν εἶνε μὲ τὸ δῆλημα νὰ μείνη μετὰ σένα.
 — Τὰ παραῶρια ξέρει τα, τσῆ πόρταις μας κατέχει,
 Οὐλα δὰ τὰ 'χωμ' ἀνοιχτὰ κι' ὄντεν δρίξ' ἄς ἔρῳη. — 20

Ἄπῃς τῇ συναπέβγαλε ἔς τὸ μαγερεῖόν τῃ μπαίνει,
Τὰ κούρταλα καταχτυπᾷ τῇ βάγιας τῃ μαζόνει·

— Βάγιας ἀπὸ τῇ βάγιας μου, ποιὰ δὲ μὲ ξεμι-
στέψῃ,

Νὰ βάλω, γὼ τὰ ρουχάν τῃ κ' ἐκείνη τὰ δικά μου;

ἽΠοὺ τῇ σαράντα βάγιας τῃ καιμιὰ δὲν ἀποκρίθῃ, 25

Μόνο ἢ λιὸ μικρότερη κ' ἤλέγαν τὴν Μαρία.

Ἐγὼ ἴμ' ἀπὸ τῇ σκλάβαις σου, ποῦ δὲ σὲ ξεμιστέψω,

Νὰ βάλω γὼ τὰ ρουχά σου, νὰ βάλῃς τὰ δικά μου. —

Μπαίνει καὶ τὴν ἐστόλιξε ἀπ' τὸ ταχὺ ὡς τὸ βράδυ,

Τέσσερις τὴν ἐστόλιξε κι' ὄχτῶ τῇ παραγγένει· 30

„Βλέπου σε, Μαριγάκι μου, νὰ μὴ μὲ μαντατέψῃς,

Κι' ἂ σὲ τζιμπήσῃ τζίμπα τον κι' ἂ σὲ φιλήσῃ φίλιε

Κι' ἂν κόψῃ καὶ κομμάτι σου μιλιὰ νὰ μὴν τοῦ βγάλῃς.“

Καθὼς τὴν ἀποχτένιζεν ὁ βασιλιάς προβαίνει,

Μὲ σείσμα καὶ μὲ λύγισμα τὴ σκάλαν τσ' ἀνεβαίνει. 35

Ἀπὸ τὴ χέρα τὴν ἀρπᾶ ἔς τὴν κάμερα τὴ βάνει

Κι' ἀπὸ τὸ βράδ' ὡς τὸ ταχὺ τὴ τζίμπα καὶ τὴ φίλιε.

Τὴ νύχτα τὰ μεσάνυχτα τῇ ἴκοψε τὸ δαχτύλι,

Τῇ ἴκοψε τὸ δαχτύλιν τῃ μὲ κοφτερὸ ξυράφι

Καὶ τ' ἀποξημερώματα τῇ ἴκοψε τὴν πλεξοῦδα, 40

Ἀπὸ τὸν ὁμορφόδετη μ' ὀλόχρουμε κορδέλα.

Καὶ τὸ ταχὺ κατέβαινε τὴ σκάλαν τῃ μὲ γέλια

Κ' ἐβάστα καὶ τοῦ Μαυριανοῦ δαχτύλια καὶ πλεξοῦδες.

— Ἐλα νὰ ἰδῇς δά, Μαυριανέ, σημάδια τσ' ἀδερφή σου.

— Δὲν εἶνε τοῦτα τῇ σγουρῆς, δὲν εἶνε τῇ ξαδῆς μου, 45

ἽΟξω καὶ νὰ μ' ἐγέλασε ἢ σκίλα γι ἀδερφή μου.

„Σ οὔλον τὸν κόσμ' ἀμέτε με, ἔς οὔλο γυρίσετέ με,

Κ' εἰς τσ' ἀδερφή μου τὴν αὐλὴ ἀμέτε σφάξετέ με.“ —

Κ' ἢ γι ἀδερφήν τ' ὡς τ' ἄκουσε πολλὰ τῇ βαρο-
φάνη

Κ' ἐμπῆκε κ' ἐστόλιζεντο μὲ τὴ μεγάλη βιάση. 50

Βάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι ἀστῆδι

Καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερὸ βάνει καμαροφροῦδι.

— Καράβι, κάμε μαϊνασί, καράβι κάμε μαϊνα·
 — Καί πῶς δ'ὰ κάμω μαϊνασί, καί πῶς δ'ὰ κάμω μαϊνα, 5
 Ποῦ 'μαι καράβι ξακουστό, καράβι ξακουσμένο
 'Σ τὴν Πόλι κ' εἰς τὴ Βενετιά μ' ἔχου σγουραφισμένο;
 Μ' ἐλάστε δώδεκ' ἀπ' ὀμπρὸς καὶ δώδεκ' ἀπ' ὀπίσω
 Καὶ δώδεκ' ἀπ' τὴ μιὰ μεριά καὶ δώδεκ' ἀπ' τὴν ἄλλη
 Τότες νὰ ἴδῃτε πόλεμο, τὸν κάνουν τὰ καράβια, 10
 Κι' ὄχι πόλεμ' ἀδυνατό, τὸν κάνουν οἱ γι ἀνθρωμένοι. —

Ἡ γι ἀπαργημένη.

Κοράσιο 'ς τὴν Ἀνατολή ἔφαινε κ' ἐτραγοῦδιε
 Κι' ὁ συρισμός τοῦ μασουριοῦ κι' ὁ χτύπος τοῦ πετάλου
 Καὶ ἡ λαλιά τοῦ κορασιοῦ 'ς τὸν οὐρανὸ γροικοῦνται.
 Καραβοκώρης τ' ἄκουσε 'ς τὴ μέση τοῦ πελάγους,
 Τὸ κατεργόν του σίμωσε εἰς τὴ στεριά καὶ λέει. 5
 — Πάψετε ναύταις τὸ κουπί, ναύληροι τὸ τιμόνι,
 Ν' ἀκούσωμε τοῦ κορασιοῦ ἴντα τραγοῦδια λέει,
 "Ἰντα τραγοῦδια τραγουδεῖ, 'ς ἴντα σκοπὸ τὸ λέει.
 — "Ὡρα καλὴ σου λυγερή — Καλῶς τονε τὸν ξένο.
 — Τί 'χεις κόρη καὶ δλίβιεσαι καὶ πρικαναστενάξεις; — 10
 Κ' ἡ κόρ' ὡς ἦτο φρόνιμη, φρόνιμ' ἀπληοῦδη·
 — 'Εγὼ κι' ἂν ἐτραγοῦδηξα σὰ μυρολοῖ τό 'πα,
 Γιατ' ἀντρας μου 'τον ἄρρωστος καὶ βαρυαρρωστημένος
 Κ' ἐξητηξε ξαρρωστικό κι' ὁ κόσμος δέν τὸ ἔχει.
 Τσ' ἀγριολαφίτσας τὸ τυρὶ καὶ τοῦ λαγοῦ τὸ γάλα, 15
 Μῆλ' ἀποῦ τὴν Ἀνατολή, κυδῶν' ἀποῦ τὴ Δύσι.
 Κι' ὥστε ν' ἀρμέξω τὸ λαγῶ, νὰ πιάσω τὴ λαφίτσα,
 Νὰ πάω 'ς τὴν Ἀνατολή, νὰ 'ρῶω 'πίσω 'ς τὴ Δύσι,
 Ἀρρώστησε ξαρρώστησε κι' ἄλλην κόρην ἐπῆρε. —

Ἡ Θαλασσοπνιμμένη.

Μιάν κόρ' ἀπού τήν Ἄμοργὸν θελεὶ νὰ ταξειδέψῃ
 Νὰ ταξειδεύῃ δὲ μπορεῖ νὰ λάμνη δὲν κατέχει.
 Δοῦδ' ἑκατὸ βενέτικα, ναυλὸν ἕναν καράβι,
 Δοῦδει κι' ἄλλα διακόσια δυὸ νὰ βγῆ μὲ τήν τιμὴν τση.
 Κι' ἀπήτης κι' ἀλαργάρισε ἔς τὴ μέση τοῦ πελάγους, 5
 Ἀποδιαντράπ' ὁ ναύληρος κι' ἄπλωσε ἔς τὰ βυζιάν τση,
 Κ' ἡ κόρ' ἀπού τήν ἐντροπὴ ἔπεσε λιγωμένη
 Κι' ὁ ναύληρος ἐξάρρευσε πὼς εἶν' ἀποθαμμένη.
 Ἀπού τὴ χέρα τὴν ἀρπᾶ κ' εἰς τὸ γιαλὸ τὴ ρίχνει,
 Τὰ χύματα τὴ βγάλανε ἔς τὰ Ῥαμνιανὰ πηγάδια. 10
 Κ' ἡ Ῥαμνιαναὶς ἐπήγανε νερὸ γιὰ νὰ γεμίσει
 Θωροῦν τὴν κόρη κ' ἤτονε ἔς τὴν ἄμμο ξαπλωμένη·
 „Γιὰ ἴδε κοράσιον ὄμορφο ἔς τὴν ἄμμο ξαπλωμένο,
 Γιὰ ἴδε κορμάκι ἀγγελικὸ, βυζάνια σὰν τὰ χιόνια,
 Καὶ μέση λιγνοκάμωτη, λαμὸ σὰν τὸ κρουστάλλι.“ 15

Ἡ Γαλαθιανὴ κοπέλα.

Ἐ τὴν ἀπὼνω γειτονεῖα
 Πᾶσα Βέρβερη ντουινιά,
 Κοιλιποναῖ ἡ ἐμίρισσα
 Νὰ κάμη τὴ σουλτάνα.
 Κόκκιν' ἀχειλι 5
 Κι' ἄσπρο τραχῆλι,
 Ξαῖτὰ μαλλιά πλεμμένα,

297. 15 Καὶ μέση λιγνοκάμ., γιὰ τ' ἀγκάλιασμα. — λαμὸ σὰν τὸ κρουστάλλι, λαμὸ γιὰ τὰ μποτόνια.

Μὲ τὸν κινᾶ βαμμένα
 Κι' ὀπίσω γυρισμένα,
 Ὕ τῇ νόμους ἀπλωμένα, 10
 Γαλαθιανὴ κοπέλα,
 Χάνομ' ἐγὼ γιὰ σένα.

299.

Ὁ Δάρειος καὶ ὁ Στέφανος.

Σαράντα κάτεργα ἔμιστα εἰς πόρτον ἀραμμένα
 Μὰ τῷ Ἀγγελάκενας ὁ γιὸς ὁ Δάρειος κιντυνεύγει
 Ὕ τὸ γρέο κ' εἰς τὸν ἄνεμο κ' εἰς τὴ βαριά φουρτίνα.
 Τὸ Δάρειο τὸν ἐπιάσανε καὶ πᾶν τὸν χαλάσων·
 Χίλιοι τὸ σέρνουν ἀπ' ὀμπρὸς κι' χίλιοι ἀπ' ὀπίσω 5
 Κι' ὁ Δάρειος εἰς τὴ μέσην των Ἰλιφτὸς καὶ μαραμμένος·
 — Δάρειο ποῦ εἶν' ὁ κύρης σου καὶ ποῦ ἔνι οἱ γι ἀδερ-
 φοί σου;
 — Ὕ τὴν Κρήτη εἶν' ὁ κύρης μου, ἐκεῖ ἔνι οἱ γι ἀδερφοί μου,
 Κι' ἂν πάης, μπέη, δὰ τῇ βρῆς κι' ἀπόλαρέ μ' ἔμένα.
 — Ἄ σ' ἀπολάρω, Δάρειο μου, δὰ βγῆς παληὸς κρουσάρης. 10
 — Ἄ μὲ χαλάσης, μπέη μου, δὲνὰ τὸ μεταγνώσης·
 Ἐχ' ἀδερφὸ τὸ Στέφανο ποῦ ἔνε παληὸς κρουσάρης. —
 Μ' ὁ μπέης τὸν ἐχάλασε, τὸ Στέφανο ξεστρέχει,
 Ζητᾶ νὰ βρῆ τὸ Στέφανο ἔς πόρτον ἀραμμένο,
 Νὰ ἴχη τὴ σκόντραν τοῦ ἔς τὴ γῆς νὰ τῆνε παλαμίζη. 15
 Κι' ὁ Στέφανος ὡς τ' ἄκουσε ζητᾶ νὰ βρῆ τὸ μπέη·
 Καράβι βγάν' ἀποὺ τὴ Χιὸ καρσι ἔς τὴ Μιτηλήνη
 Κ' ἔχει Ἀλεξαντρινα πανιά κι' ἀντέναις ἀτσαλέναις
 Καὶ παλληκάρια Κρητικὰ μὲ σίδερα ζωσμένα.
 Καὶ βγάνει βάρδια ἔς τὸ βουνὸ καὶ βάρδια ἔς τὸ κατάρτι, 20
 Σκουζιέτ' ἢ βάρδια ἔς τὸ βουνό, σκουζιέται ἔς τὸ κατάρτι,

299. ὁ Κι' ἂν πάης, μπέη, δὰ τῇ βρῆς κι' ἀπόλαρε μ' ἔμένα,
 Κι' ἂν πάης, μπέη, πιάσε τῇ κ' ἔμένα νὰ μ' ἀφήσης. —

Σκουζίζεται ἔς τὴν ἀκρογιαλιά, Δάσκαλε Στεφανάκη,
 Καὶ τραγουδᾷ ὁ σαλιεριστὴς καὶ χαίρουνται οἱ ναύταις·
 „Ὁ μπέτης εἰς τὸ πέλαγος ἔδειξε μὲ τ' ἀρμάδες.“
 Καὶ τοτεσὰς ὁ Στεφανιὸς φωνιάζει τῷ ναυτῶν του· 25
 „Ὁρδινιαστῆτε, ναύταις μου, πιάσετε τ' ἄρματά σας,
 Νὰ ἰδῆ ὁ μπέτης πόλεμο τὸν κάνουν οἱ κρουσάροι.“

. . . . .
 . . . . .

Ὁ Χάρος πραμματευτής.

Μαλαμματένιος ἀργαλιὸς κ' ἐλεφαντένιο χτένι
 Κ' ἕναν κορμὶ ἀγγελικὸ καὶ κάθεται καὶ φαίνει.
 Μ' ἐξῆντα δυὸ πατήματα σαράντα δυὸ καρούλια
 Κ' ὁ βρόντος ἦτον ἔρηγος ἀπ' τὰ πολλὰ τραγούδια.
 Πραμματευτὴς ἐπέρασε ἔς τ' ἄλογο καβαλάρης 5
 Κοντοκρατεῖ τὸ μαῦρον του καὶ τὴν καλημερίζει.
 — Κόρη μου, καλημέρα σου — Καλῶς τὸ ξέν' ἀποῦ ῥῥε.
 — Κόρη, πῶς δὲν παντρεύγεις νὰ πάρης παλληκάρι;
 — Κάλλιο νὰ σιάσ' ὁ μαῦρός σου παραπὸ λόγ' ἀποῦ ἴπες.
 Ἄντρά ἔχω εἰς τὴ ξενιῖδιὰ τώρα δώδεκα χρόνους 10
 Κι' ἀκόμη τρεῖς τὸν γδέχομαι καὶ τρεῖς τὸν ἀνημένω·
 Κι' ἄ δὲν ἐρῶ κι' ἄ δὲν φανῆ καλόγηρα θενὰ γένω
 Κ' εἰς τὸ κελί θὰ σφαλιχτῶ τὰ μαῦρα θενὰ βάλω.
 — Κόρη μ' ἄντρας σ' ἀπόθανε, κόρη μ' ἄντρας σου χάθη,
 Τὰ χέρια μου τὸν κράτησαν τὰ χέρια μου τὸν θάψαν. 15
 Φωμί, τυρὶ ἐμοίρασα κι' εἶπε νὰ μοῦ τὸ δώσης.

299. 22 καὶ χαίρουνται οἱ ναύταις, καὶ χαίρουντ' οἱ στρατιῶταις. —
 Statt der Zeile 25 sagen Andere: "Ἐχετ' ἀμμάθια ἀνοιχτά κ' ἐδὰ ῥχε-
 ται ὁ μπέτης, und setzen hinzu:

Ἐμπάστε δώδεκ' ἀπ' ὀμπρός καὶ δώδεκ' ἀπ' ὀπίσω
 Καὶ δώδεκ' ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ καὶ δώδεκ' ἀπ' τὴν ἄλλη.

- Τὸν κράτησες; τὸν ἔδραψες; ὁ Πιὸς νὰ σ' τὸ πλερώσῃ,
Ψωμί, τυρὶ ἐμοίρασες; ἐγὼ σοῦ τὸ πλερόνω.
- Ἐγὼ φιλὶ τὸν δάνεισα κ' εἶπε νὰ μοῦ τὸ δώσῃς.
- Φιλὶ ἂν τὸν ἐδάνεισες τρέχε νὰ τὸ γυρεύῃς. 20
- Κόρη μ' ἐγὼ 'μαι ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ 'μαι κι' ὁ καλὸς σου.
- Ἄν εἶς' ἐσὺ ὁ ἄντρας μου κι' ἂν εἶσαι ὁ καλὸς μου,
Πέ μου σημάδια τῆς αὐλῆς κ' ὕστερα νὰ σ' ἀνοίξω. —
- Μηλιὰν ἔχεις 'ς τὴν πόρτα σου καὶ κληῖμα 'ς τὴν αὐλή σου,
Κάνει σταφύλι βάζακι καὶ τὸ κρασὶν του μέλι, 25
Κι' ἀποῦ τὸ πιῆ δροσίζεται καὶ πάλ' ἀναζητᾷ το.
- Εὐτά 'ν' σημάδια τῆς αὐλῆς, τὰ ξερ' οὖλος ὁ κόσμος·
Πέ μου σημάδια τοῦ σπιτιοῦ κ' ὕστερα νὰ σ' ἀνοίξω.
- Χρουσῆ καντῆλα κρέμεται 'ς τὴ μέση 'ς τὸν ὄντᾱ σου
Καὶ φέγγει σου καὶ γδύνεσαι καὶ βγάνεις τὰ κομπιά σου. 30
- Εὐτά 'ν' σημάδια τοῦ σπιτιοῦ κ' ἡ γειτονειά τὰ ξέρει·
Πέ μου σημάδια τοῦ κορμιοῦ κ' ὕστερα νὰ σ' ἀνοίξω.
- Ἐληγὰν ἔχεις 'ς τὸ μάγουλο κ' ἔληγὰ 'ς τὴν ἀμασκάλη
Καὶ 'ς τὸ δεξιὸ σου τὸ βυζὶ μικρὴ δαγκαματίτσα.
- „Σκλάβαις τρεχᾶτ' ἀνοίξετε κ' εὐτὸς εἶν' ὁ καλὸς μου, 35
Κ' ἐσεῖς ἢ βάγιας στρώσετε τὴ νυφικὴ μου κλίνη.“ —
- Μηδὲ κι' ἀμμάτι κάννυσε, μὴδ' ὕπνος τὴν ἐπῆρε,
Καὶ τ' ἀποδιαφωτίσματα φωνιάζει τοῦ καλοῦν τση·
- Κριγιὸς πολὺ μοῦ φαίνεσαι, δὲ μοιάζεις τοῦ καλοῦ μου·
Σήκω καὶ τὸ καράβι σου πάει κ' ἡ συντροφειά σου. 40
- Ἄφῃς μ' ἀκόμη, λυγερή, ὕπνο νὰ πάρω λίγο.
- Βαρυὰ κοιμᾶσαι, ἄγγουρε, ὕπνο βαρὺ κοιμᾶσαι,
Καὶ τὸ καρὰβ' ἀρμένισε κ' ἡ συντροφειά σου πάει.
- Πολλὰ μὲ βιάζεις λυγερή, πολλὰ μὲ βιάζεις κόρη,
Σὰν κάποιον ἄλλον ἀγαπᾷς κι' ἄλλο δελεῖς νὰ πάρῃς. 45
- Ἄν ἴσως ἄλλον ἀγαπῶ κι' ἄλλο δελεῶ νὰ πάρω
Πάρε σπαδί 'ς τὸ χέρι σου τὴν κεφαλὴ μου κόψε. —
Κι' ὥστε νὰ πῆ τὰ λογι' αὐτὰ εἶχε ξημερωμένα
Γυρίζει βλέπει δίπλαν τση τὸ χάρο κ' ἐκοιμάτο. —

Τὸ κυβοῦρι τῶν ἀρραβωνιασμένῳ.

Μιά λυγερὴ ψυχομαχεῖ, κέρ' ἀρραβωνιασμένη,
Κ' ἢ μάναν τση 'ς τὸ γύρον τση τζαγκουρνομαδισμένη.
 — Ποδαίνεις Ἐργινοῦσά μου κι' ἴντα μοῦ παραγγέλνεις;
 — Μάνα μ' ἂν ἔρῃ ὁ Κωσταντῆς μὴν τοῦ βαροκαρδήσης,
 Στρῶσέ του τάβλα νὰ γευτῆ καὶ κλίνη νὰ πλαγιάση, 5
 Στρῶσε καὶ παραπέζουλα νὰ δέση τ' ἄρματάν του
Κι' ἄνοιξε τὴν κασέλα μου, τὴ μαυραραχνιασμένη,
 Δός του τὰ δαχτυλίδιαν του καὶ τὰ χαρισματάν του
Νὰ πᾶ νὰ βρῆ γυναϊκίαν του κι' ἄλλου πεδερικίαν του. —
Κι' ὅντεν τὸ λόγο κ' ἤλεγε ὁ Κωσταντῆς ἐφάνη 10
 Ὕ τὴν πέρα μπάντα 'ς τὸ βουνὸ 'ς τ' ἄλογο καρβαλάρης·
 Ὕ τῆ πεδεράς του τὴν αὐλὴ δωρεὶ σταυρὸ καὶ στέκει.
 Δοῦδει βιτσιὰ τοῦ μαύρου του 'ς τὸν αἶ Γιώργη φτάνει,
 Βρίσκει τὸν πρωτομάστορα κ' ἔχτιζε τὸ κυβοῦρι.
 — **Νὰ** ζήσης πρωτομάστορα, τίνος εἶν' τὸ κυβοῦρι; 15
 — **Νὰ** ζήσης Κωσταντῆ μου, καὶ τσ' Ἐργινοῦσας σου 'νε.
 — **Νὰ** ζήσης πρωτομάστορα, πλατὺ βαδῶ τὸ κάμε,
Νὰ μπαίν' ὁ νιὸς μὲ τ' ἄρματα κ' ἢ κόρη μὲ τὴ βόκα. —
 Καὶ σέρνει τὸ μαχαῖρίν του ἀπ' ἀργυρὸ φουκαῖρι,
Ψηλά ψηλά τὸ σήκωσε μπήχνει το 'ς τὴν καρδιάν του. 20

Δ. ΤΣΗ ΒΛΟΓΑΣ.

302.

Ἡ ζόγια.

Ἐδὰ τὴν ἀρχινίζομε
Τοῦ νιοῦ γαμπροῦ τῆ ζόγια,
Εἰς τ' ὄνομά σου δέ μου
Κι' ἀφέντη μου Χριστέ μου,
Νά 'νε καλὴ ἡ γι ᾠρα. 5
— Ποῦ 'νε τοῦτα; ποῦ 'νι' ἐμείνα;
Ποῦ 'ν' τσῆ ζόγιας τὰ παιγνίδια;
— Ὁ γαμπρός δέ νὰ τὰ φέρη,
Γιὰ ἴδεν' ὄρεξιν τὴν ἔχει.

(Hier legt der Bräutigam sein Geschenk, Goldstück, nieder.)

— Ποῦ 'νε τοῦτα; ποῦ 'νι' ἐμείνα; 10
Ποῦ 'ν' τσῆ ζόγιας τὰ παιγνίδια;
— Οἱ μπαρμπάδες δὰ τὰ φέρουν
Γιὰ ἴδεν' ὄρεξιν τὴν ἔχουν,
Μὲ τὸ μαστραπᾶ τὰ γέρουν.

(Jetzt geben die Onkel ähnliche Geschenke.)

Ὅρεξι' ἔχουν κι' ἄς τῆ δελξουν 15
Καὶ τῆ ζόγια νὰ πεπλίσουν.
— Ποῦ 'νε τοῦτα; ποῦ 'νι' ἐμείνα;
Ποῦ 'ν' τσῆ ζόγιας τὰ παιγνίδια;

— Οἱ κουμπάροι δὰ τὰ φέρουν,
Γιὰ ἴδωτ' ὄρεξιν τὴν ἔχουν. 20

(Jetzt kommen die Brautführer.)

Ἵ'Ορεξί' χουν κι' ἄς τὴ δεῖξουν
Καὶ τὴ ζόγια νὰ πρεπίσουν.
Φέρετέ τα οἱ καλεσμένοι
Οὐλ' οἱ γι ἐδικοὶ καὶ ξένοι.

(Jetzt kommen die Verwandten und Gäste.)

Ἵ'Επὰ 'ς εὐτὰν τὸ γάμο 25

Ἵ'Επέρας' αἴς Γιώργης
Κ' ἄσειστη κ' ἐνωγίστη
Καὶ τῶν ζόγιας μας εὐκήστη.
Πᾶ 'ς τὸ Κάστρο νὰ πουλήσῃ
Καὶ νὰ τήνε διαλαλήσῃ 30
Γιὰ ἓνα ψωμί χρουσάφι
Καὶ γιὰ δυὸ μαργαριτάρι·

— Χίλια γρόσια δὰ τὴν κάμω
Κι' ὅποιος δὲλ' ἄς βάλ' ἀπάνω.
— Ἐέπεσέ τηνε, νὰ ζήσῃς, 35
Νὰ τήνε γοργοπουλήσῃς.

— Ἵ'Εννιακόσια δὰ τὴν κάμω.
Κι' ὅποιος δὲλ' ἄς βάλ' ἀπάνω.
— Ἐέπεσέ τηνε, νὰ ζήσῃς,
Νὰ τήνε γοργοπουλήσῃς. 40

— Ἵ'Οχτακόσια δὰ τὴν κάμω
Κι' ὅποιος δὲλ' ἄς βάλ' ἀπάνω.
— Ἐέπεσέ τηνε, νὰ ζήσῃς,
Νὰ τήνε γοργοπουλήσῃς.

— Ἵ'Εφτακόσια δὰ τὴν κάμω 45
Κι' ὅποιος δὲλ' ἄς βάλ' ἀπάνω.
— Ἐέπεσέ τηνε, νὰ ζήσῃς,
Νὰ τήνε γοργοπουλήσῃς.

— Ἵ'Ἐξακόσια δὰ τὴν κάμω

Κι' ὅποιος δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	50
— Εἴπεσέ τ' ἔνε, νὰ ζήσης.	
Νὰ τήνε γοργοπουλήσης.	
— Πεντακόσια δὰ τὴν κάμω	
Κι' ὅποιος δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	
— Εἴπεσέ τ' ἔνε, νὰ ζήσης.	55
Νὰ τήνε γοργοπουλήσης.	
— Τετρακόσια δὰ τὴν κάμω	
Κι' ὅποιος δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	
— Εἴπεσέ τ' ἔνε, νὰ ζήσης.	
Νὰ τήνε γοργοπουλήσης.	60
— Μὰ τρακόσια δὰ τὴν κάμω	
Κι' ὅποιος δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	
— Εἴπεσέ τ' ἔνε, νὰ ζήσης.	
Νὰ τήνε γοργοπουλήσης.	
— Μὰ διακόσια δὰ τὴν κάμω	65
Κι' ὅποιος δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	
— Εἴπεσέ τ' ἔνε, νὰ ζήσης.	
Νὰ τήνε γοργοπουλήσης.	
— Ἐκατὸ δὲν ἀπὸ τὴν κάμω	
Κι' ὅποιος δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	70
Τὰ κυκάρια τὰ κ' ὀρόδοι	
Κλαδί κλαδί π' ἀπὸ γύρω γ' ἔχει	
Κι' ἄλλα κλαδί δ' εἴ' ἄς βάλ' ἀπάνω.	
Σὰν τὰ γαμπρὰ καὶ γάμψα	
Ποῦ ἔ' ἔ' γαμπρὰ καὶ γάμψα	75
Κ' ἡ νύφη παρὰ τὸ πόδι	
Εἰς τὸ . . .	
Μέγα νάμ' ἀπὸ τὸ βάλ' ἀπάνω	
Εἰς τοῦ . . .	
Μέγα νάμ' ἀπὸ τὸ βάλ' ἀπάνω.	80

Die Punkte des Verses 77 bedeuten den Namen des Dorfes und die des Verses 79 den Namen des Bräutigams.

Τὸ παινερὶά τῆς φύσης.

- Ἄς παινήσωμε μίαν κ' ἄλλη,
 Οὐλαίς καὶ ἔχουνε πρὸ κοδινῆ.
 Ἄς παινήσωμε τῆ ἀφῆ,
 Πού ὠσπὸ κάσμου τὸ στολίδι.
 Ἔχει τὰ μαλλιά κορῶνα 5
 Καὶ κορμὶ φάν τὴν κολῶνα.
 Ἔχει κούτερ μωρῶνα
 Στρογγυλὸ καὶ κέραντζάνα.
 Ἔχει ἀφροῦδια σὰ γαϊτάνι,
 Πού σγορράφος δέν τὰ κάνει. 10
 Ἔχει ἀμμάδια ζαφειρένια,
 Ὀμορφα καὶ ζαχαρένια.
 Ἔχει πρόσωπο ὠραίο,
 Πού τρελλήπειναι κάδα τρένο.
 Ἔχει μύτη σὰν κοντύλι, 15
 Στόμα σὰν τὸ βαχτυλίδι.
 Ἔχει ἀχρῶδη μερτζανένια,
 Ἐτόδια μαργαριτάρνια.
 Καὶ πηγούνι λαμκοῦδάτο,
 Μόσκους καὶ ἀφροῦς γεμάτο. 20
 Καὶ λαμφοῦν τὸ κροουτσάλι
 Ὅγια τὸ μαργαριτάρι.
 Ἔχει μπέτη μάμπαρῆνο
 Καὶ κορμὶ πυκαρῆσένιο.
 Καὶ βυζάκια σὰ λεμόνια 25
 Κ' εἶνε κί, ἀσπρὰ σὰν τὰ χιόνια.
 Ἔχει μπράτσα σὰ λαμπτάδες,
 Πού δέν τὰ ἔχουν ἀφεντάδες.

393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393. 393.

4 τὸ στολίδι; τὸ σὺνήθ.

Δαχτυλάκια σάν κοντύλια,
 Διαμαντένια δαχυλίδια. 30
 Ὡ χαρά 'ς τόνε τόν κύρη
 Πού 'σπερνεν ἔσοιο ζαφείρι.
 Ὡ χαρά 'ς την και τή μάνα,
 Πού 'καν' ἔσοια ματζιορένια.
 Ὡ χαρά και 'ς τήν ἀγκάλη, 35
 Πού δά βάλη τέσοια κάλλη.
 Τὸ ἀντρόυνο νά ζήση
 Καί νά μᾶς πολυχρονήση.
 Νά μᾶς ζήση χιλια χρόνια
 Μὲ παιδιὰ και δισεγγόνια. 40

304.

Τὸ παίνεμα τοῦ γαμπροῦ και τῆ νύφης.

Ἐλάστε πόδε κοπελιαίς,
 Ἦι γι ἀδῆσμέναις λεμονιαίς.
 Ἄαστε σεῖς ἢ παντρέμμέναις,
 Ῥοδαριαίς ξεφουντωμέναις.
 Νά παινέσωμε τῆ νύφη, 5
 Πού 'ν' ἀντέτι και συνῆδι.
 Νύφ' ἴντα 'χεις και γκρυμάζεις,
 Πού 'χεις ἀντρα παλληκαρί;
 Ἔχει μοῦ σάν τῆ βίτσα,
 Σάν τῆ γλυκολεμονίτσα, 10
 Νά τόνε δωρῆ τὸ φῶς σου,
 Νά γελά τὸ πρόσωπό σου.
 Σάν τόν ἄγγελο δά μπαίνη
 Καί σάν τόν ἀητὸ δά βγαίνη

- Ἐπαμέν τα τοῦ γαμπροῦ μας, 15
 Ἄς τὰ ποῦμε καὶ τῇ νύφης·
 Ἔχει κούτελο μικράκι
 Σὰν τὸ γλυκολεμονάκι.
 Ἔχει μπέτη σὰν παγόνι
 Καὶ χαρᾶς τον ποῦ τ' ἀπλόνη. 20
 Ἔχει πόδια μαρμαρένια,
 Χέρια μαργαριταρένια.
 Τὸ φουστάνι τῆ σιρῆσι,
 Κοπέλι ἔνε καὶ μυρῆσι.
 Ὅντε πορπατῆ ἔς τὸ πλάι 25
 Πέρδικά ἔνε μὲ τ' ἀλάι.
 Ὅντε πορπατῆ ἔς τὴν στράτα
 Οὐρανὸς ἔνε μὲ τ' ἄστρα.
 Ὅντε κχαίνη εἰς τὴ βρύσι
 Ἄγγελος δὲ τὸ ἀέλουδῆσι. 30
 Οὐρανὸς ἔνε καὶ φεγγάρι
 Κι' ὁ γαμπρὸς τὸ παλληκάρι.
 Ἡ νύφ' εἶνε παράδεισος
 Καὶ ὁ γαμπρὸς κυπάρισσος.
 Κ' ἔσκυφεν ὁ κυπάρισσος 35
 Κ' ἐφίλια τὴν παράδεισο.
 Δὲν ἔχω ἄλλο νὰ σοῦ πῶ
 καὶ καλομοῖρα νὰ σοῦ,
 Ἔς τὰ βόδα ἔς τὰ ντραντράφυλλα
 νὰ πέφτης νὰ κοιμᾶσαι. 40

305.

Τὸ παίνεμα τῆ κόρης.

Νὰ ἔτον ὁ οὐρανὸς χαρτί κ' ἡ θάλασσα μελάνι
 Νὰ γράψω τὰ σουσούμια σου καὶ πάλι δὲ μὲ φτάνει.
 Ἄποῦ τὰ πόδια βάν' ἀρχὴ βγαίνω ἔς τὴν κεφαλὴ σου

Νὰ γράψω τὰ παινέματα ἀποῦ 'χει τὸ κορμί σου.
 Ἄν πῶ ὀγιά τὴν κεφαλή, τὴ γάστρα τὴ γαλένια, 5
 Ἄποῦ φορεῖ τὰ γιασεμιά κ' εἶνε ξεφροντωμένα.
 Ἄν πῶ γιὰ τὰ μαλλάκια σου, ποῦ 'νε σὰν τὸ μετάξι,
 Κάδα σου τρίχα γίνεται μαχαίρι νὰ με σφάζη.
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τ' ἀφρούδια σου, τὴ στρογγυλάς καμάραις,
 Ὅντε γυρίσω καὶ σέ ἰδῶ, μὲ πιάουν λιγομάραις. 10
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τ' ἀμμάδια σου, τὰ κειζοκίμηδαλάτα,
 Ἄποῦ 'νε μέσα κουφωτὰ καὶ ζάχαρι γεμάτὰ
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τὰ μάγουλα, τὴ κούπαις τὴ γαλένιας,
 Ἄποῦ 'χουνε τὴ ροδαρίας κ' εἶνε ξεφροντωμένας.
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τὴ μύτη σου, τὴν πετροκουτύλατῆ, 15
 Ἄποῦ τὴν ἔχει ὁ ἔρωντας κοκκύλων κοκκύρι γράφει.
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τ' ἀχέλια σου, τὰ παραζώνηλαμμένα,
 Θέ μου καὶ νὰ τὰ φάω, νὰ βάρω καὶ κίβνα!
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τ' ἀντόδια σου, τὰ κικισφωτῆμμένα,
 Ἄγγελος ἀποῦ τὸ ὄρανοῦς τὰ φύτευ' ἔγραψα. 20
 Ἄν πῶ καὶ γιὰ τὴ γλώσσά σου, τὴν ἀηδουδάλουσα,
 Ἄποῦ τὴν εἶχαν τὰ πουλιά σκουπὲς κ' ἐπηλιδούσαν.
 Ἄν πῶ γιὰ τὸ πηγῶν σου, τὸ φαρφουρὲ φλετζάνι,
 Ὡς τὴν Πόλι καὶ ἔς τὴ Βενεζὰ μίσπορας δὲν τὸ κάνει.
 Ἄν πῶ γιὰ τὰ βουζάκια σου, τὰ καρτινά ἀμμόνια, 25
 Ἄποῦ 'νε ὀλοστρόγγυλα κ' ἔσπρα ὡσὰν τὰ χιόνια.
 Ἄν πῶ γιὰ τὸ κορμάκι σου, πελεκητὴ καλῶνα,
 Ὅποιος σέ πέρη, δὲ γερῆ ποτὲ φηλὲς σὴν αἰῶνα.

14 Ἄποῦ 'χουνε τὴ ροδαρίας κ' εἶνε ξεφροντωμένας, τὴν
 κούπαις τὴν πελεκηταίς, τὴν μαργαριταρένιας. — 23 τὸ φαρ-
 φουρὲ φλετζάνι, τὸ στρογγυλ' ἀπιδάκι und statt des Verses 24:

Ποῦ κρέμεται ἔς τὴν ἀπιδία μὲ τὸ χροῦσὸν ντενάκι. —

ΠΑΡΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
 ΤΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
 ΤΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τὸ ἀλφάβητο.

Ἄπὸ τ' ἀλφάνδ' ἀρχαίω,
 Φῶς μου, γὰρ νὰ σ' ἀγαπήσω.
 Βῆτα, βέβαια σοῦ μιλάω
 Πῶς εἶς μ' ἀρσείς μένω.
 Γάμμα, γίνουαι γεφύρι
 Νὰ περῶς, χρουσόζαφίρι.
 Δέλτα, σοῦ βεβαίονα
 Τῶ καρδούλας μου τὸν πέτο.
 Ἐφιλά μου καταρῆσαι
 Καὶ καταρῆτή μου βρούαι.
 Ζήτα, ζήσομαι τὰ φίλια
 Ἐὐστὰ δύο τσουρμαῖρα φρύδια.
 Ητακὲ ἤλασε φράση,
 Πέτορ' αὖ πούλοσ' μετανά' ῥήθη.
 Κοσσοῦ θήκη, δ' ἀλασσακ' δ' ἄγνυ
 Νὰ σὲ παρῶ καὶ διαβαίω.
 Ἰῶτα, παίρω σε καὶ φεύγω
 Καί τις τῆ χώρα μασὶ δὲ ματῶ.
 Κάπτα, σαλατῆ καὶ φωνιάζα
 Καὶ γὰρ σὲ ἀνασηνάζα.
 Λάβδα, λάβρ' ἐχ' τὴ καρδιά μου.
 Ὅγια σένα κοπελιά μου.
 Μῦ, μηλιά μου μὲ τὰ φύλλα
 Καὶ μὲ τὰ γλυκά σου μῆλα.
 Νῦ, νῦφ' εἶσαι τῶ γονιά μου.
 Καὶ νῦνι τῶν αἰμαδιῶ μου.
 Ξι, ξασά' νι τὰ μαλλιά σου,
 Βάλε με 'ς τὴν ἀγκαλιά σου.
 Ὅ μικρό μου κυπαρίσσι
 Πέ μου ποῖός δ' αὖ σὲ φιλήσι;

25

30

Πιπερόριζα μέ λένε
 Κι' ἄ μέ χάσης γύρευγέ με
 ῥόδα ἔχεις εἰς τ' ἄμμαδια,
 Κάνεις τῇ καρδιαῖς κομμαδια.
 Σίγμα, σείσαι καὶ λυγίσαι, 35
 Τὰ πλεξούδια σου ξεπλέξε.
 Ταῦ, τῶν ἄμμαδιῶ σ' ἢ σπιδαις
 Σφάζουνέ με μέ σαίταις.
 Ὑψηλό μου κυπαρίσσι
 Πέ μου ποιός δά σέ φιλήσῃ. 40
 Φῖ, φιλή μου δόσε ἕνα,
 Σκλάβος γίνωμαι γιά σένα.
 Χι, χαλίβα. Χαχαρένα,
 Ἴντόδια μαργαριταρένα.
 Ψι, ψυχή μου καὶ ζωή μου. 45
 Σὺ ἴσαι ἢ γε ἀπανταχῇ μου.
 Ω μεγάλη νερατζούλα,
 Καὶ χρουσή ἀγγελοπούλα.

Κ Α Λ Α Ν Τ Α.

307.

Τὰ κάλαντα.

(Am Sylvesterabend.)

Ταχυὰ ταχυὰ ἴν' ἀρχιμενά, ταχυὰ ἴν' ἀρχή τοῦ χρόνου,
 Πρῶτα ποῦ βγήκων ὁ Χριστός ἐς τῆ γῆς κ' ἐπερκαΐδιε
 Κ' ἐβγήκει κ' ἐδιαλάλησε ἐς οὐλοὺς τῆ ζευγολάταις.
 Ὁ πρῶτος ποῦ τ' ἀπάντηξε ἦτον ἅγιος Βασίλης.
 — Ἄγιε Βασίλη δέσποτα, καλὸ ζευγάρην ἔχεις. 5
 — Καλὸ τὸ λέω, ἀφέντη μου, καλὸ καὶ βλοημένο
 Ἄποῦ τὸ βλόησ' ὁ Χριστός μὲ τὸ δεξιόν του χέρι,
 Μὲ τὸ δεξιό, μὲ τὸ ζερβό, μὲ τὸ μαλαμματσένο
 Ἐὶ μαῦρο καὶ τὸ μελισσό, ποῦ ἴνε στεφανόκερι.
 — Νὰ σὲ ρωτήξω δέσποτα πόσα μουζούρια σπέρνεις; 10
 — Μετὰ χαρᾶς, ἀφέντη μου, νὰ σοῦ τὰ μολόησω
 Σπέρνω σταράκι δώδεκα, κριδάρι δέκα πέντε,
 Ψαράις καὶ ῥόβι δευοχτὼ κι' ἀπονωρῆς ἐς τὸ σταῦλο.
 Μ' ἀλήθεια κάτω ἐς τὸ γυαλό, κάτω ἐς τὸ περιγιάλι,
 Μουζαῦρι σταρίν ἔσπυρα κι' ἕναν πλατὺ πιλάκι. 15
 Κ' ἐκεῖ τ' ἀνδιαστήκατε λαγούδια καὶ περδίκια.
 Στένω πλακαῖά, στένω βροχιά νὰ πιάσω τὰ περδίκια,
 Μηδὲ λαγούδιαν ἔπιασε μηδὲ περδίκιαν εἶδα.
 Μὰ ἄρισσα κι' ἀλώνισα χίλια μουζούρια ἴνάμα,
 Μὲ τ' ἀποσκυβαλίδια μου χίλια καὶ πεντακόσια. 20

21 ἀπονωρῆς (ισί. γχέρνω) ἐς τὸ σταῦλο.

Μ' ἀλήθει' ὄντων ἀλόγουσ' αἰεὶ ὁ Χριστὸς ἐπέκειντο
 Κ' ἐκεῖ ποῦ σταθῆκε ὁ Χριστὸς χροιά, διηγάς ἐβγήκε
 Κι' ἀπάνω ἤ κορφίτσαν του χρουσή κι' ἀλόχουσ' εἰσεῖ
 Καὶ κάτω ἤ βεῖτσάν του ὄλεσε κι' ἀλόχουσ' εἰσεῖ
 Κι' ἀπάνω 'ς τὴν κορφίτσαν του πέρδικα κακοσφίσει
 Κακκάρει, κακκάρει κι' ἀν' κηλαδῆς κηλαδέσει
 Κ' ἐγὼ δὰ χτίσω ἐικόησά με δακοχτώ καμάραι
 Κάδα καμάρα τὸ κερφ, καὶ κάδε δυὸ λαμπόδα ἐδί
 Καὶ κάδε τρεῖς καὶ τέσσερα ὄρηα, πανώρηα βρούκει
 Κι' ὅσοι διαβάταις κι' ἄ διαβῶν, πρῶταίς καὶ πτεράσι
 Νὰ πίνουν τὸ κρυγιὸ κερὰ τὸν Κύριον ἀδοξάζουσι
 "Ὅσ' ἄστρ' εἶνε ἄ τὸν αὐρανὸ καὶ φύλλαίς τὰ δέντρα
 Τόσα φιλά προάμισα νὰ καπαῖσι κἀφῆσθα ὅτ' ὄση
 Θωρεῖς ἀμείνην τὴν κορφή, τὴν ἀλλήλοτῆκοσφίσει
 Ἐκεῖ κοιμᾷ ἀφῆσθες μας μαζί μὲ τὴν κερὰ τρά
 Καὶ ποῖς δὰ μπῆ καὶ ποῖς δὰ βγῆ ὅσ' ἄμα
 — Βάλε πανίερὶ κάστανα, πανίερὶ μοσκοκάρου
 Κ' ἐγὼ δὰ μπῶ κ' ἐγὼ δὰ βγῶ νὰ δὰς τὸν εὐπνήσω
 Εὐπνήσ' ἀφῆσθες εὐπνήσ' ἀφῆσθες εὐπνήσ' ἀφῆσθες
 Νὰ φᾶς ἀπὸ λαγὰς κερὰ κ' ἀπὸ γαμψὸς τῆς κερὰ
 Μά παίμε δὰ εὐφῆσθες μας καὶ ἀφῆσθες σὺ καὶ
 Κερὰ μαργαροσφάχλη καὶ φεγγαροσφάχλη
 Καὶ κερὰσφάχλη καὶ Μισοῦ καὶ τῆς κερὰ ὑπὸ καὶ χροσφίει
 Ἀπὸ τὸν ἔχεις σὺν ἔγῳ ἀπὸ λευκαῖνα καὶ κερὰ κερὰ
 Λουεῖς τὸν καὶ χτενίζεις τὸν κ' εἰς τὸ φουκαῖο τὸν ματῆσαι
 Κι' ὁ δάσκαλος τὸν ἔβαλε εἰς τὸ ὑδρὸ καὶ λαμάραι
 Κ' ἐξέπεσεν του τὸ κερὶ κ' ἔκαψε τὸ χαρτίν του
 Κ' ἔκαψε καὶ τὴν κάρτσαν του τὴν πολυξομπλιασμένη
 Ἀπὸ τὴν ἐξομπλιάσαν κ' ἔκαψε βρακίλια
 Που ἴβαν ἡ μιά τὸν κερὰν τῆς κ' ἡ γὰρ τὴν δουλειάν
 Κ' ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη βάνει τὴν ὀμορφιάν τῆς

Κι' ὁ δάσκαλος τὸν ἔδειρε μὲ ἄνα χρυσὸ βεργαλί
 Καί ἡ κερά βασκαλίσινα μὲ τὸ μαργαριτάρι.
 Παιρσοι τὸν παρακόνεσι τὸ λυφὸς φῶρος πῆσι
 Κ' οἱ γι ἄρχοντες τοῦ λέγαντ' — Μωρὲ μασκοδαρμένε. — 55

Καί τὰ μωρὲ ἄρχοντόκουλα — Μωρὲ μαγκλαρισμένα —
 Εἶπαμε δὲ καὶ τῶν κερῶν ἄς ποῦμε καὶ τῶν βάρων
 Ἄψε βαγίτσοι τὸ κερὶ καὶ βάρων τὸ λυφάρι
 Για ἰδὲ καὶ τῆμὰ συντήρηξε ἕτα δὲ μᾶζε δάσκη
 Ἄπῳα γῆ λοιπῶνισο γῆ ἀπὸ μωρὸ κομματί. — 60

Κι' ἀπὸ τῆ μαύτρο βρνίδα κασιόταν ἀλφουλάκι,
 Κι' ἀπὸ τὸ κᾶσελάκι σου κατιέναν φωνάκι,
 Κι' ἀπὸ τὸ κρασοπλάρο κασιμῶν κουπιὰ κρασάκι,
 Κι' ἀπὸ τὸ λαθοπλάρο ἐταν κάρτο λαδάκι.

Μ' ἀκόρη δὲν τὸν ἤβρησε τὸ μάνταλο εἰ ἀνοῖξῃς
 Νὰ μᾶζε δάσκη τῖβροτα καὶ ἕστερα καὶ σφαλῆξῃς
 Κι' ἀνοῖξῃς μὲ τὸ πῆλημα, χρυσοῦ μωρὸ περιστέρα,
 Ἄνοιξῃ τῆν πορτέλα σου νὰ ποῦμε καλὴ σπέρα.

(Jetzt wird die Thüre aufgemacht und die Sanger treten ein.)

Κ' ἐπὶ τοῦ καλαντίσιμα καλὰ μᾶς ἐπλερώσα,
 Καλὰ ρᾶ μὲ τὰ ἔγγη των καὶ τ' ἀποδόματᾶν των. — 70
 Κι' ἀνοῖξῃς θεηλικὸν παιδί καλὴ μείρα νὰ κάρη,
 Πάλι μὲ ἂν εἶν' ἄσερνικὸ ἔς τῆ σέλα καβαλάρη
 Νὰ σιέται, νὰ λυγίξεται νὰ πέφτη τὸ λογάρι,
 Νὰ τὸ μαζόνου εἰ γι ἄρχοντες νὰ κᾶνου δαχτυλιδιά
 Καὶ τὰ μικρὸ ἄρχοντόκουλα μικρὰ παρανοχλιδιά. — 75

Τέσσαρα πέντε γράμματᾶ γράφει ἡ γι ἄλφα βῆτα,
 Ὅσοι κ' ἂν ἀπομένετε ἔχετε καλὴ νύχτα.

(Die Gratulation am folgenden Tage.)

Καλὴ σας ἀρχιμενιά,
 Γὰ βῆτα καὶ τ' ἀρνια σας θεηλικᾶ
 Καὶ τὰ κοπέλια σας ἄσερνικᾶ.

Τὸ νανάρισμα.

Νὰ κάμῃς τὰ νανάκια σου νὰ κάμῃς τὰ νανά σου,
 Ἡ Παναγία κι' ὁ Χριστὸς νὰ ἔνε πάντα κοντὰ σοῦ.
 Ἡ Παναγία κι' ὁ Χριστὸς κι' ἀφέντης ἄϊς Γιάννης.
 Νὰ σοῦ χαρίσουν τὴ ζωὴ, κι' ὅπου πονῆς νὰ γιάνῃς.
 Ἄν κοιμηθῆς χαρίζω σου τὴ Χιὸ μὲ τὸ λεμόνι, 5
 Τὴ Βενετιά μὲ τὸ φλουρί νὰ τὴν ὀρξῆς ὄλη.
 Ἄν κοιμηθῆς παιδάκι μου τρεῖς χώραις σοῦ χαρίζω,
 Τρεῖς χώραις καὶ τρία χωριά, τρία μοναστηράκια.
 Εἰς τὰ χωριά νὰ γεύγῃσαι, ἔς τὴν χώραις νὰ κοιμᾶσαι,
 Κ' εἰς τὰ μοναστηράκια σου νὰ πᾶς νὰ λουτρουγᾶσαι. 10
 Κοιμᾶτ' ὁ ἥλιος ἔς τὰ βουνὰ κ' ἡ πέριδικα ἔς τὰ βούμια
 Κ' ἡ χῆνα ἔς τὴν ἀκρογιαλιά, καὶ τὸ παιδί ἔς τὴν
 κούνα.

Ἐλα ὕπνε κούνησέ το
 Καὶ γλυκαποκοίμησέ το
 Ἐλα ὕπνε, ὕπναρᾶ, 15
 Ἡοῦ κοιμίζεις τὰ παιδιά.
 Ἐλα ὕπνε πάρε μού το,
 Ἐ τὰ περβόλια ἄμει μού το.
 Γέμισε τ' ἀστηθάκιαν του ντραντράφυλλα καὶ ξόδα.
 Ἐλα ὕπνε πάρε μου 20
 Πάλι πίσω φέρε μού το
 Μὴν ἔρῃ ὁ μπαμπάκας κι' ἀναζητήξῃ μού το.

Ὁ κλήδονας.

Ἀνοίξετε τὸν κλήδονα ἔς τ' αἶ Γιαννοῦ τῆ χάρι
 Καὶ σήμερον δευὰ βρεῖσῃ ἀποῦ ἕνε ριζικάρης.
 Καὶ πάλι ξανανοίξετε νὰ βγῆ καὶ τὸ δικόν τση
 Τση καλομοίρας καὶ ξαδῆς νὰ βγῆ τὸ ριζικόν τση.

ΓΗΤΕΜΜΑΤΑ.

310.

Γήτεμμα γιά τὸ λάβωμα.

Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Παναγιώτου καὶ τοῦ Χριστοῦ
καὶ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονα. Ἐν τῷ εὐκομηθέντε τοῦ ἀγα-
πητοῦ ὁ Θεοῦ Ἰησοῦς Χριστὸς γενῶνται.

Ἀποῦ κίνησ' ὁ καῦμός

Τῆ κακῆς μάνας ὁ γιός.

Πάει 'ς τὰ ὄρη 'ς τὰ βουνά

5

Δέντρο νὰ ξεριζώσῃ,

Ὄζα νὰ ξελερώσῃ,

Βούγια νὰ ξεβουλώσῃ,

Τῆ μάνας τῷ μοναχογιῶ νὰ θανατώσῃ.

Κι' ἄγγελος τῷ ἀγαπητῷ κατὰ τὴν ἐρώτησιν τῶ ἀγα-
πητοῦ ἁγίου Παντελεήμονα.

Ποῦ πᾶς φταρμῆς,

Ποῦ πᾶς καῦμῆς,

Ποῦ καταπονταρμῆς,

Πάει 'ς τὰ ὄρη 'ς τὰ βουνά

Δέντρο νὰ ξεριζώσῃ,

15

Ὄζα νὰ ξελερώσῃ,

Βούγια νὰ ξεβουλώσῃ,

Τῆ μάνας τῷ μοναχογιῶ νὰ θανατώσῃ.

Γάυρε φταρμῆς,

Γάυρε καῦμῆς,

20

Καὶ κακῆς μάνας ὄγιέ

Κι' ἄμε 'ς τὸ γιολό, κάτω 'ς τὸ περιγιάλι,
 Νά βρῆς ἀρκούδα μαλλιάρη
 Καὶ κατσόχορο
 Ν' ἀρμέξῃς καὶ κάρῃς τυρὶ 25
 Καὶ ἀδότυρο.

Κ' ἐπῆγα κάτω 'ς τὸ γιολό κάτω 'ς τὸ περιγιάλι
 Κ' ἦρ' ἀρκούδα μαλλιάρη
 Καὶ κατσόχορο,
 Κι' ἀρμέξα κ' ἔκαμα τυρὶ 30
 Καὶ ἀδότυρο.

Κι' ὅσοι τὸ εἶδαν ἐθαμμαῖξαν
 Κι' ὅσοι τὸ φαγ' ἀποδάναν.

Ἄσπ' ἡ' Ἀδάμη ἔρχομαι ἵ' ἔτ' Ἀδάμη (κάτεβαίνας) - 2
 Ἐ' Ἀδάμη ε' ἔρχομαι βροσῶ κη' ἔσπ' τὰ γυῖα γυαίνω. 35
 Δέξου γῆς τὸν πόνον τοῦ καὶ δός τῆν ὑγία τοῦ δούλου
 τοῦ θεοῦ (δεῖνος). εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ

εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ
 εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ
 εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ

Γήτεμμα τῆς σπληνῆς

Ἄγιε μου Μάρτ' ἐν ἁγίῳ μου Κρίστω καὶ πρώτῳ βροσῶ
 τῆ μαδάρας ἐβρήκα καὶ ἔβλεπα ἐκείνῳ ποίματι δάσφαχτα:

'Σ τὸ μοναχὸ δεινὸν καὶ φασάδα
 'Σ τὸν ἀφρὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ πᾶντα.

Κ' ἦρθε καὶ καιρὸς νὰ ψοφήσουνε κῆλα, μαῖκρά μεγάλα, 5
 Κ' ἐσίστηκα, μουγκήστηκά, ε' γὰρ κ' εἰς τὸν

αἱ Τ' ἀγγέλου μου περιχάστηκα εἰς τὸ
 Κι' ἄγγελος μου μ' ἄκουσε καὶ μὲν περὶ τὸ
 Τί 'χεις κ' ἐσίστηκά, εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ

Κ' ἐμουγκήστηκα εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ 10
 Τ' ἀγγέλου σου περιχάστηκα εἰς τὸ
 οὐ Μὴ χήραν ἐσκοτώσασιν, εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ

εἰς τὸν ὅτι ἀνάκ' ἔσπ' τὰ

Μὴ ὄρφανὸν ἐδείρασαι,
 Μὴ 'ς τὴ γείτονα ζυμώσασαι
 Φελλὶ ψωμὶ δὲν δώκασαι; 15
 — Μήτε χήρα σκοτώσασαι;
 Μητ' ὄρφανὸν ἐδείρασαι,
 Μήτε 'ς τὴ γείτονα ζυμώσασαι,
 Φελλὶ ψωμὶ δὲν δώκασαι,

Μόνο 'νε σπλῆνα καὶ πάει 'ς τὰ ὄρη 'ς τὰ βουναὶ καὶ 20
 τρώει τ' ἅγιο χορτάρι κα' ἀφίνει τὸ δοῦλα τοῦ θεοῦ
 (δεῖνα).

312.

Γήτεμμα τοῦ φύλλου.

Γέννημα τοῦ φύλλου,
 Εὖγα φύλλ' ἀποῦ τ' αὐτί,
 Πήγαινε 'ς τὸν ὄφαλο.

(Man steckt den Finger in den Mund und dann ins Ohr.)

313.

Παρακάλεισι γὰρ βροχή.

Βρέξε βρέξε Παναγιά,
 Κάμε χιόνια καὶ νερά,
 Νὰ βραχοῦνε τὰ περβόλια
 Νὰ μᾶς κάμουνε λεμόνια
 Νὰ τὰ τρώμε τὸ χαιμῶνα. 5

311. 15 Es gilt für ein Vergehen, wenn man kein Stück neu-
 gebackenes Brot, indem man es ans dem Ofen nimmt, den Dabeistehenden anbietet.

314.

Παρακάλεσι τοῦ ἡλίου.

Ἔβγα ἡλιέ νά λιαστῶ
 Καί κουλλούρια σου βαστῶ,
 Μὲ τὸ μέλι, μὲ τὸ γάλα,
 Μὲ τῆ σιδεροκουτάλα.

315.

Ὁ τρουλλίτης.

Οὐλάν τὰ πουλιά μισεύουν
 Κι' οἱ τρουλλίταις ἀπομένουν.
 — Μίσεψε μωρὲ τρουλλίτη.
 — Δὲ μισεύ' ἀπὸν τὴν Κρήτη
 Κι' ἄς μὲ λένε καὶ τρουλλίτη.

5

316.

Ὁ γρίφος.

Κόρη κι' ἄντρας ζευγαράκι
 Ἐ τὰ Χανιά πᾶν 'ς τὸ σοκάκι.
 Ἐ ἓναν ἀργαστήρι μπήκαν,
 Τούρκους καὶ Ῥωμηγούς εὐρήκαν.
 — Ὡρα σας καλὴ ἀγάδες
 Καὶ μετάνοιαις δεσποτάδες.
 — Ἐ κερὰ ποῦ πᾶς 'ς τὸ δρόμο
 Μετ' αὐτὸν τὸ παλγοβρώμο,
 Ἄντρα σου 'νε γῆ ἀδερφός σου
 Γῆ ποῦρ' ἀγαπητικός σου;
 — Φτοῦ τοῦ παλγοβρώμο ἡ μάνα
 Πεθερὰ τῆ μάνας μ' ἦτο. —

5

10

316. 10 Φτοῦ = αὐτοῦ.

Τὸ καραμῦδι.

Μιά φορά Ἰωρῶ κ' ἐβγαίνανε πέντε φούρνοι ἀπὸ 'να σκύλο, κί' ἃ δέν ἐφόρουνα τὰ πόδια μου, μαῦ ἔρωγαν τὰ στιβάνια μου. Κί' ἀνεβαίνω 'ς ἓνα δρῦ κ' ἔτριγα βερίκουκκα. Κί' ἀποπίσ' ἀμπελουργός, ποῦ ἔβλεπε τὰ σκόρδα. Κί' ἀνασπᾶ ἓναν κρομμῦδι στρογγυλὸ σάν τὸ βαπάνι. Καί μοῦ δούδει μιὰ 'ς' τῆ φτέρνα καί λέω· ὦφου ἡ κουτάλα μου. Κί' ἃ δέ μοῦ τὸ πιστεύγετε ἀνοίξετε τὸ στόμα μου, νά ἰδῆτε τὴν κουτάλα μου πόνον τὸν ἐχ' ἡ φτέρνα μου καί δέ μπορῶ νά καταπιῶ.

MANTINADEΣ.

1.

Ἀγάπαις δεκατέσσερις ἔκαμα ἔς τὸν καιρὸ μου
Μὰ τουτηνὰ ἢ γ' ἕταρον, δὴν εἴν' ὁ δῶναπός μου.

2.

Ἀγάπα με κ' ἔχε καὶ νοῦ νὰ μὴ μάς γνωρίσουν
Κεῖνοι ποῦ μάς ὀρίζουνε, γὰρ δὴ μάς ξεχωρίζουν.

3.

Ἀγάπα με νὰ σ' ἀγαπῶ, δῶλε με νὰ σέ δῆλω,
Γιατὶ δὴν ἐρῶ καὶ καιρὸς νὰ δῆλῃς νὰ μὴ δῆλω.

4.

Ἀγάπα με πουλάκι μου, γιατί κ' ἐγ' ἀγαπῶ σε,
Μιὰν ὥρα μόν' ἄ δέ σέ ἰδῶ κλαίω κι' ἀναζητῶ σε.

5.

Ἀγάπη δὲν ἐκάτεχα γλυκειά 'νε γῆ πρικιά 'νε,
Μὰ δὴ μού τὴν ὀρμήνεψες· δρωτικὴ φωδία 'νε.

6.

Ἀγάπη διάολο βαστᾶς, διάολο διαολίζεις,
Σὰ βρῆς κιανένα πελελό 'ς τὴν νόμους του κατίζεις.

7.

Ἄγάπη ὡς τὴν εἶχα γὼ μ' ἀρνήθηκεν ἡ σκύλα,
Ποῦ νὰ τὴ φά' ἡ θάλασσα καὶ νὰ τὴν πιῇ τὸ χῦμα.

8.

Ἄερας τρώ' τὰ βουῆτά μου κι' ὁ ἥλιος τ' ἄρματά μου
Κι' ἓνας μικρούλης ἔρωντας τρώει τὰ σωδικά μου.

9.

Ἄλλοίμονος τὰ πράγματα 'ς τὸν κόσμον πῶς περνοῦνε,
Ἄλλοι μερόνουν τὰ πουλιὰ κι' ἄλλοι τὰ κυνηγοῦνε.

10.

Ἄλλοίμονος φωτιά φαγά καὶ κάρβουνα κατὰπια,
Δέ μοῦ τὴ σβύσαν τὴ φωτιά ὅσα νερά κι' ἂν τὰ 'πια.

11.

Ἄλαργο εἶνε καὶ μακριὰ τὸ βόδ' ἀποῦ μ' ἀρέσει
Κ' ἡ μυρδιαίς του ἔρχονται καὶ τὴν καρδιά μου καῖσι.

12.

Ἄλαργο εἶσαι καὶ μακριὰ καὶ ὁ γιαλός 'ς τὴ μέση
Μπέμπω τον τὸ χαιρετισμό, δὲν ξέρ' ἄ σοῦ τὸ λέσι.

13.

Ἄλαργοξορισμένο μου μήνα μου νὰ μαθαίνω
Πῶς ἔχεις τὴν υἰγεία σου, μὰ γὼ καταλαβαίνω.

14.

Ἄ μ' ἀγαπᾶς μὲ τὴν καρδιά δείξε μου σημαδάκι.
Ὅντεν κρατοῦμε 'ς τὸ χορὸ σφίξε μου τὸ χεράκι.

15.

Ἄ μ' ἀρηθῆς πουλάει μου τοῦ ἥλιου μπλιὸ δὲ δείχνω,
 Ὅ τὰ σκοτεινὰ δὲ σφαλιχτῶ νὰ φέγγω μὲ τὸ λύχνω.

16.

Ἀνάθεμά μ' ἄ δὲν πονῶ κι' ἄ δὲν ἀναστενάζω
 Κι' ἄ δὲ μοῦ δούδη ἔς τὴν καρδιά ὁ πόνος καὶ φωνάξω.

17.

Ἀνάθεμά μ' ἄν ἔκαμα ἀγάπη μὲ παράδες
 Παρὰ μὲ τὸ λυράκι μου καὶ μὲ τῆ μαντινάδες.

18.

Ἀνάθεμά σ' ἐσὲ κ' ἐμὲ καὶ πάλι σὲ κ' ἐμένα
 Καὶ πάλι ἴσένα μονοχὴ καὶ μὴ κακὸ ἔς ἐμένα.

19.

Ἀνάθεμά σας κοπελαιίς, κακὴ μοῖρα νὰ ἰδῆτε
 Ὅσαις κοιμᾶστε μοναχαίς, νὰ μὴ ξημερωθῆτε.

20.

Ἀνάθεμά σε κόρη, ὄντε μ' ἀπάντηχνες
 Κ' ἔπιανα τὰ βυζιά σου καὶ μ' ἐκρματίζες.

21.

Ἀνάθεμα τὰ τέσσερα κι' ἀνάθεμα τὰ δέκα,
 Κι' ἀνάθεμά τονε τὸ νιὸ ποῦ πάρη γρᾶ γυναῖκα.

22.

Ἀνάθεμα τὴ μάνα σου κ' ἐμένα τὴ νενέ μου,
 Ποῦ δὲ μᾶζε παντρεύουνε, σγουρὲ βασιλικὲ μου.

22. 2 Ποῦ δὲ μᾶζε παντρ., ποῦ μᾶς ἐξεχωρίσανε. —

23.

Ἄναδεμα τῆ μάνα σου πού σ' ἐμάδα νά φανεί, Α
Κι' ὅτα χτυπᾷς τὴν πεταλιά τὸν ἄδικοπο λολομένε, Α

24.

Ἄναδεμα τῆ μάνα σου τῆ γρά τῆ βαρυσμένη, Α
Ποῦ δέ σ' ἀφίνει νά εἶδῃ μὲν ἔρα σπαρμένη, Α

25.

Ἄν ἀποδᾶνω καὶ μὲ κλαῖε χάρι δέ σου, γαρύζου Α
Ἐδὰ τὸ δέλω νά τὸ ἰδῶ τὸ πεδωμῶ κα' ἐρπίζου Α

26.

Ἄν ἀποδᾶνω πρὶν σέ ἰδῶ ἢ γῆς δέ μὲ χώνεψαι, Α
Τὸ σῶμά μου δ' ἀ σηκωθῆ νά ῥθῃ γὰ σέ γαρύζου Α

27.

Ἄναστενάζω κι' ὁ καπνὸς μαυρίζε μου τὰ φῶρα, Α
Κι' ἄλλη δέ μοῦ τὰ πλύνει μπλιὸ σάν τὴν ἀγάπ' ἀποῦ ἕχα.

28.

Ἄνε βρωτᾷς πουλάκι μου χαρτί ἕχα κ' ἔγραφα τῆ, Α
Τὸ ἡμέραις ἀποῦ μου ἕλιπες, κ' ἐκακοπέρασά τῆ, Α

29.

Ἄνίσως καὶ δέ σ' ἀγαπῶ νά κακοθανατήσω, Α
Ἀποῦ τ' αὐγὸ γὰ γρεμισατῶ ἔς τ' ἄχαρα νά χτυπήσω Α

30.

Ἄντίμου μοῦ ῥδες κ' ἕκατρες σάν ἥλιος, σὰ φεγγάρι, Α
Κ' ἐρρούφηξες τὸ αἷμά μου σάν τὰ ξερὰ σφραγγάρι.

31.

Ἄντρα δέλω γὼ τὸ βράδυ
Κι' ὅς μὴν ἔχη ὁ λύχνος λάδι.

32.

Ἄπ' ἀγαπᾷ καὶ γνωριστὸς παῦ τῆν περραστησίαν του,
Ὅμπρός κι' ὀπίσθον του τηρᾷ καὶ ἰδῆ τὴν καὶνυμιάν του.

33.

Ἄπ' πατραπὴ κι' ἀπὸ βραβητῆ κι' ἀπὸ νερό καὶ χιόνι
Κι' ἀπὸ κοσῆθι καὶ σπακὸ ἔ' ἰδιὸς καὶ σὲ λυτρούνη.

34.

Ἄπαντρευσός, σαν παντρευτῆ, δὲν περάει καὶ χαρῆνῆ,
Μόνο σικκὶ ἔ' τὸν νόμον του κριτᾶρι καὶ γυροῦνη.

35.

Ἄπὸ μακρὰ καὶ σὲ ἰδιῶ κατὰ καὶ μὴ σιμόνω,
Τὴν ἐμιλιὰ σου καὶ γροικῶ κ' ἐκείτει, σῶνει μόνο.

36.

Ἄπ' ὄντε δὲν ἐσμίξαμε, ψηλέ, λιγέ μου κρίνε,
Δὲν ἀναντράνισα καὶ ἰδῶ εἰνε ντουμάς, δὲν εἰνε.

37.

Ἄπ' αἶλαν τὰ πετούμενα ὁ φύλλος ἔχει χάρι,
Ἐ τῶν κορασιδῶ τὰ βυζιά πηδᾷ καὶ σολατδᾶρει.

38.

Ἄπ' ὄντεν ἤμου δυὸ χρονῶ κ' ἦσουν κ' ἐσὺ τεσσάρω
Ἐδῶκαν ἢ μακάδες μας τὰ χῆρια καὶ σὲ πάρω.

39.

Ἄποῦ ἔχει τὴν ἀπομονή τὸ πεδυμᾶ ἰωρεὶ το,
Ἀλήθειε τὸ καρμάσαν του παλλα κατηγορεῖ τα.

40.

Ἄποφάσισα καὶ γένω ἔ' τὴν Ἁγίῶ Σοφιά κοιμπές,
Νά ἄρχουνται καὶ προσκυνοῦνε ἄσπραις καὶ μελαχροιναίς.

41.

Ἄποψε οἱ γετόνοι μας οὔλοι νὰ κουφισθοῦνε,
Νὰ κουβεδιάσωμε κυρτὰ νὰ μὴ μάσε γροικοῦνε.

42.

Ἄρνηθης μ', ἄπου νὰ ἄρνηθῆς τὸ φῶς τῶν ἀμμαθῶ σου
Καὶ νὰ γυρεύῃς γιατρικὸ κ' ἐγὼ νὰ μ' ὀ γιατρός σου.

43.

Ἀσπάλθρε μου τί κεντῆς; βόττε μου τί ἀγριολόγεις;
Ἐκσεῖ ποῦ δὲ σὲ σπέρνουνε τί πᾶς καὶ ξεφυτρώνει;

44.

Ἄσπρ' εἶσαι σὺν τὰ γάλατα, παχειὰ σὺν τῷ τρυγόνι,
Χαρὰ ἔς τὸ νιὸ ποῦ σ' ἀγαπᾷ καὶ σ' ἀποκαμαρώνει.

45.

Ἄχ θάνατε λυπήσου με καὶ πάρε τὴ ψυχὴ μου,
Καὶ δὲ μπορῶ ἔς τὰ βάσανα νὰ τὸ ἔχω τὸ κορμί μου!

46.

Ἄχι καὶ γιάντα σ' ἀγαπῶ περίσσια καὶ μεγάλα,
Ὡσὸν καὶ νὰ βυζάσαμε τὰ δυὸ μας ἓνα γάλα;

47.

Ἄχι καὶ ν' ἀνταμόναμε ἔς ἓνα στενὸ τὰ δυὸ μας
Καὶ τὸ στενὸ νὰ ἔνε πλατὺ νὰ βάνῃ τὸν καῦμό μας.

48.

Ἄχι καὶ τ' ἄχι μ' ἔφαγε καὶ τ' ἄχι θὰ μὲ φάγῃ
Καὶ τὸ λιγνὸ σου τὸ κορμί ἔς τὸν Ἄϊδη θὰ μὲ βάλῃ.

45. 1 Ἄχ θάνατε λυπ. με κ. πάρε, Ἄχ θάνατ' ἔντα γείνηκες; θέν παίρνεις τὴ ψυχὴ μου; —

49.

Ἄχι ἕκαμα ἔπαυ τὴν καρδιά κ' ἐβγήκε ἕνα ψυχάρι,
Κ' ἐβγήκε κ' ἐδιαλάλησε· ἀπ' ἀγαπᾶ νὰ πάρη.

50.

Ἄχι κ' ἐκουζουλάθηκα γιὰ μιᾶς Ῥωμηᾶς χατίρι,
Τὴν εἶδα μόνο μιὰ φορά ἀπὸ τὸ παραθύρι.

51.

Ἄχι πῶς μ' ἄψες μιὰ φωδιὰ πυρῆ σὰν τὸ καμίνι.
Κι' ἄ μ' ἀρηθῆς κιὰ μιὰ φορά ἢ λάβρα δὰ μοῦ μείνη.

52.

Ἄχι τὰ μάτια μιᾶς ψυχῆς ἔντα γλυκιὰ δωροῦνε!
Ἄπό ἕνα μίλι κι' ἀπὸ δυὸ τὸν ἄδρωπο καιντοῦνε.

B.

53.

Βασιλικὲ πλατύφυλλε καὶ μακροκοντυλάτε,
Ἄπό ἕνα μίλι κι' ἀπὸ δυὸ ἢ μυρωδιὰ γροικᾶται.

54.

Βασιλικὸ καὶ βοσμαρὶ ἐφύτρεψα ἕς τὴ γάστρά
Κ' ἐγύρισε κ' ἐσκεπάσε τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα.

Γ.

55.

Γιὰ ἴδε με καὶ λυπήσου με, κλάψε μ' ἄνευ κατέχης,
Βάλε μὲ ἕς τ' ἀργαλιάκια, μὰ μαθημένο μ' ἔχεις!

56.

Γιὰ μένα γέν' ὁ θάνατος, γιὰ μένα καταστάθη,
Γιὰ μένα φανερώθηκαν ἕς τὸν κόσμ' οὐλὰν τὰ πάθη!

67.

Γιὰ ὄνομας σέυ μάθαι μου ὅτι μοῦ πῆς δὲ κάμω,
 Νά κάσωμαι νά ξεμετροῦ κόποι κρηνοὶ τὴν ἄμμοιο.

68.

Γιὰ πῆσαμῆς τοῦ φίλου μου ἦρτα, νά παραουδήσω,
 Νά πῶ τραγοῦδια ἔκροφα εὐὰ τὸ εὐχαριστήσω.

Δ.

59.

Δέ δέλω γὼ παράδεισο, δέ δέλω γὼ ν' ἀγιάσω,
 Μά δέλω τὸ κορμάκι νά τὸ σφιχταγκαλιάσω.

60.

Δέ δέλω κόσμο νά δωρῶ, ζωὴ δὲ παραιτήσω,
 Κι' ἂν ἔχω μέραις γιὰ νά ζωῆ ἑσένα δὲ τὸ ἀφήσω.

61.

Δέ δέλω νά δουλεύης, νά βασανίζεσαι,
 Μά δέλω νά γλεντζῆς καὶ νά στολίζεσαι.

62.

Δέ δέλω νά μιλής κιανοῦς μηδέ νά σοῦ μιλοῦνε,
 Γιατί καλλιά ἔχω νά δωρῶ τὰ σκόδιε μου νά δωρῶνε.

63.

Δέ μπορῶ νά καταλάβω Τούρκαν εἶσαι γῆ Ῥωμῆα,
 Γῆ Ἰγγλέζα γῆ Φρανσέζα κι' ἔχεις τόσην ὀμορφά.

64.

Δέν εἶνε πόνος νά πονῆ, πόνος νά θανατόνη
 Σὰν τὴν ἀγάπη τὴν κυρφή τοῦ δέν ξεφανερώνει.

65.

Δέν εἶς' εἶς' ποῦ μοῦ 'λεγες, ἄ δέ με ἰδῆς ποδαῖνεις,
Κ' ἐδά· περναῖς 'ς τὴν πόρτα μου, κάνεις πῶς δέ με βλέπεις;

66.

Δέν ἤμπορῶ νὰ κάμ' ἄλλιῶς, μά· δὰ σέ σγουραφήσω,
Νὰ σέ βαστῶ 'ς τὸν κόρφο μου· νὰ μὴ σ' ἀλησμονήσω.

67.

Δέν ἤμπορῶ τὰ κάπ'η μου τῇ πέτρας νὰ τὰ λέω
Κ' ἡ πέτρα νὰ μὴ μοῦ μιλή, νὰ κάδωμαι νὰ κλαίω.

68.

Δέν τότε δέλω τὸ γιατρό 'ς τὴ χέρα νὰ μοῦ γράξῃ,
Γιατὶ γνωρίζει τὸ σεβντὰ καὶ δὰ με μαρτυρήσῃ.

69.

Δέν τότε δέλω τὸ βοσκό, γιατί βγάνει βοσκήα,
Μά τότε δέλω δάσκαλο νὰ βγάνη λιβανέα.

70.

Διάλε τὰ κοκκαλάκια μου ἄ δέ σέ μοιγήσω·
Κάδα ποῦ πάω 'ς τὸ νερό με παίρνεις ἀποπλώ.

71.

Διάλε τὴν τρίχα ποῦ δέλε νὰ ξεψυχῆσω ἔμπρός σου,
Ὅντεν ἐπέρνουν κ' ἔδειχνε τὸ καρτσοβάσταγό σου.

72.

Ἄς μου τὸ κόρη τὸ φύλ, δὸς μου τὸ τοῦ καὶμένον·
Καὶ τάξε πῶς ἐχάρισες ζωὴ τ' ἀποδαμμένου.

73.

Δὸν παραδῶ γαρόφαλα, τσικίνα κι' ἄν τῇ δώσης,
Δέν τὴν κλανῆς τὴν κοπελιά· σὰν ἔχη νοῦ καὶ γνῶσι.

E.

74.

Ἐβάρηκες μου ἔς τὸ κορμὶ μέ μιὰ χρουσῆ σαῖτα,
Κ' ἐπληγωσές μου τὴν καρδιά καὶ κλαίω μέρα νύχτα.

75.

Ἐγροίκουνα τὰ κάλλη σου κ' ἤρῳα νὰ τὰ ξανοίξω
Καὶ δὲ μοῦ δοῦδ' ὁ νοῦς μου μπλιὸ νὰ γκαίψω νὰ τ' ἀφήσω.

76.

Ἐγ' ἀγαπῶ σε μέ τὸ νοῦ, ὁ κύριος τὸ κατέχει,
Ἐκεῖνος ἀποῦ συννεφιᾶ κι' ἀποῦ βροντᾶ καὶ βρέχει.

77.

Ἐγὼ μαι ἔκεινο τὸ δεντρό, ποῦ ἔχει τὰ φύλλα μαῦρα,
Ποῦ ἔχει καὶ μὸ ἔς τὰ σωδικὰ κ' εἰς τὴν καρδιάν του λάβρα.

78.

Εἶδα σε κι' ἀναγάλλιασα κ' ἐχάρηκα λιγάκι,
Ἀποῦ ἔτονε τὸ ἀχειλί μου νὰ στάξῃ τὸ φαρμάκι.

79.

Εἶδα τα πάλι σήμερο τὰ μάτια ποῦ μέ κρύνουν,
Κι' ἀποῦ μοῦ παίρνουνε τὸ νοῦ καὶ δὲ μοῦ τὸν ἀφύνουν.

80.

Εἶνε κι' ἀἄρῳποι νοῦς βιαλιοῦ, εἶνε κι' ὀχτῶ ἔς τὸ
βιάλι,
Κ' εἶνε καὶ τσῆ ζυγιάζουμε μέ τὸ μαργαριτάρι.

---

80. 2 Καὶ τσῆ ζυγιάζουμε, καὶ καμπανίζουν τσῆ. —

81.

Εἶσαι ψηλή, εἶσαι λιγνή, εἶσαι μιὰ Βενεταίνα,
Καὶ μοιάξεις τοῦ ντραντράφυλλου ἔς τὴν βοδοκοκκινάδα.

82.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ ἔρωντας δείχνει μὲ τὸ χρουσάφι
Κ' ὕστερα πάσῃ καὶ καύμους φέρνει εἰς τὸ κεφάλι.

83.

Ἐκλείδωσ' ἡ καρδοῦλά μου σὰν τῷ Χανῶ τὴν πόρτα,
Καὶ δὲν ἀνοίγει, δὲ γελᾷ κατῶς ἐγέλα πρῶτα.

84.

Ἔλα ἔλα μετὰ μένα
Νὰ περνᾷς ἀγαπημένα.

85.

Ἐμὲ μοῦ πρέπει νὰ φορῶ μαύρου κοράκου βούχα,
Γιατὶ μ' ἐξεχώρισανε ἴπου τὴν ἀγάπ' ἀποῦ ἴχα.

86.

Ἐμέν' ὁ νοῦς μου σάλειψε κ' εἰς τὰ βουνὰ σκορπίστη,
Γῆ μαγεμμένο μ' ἔχουνε γῆ ὁ ὁ Σέδς μ' ὠρίστη.

87.

Ἐναν καράβι ἔς τὸ γιאלό, βραμπή μου σελαμέτι
Γιατὶ βαστᾷ ἔς τὰ μέσαν του σεβντὰ καὶ κασαβέτι!

88.

Ἐναν κλαδί βασιλικὸ ἐφύττειφα ἔς τ' αὐτί μου
Κ' ἐγύρισε κ' ἐσκέπασε οὐλὴ τὴν κεφαλὴ μου.

89.

Ἐρωτα κ' ἔντα σοῦ ἴκαμα κ' ἔντα ἴχεις μετὰ μένα,
Καὶ Σέλεις πάντα νὰ Σωρῆς τὰ μάτια μου κλαυμένα;

90.

"Ερωτα πρώτομάλιστα ὀρμήνεψε τῇ κόρης
 "Ὅντεν περνῶ νὰ μὴ γελᾷ, γιὰτὶ μὲ θανατόνει.

91.

"Ερωτα τὴ σαῖτα σου νὰ τὴ μαλαμματώσης,
 Γιατὶ δὲν ἄφηκες καρδιά νὰ μὴν τήνε ματώσης.

92.

"Εσύ 'σαι ἡ αἰτία τοῦ μέλλει νὰ χαθῶ
 Καὶ τὸν ἀπάνων κόσμο νὰ τὸν ἀπαρηθῶ.

93.

"Εσύ εἶσαι κόρη μ' ὁ γιατρός κ' ἐγώ μ' ὁ λαβωμένος,
 Δὸς μοῦ το κόρη τὸ φιλὶ νὰ γιατρευτ' ὁ καϊμένος.

94.

"Εσύ εἶσαι τ' ἄδη τῶν ἄδῶ καὶ τῇ μητρί τῶ μῆθρι
 "Εσύ εἶσαι τοῦ γεννήθηκες ἀντάμα μὲ τὸν ἥλιον.

95.

"Εσύ εἶσαι τὸ καράφι κ' ἐγώ μ' ἡ βάρια σου
 Σόπρα τὸ παρουμετό νὰ ῥῶς τὴ μπάντα σου.

96.

"Εσύ ἦσαν ἀποῦ μαῦ λέγες ἂ δὲ μὲ ἴσως ποδάρικα
 Κ' ἐδὰ γκαφες καὶ μ' ἄφηκες καὶ δὲ μεταγαέρεις.

97.

"Εγὼ σου παραπόνει χιλιάδες καὶ περσιάνες,
 Μὰ δὲ μπορῶ νὰ σοῦ τῇ πῶ ὄξω μὲ μαντινάδες.

Z.

98.

Ζαχαρωμένη μου, παιγνίδι τῶν ἀγγέλων,
Ἐσ' εἰς ἣ γε ὁμορφότερη τῶν ἄλλωνῶν κοπέλω.

99:

Ζηλειάρης εἶμαι, μάδια μου, κ' εἰς τὴ ζηλειά μ' ἀπάνω.
Καὶ τὸ χατίρι σου χαλῶ καὶ τὴ ζωὴ μου χάνω.

H.

100.

Ἡ ἀγάπη κόβγει γόνατά κ' οἱ λοῖσμοὶ γερνοῦνε,
Κ' ἐγὼ πῶς τὰ ἔχω καὶ τὰ δυὸ πῶς δέ με καταλυοῦνε;

101.

Ἡ γι' ὄρα πῶς ὁ ἀγάπησα μαύρ' ἦτονε, κερά μου,
Γιὰ κείνο ἐμάυριζανε μέσα τὰ σωδικά μου.

102.

Ἦδελα καὶ νὰ κάτρεχα ποιά κοπελιά μου μέλλει,
Νὰ τὴν ταίξω ζάχαρι καρύδά μὲ τὸ μέλι.

103.

Ἦδελα καὶ νὰ κάτρεχα τῆ μέραις ἀποῦ λείπω
Ἄνε δροσίξεσαι φωρι κι' ἀνε χορταίνης ὕπνο.

104.

Ἦδελα νὰ μαι λεύτερος καὶ νὰ ἔχω καὶ παράδες
Καὶ μὲ τῆ νύχτας τὸ δροσιδὶ νὰ κάνω πατινάδες.

Θ.

105.

Θάλασσα ὄρη καὶ βουνὰ καὶ ποταμοὶ καὶ δάση,
Γιὰ τὴν ἀγάπην του κιανεὶς μπορεῖ ζωὴ νὰ χάσῃ.

106.

Θάλασσα, τὸ ταιράκι μου ἀπάνω σου κοιμάται,
Παρακαλῶ σας χύματα νὰ μὴ μοῦ τὸ ξυπνᾶτε!

107.

Θάλασσα χωρὶς χύματα κἀραβὶ δὲ σφιόνει.
Κι' ἀγάπη χωρὶς βάσανα ποτὲ δὲν ξετελειόνει.

108.

Θαμμάζομαι τὸν οὐρανὸ πῶς στέκει χωρὶς στύλο,
Θαμμάζομαι, πουλάκι μου, πῶς δὲ μὲ κάνεις φίλο.

109.

Θαμμάζομ' ὄντεν πορπατῆς πῶς δὲν ἀδεῖ ἢ πασπάλη,
Πῶς δὲν ἀδοῦνε τὰ βουνὰ ἀποῦ τὰ τόσα κάλλη.

110.

Θαμμάζομ' ὄντεν πορπατῆς πῶς δὲν ἀδοῦν ἢ βούγαις
Καὶ πῶς δὲ γίνεσαι ἀητὸς μὲ τῇ χρουσαῖς φτερούγαις.

111.

Θέ μου μεγαλοδύναμε, μεγάλο 'ν' τ' ὄνομά σου·
Φύλλο δὲν πεφτ' ἀπὸ δεντρὸ χωρὶς τὸ δέλμαμά σου.

112.

Θωρεῖς τα δὰ τὰ λόγια μου πῶς βγαίνουν ἕνα ἕνα,
Σὰν τοῦ καλοῦ γραμματικοῦ ἀποῦ βαστᾶ τὴ μπένα;

113.

Θωρεῖς τὸ τῶ μουστάκι μου πῶς βάν' ἀρχὴ καὶ δρᾶνει;
Μιὰν κοπελιὰ μου τὸ φιλεῖ καὶ γοργομεγαλόνει.

I.

114.

"Ἴντα νὰ κάμω τῶν πολλῶ ν' ἀρέσω τῶν ἐλίγω;
'Σὲ μιὰν ἀγάπ' ἀσμπέρδεξα καὶ δέ μπορῶ νὰ φύγω.

115.

"Ἴντα νὰ πῶ τῇ μοίρας μου ἃ μοῦ 'φταιξε κ' ἐκείνη,
Πάλι κι' ἃ μοῦ 'φταιξ' ἄδρωπος ὁ Σιδὸς νὰ τότε κρίνη.

116.

"Ἴντά 'νε δὰ ἐτουτονὰ ὁ ξένος μὲ τὴν ξένη
Νὰ γίνονται δικολογιά καὶ φιλοι μπιστεμμένοι;

117.

"Ἴντά 'χω κι' ὄντε δὰ σὲ ἰδῶ πόδια καὶ χέρια τρέμω;
Μὲ τὴν καρδιά μου σ' ἀγαπῶ γιὰ τοῦτο τὸ παθαίνω.

118.

"Ἴντα ψυχὴ κι' ἀπομονὴ τὴν ἔχει τὸ κορμί σου
Νὰ βιγάνης τὸ φουστάνι σου νὰ δέτης μοναχὴ σου;

119.

"Ἴσκα καὶ πυροφίτιλο δὰν ἄψω 'ς τὴν ποδιά σου
Νὰ ζαλιστῇ ἡ μάνα σου νὰ πιάσω τὰ βυζιά σου.

K.

120.

Καὶ νὰ ξαναγεννούμουνε 'ς τὸν κόσμο πάλι νὰ 'μαι
'Αγάπαις μπλιὸ δὲν ἔκανα, πρίκαις γιὰ νὰ μὲ φᾶνε.

121.

Καί ποῦ δ' ἄ βρῶ παλῆρὸ χαρτὶ καὶ σκουριασμένη μπένα
 Νὰ γράψω τὰ πεισματικά ποῦ μοῦ ἔχεις καμωμένα;

122.

Καληνωρίζω μιὰ μηλιά, μὰ τ' ὄνομα δὲ λέω,
 Γιατ' ἄνεν ἔπῳ καὶ τ' ὄνομα δ' ἄ κάδωμαι νὰ κλαίω.

123.

Κάλλια νὰ ἰδῶ τὸ αἷμά μου ἔς τὴ γῆς νὰ κάμη βρούσι
 Παρὰ νὰ ἰδῶ τὴν ἀγαπῶ ἄλλος νὰ τὴ φιλήσῃ.

124.

Καλλιὰ ἔχω μάνα νὰ μοῦ πῆς νὰ κακοθανατήσω
 Παρὰ νὰ μοῦ τὸ ξαναπῆς τὴν ἀγαπῶ ν' ἀφήσω.

125.

Καμῖνι ἔχω ἔς τὴν καρδιά κ' ἓνα δεντρὸ ἔς τὴ μέση
 Κι' ἀποῦ τὴ λάβρα τὴν πολλὴ μαραίνεται νὰ πέσῃ.

126.

Καρδιά μου παραπονερὰ τίνος παραπονᾶσαι;
 Τίνος τὰ λές τὰ λόγια σου καὶ τίνος τὰ διγᾶσαι;

127.

Καρδιά μου ποιὸς σ' ἐκλείδωσε κ' ἐπῆρε τὸ κλειδί σου,
 Καὶ δὲν ἀνοίγεις νὰ μοῦ πῆς τὴν παραπόνεσί σου;

128.

Κασίδα τήνε δέλω γὼ τὴν ἀγαπητικὴ μου
 Γιὰ νὰ τήνε σιχαίνονται νὰ ἔνε μοναχικὴ μου.

129.

Κερδέσω τα τὰ μάτια σου ὄντεν τὰ βίχνης κάτω
 Καὶ πάλ' ἀναντρανίζης τα καὶ κάνης μου τὸ νάτο!

130.

Κρίμα 'ς ἔσένα κοπελιά, κρίμα 'ς τὴν ἔμορφιά σου.
Νὰ βάνης τέτοιο μπουνταῖο νὰ πιάνης τὰ βουζιά σου!

131.

Κυρὰ τοῦ κόσμου σ' ἀγαπῶ καὶ φανερά τοῦ νοῦ μου,
Γιὰ τοῦτο δοῦδει, μάτια μου, θάνατος τοῦ κορματοῦ μου.

Λ.

132.

Δέω σου μὴ μὲ πειράζης κι' ἄφης με 'ς τὸ χάλι μου
Καὶ τὸ νοῦ μου τὸν ἐπῆρες ἀπὸ τὸ κεφάλι μου.

133.

Λυπητερὸ καὶ θλιβερὸ μοῦ κάμετε τὸ μνήμα.
Καὶ βάλετέ με ζωντανὸ κι' ἄς ἔχω γὼ τὸ κρίμα.

Μ.

134.

Μὰ ἦτον ἀπὸ τὸ θεὸ γιὰ νὰ ξεχωριστοῦμε,
Λιγάκι ν' ἀλαφρώσωμε καὶ νὰ ξεκουραστοῦμε.

135.

Μάτια γλυκιά, στόμα μικρό, πρόσωπο ζαχαρένιο,
Ξαδὰ μαλλιά 'ς τὴν κεφαλή, κορμὶ σγουραφισμένο.

136.

Μάτια καὶ φρούδια παίζουνε μὰ σὰ δὲ γγίζη χέρα
Κορμὶ δὲ θεραπεύγεται καρδιά δὲν παίρν' ἀέρα.

137.

Μαλόνω τα τὰ μάτια μου νὰ μὴ σὲ συντηροῦνε,
Μὰ κείνα τὰ μαριόλικα περίσσια σ' ἀγαποῦνε.

138.

Μ' ἔκαψες κ' ῥη' εἰς τὴν καρδιά σου τὴν ἀναμελειά σου,
Χαίρου τὸν κόσμον μοναχῆ κ' ἐγὼ ἄς τότε χάσω.

139.

Μηλιά ποῦ σ' ἔκαμάρονα καθήμερῆ καὶ σκόλη,
Γώρα 'πλεξες τῆ κλώνου σου 'ς ἐξένο περιβόλι.

140.

Μὴν ἀγαπᾶς πολλοὺς πολλοὺς νὰ διασκορπᾶς τὸν νοῦ
σου,
Ἀγάπα μένα μοναχὸ νὰ μ' ἔχῃς 'ς τὸ ὄρισμὸς σου.

141.

Μὴν ἔσωνα νὰ σ' ἔβλεπα ὄντε σ' ἐπρωτοῦρου,
Κ' ἔκαμες τὸ κορμάκι μου δὲν τό 'χω τοῦ διαφόρου.

142.

Μιά βοσκοπούλαν ἀγαπῶ, μιὰ βοσκοπούλα δέλω,
Κι' ἄ δέ μοῦ τήνε δώσουνε νὰ τήνε κλέψω δέλω.

143.

Μιά μαντινάδα κι' ἄλλη μιὰ κ' ἓνα μαντιναδάκι,
'Σ τὰ σίδερα μ' ἐβάλανε γιὰ τὸ Κατερινάκι.

144.

Μικρὸς μικρὸς σοῦ φαίνομαι καὶ χαμηλοξωσμένος,
Ἀπὸ τὴ γῆς δέ φαίνομαι, μὰ τῆ καρδιαίς μαραίνω.

145.

Μισεύγω κι' οὐρανὸς βροντᾶ κ' ἡ θάλασσα μουγκᾶται
Κι' ὡς καὶ τὸ χῶμα ποῦ παδιῶ κ' ἐκείνο μὲ λυπάται.

N.

146.

Νά δάγκανα τ' ἀχειλί σου ὥστε νά στάξῃ αἷμα,
Τὸ αἷμα νά πέφτε 'ς τὴ γῆς κι' ὁ νοῦς σου μετὰ μένα!

147.

Νά 'λειπε τὸ μουργνόφυλλο δὲν ἔκανες μετὰξι,
Καινούργι' ἀγάπη πολεμᾶς κ' εἶσαι γιὰ νά πεταῖξῃς.

148.

Νά 'μουνε κουλουμάκι σου' νά τρέξ' ὀμπρὸς ὀμπρὸς σου,
Νά γύριζα νά δάγκανα τὸν ποδαστραγαλό σου.

149.

Νά σ' ἔκλεψα ν' ἀνέβαινα ἀπάνω 'ς τὴ μαδάραϊς
Νά σέ γυρεύ' ἡ μάνα σου τέσσερις ἐβδομάδες.

150.

Νά 'τὸνε μπορεζόμενο νά δένουνταν τὰ δάκρυα,
Νά τὰ 'δενά νά σ' τὰ 'μπεμπα εἰς τοῦ τζεβρέ τὴν ἄκρα.

151.

Νά 'τον ἡ θάλασσα γυαλί νά κύλιουν τὸ λεμόνι
Νά τὸ 'μπεμπα τὸ ἀγάπης μου χαιρετισμὸ 'ς τὴν Πόλι.

152.

Νά 'χαμ' ἀρνιά νά τρώγαμε καὶ ρουῖχα νά φοροῦμε,
Δουλειὰ νά μὴν ἐκάναμε μόνο νά τραγουδοῦμε.

153.

Νά 'χα τὴ θάλασσα κρασί καὶ τὰ καράβια κοῦπα
Καὶ τὰ βουνὰ χλωρὸν τυρὶ καὶ τὴν ἀγάπ' ἀποῦ 'χα.

154.

Νισάφι κάμε ἄπονη, μετάβαλε μπλιὸ ἦδος
Ἴδὲ γιαγκίνι τό 'βαλες εἰς τ' ἄλλιο μου στῆδος!

Ο.

155.

Ἄ γέρος ἀπ' ἀπόδανε 'ς τῆ Μεσαρά γυρίζει,
Τὰ κόλυβάν του τρώγανε κ' ἐκεῖνος χαχαρίζει.

156.

Ἄ ἔρωντας εἰν' δαίμονας τσ' ἄδρώπους δαιμονίζει,
Τσῆ φρόνιμους κάνει λαλοῦς καὶ τσῆ λαλοῦς κομίζει.

157.

Ἄ ἔρωντας εἶνε λιγὸς 'ς τὰ πράσινα ντυμένος
Καὶ σαῖτεύγει τσῆ καρδιαίς, ἀναδεματισμένος.

158.

Ἄ ἔρωντας εἰς τὴν ἀρχὴ δείχνει μὲ τὸ χρουσάφι
Καὶ σὰ ριζώση 'ς τὴν καρδιά δέν κάνει μπλιὸ νισάφι.

159.

Ἄ ἥλιος ὄντεν πρωτοβγῆ 'ς τ' ἀστήδη σου κουνεύγει
Κ' εἰς τὸ δεξιό σου μάγουλο πάει καὶ βασιλεύγει.

160.

Ἄ ἥλιος τσ' ἀχτίδες του ἄς πᾶ νὰ τσῆ στερέψη
Κι' ἄς ἔρῃ ἀπὸ τοῦ λόγου σου νὰ τσῆ ξαναγυρέψη.

161.

Ἄ ολημερνῆς κι' ὀληνυχτῆς σέρονω τὸν ἔρωντά σου
Καὶ κιντυνεύγω, μάτια μου, 'ς τὰ κάλλη τὰ δικά σου.

158. α Κ' εἰς τὸ δεξιό σου μ., Κ' εἰς τὰ ξαδιά σου τὰ μάλλιά. —

162.

— "Ὄντε δὲ ξεχωρίζουμε ἔντα δὲ μού χαρίσης;
— "Ἐνα φιλή 'ς τὸ μάγουλο γὰ μὴ μ' ἀλημονήσης.

163.

"Ὄντε σ' ἐγέννα ἡ μάνα σου ἦτον ἡμέρα σκόλη...
Κ' ἐλουτρογοῦσαν ὁ Χριστὸς κ' οἱ δώδεκ' Ἀποστόλοι.

164.

"Ὄντε σ' ἐγέννα ἡ μάνα σου ὁ ἥλιος ἐκατέβη...
Καὶ σοῦ ἴδωσι τὴν ὀμορφιὰ καὶ πάλι μετανέβη.

165.

"Ὄντε σὲ ἰδῶ ψυχίτσα μου ζεσταίνομαι, κρυγαίνω
'Σ τὸ θάνατο κι' ἂν βρισκώμαι κείνην τὴν ὥρα γαίνω.

166.

"Ὄντε σοῦ θέλω θυμηθῆ μικρὴ μου εἰς τὰ ξένα,
Σταλαμμάδιας σταλαμμάδιας στὰς ἡ καρδιά μου αἶμα.

167.

"Ὄντε σοῦ θέλω θυμηθῆ 'ς τὰ ὄρη ποῦ γυρίζω
Μοῦ φεύγουν ἀναστεναμμοὶ κλαύματα καὶ δακρύζω.

168.

'Ο οὐρανὸς νὰ κατεβῆ κ' ἡ γῆς νὰ πᾶ ἀπάνω,
Δέ σ' ἀπαρνοῦμαι; μάτια μου, ὀξω καὶ νὰ ἀποδαίνω.

169.

"Ὅπ' ἀγαπᾶ 'ς τὴ γειτονειά ἔχει χαρὰ μεγάλη,
"Ἐχει τὸν ὕπνο διάφορο καὶ τὰ παπούτσια χάρι.

170.

"Ὅποιος γροικᾶ τὴν κοπελαίς καὶ θέλει ν' ἀγαπήσει,
Καλλιὰν του νὰ βρεθῆ γροικνὸς νὰ πᾶ νὰ τσουρήσει.

171.

"Οποιος τὰ ἰδῆ τὰ μάτια σου, καὶ νὰ τὰ ἰδῆ κ' ἐμένα
 Λέει πᾶς μᾶς ἐγέννησε μιά μάνα, τὰ καυμένια.

172.

"Οποιος τὰ λόγια σου γροικῶ καὶ τὰ ἔρποντα σου πιστεύει
 'Σ τῆ θάλασσα πλάνει λαγός καὶ 'ς τὰ βουνὰ φιδεύει.

173.

"Οποιος ρεβάνται τῆ φουδιὰ μὲν εἰπὼ ἀπεκρύψαί μου,
 Γιατί δὲ τότε καίψουσε τ' ἀνακατερόματά μου.

174.

'Ο ποτάμος σέρνει κλαδιά καὶ ὁ γιάλος καράβια.
 Κ' ἡ κόρη μὲ τὰ νάζια τῆ σέρνει τὰ παλληκάρια.

175.

Οὔλοι μου τότε λέγε τσαπίνη καὶ λαλό,
 Μὰ γὼ δὲ τότε πάρω, γιατί τὸν ἀγαπῶ.

176.

Οὔλας νὰ λάμπουν σὰν τὰ φῶς κ' ἐσύ νὰ 'σαι σκοτίδι.
 'Εσ' εἶσαι μέλι, μάτια μου, κ' ἐκείναις εἶνε ξεῖδι.

177.

Οὔλά μου τὰ παράλησα, σούβλια καὶ καλάποδια
 Νὰ κάδωμαι νὰ συντηρῶ τῶν κορασιῶ τὰ πόδια.

H.

178.

Πάλι γὰ τὰ μελαχρονά δὲ πᾶ μὲν μαντινάδα,
 Γιατ' ἀπὸ κείνην τῆ σετρά ἔχω μιά φιλενάδα.

179.

Πάνω 'ς τὰ ὄρη 'ς τὰ βουνά φωδιά δά πάλω ν' ἄψω,
Νά βάλω τὸ κορμάκι μου γιὰ σένα γὰ τὸ κάψω.

180.

Παπαδοπούλα τοῦ παπᾶ ἀγάπα με κ' ἐμένα,
Γιατί δά καμω τὸν παπᾶ κακὰ κι' ἀσβαλωμένα.

181.

Πείσμα 'ς πείσμα μὲ λαλεῖς ὀγιά ν' ἀδυναμήσω
Μὰ γὼ γιὰ τὸ πεισματικό σὰ βόδο δὴν ἀθήσω.

182.

Πέ μού το μὲ τὸ χορατᾶ, πέ μού το μὲ τὸ νάζι,
Πέ μού το πῶς δὲ μ' ἀγαπᾶς μὰ μένα δὲ μὲ γνοιάζει.

183.

Περσιτερέα τ' ἄρασῶ κατέβα κάμω κρῖσι,
Πέντε χρόν' ἀγαπητικὴ γυρεύγει νὰ μ' ἀφήσῃ!

184.

Περνᾶ ὁ ἥλιος, μάτια μου, κ' ἐσὺ τότε θαμπόνεις,
Καὶ μὲ τὴν ὀμορφάδα τὸν ἄθρωπο πληγόνεις.

185.

Ποῖος εἶδε ψάρια 'ς τὰ βουνά καὶ θάλασσα σπαρμένη;
Ποῖος εἶδε τούτους τῆς καιροῦς ἀγάπη μπισατεμμένη;

186.

Ποῖος δὲνὰ ἰδῆ τὰ κάλλη σου νὰ μὴν τοῦ φύγ' ἡ γνῶσι
Καὶ μέσα 'ς τὴν καρδοῦλάν του ἔρωντας νὰ βρίζῃ;

187.

Πολλὰ παραπονέματα 'ς τ' ἀχειλί μου γραμμένα
Κι' ὅ τι νὰ σμίξαμε τὰ δυὸ δά σοῦ τὰ πῶ'να ἕνα.

188.

Πόσοι ὄντροι δὲ φαίνονται σὺν μπιστευμένοι φίλοι
 Κ' ἔχουν τὸ διάλογο 'ς τ' ἀσκή, τῆ ζάχαρι 'ς τ' ἀχειλί!

189.

Ποῦ 'σουνε καὶ ποῦ γύριζες κ' ἐδῶ ῥῖδες νὰ μοῦ πέσης;
 Χέρια καὶ πόδια νὰ φιλήσ συμπασημὸ δὲν ἔχεις.

P.

190.

Ῥόδο μου μὴ μαραίνεσαι, μὴ χάνης τῆ δωριά σου,
 Μ' ἀνάστημα μ' ἂν ἀγαπῶ ἄλλη καλλίτερα σου.

191.

Ῥόδο 'σαι σὺ ῥόδο κ' ἐγώ, μαζί νὰ φυτευτοῦμε,
 Νὰ σμιζόμε τσῆ κλώνους μας νὰ μὴ ξεχωριστοῦμε.

Σ.

192.

Σὰ δὲ μὲ δέλης νὰ κέρνω
 Βάλε νὰ φράξουν τὸ στενό.

193.

Σὰ δέλης χαϊδεμμένο μου νὰ μὴν κατηγορᾶσαι
 'Σ τὰ παραθύρια τοῦ βορριά ἔβγαινε νὰ κοιμᾶσαι.

194.

Σὰ μοῦ τὴν ἄψες τῆ φωδιά ἔγκαψες κι' ἄφηκός με,
 Μηδὲ δεὸ φοβήθηκες μηδ' ἐλυπήθηκες με.

195.

Σάν αποκάμουν ἡ ἡγι εὐηαίς ἔντ' ἀφορμὴ δάν ἔχω
 Νά παίρνω τὸ καλάρι μου κά' ῥχωμαι νά σέ βλέπω;

196.

Σάν ἀποδάνω, ἦλιε μου, κ' ἐσύ νά σκοτεινιάσης
 Κ' ἐσύ φεγγάρι μου λαμπρὸ τὸ φῶς σου νά τὸ χάσης.

197.

Σάν ἤθελες νά μ' ἀρνηθῆς γιάντα δέ μοῦ τὸ 'μήνας,
 Νά βρῶ κ' ἐγὼ ταιράκι μου ἀπὸ τὸν ἄλλα μῆνα;

198.

Σέ ἀγαπῶ λωλαίνομαι τὸ νοῦ μέυ, τότε χάνω,
 Μὴ μοῦ μιλής ἐναντία μὴν πέσω ν' ἀποδάνω.

199.

Σήκωσε τὴ μανίκα μου νά ἰδῆς τὴ μαχαιριά μου,
 Για σένα μοῦ τὴν παίξανε, χαρῶ σε, κοπελιά μου.

200.

Σήμερο μιά ταχυά 'νε δυὸ τὴν ἄλλη τρεῖς δέ σ' εἶδα
 Καὶ φαίνεται μου πῶς φορῶ εἰς τὸ λαίμ' ἄλυσίδα.

201.

'Σ ἔντα περβόλι δά βρεῖσῶν δυὸ μῆλα ταιριασμένα
 Σάν τὰ βυζάκια σου τὰ δυό, τὰ μοσκομυρισμένα;

202.

'Σ τὰ σίδερα μ' ἐβάλανε κ' εἰς τὴ βαροῦς κουτσούρους,
 Τὰ παλληκάρια βάνουνε, δέ βάνουν τὴ μπουμπούρους.

203.

Στέκω καὶ συλλογιάζομαι μὲ συλλογὴ μεγάλη
 Πῶς εἶν' ἡ θάλασσ' ἄρμυρή κι' ἀνάλατο τὸ ψάρι.

284

204.

'Σ τὴν Ἠθλί' εἰς κ' ἀργαστήρια δὲ τὰ λεμονοειδέα κ' ἴ.
Μιὰν μαχαίριά μου, πιάσαν ἐμὰ σένα ἄδουκα δὲ τὰ κ' ἴ.

205.

'Σ τὴ σκάλα δὲ ἀνεβαίνεις γὰρ ἀπὸ τῆ γάβρου σου κ' ἴ.
Νὰ σκύψω γὰρ τὴν πιάσω γὰρ ἐπὶ τὸν πιάσω σου κ' ἴ.

206.

'Σ τὸν οὐρανὸν ἐστράφηκα κ' εἶδα ἡγάμει καὶ μνημῆα,
Κ' εἶδα καὶ τὴν ἀγάπη μου εἰς τὴ μέση κ' ἐπρόσκεινα.

207.

'Σ τὸν οὐρανὸν δὲν ἀνεβῶ γὰρ διπλωθῶ γὰρ κάτω κ' ἴ.
Νὰ πιάσω μπένα καὶ χαρτί τὰ κάλλη σου γὰρ γράφω.

208.

Στρογγυλομηλοπρόσωπη, παιγνίδι τῶν ἀγγέλω κ' ἴ.
'Εσ' εἰς ἡ γι ἑμορφότερη τῶν ἄλλων κοπέλω.

209.

'Σ τῶν ἀμμαδιῶ μου τὰ σκενιά κάδεσαι, φαίνεται μου,
Σὰν τὴν ἀγάπη σου γλυκειά δὲν εἶδα γὰρ ποτέ μου.

210.

Συμπάθησέ μου, μάτια μου, μ' ὄβλος ὁ κόσμος σφαίλνει,
Γιατὶ κ' ἐμὲ ἡ βίδα μου ἤτونه ξεστριμμένη.

T.

211.

Τὰ κρουσταλλένια χέρια σου ἀνοιξ' ἀγκάλιασέ με κ' ἴ.
Καὶ τὸ δαχτυλιδένιο σου στόμα καὶ φίλησέ με.

285

212.

Τὰ μάτια σου μὲ πικρὸν οὐρανοῦ ἀσημένιας,
Εἰς τὴν καρδίαν μου μπαίνουν καὶ βγαίνουν ματωμέναις.

213.

Τὰ μάτια σου ὡς πέλοπος καὶ ἀπὸ τὰ κολυπησὴ
Πρέπει νὰ συλλογάζεται νὰ μὴν παραλοσῇ.

214.

Τὰ μάτια σου ὡς πλάγος, τὰ φρονιά σου λιμιῶνάς,
Μήτε φουρτίνα τὰ πατεί, μήτε βαρὺς χεμισῶνας.

215.

Τὰ μάτια σου ἀσπράφτουσε, ἔχεις γλυκεῖα ζωρία
Κι' ὅπως τὰ λάη σκλαβόνεται δὲν ἔχει λευτερία.

216.

Τὰ μάτια τὴν καρδίαν φωτοῦν, καρδίαν γιατί ἔχει λύπη;
— Στραβά ὅστε καὶ δὲ βλέπετε τὸ ταίρι σας πὸς λείπει;

217.

Τὰ νεφαλάκια τ' οὐρανοῦ βώτηξε νὰ σοῦ ποῦνε
Πὼς κλαίνε τὰ μάτιακιά μου ὄντε σοῦ θυμηθοῦνε.

218.

Τάσσω σοῦ Παναγία μου ἀσημετὰ καντήλια
Νὰ μᾶζε βάλῃς τῶν δυὸ ἔς τὰ χέρια δαχτυλίδια.

219.

Τ' ἀχείλα σου ἔνε τζιτζυφο, τὸ μάγουλό σου μῆλο,
Τ' ἀστήρι σου παράδεισος καὶ τὸ κερμί σου κρένος.

220.

Τέσσερ' ἀφροῦδια μάχουνται, τέσσερ' ἀμμάδια κλαίνε
Καὶ δυὸ καρδιαὶς μαλόνουσε κι' ἀδρώπου δὲν τὸ λένε.

221.

Τέσσερα πῆδια ἔχει ὁ λαγῶς καὶ δυὸ τὸ χελιδόνι
Καὶ δυὸ βυζιά· ἢ κοπελιά, τὸ ἄφρωπτος θανατόνει.

222.

Τῆ μαντινάδα δυὸ φοραὶς ποτέ σου μὴν τῆ λέγῃς,
Γιατὶ θαρροῦν ἢ κοπελαιὶς πῶς ἄλλη δὲν κατέχεις.

223.

Τῆ μάνα σου τῆ μάγισσα φραγῆ· θά τὴν ποτίσω,
Νά δέσῃ ν' ἀποκοιμηθῇ νά ῥῶ νά σέ φιλήσω.

224.

Τὴν τελειόνα τῆ ζωῆ, θάνατο δὲ φοβοῦμαι,
Κάλλι' ἀποθαίνω καὶ ξεγνοῦνῶ παρὰ νά χωριστοῦμε.

225.

Τὴν ὦρα ποῦ σ' ἀγάπησα ἄς ἤθελε μοῦ δώσει
Θάνατος μονωρίτικος γιὰ νά μέ ξεγλυτώσῃ.

226.

Τηρῶ μὰ δὲ μπορῶ νά ἰδῶ κορμὶ σὰν τὸ δικό σου
Τὸ ὄνοστιμάδες τσῆ πολλαὶς ποῦ ἔχει τὸ προσωπό σου.

227.

Τὶ νά κάμω τὸ καῦμένο ποῦ μ' ἐγράψαν ταχτικῶ
Καὶ μοῦ δώκανε σουλτάτο πέντ' ὀκάδες νά βαστῶ;

228.

Τὸ δίμουρο τὸν ἄφρωπο σὰν τότε καταλάβῃς,
Τῆ διμουριάν του κάτρε κι' ἀμάχι μὴν τοῦ πιάσῃς.

229.

Τὸ κυπαρίσσι τὸ λιγνὸ ἀέρας τὸ ζευλόνει,
Τὴν κοπελιά τὴν ἄγγρια ὁ νιδε τῆς μερόνει.

287

230.

Τό 'να σου χέρι νά κρατῶ ὄντε δά βγῆ ψυχὴ μου,
Χαρούμενο δά κατεβῆ 'ς τὸν Ἄϊδη τὸ κορμί μου.

231.

Τὸν ἔρωντα βάνω κριτή, τὸ νοῦ μου δραγουμάνο,
Τὸν ἀπάτό μου δά βρωτῶ κι' ὅ τι μοῦ πῆ δά κάνω.

232.

Τὸ παραθύρι σφάλιξες, σφάλιξε κ' ἡ καρδιά μου,
Πεισματικὸ μοῦ τό 'καμες, εὐχαριστῶ κερά μου.

233.

Τοῦ ποταμοῦ τὰ σέρματα ἀμμοῦτσά καὶ κλαδιά 'νε
Τσ' ἀγάπης ὁ ξεχωρισμὸς μαχαίρια καὶ σπαδιά 'νε.

234.

Τὸ ψάρι ἔχει κόκκαλο κ' ἡ μπάμια τὸν ἀΐδόν τση
Κ' ἔχει καὶ κάδα κοπελιά τὸν ἀγαπητικόν τση.

235.

Τρεῖς χρόνοι εἶνε σήμερο, τέσσερις λογαριάζω,
Κι' ἄλλο δέν ἐκατάλαβα παρὰ ν' ἀναστενάζω.

236.

Τσῆ κοπελιάς τσῆ ἄγγριας, ἀποῦ 'νε σάν τ' ἀγρίμι,
Δυὸν παραδῶ γαρόφαλα τσῆ δόσε νά πραγύνη.

237.

Τῶν ἀμμαδιῶ μου τὸ νερό δικᾶ σε νά ζυμώσης
Καὶ τσῆ καρδιάς μου ἡ φωδιά τὸ φουῖρο νά πυρώσης.

Φ.

238.

Φωτιά δ'άν ἄψω νά καῶ κ' ἐσύ νά μέ σαμμαζῆς
Κι' ὄντεν κ' ἄνε μου θυμηθῆς νά βαρυναστενάζης.

239.

Φωτιά νά πές' ἀπάνω σου κ' εἰς τὸ προσκέφαλό σου·
Σὰ ἰδῆς τὴ μιὰ ξεχνᾶς τσ' ἄλλῆς κι' ἄλλᾶσ' ὃ λοῖμός σου.

240.

Φωτιά 'φαγα κ' ἐκάηκα καὶ κάρβουνα κατάπια,
Κι' οὐλον τοῦ κόσμου τὰ νερά ἦπια καὶ δέ μ' ἐφτάξα.

Χ.

241.

Χίλιαι χιλιάδες ἀγιασμούς νά κάμης δὲν ἀγιάζης,
Γιατὶ 'φαγες τὸν κόπο μου κ' ἐμένα δέ λογιάζεις.

242.

Χίλια καληνωρίσματα 'ς τὴν ἀμπελοκουτσούρα,
'Αποῦ τὴ κάνει τὴ φτωχοῦς καὶ τὰ ξεχνοῦνε οὐλα.

243.

Χίλιοι χρόνοι κι' ἄνε διαβοῦν δέ δ'ὰ σοῦ λησμονήσω
Μηδὲ ποτὲ τ' ἀμμάδια μου 'ς ἄλλη δ' ἀναντρανίσω.

Ψ.

244.

Ψηλά 'ν' τὰ παραδύρια σου σὰν карабиоῦ κατάρδια,
Κρέμασε τὰ μαλλάκια σου νά κάμω σκαλοπάδια.

289

245.

Ψήγομαι και μαραίνομαι, ποδαίνω κάθε ημέρα,
Και με τὸν ἀναστεναμμὸ μαυρίζω τὸν ἀέρα.

246.

Ψυχὴ μου, με τὸν ἥλιο ἔχεις ἀδερφοσύνη
Κι' ὄντε μισύγ' ὁ ἥλιος τσ' ἀχτίδες του σ' ἀφίνει.

247.

Ψυχὴ μου τ' ἀμματάκια σου ὄντε δὰ με στραφοῦνε,
Σπίνδαις πετοῦν ἀπάνω μου, φωδιαίς, και με κεντοῦνε.

Ω.

248.

᾿Ω οὐρανὲ δικηοκριτὴ, κατέβα κάμε κρίσι,
Πέντε χρόν' ἀγαπητικιά γυρεύγει νὰ μ' ἀφήση!

249.

᾿Ω πολυαγαπημένη μου, ψηλοῦ δεντροῦ κλωνάρι,
Ποιὸς ἔχει νοῦ νὰ σοῦ μιλή και νὰ σοῦ βοζονάρη;

250.

᾿Ωσάν ἀδῆσ' ὁ πλάτανος και κάμ' ἐληαίς τσουνάταις
Ἐτότες δὰ τσ' ἀπαρηδῶ ξαδαίς και μαυρομμάταις.

251.

᾿Ως περιπλέκει ὁ κισσὸς τσὴ φράχταις και τσὴ δέταις
Ἐτσα τσὴ περιπλέκουνε και τσ' ἄντρες ἢ γυναῖκες.

252.

᾿Ως τρέμουν τ' ἄστρον τ' οὐρανοῦ ὄντε δὰ ξεμερώση,
Ἐρέμει κ' ἐμ' ἢ καρδοῦλά μου ὄντε δὰ σ' ἀνταμώση.

253.

Ὡς τρέχει τὸ κρυγιὸ νερὸ καὶ μπαίνει 'ς τὴ λατῆνα,
 Ἔτσα νὰ τρέξ' τὸ αἷμάν του ἀπ' ἀγαπᾶ καντίνα.

254.

Ὡς τρέχει τὸ κρυγιὸ νερὸ καὶ μπαίνει 'ς τὸ κουτουτο,
 Ἔτσα νὰ τρέξ' ὁ Μόσκοβης νὰ μὴν ἀφήσῃ Τούρκο.

255.

Ὦφου πῶς ἐβαρύστηκα 'ς ἐ τόπο ποῦ δὲ γιάνω,
 Γιατρός δὲ μὲ μπατσάρεται καὶ λώμπως ἀποδαίνω.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙΣ.

1.

Ἅγιου μὴν τάξης τάξιμο μηδὲ παιδιοῦ κουλλοῦρι.

Ein Heiliger und ein Kind verlangen, was du ihnen versprochen hast.

2.

Ἄερα ζευγαρίζεις. — Ἄνέμους γεωργεῖς.

3.

Ἄερα κοπανίζεις. — Ἄερα δέρεις.

Αἰθέρα νήνεμον ἐρέσσεις.

4.

Ἄδρωπος ἀγράμματος ξύλον ἀπελέκητο.

5.

Ἄδρωπος ἀπὸ δωριά

Παίρνει οκιάς παρηγοριά.

Es ist angenehm etwas, wenn man es auch nicht haben kann,
wenigstens zu sehen.

6.

Ἀκόμη δὲν τὸν εἶδαμε Αἴξ οὔπω τέτοκεν ἔριφος
Καὶ Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε. — δ' ἐπὶ δώματος παίζει.

Die Eier zählen ehe sie die Henne legt.

7.

Ἄκουε τυρὶ καὶ φούσκονε μαλάκα.

Nimm die Sache nicht immer wörtlich.

8.

Ἄλλα ἢ τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ καὶ ἄλλα τῶν κρουηυβαίνας
Ἄλλο γλαῦξ, ἄλλο κορώνη φθέγγεται.

9.

Ἄλλοι σπέρνουν καὶ σπέρζουν Ἄλλοι μὲν σπείρουν ἄλλοι
Κι' ἄλλοι τρῶν καὶ μακαρίζουν. — δὲ ἀμύσσονται.

10.

Ἄμαρτία ἑομολογημένη ἄμαρτία δὲ λογᾶται.
Péché confessé est à demi pardonné. — Ein gebeichteter Fehler ist halb verziehen.

11.

Ἄναγλας' ο μυξιάρης Σπίλους προσωνείδισας ἡμῖν Αἰτίσιψ.
Τὸν καυμένο τὸ σαλιάρη. — Καλεῖ χελώνη τοὺς βόας βρα-
δύποδας.

12.

Ἄνεμομαζώματα Ἄλῶν δὲ φόρτος ἐνδ' ἐν ἡλθ' ἐνδ' ἔβη. —
Ἄνεμοσκορπισμάτα. —
Wie gewonnen, so zerronnen.

13.

Ἄπ' ἀγκάδι ρόδο βγαίνει
Κι' ἀπὸ ρόδ' ἀγκάδι βγαίνει.
Aus Dornen wachsen Rosen und aus Rosen wachsen Dornen.

14.

Ἄπάντρευτος προξενητῆς γιὰ μέρος του γυρεύγει.
Wirbt ein Lediger für dich, er müht sich für sich selber.

15.

Ἄπὸ γαῖδαρος ἀναγνώστης. —
Ἄπὸ κώπης ἐπὶ βῆμα.

16.

Ἄπο καυτὸ χρωφελέτη σκαῖς σακκοῦλ' ἄχερα,
Ἄπο καταδυομένης νηὸς ὅ-τι ἂν λάβῃς κέρδος.

17.

Ἄπο κουζουλό κι' ἀπὸ μεδυσμένο μαδαίν' ὁ φρόνιμος τὴν
ἀλήθειαν.

Kinder und Narren sagen die Wahrheit. — *In vino veritas.*

18.

Ἄπο ἴνα χεῖλι, βγαίνει ὁ λόγος κ' εἰς ἑξή χίλια καταντᾷ.

19.

Ἄπ' ὄξω ἴτον μπέλα μπέλα Ἔκτοδι τὴν Ἑλένην
Κι' ἀπὸ μέσα δὲν ἐφέλα. — Ἔνδοδι τὴν Ἐκάβην.

20.

Ἄπο πῶς ἀπὸ τὸ δαχτύλιον τοῦ χώνεται. —
Ἐν ἄλλω δρασκάζει.

21.

Ἄπο σιγανὸν ποταμὸ ψηλὰ τσῆ ποδαραίς σου.

Stille Wasser sind tief.

22.

Ἄποῦ κἀνθε ἴς τὴν κολοκύθα φουᾶ καὶ τὸ γιαοῦρι.

Wer sich am heissen Kürbis verbrannt, der bläst auch in
die (kalte) saure Milch. — *Chat échaudé craint l'eau froide.*

23.

Ἄποῦ ἴν' ἀπ' ὄξω τοῦ χοροῦ πολλὰ τραγούδια ξέρει.

Wer ausser der Tanzreihe steht, der bildet sich ein viel Tanz-
gesänge zu wissen.

24.

Ἄποῦ τὴν κεφαλή μυρίζει τὸ ψάρι. —

Ἰχθὺς ἐκ τῆς κορυφῆς ὄζειν ἄρχεται.

25.

Ἄποῦ τὸν ἔχεις ἀπορριξιμὸ πρῶτος εἰς τὸ λιμῶνά.

Der Unbeachtete ist manchmal der Bedeutendste.

26.

Ἄποῦ ἔχει πρόβατ' ἔχει τα,
Κι' ἀποῦ τὰ βόσκει τρώγει τα.

27.

— Γειά σου Γιάννη. — Ὅσ τῷ Τρικουκιάς τὰ ἔχομε. —
Χαίροις Ὑψιπύλη φίλη. — Τοὺς ἐμοὺς κορύμβους πλέκω. —
Οὐ σοι λέγω περὶ τούτου. — Οὐμὸς ἀκοίτις ἐνταῦθα.

28.

Γῆ μικρὸς μικρὸς παντρέψου
Γῆ μικρὸς καλογερέψου.

29.

Γῆ παπᾶς παπᾶς, Θαλάττιος ὦν μήπως χερσαῖος γένη.
Γῆ ζευγᾶς ζευγᾶς. —

Schuster bleib bei deinem Leisten.

30.

Δέ δωρεὶ ἢ στραβὴ ἀγελάδα τὴν ἀλετρὲν τση, μόνο δωρεὶ
τσο' ἀλλῆς.

Eigene Fehler sieht man nicht.

31.

Δέ δωροῦν τὸν κολυμπητὴ ἔς τὸ ἔμπα, μόνο ἔς τὸ ἔβγα.
La fin couronne l'œuvre.

32.

Δείχνει τση τσο' ἡμέρας ἀπ' ὄντε δὰ ἐξημερώση.
Μακρόθεν ἢ ἀγαθὴ ἀκανθα φαίνεται.

Der schöne Tag zeigt sich am Morgen.

33.

Δέν εἶν' ὁ θεὸς Ἀρβανίτης.

Die Strafe wartet deiner (Gott ist nicht ungerecht).

34.

Δέν ἔκλασε καί νά ντραπῆ, μόνο 'κλασε κ' ἐγέλασε.

Von einem Unverschämten.

35.

Δέν κάνουν οὐλ' οἱ μπουμποῦροι μέλι. —
Οὐ πάντες ὄρνιθες ἐναίσιμοι.

36.

— Δέ σοῦ δούδω γρά ψωμί.
— Βρέξε τὸ κ' εἰς τὸ ζουμί.

Verlange nicht etwas Grösseres bevor du nicht das Geringe erlangt hast.

37.

Δοῦδε καί νά δούδω. —
Ἄμα δίδου καί λάμβανε.

38.

Δυὸ βουνά δέ σμίγουνε, μὰ δυὸ ἀνθρώποι ξανασμίγουνε. —
Ἵσος ὄρει οὐ μίγνυται ἀνθρώπος δ' ἀνθρώπῳ.

39.

Δυὸ γαιῖδάροι μάχονται 'ς ἐξένη δεμονιά.

Es stritten sich zwei Esel um einen fremden Strohhaufen.

40.

Ἐγλυκάδ' ἢ γρά 'ς τὰ σῦκα
Κι' οὔλη νύχτα τ' ἀναζήτα.

Wohlgeschmack
Bringt Bettelsack.

41.

Εὔνε κι' ἄλλοι γαιῖδάροι 'ς τὸ λιβάδι. —
Ἐντί καί ἄλλαι ἀλώπεκες.

Es gibt nicht blos eine schwarze Kuh auf der Welt.

42.

Εἶπ' ὁ γαῖδαρος τὸν πετεινὸν κεφάλαια, — ἔπειτα ὁ ἔκαστος
 Καλεῖ χελώνη τοὺς βόας βραδυπάδας.

Εἰς τὰ νῖοτα ποῦ 'ν' τὰ φρόνα;
 Κ' εἰς τὰ φρόνα ποῦ 'ν' τὰ νῖοτα;

Wenn die Jugend wüsste und das Alter könnte!

44.

Ἐκεί ἄπου τρῶ ὁ σκύλος ψῶφι γαυγίζει.

Wess Brot man isst, dess Lied man singt.

45.

Ἐναν ὠζὸ ψωριάτικο ψωριάζει τὸ κουράδι.

Ein randiges Schaf steckt die ganze Heerde.

46.

Ἐπαρέ με ὄντε μ' εὐρης,

Γιὰ νὰ μ' ἔχης ὄντε δέλης.

47.

Ἐπῆγα νὰ κάμω τὸ σταυρὸν ζέου καὶ ἔργαλα τὰ μάτια μου
 Φώκου ἔρανος.

Zu gutem Werke ging ich hinaus,

Da rissen sie mir das Auge aus.

48.

Ἐπῆγε νὰ πιάση κ' ἐπιάστηκε. —

Αἰρουῦντες ἡρήμεδα.

49.

Ἐπιάστηκε ὁ κλέφτης 'ς τὰ σῦκα. —

Εἰς πάγας ὁ λύκος.

50.

Ἐτσούρησε τὸ τέντζερι κ' ἠύρηκε τὸ καπάκι. —

Ἄτταγᾶς Νουμηνίω συνῆλθεν.

51.

Ἔφταιξ' ὁ γαῖδαρος κ' ἔδειραν τὸ σομάρι. —
Τὸ κυνὸς κακὸν ὕς ἀπέτισεν.

Wenn der Esel stürzt, so schimpfe nicht auf den Sattel.

52.

Ἔχασ' ἡ Βενεδικὰ βελόνα. —
Οὐ παρ' ἓνα τᾶ Σπάρτα.

53.

Ζῆσε μαῦρέ μου νὰ φᾶς τριφύλλι.

Auf ferne Zukunft hin etwas versprechen.

54.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δέν ἔχει καὶ κόκκαλα σπᾶ.

Die Zunge ist allmächtig.

55.

Ἡ γρά 'δελ' ἑκατὸ νὰ πιάσῃ 'ς τὸ χορὸ καὶ χλια νὰ
σκολιάσῃ. —

Δραχμῆς καὶ ἡμίσει τεττάρων δὲ παύεται.

56.

Ἡ κοιλιά δέν ἔχει παραθύρια.

Iss was du findest, man kann es nicht durchschauen.

57.

Ἡ λαῖνα πάει καὶ πάει 'ς τὸ νερό, μὰ μιὰ φορά δὲ
πάη καὶ νὰ μὴ γυρίσῃ.

Der Krug geht so lange zu Wasser bis er bricht.

58.

Ἡ μεγάλη λεκανίδα
Βάνει καὶ πολλὰ καὶ λίγα.

59.

Ἡ ξέναις ἔγνωαις ἐψάρησαν τὴν κεφαλὴν του.

60.

Ἵνα Μεμέτης καὶ Χατζῆς καὶ Ἵνα Χατζῆ Μεμέτης.

Dasselbe bleibt immer dasselbe.

61.

Κάδα εἰς ἕς τὴν αὐλὴν του κράζει.

Zu Hause ist jeder Herr.

62.

Κάδα εἰς τὸν παῦλόν του παλουδάρο τὸν ἔχει. —

Ἐκαστος αὐτοῦ τὸ βδέμα μῆλου γλῶκτον ἡγεῖται.

63.

Κάδα ἡμέρα δὲν εἶνε λαμπρή. —

Θύραζε Κάρες, οὐκέτ' Ἀνδραστήρια.

Es ist nicht jeden Tag Markt im Himmel.

64.

Κάδα πέρυσις καὶ καλλιὰ. —

Ἄει τὰ πέρυσι βελτίω.

65.

Κάδα πρᾶμμα ἕς τὸ καιρόν του. —

Καιρὸς ψυχῆ πρᾶγματος.

66.

Καθαρὸς ἀφρανὸς ἀστραπὴ δὲ φοβάται.

Ein gutes Gewissen ist das beste Ruhkissen.

67.

Κάδ' ἀρχὴ δύσκολη.

Omne initium difficile. — Aller Anfang ist schwer.

68.

Κάδα τόπος καὶ συνήθειο. —

Νόμος καὶ χώρα.

So viel Dörfer, so viel Sitten.

69.

Καί με τὰ χίλια ἔς τὴ φλακὴ καί με τὰ πεντακόσια.

Gehe ich für zehn (Piaster) ins Gefängniss, so will ich lieber für fünfhundert hineingehen (wer nämlich wegen seiner bisherigen Verbrechen seine Verurtheilung ahnt, meint mittlerweile durch andere Verbrechen wenigstens profitieren zu dürfen).

70.

Κακὴ ἀρχὴ κακὸ τέλος.

Mali principii, malus finis. — Böser Anfang, böses Ende.

71.

Καλὴ ἀρχὴ καλὸ τέλος.

Boni principii, bonus finis. — Anfang gut, Ende gut.

72.

Κάλλια κοιλιά μου

Παρά παιδιά μου. →

Γόνυ κνήμης ἑγγισ.

Jeder ist sich selbst der Nächste.

73.

Καλλιά ἴνε δυὸ κακούριδες παρά ἴναν ἀντρειωμένο. —

Οὐδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο.

74.

Κάλλια πέντε κ' εἰς τὸ χέρι, Τὰ ἐν χερσὶ κρατούμενα μεί-

Παρά δέκα καὶ καρτέρι. — Ἰζονά ἐστι τῶν προσδοκωμένων.

75.

Κάμε καλό

Καὶ βίξε ἔς τὸ γιαιλό.

Undank ist der Welt Lohn.

76.

Κατὰ μάνα καὶ πατέρα

Εἴνε γιὼς καὶ θυγατέρα.

77.

Κατὰ τοῦ στρώσης κοιμᾶσαι
 Wie du dich bettest, so schiffst du dich.

78.

Κατὰ τὸ Μαστρογιάννη καὶ τὰ κοπέλιαν του. —
 Οἷαπερ ἡ δέσποινα τοῖα χή κῆν.
 Wie der Herr, so der Knecht.

79.

Καυμὸς τοῦ ἀποῦ δέν ἔχει ἀνάγια νὰ ἔσταῖ.
 Wer sich auf andere verlässt, ist verlassen.

80.

Κί' ἀποῦ τῆ δυὸ πέτρας βγαίνει τ' ἀλεύρι.
 An einem Streit sind beide Theile schuldig.

81.

Κόρακας κοράκου μάτι δὲ βγάνει.
 Corbeaux avec corbeaux ne se arivent jamais les yeux.

82.

Κούρψε τ' αὐγὸ καὶ πάρε τὸ μαλλίν του.
 Von einem Ei kann man keine Wolle scheren.

83.

Μαντατοφόρου κεφαλή δέν κρύβεται. —
 Πρέσβης οὐ κρύπεται, οὐδέ ὑβρίζεται.

84.

Μάραδο καὶ μάραδο
 Γεμίξ' ἡ γρά τὸν κάλαδο. —
 Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταδεῖο, καὶ
 Σαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν καὶ μέγα γένοιτο.

Petit à petit l'oiseau fait son nid.

85.

Μαχαίρι δώσης μαχαίρι λάβης
Πάγην ἰστάς ἐν πάγῃ ληφθήσῃ

Auge um Auge, Zahn um Zahn.

86.

Μέ τὰ λόγια δέ χορταίν' (ὅδερ' γεμίζ') ἢ κοιλία.

Der Bauch lässt sich nicht mit Worten abspeisen.

87.

Μέ τὸ μεγαλήτερό' σού σκορδα μὴ φουτεύῃς.
Ἄπὸ μείζονος ἀνδρός ἔλευε.

Mit grossen Herren lässt sich nicht gut Kirschen essen.

88.

Μέ τῇ πορδαίς δὲ βάρουντ' αὐγά.

Mit blossen Worten ist nichts gathan. — Aus nichts wird nichts.

89.

Μηδὲ 'ς τοῦ φίλου σου πολλά κι' ὁ φίλος βαρεθῇ σε.

Man soll den Freund erquicken, aber nicht erdrücken.

90.

Μιὰν καλὴ φαγοπιότοῦρα

Πέντε μέραις εἰς ντοῦρα.

91.

Μιὰ (scil. φορά κάπουσε χάρι) τοῦ φίλου, δυὸ τοῦ φίλου,
τρεις καὶ τὴν κακὴν του μέρα.

92.

Μιὰ φορά τὴν παδαίν' ὁ φρόνιμος.

93.

Μ' ὅποιον δάσκαλον καθήσῃς, τέσσαρα γράμματα θὰ μάθῃς.

94.

Μποντικὸς ἔσέ τρύπα δὲ χωρεῖ καὶ κολοκύνθα σέρνει. —
 Μὺς εἰς τρώγλην οὐ χωρῶν κολοκύνταν ἔφερει.

95.

— Νηστεύγω, θεέ μου.

— Στανωῶς σου φτωχέ μου.

Oeuvre forcée n'a pas de mérite.

96.

Νύφη βρεμμένη

Καλοριζικιασμένη.

*Felias sponsae gremium perfunditur. — Der glücklichen
 Braut fällt der Regen in den Schoo.*

97.

ἽΟ βρεμμένος δὲ φοβᾶται βροχή.

Mehr nass als nass kann man nicht werden.

98.

ἽΟ γαῖδαρος ἔς τὴ σέλα. —

ἽΟνος ἄγει μυστήρια.

Ein Schwein mit einem Sattel.

99.

ἽΟ γέρος κ' ἂν ἀντρεύγεται

ἽΣ τὸ ρίζωμα κοντεύγεται.

100.

ἽΟ γέρος κ' ὁ ξενιτεμένος καυκοῦνται.

101.

ἽΟ θεὸς μακροδυσμᾶ, Ζεὺς κατείδε χθόνιος, εἰς τὰς
 ἽΑλλὰ δὲν ἀλησιμονᾶ. — διφθέρας.

102.

Οἱ πολλοὶ παραβοκίριδες πνίγουν τὸ καράβι.

Viele Steuerlente bringen das Schiff zum Sinken.

103.

ἽΟ κακὸς γὰρ δαρεὺς τῆ μιᾷ στραθείᾳ κάνει δυό.

Ein schlechter Arbeiter arbeitet zweimal (d. h. eine schlecht gemachte Arbeit muss von neuem gemacht werden).

104.

ἽΟ κλέφτης ἔσυρε φωνὴ νὰ φύγη ὁ νοικοκύρης.

Der Dieb erhob die Stimme laut den Hausherrn fortzujagen.

105.

ἽΟ λαγὸς κουδούνια φόρις

Κι' ἂν τὰ φόρις ποιὸς τὰ δούρις;

Der Feige bewundert seine Tapferkeit, wenn er allein ist.

106.

ἽΟ λόγος σου μ' ἐχόρτασε καὶ τὸ ψωμί σου φᾶ το. —

Λύπησ δὲ πάσης γίνετ' ἰατρὸς λόγος.

Wohlwollendes Wort heilt den Schmerz.

107.

ἽΟ λόγος φέρνει λόγο. —

Δόγοι λόγους τίκτουσιν.

108.

ἽΟ λύκος κι' ἂν ἐγέρασε κι' ἄλλαξε τὸ μαλλί του,

Μηδὲ τὴ γνώμην ἄλλαξε μηδὲ τὴν κεφαλὴν του. —

ἽΟ λύκος τὴν τρίχα οὐ τὴν γνώμην ἀλλάττει.

109.

ἽΟ μαριόλος τοῦ μαριόλου ἄλωπεκίζειν πρὸς ἀλώπεκα. —

Φουσκωτ' ἄντερα τοῦ πούλις. — Κρής πρὸς Αἰγινήτην.

110.

ἽΟμοιος τὲν ὅμοιον (ἀγαπᾶ). —

ἽΟμοιον ὁμοίω.

111.

Ὅμπρὸς γρεμνός κι' ὀπίσω θάλασσα. —
Ἐμπροσθεν κρημνός ὀπισθεν λύκοι.

112.

Ὅντεν κἀνης κἀτη φίλο
Βάστα καὶ κομμάτι ξύλο.

113.

Ὁ νᾶχας κι' ὁ ναῦρας ἦσαν ἀδερφοὶ κι' ὁ καμενάχης ἄλλος.
Wenn das Wenn und Aber nicht wär',
Wär' der Bettler längst Millionär.

114.

Ὅντε λείπ' ὁ κἀτης χορεύουν οἱ μποντικοί.
Wenn die Katze aus dem Hause ist, tanzen die Mäuse.

115.

Ὅντ' ἐσειοῦσαν τὴν ἀχλάδα
Ὅσοι λάχανε ἐφάγα (scil. ἀχλάδια).
Man muss stets zur rechten Zeit da sein.

116.

Ὁ παθὸς εἶνε γιατρός.
Wer gelitten hat, der ist ein Arzt.

117.

Ὅπ' ἀκοῦς πολλὰ κεράσια,
Βάστα καὶ μικρὰ καλάδια.
Wo du hörst von vielen Kirschen, nimm dir mit ein kleines
Körbchen. — Es ist nicht alles Gold was glänzt.

118.

Ὁ παπᾶς μὴ ἰδῆ παπᾶ. —
Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει.

119.

Ὁ παπᾶς χωριὸ δέν κάνει,
Μὰ παπὰ τὸ χωριὸ κάνει.

120.

Ὅπ' ἀστοχῆσης γαῦρε
Κι' ὅπου πετύχης φύγε.

121.

Ὅποιος ἀνακατόνεται μὲ τῇ κοπριάς τὸν τρῶν ἢ γι ὄρθαις.

Wer sich im Koth wälzt, den fressen die Säue.

122.

Ὅποιος δὲ μιλεῖ ἐδάψαν τὰ κοιλιά.

Wer nicht spricht, der wird begraben.

123.

Ὅποιος ἔχει γένηται.

Ἐχει καὶ τὰ χτένια.

Jeder weiss am besten für seine Verhältnisse zu sorgen.

124.

Ὅποιος ἔχει πολὺ πέπερι βανει κ' εἰς τὰ λαχάνα. —

Ὁ ἔχων πολὺ πέπερι τίθησι κὰν λαχάνοις.

125.

Ὅποιος ἔχει τὴ μύγια μυγιάζεται.

Der Schuldige ist immer ängstlich.

126.

Ὅποιος ζυγώνει δύο λάγους μηδὲ τὸν ἕνα πιάνει μηδὲ τὸν ἄλλο. —

Ὁ δύο πτῶκας διώκων οὐδέτερον καταλαμβάνει.

127.

Ὅποιος κάνει τοῦ γαιῖδάρου χάρι

Μόνο τ' ἄχεράν του χάνει.

Vom Schlechten erwarte keinen Dank.

128.

"Οποιος κάτση μέ τὸ στραβὸ ὡς ταυτέρου ἀλληθωρίζει. —
 Ἄν χωλῶ παροικίσης ὑποσκάζειν μαθήση.

129.

"Οποιος πλύνει τὸν ἀράπη Αἰδίopa σμήχειν.
 Μόνο τὸ σαποῦνι χάνει. —

Den Mohr weiss waschen.

130.

"Οποιος πνίγεται καὶ τὰ μαλλιάν του πιάνει.
 Der Ertrinkende erfasst auch einen Strohalm.

131.

"Οποιος πρωτοπάει ἔς τὸ μύλο ἀλέθει.

Wer eher kommt, mahlt eher. — *Potior tempore, potior jure.*

132.

"Οποιος ψηφᾷ τὴ νιότην του γλήγορα τήνε χάνει.

133.

"Οπου δὲ σὲ σπέρνουνε μὴν ξεφουτρόνης.

Schuster bleib' bei deinem Leisten.

134.

"Οπου δὲ χωρεῖ ἀντρεία "Οπου μὴ ἐφικνεῖται ἡ λεοντῆ
 Ἔρχεται ἡ πονηριά. — πρόσραπτέον τὴν ἀλωπεκτῆν.

Wo die Tapferkeit fehlt, da kommt die Schlanheit.

135.

"Οπου κι' ἂν τοῦ βαρῆς τοῦ βουγιοῦ, ἔς τὸ πεσεῖ τοῦ
 βαρεῖς.

Es ist eins, ob man dich ins Maul schlägt oder in die Füsse.

136.

Ἔοπου πολλοὶ πετεινοὶ ἀργεῖ νὰ ξημερώσῃ. —
Πολλοὶ στρατηγοὶ Καρίαν ἀπώλεσαν.

Viele KÖche verderben den Brei.

137.

Ἔοπου ἔχασε τὸ χοῖρόν του ἔλο μουγκριαῖς ἐγροῖκα.

Was man wünscht, das glaubt man gern.

138.

Ἔοσα δὲ φτάν' ἢ γι ἀλωποῦ τὰ κάνει κρεμαστάρια.

Er macht es wie der Fuchs mit den Trauben.

139.

Ἔοσον καιρὸ δερζάμε Βασίλη καὶ Βασίλη
Καὶ σὰν ἀποδερζάμε ἔξω μωρὲ κασίδη.

Der Mohr kann gehen, er hat seine Schuldigkeit gethan.

140.

ἜΟ σκύλος ἀποῦ γαυγίζει δὲ δαγκάνει.

Bellende Hunde beissen nicht. — *Chien qui aboie ne mord pas.*

141.

ἜΟσω δέλης χτύπα ἔς τοῦ κουφοῦ τὴν πόρτα. —
Κωφῶν κόπτειν ὑύρας.

Tauben Ohren predigen.

142.

ἜΟφκαιρη σακοῦλα δὲ στένεται ὀρδῆ. —

Οὐδεὶς πεινῶν καλὰ ἄδει.

Wer nicht isst, arbeitet auch nicht.

143.

ἜΟ φρόνμος σὰ γελαστῆ μπλιὸ δὲ μεταγελιέται.

Ist der Kluge einmal betrogen worden, so lässt er sich nicht mehr betrügen.

144.

Ὁ χορτασμένος δὲν πιστεύγει τοῦ πεινασμένου.

Wer sich satt gegessen hat, meint Andere seien auch satt.

145.

Παῖξ' ὁ λύκος μὲ τ' ἄρνι,
Κακὸν τό 'παῖξε τ' ἄρνι.

146.

Παποῦτσ' ἀποῦ τὸν τόπο σου (scil. διάλεγε) κι' ἄς εἶν' καὶ
μπαλωμένο. —
Τήνδε μάλιστα γαμεῖν, ἥτις σέθεν ἐγγύδι ναίει.

147.

Πὲ τοῦ χοίρου κοῦτσι νὰ κουνήσῃ τὴν ὄραν του. —
Ὅνω τις ἔλεγε μῦθον ὁ δὲ τὰ ὠτα εἰάνει.

148.

Πιλιὰ ψωμί τρώγεται μὲ τὸ μέλι παρὰ μὲ τὸ ξεῖδι.

On prend plus de mouches avec du miel qu'avec du vinaigre. —
Mit Güte erreicht man mehr als mit Härte.

149.

Ποῖος κρατεῖ μέλι καὶ δὲν γλύφει τὰ δαχτύλιαν του;

Das Pferd ist dumm, welches vor der Krippe steht und nicht frisst.

150.

— Ποῖος σοῦ 'βγαλε τ' ἀμμάδια σου;

— Ἀδερφός μου.

— Γι' αὐτὸ σοῦ τὰ 'βγαλε βαδυσά. —

Αἱ ἐκ τῶν φίλων εἰς φίλους γενόμεναι λύπαι δυσῆρα-
πεντοι λίαν τυγχάνουσι καὶ μείζους τῶν ἐχθρῶν ἔχουσι τὰς
ἐπιηρείας.

151.

Ποῦ δὲ θελεῖ νὰ ζυμώσῃ Τὴν ἡμέραν πᾶσαν σήσει ὡς
Πέντε μέραις κοσκινίζει. — οὐ βούλεται ζυμῶσαι.

152.

Ῥωτοῦν οἱ κουζουλοὶ καὶ μαθαίνουν οἱ φρόνιμοι.
Die Klugen lernen durch das Fragen der Narren.

153.

Σὰ δὲ θελω νὰ σέ φιλήσω
Χθλιαὶς πρόφασαις σοῦ βρίστω.

154.

Σὰν ἔρῃ ἡ νύφη ἔς τὸ χωριὸ μὴ βιαστῆς νὰ τήνε ἰδῆς.
Was man immer sehen kann, danach braucht man nicht zu
laufen.

155.

Σὰν πονέσῃ τοῦ γαιδάρου ἡ ψυχὴ μπροντερεύγει τ' ἄλογο.

156.

Σὰ σέ βρῆ θεοῦ ὀργή Τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς φέρειν
Δέξου τὴν καὶ μὴ μιλής. — χρεή.

157.

Σὰ σοῦ ποῦνε πῶς μεθεῖς πιᾶς τὸν τοῖχο πήγαινε.
Sagt man dir du seist trunken, so halte dich an die Mauer
und gehe (d. h. benimm dich als seist du wirklich betrunken).

158.

Σὰ ψοφήσ' ὁ μαῦρός μου χορτάρι μὴ φυτρώσῃ. —
Ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί.
Nach mir die Sündflut.

159.

Σήμερο 'ν' τοῦ νιοῦς καὶ ταχυνά τ' ἄλλου.

Hodie mihi, cras tibi. — Heute mir, morgen dir.

160.

'Σ τῆ βράσ' ἀπάνω κολλᾷ τὸ σίδερο.

Il faut battre le fer tandis qu'il est chaud. — Pflück die Rose solange sie blüht, Schmied das Eisen solange es glüht.

161.

'Στραβὸς 'ρὲ πέτραν ἔκατσε κ' ἐκεία 'ν' ὁ κόσμος οὖλος.

162.

'Σ τῶν κουζουλῶ τὰ γένεια μαδαίνουν οἱ μπαρμπέριδες.

Aerzte lernen den Schnitt an fremdem Tuche.

163.

'Σ τῷ στραβῷ τῆ χώρα βασιλεύγουν οἱ γι ἀλλήῳροι.

Au pays des aveugles les borgnes sont rois. — Bei den Blinden ist der Einäugige König.

164.

Τὰ δόσια τὸν Χριστὸν ἐπαραδώκαν. —

Δῶρα καὶ θεοὺς πελᾷει.

Der goldene Schlüssel öffnet sogar den Himmel.

165.

Τὰ μάτια ποῦ δὲ βλέπουνται ὀγλήγορα ἐσχνούνται.

Aus den Augen aus dem Sinn.

166.

Τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα. —

Τα παθήματα τοῖς ἀνθρώποις μαθήματα γίνονται.

Durch Schaden wird man klug.

167.

Τὰ πρῶτα καλὰ καὶ τὰ ὕστερα κακὰ οὐλα κακά; τὰ
πρῶτα κακὰ καὶ τὰ ὕστερα καλὰ οὐλα καλὰ.

Ende gut, alles gut.

168.

Τὰ φέρν' ἢ γι ὥρα χρόνος δέν τὸ φέρνει.

Was ein ganzes Jahr nicht bringt, das kann oft eine Stunde
bringen.

169.

Τί 'χεις Γιάννη; — 'Τί 'χα πάντα. —

Φακῆ δὲ κὰν ἴδρει κὰν χειμῶν φακῆ.

170.

Τὸ γαῖδαρο οὐλό 'φαγε κ' εἰς τὴν ὄρὰ 'ποστάθηκε. —
Πάντ' ἐντραγῶν τὸν βοῦν εἰς τὴν οὐρὰν ἀπέκαμεν.

171.

Τὸ γουροῦν πρόβατο δὲ γίνεται. —

Οὐκ ἂν γένοιτο χλωδὸς εὐσχήμων ἀνὴρ. —

Ἔργον ὄνον ἀποτρέψαι κνώμενον.

172.

Τὸ δὲ ἴδες καὶ γίνεται ἴδεις το κι' ἄς γίνεται.

Was du nicht kannst ändern — Lass schlendern.

173.

Τὸ δέντρο μικρὸ λυγίζεται. —

Jung gewohnt, alt gethan.

174.

Τὸ δικό μου ὄνομα

Πάρ' το σὺ γειτόνισσα.

Ein Verrufener will sich gern seines Namens entledigen.

175.

Τὸ λέγω σένα πεῖρα γὰ νὰ τ' ἀκού', ἢ νύφη.

Man schlägt den Sack und meint den Esel.

176.

Τὸ μεγάλο ψάρι τρώει τὸ μικρὸν.

177.

Τὸ μῆνα ποῦ δέν ἔχει βῶ
Βάνε 'ς τὸ κρασί νερό.

178.

Τὸν ξένον εἰς τὸ σπίτι σου γιὰ μαρτυριὰ τὸν ἔχεις.
Der Gast, den du im Hause hast, ist gegen dich ein Zeuge.

179.

Τὸν ὄφι θωρεῖς καὶ τὴ βλοσυροματὴ γυρεύεις; —
Ἄρκτου παρούσης τὰ ἴχνη ζητεῖς;

180.

Τὸ ξύλο (d. h. ἡ ξυλταίς) βγήκε ἀπὸ τὸν παράδεισο.
Die Strafe kam aus dem Paradies.

181.

Τὸ πολὺ κυριελέησο κι' ὁ παπᾶς βαρύνεται το.
Allzu viel mundet nicht.

182.

Τὸ πολὺ περίσσιο Μηδέν ἄγαν.
Χαλᾶ τὸ ἴσιο. —
Allzu viel ist ungesund. — *Ne quid nimis.*

183.

Τόπου συνήθειο νόμου κεφάλαιο.
Die Sitte des Landes wird zum Gesetz.

184.

Τοῦ κουζουλοῦ τὴ χέρα βάνουνε 'ς τοῦ καβροῦ τὴν τρύπα.
Man lässt den Dummen die heissen Kastanien aus dem Feuer holen.

185.

Τοῦ κυνηγοῦ καὶ τοῦ ψαρᾶ τὸ σπῖτι μὲν' ἀδείπνητο.

Auf etwas Ungewisses darf man sich nicht verlassen.

186.

Τοῦ φρόνιμ' ἀναχάραξε τοῦ κουζουλοῦ διαλάλιε.

Der Kluge versteht schnell, der Narr aber braucht eine lange Erklärung. — *A bon entendeur peu de paroles.*

187.

Τοῦ φρόνιμ' ὁ γιὸς πριχοῦ πεινάση πάει 'ς τὸ μύλο. —

Ἄν μὴ κατάρης κάλέσης οὐ μὴ φάγης.

188.

Τοῦ φτωχοῦ ὁ λόγος δὲν πιάνεται.

Des Armen Wort hat keinen Werth.

189.

Τοῦ φτωχοῦ τὸ βροσιμάκι

Γῆ βελόνα γῆ καρφάκι.

190.

Τὸ φίλο σου λογάριάζε καὶ πάντα φίλοι νά 'στε.

Les bons comptes font les amis. — Richtige Rechnung erhält gute Freunde.

191.

Τσῆ νύχτας τῆ δουλειά Ἡὼς ὠρῶσα τὰ νυκτὸς ἔργα

Γῆ βλέπ' ἡ μέρα καὶ γελᾷ. — γελᾷ.

192.

Τῶν ἀκριβῶ τὰ πράγματα τὰ τρῶν οἱ χαροκόποι. —

Des Geizigen Schatz verzehren die Motten.

193.

Τῶν ἐννιά τὸ φαητὸ δικᾶ τση καὶ τσῆ δέκα.

Wo sechs essen, da kann noch einer mit essen.

194.

Τώρα 'ς τὰ γεράματα
Μάδε γέρο γράμματα.

Was Hänschen nicht lernt, lernt Hans nimmermehr.

195.

Φάτε μάτια ψάρια καὶ κοιλιὰ περὶδρομο.

Vom Sehen wird man nicht satt.

196.

Χάσ' ἀπὸ τὸ δίκηο σου
Γιὰ νὰ 'σ' ἀργὰ 'ς τὸ σπίτι σου.

Der Gescheitere gibt nach.

197.

Χίλια λόγια ἔναν ἄσπρο καὶ πάλι κρῖμα 'ς τ' ἄσπρο. —
Ἄπας ὁ λόγος ἀν' ἀπῆ τὰ πράγματα μάταιόν τι φαίνεται
καὶ κενόν.

198.

Χρισμένο βουτσὶ
Γῆ ξεῖδι γῆ κρασί.

Man kann den Inhalt nicht nach dem Aeussern beurtheilen.

199.

Ψῶμαν ἄκουσες κι' ὀλόψωμα δέν εἶνε.

In jeder Lüge steckt ein Kernchen Wahrheit.

200.

Ὡς κουτσαίνουνε κούτσαينه. —
Νόμοις ἔπεσσαι τοῖς ἐγγωρίοις καλόν.

Mit den Wölfen muss man heulen.

201.

Ὡστε νὰ γενῆ τοῦ πλούσιου ἢ γι' ὄρεξι βγαίνει τοῦ
φτωχοῦ ἢ ψυχῆ.

Beim Reichen kommt die Lust zur Hülfe gewöhnlich zu spät.

GLOSSAR.

Abkürzungen.

fr. bedeutet <i>französisch</i> .	türk. bedeutet <i>türkisch</i> .
it. » <i>italienisch</i> .	ven. » <i>venetianisch</i> .
sphak. » <i>Sphakioten</i> .	
M. weist auf die <i>Μαντινάδες</i> , II. auf die <i>Παρομιλαίς</i> hin.	

A.

α, gewöhnlich vor δ, ς, ζ, λ, μ, ν und σ = *ä*ν.
α, nur vor νά = *ä*ς d. h. *ἄφης* (*ἄφης*) lass. 132, 15. 292, 11 etc.
ἀβαντσάρω (it. *avanzare*), λέλειπεςθαι, λοιπὸν εἶναι, übrig bleiben, 49, 10.
ἀβιζάρω (it. *avvisare*), ἐντέλλεσθαι, auftragen, jemand aufmerksam machen.
ἀβρὺ τὸ, βρῦον, Moos. 80, 4. Davon ἀβρυσάλαμο τὸ. 80, 4.
ἀγέρτος = ἀμεταγέρτος.
ἀγάλι γάλι und ἀγάλια γάλια (türk. *agali agali*), ἡρέμα, langsam, leise. 34, 37 etc.
ἀγαλιανά = ἀγάλι γάλι. 163, 4.
ἀγαπητικός, ἀγαπητική und ἀγαπητικιά, ἐραστής, ἐρωμένη, der, die Geliebte.
ἀγαπῶ, ἀγαπᾶν, φιλεῖν, lieben; ὁ und ἡ ἀγαπῶ = ἀγαπητικός.

ἀγᾶς ὁ (türk. *aga*), κύριος, Herr. 133, 130 etc., es wird dem Namen stets nachgesetzt, also: Herr Mehmed Μεμὲντ ἀγᾶς.
ἀγγελοκαμωμένος, wie ein Engel geschaffen, sehr schön.
ἀγγουροξυπνῶ (*ἄωρος ἐξυπνῶ*), zu früh aufwecken, zu früh aufwachen. 86, 2.
ἄγγουρος, Adj., ἄωρος, ἀπέπειρος, unreif; Subst. νεανίας, Jüngling. 144, 6.
ἄγγριγιος = ἄγριος, wild, sehen.
ἀγιοκωσταντινάτο, mit dem Bilde des heiligen Konstantin's, 122, 23 etc. Unter dem Worte ἀγιοκωσταντινάτο τὸ (Subst.) versteht man vorzüglich ein Geldstück des heiligen Konst. (Konstantin's des Grossen, 274—335), welchem wunderbare Kraft zugeschrieben wird. Wer z. B. ein solches Geldstück auf seiner Brust trägt, wird für un-

- verwundbar gehalten; ungesäuerter Teig soll durch längere Berührung mit einem solchen Stücke gesäuert werden.
- ἄγιος, Adj., Plur. (ἄγιοι) ἄγιοι, ἄγιος, heilig; ἅγια τὰ (Subst.), τὰ ἅγια μυστήρια, das Hochwürdigste, *le Saint-Sacrement*. 2, 11. Dav. ἁγιογδύτης (ἐκδύω), ἱερόσυλος, *sacrilegus*, Tempelräuber, Religionsfrevler, Schurke.
- ἀγκυνάρω (ἄγκω, ἀνάγκη), ἀναγκάζειν, nöthigen, zwingen. 205, 2 etc.
- ἀγριάδα ἡ, ἀγριάς, wildes Land. ἀγρίμι τὸ (ἀγριμαῖος, ἄγιος), ἀξὶ ὀρεινῆ, die Gemse. 82, 2. 186, 3. 200, 2 etc. Davon ἀγριμολογῶ. 142, 2.
- ἀδερφοχτός ὁ, neugr. ἀδελφοποιητός, brüderlicher Freund. 35, 120. 40, 32. 192, 3 etc.
- ἀδικοῦσανατίζω und ἀδικοῦσανατώ, unschuldig den Tod erleiden; einen Unschuldigen tödten. 286, 28.
- ἀδυνατός, δυνατός, ἰσχυρός, stark. 35, 84 etc.
- ἀζάτι τὸ (türk. *asat*), ἐλευθέρωσις, *liberatio*, die Befreiung. 51, 46.
- ἄη = ἄι. 1, 1.
- ἀηδονολαλοῦσα ἡ, singend wie eine Nachtigall. 304, 21.
- ἀητός ὁ, ὁ ἀετός, der Adler. 239, 1 etc.
- ἀπιβολή ἡ (die Ableitung von ἀντιβάλλω, ἀνπιβολή und ἀντηβολή ist nicht befriedigend, denn das Verbum lautet ἀναπιβαίνω und ἀναπιβάνω), μνεῖα, λόγος, *mentio*, die Erwähnung, die Rede. 210, 1. 143, 1. 211, 1. 294, 2 etc.
- ἀπός ὁ, Plur. οἱ ἀποῖ und τὰ ἀπὸ, ἡ ἀνθήκη, ἡ κάλυξ, τὸ ἄνθος, der Blumenkelch, die Blüte (die Blume heisst βιδόλα). 241, 4 und 5 etc.
- ἄπος ὁ, Plur. ἄποδες (ἀπῶ), ἡ αἰθάλη, die Asche. 251, 28 etc.
- ἀποτύπος ὁ und ἀποτυπὶ τὸ, siehe τυπὶ.
- ἀπῶ, ἀπνεῖν, blühen. 250, 27.
- ἄτ = ἄις = ἄγιος.
- ἀιδάρω und ἀιδάειρω (fr. *aider*, it. *ajutare, adjutare; adjutare*), συμπράττειν, ἀρήγειν, βοηθεῖν, jemand behülflich sein, helfen. 227, 2 etc.
- αἰκουμένη ἡ, ἡ οἰκουμένη, ἡ γῆ, ὁ κόσμος, die Bewohnte, die Erde, die Welt. 1, 56. 125, 15. 220, 2. 221, 2 etc.
- ἀιλλοίμονο und ἀιλλοίμονος = ἀλλοίμονο.
- ἄιντε, ἄιντεστε (türk. *aide*), wie ἔλα, ἐλάστε, Imper. Aor. von ἔρχομαι (selten von πηγαίνω). 142, 13 etc.
- ἄκληρος (ἄκληρος), κληρονόμων oder συγγενῶν ἄμοιρος, μονώτατος, δεῖλαιος, ohne Erben, ohne Verwandten, alleinstehend, unglücklich.
- ἄκλης, siehe ἀτλής.
- ἀκούω, ἀκούειν, hören; ὑπακούειν, παύεσθαι, *parere*, gehorchen; ἀκούει μου νὰ .... οἶόν τέ μοι ἐστὶ ποιῆσαι τι,

- δυνατός oder ικανός εἰμι τι ποιῆσαι, meine Kraft steht mir zu Gebote, ich bin im Stande zu . . . .; δέ μου ἀκούει oder δέ μ' ἀκούει (absol.), ἀσθενεῖν, ἀρρωστεῖν, unpässlich sein, unwohl sein. 57, 90 etc.
- ἀκριβός, *carus*; φιλόργυρος, *avarus*, geizig. II. 192.
- ἀλάτῃ τὸ (türk. *allat*), ἡ ἀκολουθία, *comitatus*, das Gefolge.
- ἀλαργάρω (siehe ἀλάργω), πόρρω γίνεσθαι, sich entfernen.
- ἀλάργω oder ἀλάργω (it. *larga*, *alla larga*), πόρρω, fern. Dav. ἀλαργοῦσθαι, πόρρω φυγᾶς, weit verbannt.
- ἀλαφρός, *laevis*, leicht. 75, 4 etc.
- ἀλέξω, ἀλεῖν, ἀλέγειν, mahlen.
- ἀλέργος (it. *allegro*), φαίδρος, *laetus*, heiter; ἐλεύθερος, κοῦφος, *velox*, leicht, rasch. 170, 4 etc.
- ἄλεσμα τὸ, was zu mahlen ist. 253, 10, 15.
- ἀλέτρι τὸ, τὸ ἄροτρον, der Pflug. 274, 18. 278, 15.
- ἀλετριά (und ἀλετρέ) ἡ, ὀλκός ἀρότρου, *sulcus*, die Furche. II. 30.
- ἀλησμονῶ (λήθη, λήσμων), ἐπιλανθάνεσθαι, vergessen.
- ἀλλαξιδῆ ἡ (ἀλλάσσω), στολή, περιβολή, *vestis*, die Kleidung, der Anzug. 137, 3 etc.
- ἀλλάσσω, ἀλλάσσειν, wechseln; μεταμφιέννυσθαι, sich umkleiden.
- ἀλληθωρίζω (ἄλλος θρωρῶ), στραβίζειν, schielen.
- ἄλληθωρος, στραβός, παραβλώψ, ein Schielender.
- ἀλλιῶς, ἄλλως, ἄλλῃ, *aliter*, anders.
- ἀλλοίμονο (vgl. *καλα*, *ιδέμοιο*, οἶμοι, türk. *allah* = Gott), οἶμοι! φεῦ! wöhe!
- ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο, Gen. ἄλλου, ἀλλοῦ und ἀλλουνοῦ, Fem. ἄλλης und ἀλλῆς, Plur. Gen. ἀλλωνῶ(ν), ἄλλος, *alius*; χωρὶς ἄλλο oder δίχως ἄλλο, πάντως, unbedingt, jedenfalls.
- ἄλογο τὸ, Plur. ἀλόγατα, ἔππος, Pferd.
- ἀλογομπέγιο τὸ, soviel als μπεγρι. 126, 35.
- ἄλωνι τὸ, ἡ ἄλος, die Tenne.
- ἄλωνεύγω, ἀλωνεύεσθαι, dreschen.
- ἀμδλαγος (ἀμδλακτος), χλωρός, ὄροσερός, frisch, neu. 279, 11.
- ἀμάνι τὸ (türk. *ahman*), ἔλεος, οἶκτος, Mitleid.
- ἀμάραντος ὁ, ὁ ἀμάραντος, der Amarant, das Tausendschönchen.
- ἀμασκάλη ἡ, ἡ μασκάλη, die Achsel. 127, 28.
- ἀμάχι τὸ (μάχη), ἐχθός, μῖσος, *odium occultum*, Groll.
- ἄμε, ἀμέτε, Imper. Aor. von πάγω, ἔσι, ἔτε, gehe, gehet; ἄγε, ἄγετε oder φέρε, φέριτε, führe, führet, bring, bringt. 35, 151 etc.
- ἀμεταγάρτος, sonst ἀγάρτος, ἀνεπίστρεπτος, der Ort, von dem man nicht zurückkehren kann, d. h. die Hölle. 123, 12. 'ς τὸν ἀγάρτο oder 'ς τὸν ἀμεταγάρτο, ἐς ἑλεθρον, ἐς κόρακας, zum Teufel, zum Henker.

- ἀμέτρητος, ἀναρίθμητος, *innumerabilis*, unzählig; ἀπροβούλευτος, ἀλόγιστος, unbesonnen, unbedachtsam.
- ἀμ(λη)τος (ὀμ(λήω), ἄλλος, *mutus*, stamm. 104, 8.
- ἀμίρης ὁ, ἀμίρισσα ἡ (türk. *amir*), δεσπότης, ἄρχων, Gebieter, Herr. 80, 11.
- ἀμματί τὸ. Gen. ἀμματιοῦ, τὸ ὄμμα, ὁ ὀφθαλμός, das Auge.
- ἄμμος ἡ auch ἀμμουῖτσα ἡ, der Sand.
- ἀμπάρι τὸ (türk. *ambar*), τὸ τῆς νεῶς κενόν, die Lücke (am Schiffe). 275, 20 etc.
- ἀμπασάδα ἡ (ven. *ambassada*, it. *ambascia*, *ambasciata*), ἐπίσταλα, ἐντολή, *curatio*, *mandatum*, Commission, Auftrag; ἀσχολία, *occupatio*, die Beschäftigung.
- ἀμπασαδόρος ὁ (ven. *ambassadore*, it. *ambasciadore*), ἀπόστολος, ἄγγελος, *nuncius*, der Gesandte, der Bote. 202, 3 etc.
- ἀμπάσος (it. *abbasso*), βραδύς, ἀργός, *tardus*, langsam, träge.
- ἀμπασωπός, βραδύς τι, *tardiusculus*, etwas langsam.
- ἀμπέλι τὸ, τὸ ἀμπελοργεῖον, ἡ ἄμπελος, *vinetum*, der Weingarten.
- ἀμπελοκουτσούρα ἡ, ἡ οἰνός, *vitis*, der Weinstock. M. 242.
- ἀμπολιάζω (ἐμβόλιον, it. *dollare*), ἐκλέγειν, unter mehreren Sachen eine für sich kennzeichnen, sich etwas auswählen. 165, 2 etc.
- ἀναγαλλιάζω (ἀγαλλίαω, γελῶ), wie γαλουρίζω, προσμεδιάω, lächeln (von Kindern).
- ἀναγαράς ὁ (türk. *nahara*), κύμβαλον, Schallbecken. 59, 5.
- ἀναγνώσω, ἀναγιγνώσκειν, lesen.
- ἀναγουλιῶ (*gula*, it. *gola* οἰσοφάγος), ἐμετιᾶν, Erbrechen fühlen.
- ἀναγουρισμένος (siehe γυρίζω), wie κοσμογουρισμένος, πολυπλόγητος, viel gewandert, viel gereist. 120, 8. 192, 1.
- ἀναδένω (δένω, δέω), πηγγύναι, gerinnen lassen (siehe τυρῶ). 120, 12.
- ἀναζητῶ, ἀισθάνεσθαι τινος λείποντος, das Fehlen von etwas merken; ἐπιθυμεῖν, ποθεῖν, vermessen, Sehnsucht nach etwas haben. 20, 6. 21, 5. 299, 20 etc.
- ἀνάθεμα τὸ, ἡ ἀρά, der Fluch; ἀνάθεμά σε, κατάρτος εἶης, sei verflucht. 293, 21 etc. Davon μυριανάθεμα τὸ. 293, 26.
- ἀνάθεματίζω, καταρᾶσθαι, verfluchen. 20, 13. 293, 20 etc.
- ἀναδιβαίνω und ἀναδιβάνω, Fut. βὰν ἀναδιβάλω (sehr häufig beim Sprechen), μνεῖαν oder λόγον ποιεῖσθαι τινος, erwählen. 1, 3 etc.
- ἀναδρεφτός, Pflegekind.
- ἀνάκερος, ἀκέραιος, ὅλος, *totus*, ganz. 41, 6.
- ἀναλλόνω (ἄλλος), συγγεῖν, *confundere*, verwechseln, verwirren. Davon ἀναλλώματα τὰ, *ταραχαί*, στάσις, *motus*, *conciatio*, Aufruhr, Aufstand.

- ἀναμαζωξιάρης ὁ (siehe μαζώνω), παράτος, ein von der Strasse aufgelesener Mensch, Schmarotzer.
- ἀναμελεία ἡ, ἀμέλεια, *ignavia*, Nachlässigkeit, Faulheit.
- ἀναντρανίζω (ἀτνίζω?), ἐπάλλειν, aufheben; ἀναντρανίζω τὰ μάτια μου oder nur ἀναντρανίζω, τὰ ὄμματα ἀναβλέπειν, *attollere oculos*, aufblicken. 48, 52. 76, 1. 131, 45. 282, 15 etc. Davon ἀναντρανισμα τὸ, τὸ ἀνάβλεμμα, das Aufblicken. 119, 5.
- ἀναρωτῶ, πυνθάνεσθαι, *requirere*, nachfragen.
- ἀνασέρνω, ἀνασύρειν, *extrahere*, heraufziehen; ἀναρριχᾶσθαι, klettern; ἀναπνεῖν, *respirare*, aufathmen.
- ἀνασταίνω, ἀνιστάναι, aufrichten; *resuscitare*, wieder zum Leben bringen; ἀναψύχειν, erquicken.
- ἀναστροῦμαι (ιστορέομαι), μεμῆσθαι τινος, sich besinnen. 25, 8 etc.
- ἀνατέλλω, ἀναφαίνεσθαι, erscheinen. 94, 1 etc.
- ἀνατολικός ὁ, ὁ ἀπηλιώτης, der Ostwind.
- ἀνατριχιῶ und ἀνατριχιάζω, φρίττειν, ὄρωδειν, *horreo, capilli horrent*, die Haare stehen mir zu Berge, ich schaudere vor etwas, ich zittere.
- ἀναχαράσσω, μηρυχᾶσθαι, wiederkauen; den Mund halb aufmachen. II, 186.
- ἄνε oder ἄνεν (*α Arsia*), ἀνέ oder ἀνέν (*ε Arsia*) = ἄν, ἐάν εἰ, wenn. ἀνεβάζω ἀναβιβάζειν, steigen lassen.
- ἀνεδιάζομαι (ἰδέα), αἰσθάνεσθαι, wahrnehmen; ἀνιχνεύειν, ῥηνηλατεῖν, nachspüren. 111, 19. 307, 16.
- ἀνεμοκυκλοπόδης ὁ = ἀελλόπους, sturmschnell.
- ἄνεσι ἡ, ἡ ἄνεσις, die Erholung. ἀνηβουλῆς, ἄνευ βουλῆς, ἀέκητι, ohne Zustimmung, wider Willen. 58, 26.
- ἀνήπλυτος, ἄπλυτος, ῥυπαρός, ungewaschen, schmuzig.
- ἀνιτερί τὸ (türk. *intari*), χιτών, χιτώνιον, *palla*, ein prächtiges Obergewand. 272, 20. Jetzt versteht man unter ἀνιτερί das Messgewand des Priesters.
- ἀνοίγω, ἀνοίγειν, öffnen; διαρρηγυῖσθαι, zerspringen.
- ἀνταμόνω, ἀντῶν, ἀπαντῶν, begegnen. 48, 49 etc.
- ἀντάρω ἡ (ἀνταίρω), ἀχλύς, ὀμίχλη, Höhenrauch, Nebel. 126, 10. 193, 8 etc.
- ἀνταραχῆ ἡ, παραχῆ, τύρβη, *tumultus*, Lärm; ὀμίχλη, Nebel.
- ἀντένα ἡ, *antenna*, ἡ κεραία, die Segelstange.
- ἄντερο τὸ, ἔντερον, Darm.
- ἀντέτι τὸ, Plur. ἀντέτια (türk. *ahdet*), ἔθος, Sitte. 218, 9. 304, 6.
- ἀντιγάρνω (siehe γάρνω). ὑποστρέφεσθαι, zurückkehren.
- ἀντιδικός, ἀπειθής, ἀυθάδης, *contumax*, trotzig, Trotzkopf.
- ἀντικομός oder ἀντικομμός ὁ (κόπτω), διακοπή, Unter-

brechung; τίμησις, *aestimatio*, Abschätzung.
 ἀντίτερο τὸ, τὸ ἀντίδωρον, die geweihte Hostie. 128, 11.
 ἀντίς, ἀντί, statt.
 ἀντόντι τὸ, Gen. ἀντοδιοῦ, ὀδόντιον, Zahn. 38, 88. 49, 14. 204, 7 etc.
 ἀντρακί τὸ, Diminutiv von ἄντρας, ἀνήρ, Mann.
 ἀντρεωμένος, ἀνδρείος, tapfer.
 ἀντροκάλιο τὸ, πρόκλησις, *provocatio*, Herausforderung. 276, 14.
 ἀντροκαλῶ (mit Accus.), ἀντροκαλιεῖμαι und ἀντροκαλιζομαι (mit Gen.), (ἄνδρα καλῶ), προκαλεῖσθαι, *provocare*, herausfordern. 148, 9 etc.
 ἀντρούνο, d. h. ἀντρόγυνο τὸ.
 ἀντρωμένος = ἀντρεωμένος. 107, 6. 177, 1 etc.
 ἀνύχι τὸ, ὄνυξ, Nagel (an den Fingern und Zehen der Menschen und Thiere), *unguis*; ἀποῦ τ' ἀνύχια ὡς τὴν κορφή, ἐκ κορυφῆς ἐς ἄκρους ὄνυχας, *a capillo usque ad unguis*, vom Kopf bis zur Zehe. 61, 78 etc.
 ἀξάδερφος (ἐξάδελφος), ἀνεψιός, der Vetter.
 ἄξαφνα, ἐξαίφνης, ἄφνω, plötzlich.
 ἀξέπλεχτος soviel als ἄπλεκτος, ungeflochten, aufgelöst.
 ἀπάκι τὸ (türk. *apack*), κρέας καπνιστόν, Rauchfleisch. 307, 60.
 ἀπαλάω, ἀπαλαίγω und ἀπαλεύω, παλαίειν, *luctari*, ringen. 142, 13. 146, 13 etc.
 ἀπαντέχω (bei den Albanesen

heisst es auch παντέχ), προσδοκᾶν, ἐλπίζειν, erwarten, hoffen. Davon ἀπαντοχή ἡ, ἡ προσδοκία, die Erwartung.
 ἀπαντῶ, Fut. θὰν ἀπαντήξω, ἀπαντᾶν, begegnen; προτάττεσθαι, ἀνακόπτειν = *obstare*, aufhalten, zurückhalten. 41, 40. 92, 1 etc.
 ἀπάνω = ἐπάνω.
 ἀπανωγίγλι τὸ (siehe γίγλα), ὁ δεσμός, τὸ ἐποχον, der Satteltgurt. 126, 20.
 ἀπανωζεῦλι τὸ (siehe ζεῦλα).
 ἀπανωπροῦκια auch παραπροῦκια τὰ (προῖξ), τὰ παράφερνα. 272, 3.
 ἀπάρθενος, παρθένος, *virgo*, jungfräulich, Jungfrau. 76, 4 etc.
 ἀπατὸς oder ἀτός, αὐτός, *ipse*, selbst; ἀπατός μου, *ego ipse* etc. 174, 2. 246, 11 etc. (im höflichen Umgang): ἀπατός σου oder ἀτός σου soviel als ἡ ἀφεδιά σου oder ἡ εὐγενεῖα σου, Sie.
 ἀπελαλῶ, ἀπελαύνειν, wegzagen. 213, 1.
 ἀπηλογοῦμαι, Fut. θὰν (oder θ') ἀπηλοηθῶ (ἀπολογέομαι), ἀποκρίνεσθαι, *respondere*, antworten.
 ἀπῆς, ἀπήτης und vollständig ἀπήτης ὥρας, ἐπί, ἐπιδέν, *postquam*, nachdem. 123, 3. 128, 6 etc.
 ἀπίδι τὸ, τὸ ἄπιον, die Birne.
 ἀπλόνω, ἐκτείνειν, ausbreiten; ἀπλόνω τὴ χέρα (auch ohne τὴ χέρα), ὀρέγειν τὴν χεῖρα, die Hand ausstrecken.

ἀπό (nur vor Vocalen und vor x, γ, χ und ρ, sonst ἀπό) = ἀπό.

ἀπογλακῶ (siehe γλακῶ), καταδιώκειν, verfolgen. 48, 6.

ἀποθέλοιπος, ὑπόλοιπος, reliquus, übrig.

ἀποδιαντρέπομαι wie ξεδιαντρέπομαι (έντροπή), ἀπαισύνεσθαι, die Scham ablegen, sich nicht mehr schämen. 297, 6.

ἀποδιαφώτισμα τὸ, τὸ διαύγασμα, der Anbruch des Tages. 144, 9 etc.

ἀπόδομα τὸ, ἡ σχολή, ὁ ἔσχατος βίος, τὸ γῆρας, otium, der Ruhestand, das Alter. 307, 10.

ἀποζιγῶν = ἀπογλακῶ.

ἀποκαλαμιὰ ἢ, αἱ καλάμαι, das Stoppelfeld.

ἀποκασταλάσσω (it. stalare, ἱσταναι), ἀποκαθίστασθαι, sich zur Ruhe setzen, sich niederlassen. 124, 1.

ἀποκλεισμένος, περιπεφραγμένος, abgesperrt; ἀπεγνωκός, desperatus, hoffnungslos. 28, 72.

ἀπόκοτος (κότος?), εὐτολμος θαρραλέος, muthig. 19, 4.

ἀποκοτῶ, τολμᾶν, wagen, Muth fassen. 21, 31. 267, 13 etc.

ἀποκρισιάρης ὁ, ἄγγελος, Botschafter.

ἀπολυῶ und ἀπολάρω, ἀπολύειν, loslassen. 299, 9 etc.

ἀπομεσήμερο τὸ, der Nachmittag.

ἀπομονή ἢ, ὑπομονή, Geduld. ἀπόντα (ἀπὸ θαν), ἀπό, ἐκ, seit (vor Adv.).

ἀπόντε (ἀπὸ θνε, θταν), ἀφ' οὗ ἐξ οὗ, seitdem (vor Verb.).

ἀποντεστινάρω, destinare. 272, 41.

ἀπονωρίς oder ἀπονωρῆς (ἐνωρος, ἐνωρίστερον), πρὸ τῆς ὥρας, πρῶτ, frühzeitig, früh.

ἀπορπίζω, ἀπέλπίζειν, ἀπαρελθεῖναι τινος τὴν ἐλπίδα, jemand die Hoffnung benehmen, zur Verzweiflung bringen.

ἀπορριξιμῖος (ἀπορριψιμος), ἀπόβλητος, ἄτιμος, contemptus, ohne Werth, unbrauchbar, unwürdig.

ἀποσβολῶν, verstärktes ἀσβολῶν.

ἀποσκύβαλα auch σκύβαλα τὰ, τὰ σκύβαλα, die Kleien.

ἀποσπερίτης δ, ὁ ἔσπερος, der Abendstern. 283, 4 etc.

ἀποσταίνω, καταπονεῖν, defatigare, ermüden; abmatten; ἀποστεμένος, κατάκοπος, ermattet.

ἀποτακίζω (siehe τακίζω), ἀποκρούειν μετακλίπειν, umschlagen, anderswöhin wenden, abwenden. 273, 9. 280, 10 etc.

ἀποῦ = ὁ ὄποιος.

ἀποῦ = ἀπό.

ἄπου = ὄπου.

ἀποφανίζω, τιμᾶν, auszeichnen; διαπρέπειν, sich auszeichnen. 254, 10 etc.

ἀποφασίζω, γυγνώσκω, decernere, beschliessen; ἀποφασίζω τὴ ζωὴ μου, παραβάλλωμαι τὸν βίον, ich wage mein Leben.

- ἀραγιάς ὁ (türk. *raia*), ὑπήκοος, der (türkische) Unterthan. 29, 19, 21 etc.
- ἀραγός ὁ (Etym.?), ἀσπίδιον, ein kleiner Schlauch, *uter*. 252, 6.
- ἀράθυμος (ἄγαν θυμός), ὄξύθυμος, ὀργίλος, *iracundus*, jähzornig, heftig.
- ἀράσσω, ὀρμίζεσθαι, landen; ὀρμαῖν, anfallen.
- ἀραχνιασμένος, ἡραχνιωμένος, πλήρης ἀράχνης, voll Spinnweben. 141, 3 etc.
- ἀργά ὀψέ, spät; ἑσπέρας, abends.
- ἀργαλειός ὁ, ὁ ιστός, der Webstuhl, der Webebaum. 288, 2.
- ἄργανο τὸ, ὄργανον, Instrument. 247, 3 etc.
- ἀργαστήριον τὸ (ἐργαστήριον, ἐργάζομαι), ὁ ιστός, der Webebaum; ἀποθήκη, κατάστημα ἐμπορικόν, *horreum*, das Vorrathshaus, der Kaufladen.
- ἀρίφνητος, ἀναρίθμητος, *innumerabilis*, unzähllich. 125, 11.
- ἄρκαλος ὁ (vgl. ἄρκηλος), μυωξός, der Hamster.
- ἀρκομποῦζι τὸ (it. *arcobugio*, *archibuso*), eine Art Pistole. 51, 23.
- ἀρκοῦδι τὸ, sonst ἀρκοῦδα ἢ ἄρκτος, Bär.
- ἀρμάδα ἢ (it. *armata*), ὁ στόλος, *classis*, die Flotte.
- ἄρματα τὰ (*arma*), τὰ ὄπλα, die Waffen.
- ἀρμέγω, ἀμέλγειν, melken. 120, 11 etc.
- ἀρμενίζω (ἄρμενα), πλεῖν, φέρεσθαι, *navigare*, segeln, schiffen. 112, 1.
- ἀρμενοκοῦπι τὸ, die Fahrt mit Rudern und Segeln. 17, 13. 44, 3.
- ἀρνεύγω (ἀρνίον, wie γίνομαι ἀρνί = gut werden, sich beruhigen; εἰρηνεύω), ἀποκλαίεσθαι, καταπραῦνεσθαι, aufhören zu weinen, sich beruhigen (von Kindern).
- ἀρόλιτος ὁ (Etym.?), ein Felsenloch zum Wassers schöpfen.
- ἀρπῶ und ἀρπάζω, ἐξαρπάζειν, *eripere*, entreissen. 249, 9.
- ἀρραβῶνας ὁ (ἀρραβών), ὁ τῆς ἐγγύτης δακτύλιος, der Verlobungsring.
- ἄρρος, bei den Sphak. statt ἄλλος.
- ἀρρώστια oder ἀρρώσια ἡ, νόσος, Krankheit.
- ἀρτζιχάλι τὸ (türk. *ardsuhal*), ἱκετήρια γραφή, Bittschrift, Gesuch. 53, 16 etc.
- ἀρχιμενιά ἡ (ἀρχὴ μὴν) = ἀρχιχρονιά, ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἡμέρα, der Neujahrstag. 263, 5. 307, 78 etc.
- ἄρχομαι und ἀρχινίζω, ἄρχεσθαι, beginnen. 117, 13 etc.
- ἀρχοντικό τὸ, οἶκος ἄρχοντος, ein vornehmes Haus.
- ἀρχοντολόγι oder ἀρχοντολόγι τὸ = οἱ ἄρχοντες.
- ἀρχοντοπούρα ἢ, beiden Sphak. statt ἀρχοντοπούλα, *despotinīs*, *virgo*, *domina*, das Fräulein.
- ἄς = ἄφης, d. h. ἄφες, Lasse. (siehe ἀρῖνω). 265, 36 etc. Dasselbe dient als Hilfsverb zur Bildung des Imper. und

absoluten Conj. ἄς ἔρθη, ἐλθῆτω; ἄς πάμε, ἴωμεν etc.
 ἀσβολόνω (ἀσβόλη, Kohlenstaub), τυφλοῦν, jemand Staub in die Augen werfen oder streuen, ihn blenden. M. 180.
 ἀσερνικός (ἀρσενικός), ἄρρην, männlich.
 ἀσικιαρέ (türk. *assikiarè*), φανερώς, δημοσία, *palam*, in publico, im Angesicht, öffentlich.
 ἀσκήρι τὸ (türk. *asker*), στρατός, Heer, Mannschaft. 86, 78 etc.
 ἀσκή τὸ, ἀσκός, der Schlauch; κοιλία, der Bauch (famil.); ἔχει τὸ διάολο ἔς τ' ἀσκή, *il a le diable au corps*, er hat den Teufel im Leib. M. 188.
 ἀσκιὰ ἡ, ἡ σκιά, der Schatten; φοβάται τὴν ἀσκιάν του, τὴν ἑαυτοῦ σκιάν δέδοικε, *umbras timere*, sich vor seinem Schatten fürchten.
 ἀσκιανός ὁ, bei den Apokoroniten und Sphak. = ἀσκιὰ.
 ἀσπερδένω, Fut. θ' ἀσπερδέξω (ἐμπεριδέω) ἐμπλέκειν, *implicare*, verwickeln; ἐμπλέκεσθαι, *implicari*, sich verwickeln. M. 114.
 ἀσπάλανθος ὁ, ὁ oder ἡ ἀσπάλανθος, ein dorniger Strauch. M. 43.
 ἀσπερινός ὁ, wie ἀποσπερίτης, ὁ ἔσπερος, der Abendstern.
 ἄσπρο τὸ, die kleinste türkische Münze = ein Drittel eines παρᾶς (sie ist nicht mehr in Umlauf); überhaupt ἄπρα = χρήματα. 129, 23. 268, 2 etc.

ἀσπροκούτελος (ἀσπρος = λευκός, κούτελο = μέτωπον), λευκομέτωπος, λευκοῦδριξ, weissstirnig, weisshaarig, alt.
 ἄστε, Imper. Aor. statt ἀφήστε (siehe ἄς und ἀφίνω).
 ἀστῆτι τὸ, τὸ στηθος, die Brust, der Schos. 129, 11. 196, 27 etc.
 ἀστοχῶ, ἀστοχεῖν, verfehlen; δυστυχεῖν, κακοπραγεῖν, arm oder unglücklich sein. 172, 7.
 ἄστρο und ἄστρι τὸ, Plur. ἄστρα und ἄστρη, ἀστήρ, Stern. 118, 19 etc.
 ἀστράγαλος ὁ, ὁ ἀστράγαλος, τὸ σφυρόν, der Fussknöchel.
 ἄτζεμπα, Fragewort (türk. *adseba*), ἄρα; ἀρά γε; ne? (siehe παιδί).
 ἀτζί τὸ (τὴν γαστροκνημίαν ἡ τῶν πολλῶν γλώσσα ἄνζαν φησί, Eust. II. ψ), ἡ κνήμη, das Unterschenkelbein. 92, 4 etc.
 ἀτζοπατώ, ποδοκτυπεῖν, γαυριᾶν, die Erde mit dem Füssen stampfen, sich brüsten, *se ostentare*.
 ἀτιμάζω (vgl. ἀπάρθενος und ἀδυνατός), τιμᾶν, ehren, schätzen. 182, 5 etc.
 ἀτίμητος, ἀνεκτίμητος, υπερτίμιος, unschätzbar. 159, 5 etc.
 ἀτιρνίτζω (türk. *arterdi*, vgl. *addere*, *addirer*), ἐπιτιμᾶν, πλειστηριάζειν, den Preis erhöhen.
 ἀτλῆς ὁ (türk. *atlı*), ἵππεύς, Reiter. 48, 58, 73 etc.
 ἀτός, siehe ἀπατός.
 ἀτσάλι τὸ (vgl. *acies*, *acuere*,

- it. *acciato*), ὁ χάλυψ, der Stahl.
- αὐγερινός ὁ (αὐγή), ὁ ἑσπέρους, ὁ φωσφόρος, *Lucifer*, der Morgenstern. 168, 1. 171, 2.
- αὐγὸ τὸ, τὸ ὄν, das Ei. Davom αὐγουλάκι τὸ. 307, 61.
- αὐτὶ τὸ, Gen. αὐτοῦ, Plur. αὐτὰ (altkretisch und lakonisch αὐς, Gen. αὐτός), τὸ οὐς, das Ohr. 270, 13.
- ἀφειδία ἢ (αὐθεντίας), οἱ ἐν τέλει, ἢ ἀρχή oder αἱ ἀρχαί, *magistratus* oder *magistrati*, die Obrigkeit. 88, 2 etc.
- ἀφειδιά ἢ (αὐθεντία), ἡ σεμνότης, die Würde; ἢ ἀφειδιά σου (του, τση, τωνε etc.) = Sie (vgl. ἀπατός).
- ἀφέντης ὁ, Fem. ἀφέντρα, αὐθέντης, δεσπότης, der Herr, der Gebieter. 103, 7.
- ἀφίνω, Fut. δὴν ἀφήσω, Aor. ἄφηκα, Imper. Sing. ἄφης und ἄς, Plur. ἀφήστε und ἄστε; ἀφιέναι, lassen. 261, 30 etc.
- ἀφορέζω, d. h. ἀφορίζω (nur von Priestern), *excommunicare*, in den Kirchenbann thun, verfluchen.
- ἀφράτος oder ἀφράτος (ἀφρός, ἄβρός), τρυφερός, frisch. 131, 57. 178, 5 etc.
- ἀφρουάζομαι, ἀκροάζεσθαι, horyhen, zuhören; ὑπακούειν, *parere*, gehorchen.
- ἀφτω, ἄπτειν (Arist. Nub. 57), ἀνάπτειν, anzünden. 144, 5. 131, 39. 246, 4. M. 179 etc.
- ἀφώριος (ῶρα), νεόπλαστος, καινός, neu, neugemacht, frisch. 285, 20.
- ἀχαμνοπιάνω (ἀχαμνός [χαῦνος], πιάνω, siehe dieses), χαλᾶν, ἀνίεναί, schlaff machen, nachlassen. 71, 7.
- ἀχεῖλι τὸ, Plur. ἀχεῖλια, ἀχέλλη und χεῖλη, τὸ χεῖλος, *labrum*, die Lippe, der Rand.
- ἄχερα τὰ, τὰ ἄχυρα, ὁ χόρτος, ἢ φορβή, das Stroh, die Spreu, das Futter. 253, 2 etc.
- ἄχλάδα ἡ, ἢ ἀχράς, der Holzbirnbaum.
- ἄχνα ἢ (ἄχνη, dor. ἄχνα), ἀτμός, ἀτμός, der Dunst, die Ausdünstung; δὲ βγάνω ἄχνα, οὐδὲ γρῦ λέγειν, nicht eine Silbe sagen. 17, 89. 128, 26. 129, 26 etc.
- ἄψύς, ἄψειά, ἄψύ (ἄπτω), ἀψίσυμος, γοργός, δριμύς, feurig, heftig, scharf. 51, 50 etc.

B.

- βαγεστίζω (türk. *vasgestin*), ἀφιέναι, *καρταεῖσθαι*, aufgeben, verlassen. 52, 46. 117, 7 etc.
- βάγια ἢ (βαῖα), ἡ τροφός, *nutrix*, die Amme; *θεράπεινα*, κομμώτρια, Kammermädchen, Zofe. 127, 27. 131, 55. 155, 5 etc.
- βάγια τὰ, ἢ βαῖς, ὁ φαίνε, *palmæ*; ἡ ἡμέρα τῶ βαγιῶ, ἡ βαϊφόρος ἑορτή, ἡ Κυριακὴ τῶν βαῖων, der Palmsonntag

- βαγιοκλαδίζω (βίγια τὰ, κλάδος), soviel als βαυαλλίζω. 119, 14.
- βαγιοκλαδιστής ὁ, Ξεράπων, der Pfleger. 241, 16.
- βάλη τὰ (it. *vaglia*), ἀνδραγαθία, πράξεις, die Thaten.
- βαλῆς ὁ (türk. *vali*, it. *bali*), ἐπίτροπος, Verwalter.
- βάνω, Fut. ἕα βάλω, τιθέναι, legen; βάνω τὰ ροῦχά μου, sich anziehen.
- βαραίνω, Fut. ἕα βαρῶ, πληγὰς ἐμβάλλειν, schlagen; προσκρούεσθαι, sich anstossen.
- βάρδια ἡ (ven. *vardia*, it. *guardia*), φρουρά, σκοπός, die Wache. 299, 20 etc.
- βαρδιάνος ὁ (ven. *vardiano*, it. *guardiano*), φύλαξ, σκοπός, der Wächter.
- βαρθακός ὁ, ὁ βάρθακος oder βάρταχος, der Frosch.
- βαροπροσκέλλω μετὰ πολλῆς προικῆς ἐκδιδόναι, eine starke, grosse Mitgift geben.
- βαροχαρατσώνω (siehe χαράτσι), βαρὺν φόρον ἐπιτάττειν, eine schwere Steuer auferlegen. 268, 2.
- βαρουῦμαι, Fut. ἕα βαρεῦῶ (βάρος), ὄκνεῖν, βλακεύειν, faul, träge sein; βαρουῦμαι τῆ ζωῆ μου, seines Lebens überdrüssig sein.
- βαρύς, βαρειά und βαρᾶ, βαρύ, βαρύς, *gravis*, schwer. 152, 1. 192, 5 etc.
- βασσαρολουσμένος, βαλσάμω oder μύρω λελουμένος, in Balsam gebadet, balsamisch.
- βάσαρμος ὁ, ἡ βάσαμος. 120, 1 etc.
- βασιλεύγω βασιλεύειν, *regnare*, König sein: βασιλεύγει ὁ ἥλιος (τὸ ἄστρο, τὸ φεγγάρι etc.), *occidere*; untergehen (vgl. it. *bassare*). 196, 1 etc.
- βασιλίχι τὸ, ἡ βασιλεία, *regnum*.
- βάτος ὁ, ἡ βάτος, der Brombeerstrauch.
- βαυαλλίζω, Ξεραπέυειν, ziehen, pflegen. 241, 8.
- βγορίζω (siehe ὄβγορο), ἐξέχειν, περιφανῆ εἶναι, von allen Seiten sichtbar sein.
- βεζύρης ὁ (türk. *vesir*), ἄρχων, τετράρχης, Statthalter, Regent.
- βελοῦδο τὸ (it. *velluto*, fr. *velours*; *velum*, *villus*), ὁ ἐξάμτος, der Sammt. 13, 79 etc.
- βενέτικο (scil. φλουρί) τὸ, νόμισμα χρυσοῦν, venetianische goldene Münze, Goldstück. 297, 3.
- βέργα ἡ (it. *verga*; *vergo*), *virga*, ὁ κλών, das Reis, die Gerste; davon βεργολυγερή und βεργολιγνολυγερή, εὐστροφος, εὐκίνητος, leicht beweglich, schlank.
- βερέμι τὸ (türk. *verem*), ἡ φθίσις. 196, 6. Davon βερεμιάρης, φθισικός. 196, 3.
- βίγλα ἡ (it. *viglia*), *vigilia*, φρουρά, die Wache. 218, 3 etc.
- βιγλίζω, *vigilare*, φρουρεῖν, σκοπεῖν, wachen, beobachten, lauern. 126, 26 etc.
- βίδα ἡ (ven. *vida*), κοχλάς,

- Ἐξέ, die Schraube; (scherz.)
 ἡ γνώμη, die Gedanken, der
 Kopf. M. 210.
 βιζιτάρω (it. *visitare*), ἐπισκο-
 πεῖν, beobachten.
 βιλάτι τὸ (türk. *vilajet*), νομός,
 χώρα, District, Land. 51, 10.
 βιόλα ἡ (*viola*), ἄνθος, Blume.
 140, 32. 294, 13 etc.
 βίος τὸ, θησαυρός, Schatz.
 βίσεχτος, *bisextus*; ἄλθριος, *fa-
 talis*, unheilbringend. 272, 8 etc.
 βιτουριέρος ὁ, *victor*, νικηφόρος,
 der Sieger.
 βίτσα ἡ (vgl. *fistula*, *ficus*) =
 βέργα.
 βιτσιζω μαστιγοῦν, ἱμάσσειν,
 peitschen.
 βιτσιμα τὸ (βιτσιζω, vgl. it.
guizzare, *quassare*), δρόμος
 βραχύς, ein kurzer Lauf.
 102, 13.
 βλαστημῶ, βλασφημεῖν, *maledi-
 cere*, lästern. 126, 45 etc.
 βλέπω wie ὤρω (siehe dieses),
 ὄρᾶν, sehen; βλέπου σε (sehr
 oft), nimm dich in Acht. 80, 8.
 104, 9. 294, 31 etc.
 βλογῶ, Fut. ἔξ βλόῃσω,
 εὐλογεῖν, segnen, trauen. 121, 16.
 βολά ἡ, wie φορά, Mal.
 βολεῖ, καιρός oder εὐκαιρία ἐστί,
vacat, *tempus* oder *spatium est*.
 βολετό auch βολεζάμενο,
 εὐκαιρον, *opportunum*.
 βόλι τὸ (βολή), ὁ δίσκος, ἡ
 δισκοβολία, das Steinwerfen.
 βόλιτα ἡ (it. *voluta*), περιπάτος,
 περιπάτησις, das Herumgehen,
 der Spaziergang. 188, 8 etc.
 βολιτάρω (*volutare*), περιέρχεται,
ambulare, herumgehen. 48, 65.
 βοσκόπουρο τὸ, bei den Sphak.
 statt βοσκόπουλο, Hirten-
 knabe. 90, 1.
 βότανο und βοτάνι τὸ (βοτάνη),
 φάρμακον, *herba medica*, Heil-
 pflanze.
 βότυρος ὁ, τὸ βούτυρον, die Butter.
 βουβάλι τὸ, βους, Rind, Stier,
 Ochse.
 βουηθῶ, βοηθεῖν, helfen.
 βοῦτὶ τὸ, soviel als βουβάλι.
 βοῦλα ἡ (*bullae*), σφραγίς, das
 Siegel; τὸ σημεῖον, das Zeichen.
 βουλόνω, σφραγίζειν, siegeln,
 stempeln. 61, 44. βουλω-
 μένος, στιγματίας.
 βουλῶ (*bullo?*), βυθίζεσθαι, κατα-
 δύεσθαι, untersinken.
 βούργια ἡ (βύρσα), θύλακος,
 σακίον, θυλάκιον, Säckchen.
 βούρκα τὰ (vgl. βλύω, βρύω,
 βόρβορος), ἕλξ, *humida*, nasse
 Stellen, Schlamm. 149, 6.
 βουρκόνω, θαρρύνειν, in Thrä-
 nen zerfließen. 50, 15. 75, 26.
 βουτσι τὸ (βυκίον, it. *botte*),
 πῖθος, Tonne.
 βουτώ (βυθός), βυθίζειν, βυθίζε-
 σθαι, tauchen. Davon βου-
 τακιά ἡ. 72, 11.
 βρακοζώνη ἡ (βράκα, *bracca*),
 der Hosenbund. 35, 68.
 βρίσκω und βρίστω, Aor.
 ἤύρα, Conj. βρῶ; εὐρίσκειν,
 finden. 103, 13 etc.
 βυζάνω (μυζάνω, βλύζω), θη-
 λάζειν, *lactare*, säugen.

βυζί τὸ, ὁ μαζὸς oder μαστός, der Busen. 128, 9 etc.

βωλοσέρνω, soviel als κωλοσέρνω (sehr oft sagt man βωλοσέρνω statt κωλοσέρνω, nur um das Wort κῶλος [der Hintere] zu vermeiden; gleichfalls: μὰ τὸ θεοῦ, statt μὰ τὸ θεό, bei Gott, ἀνάλεμα statt ἀνάθεμα, verflucht etc., vgl. χυλός).

Γ.

γαγερός; γαερός und γιαγερός ὁ (siehe γαέρνω), ἐπάνοδος, ἀπονόστησις, die Rückkehr.

γαέρνω, γαέρνω und γιαέρνω (vgl. κάμπτω und türk. gaeri, rückwärts), ἀναπέμπειν, remittere, zurückschicken, zurückgeben; ἐπανερχεσθαι, zurückkehren.

γαῖδαρος ὁ (türk. gaisar), ὁ ὄνος, der Esel.

γαῖτάνι τὸ (türk. gaitan), fistula, ein dünner Strick. Davon γαῖτανόφρουδη. 165, 4 etc.

γαλάζιος (καλάζιος), κυανός, coeruleus, dunkelblau. 266, 18.

γαλιότα ἡ (it. galeotta), die Galiote.

γαμουλιώτης ὁ, d. h. γαμηλιώτης, Hochzeitfeier.

γανόνω, γανούν, κασσιτερούν, verzinnen, blankmachen.

γάντσος ὁ (türk. gandja, vgl. κάμπτω), ἄγκιστρον, λύκος, der Haken.

γάρα τὸ, beiden Sphak. statt γάλα.

γαριερός (vgl. μαγαρίζω, coeruleus und cariosus) und γαριοφορεμένος, ῥυπαρός, pullus, schmutzigweiss.

γαρόφαλο τὸ, τὸ καρυόφυλλον, (it. garofano), die Nelke.

γάστρα ἡ, γάστρα, κεράμιον, Topf, Blumentopf. 209, 2 etc.

γάστρι τὸ (γαστήρ), ἡ κύησις, die Schwangerschaft. 209, 2.

γαυγίζω, βαῦζειν, ὑλακτεῖν, bellen.

γγίζω (έγγίζω), ἀπτεσθαι, συγγάνειν, berühren, angreifen. 103, 13. 128, 18 etc.

γδερμάτι τὸ, τὸ δέσμα, die Haut. 280, 14.

γδέρνω, ἐκδέρναι, abschinden.

γδέχομαι, ἐκδέχεσθαι, erwarten.

γδυμένος, γυμνός, nudus, nackt. 52, 24 etc.

γεζίτης ὁ (türk. jesit), ἄθεος, ἀσεβής, gottlos. 56, 31 etc.

γεῖ = γεῖς. 94, 1. 149, 1 etc.

γεία ἡ, ὑγεία, Gesundheit;

ἔχε γεία! vale! lebe wohl!

γεία σου oder ἐγεία σου! εὐγε! bravo!

γεῖς, Gen. ἐνιοῦς und νιοῦς, eis, unus. 19, 38. 110, 2. 115, 1 etc.

γελέκι τὸ (türk. ielek, fr. gilet), προστερνίδιον, die Weste.

γελῶ, γελᾶν, lachen; ἀπατᾶν, betrügen.

γέμι τὸ (türk. iem), φορβή, χιλός, der Hafer, das Futter. 279, 17.

γεμιτζής ὁ (türk. iemidsi),

- ναύτης, Schiffer, Matrose. 60, 18. 116, 1 etc.
- γενιά ή, γενεά, *gens*, das Geschlecht.
- γεράκι τὸ, ὁ ἰέραξ, der Habicht. 188, 5 etc.
- γερμένης, *germanus*. 130, 19.
- γέρνω und γέρνομαι, ἐγείρεσθαι, aufstehen. 81, 4.
- γέρνω und γέρνομαι (γέρων), κλίεσθαι, sich neigen, sich biegen. 186, 15.
- γέρνω, χεῖν, προχεῖν, giessen.
- γερωῶ, γηρᾶν, γηράσκω, *senescere*, alt werden, alt machen. 223, 1, 3. 305, 28.
- γεφύρι, γιοφύρι und διοφύρι τὸ, γέφυρα, die Brücke
- γή = ἦ, oder.
- γηά = γή.
- γηῆς ἡ, ἡ γῆ, die Erde.
- γήτευμα τὸ, wie γηθεῖά ἡ, γοήτευμα, γοητεία, Zauberei, Hexerei.
- γι, Euphonicum zwischen den Artikeln ἡ, ἡ, οἱ und den Worten die mit einem Vocal anfangen.
- γιά (διά), πρός, ὑπέρ, für; ὅτι, διότι, weil. 41, 54 etc.
- γιαγέρνω, siehe γαγέρνω.
- γιαγκίνι τὸ (türk. *ianghin*), πυρκαϊά, Feuersbrunst, Fener. M. 154.
- γιαῖντα und γιάιντα (γιαῖντα, siehe dieses), διὰ τί; τί; τίνος ἕνεκα; warum? wozu? 125, 4 etc.
- γιαίνω, ὑγιαίνειν, gesund werden; ἰᾶσθαι, heilen. M. 165. 308, 4. 310, 15 etc.
- γαρᾶς ὁ (türk. *gara*), πληγή, die Wunde.
- γιασσεμί τὸ (türk. *jassumi*), der Jasmin.
- γιαταγάνι τὸ (türk. *iatagan*), ξίφος, der Degen. 244, 16.
- γιερός, ὑγιής, ὑγιής, gesund. kräftig. 34, 13. 51, 19 etc.
- γίδι τὸ, αἶξ, *capra*, die Ziege.
- γίγλα ἡ (it. *giglio*), *cingulum*, ὁ κοιλώδεσμος, τὸ ἔποχον, der Satteltgurt. 126, 20.
- γιοκλαντάρω (türk. *joklandi*), ἐρευᾶν, forschen.
- γιορντάμι τὸ (türk. *joldüm*), ὁ κόσμος, *decus*, die Zierde; ἀρεσκία, die Gefallsucht, Koketterie.
- γιορντάσης ὁ (türk. *joldass*), εἰταῖρος, Kamerad. 34, 11.
- γιορτή ἡ, ἡ ἑορτή, der Feiertag. 47, 1.
- γιούργια ἡ, soviel als γαυροῦσι.
- γιουργιάρω (γοργός, vgl. γιούργια und γιουροῦσι), ἐφορᾶν, auf jemand losstürzen; εἰς φυγὴν τρέπειν, in die Flucht schlagen.
- γαυροῦσι τὸ (türk. *juruss*), ἐφοδος, ἐφορμή, das Losstürmen, der Angriff.
- γιοφύρι τὸ = γεφύρι. 181, 1.
- γιτσικά τὰ, αἱ στείραι αἰγες, die unfruchtbaren Ziegen.
- γιτσικός, αἰγίος, *caprinus*, von der Ziege.
- γιώμα τὸ (γεῦμα), τὸ δελινόν, das Nachmittagsbrot, das Vesperbrot, *merenda*. 229, 1.
- γιωματάρω, das Vesperbrot essen. 121, 15.

- γὰ βῆ (vgl. κάμπτω und χάζω),
ἀπίναί, ἀπέρχεσθαι, weggehen.
47, 65. 52, 45 etc.
- γαρδιακός, εὐταροτής, *animosus*, herzhhaft, muthig.
- γαρυνιάζω (γαρυνία, *grammia*),
ἀτυγάζειν, σκυθρωπάζειν, nie-
dergeschlagen, misgestimmt
sein. 19, 15. 304, 7.
- γάλαξιο τὸ, ὁ δρόμος, *cursus*, der
Lauf. 142, 5 etc.
- γαλακῶ (vgl. ἀλυκτῶ oder ἀλουκτῶ,
ἀλύσκω), τρέχειν, ζεῖν, *currere*,
laufen. 250, 3 etc.
- γαλεντιάζω (siehe ἐγαλεντιάς), τέρ-
πειν, *oblectare*, vergnügen,
amüsiren; τέρπεσθαι, εὐφραίνε-
σθαι, sich amüsiren, sich er-
götzen. M. 61.
- γαλεντιστής ὁ, soviel als χαρο-
κόπος.
- γάλινα ἡ, ἡ γάλινη, τὸ λίπος, das
Fett, der Talg.
- γλιστρῶ, λιστροῦν, δλισθαίνειν,
ausgleiten, ausglitschen. 13,
36 etc.
- γαλιτσιάζω, γαλιστραίνεσθαι, γλοι-
αῦσθαι, zäh und kleberig wer-
den. 94, 8.
- γαλυτόνω (λυτρόω), ῥύεσθαι,
ἐλευθεροῦν, retten; ἀπαλλάτ-
τεσθαι, ἐλευθεροῦσθαι τινος, sich
von etwas befreien. 95, 11 etc.
- γνοιάζω (siehe ἔγνοια), ἐπι-
στῆναί τινα, jemand aufmerk-
sam machen; γνοιάζει με (σε,
τον, τση etc.), μέλει μοι (σοι,
αὐτῷ etc.), es geht mich an;
γνοιάζομαι, aufmerksam
werden.
- γνωστικός, λελογισμένος, be-
sonnen, vernünftig.
- γῶβα ἡ (it. *gobba*), τὸ σάνδαλον,
ein ausgeschnittener Schuh.
M. 205.
- γόζιομαι [nicht γοῖζομαι] (δῖ,
διζύω oder οἰζύω), οἰμώζειν,
wehklagen, jammern.
- γόϊ und ἐγόϊ! ῥῖ! *heul vae!*
wehe! oi! — γόϊ μου! ἐγόϊ
μου! οἰμοι! weha mir!
- γομάρι τὸ (γόμες), τὸ φορτίον,
was ein Lastthier tragen kann,
die Last. 128, 40 etc.
- γονικά τὰ, οἱ γονεῖς, die Ael-
tern.
- γοργό oder γοργῶ (γοργός),
ταχέως, ἐν βραχεῖ, *brevi*,
bald.
- γοργογόνατος, ὠκύπους, *cele-
ripes*, schnellfüßig.
- γοργός, ὠκός, ὠκεπέτης, *velox*,
schnellfliegend, schnell.
- γοῦνα ἡ (it. *guna*), διφθέρα,
σισύρα, der Pelz.
- γοῦρνα ἡ, *urna* (γρώνη), λιθίνη
ὑδροδόκη, ein steinerner Wasser-
trog. 132, 8. 268, 3 etc.
- γρᾶ ἡ, ἡ γραῦς, *avis*, *vetula*,
die Alte. 157, 4 etc.
- γραίνω, ῥαίνειν, ὑγραίνειν, *humec-
tare*, befeuchten, benetzen.
- γρακῶ, bei den Sphak. statt
γλακῶ.
- γραμματικός, λόγιος, *doctus*,
gelehrt.
- γραφτό τὸ (γράφω), ἡ εἰμαρ-
μένη, ἡ μοῖρα, das (von Gott
geschriebene oder bestimmte)
Loos, Menschenloos.

- γρεμνίζω, κρημνίζω, *praecipitare*, herabstürzen. 262, 17.
- γρεμνός δ, δ κρημνός, der Abgrund.
- γρέος δ (it. *greco*), δ καικίας, der Nordostwind.
- γροικῶ und δροικῶ, selten ἀγροικῶ, ἀκροᾶσθαι, ἀκούειν, zuhören, hören. 74, 2. 99, 6 etc.
- γρόσι τὸ (türk. *grusch*), türkische Münze = 40 Paras, der Piaster (τὸ γρόσιον); überhaupt χρήματα, Geld. 129, 23 etc.
- γυαλί τὸ, ἡ ὕαλος, *vitrum*, das Glas.
- γυνί τὸ, ἡ ὄνις, die Pflugschar. 274, 16. 278, 16.
- γυρεύω (vgl. γυρίζω), ζητεῖν, suchen. 193, 6 etc.
- γυρίζω (γύρος), στρέφειν, drehen; περιφέρεισθαι, περιτρέχειν, herumwandern, herumlaufen. 28, 13. 195, 2 etc.
- γυρογάλι τὸ, αἰγιαλός, παραλία, die Küste.
- γύρος δ, γύρος, Kreis; fr. *côté*, Seite; ᾽ς τὸ γύρο μου, παρ' ἐμοί, in der Nähe von mir, neben mir oder mich, *apud me*; γύρου γύρου oder γύρου γυροῦ wie τριγύρου, κύκλω, *circum*, ringsum. 151, 1. 300, 2 etc.
- Δ.
- ᾽δά = ἐδά. 15, 47 etc.
- δαγκάνω und δακάνω, δάκνειν, *mordere*, beißen.
- δαμάσκηνο τὸ, τὸ δαμασκηθόν, τὸ κοκύνηλον, *prunum*, die Pflaume, die Zwetsche.
- δαμασκή τὸ (türk. *dimeschki*), Adj. von δαμάσχο τὸ, der Damast.
- δασκαλάκι τὸ, *discipulus*, μαθητῆς, Schüler.
- δέ = δέν, οὐ, *non*, nicht.
- δείχνω, δεικνύμαι, zeigen; φαίνεσθαι, scheinen. 118, 14.
- δείχνει μου, ich schein, ich sehe aus.
- δεκαριά ἡ, δικάς, eine Anzahl von zehn. 105, 1.
- δεκεῖ = ἐκεῖ.
- δένε = δέν. 160, 2.
- δεντρό τὸ, Plur. δεντρά und δέντρον, δένδρον, Baum. 120, 1. 114, 4. 231, 2 etc.
- δεπὰ = ἐπά. 237, 2.
- διαγουμίζω (türk. *jaguma*), διαρπάζειν, *expilare*, plündern; διασκεδανώναι, zerstreuen. 143, 4. 184, 2 etc.
- διάγω und διάω, διάγειν, διατᾶσθαι, διατρίβειν, sich verwillen. 35, 19, 38. 126, 4 etc.
- διάζομαι, διάζεσθαι, anzetteln.
- διακονία ἡ (διακονία, Gottesbedienung), ἐλεημοσύνη, das Almosen.
- διακονίᾳρης δ, πτωχός, einer der um Almosen bittet, Bettler. 75, 6.
- διαλαλῶ, κηρύττειν, laut ankündigen, bekannt machen. 125, 15.
- διάλε und διάλοσι, siehe διάλογος.

- διαλευθεῖ und ἀποδιαλεύθεο τὸ (διαλέγω), τὸ ὑπέλειμα, τὸ ἄχρηστον, das Ueberbleibsel, das Untaugliche. 44, 30.
- διαορίζω (d. h. διαβαλλίζω), ἐξιστάναι τινὰ τοῦ φρονεῖν, *alci mentem exturbare*, jemand des Verstandes berauben, verrückt machen.
- διάολος ὁ, διάβολος, πνεῦμα πονηρὸν, der Teufel. 51, 20 etc. Den Voc. διάλε (vor einem Artikel oder das Relativpron. τοῦ folgt) und διάλοισι (ohne nachfolgenden Artikel) gebraucht man sehr oft um eine starke Verneinung auszudrücken, z. B. διάλε τῆ σταλιάν τὴν (oder τοῦ) ἤπια oder διάλοισι σταλιάν ἤπια, hole der Teufel den Tropfen, den ich getrunken habe, d. h. ich habe keinen einzigen Tropfen getrunken. 110, 13 etc.
- διασκελῶ und διασκελλίζω, διασκελλίζειν, διαβαίνειν, mit ausgespreizten Beinen überschreiten oder überspringen.
- διάω, siehe διάγω.
- διγοῦμαι, διηγείσθαι, erzählen. 122, 1 etc.
- δίδω und δούδω, διδόναι, dare; δούδει μου (mit oder ohne ὁ νοῦς μου) νά . . . (= ὁ νοῦς μου μοῦ δούδει ἐν-βουλή) νά, *in mentem mihi venit*, es kommt mir in den Sinn, es fällt mir ein; μοῦ δούδει λιγομάρα, das Er-
- brechen kommt mir an; δούδει θάνατος τοῦ κορμιοῦ μου, es tödtet meinen Körper. 241, 10. M. 31. M. 225 etc.
- δικάζομαι (δικάζω oder διαχάζω), ἐρίζειν, διαφέρεισθαι, streiten.
- δικητής ὁ, διοικητής, *praefectus*, Gouverneur. 62, 6.
- δικός = ἐδικός. 175, 1 etc.
- δίμουρος (siehe μούρη), ἀμφιπρόσωπος, ἀλλοπρόσαλλος, δολερός, listig.
- διορία ἡ, προδεσμία, der Termin.
- διπλοπόδης, mit überschlagenen oder aufeinander geschlagenen Füßen. 153, 4.
- δίχως (δίχα), ἔνευ, ohne; δίχως ἄλλο, πάντως, jedenfalls, ganz gewiss. 158, 3 etc.
- διωματάρης (ιδίωμα oder ιδώμα, siehe dieses), ἀξιοθέατος, μεγαλοπρεπής, stattlich. 199, 4.
- διώχνω, καταδιώκειν, verfolgen, verjagen; διώχνει μου νά . . . = δούδει μου νά . . . (siehe δίδω).
- δό (nur vor μου), Imper. Aor. von δίδω.
- δόλιος und δολερός, δειλός, ἄηλιος, *misellus*, bemitleidenswerth, elend. 224, 6 etc.
- δοξάρι τὸ (τόξον), τὸ πλήκτρον, der Bogen; (übertragen) μῦες βώμη, θυμός, Muskeln, Kraft, Muth, *animus*. 34, 13. 51, 19 etc.
- δόσι τὸ, δῶρον, *donum*, Geschenk. 155, 4.
- δούδω = δίδω.
- δουλειά ἡ, ἡ ἀσχολία, τὸ ἀσχό-

- λημα, die Beschäftigung. 131, 29 etc.
- δουλεύω, ἐργάζεσθαι, arbeiten.
- δουλευτής ὁ, δουλεύτρα ἡ, ἐργάτης, Arbeiter; ὑπηρέτης, Diener.
- δραγουμάνος und δραουμάνος ὁ (türk. *dragoman*), διερμηνεύς, Dolmetscher.
- δραιοῦ, siehe γροικῶ.
- δρομολάτης (δρόμος ἐλαύνω), ὁδότης, ὁδοιπόρος, Wanderer. 271, 6.
- δροσιά ἡ, ἡ δρόσος, τὸ ψύχος, die Frische, die Kühle; bei einem starken verneinenden Ausdrucke, wie δροσιά δὲν ἔφαγα, δροσιά δὲν ἔβαλα ἔς τὸ στόμα μου, ich habe nicht einen Bissen zu mir genommen (vgl. διάλογ). 252, 14. 253, 14 etc.
- δρόνω, ἰδρῶν, schwitzen.
- δροσιός ὁ, soviel als ἀσκιά.
- δύνομαι und δυνάζομαι, βαστάζειν, φέρειν, *ferre, sustinere*, tragen können, auf sich tragen können.
- δῶμα τὸ, τὸ δῶμα, ἡ στέγη, *tectum*, das Dach.
- E.
- ἐβγα τὸ (ἐκβῆναι), τὸ ἐξίεναι, ἡ ἔξοδος, das Ausgehen. 122, 23. 126, 25.
- ἐγγαλο τὸ (scil. πρόβατο oder σφαγτό), τὸ ἔγγαλον, τὸ γαλακτοφόρον, *ovis lactaria*,
- ἐγλεντζές ὁ (türk. *eglendsche*), ἡ τέρψις, die Vergnügung. 59, 20 etc.
- ἐγνοια ἡ, ἡ ἔννοια, ἡ μέριμνα, ἡ προσοχή, die Sorge, die Acht, die Aufmerksamkeit.
- ἐγῶ, Gen. μου oder μου, ἐμέ, ἐμένα und μένα, Accus. ἐμέ, μέ oder με, ἐμένα und μένα, Plur. ἐμεῖς, Gen. ἐμᾶς und μᾶς ὁder μας, Accus. μᾶς (μᾶςε) oder μας und ἐμᾶς. ἐδᾶ, νῦν, *nunc*, jetzt.
- ἐδεπά, verstärktes ἐπά. 130, 25 etc.
- ἐδετέλοιοις, verstärktes ἐτέλοιοις.
- ἐδέτσι, verstärktes ἐτσι.
- ἐδικός, d. h. ἰδικός, ἴδιος, eigen, *proprius*; δικός μου, δικός σου etc., mein, dein etc., δικός μας etc., unser etc.; συγγενής, προσήκων, verwandt.
- ἐζημιᾶ ἡ, ἡ ζημία, der Nachtheil, die Strafe.
- ἐλοιοις = ἐτέλοιοις. 303, 22.
- εἶμαι, εἶσαι, εἶνε (εἶναι) und bei den Sphak. ἐνε, Plur. εἶμεστα, εἶστε, εἶνε (εἶνις), selten εἶνε (εἶναι), und bei den Sphak. ἐνε. Imperf. ἤμου(ν) und ἤμουνε, ἤσου(ν) und ἤσουνε, ἤτο(ν) und ἤτονε; Plur. ἤμεστα(ν) und ἤμεσανε, ἤστε, ἤσαν, ἤσανις und ἤσανε, oder sölten ἤταν, ἤτανις und ἤτανε.
- εἶς nur nach den Worten κάδα und πᾶσα (κάδα εἶς oder πᾶσα εἶς), ἕκαστος, πᾶς τις,

quisque, unusquisque, jeder Einzelne, jedermann.
 εἰςέ = εἰς, sehr oft.
 ἐκεῖα auch ἐκεῖα, ἐκεῖ, da, dort.
 ἐκεῖα und ἐκεῖα verstärktes ἐκεῖα.
 ἐκεινοσάς verstärktes ἐκεῖνος.
 Diese starke Declination ist:
 ἐκεινοσάς, ἐκεινηνά, ἐκεινονά; Gen. ἐκεινουγά, ἐκεινησᾶς, ἐκεινουνά; Accus. ἐκεινονά, ἐκεινηνά, ἐκεινονά; Plur. ἐκεινοινά, ἐκειναισάς, ἐκεινανά; Gen. ἐκεινωνά (für alle drei Geschlechter); Accus. ἐκεινοσάς, ἐκειναισάς, ἐκεινανά; ἐκεῖνος, *ille, is*, jener, derjenige.
 ἐκεινοσές, ἐκεινηνέ, ἐκεινονέ; Gen. ἐκεινουνέ, ἐκεινησές, ἐκεινουνέ; Accus. ἐκεινονέ, ἐκεινηνέ, ἐκεινονέ; Plur. ἐκεινοινέ, ἐκειναισές, ἐκεινανέ; Gen. ἐκεινωνέ (für alle drei Geschlechter); Accus. ἐκεινοσές, ἐκειναισές, ἐκεινανέ; = ἐκεινοσί, jener da, dieser da.
 ἔλατος ὁ, ἡ ἐλάτη, die Tanne. 156, 1.
 ἐληά ἡ, ἐλαία, der Ölbaum und die Olive; (auf dem Gemäch) φακός, das Muttermal.
 ἐλίγος, ὀλίγος, wenig. 48, 102 etc.
 ἐμιλιά und μιλιά ἡ, ὀμιλία λόγος, Rede, Gespräch; φωνή, die Stimme. M. 35.

ἐμπα τὸ (ἐμβῆναι), τὸ ἐμβαίνειν, ἡ εἴσοδος, das Eintreten (vgl. ἔβγα). 122, 22. 126, 25.
 ἔν (nur vor den Pronom. τονε [= αὐτόν], τηνε [= αὐτήν], τοε oder το [= αὐτό], τσησε [= αὐτούς], τσησε [= αὐτάς], τας oder τα [= αὐτά]) = ἰδέ, ἰδοῦ, *ecce*; ἔν τονε, ἔν τηνε, ἰδοῦ αὐτός, ἰδοῦ αὐτή, fr. *le voilà, le voici*. 132, 21 etc.
 ἐπά, τῆδε, ἐνάδε, hier.
 ἐπαδᾶ verstärktes ἐπά.
 ἔρεγος (siehe ῥέγομαι), ἀρετός, ἐφετός, ἀρεστός, gern gesehen, gewünscht, angenehm.
 ἐργῶ, ῥεγῶν, frieren. 160, 1. 282, 28.
 ἐρωδιά ἡ, ἐρωτιάς, τὰ ἐρωτικά, die Liebesangelegenheiten.
 ἔρωντας, ἔρωνς, *amor*.
 ἐσό, Gen. ἐσένα, σένα, ἐσέ und σέ; Accus. ἐσέ, σέ, σε, ἐσένα und σένα.
 ἐτέθοιος soviel als τέθοιος.
 ἐτότες soviel als τότες.
 ἐτότεσας verstärktes ἐτότες.
 ἔτσα und ἔτσι αὐτως, οὕτως, ὡδε, *sic, hoc modo*, gerade so. 52, 22 etc.
 εὐγιά ἡ, εὐδία, ἀνομβρία, jedes nicht regnerische Wetter.
 εὐτόνος = εὐτός.
 εὐτός = αὐτός.
 εὐτύς = εὐδύς, sogleich.
 ἔχη τὰ, τὰ κτήματα, die Habe, der Besitz.
 ἔχνος τὸ (ἔχνος), κτήνος, das Vieh. 270, 17.

Z.

- Ἰδὲ τὰ = ὠζὲ (siehe ὠζὲ).
 ζαερέες ὁ (türk. *sakiré*), τὰ
 σιτία, τὰ ἐπιτήδεια, der Pro-
 viant, Mundvorrath. 31, 70.
 ζάλο τὸ (σάλος, *salun*), τὸ
 βάδισμα, der Gang, der Schritt;
 ἴχνος, *vestigium*, die Spur.
 ζαρίφης (türk. *sariff*), κομψός,
elegans, fein, niedlich.
 ζευγάρι τὸ, τὸ ζεῦγος, das Paar;
 τὸ ζεῦγος, τὸ ζευγάριον, *boves*
arantes, *aratio*, Jochochsen.
 254, 6. 286, 4 etc.
 ζευγᾶς ὁ und ζευγολάτης, ὁ
 ζευγλάτης, *arator*, der Ackers-
 mann.
 ζεῦλα ἡ, ἡ ζεῦγλα, ἡ ζεύγλη,
 der Jochring.
 ζευλόνω, κάμπτειν, biegen.
 M. 229.
 ζευτικὸ τὸ, ὁ ζευγνύμενος βοῦς,
 βοῦς ὁ ἀρωτήρ, *bos arator*, das
 Jochrind.
 ζῆλος τὸ (ζῆλος), ὁ φθόνος, der
 Neid. 81, 28.
 ζηλειάρης, ζηλότυπος, φθονερός,
 eifersüchtig, neidisch.
 ζιγόνω, διώκω, jagen, verfolgen.
 151, 1. 206, 1 etc.
 ζιμπούλι τὸ (türk. *sümbül*), ὁ
 ὑάκινθος. 51, 21. 241, 6 etc.
 ζῶ = ζῷ, leben. M. 60.
 ζόγια ἡ (it. *gioja*), Schmuck,
 Zierde; Blumenkranz; ein mit
 vielen Kleinoden, namentlich
 mit Goldstücken, geschmückter
 Kranz. 285, 2. 302, 2 etc.
 ζουδερός (vgl. *sudar* und *σεῖρ*,

σειρῶ), φθινώδης, καχεκτικός,
 ἄχρηστος.

H.

Ἢι, ἦ = αἰ.

Θ.

- θά, siehe θέλω.
 θαμή ἡ (θάπτω), ἡ ταφή, die
 Beerdigung, das Begräbniss.
 θαμμάζομαι, θαυμάζειν, be-
 wundern.
 θάρασσα ἡ, bei den Sphak. statt
 θάλασσα.
 θαρρῶ, νομίζω, glauben, behaup-
 ten. 140, 27. 197, 4. 256, 6 etc.
 θέ, siehe θέλω.
 θέλω, θέλεις und θές, θέλει
 und θέ, Plur. θέλομε und
 θέμε, θέλετε und θέτε,
 θέλουν oder θέλουνε. und
 θέλουσι oder θέσι oder auch
 θέν, wollen. — Alle drei Per-
 sonen von beiden Nummeri
 können, wenn das Bindewort
 νά folgt, in θέ abgekürzt
 werden und dadurch oft das
 Futurum bilden, z. B. (έγώ)
 θενά (θέ νά) τση μπέσω μιὰ
 γραφή, ich will (werde) ihr
 ein Schreiben (einen Brief)
 schicken; θενά φᾶμε καὶ νά
 πιοῦμε, wir wollen (werden)
 essen und trinken etc. Aus
 diesem θενά entstand das
 Hilfswort θά, durch dessen
 Vorsetzung stets das Futurum
 gebildet wird.

Βενά (να *Arsis*) und Βένα (δε *Arsis*), siehe Βλω.

Βερίδ τὸ, ὁ Βήρ, δράκων, wildes Thier, Drache; γίγας, Riese. 35, 117. 204, 3 etc.

Βέτω, τίθεναι, setzen, legen; κατακλιθεῖσθαι, sich niederlegen. 89, 8. 140, 11. 129, 27.

Βηχάρι τὸ, ἡ Βήκη, ὁ κολεός, die Scheide.

Βιός ὁ, ὁ Βεός, der Gott; ὁ Βετός, der Oheim.

Βλιφτός, ἄθυμος, περίλυπος, traurig.

Βρέφω, τρέφειν, ernähren.

Βρουλί τὸ auch Βρύμμα τὸ, Βρύμμα, Bruchstück. 53, 23. Davon Βρουλιζω, Βρυλλισσιν, zerschmettern, zerstückeln.

Βωριά ἡ, ἡ Βωρία, ἡ Βέα, das Aussehen.

Βωρῶ, Aor. εἶδα (ἴδα) Conj. ἰδῶ, Imper. ἰδέ und ἰδές; Βωρεῖν, ὄρᾶν, sehen. (Das anlautende *ι* allein bildet nie eine Silbe, sondern wird stets mit dem vorangehenden Vocal zusammen ausgesprochen, sodass Synizesis stattfindet. Diese Eigenthümlichkeit hat Einige veranlasst zu schreiben: δγῶ, δγοῦμε, δγέ etc., vgl. λέγω).

I.

ἰδῶμα (oder ἰδόμεμα) τὸ (ἰδεῖν); τὸ βλέμμα, der Blick. — (Auch in diesem Worte bildet das *ι* keine besondere Silbe, daher

wird es in der Aussprache kaum gehört).

ἰλάμι τὸ (türk. *ılam*), ἡ κρίσις, τὸ ψήφισμα, der Richterspruch.

ἰνάτι τὸ (türk. *ınat*), ἡ αὐθάδεια, der Trotz.

ἴντα (ἴνα τί), τί, was? — ὅ τι, was; ποῖος, was für?

ἴσια, Adv. (ἴσος), εὐθύ, gerade.

ἴσκα ἡ, αἱ ἴσκαί, τὸ ἀγαρικόν, *fungus aridus*, der Schwamm, (zum Feueranmachen).

K.

καβάζης ὁ (türk. *kavas*), ὁ δημόσιος, der Gerichtsbote.

καβίς ὁ (türk. *kahve*), der Kaffee; das Kaffeehaus (neogr. τὸ καφενεῖον).

καβρός ὁ (it. *gavero*, vgl. πάγουρος), καρκίνος, *cancer*, Krebs.

καδένα ἡ, *catena*, ἡ ἄλυσις, die Kette.

κάδᾶ wie πᾶσα (siehe εἶς), πᾶς, ἕκαστος, jeder.

καδρέφτης und καρφίχτης ὁ, τὸ κάτοπτρον, der Spiegel.

κάδω = κάδημαι.

καῖτι τὸ (türk. *kaiik*), τὸ ἀκάτιον, das Boot.

καιντῶ, καίειν, πυρπολεῖν, brennen, sengen. 36, 8 etc.

κακαποδοῦδω (vgl. ἀπόδομα), κακῶς ἀποβαίνειν, schlecht ausfallen, ins Unglück gerathen.

κακαποδομένος, unglücklich. 30, 16.

- καϊρέτι τὸ (türk. *kairet*), ὁ θυμός, τὸ θάρσος, *animus*, der Muth.
- καιρός ὁ, χρόνος, Zeit; εἶνε τοῦ καιροῦν τση, ἐν ὥρᾳ (γάμου, τοκετοῦ) ἐστὶ, sie ist in ihrer Zeit. 280, 4.
- κακκαρίζω, κακκαβίζειν, gackern. 186, 6 etc.
- κακογραμμένος (γράφω, siehe γραφῆ), κακοδαίμων, unglücklich.
- κακομοίρης (μοῖρα), δυστυχής, unglücklich.
- κακορίζικος (siehe ῥίζικο), stärker als κακομοίρης.
- καλαμιά ἡ und καλαμιῶνας ὁ, ὁ καλαμών, *arundinamentum*, das Röhricht; αἱ καλάμα, das Stoppelfeld. 204, 2. 229, 3. 262, 12.
- καλαναρχῶ, κανοναρχεῖν, die Antiphonien singen, vorsingen (in der griechischen Kirche).
- κάλαντα τὰ (*calendae*), der Gratulationsgesang, den die Jugend am Neujahrsabende zu singen pflegt. Davon καλαντίζω = λέγω τὰ κάλαντα.
- καλαπόδι τὸ, τὸ καλαπόδιον, ὁ καλόπους, der Leisten. M. 177.
- καλεστής ὁ, ὁ κλήτωρ, der Hochzeitsbitter.
- καλλιὰς ὁ, καλλιὰ ἡ (καλλίων), ἀμείνων, besser. 174, 3. 182, 4 etc. Adv. καλλιὰ und κάλλια; ἔχω καλλιὰ, προτιμῶ, ich habe lieber, ziehe vor. M. 224.
- καλοκαρδίζω, φαιδρῶν, εὐφραίνω, heiter, lustig machen, erfreuen; εὐφραίνεσθαι, lustig werden.
- καλόμοιρος ὁ, (gewöhnlich von Mädchen) καλομοῖρα ἡ, εὐτυχής, glücklich.
- καλόφαγος, der alles gern iast.
- καλῶ, καλεῖν, einladen. 82, 2 etc. δὲν τὸ καλεῖ ἡ γι ὥρα, ἄκαιρόν ἐστι, die Zeit erfordert es nicht. 61, 104.
- καλῶς εὖ, bene; καλῶς τὰ κάνετε oder καλῶς τὰ πολεμάτε! εὖ πράττετε! *salvete!* seid mir gegrüsst! Gott grüsst euch! Ebenfalls sagen die Ankommenden: καλῶς σᾶς ηὔραμε! und bekommen die Antwort: καλῶς ὠρίστετε! willkommen! 271, 22 etc.
- καμάρα ἡ, ἡ καμάρα, τὸ ψαλίδωμα, *forzier*, der Schwibbogen, die Wölbung.
- καμάρι τὸ (καμάρα?), τὸ σέμνωμα, die Zierde, die Ehre. 180, 1. 211, 4.
- καμαρόνω (καμάρι), καταθεῖσθαι, θαυμάζειν, betrachten.
- καμενᾶχης = κάμε νὰ ἔχη.
- κάμερα ἡ (καμάρα, *camera*, it. *camera*), τὸ οἶκημα, τὸ διατητήριον, die Stube. 149, 1 etc.
- καμπαέτι τὸ (türk. *kabaēt*), τὸ ἔκλημα, das Vergehen, das Verbrechen.
- καμπάνα ἡ, *campana*, ὁ κώδων, die Glocke.
- καμπαναρεῖδ τὸ, τὸ κωδωνοστάσιον; der Glockenthurm.
- καμπανέλι τὸ (it. *campanello*), ὁ κωδωνίσκος, die Klingel.

- καμπανίζω (*campana*), sonst ζυγίζω, σταθμᾶσθαι, wägen. 124, 5. 253, 21 etc.
- κάμπανο τὸ, ὁ σταθμός, ὁ ζυγός, die Wage. 372, 12.
- κάμπος ὁ (*campus*, *it. campo*), τὸ πεδῖον, die Ebene, das Feld.
- καμπούρης (*türk. kambur*, καμπύλος), κυρτός, κυφός, *gibber*, buckelig.
- καμπούρνῳ und καμπου-ριάζω, καμπυλοῦσθαι, κυφοῦσθαι, buckelig werden. 186, 13.
- κάμωμα τὸ (κάμνω), τὸ πρᾶγμα *factum*; καμώματα τὰ, πρόβατα, die Schafe. 87, 8.
- κανακάρης, ἀρεστός, χαρίεις, *blanditus*, reizend.
- κανάκι τὸ (*türk. okanak*), τὸ δῶπευμα, *blandimentum*, die Schmeichelei, das Liebkosen.
- κανάτα ἡ (κανήτιον), ὁ ἀμφορεύς, ἡ πρόχους, der Krug.
- κανίσκι τὸ (κανίσκιον), δῶρον βρωμάτων, ein aus Esswaaren, wie Fleisch, Brot, Wein etc., bestehendes Geschenk.
- καντάρι τὸ (*it. cantaro*, *türk. kandar*), στατήρ, *ein Gewicht von 44 Okka; τὰ σταθμά, die Schnellwage. 252, 29. 253, 10 etc.
- καντήλα ἡ (*it. cantela*), ἡ λυχία, die Nachtlampe. 127, 19 etc.
- καντίνα ἡ (*türk. kahadin*), γυνή, *mulier*, Frau. 133, 131.
- καντιφές ὁ (*türk. katife*), ὁ ἐξάμπος, der Sammt; ὁ ἀμάραντος, das Tausendschön.
- καντοῦνι und καντόνι τὸ (*it. cantone*), ἡ γωνία, die Ecke, der Winkel. 52, 27.
- καννωῶ oder κανῶ, καμνῶν, καταμῶν, die Augen schliessen.
- κάνω, Fut. δὲ κάμω, ποιεῖν, machen; τίκτειν, erzeugen; ἀροῦν, pflügen; λέγειν, sagen, (siehe καλῶς). 272, 27.
- καοῦδι τὸ (κάω), τὸ καῦμα, der Brand, die Glut; ἡ βάσανος, ἡ ταλαιπωρία, die Qual, die Pein.
- καπανταῆς ὁ (*türk. kapra dai*), δυνάστης, βιαστής, Bändiger, Bezwingler.
- καπέλο und bei den Sphak. καπέρο τὸ (*it. capello*), ὁ πῖλος, der Hut.
- καπετάν oder καπετάνι (vñr einem Namen), καπετάνιος (ohne Namen) ὁ (*it. capitano*), κυβερνήτης, πλοίαρχος, Schiffskapitän; καπετάν πασᾶς, der türkische Grossadmiral; ἀγός, ἡγήτωρ, Anführer, Chef.
- καπετάνα ἡ (*it. capitana*), ἡ ναυαρχίς, das Admiralschiff.
- καπνοπίνω, καπνὸν πίνειν, καπνοποτεῖν, rauchen.
- καπότο τὸ (*it. cappotto*), ἡ χλαίνα, das Oberkleid, der Oberrock. 254, 9.
- καράβι τὸ (κάραβος), ναῦς, das Schiff. 112, 1 etc.
- καρβαχάτεργο τὰ, soviel als κάτεργο.
- καρβούρης ὁ, κυβερνήτης, der Schiffskapitän. 129, 14 etc.
- καρβόσχοινο τὸ, ὁ κάλως, das Schiffstau.

- καραβοτσακισμένος, ναυαγή-
σας, *naufragus*, schiffbrüchig.
- καραμπίνα ή (it. *carabina*),
eine Art kurzer Carabiner mit
breitem Rohrende. 247, 17.
- κάρβουνο τὸ, *carbo* (it. *carbone*),
ἄνθραξ, die Kohle.
- καρεφύλι τὸ (türk. *karafil*), eine
Art Flinte mit dickem Rohr-
ende.
- καριόλα ή (ven. *cariola*, it.
cariuola), κλιντήρ τροχήλατος,
der Rollstuhl. 131, 64.
- καρμανιόλα ή (vgl. *κάρα*, *manus*
und *carnifex*), ή λαίμοστόμος,
das Fallbeil, die Guillotine.
55, 47.
- καρνάδος (*carnasus*, it. *carnale*),
ῥοδόχρους, ῥόδεος, rosenfarbig.
140, 32.
- καρός, bei den Sphak. statt
καλός.
- καρούλι τὸ (*carrulus*, it. *car-
rucola*), τροχαλία, die Winde,
die Fadenrolle. 300, 3.
- καρπέτα ή (it. *capetta*), χιτῶν
γυναικεῖος, ein Weiberrock.
- καρσί (türk. *karschu*), ἐναντίον,
ἀπέναντι, *contra*, gegenüber.
299, 17.
- κάρτο τὸ (it. *quarto*), τέταρτον,
Viertel (eines μίστατο, eines
μουζούρι, auch einer Stunde).
307, 64 etc.
- κάρτσα ή (it. *calza*, wie ἄμυρός
von ἄλμυρός), soviel als βράκα.
- καρτσόνι τὸ (it. *calzoni*), κνημίς
πλεκτή, der Strumpf. 131, 9.
- καρτσονᾶς ὁ (eigentlich einer
der Strümpfe trägt, daher)
μαλακός, τρυφητής, weibisch,
schwelgerisch. 51, 48.
- καρφίχτης ὁ = καθρέφτης.
- καρῶ, bei den Sphak. statt καλῶ.
- καρῶς, bei den Sphak. statt
καλῶς.
- κάρφας ὁ (türk. *kalfa*), μαθη-
τής, Lehrling.
- κασαβέτι τὸ (türk. *kassavet*),
πάθος, ἐμπάθεια, die Leiden-
schaft. M. 87.
- κασέλα ή (it. *cassella*), ή κύστη,
ή κιβώτιος, der Koffer. 301, 7.
- κασίδα ή (κάσα), ὁ ἀχώρ, der
Grind. Davon *κασίδης*, ψωρα-
λέος, grindköpfig. M. 33 etc.
- καστέλι τὸ, *castellum*, αἶσι,
φρούριον, Stadt, Festung; ἐπι-
κράτεια, Gebiet.
- κάστρο τὸ, *castrum*, φρούριον,
Festung. Davon *καστροπο-*
λεμητής und *καστροπολε-*
μάρχος. 150, 5 etc.
- καταδοῦδω, προδιδόναι, ver-
rathen. 208, 7.
- καταλυῶ, ἀναλοαειν, verzehren;
ἀποτρίβειν, abnützen; διαρᾶ-
σθαι, umbringen. 58, 11. 267,
18 etc.
- κατάρτι τὸ (κατάρτιον), ὁ ἱστός,
der Mastbaum. 299, 20 etc.
- καταχανᾶς ὁ (Etym.?), ψυχῆς
σκιοειδῆ; φάντασμα (Plat.
Pfaed., p. 81), der Vampyr,
das Gespenst.
- καταχνιά ή (ἄχνη), δμίχλη,
Nebel. 126, 10. 193, 8 etc.
- κάτεργο τὸ (κάτεργον, Ruder-
schiff), τρήρης, die Galere.
- κατέχω, κατέω und κατῶ,

- κατέχεις, κατέεις und κατές, κατέχει, κατέει und κατέ, Plur. κατέχομε und κατέμε, κατέχετε und κατέτε, κατέχουσι, κατέσι und κατένε; εἰδέναι, wissen. 135, 122. 178, 1 etc.
- κατζικλίκι τὸ (türk. *kadsiklik*), ἀπάτη, Betrug, List. 37, 16.
- κατηγορῶ, καταπονεῖν, entkräften, schwächen. 230, 2.
- κάτης ὁ, *catus* (it. *gatto*), ἡ γαλῆ, ὁ αἴλουρος, die Katze, der Kater; φίλοι σὺν τὸ σκύλο μὲ τὸν κάτη, *amici ut canis et catus*.
- κατσιφάρα ἡ (κατήφεια?), ἡ ὀμίχλη, der Nebel. 279, 15.
- κατσούλα ἡ (*catulus*, it. *cazzuola*), ἡ γαλῆ, die Katze. Davon κατσουλοπαιγνιδιάρης. 236, 2.
- κατσόπρινος ὁ (ἄκανθα oder καβῆζω, Fut. ἕὰ κάτσω), πρῖνος χυσαμαλή καὶ πυκνή, eine niedrige und dichte Steineiche. 102, 9.
- κατσόχοιρος ὁ, ἀκανθόχοιρος, das Stachelschwein. 310, 24.
- κατῶ, κατές, κατέ, Plur. κατέμε, κατέτε, κατένε (auch κατέν), siehe κατέχω.
- καυγᾶς ὁ (türk. *kauga*), ἔρις, διαμάχη, Zank, Kampf. 174, 6 etc.
- καυκί τὸ, καυκίον, κύλιξ, ein Gefäß von Holz, Becher; εἰκάς, εἴκοσι, zwanzig (als Maass für Schafe und Ziegen).
- καῦκος ὁ (καυχάσμαι), ὁ ἐρωτύλος, ὁ ἐραστής, der Geliebte. 201, 2 etc.
- καῦμένος (eigentlich der Verbrannte, gewöhnlich aber in der Beziehung:), δειλαίος! der Arme! 58, 90 etc.
- καφᾶς ὁ (türk. *kafa*), ὁ ἀύχην, τὸ ἰνόν, *cervix*, der Nacken, das Genick. 254, 4.
- καφτάνι τὸ (türk. *kaftan*), ein türkisches Kleid, der Kaftan. 275, 16.
- κάχριτα ἡ (türk. *kachri*), ἡ ἔχτρα, τὸ μῖσος, der Hass, der Groll. 61, 26.
- κάψα ἡ, ὁ καύσων, die Hitze. Davon καψερός, καυστηρός, brennend.
- κεδιά ἡ, d. h. κεντιά wie ἀντόδια für ὀδόντια (κιντῶ), τὸ στίγμα, τὸ νύγμα, der Stich. 166, 8.
- κειά = ἐκειά, ἐκεῖ.
- κελί τὸ, *cella*, die Stube eines Mönchs.
- κεμέρι τὸ (türk. *kemer*), βάλαντιον ζωστήρος δίκην, ζώνη, *zona*, der Geldgürtel, die Geldkatze.
- κερατᾶς ὁ (Schimpfwort), κεράστης, Hörnerträger.
- κερί τὸ, *cera*, ὁ κηρός, das Wachs, das Wachslicht.
- κερκέλλι oder κερκέλι τὸ, τὸ κρικέλλιον, der Ringel. 159, 1.
- κεσίμι τὸ (türk. *kesim*), ἡ κόψις, der Schnitt (des Kleides); κόσμος, Pracht. 24, 19.
- κηλαῖδῶ (κελαδέω), ἄδειν,

- singen (von Vögeln). 123, 20. 130, 8 etc.
- κηραῖδῶ, bei den Sphak. statt κηλαῖδῶ.
- κιαγιᾶς ὁ (türk. *kehaja*), ἐπίτροπος, Verwalter. 133, 63 etc.
- κιαεῖς oder κιανεῖς, Fém. κιαμιά, Gen. κιανιοῦς (siehe γεῖς), οὐδεῖς, niemand, keiner; τίς, *aliquis*, jemand. 60, 10. M. 62.
- κιάλι τὸ (türk. *kial*), τὸ τηλεσκόπιον, das Fernrohr.
- κιαπέεις, κιαπέκεις und κιαπέκειας (d. h. καὶ ἀπὸ ἐκεῖ) = ἐντεῦθεν, *tum*, sodann, hierauf, nachher.
- κιατίπηξ ὁ (türk. *kiatip*), γραφεύς, γραμματεὺς, Schreiber. Buchhalter.
- κιμάς ὁ (türk. *kima*), περίκομμα, χόρδευμα, gehacktes Fleisch.
- κινᾶς ὁ (türk. *khina*), ῥόδεον χρῶμα, Rosenfarbe. 296, 8.
- κινῶ, κινεῖν, στέλλεσθαι, sich auf den Weg begeben; κινᾶ ὁ ποταμός, ὁ ποταμός ὑπερχειλεῖται, der Fluss tritt aus, überschwemmt.
- κιδίλας, ἤδη, *jam*, schon; ἀληθῶς, *re*, in der That. 100, 2. 140, 32 etc.
- κιδόντες = κί' ὄμως, ἀλλά, aber.
- κισιμέτι τὸ (türk. *khissimet*), τύχη, Glück; ἐλεημοσύνη, Almosen.
- κιάπι τὸ (türk. *kitap*), βιβλίον, Buch (der Koran). 230, 11 etc.
- κλείδονιά ἡ, τὸ κλείτρον, *claustrum*, das Schloss (an einer Thüre). 127, 5. 147, 5.
- κλείδονιάστρα ἡ, ἡ κλειστρά, das Schlüsselloch.
- κλήδονας ὁ. Am Vorabend des Johannisfestes holt ein Knabe, ohne dass er dabei ein Wort sprechen darf, Wasser (ἀμίλητο νερό). In dieses Wasser wirft hierauf ein jeder von der Gesellschaft eine Frucht (gewöhnlich Birne, Apfel u. dergl.), die er durch ein besonderes Zeichen kenntlich gemacht hat. Die Nacht über bleibt das Wasser mit den Früchten unter freiem Himmel stehen (ἀστροφεγυιάζεται). Des Morgens kommt die Gesellschaft wieder zusammen und fängt den eigentlichen κλήδονας mit dem Liede 309 an. Während jetzt ein Mädchen eine Frucht aus dem Krüge herausholt, ruft ein anderes Mädchen jemand, der ein Distichon (μαντινάδα, gewöhnlich von Liebe handelnd) sagen muss. Aus dem Inhalte dieses Distichons wird das Loos desjenigen prophezeit, dem die Frucht gehört.
- κλησιά ἡ = ἐκκλησία, die Kirche.
- κλωνίτσα ἡ, soviel als κλωνάριον, Sprössling, Reis.
- κοιτιοπονῶ, ὠδίνεω, Geburtswehen haben, kreissen. 112, 1.
- κολάνι τὸ (it. *collana*, *collare*), ἡ δευροπέδη, die Halskette (eines Pferdes). 56, 21.

- κολατσιδάκι τὸ, Dimin. von
κολατσιῶ τὸ (it. *colazione*),
τὸ ἀκράτισμα, das Frühstück,
die Frühstückszeit. 291, 1 etc.
- κολισαῦρα ἡ, ἡ σαῦρα, *lacerta*,
die Eidechse. 220, 3. 280, 14.
- κολῶ mit Gen. (vgl. κόλαφος,
κόπτω), πλήττειν, παῖειν, schla-
gen. 59, 25. 249, 14 etc.
- κολῶνα ἡ (it. *colona; columna*),
ἡ κίων, die Säule.
- κομματαρχία ἡ, ἡ ἀρσεις, ἡ
στάσις, *factio*, die Partei.
49, 6.
- κομπί τὸ, τὸ κομβίον, der
Knopf.
- κομπόνω (κομβόω), προσπερονᾶν,
anknöpfen; ἀπατᾶν, betrügen.
279, 9.
- κομπωτής ὁ, ὁ φέναξ, ὁ ψεύ-
στης, der Betrüger. 125, 2.
- κόνα ἡ, ἡ εἰκών, das Bild.
- κονάκι τὸ (türk. *konack*), τὸ
καταγώγιον, τὸ οἴκημα, die
Herberge, das Haus. 55, 39 etc.
- κονεύω, καταλύειν, Haltmachen,
Quartier aufschlagen. M. 159.
- κόνισμα τὸ, τὸ εἰκόνισμα, das
Bild.
- κονταρεύω und κοντεύω
(κοντός, κοντάριον), ἀκοντίζειν,
πιτρώσκειν, mit dem Speer ver-
wunden; κονταρεύομαι oder
κοντεύομαι, καταπίπτειν
νοσοῦντα, plötzlich krank wer-
den.
- κοντεύω (κοντός, kurz), πλη-
σιάζειν, ἐγγιζειν, sich nähern,
nahe daran sein.
- κοντεύω, siehe κονταρεύω.
- κοντύλι τὸ (κόνδυλος), τὸ γρα-
φίδιον, ὁ στύλος, der Griffel.
Davon κοντυλοσερμένος,
soviel als σύμμετρος, λεπτός,
regelmässig, schön.
- κοπέλα oder κοπελιά ἡ, κο-
πέλι τὸ (κόπτω; κοπανίζω
heisst auch entmannen, castrir-
en) = παῖς ὁ und ἡ, Knabe,
Mädchen. Davon κοπελουδιά
und κοπελοποῦλα ἡ, ein
kleines (niedliches) Mädchen;
κόπελος ὁ, ein grosser Knabe;
κοπελιάρης auch κόπακας
ὁ, νεανίας, Jüngling.
- κοπιάζω, πονεῖν, sich bemühen;
κόπιασε, κοπιᾶσατε, be-
mühen Sie sich (her zu kom-
men). 143, 3.
- κόρδα ἡ, χορδή, *nervus*, die
Darmsaite; soviel als δοξάρι
(siehe dasselbe).
- κορδέλα ἡ (it. *cordella*), ἡ
ταινία, das Band.
- κορδίζω, τείνειν, διατείνειν, aus-
dehnen, ausstrecken; σκορδι-
νᾶσθαι, sich recken. 122, 27.
- κορμί τὸ (κορμός), τὸ σῶμα, ἡ
ὑφή, der Körper, die Taille.
- κορφή ἡ, ἡ κορυφή, die Spitze
(siehe ἀνύχι).
- κόρφος ὁ (κόλπος), ἡ μασχίλη,
die Achselhöhle; οἱ μαστοί,
der Busen. 196, 7.
- κορῶνα ἡ (κορώνη, *corona*), τὸ
στέμμα, die Krone.
- κοσκινικό τὸ (κόσκινον), die in
einem Siebe befindl. Blumen,
womit die Mädchen den Hoch-
zeitsleuten entgegen kommen.

- κόσκινο τὸ, τὸ κόσκινον, das Sieb; = κοσκινικό. 35, 97.
- κόσσολος und κόσσολας ὁ (it. *consolo; consul*), ὁ πρόξενος, der Consul. 53, 10. 133, 6.
- κότσι τὸ (δοτοῦν, *ossum, os, it. osso*), ἡ κνήμη, das Bein; ὁ κόνδυλος, das Gelenk.
- κόττα ἡ (κόττος), ἡ ἀλεκτορίς, ἡ ὄρνις, die Henne.
- κουβεδιάζω, διαλέγεσθαι, reden.
- κουβέντα ἡ (türk. *kuvet*), ἡ διάλεξις, die Unterredung, das Gespräch. 211, 1.
- κουβέρτα ἡ (it. *coperta*), τὸ κατὰστρωμα, das Verdeck. 116, 8.
- κουδοῦνι τὸ, ὁ κώδων, das Glöckchen (am Vieh). 99, 4 etc.
- κουζουλαίνω, ἐξιστάναι τινα τοῦ φρονεῖν, jemand ausser Fassung bringen. Davon κουζουλαμός auch τρελαμός, die Verrückung. 172, 21.
- κουζουλός (vgl. σαλός), μωρός, närrisch, dumm.
- κοῦκος ὁ, ὁ κόκκυξ, der Kukuk. 235, 3.
- κουκοσάλι τὸ (κόκκος), ἡ χάλαξα, der Hagel. 90, 7.
- κουκουβάγια ἡ (κουκούφας, κικκάβη), sonst σκλόπα ἡ, ἡ γλαύξ, die Eule.
- κουκοῦλι τὸ, *cucullus*, ὁ πῖλος, der Hut.
- κουλοῦκι τὸ (türk. *kuluk*), τὸ κυνάριον, das Hündchen; auch κουλουκάκι τὸ. M. 140.
- κουλουκουρίζω (κῶλος κουρίζειν), τὰ ὀπίσθια ἀποκείρειν, die hintern Theile abscheren.
- κουλλοῦρι τὸ (κολλούριον, κολλούριον), ἕτριον, ein kreisrundes Brötchen.
- κουλλοῦρα ἡ, ein grosses κουλλοῦρι; κύκλος, Kreis; ein Kreis von Tänzern, die sich einander an den Händen halten.
- κουμαντάντης und κουμαντάντες (it. *comandante*), ἑπαρχος, ἀρμοστής, Befehlshaber. 49, 11.
- κουμπάρᾶς ὁ (türk. *kumbara*), σφαῖρα πυροβόλος, die Bombe.
- κουμπάρος ὁ, κουμπάρισσα, selten κουμπάρα ἡ (it. *compare*), παρανύμφιος, Brautführer. 256, 17.
- κουμπές ὁ (türk. *kubhé*, vgl. *cubus*, κύβος), ὄσολος, die Kuppel.
- κουμπίζω (*accumbo*), κατακλίεσθαι, ἀναπίπτειν, sich niederlegen.
- κουμποῦρι τὸ (türk. *kumbur*), das Pistol.
- κουνάλι τὸ (Etym.?), πεπαίτατος, ganz reif; (komisch) οἰνοβαρής, *vino gravis*, stark betrunken. 251, 18.
- κουνερός ὁ (κωνίς), ὑδρίσκη, ein Wasserkrug.
- κούνια ἡ (*cuna, cunae, it. cuna, cinié*), τὸ λίκνον, ἡ αἰώρα, die Wiege. 95, 8. 308, 14 etc.
- κουνιάδος (*coognatus*), δειήρ, γαμβρός, Schwager. 61, 56. 130, 29. 267, 18 etc.

- κουνιῶ und κουνῶ, κινεῖν, σαλευεῖν, bewegen; καταβαυκαλᾶν, wiegen, einwiegen (siehe κούνα). 95, 8. 308, 13.
- κούντουρος (κοντόξ), βραχύς, brevis, kurz. 75, 3.
- κοῦπα ἡ (cura, it. corpa, fr. coupe), κύπελλον, κύλιξ, Becher.
- κουπί τὸ, ἡ κώπη, das Ruder.
- κουράδι τὸ (κουρά), ἡ ποίμνη, τὸ ποίμνιον, die Heerde. 51, 20. 99, 1 etc.
- κουράζω (κῶρος, κορέννυμι), καταπονεῖν, κοποῦν, ermüden.
- κουρκουνῶ, κροτεῖν, κόπτειν, schlagen, klopfen.
- κουρμπάνι τὸ (türk. kurban), θυμα, ἱερεῖον, σφάγιον, das Opferthier. 19, 8. 133, 29.
- κουρνός (it. corna), ποικιλόδερμος, schwarz- und weissgestreift (nur von Ziegen). 99, 4.
- κοῦρτα ἡ (it. corte, fr. la court, vgl. securitas), ἔπαυλις μίνδρα, der Viehhof.
- κούρταλα τὰ (κρέταλον), κρότος χειρῶν, das Klatschen (in die Hände).
- κουρταλῶ, κροταλλεῖν, klopfen, klatschen.
- κουρτίνα ἡ (it. cortina), τὸ περιπέτασμα, der Vorhang. 140, 28.
- κουσουλτάρω, consultare, συμβουλεύεσθαι, berathschlagen. 108, 3.
- κουσουλτο τὸ (consultum, it. consulto), συμβούλιον, Rathversammlung.
- κουτάλα ἡ (κῶταλις), λύστρον, ein grosser Löffel.
- κουτάλα ἡ, scutala aperta, αἱ ὠμοπλάται, die Schulterblätter, der Rücken.
- κούτελο τὸ (Etym.?), τὸ μέτωπον, die Stirn. 251, 14. 271, 16. 303, 7 etc.
- κουτελώνω (κούτελο), soviel als ἀπαντῶ. 34, 45.
- κουτουλῶ, κορύσσειν, κερατίζειν, mit der Stirn oder mit den Hörnern stossen.
- κουτοῦτο τὸ (it. condotto), τὸ ὑδραγωγεῖον, οἱ ὄχθοι, die Wasserleitung.
- κουτσαίνω, γωλεύειν, lahm sein, wie ein Lahmer gehen.
- κουτσοκεφαλίζω, ἀποκεφαλίζω, hinrichten. 62, 32.
- κουτσός (κόπτω), γωλός, lahm.
- κουρσάρηξ ὁ (it. corsaro), πειρατής, Seeräuber. Davon
- κουρσεύγω, πειρατεύειν.
- κριγιός ὁ, ὁ κριός, der Widder, der Hammel. 107, 6.
- κριμα τὸ, ἀμάρτημα, das Verbrechen, die Sünde; κριμα ᾿ς . . ., schade um . . .
- κροῦσός τὸ (cursus, it. corso), ἡ πειρατεία, die Seeräuberei. 129, 1.
- κρυγιαίνω (κρύος), ψύχειν, abkühlen; ψύχεσθαι, kalt werden.
- κρυγιόρεμμα τὸ, τὸ βέμμα, der Rheumatismus.
- κρυγίδς, ψυχρός, kalt. 300, 39.
- κυβοῦρι τὸ (κύμβος), τύμβος, τάφος, das Grab. 178, 6.

- κυκλοπορπατούσης ὁ, soviel als ἀνεμοκυκλοπόδης.
 κύρης ὁ (κύριος), ὁ πατήρ, der Vater.
 κυρφός, κρύφιος, geheim; Adv. κυρφά, κρύφα. 17, 69. 211, 4 etc.
 κωλόνω (κῶλος), = fr. *acculer*, ἐς τοῦπίσω βιάζειν, zurückdrängen; ἀναχωρεῖν, ἀφαναίεσθαι, sich zurückziehen, dahinschwenden.
 κῶλος ὁ, ὁ πτωκτός, ὁ ἀρχός, der Hintere, der After.
 κωλόσερμα τὸ, τὸ ἐπίσυρμα, die Schleppe.
 κωλοσέρνω, σύρειν, schleppen.
- Α.
- λ' = λέ (siehe λέγω). 17, 59.
 λαβδω (λαμβάνω), βασκαίνειν, καταμαγεύειν, verhexen; τραυματίζειν, verwunden. 48, 69, 96.
 λάβωμα τὸ, ἡ βασκανία, *fasciatio*, die Behexung.
 λαγκάδι τὸ = λαγκός.
 λαγκαδιώτης, ὄρειτης, Bergbewohner.
 λαγκός ὁ (it. *lago*, vgl. λαγών und ἄγκος), ἡ φάραγξ, die Bergschlucht.
 λαγοῦτο τὸ (ven. *lauto*, it. *flauto*, *liuto*), βάρβιτον, κιθάρα, die Laute.
 λαζάνια τὰ (it. *lazzaroni*), die Nudeln.
 λαζάρτι τὸ (λάζαρος), στρώμα
- ἐντάφιον, das Leichentuch. 263, 26.
 λαζαρίνα ἡ (Etym.?), eine Flinte mit langem Rohre.
 λαῆνα ἡ, λάγνος, ὕδρια, Wasser, gefäss, Krug.
 λαῖουρι τὸ, λαῖυρίς, die Wolfbohne (Lupine). 254, 26.
 λαλῶ, ἐλαύνειν, treiben, jagen.
 λάμνω, ἐλαύνειν κόπην, ἐρέσσειν, πλεῖν, schiffen. 124, s. 297, 2.
 λαός τὸ = ὁ λαός.
 λαμπράζομαι, πασχάζειν, τὸ πάσχα διατρέβειν, Ostern feiern. 138, 5. Ebenfalls λαμπροσκολάζω.
 λαμπρή ἡ = τὸ πάσχα.
 λαχάλνω, λαγγάνειν, τυγγάνειν. 143, s. 184, 1.
 λαχταρίζω und λαχταρῶ (λαχτίζω), ἀσπαίρειν, zucken, zappeln; διακαῶς ποθεῖν, lebhaft wünschen, schmachten. 254, 28.
 λεβάντες ὁ (it. *levante*), ὁ ἀπηλιώτης, der Ostwind. 116, 13. 174, 1.
 λεβέντης ὁ (türk. *levend*), ἀνδρείος, tapfer. Davon λεβεδιά ἡ und λεβεντοσύνη ἡ. 185, 4.
 λέγω, λέω und λῶ, λέγεις, λέεις und λές, λέγει, λέει und λέ, Plur. (λέγομε) λέμε, λέγετε und λέτε, λέγουσι, λέσι, λένε und λέν. Aor. εἶπα, Conj. πῶ und selten εἶπῶ (wenn ein Vocal vorangeht, wo dann stets die Synzesis stattfindet), πῆς (εἶπῆς), πῆ (εἶπῆ), Plur. πουμε (εἶ-

- ποῦμε), πῆτε (εἰπῆτε), ποῦσι (εἰποῦσι), ποῦνε und ποῦν (εἰποῦν), Imper. πῆ (εἰπέ), πῆτε (εἰπέτε). — λέγειν, sagen.
- λέρι τὸ (Etym.?), κωδώνιον, *tintrabulum*, eine Viehglocke, 96, 6.
- λεφτό τὸ, λεπτόν, die Minute. 60, 8.
- λιανός (vgl. λείος, λαίνω und ὀλιγός), λεπτός, ἰσχνός, dünn, schlank; λιανὸ χτήμα, ὄνος, der Esel.
- λιγομάρα ἡ, λειποθυμία, die Ohnmacht. 140, 18. 305, 10.
- λιγόνομαι (vgl. *ligurire*, λείχω, λυγγάνω), ἐφίεσθαι, sich sehnen. 57, 34. 131, 41.
- λιθάρι τὸ, ὁ λίθος, der Stein; ὁ δίσκος, ἡ δισκοβολία, das Steinwerfen (siehe βόλι).
- λιμιῶνας ὁ, ὁ λιμὴν, der Hafen. 64, 2.
- λίδ, mit Artikel (Adv. durch dessen Vorsetzung der Superlativ gebildet wird), λιανῶς, μάλιστα, *maxime*, am meisten. 294, 26 etc.
- λιοβασιλέμματα τὰ (ἡλιος βασιλεύγω, siehe dasselbe), auch λιοκαθίσματα τὰ, αἱ ἡλίου δυσμαί, der Sonnenuntergang. 56, 24 etc.
- λογάρι τὸ, χρυσός, Gold. 274, 14. 307, 78.
- λογῆ ἡ, nur im Gen. λογῆς und Plur. λογῶ(ν), ποιότης, εἶδος, τρόπος, Beschaffenheit, Art, Weise; ἔτσα λογῆς, ἔτσα λογῶ(ν), auf solche Weise. 41, 6. 61, 8. 218, 8 etc.
- λόγος ὁ, λόγος, Wort, Rede; τοῦ λόγου σου = ἡ γὰρ ἀφεδιά σου, Sie. M. 160.
- λογοτριβή ἡ = *controversia*.
- λοῖσμός ὁ, ὁ λογισμός, die Vernunft, der Gedanke.
- λουκάνικο τὸ (*lucanica*), ὁ ἄλλας, τὸ χόρδευμα, die Wurst.
- λουρί τὸ, λωρίον, ἱμάς, der Riemen.
- λουτροῦγῶ, λειτουργεῖν, die Messe lesen, das Hochamt halten. 126, 8 etc.
- λυγερός, Adj. λυγιστός, biegsam; Subst. ἡ λυγερή, die Maid.
- λυγνός (λύγος, λυγίζω), ἰσχνός, λεπτός, schlank, mager.
- λυῶ und λυόνω, λείς, λεί, Plur. λυοῦμε, λείτε, λυοῦσι und λυοῦνε oder λυοῦν; λύειν, lösen; τήκειν, schmelzen.
- λωλός, λάλος, ἀνόητος, geschwätzig, unsinnig. Davon λωλάινω = κουζουλαίνω. M. 28.
- λώμπης, λώμπως und λώπως (λῶ [siehe λέγω], πῶς, ich sage, ich meine, dass...), δοκεῖ μοι, ὡς εἶοικε, es scheint mir, wie es scheint; Fragwort: μή, μῶν, nun?

M.

μ' = μά. 17, 63.

μά (it. *ma*), ἀλλά, *sed*, aber.

- μαγάρι (it. *magari*), εἴθε! wollte Gott! 51, 72.
- μαγατζές ὁ (it. *magazzino*), ἀποθήκη, der Speicher, das Magazin. 254, 27.
- μαγαρίζω (*maculare*, it. *macchiare*), μαινῆναι, μολύνειν, beschmutzen, besudeln. 30, s etc.
- μαγέρεμμα τὸ (μαγειρεύειν), τὰ χέδρπα, τὰ ὄσπρια, die Hülsenfrüchte. 254, 23.
- μαγκλαβίζω (vgl. μαγγανεύειν), βασανίζειν, στρεβλοῦν, αἰκλιεσθαι, martern, peinigeln. 103, 6. 155, 5.
- μάγουλο τὸ (μάγουλον, *magulum*), ἡ γνάθος, ἡ παρειά, die Wange, der Backen. M. 159.
- μαδάρα ἡ (μαδαρός), χωρὶον ὄρεινόν, wildes und bergiges Land für Schafe und Ziegen. 130, 1. 187, 4. 210, 4. 220, 4 etc.
- μαζί wie ὁμάδι (ὁμαδός), ὁμοῦ, ἅμα, *una cum*, zusammen, nebst, mit.
- μαζεύγω und μαζόνω (ὁμαδεύω, vgl. it. *massare*), ἀθροίζειν, συλλέγειν, sammeln, zusammenhäufen.
- μαθαίνω, μαθάνειν, lernen, vernemen; ἐθίζειν, gewöhnen, angewöhnen; ἐθίζεσθαι, sich angewöhnen.
- μαῖνα, Imper. von
- μαῖνάρω (it. *mainare*), καταστέλλειν, *vela dimittere*, die Segel streichen; εἶκειν, weichen, nachgeben.
- μαῖστρος ὁ (it. *maestrale*), ὁ σκίρων, ὁ ἀργέστης, der Nordwestwind.
- μακελεύγω, κρουργεῖν, σπαράττειν, schlachten, hinschlachten; στρεβλοῦν, βασανίζειν, peinigeln, martern.
- μακελειό τὸ (*macellum*, μάκελον), τὸ κρουργεῖον, das Schlachthaus. 148, 6.
- μαλάκα ἡ (μαλακός, μαλάσσω), siehe τυρί.
- μάλαμμα τὸ (μαλάσσω), ὁ χρυσός, das Gold.
- μάλαντρο τὸ, τὸ μάλατρον, der Fenchel.
- μάλι τὸ (μαλλός?), ὁ Ξησαυρός, der Schatz. 55, 29.
- μαμή ἡ, ἡ μαῖα, die Hebamme. 96, 4.
- μαμμᾶ τὸ (in der Sprache der lallenden Kinder wie altgr. μάμμα; ebenfalls μπουμπουῦν = Wasser), ἄρτος, Brot; Σέλω μαμμᾶ, μαμμᾶν, μαμμᾶν αἰτεῖν.
- μάμμου, μάμμα, φάγε (von kleinen Kindern, siehe μαμμᾶ).
- μάνα ἡ, Plur. μάναις und μανάδες, μάμμα, μάμμη, μήτηρ, Mamma, Mutter. 150, 6.
- μανιάκι τὸ, τὸ μωνάκιον, ὁ μωνιάκης, ὁ κλοιός, das Halsband. 206, 3.
- μανίζω (μῆνις, μανία), παροξύνεσθαι, ἀγανακτεῖν, sich ärgern, böse werden. 294, 15 etc.
- μανίκα ἡ, *manica*, ἡ χειρὶς, der Aermel. M. 199.
- μανίνη τὸ (ven. *manin*, it. *maniglio*), ψέλλιον, das Armband.

- μάνιτα ἢ (μανία), ἡ ὄργη, ὁ χόλος, *iracundia*, die Aufregung, der Zorn.
- μανίτης ὁ, ὁ ἀμάνιτης, ὁ μύκης, der Erdschwamm, der Champignon. 38, 16.
- μανταλόνω, μανδαλοῦν, μοχλοῦν, verriegeln.
- μάνταλος ὁ, ὁ μάνδαλος, ὁ ἐπιβλήτης, der Thürriegel.
- μαντατεύγω = μηνυτεύγω.
- μαντάτο τὸ (*mandatum*, *it. mandato*), ἡ ἀγγελία, *nuncium*, die Botschaft, die Nachricht. Davon μαντατοφόρος, ἀγγελιαφόρος, *nuncius*, der Bote.
- μαντινάδα ἡ (ven. *matinada*, *it. matinata*), τὸ δίστιχον.
- μαντύλα ἡ (μανδύας, *it. mantile*), *mantele*, τὸ χειρομάκτρον, das Handtuch.
- μαντύλι τὸ, τὸ ῥινόμακτρον, das Taschentuch.
- μαραγιῶ und μαραγιαζώ, μαραίνεσθαι, *marcescere*, verwelken. 164, 2.
- μάραθο τὸ, τὸ μάραθρον, der Fenchel. II. 84, 1.
- μαργέλλι τὸ, τὸ μαργέλλιον, τὸ μάργαρον, die Perle. 166, 1. 202, 4. 212, 4 etc.
- μαριόλος (*it. mariolo*), πανούργος, schlau. 127, 17. 202, 4 etc.
- μαρόνω, bei den Sphak. statt μαλόνω, ἐπι:μᾶν, zanken. 101, 1.
- μαρουβάς ὁ (vgl. *mera uva*), οἶνος παλαιός, alter Wein. 254, 22.
- μάρωπο τὸ (vgl. *μᾶλον, ovis*), ἡ ἀμνή, *agna*, das weibliche Lamm.
- μασκαρᾶς ὁ (ven. *mascara*), σκώπτης, ἐμπαίκτης, Spötter; καταγέλαστος, lächerlich.
- μασοῦρι τὸ (türk. *massur*), ὁ κάλαμος, ἡ κάνα, das Rohr.
- μάστορας ὁ (*it. mastro, maestro*), ὁ τεχνίτης, der Meister, der Künstler.
- μαστραπᾶς ὁ (Etym.?), ὁ ποτήρ, das Trinkgefäß. 302, 14.
- ματζιέτα ἡ (vgl. *magio, μυκάομαι*), δάμαλις, *juvenca*, die junge Kuh.
- ματόνω = αἰματόω.
- ματζιοράνα ἡ (*it. maggiarana*), τὸ ἀμάρακον, der Majoran. 293, 18.
- μαυλιστής ὁ, μαυλίστρα ἡ, μαυλιστής, μαστροπός, Kuppler.
- μαῦρος, Adj. μαῦρος, μέλας, schwarz; Subst. ὁ μαῦρος, ἵππος, der Rappe, das Ross.
- μαχόνω (μάχομαι), βιάζειν, συστέλλειν, zwingen, einschränken, beschränken.
- μεγαλοβδομάδα ἡ = ἡ μεγάλη ἐβδομάς, die heilige Woche, die Charwoche.
- μεγάρος, μεγαροβδομάδα, bei den Sphak. μέγας μεγαλοβδομάδα.
- μεϊντάνι τὸ (türk. *meidan*), τὸ φανερόν, ein öffentlicher Platz. 60, 17 etc.
- μελιγκοῦνι τὸ, ὁ μύρμηξ, die Ameise.
- μελισσός (μέλισσα), μελίχρους, honigfarbig (von Ochsen).
- μελέμι τὸ (türk. *meltem*), ὁ ζέφυρος, der Zephyr. 69, 5.

- μένω wie ξωμένω, διανυκτερεύειν, übernachten, die Nacht zubringen. 252, 20.
- μέρμηγας ὁ, ὁ μύρμηξ, die Ameise. 92, 1.
- μερντσάνι τὸ (türk. *merdjan*), τὸ κοράλλιον, die Koralle.
- μερόνω, ἡμεροῦν, δαμάζειν, zähmen, bändigen. M. 9. M. 229.
- μεροξημερόνομαι und μεροξημερόνομαι, d. h. ἡμεροξημερόνομαι, νυχθήμερόν που διατρίβειν oder διάγειν, irgendwo Tag und Nacht zubringen.
- μερός ὁ, ὁ μηρός, der Oberschenkel.
- μερτικό τὸ, τὸ μέρος, ἡ μοῖρα, der Antheil.
- μέση ἡ (μέσος), ἡ ὄσφυς, die Hüfte.
- μεσημερᾶς ὁ (μεσημέρι, jemand, der bei der Mittagshitze herumläuft und mit den Mittagsgestirnen verkehrt, in welchem Falle er auch νέραϊδος heisst), ἄφρων, unsinnig; βωμολόχος, Lustigmacher, Hanswurst.
- μεταγνώσω = μεταγινώσκειν, bereuen.
- μετρημένος = λελογισμένος, λογικός, besonnen. 33, 7.
- μήμπα, μήπως, μή, μῶν, *num?* doch wol nicht?
- μήν = μή.
- μηνυτεύω, μηνύειν, προδιδόναι, verrathen.
- μηνῶ, μηνύειν, *renunciare*, durch einen Boten melden, benachrichtigen.
- μιαρός, Adj. μιαρός, frevel-
- haft; Subst. τὸ μιαρό, gewöhnlich τὰ μιαρὰ, οἱ πῆρες, die Raubthiere.
- μιζήσρα ἡ (μισγω, *misceo*), siehe τυρί.
- μιλιοῦνι τὸ (it. *millione*), ἑκατὸν μυριάδες, ἑκατομμύριον, eine Million.
- μιλῶ, ὁμιλεῖν, λαλεῖν, reden, sprechen. 107, 8. 131, 43 etc.
- μιναρές ὁ (türk. *minare*), Thurm einer Mosehee, Minaret. 60, 11.
- μιντάτι: τὸ (türk. *imdat*), ἐπικουρά, *auxilium*, die Hülfe, die Hülfsstruppen.
- μισεύγω (*mitto, misus*), ἀπέρχεσθαι, weggehen, abreisen.
- μιστατο τὸ (it. *mestato*), Flüssigkeitsmass = 8 Okka Oel oder = 12 (auch 14) Okka Wein. 116, 11. 251, 32.
- μιτάτο τὸ (it. *comitato; comitatus*), ἐταιρεία ποιμένων, Hirtengesellschaft, Hirtenhaus. 102, 8 etc.
- μιτριζί τὸ (türk. *meteris*), ὁ προμαχεών, τὸ προτειχισμ, *propugnaculum*, die Schutzwehr, die Vormauer. 51, 25.
- μιτσός = μικρός.
- μῶγω, ὀμνύναι, schwören. 121, 17. 230, 10.
- μόδος ὁ (*modus*, it. *modo*), ὁ τρόπος, die Art, die Weise.
- μολογῶ, Fut. δὲ μολογήσω (ὁμολογεῖν), ἐκφέρειν, *enunciare*, melden, verrathen.
- μοναστήρι τὸ, μοναστήριον, Kloster; ναός, die Kirche.
- μοναχογίδος, μοναχοδουγα-

- τέρα, einziger Sohn, einzige Tochter.
- μονεσιὰ τὰ (*munitiones*), τὰ πολεμefόδια, die Munitionen.
- μονοιάζω (ὁμόνοια), συντίθεσθαι, übereinkommen.
- μονομερίζω (μόνος μέρος), συλλέγειν, versammeln.
- μονομεριῶ und μονομερίζομαι, συνάγεσθαι, zusammenkommen.
- μονομιᾶς, διὰ μιᾶς, ἀβρώς, auf einmal, fr. *tout d'un coup*.
- μονοπάτι τὸ (μόνος πατέω), ἡ ἀτραπός, ὁ στίβος, der Fusssteig.
- μονοχοιῶ (μόνος χιῶτα, siehe dasselbe), ὁμοοεῖν, übereinstimmen; ἐφομιᾶν, auf jemand losstürmen. 206, 2.
- μοντάρω (ven. *montar*, it. *montare*), ἐπιφέρεισθαι τι, auf jemand losgehen, losstürmen. 51, 24.
- μονοριτικός (μόνος ὥρα), μιᾶς ὥρας, einstündig.
- μότσιος (it. *mozzo*), ἀμβλύς, stumpf. 278, 15.
- μουγκοῦμαι, μυκᾶσθαι, *mugire*, brüllen. 263, 22.
- μουζντές ὁ (türk. *müdè*), εὐαγγελία, die Freudenbotschaft.
- μουζοῦρι τὸ (it. *misura*, *mensura*), Getreidemaass = 16 bis 20 Okka. 19, 38. 307, 10.
- μουῖδέ = μηδέ. 66, 4.
- μουκαρέμι τὸ (türk. *mukarem*, *mukarik*), ἀγγελία, die Nachricht.
- μουλαζ(ι)μος ὁ (türk. *mūlahasim*),
- neogr. ὁ ἀνδραπασιπότης, der Lieutenant.
- μουλάρι τὸ (*mullus*, it. *molo*), ὁ ἡμίονος, der Maulesel. 254, 13.
- μουντίζει (*fundere?*), συσκοτίζει, νύξ ἐπέρχεται, *advesperascit*, es wird Abend. 30, 33. 282, 31.
- μουντίζομαι, ὑπὸ τῆς νυκτὸς καταλαμβάνομαι, von der Nacht überrascht werden.
- μουντῖρης ὁ (türk. *mudir*), ἑπαρχος, Bezirksvorsteher.
- μουράκι τὸ (siehe μούρη), προβολή, κορυφή, die Bergspitze.
- μούρη ἡ (vgl. μούτρο, *macro* und *mons*) = *acies*, πρόσωπον, das Gesicht, die Spitze. 133, 8. 245, 30 etc.
- μουῦρκι τὸ (türk. *mulki*), κτήμα, das Landgut.
- μουρνιά ἡ, ἡ μορέα, ἡ συκάμινος, der Maulbeerbaum.
- μουρτάτης ὁ (türk. *murtad*), ἀποστάτης, Renegat. 45, 9.
- μουσαφίρης ὁ (türk. *mussafir*), ὁ ξένος, der Gast.
- μουσίρης ὁ (türk. *mussir*) = δικηγός.
- μουστάκι τὸ, ὁ μύσταξ (it. *mustacchi*), der Schnurrbart. 244, 8.
- μούτρο τὸ (vgl. *muoro*, μυκτήρ, μύττω; μύτη heisst die Nase) = *acies*, τὸ πρόσωπον, das Angesicht. 134, 40.
- μπᾶ, Abkürzung von μπαμπακερά, wie ξᾶ = μεταξωτά (vgl. altgr. κρᾶ für κράνος, κρῖ für κριδί), βύσσινα, baumwollen.

- μπαγιονέτα ή (it. *bajonetta*), ή
 λόγχη, die Lanze.
- μπάγκος ό (ven. *banco*, it.
banca), τό βάντρον, die Bank,
 280, 7.
- μπαδιέρα ή (it. *bandiera*), τὰ
 σημεία, ή σημαία, die Fahne.
 33, 13.
- μπαίνω, έμβαίνειν, eintreten;
 άρχεσθαι, anfangen.
- μπαϊράκι τό (türk. *baïrak*) =
 μπαδιέρα.
- μπαϊραχτάρης ό (türk. *baïrak-
 tar*), ό σημαιοφόρος, signifer,
 der Fahnenträger.
- μπάλα ή (ven. *bala*, it. *palla*),
 ή σφαίρα, die Kugel.
- μπαλάσκα ή (ven. *balasca*, it.
palascio), die Patronentasche,
 der Patronenbehälter. 35, 40.
- μπαλωσιά ή (ven. *balota*, it.
pallotta), βολή, ψόφος όπλου,
 der Flintenschuss, der
 Schuss.
- μπαλόνω (vgl. έμβάλλω, παλαιός,
pallium, *pannus*, it. *palliare*),
 έπισκευάζειν, άναρράπτειν, aus-
 flicken, ausbessern.
- μπάμια ή. Eine ägyptische
 Pflanze, deren pyramidale,
 citronenfarbige Frucht inner-
 lich mit mehrern dichten
 Reihen von weissen Körnern
 gefüllt ist; fr. *bamier*. M. 234.
- μπαμπάκι τό (it. *bambagio*), ό
 βυσσός, die Baumwolle.
- μπαμπάλης ό, ή λάμια, ή μορμό,
mamia, ein böser Geist, der
 Popanz.
- μπαμπάς ό (türk. *baba*), auch
- μπαμπάκας, πάππας, ό πατήρ,
papa; der Vater.
- μπαμπέσης (it. *babbuasso*),
 δόλιος, listig.
- μπαμπεσιά ή δόλος, die List.
 37, 16 etc.
- μπάντα ή (it. *banda*), ή πλευρά,
 τὰ πλάγια, die Seite. 128, 13.
 175, 8.
- μπαξίσι τό (türk. *baksisch*), ή
 άμοιβή, der Geldlohn. 32, 17.
 48, 74. 133, 131.
- μπάρμας ό (it. *barba*), ό δετός,
 der Oheim, der Onkel.
- μπαρμπέρης ό (it. *barbieri*),
 ό κουρεύς, ό κομωτής, der Bar-
 bier.
- μπαρντάκι τό (türk. *bardak*), τό
 ποτήριον, das Trinkglas. 59, 27.
- μπαροῦτι τό (türk. *barut*), ή
 πυρίτις (κόνις), das Schiess-
 pulver.
- μπάς = μήμπα. 121, 14.
- μπάσης ό (türk. *basch* = Haupt)
 = άγός, Führer. 136, 2. —
 (Gewöhnlich in den Zusammen-
 setzungen μπίνμπασης, türk.
bin-basch = χιλίαρχος, γι-
 ούσμπαςης, türk. *jus-basch* =
 λοχαγός etc.)
- μπατάγια ή (it. *bataglia*), ή
 προσβολή, έπιδρομή, der An-
 griff.
- μπαταρία ή (ven. *bataria*, it.
batteria), στίχος βολών, mehrere
 Schüsse nacheinander. 34, 28.
- μπατσάρομαι (it. *abasciata*), άνα-
 λαμβάνειν, übernehmen. M. 255.
- μπεγεντζω (türk. *behendi*),
 τιμᾶν, *diligere*, achten. 74, 41.

- μπεγίρι τὸ (türk. *begir*), ὁ ἔπος, das Pferd.
- μπέης ὁ (türk. *bei*), ἄρχων, Fürst, Gebieter.
- μπελᾶς ὁ (türk. *bela*), βάρος, die Beschwerde.
- μπέλα ἡ (bella), Adj. καλή, schön; Subst. ἡ ἐρωτίς, die Geliebte.
- μπέλικι (türk. *belki*), ἴσως, vielleicht. 48, 46.
- μπέμπω, πέμπειν, senden. 200, 1 etc.
- μπένα ἡ, *penna*, ὁ κάλαμος, τὸ γραφεῖον, die Schreibfeder.
- μπεντένι τὸ (türk. *beden*), τὸ τεῖχος, *moenia*, die Mauer.
- μπερέτα ἡ (it. *berretta*), μίτρα, Kopfbinde, Mütze. 133, 100.
- μπέσα ἡ (türk. *bess*), *pax*, εἰρήνη, der Friede. 28, 33. 52, 73.
- μπέτης ὁ (it. *petto*), *pectus*, τὸ στήθος, die Brust. 200, 7.
- μπήχνω, ἐμπηγνύναι, einschlagen, hineinschlagen.
- μπιλεζίκι τὸ (türk. *bilesik*), Ring um die Flinte.
- μπίμπασης ὁ (türk. *bin* = tausend, *basch* = Haupt, siehe μπάσης), χιλιαρχος, Major.
- μπινίσι τὸ (türk. *biniss*), χιτών, *palla*, Übergewand. 133, 132.
- μπιρντένι (türk. *birden*), παραχρήμα, ἄφρως, sogleich, auf einmal.
- μπισταγκωνίζω (ὀπισθάγκων), ἀποστρέφειν τὰς χεῖρας εἰς τοῦ πίσω, jemand die Hände auf den Rücken binden. 61, 30.
- μπιστεύγομαι, πιστεύειν, ver-
trauen; μπιστεμμένος = πιστός, treu.
- μπιστόλα ἡ (it. *pistola*), die Pistole. 51, 31 etc.
- μπιστός und μπιστικός, πιστός, treu. 174, 1 etc.
- μπλέκω, ἐμπλέεσθαι, sich verwickeln.
- μπλιό, Adv. πλέον, ἤδη, mehr, schon. 109, 2. 123, 17. 186, 24 etc.
- μπλοκάρω (it. *bloccare*), πολιορκεῖν, κατακλείειν, belagern, blokieren. 52, 10.
- μπλόκος ὁ (it. *blocco*), ἡ πολιορκία, die Belagerung.
- μπογάζι τὸ (türk. *boghas*), τὸ ῥεῦμα, der Strom. 109, 3.
- μποῖ τὸ (türk. *boi*), Gen. μπογιού, τὸ ἀνάστημα, die Statur. 245, 28. 304, 9.
- μπολετί τὸ (ven. *boletin*, it. *bulletino*), ὁ κλῆρος, τὸ λάχος, das Loos. 1, 9, 11.
- μπόλια ἡ (it. *boglia*), περιβόλαιον, der Mantel.
- μπολιασάρης, μπολιασάρτικος und ἀμπολιάρης (it. *bolla*, vgl. ἀμπολιάζω), σημειωτός, bezeichnet, gekennzeichnet. 90, 12.
- μπομπή ἡ, χλεύη, ὄνειδος, Spott, Hohn.
- μποντικός ὁ (ποντικός, πόντιος), μῦς, Maus. 111, 12. II. 94.
- μπορέτως, δυνατόν, ἴσως, möglicherweise. 47, 50. 172, 15.
- μπορῶ (εὐπορῶ), δύναμαι, können.
- μποτόνι τὸ (it. *bottone*), goldenes Geschmeide in Perlenform.

- μπότσα ή (it. botte), ό βίκος, das Fass. 256, 16.
- μπουγιουρντί τó (türk. *buğurtı*), τó πρόσταγμα, τó διάταγμα, der Befehl.
- μπουζουνάρα ή (vgl. πουγγί, it. *bucco*, *buchi*, ζωνάριον, ζώνη, *zona*), κόλπος, προσκόλιον, die Tasche. 254, 11.
- μπούκα ή (*bucca*, it. *bocca*), τó στόμα, der Mund.
- μπουκιά ή, *bucca*, ό ψωμός, ό βλωμός, der Bissen. 130, 17. 253, 18.
- μούμπουρα, Adv. auch μπρούμυτα (πρό μύτη, siehe dasselbe), πρηγής, auf der Nase. 35, 162.
- μούμπουρας ό, ή βομβύλη, ό βομβυλιός, die Hummel.
- μπουνταῶς (türk. *budala*, vgl. βοῦς), παχύσους, άβέλτερος, *barbus*, albern, dumm. 49, 33.
- μπουρλότο τó (it. *bruloto*), πυρπόλος ναῦς, der Brander.
- μπουρμάς ό („Das Wort *Bourma* bedeutet soviel als ein Mann, der einen Turban trägt. Die Kreter pflegten, als die Türken Kreta eroberten, Turbane zu tragen; die Kinder, die aus den Ehen zwischen den türkischen Eroberern und den einheimischen kretischen Frauen entstanden, sind nicht von rein türkischem Geblüt, weshalb die echten Türken aus Konstantinopel auf diese kretischen Türken herabsehen und sie oftmals im Zorne mit dem Beinamen *Bourmades* schimpfen.“ *Elpis Melena*, Kreta-Biene. — Das Wort *μπουρμας* wird seitens der Christen nur gegen die Türken gebraucht und bedeutet soviel als) άσεβής, άθεος, gottlos. 61, 89.
- μπουρμπάδα ή (it. *bombarda*), Bombarde, Kanone.
- μπουτσουνάρα ή (*bucca*, it. *bocchino*), στόμιον, kleine Mündung.
- μπράτσο τó (it. *braccio*), ό βραχίον, der Arm, die Elle. 142, 19 etc.
- μπρέ = μωρέ (siehe μωρός).
- μπρίκι τó (engl. *brig*), neugr. τó βρίκιον, ein zweimastiges Schiff, die Brigg.
- μπρόβα ή (*proba*, it. *prova*), μέγα έργον, die Grossthat.
- μπρόκα ή (it. *brocco*, *brocciare*), ήλίσκος, kleiner Nagel.
- μπροντερεύω und μπροστερεύω, προτερεύειν, παρὰτρέχειν τινά, überholen.
- μπρόντζινος (it. *bronzo*), χαλκός, aus Erz, ehern. 76, 2.
- μπροσάδα ή (έμπρος καθίζω), ή ένέδρα, der Versteck.
- μπροσπερνῶ = μπροντερεύω.
- μπροσπόδι τó, das Fussende des Bettes. 103, 13.
- μπροστάρης ό, κριός ή τράγος ήγεμών, der Leithammel. 102, 7. 120, 4.
- μπροστινός, πρόστιος, ήγεμών, Vorgänger, Führer.
- μπυχνός, πυκνός, dicht.

μρέ = μωρέ (siehe μωρός). 35, 15.
 μύγχα ή, ή μύχα, die Fliege.
 μυγιάζομαι, οιστρᾶν, οιστρηλα-
 τεῖσθαι.
 μυρολογιοῦ μυρολόϊ τὸ, Gen.
 (μύρω, μύρομαι), Ὑρηωδία,
 Trauergesang, Klagelied.
 μυρωδιά ή (μύρον), ὄσμαί, der
 Geruch.
 μυστρί τὸ (μύστρον), ὁ ὑπαγω-
 γεύς, die Maerkelle. 271, 25.
 μωρός = νήπιος, kindisch, al-
 bern; μωρέ, μπρέ, auch
 μρέ! οὔτος! ᾧ οὔτος, heus!
 du! du da!

N.

νά, 1) soviel als εἶνα, 2) soviel
 als ἄν, ἐάν, εἰ, wenn, 3) wie
 ἔν (siehe dasselbe) = ἰδοῦ,
 ecce, fr. *voilà* oder *voici*, 4) =
 λαβέ, hier! nimm!
 νάδης, Νάδης ὁ (auch νάδι
 τὸ), ὁ ἄδης, Ἄιδης, die Unter-
 welt, die Hölle. 144, 5. 145,
 1. 208, 4 etc.
 νάζι τὸ (türk. *nas*), ὁ ἄκκισμός,
 Ziererei. M. 174. M. 182.
 νάμι τὸ (türk. *nam*), ή δόξα, τὸ
 κλέος, der Ruhm. 302, 8.
 νανά (ναννίον, it. *nana*), schlaf,
 Kindlein! schlaf!
 ναναρίζω, βαυκαλᾶν, einwiegen,
 einsingen. 95, 8.
 ναργιλές ὁ (türk. *narghileh*),
 türkische Pfeife, der Narghileh.
 57, 29.
 νάπο τὸ (*notu*), νεῦμα, der Wink.
 199, 5.

• JEANNARAKI.

ναύληρος ὁ, ναύκληρος, Schiffs-
 herr, Schiffsleiter. 129, 13 etc.
 ναῦρας (να εὔρισκα = wenn ich
 fände), ein fauler Mensch der
 immer sagt: o wenn ich nur
 das finden könnte!

νάχας ὁ (νά ἕχα, d. h. να εἶχα =
 wenn ich hätte, siehe ναῦρας),
 ein fauler Mensch.

—ν ε, Suffix zu der ersten Person
 Plur. (auch dritte Person Sing.
 Imperf.) Med. und Pass., als:
 συνορίζομεστανε (für συνορι-
 ζόμεστανε = συνεριζόμεστανε), δέρο-
 μέστανε, έχτυπούμεστανε, ἔρχο-
 μέστανε, ἔρχεντονε, ἦτονε. 48,
 42 etc.

νενέ ή (türk. *nenè*), ή μήτηρ,
 die Mutter.

νεράντζι τὸ (it. *naranjo, arancio*),
 χρυσόμηλον, die Pomeranze.

νιννί τό, νιννίον, Kindlein,
 Püppchen; ή γλήνη, ή κέρη,
 die Pupille.

νιότη ή, Plur. τὰ νιότα und τὰ
 νιάτα, ή νεότης, die Jugend.
 102, 3. 137, 6. 218, 10 etc.

νιοῦς, Gen. von γεις, siehe das-
 selbe.

νόβα ή (it. *nuova*), *res nova*, τὸ
 νέον, τὸ νεώτερον, die Neuigkeit.

νοικοκύρης ὁ, Subst. (οἴκου
 κύριος), οικοδεσπότης, Haus-
 besitzer; Adj. εὐπορος, wohl-
 habend, reich; Fem. νοικο-
 κερά ή, Subst. οικοδέσποινα,
 Herrin, Adj. wirthschaftlich;
 νοικοκύρισσα, Adj. εὐπορος,
 wohlhabend, reich.

νομάζω, ὀνομάζεσθαι, ὄνομα

- φέρειν, sich nennen; νομάζω ἑς τὴν Τουρκία, ich trage einen türkischen Namen, ich bin ein Türke. 48, 22.
- νομάτοι οἱ (d. h. ὀνομάτοι), ἄνθρωποι, Personen, Individuen.
- νοματίζω, ὀνοματίζω, nennen. 138, 1.
- νοτικά, Adv. πρὸς νότον oder μεσημβρίαν, südwärts, gen Süd.
- νοῦρι τὸ (türk. nur), πνεῦμα φῶς, Geist, Licht (Zärtlichkeitswort).
- ντα = ντα. 21, 37 etc.
- νταβραντῶ (türk. davrand), ὑπομένειν, φέρειν, ertragen, erdulden, aushalten. 45, 9. 48, 41. 50, 6. 244, 29.
- νταγιαντῶ und νταγιαντίζω = νταβραντῶ.
- νταδάκι τὸ, Dimin. von ὀντάς.
- νταμόνω und ἀνταμόνω, ἀντᾶν, ἀπαντᾶν, begegnen.
- νταμουλάς ὁ (türk. damula), ἀποπληξία, Schlagfluss, Apoplexie.
- νταμπακιέρα ἡ (it. tabacchiera), καπνοθήκη, die Tabacksdose.
- νταμπουράς ὁ (türk. taburâ), κιθάρα, eine Art Zither.
- ντάργα ἡ (ven. darga, it. targa), ἀσπίς, πέλτη, Schild. 153, 8.
- ντελής (türk. deli), ἀνδρείος, tapfer, standhaft. 42, 6.
- ντελιδίκη (siehe τέλι) μπάλα, eine mit Draht versehene Kugel, die tödtliche Wunden herbeiführt.
- ντελικανῆς ὁ (türk. deli kanli), νεανίας ἀκμαῖος, ein blühender junger Mann. 59, 11.
- ντελίνοι τὸ (türk. delin vom it. nave oder vascello di linea), μακρὰ ναῦς πολεμική, τρίτηρη, das Linienschiff.
- ντελόγκως (it. non lungo?), αὐτίκα παραχοῆμα, sogleich. 250, 6.
- ντέλομαι (delirare), διακαῶς ποθεῖν, desiderare, lebhaft wünschen.
- ντένι auch ντέντενο τὸ (τείνω), ἡ κρεμάθρα, der Stiel, der Fruchtstiel.
- ντενιέτας ὁ (dignitas?), διάκονος, ἀκόλουθος, Officiant, Adjutant.
- ντεσεκρές ὁ (türk. teskerè), γραφή, πίστις, Schrift, Beglaubigungsschein.
- ντεφτέρι τὸ (türk. tefter), κατάλογος, ἀπογραφή (neugr. κατάστοιχον), Register, Verzeichniss.
- ντολάπι τὸ (türk. dolap), ὄψοθήκη, der Speiseschrank. 254, 75.
- ντοναμάς ὁ (türk. donanma), στόλος, die Flotte. 245, 12.
- ντουμάνι τὸ (türk. duman), καπνός, Rauch.
- ντουνιαῖς ὁ (selten ντουνιαῖ ἡ) (türk. dunia), ὁ κόσμος, die Welt. 30, 4. M. 36.
- ντοῦρος (durus), σταθερός, μόνιμος, fest, anhaltend.
- ντουσουντίζω (it. desiderare), διανοεῖσθαι, nachdenken.
- ντρακάρω (it. attraccare), προσβάλλειν, angreifen.

ντραντράφυλλο τὸ, d. h. τρι-
αντάφυλλο τὸ, τὸ ρόδον, die
Rose. 134, 10.

ντραντράχρονο τὸ, d. h. τρι-
αντάχρονο, τριακονταετηρίς,
eine Periode von 30 Jahren.

ντροπιάζω, ἐντρέπειν, κατα-
σχύνειν, beschämen.

ντύνω, ἐνδύειν, ἐνδύειν, anklei-
den. 108, 5.

νυχτοπαραδέρματα τὰ, νυκτε-
ριναί, ταλαιπωρίαί, Nachtstra-
pazen. 240, 29.

νώμος ὁ, ὁ ὤμος, die Schulter.
31, 40. 298, 10.

Π.

ἔα τὰ, d. h. μεταξωτά, μετά-
ξίνα, σιρκιά, ans Seide, seiden
(vgl. μπᾶ).

ἐαγγριγεύω, ἐξαγγριανεῖν, ἐξα-
γγριουῖν, zornig, schein machen.
48, 40. 204, 3 etc.

ἐαγοράρης ὁ (ἐξαγορεύω), sonst
πνευματικός der Beicht-
vater. 40, 35.

ἐαδός, Adj. ξανδός, blond;
Subst. ἡ ἐαδή, ἡ ἐρωτίς,
das Liebchen. 279, 19 etc.

ἐαμόνω (examen, it. esaminare),
μετρεῖν, δοκιμάζειν τι, messen,
propiren; στοχάζεσθαι τιος,
nach etwas zielen. 36, 10.

ἐανοίγω, βλέπειν, schauen, an-
sehen; θηρᾶν, nach etwas
streben. 282, 16. 254, 29.

ἐαντό τὸ (ξάνω), τὸ τίλημα, ὁ
μοτός, gezapfte Leinwand für
Wunden, die Charpie.

ἐαρέσιο τὸ (ἀρέσκω, ἐφαρέσκο-
μαι), λίχνευμα, ἡδυσμα, lieb-
liche Speise, Leckerbissen.
220, 2.

ἐαρρωστικό τὸ, βρωμα ἀναρω-
τωσόν, Nahrung für einen Re-
convalescent.

ἐεβαρκάρω (it. sbarcare), ἀπο-
βιβάζειν, ausschiffen, aus-
laden.

ἐεβγάνω (βγάνω, d. h. ἐκβάλλω),
ἀφανίζειν, καταλύειν, vernich-
ten.

ἐεβυζάνω (siehe βυζί), ἀπογα-
λακτίζειν, ablactare, den Säug-
ling entwöhnen, absetzen.

ἐεγκρούβγω (vgl. gurges und
fr. croup), σώζειν τινά τῆς
πνυμονῆς, jemand vom Er-
stickten retten. 13, 68.

ἐέγνοιος (ἐνοιος), ἀφροντις,
ἀμέριμος, sorglos.

ἐεγνοιά und ἐεγνοιάζω, τῶν
φροντίδων ἀπολύεσθαι, sich von
Sorgen befreien.

ἐεδηλιαίνω, δηλοῦν, ἐρμηνεύειν,
κρίνειν, deuten; ἐπαληθεύειν,
wahr werden, in Erfüllung
gehen. 228, 1. 201, 1.

ἐεζευλόνω (siehe ζεῦλα), ἀπο-
ζευγνύειν, abspannen, aus-
spannen. 310, 8.

ἐεῖδι τὸ, τὸ δεξίδιον, τὸ δεξος,
der Essig.

ἐεικάζω, ἐεικάζειν, εἰκάζειν,
vermuthen.

ἐεκλώνα, Adv. ἐπ' ἄκρων κλωνῶν,
auf der Spitze der Zweige.

ἐεκόβγω (κόπτω), ἀποχωρεῖν,
sich trennen, sich entfernen.

- Ξεκουδουνιάζω, sonst ξελε-
ρόνω, ἀφαιρείσθαι τὸν κώδωνα,
die Glocke abnehmen. 310, 7.
- Ξεκοφτός, κευωρισμένος, μόνος,
abgesondert, einsam. 267, 12.
- Ξεμαλουρίζω oder ξεμαλλου-
ρίζω (μαλλός), διαρρηγνύναι,
καταρακοῦν, zerreißen, zer-
lumpen. 35, 146.
- Ξεμιστεύω (vgl. μίσγω, *miscere*,
it. *mischiare*), μαχομένους δῖσταναι,
(Streitende) auseinander brin-
gen; ἐλευθεροῦν, σώζειν, retten.
34, 6. 116, 7 etc.
- Ξεμολογῶ, beichten, Beichte
hören; ξεμολογεῖσθαι, ἐξο-
μολογεῖσθαι, beichten.
- Ξεμουρόνω (siehe μούρη), ἀπο-
καλύπτειν τὴν ὄψιν, das Gesicht
enthüllen.
- Ξενικόσταρο τὸ (ξενικός σῖτος),
πυρός ὁ αἰγύπτιος, türkischer
Weizen, der Mais. 240, 27.
- Ξενιτεύομαι, ξενιτεύειν, εἰς
τὴν ἀλλοδαπὴν μεταβαίνειν,
fortreisen, sich ins Ausland
begeben.
- Ξεπατῶ, ἐξαπατᾶν, πλανᾶν, be-
trügen, verführen.
- Ξεπεζεύγω und ξεπεζέφνω
oder ξεπεζεύνω (πεζεύω),
ἀφιππεύειν, καταβαίνειν ἀπὸ
τοῦ ἵππου, vom Pferde steigen.
- Ξεπετῶ, ἀφίπτασθαι, πετόμενον
οἴχεσθαι, fortfliegen.
- Ξεπέφτω, ἐκπίπτειν, arm wer-
den; trans. μειοῦσθαι τὴν τι-
μὴν, den Preis erniedrigen.
- Ξεπορτῶ (siehe πόρτα), ἐκβαίνειν,
ἐξέλκειν, ausgehen. 294, 54.
- Ξέρριμα τὸ, κατανομή, die Ver-
theilung. 61, 108.
- Ξερρίχων oder ξερρίχων (ῥίπτω),
κατανέμειν, ὀρίζειν, vertheilen,
bestimmen. 38, 6. 61, 67.
- Ξερρός, Adj. ξηρός, trocken;
Subst. τὸ ξερρό, τὸ σκέλος, ὁ
μηρός, der Schenkel (komisch).
253, 21.
- Ξεροσκάτης ὁ (ξηραίνω σκατόν),
χυμνοπρίστης, Knicker, Geiz-
hals (vgl. das Sprichwort:
coelum avarus in coeno quaerit,
der Geizige sucht den Himmel
im Koth).
- Ξεστεριά ἡ (ἀστήρ, ἀστερίος),
αἰθήρια, heiterer Himmel, hei-
teres Wetter. 196, 1.
- Ξεστήχου, Adv. ἐκ στήθους,
ἀπὸ στόματος, διαρρηδῆν, aus-
drücklich. 46, 5.
- Ξεστρίφνω, ἀναστρέφειν, ἀνιέναι,
zurückdrehen, nachlassen;
ἐξέστριψα oder ἐξέστριψε
ἡ βίδα μου, mir ist der Kopf
verdreht, ich bin verrückt.
M. 210.
- Ξετρέχω, διώκειν, ἰχνεύειν,
vestigare, nachlaufen, nach-
spüren.
- Ξετροπῶ, καταντᾶν, καταλήγειν,
anlangen.
- Ξεφαντόνω (φανομαι?), εὐωχεῖ-
σθαι, εὐλιπινάζειν, τέρπεισθαι,
schmausen, sich belustigen.
19, 20 etc.
- Ξεφάντωσι ἡ, οἱ γάμοι, τὰ
γαμοδαίσια, das Hochzeitsfest.
- Ξεφουντόνω (ἐκφύω, φυτόν),
ἐξανθῆν, aufblühen. 30, 4.

ξεχαραρόνω (χαλαρός, χαλάω, vgl. χάλιξ), καθαιρεῖν, *diruere*, *destruere*, zerstören. 52, 4.

ξέχωρα, Adv. ἰδίᾳ, insbesondere. 133, 6.

ξοδιάζω (ἐξοδιάζειν), δαπανᾶν, ausgeben.

ξόμπλι τὸ (*exemplum*), κροσσός, ζύσανος, die Franze, die Troddel.

ξομπλιάζω, κροσσοῦν, ζυσάνοις ποικιλεῖν, mit Quasten oder Troddeln schmücken, verzieren. 102, 9.

ξυράφι τὸ, τὸ ξυράφιον, τὸ ξυρόν, das Rasirmesser.

ξωμένω (ἔξω μένω, vgl. μένω), διανουκτερεύειν, übernachten. 148, 1. 168, 2 etc.

O.

ὄβγορο τὸ (βγαίνω, ἐκβαίνω), περιώπη, σκοπιά, Aussichtspunkt. 130, 12. 161, 3.

Ὀβρηός = Ἑβραῖος, Jude.

ὀγιά = γιά.

ὀγρός, ὑγρός, διάβροχος, nass. 167, 2 etc. Davon ὀγρασιά ἡ, ἡ ὕγρασις, die Feuchtigkeit.

ὀδύνη ἡ, ἡ ὀδύνη, τὸ ἄλγος, der Schmerz.

ὄσεν (auch ὀσέν), πρόσ, *versus*, gen, nach; ὄσεν τῇ δύσει, *ad occidentem versus*. 244, 7.

ὀσρός, ἐχσρός, Feind. 79, 8 etc.

ὀκκά oder ὀκά, Gewicht = 2½ Pfund. 256, 23 etc.

ὀλημερῆς und οὐλημερῆς, Adv. δι' ὅλης ἡμέρας, den ganzen Tag hindurch. 241, 11 etc.

ὀληνυχτῆς und οὐληνυχτῆς, Adv. τὴν νύκτα ὅλην, πάννυχτα, die ganze Nacht hindurch.

ὀλοπλούμιστος (siehe πλουμί), καταπεποικιμένος, κατάστικος, bunt geschmückt, schmuckvoll.

ὀμάδα ἡ, ὀμάς, στίφος, Truppe. 258, 11.

ὀμάδι, sonst μαζί, ὀμαδία, ὀμοῦ, zusammen. 110, 3.

ὀμορφος, εὐμορφος, εὐειδής, καλός, hübsch, schön.

ὀμπρός, ἔμπροσθεν, πρό, *ante*, vorn, voraus.

ὀνομης und ὀνομης (ὄνομα) γιά, = willen; γιά ὄνομης θεοῦ oder γιά ὄνομα θεοῦ, um Gottes willen; γιά ὄνομή: σου, oder γιά ὄνομη: σου, deinetwillen, deinetwegen.

ὀνόστιμος, εὐχυμος, ἡδύς, schmackhaft, wohlschmeckend.

ὀντάς ὁ (türk. *oda*), ἡ οἰκία, die Wohnung; τὸ ἀνώγειον, das obere Stockwerk. 133, 64 etc.

ὄντε, ὄτε, ὄταν, ἐπειδάν, *quum*, wenn, wann.

ὀξαποπίσω, ὕστερον, ἐξῆς, hernach, dann.

ὄξω, ἔξω, ἐκτός, ausserhalb; ὄξω καὶ νά = ausser wenn.

ὀπέρυσσις, Adv. πέρυσι, vorigen Jahres.

ὄποιος, Gen. ὄτινος, ὄστις, ὄς ἄν, *qui*, wer.

ὀρά ἡ, ἡ οὐρά, der Schwanz.

- δρανόσ δ, δ οὐρανός, der Him-
mel. 2, 10. 80, 6 etc.
- δργγητα ή, ή δργγή, der Zorn.
- δρδινι�άζω (*ordinare*), παρα-
σκευάζειν, zurecht machen,
vorbereiten.
- δρδα ή, ή δρνις, ή άλεκτορίς,
die Henne.
- δρρίζω, κύριον είναι τινοσ, κυρι-
εύειν τινοσ, *imperare*, herrschen,
gebieten; δρρίσετε, bemühen
Sie sich; καλώς ώρρίσετε,
willkommen. 27, 1, 228, 2.
253, 2 etc.
- δρρισμόσ δ, τδ πρόσταγμα, der
Befehl.
- δρμηνεύγω (mit Gen.), έρμηνεύειν,
διδάσκειν, belehren; δδηγείν,
jemand den Weg weisen.
- δρρνικός (δρνις), μονίασ, έρημοσ,
einsam, verlassen (vom Vieh).
- δρντοϋ τδ (türk. *ordu*), στρατόσ,
das Heer.
- δρτάκησ δ (türk. *ortak*), συνέ-
ταιροσ, έταίροσ, Compagnon,
Kamerad.
- δρπίδα ή, ή έλπίσ, die Hoff-
nung.
- δρρχιούμαι, δρρχιούδαι, springen,
spielen. 187, 8.
- δ τι νά (Zukunft), όταν, έπειδάν,
ώσ πρώτον, wenn, sobald; δ
τι καί (Vergangenheit), ήνίκα,
ότε, ούκ έφώη — καί, als,
kaum. 255, 8. 34, 27 etc.
- ούλημέρα und ούλημερνήσ =
όλημερνήσ.
- ούληνύχτα und ούληνυχτήσ
= όληνυχτήσ.
- δφαλόσ δ, δ όμφαλόσ, der Nabel.
- δφέτοσ (ένι έτοσ), τήτεσ, τδ
τήτεσ, heuer, in diesem Jahre.
254, 1. Davon φετεινόσ.
- δφακairoσ (εύκαuroσ), κενόσ, leer;
ού πεπληρωμένοσ, ungeladen.
244, 26.
- δφτόσ, όπτόσ, gebraten.
- δχεντρα ή, ή έχιδνα, *viperα*,
die Otter. 299, 21 etc.
- δχηρη ή, ή έχέτλη, *stiva*, die
Pflugsterze, der Stiel. 274, 17.
- δψαργάσ, auch δψέσ άργάσ,
χθέσ καδ' έσπέραν, gestern
Abend.
- δψέσ (δψέ), έχθέσ, χθέσ, gestern.
δψιμοσ, δψιμοσ, *serotinus*, spät,
Spätling.

II.

πā (nur vor νά) = (πάω, πάεισ,
πάει, πάμε, πāτε, πāνε), siehe
πάγω.

*πā = έπā.

παγόνι τδ (it. *pasone*), *pasσ*, δ
ταώσ, der Pfau. 231, 4.

πάγω, πάω und πā, zweite
Person (πάγεισ), πάεισ, πāσ
und πā, dritte Person (πάγει),
πάει und πā, Plur. πāμε
und πā, πāτε und πā, πāσι,
πāνε, πāν und πā (vgl. δέλω),
Aor. έπήγα, Imper. άμε,
Plur. άμέτε; (ύπάγω), έρχε-
σδαι, ίέναι, gehen; άγειν,
führen; φέρειν, bringen. 133,
32. 162, 5 etc.

παζάρι τδ (türk. *pasar*), ή άγορά,
τδ πωλητήριον, der Markt; ή
συναλλαγή, der Vertrag.

- πασιῶ und πασιῶ, πασιῶν, πασιῶν, treten; αἰρεῖν, erobern. 52, 4. M. 145. M. 214.
- παιγινιδιώτης ὁ, στοχαστής, guter Schütze, Zieler.
- παιδί τὸ, παῖς, Kind; παιδιά, Fragwort ἄρα, ἄρα γε; νεῖ (siehe ἄτξεμα und ποῦρι).
- παίζω, παίζειν, spielen; βάλειν, schießen.
- παινεμένος, περιβόητος, gepriesen, berühmt.
- παινῶ, ἐπαινῶ, loben. 48, 48.
- παλαμίζω und παλαμάρω (it. *spalmare*), πισσοῦν, ἐπιχρῆσιν, ein Schiff theeren. 133, 89. 299, 15.
- πάλι, αὖ, αὖτις, wieder; πάλι καὶ oder πάλι καὶ δὲ (auch πάλι καὶ δὲ καὶ), εἰ δὲ μή, *sin aliter*, wo nicht, sonst. 47, 63. 194, 2 etc.
- πανί τὸ, *pannus*, τὸ πανίον, τὸ ὕφασμα, τὸ λίνον, das Tuch, die Leinwand; τὸ ἱστίον, das Segel. 16, 31.
- πανιέρι τὸ (it. *paniere*), *panarium*, τὸ κανοῦν, der Korb.
- πάνιστρο τὸ (πανίον), τὸ τοῦ ἱπποῦ σάρωθρον, die Ofenbürste, der Ofenwischer.
- πανοῦκλα ἡ (*panucla, panicula*), vgl. πανώλης), ὁ λοιμός, die Pest.
- Παντελέος ὁ, ὁ Παντελεήμων, der Pantaleon (ein Märtyrer).
- παντέρημος und παντέρμος, πανέρημος, ganz einsam, verlassen, unglücklich. Davon παντέρημα oder παντε-
- ρημιάζω, ganz öde werden. 126, 47.
- πανώρρος, πάγκλος, äusserst schön.
- παξημάδι τὸ, παξαμάδιον, διπυρίτης, der Zwieback. 48, 75.
- πάπλωμα τὸ, ἐφάπλωμα, ἐπίστρωμα, das Oberbett, die Bettdecke.
- παπόρι τὸ. (it. *vapore*), neugr. τὸ ἀμπόπλοιον, das Dampfschiff. 139, 11.
- παπούτσι τὸ (türk. *paputschi*), τὸ πέδιλον, ἡ ἐμβάς, der Schuh. 131, 9.
- παρά, ἀλλά, sondern. 48, 84. 100 etc.
- παραβλέπω, παραφυλάττειν, bewachen.
- παρακατινός, εὐτελέστερος, ἤττονος ἄξιος, untauglicher.
- παραλαντίζω und παραλατίζω (d. h. παραρρατίζω, siehe ῥατίζω), παραρρηγνύναι, διαρρηγνύναι, sprengen 76, 11.
- παραλοτίζω, παραλογίζεσθαι, ἐξωφρενῶν γίνεσθαι, ausser Fassung kommen, den Verstand verlieren. M. 213.
- παρᾶς ὁ (türk. *para*), türkische Münze = drei ἄσπρα; überhaupt χρήματα, Geld.
- παρασέρνω oder παρασαίρω, σαίρειν, σαροῦν, kehren, auskehren. 246, 26.
- παρόν, Adv. (παρόν, παρών, πάριμι), ἐνώπιον, ἐν ὄψει, *coram*, im Angesicht. 31, 23.
- παρουκέτο τὸ (it. *parrucchetto*), das Vormastsegel. M. 95.

- πάριστιμο τὸ (παίρων), ἡ ἄλωσις, die Eroberung.
- πάριτη ἡ (*pars*, it. *parte*), μέρος, Theil, Antheil.
- πᾶσα = κάθα. 119, 4.
- πασαλῆς ὁ (türk. *paschali*), ὑπηρέτης, Bedienter; μάχαιρα, ξιφίδιον, Messer, Dolch. 56, 34. 59, 24.
- πασουμάχι τὸ (türk. *baschmak*), τὸ σανδάλιον, die Sandale, der Schuh. 166, 1. 272, 20 etc.
- πασπάλη ἡ, πασπάλη, κονία, der Staub. M. 109.
- πασπατεύγω (vgl. *palpare*), ψηλαφᾶν, έρευνᾶν, betasten, untersuchen. 55, 31.
- παταρία ἡ = μπαταρία. 48, 45.
- πάταχος ὁ, πάταχος, ψόφος, Geräusch, Lärm.
- πατέ ἡ, sonst πατιά (πατέω), τὸ πάτημα, τὸ λάκτισμα, der Fusstritt. 59, 36.
- πάτζης, Fragewort μῶν; μῶν οὖν; nun? 76, 12. 283, 21.
- πατητήρι τὸ (πατέω), ὁ ληνός, die Kelter, die Weinkelter.
- πατινάδα ἡ (it. *patinata*), νυκτερινὴ ἐμμέλεια (νυκτωρδία, νυκτομέλεια), das Ständchen, die Serenade. M. 104.
- πάτος ὁ, πυθμῆν, Grund, Boden; φάραξ, Schlucht.
- παύτω und παύγω, Fut. ᾄ παύσω, παύειν, aufhören. 116, 14.
- πάχνη ἡ, Plur. τὰ πάχνη, ἡ πάχνη, *pruina*, der Reif.
- πάω, siehe πάγω.
- πεζεύγω, πεζέφω oder πεζύνω (πεζύω) = ξεπεζεύω. 65, 7.
- πεζούλι τὸ (πέζα, πεζός), ἡ κλισία, *scamnum*, die Erdbank. Davon παραπέζουλο. 301, 6.
- πεδύμιο τὸ, ἐπιθυμία, der Wunsch.
- πεδυμῶ, ἐπιθυμῶν, wünschen.
- πελάτι τὸ, Gen. πελατιοῦ, *palatium*, τὰ βασιλεια, der Palast, das Schloss. 75, 5. 76, 6. 108, 1 etc.
- πελέκι τὸ, ὁ πέλεκυς, die Axt, das Beil.
- πελελός und παλαλός (παλαός, παλαιός), κουφόσους, ἀνόητος, leichtsinnig, thöricht. 117, 4. M. 6.
- πενηντάρι, πενηνταράκι τὸ, eine 50 μίστατα fassende Tonne. 255, 12.
- περακέ (πέρα ἐκεῖ), ἐκεῖ πέραν, dort drüben. 119, 1.
- περάτης, sonst διαβάτης ὁ (περάω), ὀδίτης, *viator*, Wanderer; ἐπιβλής, *repagula*, Querbalken, Riegel. Davon περατόνω, μοχλοῦν, *pessulum obdere ostio*, den Riegel vor die Thüre schieben.
- περβόλι τὸ (περβολος), μηλών, *potivium*, Obstgarten.
- περδικόπανο τὸ (statt περδικοκόπανο, πέρδιξ κόπανο), Beiname der Flinte. 191, 2.
- περιγιάλι τὸ, αἰγιαλός, die Küste. Davon περιγιάλιᾶς, Adv. ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, an der Küste. 150, 2.

- περιμποκλάδι τὸ, ἡ περιποκιάς, ἡ σμίλαξ, *taxus*, der Taxusbaum. 80, 4.
- περιορκίζω, πολιορκαῖν, belagern. 31, 88.
- περίπλουτος, ζάπλουτος, steinreich.
- περίττου, Adv. (περιτός), καὶ μάλιστα, und zwar besonders. 254, 20 etc.
- περιφανῶ, φαίνεσθαι, sich zeigen, sich sehen lassen.
- περπατηξιά und πορπατηξιά ἡ, τὸ βάδισμα, der Gang.
- περπατῶ und πορπατῶ, Imper. ἐπερπάτου(ν) und ἐπερπάθειον, ἐπερπάθεις, ἐπορπάθει, Plur. ἐπερπατούσαμε, ἐπερπατεῖτε, ἐπερπατούσαν und ἐπερπατούσανε· περιπατεῖν, βαίνειν, schreiten, gehen. 58, 90. 129, 4. 131, 38. 175, 1.
- πεσκέσι τὸ (türk. *peskess*), soviel als κανίσκι.
- πέταλο τὸ, τὸ τοῦ ἔππου ὑπόδημα, das Hufeisen; ἡ σπάθη, die Weberlade. 223, 16. 296, 2. Davon πεταλιά ἡ. M. 23.
- πετεινός ὁ, ὁ ἀλεκτρυών, der Hahn. 123, 20. 127, 30.
- πετραχήλι τὸ, τὸ ἐπιτραχήλιον, die Stola.
- πετροκόντυλο τὸ (siehe κοντύλι), ἡ γραφίς, der Griffel. Davon πετροκοντυλάτος, soviel als σύμμετρος, λεπτός, regelmässig, schön, fein.
- πετροκοτυφός ὁ, κόττυφος ὁ κύανος (ὅμοιος τῷ μέλανι κο-
- τύφῳ ἐστί, φαίος, τὸ δὲ μέγος μικρῶ ἐλάττων· οὗτος ἐπὶ τῶν πετρῶν καὶ τῶν κεράμων τὰς διατριβάς ποιεῖται· τὸ δὲ ῥύγχος οὐ φρονικοῦν ἔχει καὶ ἀπερ ὁ κόττυφος. Arist. h. an. 9, 19.), *merula*, die Amsel.
- πετρόνω (πέτρα), ἐπιθλίβειν, ἐπιπιάζειν, *gravare*, mit Steinen belegen, beschweren, drücken.
- πέτσα ἡ (it. *pezza*), δῶδιον, das Tuch.
- πετυχαίνω, ἐπιτυγάνειν, treffen.
- πέφτω, κίπτειν, fallen; πέφτω, mit Gen., συγγώμην αἰτεῖσθαι, um Verzeihung bitten. M. 189.
- πηγαίνω und χαλίνω, πηγαίνεις und χαλίνεις, πηγαίνει und χαλίνει, Plur. πηγαίνομε und χαλίνομε, πηγαίνετε und χαλίνετε, πηγαίνουνε und χαλίνουν(ε); = πάγω (siehe dasselbe).
- πηγοῦνι τὸ, ὁ πώγων, das Kinn.
- πήσσω, πηγνύναι, τυροῦν, gerinnen lassen. 111, 6 etc.
- πήχη ἡ, ὁ πήχυς, die Elle. 266, 21.
- πιάνω (πιάζω), πιάνεις etc., Aor. ἐπιασα, Imper. πιάσε und πιάς, πιάσετε und πιάστε; λαμβάνειν, nehmen.
- πιάστρα ἡ (it. *piastra*), das Flintenschloss.
- πιάτο τὸ (it. *piatto*), τὸ τρυβλίον, ἡ παροψίς, der Teller. 63, 3.
- πιδέξιος, ἐπιδέξιος, δεξιός, gewandt, geschickt.
- πιθαμή ἡ, ἡ σπιθαμή, die Spanne. 118, 11.

πιθάρι τὸ, ὁ πίθος, ὁ βίκος, das Fass.

πιλάβι τὸ (türk. *pilaff*), ein türkisches Gericht, welches aus Reis besteht und in Wasser oder Fleischbrühe gekocht und mit zerlassener Butter überzogen wird: Pilaw. Davon πιλαβᾶς ὁ, der Pilawfresser, d. h. der Türke.

πινάκι τὸ, ὁ πίναξ, τὸ σκαφίον, eine kleine Wanne, ein kleiner Trog; Getreidemaass = $\frac{1}{2}$ μουζούρι. 307, 75.

πινόμης (ἐπὶ ὄνομα) = ὄνομης. πίτερα τὰ, τὰ πίτυρα, die Kleien; κάνα ἕναν πρᾶμμα πίτερα, σπαράττειν, κατακερματίζειν, zerstückeln. 59, 31.

πιτυλῶ (πιτυλῶ, πτύω), ἀποβλύζειν, aussprudeln.

πλαγιάδα ἡ (πλάγιος), ἡ κλιτύς, der Abhang (seitwärts). 153, 3.

πλαγιάζω, κατακλίνομαι, sich niederlegen, zu Bette gehen.

πλάϊ τὸ, d. h. πλάγι = πλαγιάδα. 304, 25.

πλακόνω (πλακῶ) = πετρόνω.

πλάνη ἡ, τὸ δέλεαρ, τὸ ζέγγητρον, Verlockungsmittel, der Reiz.

πλαντῶ (Etym.?), ἀποπνίγειν, ersticken. 41, 26.

πλάτη ἡ, ἡ πλάτη, ἡ ὀμοπλάτη, das Schulterblatt; τὰ νῶτα, der Rücken.

πλεξούδα ἡ (πλέξις, πλέκω), ὁ πλόκαμος, ἡ πλοκαμιά, der Zopf.

πλερωμή ἡ, d. h. πληρωμή

(*pleo*, πληρόω), ἀπότισις, die Zahlung.

πλησιαίνω, πληθύνειν, vermehren. 279, 17.

πλήσιος (πλήθος), περιττός, δαψιλής, ἄφθονος, *abundans*, reichlich.

πλιό und πλιά, πλέον, *plus*, mehr; ὁ πλιό oder ὁ πλιά = Superl., fr. *le plus*, am meisten.

πλουμί τὸ (*pluma*), ζωγράφημα, ποίκιλμα, Zierath, Schmuck.

πλώρη ἡ, ἡ πρῶρα, der Vorderteil des Schiffs.

πνευματικός ὁ, sonst ξαγοράρης, ὁ πνευματικός πατήρ, der Beichtvater.

ποδará ἡ (πούς), τὸ περιπόδιον, der Hosensaum.

πόδε, δεῦρο, hierher.

ποδιά ἡ, ἡ πτέρυξ, τὸ περίζωμα, die Schürze. 128, 9. 223, 3.

ποδές, ποδί, πη, που, irgendwo, irgendwohin; οὐδαμοῦ, οὐδαμῆ, nirgends.

ποιός, Gen. τίνος (siehe ὅποιος), τίς? ὅστις, wer? welcher. 13, 54. 240, 23. M. 126 etc.

ποκάμισο τὸ (it. *camicia*), χιτώνιον (neugr. τὸ ὑποκάμισον), das Hemd.

πολεμάρχος, πρόμαχος, πολεμιστής, ein tapferer Krieger.

πολεμῶ, πολεμῆν, kämpfen; σπουδάζειν, προθυμείσθαι, streben; θεραπεύειν, pflegen.

πολιτεία ἡ = πόλις, Stadt.

πολυξομπλιασμένος (siehe ξόμπλι), πλήρης θυσάνων, πολυποίκιλος, schmuckvoll.

- πονέντες δ (it. *ponente*), δ ζέφυρος, der Westwind. 174, 1.
- πορεύομαι, διαγίνομαι, ἐξαρκοῦμαι, auskommen, leben. 218, 8 etc.
- πορίζω (πόρος), ἐξίεναι, ausgehen. 61, 138 etc.
- πόρος ὁ (πόρος), ἡ δίοδος, ἡ θύρα, der Durchgang, die Thüre. 35, 126 etc. Davon πορτέλα. 307, 68.
- πορπατῶ und πορπατηξιά, siehe περπατῶ und περπατηξιά.
- πορρά, bei den Sphak. = πολλά.
- πόρτα ἡ, *porta*, ἡ θύρα, die Thüre. 177, 3 etc.
- πορτέλο τὸ (it. *portella*), das Schiessloch, die Stückpforte (beim Schiff.)
- πόρτο τὸ (it. *porto*), *portus*, ὁ λιμὴν, der Hafen.
- ποτάσσω (ὑποτάσσω), κερτῆσθαι, besitzen.
- ποτέ, οὐδέποτε, nie; ποτέ μου δέν, in meinem Leben nicht. 241, 10. M. 209 etc.
- πούλι τὸ (*pullus*), ὄρνις, Vogel.
- πούρι, Fragewort (*pueri*, Kinder, vgl. παιδιά), οὐ, οὐκοῦν, *nonne?* nicht? nicht wahr? 148, 5. 272, 15 etc.
- πούστης ὁ (türk. *pust*), κίναδος, Schandbube, unnatürlicher Wollüstling. 61, 64.
- πραγένω, Fut. θὰ πραγύνω, πραγύνεσθαι, sich mildern, zahm werden. M. 236.
- πρᾶμμα τὸ, τι, etwas; πρᾶμμα δέν, οὐδέν, nichts; μουῖδὲ (oder μηδὲ) πρᾶμμα, gar nichts.
- πραμματευτής ὁ, πραγματευτής, ἔμπορος, Handelsmann, Kaufmann.
- πράσσω, φοιτᾶν, *frequentare*, verkehren.
- πρέζα ἡ (it. *presa*), *praeda*, ἡ λεία, die Beute.
- πρεμαζόνω (siehe μαζόνω), συνάγειν, versammeln, zusammenberufen. 58, 47. 141, 3 etc.
- πρεπειά ἡ, ἡ εὐπρέπεια, ὁ κόσμος, der Anstand, die Zierde. Davon πρεπίζω, κοσμεῖν, schmücken.
- πρεπό τὸ, πρέπον, passend, schicklich. 32, 20.
- πρίκα ἡ, ἡ πικρία, die Bitterkeit.
- πρικάλνω, πικραίνειν, bitter machen, erbittern.
- πρικύς, πρικειά, πικρύ, πικρός, bitter. Davon πριοχάρουτας. 293, 56. i
- πριτσιπάτο τὸ (*principatus*, it. *principato*), ἡγεμονία, das Fürstenthum.
- πριχοῦ, auch πρίχου, sonst προτοῦ (vgl. πρὶν γε, πρὶν ἢ, προτοῦ), πρὶν, bevor, ehe. 131, 58. 132, 7. 143, 4 etc.
- προβαίνω, Fut. θὰ προβάλω, προφαίνεσθαι, erscheinen.
- πρόβειος, προβάτειος, *ovinus*, vom Schafe.
- πρόβολος, ἐξαιρετός, hervorragend.
- προεστός oder προεστώς ὁ, προεστώς, κώμης, κωμάρχης,

- Dorfschulze. 61, 13 etc. Davon προστοκαπετάνιος, 58, 57.
- προξενητής ὁ, ὁ προξενητής, der Brautwerber.
- προσερινός und προσωρινός (πρὸς ὄραν), ἐφήμερος, *praesentaneus*, provisorisch, augenblicklich.
- προσκέφαλο τὸ, τὸ προσκεφάλαιον, das Kopfkissen. 103, 11.
- προυκιά τὰ und προῦκα ἡ, ἡ προῦξ, die Mitgift.
- πρώτομέρι τὸ (πρῶτον ἡμερος), πρωτόζευκτος βοῦς, ein im ersten Jahre ins Joch gespanntes Rind. 274, 16.
- πυροφύτυλο τὸ (siehe φῦλι), ξανσμα θειοῦχον, der Schwefelfaden. M. 119.
- πχαίνω, Plur. zweite Person πχαίνεστε. 1, 10. 72, 8. 79, 8; siehe πηγαίνω.
- πωειῶ ἡ = εἰπωῶ ἡ, λεχῶ ἡ. 13, 65 (vgl. 116, 13).
- πωρικὸ τὸ, ἡ ὀπώρα, die Baumfrucht, das Obst. 207, 1 etc.
- P.
- ραγκάδι τὸ, bei den Sphak. = λαγκάδι.
- ράετι τὸ (türk. *raiet*), ἡ ξενία, das Gastmahl, die Gastfreundschaft. 13, 48.
- ράζακι τὸ (türk. *rasaki*), βότρυς μεγαλόρραξ, eine Art schöner Weintrauben, deren Beeren besonders gross sind. 125, 15.
- ράϊ τὸ (ράχης? vgl. δείχνω τὴ ράχημου = *terga vertere*), ἡ ὑποταγή, die Unterwerfung. 48, 26.
- ράττω, ρηγνύναι, zersprengen; ρήγνυσθαι, zerspringen, bersten.
- ράκη ἡ und ρακι τὸ (türk. *rakhi*), οἰνόπνευμα, der Branntwein. 254, 16. 256, 16. M. 223.
- ράμπης ὁ (türk. *rabi*), ὁ ἑὸς, der Gott. 34, 14. 244, 6.
- ραμπρή ἡ, bei den Sphak. = λαμπρή.
- ραμπροχριστόγεννα τὰ, bei den Sphak. = λαμπροχριστόγεννα = πάσχα καὶ χριστούγεννα, Ostern und Weihnachten.
- ράπανι τὸ, ἡ ῥαφανίς, der Rettich. 317, 5.
- ράπη ἡ (ῥίψ), ἡ καλάμη, der Halm, die Stoppel. 262, 13.
- ράσο τὸ (*rasum*. it. *raso* = abgetragen), sonst καπότο, ὁ τρίβων, ἡ χλαίνα, ein grober Mantel, Ueberrock. Davon ρασοτυλιμμένος, τρίβων περιβεβλημένος (scherzh.). 35, 16.
- ράχη ἡ (ράχης), τὰ νῶτα, der Rücken.
- ράχοκοκκάλα ἡ, ἡ σπονδυλική στήλη, ἡ ῥάχης, der Rückenwirbel, die Wirbelsäule. 259, 7.
- ρέγομαι, δρέγεσθαι, δι' ἡδονῆς ἔχειν, gern haben, lieben. 154, 4 etc.
- ῥεφουδάρω (*refutare*), ἀπολείπειν, ἀφιέναι, aufgeben, lassen. 52, 19.

ρήγασός, ῥήγισσα (selten ῥήγα),
rex, βασιλεύς, König. 75, 7.
76, 12. 219, 4 etc.

ῥημοκούραδο τὸ = ἔρημο κου-
ράδι, ἄλλιον ποιμνιον, elendes,
verkrüppeltes Zuchtvieh.

ῥιάλι τὸ (ven. reale) = γρόσι.
M. 60 etc.

ῥίζα ἡ, ἡ ῥίζα, die Wurzel;
ὑπόρειξ, der Fuss eines Berges;
ῥίζα τσῆ δουλειᾶς, ἡ ἀρχή,
τὸ αἴτιον, der Grund einer
Sache, der Urgrund.

ῥιζικάρης ό, sonst τυχερός,
der Glück hat. 309, 2.

ῥιζικο und ῥιζικό τὸ (it. risico,
rischio), ἡ τύχη, das Glück.
176, 2. 309, 4 etc.

ῥιζιμιός, ῥιζοπαγής, ἔμπεδος,
eingewurzelt, fest. 126, 28.

ῥιζωμα τὸ (siehe ῥίζα), τὸ
ἀναντες, acclivitas, die Steig-
ung, der Weg bergauf. 153, 3 etc.

ῥίμα ἡ (it. rima; rumor), ὁ λόγος,
die Sage.

ῥιτζᾶς ό (türk. ridja), ἡ δέησις,
die Bitte. 60, 16. 124, 6.

ῥόβι τὸ, ὁ ὄροβος, die Erbse
(*ervum Ervilia*, L.).

ρογιάζω, bei den Sphak. =
λογιάζω.

ρόγος ό, bei den Sphak. = λόγος.
90, 6.

ῥοδαρά ἡ, ῥόδινος στέφανος,
στέφανος, Rosenkranz, Kranz.

ῥοδίξω ψωμί, ῥοδίξιν, rosen-
roth färben (diese Farbe gibt
man dem Brote, indem man
einen Strauch am Backofenloch
anbrennt); ῥοδίξει ἡ γι ἀνα-

τολή, ὑποφύσκει, ἡ ἡμέρα ὑπο-
λάμπει, der Tag bricht an.
41, 69. 283, 1 etc.

ῥοζοναμέντο τὸ (it. ragiona-
mento), ἡ διάλεξις, colloquium,
das Gespräch. 143, 1 etc.

ῥοζονάρω und ῥοζοναρίζω (it.
ragionare), διαλέγεσθαι, λαλεῖν,
colloqui, reden, plaudern; ποῖός
σοῦ μιλεῖ oder ῥοζονάρει
oder ῥοζοναρίζει? wer ist
deiner würdig? 28, 46.

ροισμός ό, bei den Sphak. statt
λοῖσμός, d. h. λογισμός.

ῥόκα ἡ (it. rocca), ἡ ἠλακάτῃ,
der Spinnrocken. 301, 18.

ῥοσμαρί τὸ (it. rosmarino), auch
δεντρολίβανο, ἡ λιβανωτή,
rosmarinus, der Rosmarin.
M. 54.

ῥοσποῦ ἡ türk. rospu), ἡ πόρνη,
die Hure. 140, 25.

ῥοῦγα ἡ (vgl. ῥύμη, ῥωγάς, fr.
rue, rée), ἀγυιά, vicus, die Gasse.
ῥουγόπορτα ἡ, wie αὐλόπορτα,
ἡ πύλη, das Thor.

ῥουμάνι τὸ und ῥοῦμι (türk.
orman) = μαδάρα. 308, 11.

ῥουφιανός (it. ruffiano), μα-
στροπός, Kuppler.

ῥοῦχο τὸ (Etym.?), ἔνδυμα,
Kleid. 49, 42. 174, 5 etc.

ῥύξι τὸ, ἡ ὄρυξ, der Reis (it.
riso). Davon ῥυζόγαλο τὸ,
der Milchreis.

ῥῶγα ἡ, ἡ ῥάξ, die Weinbeere;
ἡ ἑτηλή, die Brustwarze, die
Zitze; ὁ μισθός, der Gehalt,
der Lohn. 262, 6. 278, 4.

ῥωτῶ = ἐρωτῶ.

Σ.

ς = εις.

σά, σάν, ώσάν, ώς, gleichwie, wie; δταν, έπειδάν, *quum*; ει, έάν, si, wenn.

σαγάνι τὸ (türk. *sahan*), χάλκωμα, χαλκίον, Kupfergefäss.

σαγοῦνα ή, ή σιαγών, der Kiefer, der Kinnbacken. 61, 79.

σαῖτα ή, *sagitta*, τὸ βέλος, der Pfeil; ή κεράς, das Webeschiff. 117, 16. Davon σαῖ-τεύγω, *sagittare*, mit Pfeilen schiessen, verwunden.

σακοῦλα oder σακκοῦλα ή, *sacculus*, ein grosser Sack. 253, 20.

σακοῦλι τὸ, σακίον, kleiner Sack; Mass für Geld = 500 γρόσια. 268, 2.

σαλεύγω, σαλεύσθαι, κινεῖσθαι, sich bewegen; έσάλεψε ὁ νοῦς μου, wie μου ᾿γγιξε ᾿ς τὸ νοῦ, *mente captus sum*.

σαλιάρης, σιαλώδης, voll Geifer.

σαλιεριστής ὁ (*Salii, Salaris*), μελωδός, ἀοιδός, Sänger. 299, 23.

σαμιάμιθος ὁ (μαίνω, Etym.?), ὁ ἀσκάβος, *lacerta muralis*, die Mauereidechse. Davon (scherzh.) σαμιαμιθόσφα-χτα τὰ. 311, 2.

σάν = ώσάν.

σανάδα ή (Etym.?), ή αἰγαγρός, die weibliche Gemse.

σαρδίνια τὰ (*Σαρδινία*), ὑποδήματα, κνημίδες, eine Art schöner rother Stiefeln.

σαρίκι τὸ (türk. *sahrik*), ή τῦρα, τὸ στρόφιον, der Turban. 275, 12.

σαρμάς ὁ (türk. *sarma*), ὄπλον, eine Art verzierte und gute Flinte, deren innere Rohrwand spiralförmig ist. 51, 11.

σᾶςε, Pron. (vor dem Verbum) = σᾶς, Gen. und Accus. Plur. von σύ.

σασιρντίζω (türk. *sassirdi*), προῖσθαι, ταράττεσθαι, in Verlegenheit kommen, sich verwirren. 58, 46.

σαφής (türk. *safy*), καθαρός, σαφώς, lauter, rein; ἀεί, immer.

σγουραφιά ή, ή ζωγραφία, das Gemälde.

σγουραφίζω, ζωγραφεῖν, malen. σγουράφος ὁ, ὁ ζωγράφος, der Maler.

σγουρός (vgl. *cirrus*, γυρός und οὔλος, wie σγουράφος von ζωγράφος), οὔλος, οὔλοδριξ, *cirrus*, lockig, kraushaarig. 294, 45. Davon σγουρομάλλης und σγουροπλεμμένος.

ςε = εις.

σεβντᾶς ὁ (türk. *sewda*), ὁ ἔρωσ, *cupido*, die Liebe. M. 68.

σειρά ή, ή γενεά, das Geschlecht. 133, 55 etc.

σεῖρι τὸ (türk. *seir*), ή θέα, ή τέρψις, der Anblick, das Vergnügen (beim Schauen). 122, 35.

σέλα ή (*sella*), ή σήγη, τὸ ἐφιππιον, der Sattel.

σελάκι τὸ, Demin. von σελί.

- σελαμέτι ἡ (türk. *selamet*), ἡ εὐδοκία, die Wohlfahrt. M. 83.
- σελί τὸ (σέλα), ζῆμα, κοιλίας, Bergsattel, kleine Hochebene.
- σενέτι τὸ (türk. *senet*), χειρόγραφον, χρεόγραφον, der Schulschein. 35, 46.
- σεράγιο τὸ (türk. *serai*), τὰ βασίλεια, der Palast.
- σερασκέρης ὁ (türk. *serasker*), στρατηγός, der Feldherr. 35, 2 etc.
- σερταρέ ἡ (σέρνω, σέρτης = σύρω, σύρτης), ἡ ἀγχόνη, ὁ βρόχος, ein Strick zum Erhängen.
- σεφέρει τὸ (türk. *sefer*), ἡ στρατεία, der Kriegszug.
- σηκωμός ὁ, ἡ στάσις, der Aufstand.
- σημάδι τὸ, τὸ σημεῖον, das Zeichen, das Merkmal; ὁ σκοπός, τὸ σημεῖον, das Ziel.
- σιάζω (ἴσιος = ἴσος), εὐθετεῖν, ebenen, anordnen; δὲ μου σιάζει = δὲ μου βολεῖ, es passt mir nicht.
- σιγγλί τὸ (*sitella, situla*, vgl. σίγλος), καδίσκος, ein kleiner Eimer.
- σιγοῦρος (*securus*, it. *sicuro*), ἀσφαλής, βέβαιος, sicher, fest. Davon σιγουρέρνω und σιγουράρω, ἐχυροῦν, in Sicherheit setzen, befestigen. 46, 40.
- σιλακλίκι τὸ (türk. *silaklik*), ζωστήρ ὀπλοδόχος, ein Ledergurt, der vorn breit und mit mehreren Lagen zur Aufnahme von Waffen versehen ist: Waffengürtel. 242, 5.
- σιμά, Adv. (it. *prossimo*, vgl. στέρνα), ἐγγύς, nahe.
- σιμόνω (it. *prossimare*), πλησιάζειν, sich nähern. 131, 13. 137, 7. 193, 4 etc.
- σιορημάζω und σιορημάσσω, auch σιωρημάζω (σῶος σῶς ἐρημέω), κατερμηοῦν, gänzlich zerstören; κατερμηοῦσθαι, ganz öde werden.
- σιργιάνι τὸ (türk. *seiran*), ὁ περίπατος, der Spaziergang. Davon σιργιανίζω, spazieren gehen. 59, 35. 132, 2. 241, 2 etc.
- σιρόκος ὁ (it. *sirocco*), ὁ εὐρος, der Südostwind. 116, 3.
- σισιναμέντο τὸ (it. *assassinamento*), δολοφονία, der Meuchelmord; παραχή, κραυγὰ, Lärm, Geschrei, *tumultus*.
- σιτζίμι τὸ (türk. *sidsim*), σχοινίον, σπάρτον, das Seil. 21, 18.
- σιώρ ὁ (it. *signor*), κύριος, Herr.
- σκάλα ἡ, *scalae*, κλιμαξί, die Treppe, die Leiter; ὁ ἀναβολεύς, der Steigbügel. 181, 4. 263, 18. 293, 28 etc.
- σκαλί τὸ, auch σκαλοπάτι, ὁ κλιμακτήρ, die Stufe.
- σκαλιά ἡ (siehe σκάλα), πτερνισμός, κεντρισμός, der Spornstoss.
- σκαλίδα ἡ, ἡ σκαλίς, der Spaten. Davon σκαλίζω, scharren.
- σκαλόνω (siehe σκάλα), ἀναρριχᾶσθαι, klettern; ἀγκιστρεύεσθαι, ἐμπλέκεσθαι, sich anhängen.

- σκαλοπάτι τὸ, Plur. τὰ σκαλοπάτια (σκάλα πατώ) = σκαλί.
- σκαμνί τὸ, *scamnum*, ὄγκος, der Stuhl; τράπεζα, Tisch. 110, 5. 177, 4.
- σκανίζω (σκατίζω? vgl. ἐσχάρα und σικχαίνω), κακῶς ὄζειν, stinken. 252, 18.
- σκανταλλίζω, ἐρεθίζειν, aufreizen.
- σκαπαβία ἡ (it. *scabavia*), ἡ ἄκατος, ein Fahrzeug, die Brigantine. 17, 44.
- σκαπέτι τὸ, ἡ σκαπάνη, der Spaten. 257, 15.
- σκαρί τὸ, ἐσχάρα, ὑπόβαθρον, das Gestell.
- σκαρόνω, ἰστάναι, stellen, anstellen.
- σκαρόνω, bei den Sphak. statt σκαλόνω. 102, 13.
- σκενιάδα ἡ und σκενιός ὁ, auch σκενιό τὸ, σκιάς, Schattendach, Schatten. 120, 2. M. 209.
- σκεντοές ὁ (türk. *iskendjé*), βάσανος, Qual.
- σκεντσεύγω, βασανίζειν, martern, quälen. 49, 44.
- σκιαέτι τὸ (türk. *schikiaët*), ἡ ἔγκλησις, ἡ αἰτίασις, die Anklage.
- σκιαουλέσ und σκιαουλιᾶς δὲν (σκιά οὔλος, ὄλος) = τὸ παράπαν, παντάπασι, durchaus nicht, ganz und gar nicht. 48, 8 etc.
- σκιάς (σκιᾶ), τοῦλάχιστον, wenigstens. 48, 36. 210, 5 etc.
- σκιζω, σχίζειν, zerreißen. 155, 4 etc.
- σκλαβέρι τὸ (Etym.?), κώδων, Schelle, Glocke.
- σκλάβος ὁ (ven. *esclavo*), δοῦλος, ὑποχέριος, der Sklave.
- σκοινί τὸ, τὸ σχοινίον, der Strick.
- σκολάζω (σκολή), παύεσθαι, aufhören.
- σκόντρα ἡ (it. *scottra*; *scutra*), πλοῖον, eine Art Schiff. 299, 15.
- σκοπός ὁ, ὁ νόμος, τὸ μέλος, die Melodie. 189, 5. 285, 4 etc.
- σκοτεινάγρα ἡ, τὸ σκότος, die Finsternisse. 131, 40.
- σκοτόνω (σκοτόω); φονεύειν, tödten.
- σκούζια ἡ (it. *scusa*), *excusatio*, ἡ πρόφασις, die Entschuldigung.
- σκουζιτοῦμαι, σκύζεσθαι, knurren, murren; davon σκουζιάρωμα, *se excusare*, προφασίζεσθαι, sich entschuldigen. 254, 3 etc.
- σκουλοῦδι τὸ (σκολύς, σκόλλυς), ὁ λόφος, der Schopf; ὁ πόκος, die Flocke.
- σκουῦρος und σκουρός (it. *scuro*; *obscurus*), φατός, braun.
- σκουτέλι τὸ (*scutella*), τρυβλίον, Teller. 111, 7.
- σκούφια ἡ (it. *scufia*), πικλόν, Haube, Mütze.
- σκουφίδα ἡ, ὁ λόφος, der Helmbusch. 133, 100.
- σκραφνί τὸ (Etym.?), ὁ κλήρος, das Loos. 118, 7.
- σχροπίζω und σχροπῶ, auch σκορπίζω und σκορπῶ, σχορπίζειν, σχεδανῶναι, zerstreuen, umherstreuen.

σχωτί το, Gen. σχωθιοῦ (vgl. συκωτόν, σύκον), *jecus*, τὸ ἥπαρ, die Leber. 201, 4. M. 62.
 σμαγδάλι τό (türk. *masgal*), ἡ τοξότις, die Schiesscharte.
 σμίγω, μίσγειν, μιγνύειν, *miscere*, mischen; συνέρχασθαι, συνιέναι, zusammenkommen.
 σότι τό (türk. *soi*), τὸ γένος, die Rasse, das Geschlecht.
 σοκάκι τό (türk. *sokak*), ἡ λαύρα, die Gasse. 267, 12. 284, 2 etc.
 σολατσάρω (it. *sollazare*), περιπατεῖν, spazieren gehen. M. 37.
 σομάρι τό (σαγματίον), τὸ σάγμα, τὰ κανδήλια, *clitellae*, der Saumsattel.
 σονάρω (*sonare*), κωδωνίζειν, klingeln, läuten. 246, 23.
 σόντας (ἐς, εἰς ἔταν), νῦν ἔτε, jetzt da, jetzt wo.
 σοντηρῶ = συντηρῶ. 241, 3 etc.
 σόπρα, Adv. (it. *sopra*; *super*), ἄνω, oben; ἄρον! heb auf! M. 95.
 σοῦβλα ἡ (*subula*), ὁ ὀβελός, *veru*, der Bratspiess.
 σουβλί τό, *subula*, τὸ ὀπήτιον, die Pfrieme, die Ahle. M. 177.
 σουλτάτος und σουρτάτος ὁ (it. *soldato*), στρατιώτης, Soldat; ὄπλον, Waffe, Flinte. M. 227.
 σουράδι τό (σύρω), πλόκαμος, βόστρυξ, Zopf, Locke. Davon σουραδοπέλω. 293, 3.
 σουρόνω (vgl. σύρω, σειρώ, *rotare*), trans. διυλλίζειν, durchsehen; intrans. διαρρεῖν, σταλάζειν, tröpfeln, triefen;

JEANNARAKI.

καταυαίνεσθαι, trocken werden.
 σουσοῦμι τό (σύσσημον), ὁ χαρακτήρ τὸ γνώρισμα, der Zug, das Kennzeichen. 172, 14. 305, 12.
 σοφᾶς ὁ (türk. *soffah*), τὸ ἀνάκλιτρον, ἡ κλισία, Ruhebänk, das Sofa. 27, 18.
 σπάγος ὁ (it. *spago*), τὸ λίνον, ὁ λινόδεσμος, die Schnur, der Bindfaden.
 σπαρμένο τό, Plur. σπαρμένα und σπαρτά, τὸ σπέρμα, τὸ λήιον, die Saat, das Saatsfeld.
 σπέρνω, σπείρειν, säen, besäen.
 σπιθα ἡ, ὁ σπινθήρ, der Funke.
 σπιτι τό, Gen. σπιτιοῦ (*hospitium*), οἶκία, οἶκος, Haus. 135, 10 etc.
 σπιτικό τό, ὁ οἶκος, *domus*, das Hauswesen, das Haus.
 σταθῶρι τό (*statura*), σώμα περικαλές, eine erhabene Gestalt. 131, 8.
 σταλιά ἡ (σταλάω), ἡ σταγών, der Tropfen.
 σταλίζω (it. *stallare*, στατίζω, Eur. El.), ἐν μεσημβρία ἀναπαύειν, ausruhen lassen (nur vom Vieh). 120, 2. 311, 3.
 σταλίστρα ἡ, ἀναπαυστήριον, Ruheplatz (vom Vieh). 126, 49.
 σταμνί τό, σταμνίον, Wasserkrug.
 στάρι τό, ὁ σίτος, der Weizen; στάρι heissen auch mehrere nicht tanzende Personen, die sich einander an den Händen

- halten und den zwei Tänzern folgen.
- σταροσήκαλι ἢ (στάρι σήκαλι, *secale*), μίγμα σίτου καὶ ζέας. 200, 4.
- σταῦλος ὁ, *stabulum*, ὁ σταθμός, ὁ σηκός, der Stall. 307, 13.
- ᾽στε = ὄστε, ἔως, bis. 13, 5 etc.
- ᾽στε = εἶστε. 13, 51 etc.
- στειράρης ὁ und στειροβοσκός, einer der die unfruchtbaren Schafe hütet. 272, 19.
- στειροματζιέτα ἢ (siehe ματζιέτα), στείρα βοῦς, δάμαλις, *juvencu*, eine junge Kuh.
- στειροπρόβατο τὸ, πρόβατον, ἐνὸς ἔτους, einjähriges Schaf.
- στειροσάναδο τὸ, στείρα, ἀμάλια ἀγαγρος, eine junge Gemse. 187, 4.
- στειροχωρίζω = χωρίζω τὰ στείρα ἀπὸ τὰ ἔγγαλα. 120, 11.
- στέκω, ἐστηκέναι, stehen; στέκει νά... oder στέκεται νά... ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἴστανται, es steht auf dem Entscheidungspunkte. 116, 4 etc.
- στελιάρι τὸ, τὸ στελεόν, ἡ λαβή, der Stiel, der Griff.
- στερεύω (στερεός, στερεώ), ἀποτίθεσθαι, διαφυλάττειν, bei Seite legen, aufbewahren.
- στεριά ἢ (στερεός), ἡ ξηρά, *continens*, das feste Land; στεριαῖς oder τσῆ στεριαῖς, κατὰ γῆν, zu Lande. 4, 3. 47, 14 etc.
- στέρνα ἢ, *cisterna*, ἡ δεξαμενή, der Wasserbehälter. Davon στερνιάζω, in einen Wasser-
- behälter leiten. 121, 13. 240, 4.
- στιβάνι τὸ (it. *stivale*), ἡ κνημίς, der Stiefel. 254, 7.
- στιμάρω (it. *stimare*), *aestimare*, τιμᾶν, abschätzen; τιμᾶν, hoch achten. .
- στόρια ἢ (ἱστορία), γραφή, εἰκὼν, Bild.
- στραβός, τυφλός, blind. 271, 6 etc.
- στραῖεία ἢ (στράτα, στρατεύω, vgl. *stratela*), πορεία, ὁδοπορία, die Reise (zu Fuss). 254, 8. 11. 103 etc.
- στρατιώτης ὁ, στρατιώτης, Soldat; (von *στράτα*) ὁ δαιοπόρος, Reisender.
- στράτα ἢ (*strata*), ἡ ὁδός, der Weg, die Strasse.
- στρατεύω, ὁδοιπορεῖν, ἀποδημεῖν, in die Fremde gehen, reisen.
- στρατί und στρατάκι τὸ, ὁ στίβος, ἡ ἀτραπός, *semita*, der Fussweg.
- στρίβγω und στρίφνω, στρέφειν, zusammendrehen.
- στριφογυρίζω, στροφοδινεῖν, drehen, umwenden.
- στρώμα τὸ, auch κλίνη ἢ, ἡ κλίνη, ἡ εὐνή, das Bett. 129, 27.
- στρωμνί τὸ, ἡ στρωμνή, die Decke.
- στυλώνω, στυλοῦν, mit Säulen stützen; (vom Vieh) ἄναντα ἐλαύνειν, bergauf treiben. 122, 12.
- συβάζω, συμβιβάζειν, vergleichen, versöhnen.
- συζευτής ὁ (συζεύγνυμι), συγ-

- γέωργος, Genosse beim Ackerbau.
- συθήκη ἢ, συνθήκη, der Vertrag. 49, 9.
- συμμισιακός (σὺν μισός, d. h. ἡμῶν), ἀμφοτέροις κοινός, beiden gehörig, gemeinschaftlich.
- συμπάθειο τὸ, συγγνώμη Verzeihung; παίρνω συμπάθειο, um Verzeihung bitten.
- συναποβγάνω, προπέμπειν, *deducere*, begleiten.
- συνορίζομαι, *συνερίζειν*, ἀμυλάσθαι, *aemulari*, wetteifern.
- σύντεκνος ὁ, σύντεκνισσα ἢ, ἀνάδοχος, der Pathe.
- συντήρῳ, θεωρεῖν, θεωρεῖσθαι, schauen, sehen.
- συνωροπαντρεμμένος, νεόγαμος, erst kürzlich verheirathet. 109, 8.
- συρμαλί (türk. *sirmaly*, vgl. σύρμα) = συρμαλένιος, χρυσόπαστος, χρυσοσύφης, mit Gold gesprenkelt.
- συρρογιάζομαι, bei den Sphak. statt συλλογιάζομαι, λογίζεσθαι, nachdenken.
- σφάκα ἢ (σφάκος), ἡ ῥοδοδάφνη, der Oleander. 240, 26 etc.
- σφαλιζώ (ἀσφαλής), κλείειν, schliessen.
- σφαλιχτός, κεκλεισμένος, geschlossen.
- σφάνταμα τὸ, τὸ φάντασμα, das Phantom, das Gespenst. 134, 5.
- σφαρῶ und σφαράσσω, σφαδάζειν, zucken.
- σφαχτό τὸ (σφάζω), τὸ πρόβατον, ἡ οἴς, das Schaf.
- σφυρίδ ἢ, τὸ σύρσμα, der Pfiff. 122, 14.
- σφυρίζω, *σφυρίζειν*, pfeifen.
- σωδικά τὰ (ἔσω), τὰ ἐντόσθια, die Eingeweide. M. 8.
- σωνίζω (σῶς), παύεσθαι, aufhören. 263, 24.
- σώνω (σῶς), ἐξαρκεῖν, ausreichen. 268, 4.
- σωπαίνω, σιωπᾶν, schweigen.

T.

- ταβέρνα ἢ, *taberna* (it. *taverna*), τὸ καπηλεῖον, das Wirthshaus. 251, 3.
- ταβερναρᾶς und ταβερνάρης ὁ (it. *taverniere*), ὁ κάπηλος, der Weinschenker, der Wirth. 251, 5.
- τάβλα ἢ, *tabula* (it. *tabola*), ἡ σανίς, das Bret; ein langes mit Esswaaren bedecktes Bret, an dem die Gäste sitzen und schmausen; überhaupt Tisch. 205, 5. 177, 3.
- ταῖνι τὸ (türk. *tain*), τὰ σιτία, die Zehrung, die Beköstigung. 133, 87.
- ταῖζω, ψομίζειν, σιτίζειν, füttern, ernähren. 245, 34.
- ταῖρι τὸ, ἑταῖρος, der Genosse, der Geselle; ὁ ὁμοῖος, der Gleiche.
- ταῖφᾶς ὁ (türk. *taifa*), συνεργάτης, Mitarbeiter, Genosse; λαός, πλῆθος, Volk, Menge.

- ταμπούρι τὸ (türk. *tambur*), ὁ προμαχῶν, *propugnaculum*, die Schatzwehr; τάγμα, τάξις, Regiment. 47, 50, 58, 74. 62, 19 etc.
- ταρός ὁ (ἀήρ, ἀέρος?), ὁ ἄνεμος, der Wind.
- τάσι τὸ (türk. *tass*), τὸ φιάλιον, die Tasse. 132, 7.
- τάσσω, ὑποτιθέναι, versprechen; ὑποτιθέναι, νομίζειν, den Fall setzen, annehmen.
- ταῦτερου, Adv. = ταχύ.
- ταῦτερωπά, Adv. πρωτῆ τι, *mane*, etwas früh.
- ταχύ, Adv. πρωτῆ, *mane*, früh, 209, 3.
- ταχυά, Adv. αὔριον, morgen.
- τέλειος, τοῖος, τοιοῦτος, *talis*, solcher.
- τελάλης ὁ (türk. *tellal*), ὁ κήρυξ, *praeco*, der Anrufer. 133, 45.
- τέλι τὸ (türk. *tel*), ἑλασματίον, der Draht.
- τέντζερι τὸ (türk. *tendjer*), τὸ χαλκίον, der Kupferkessel.
- τέρμενο τὸ, auch τέρμα τὸ (*terminus*, it. *termine*), ἡ λήξις, ἡ παῦσις, das Aufhören, der Schluss.
- τερτίπι τὸ (türk. *tertip*), ἡ τέχνη, τὸ μηχανήμα, der Kunstgriff.
- τεψί τὸ (türk. *tepsi*), eine breite runde kupferne Schüssel, welche die Türken statt des Tisches beim Essen gebrauchen.
- τζαγκάρης oder τζαγγάρης (*sagarius*; Hesych. σκυτεύς, σαγγάριος καλιγάριος), σκυτοράφος, der Schuhmacher.
- τζαγκουρνῶ auch γκρατσουρνῶ (it. *grattare*), ἀμύσσειν, kratzen, krallen. Davon τζαγκουρνομαδιῶ κνήν καὶ μαδᾶν, kratzen und Haare ausreissen. 72, 5. 286, 21.
- τζαμί τὸ (türk. *djami*), ναός, die Moschee. 136, 3. 230, 11.
- τζαμίτης ὁ (türk. *sabit*), τὸ πάρχης, Landrath.
- τζεβρές ὁ (türk. *tschevè*), μίτρα, eine Art Kopftuch. 129, 11.
- τζελάτης ὁ (türk. *tschelat*), ὁ δῆμιος, der Henker.
- τζερεμές ὁ (türk. *djeremè*), auch τὸ πρόστιμο, τὸ πρόστιμον, die Geldstrafe.
- τζιγέρι τὸ (türk. *djüer*), τὸ ἥπαρ, die Leber. 130, 20.
- τζιλβές ὁ (türk. *dsivè*), βλέμμα ἐρωτικόν, Liebesblick.
- τζιμποῦκι τὸ (türk. *dsübuk*), καπνουκίον, lange Pfeife.
- τζιμποῦσι τὸ (türk. *dsübüss*), τὸ συμπόσιον, ἡ εὐωχία, der Schmaus. 59, 1.
- τζιμπῶ (τζιμπεῖν, Ptochopr.), κνίζειν, κολάπτειν, kneifen, zwicken.
- τζιτζυφιά ἡ, ζίζυφος, der Brustbeerbaum (*Rhamnus juda*).
- τζιτζυφο τὸ, τὸ ζίζυφον, die Brustbeere. M. 219.
- τζουγκρί τὸ, ἡ ὄκρις, ein rauher Fels. 68, 1.
- τήνε, Pron. (= τήν), αὐτήν, ταύτην.

- τηρῶ, wie συντηρῶ, θεᾶσθαι, schauen, sehen. 61, 15. M. 32 etc.
- τίβοτοι und τίποτις (auch τίποτας und τίποτε), τι, *aliquid*, etwas. 61, 94 etc.
- τοιγάρεις, τοιγάρ, τοιγαροῦν (= πάτζης). 278, 6.
- τομάρι τὸ (türk. *tomar*), τὸ σκύτος, ἡ βύρσα, das Leder. 280, 12.
- τόνε, Pron. (vor dem Verbum) = τὸν, d. h. αὐτόν.
- τονε (nach dem Verbum) = αὐτόν, d. h. αὐτόν.
- τοπόνω (τοπάζω), νοεῖν, ὄρᾶν, etwas merken. 197, 3. 286, 7.
- τορναλέτο τὸ (it. *tornaletto*), τὸ τῆς κλίνης περιπέτασμα, der Bettvorhang.
- τουδά, d. h. ἐτουδά = αὐτοῦ δά, daselbst. 28, 73.
- τουπί τὸ (τύπος), τὸ τυροβόλιον der Käsekorb beim Käsebe-reiten (siehe τυρ). 252, 7.
- τουρσί (türk. *tursü*), ὄξει παρεσκευασμένος, ὄξωτός, mit Essig zubereiten, in Essig gelegt. 256, 20.
- τουσλοῦκι τὸ (türk. *tusluk*), κνημίς, die Beinschiene. 103, 14.
- τούφεκι τὸ (türk. *tufek*), τὸ ὄπλον, die Flinte, die Waffe.
- τοψηῆς ὁ (türk. *topsu*), ὁ πυροβολιστής (neugr.), der Kanonier. 58, 81.
- τρά oder τρά = τρία. 145, 1. 233, 15.
- τραβάγια ἡ (it. *travaglio*), μέριμναί, πόνοι, die Sorgen, die Mühlen; παραγή, κραυγαί, Lärm, Geschrei.
- τραβαμπᾶς (*abbas*), Schwarzrock, Pfaffe (Schimpfwort gegen die Priester). 15, 20.
- τραλίζω (τραυλίζω), σκοποῦν, schwindelig machen. 126, 21.
- τραμουντάνα ἡ (it. *tramontana*), ὁ βορρᾶς, der Nordwind; χειμών, ζάλη, Sturm.
- τράγος und gewöhnlich τράος ὁ, ὁ τράγος, der Bock, der Ziegenbock. 100, 6. 107, 6 etc.
- τρέλλης und τρελλός (στρεβλός), μωρός, ἀσύνετος, thöricht, albern.
- τριμποῦνι τὸ (türk. *dürbün*), τὸ τηλεσκοπίον, das Fernglas.
- τριόχτης ὁ, τριετής, dreijährig (von Böcken und Widdern). 105, 6.
- τρίχα ἡ, ἡ τρίξ, die Haare; τὴν τρίχα νά, (stärker) διάλε τὴν τρίχα νά, auch vollständig διάλε τὴν τρίχα ποῦ λείφτηκε oder ποῦ λειψε νά . . . = bei einem Haare; μονοοῦ, μικροῦ δεῖν. 140, 18. M. 71 etc.
- τρουλίτης ὁ (τροῦλλα), ὁ κορυδαλός, die Haubenlerche. 315, 3.
- τρουμπέτα ἡ (it. *trompeta*), ἡ σάλπιγξ, die Trompete. 217, 4 etc.
- τρυῶ, τρυᾶν, δρέπαιν, lesen, pflücken.
- τρώω, τρώ(γ)εις und τρώς, τρώ(γ)ει und τρώ, Plur. (τρώγομε) τρώμε, (τρώγετε) τρώτε, τρώγουσι, τρώσι, τρώνε und τρών, Aor. ἔφαγα, Conj. φάγω

- und φάω, φάγης, φάης und φῆς, φάγη, φάη und φᾶ, Plur. φάγωμε und φᾶμε, φάγετε und φάτε, φάγουσι, φᾶσι, φᾶνε und φᾶν; ἐσθίειν, essen. 81, 5. 142, 1. 196, 4. 254, 28 etc.
- τσακίζω, κατακλᾶν, knacken.
- τσαντήρι τὸ (türk. *tschandrî*), ἡ σκηνή, *tentorium*, das Zelt.
- τσαούσης ὁ (türk. *tschausch*), neugr. ὁ λοχίας, der Feldwebel.
- τσαπίνης (türk. *tschaphin*), ἔκλυτος, ἄσωτος, liederlich, ausschweifender Mensch. M. 175.
- τσαρσιτεύω, προδιδόναι, verrathen. 61, 44.
- τσαρσίτης ὁ (türk. *tscharsit*), κατάσκοπος, Spion; προδότης, Verräther.
- τσεπανές ὁ (türk. *tschepanè*), neugr. τὰ πολεμφοῦδα, die Munition.
- τσέπη ἡ (türk. *dasher*), ὁ κόλπος, die Tasche.
- τσῆ = τῆς.
- τσῆ = τούς.
- τσῆ = τὰς, d. h. τὰς.
- τσειδά = ἐτσιδά (ἔτσι), οὕτως, gerade so. 15, 20.
- τσικίνο τὸ (it. *zecchino*), νόμισμα χρυσοῦν, Goldstück, Goldmünze. 133, 129 etc.
- τσισμές ὁ (türk. *daismè*), ὑπόδημα, σανδάλιον, Schuh. 275, 18.
- τσιστροκόλλυβα τὰ (vgl. συρίζω und *susuro*, κόλλυβα), στάχες; ἄωροι ἄκτοι, unreife Aehren geröstet. 251, 4.
- τσιτσέκι τὸ (türk. *tschitschek*), ἄνθος, Blume.
- τσιφτές ὁ (türk. *tschiftè*), neugr. δίκανον (ἄπλον), die Doppelflinte.
- τσιχλα ἡ, ἡ κίχλα, ἡ κίχλη, die Singdrossel, die Zippe. 31, 50.
- τσιουρῶ = rollen, κυλιδεῖν, κυλιδεῖσθαι. 51, 35. M. 170 etc.
- τσόχα ἡ (türk. *tschoka*), ζριον, wollenes Zeug. 254, 9.
- τύραννο τὸ, ἡ τυρανία, das Tyrannisiren, das Plagen. 31, 19.
- τυρὶ τὸ. In einem grossen Kupferkessel (λαβέντζι, λεβήτιον, λέβης, *lebes*), kocht man vier Fünftel der Milch so lange, bis sich, wenn man sie in einen Löffel nimmt, nach dreimaligem Blasen Rahm bildet. Hierauf lässt man die Milch etwas abkühlen, wirft ein wenig Labmagen (ἀγαστέρα, γαστήρ, auch τυρεύτης) in dieselbe und wartet bis sie dick geworden ist. Sodann rührt man die dick gewordene Milch mit einer Rührkelle oder Piston (ταράχτης ὁ, ταράκτης, τάρρακτρον) anfangs schnell, dann immer langsamer (ἀναδένω), sodass sich die in der Milch enthaltenen festen Stücke um die Rührkelle herum absetzen und einen festen Teig (μαλάκα ἡ, μαλακός, μαλάσσω) bilden. Dieser feste Teig wird hierauf in einen flachen, cylinderförmigen Korb (τουπί τὸ,

τυπίον, τύπος), gebracht, wo er zusammengedrückt wird, wobei sich der dabei beschäftigte Arbeiter oder Käsemacher (τυροκόμος) gewöhnlich selbst darauf setzt. Dieser cylinderförmige Teig, gesalzt und getrocknet, heisst τυρί. Zu der in dem Kessel gebliebenen Molke (ὄρρος, altr. auch ὄρρος) wird das noch fehlende Fünftel Milch (ἀνάχυμα) zugegossen. Diese Mischung wird wieder eine Zeit lang gekocht und indessen fortwährend mit einer Rührkelle (ἀηδόνησσος ὁ) gerührt, damit sich nichts am Boden ansetzen soll. Ist sie jetzt genügend gekocht, so wird sie vom Feuer weggenommen und der oben beschriebene Vorgang wird wiederholt. Der dieses mal aber gewonnene Käse (μισήσρα ἢ, μίσγω, *miscuo*), ist feiner als der frühere (μαλάκα). Die jetzt übriggebliebenen Molken (χουμάς ὁ, χυμός, χῦμα, χέω) dienen nur noch zum Futter für Schweine und Hunde (der Knabe, der dieses Vieh hütet und dem τυροκόμος dabei behülflich ist, heisst danach χουματζής).

τυρνή ἢ (scil. ἐβδομάδα), ἡ τυροφάγος, die letzte Woche vor der grossen Fastenzeit (μεγάλη σαρακοστή), wo man nur Milchspeisen und Eier geniessen darf.

τυροκόμος ὁ, ὁ τυροκόμος, der Käse macht (siehe τυρί). 120, 10, 11.

τῶν und των = τῶν und αὐτῶν (Artik. und Pron.).

τῶνε, Pron. (vor dem Verb.) τωνε (nach dem Verb.), für αὐτῶν (Dativ) αὐτοῖς, αὐταῖς, ihnen.

τῶνε (sehr selten) = τῶν, der (Artikel). 110, 5, 6. M. 218.

Υ.

ὑγιός gewöhnlich γιός ὁ, ὁ υἱός, der Sohn. 97, 3 etc.

Φ.

φαγοπιτοῦρα ἢ (φάγω, πίνω, πιοτό), συμπόσιον, εὐωχία, Essen und Trinken, Schmauserei. II. 90.

φάδι τὸ, τὸ ὑφάδιον, ein wollener Faden (zum Weben). 250, 17.

φαίνω, ὑφάνειν, *texere*, weben. 296, 1. 300, 2. M. 23.

φακῆ ἡ, ἡ φακῆ, die Linse; σπέρνω φακῆ (von Hasen und von feigen Leuten), in der Flucht seine Rettung suchen.

φαλκόνι τὸ und φαλκονιά ἡ, *falco*, ὁ ἱέραξ, der Falke.

φამέγιος ὁ (it. *famiglio*), οἰκέτης, ὑπηρέτης, Bedienter, Diener. 254, 2.

φανειά ἡ, ἡ ἐμφάνεια, das Erscheinen. 133, 34.

- φαρφουρί τὸ (türk. *farfur*), das Porzellan; Adj. aus Porzellan.
- φαφούτης (türk. *fafut*), νωδός, *edentulus*, zahnos.
- φελλὶ τὸ (*ofella*), τμήμα ἄρτου, Brotschnitte. 272, 30.
- φελλοκάλικο τὸ (φελλὸς καλίκι, *caliga*), σανδάλιον, eine Art elegante und leichte Halbschuhe, Pantoffel. 147, 6.
- φελῶ, ὠφελεῖν, nützlich sein, werth sein. 186, 17 etc.
- φερμάνι τὸ (türk. *ferman*), τὸ ἐπίταγμα, der Befehl des Sultans, das Mandat.
- φέσι τὸ (türk. *fäs*), πῖλος ἔρουθρου, ein rother Hut, das Fess.
- φέστα ἡ (it. *festa*), *festum*, ἑορτή, die Festlichkeit.
- φθῶ, πτύειν, spucken.
- φιλντισένιος (türk. *filidisi*), ἑλεφάντινος, aus Elfenbein.
- φίνα, Adv. (it. *fino*), εὖ, καλῶς, *bene*, gut, schön.
- φίλος ὁ, φιλενάδα ἡ, φίλος, Freund.
- φίρος, bei den Sphak. = φίλος.
- φλακὴ ἡ, ἡ φυλακὴ, ἡ εἰρκτή, das Gefängniß.
- φλασκί τὸ (φλάσκιον), ἡ λύκηδος, die Kürbisflasche. 285, 23.
- φλετζάνι τὸ (türk. *filđjan*), φιάλιον, die Tasse. 16, 72. 23, 29 etc.
- Φλεβάρης ὁ, *Februarius*, der Februar. Davon φλεβαρίζει, der Monat Februar fängt an. 191, 1.
- φλουρί τὸ (ven. *florino*, fr. *florin*), νόμισμα χρυσοῦν, Goldstück.
- φονιάς ὁ, φονεύς, der Mörder.
- φοράδα ἡ, ἡ φοράς, ἡ ἔππος, die Stute. 51, 48.
- φόρος ὁ, ὁ φόρος, ὁ δασμός, die Kopfsteuer.
- φόρος und φόρο τὸ, *forum*, ἡ ἀγορά, der Marktplatz; τὸ φανερόν, das Freie, das Oeffentliche.
- φουκάρι τὸ = Σηκάρι.
- φούλι τὸ (türk. *fuli*), ὁ νάρκισσος (*narcissus*, *Jonquilla L.*), die Jonquille.
- φούρια ἡ (*furia*), ὄρμη, der Trieb, der Drang.
- φούρκα ἡ (*furca*), sonst σερταρέ, ἡ ἀγχόνη, ein Strick zum Erhängen.
- φουρκίζω, ἀπάγγειν, erhängen.
- φούρνος ὁ, *furnus*, ὁ ἔπνος, der Backofen. M. 237.
- φουρνάρης ὁ, φουρναροῦ ἡ, *furnarius*, ὁ ἄρτοκόπος, der Bäcker.
- φουρτίνα ἡ (it. *fortuna*; *fortuna*), ὁ χειμών, ὁ κλύδων, der Sturm, das Gewitter. 116, 14. 279, 16. M. 224 etc.
- φουσατο τὸ (φώσατον, Suid. *fossa*), ὁ στρατός, das Heer.
- φούσκα ἡ, φύσκη, κύστις φουσαλῆς, *vesica*, Blase.
- φουσχόνω, ἐξοιδάινειν, aufschwellen; τυφοῦσαι, ὀγκώδη εἶναι, aufgeblasen sein.
- φουστάνι τὸ (it. *fustagno*), γυναικεῖος χιτῶν, Frauenkleid.

φρακὴ ἡ, bei den Sphak. = φλακὴ.
 φριγάδα ἡ (it. *fregatta*), die Fregatte.
 φτάζυμο, d. h. ἐπτάζυμο (ζύμη) ψωμί, ἄρτος λεπτός, feines Brot.
 φαξούσιος (ἐπταξούσιος oder αὐτεξούσιος), κραταιότατος, sehr mächtig. 52, 48.
 φταρμιζομαι und φταρμιζομαι, παίρειν, niesen.
 φταρμός ὁ, ὁ παρμός, das Niesen; (von φταίρω) = φθόρος.
 φτέρα ἡ, ἡ πτερίς, das Farrnkraut.
 φτέρνα ἡ, ἡ πτέρνα, die Ferse.
 φτεροῦγα ἡ, ἡ πτέρυξ, der Flügel.
 φύλι τὸ (türk. *fıtlı*), ἡ θρυαλλίς, τὸ ἐλλύχνιον, der Docht. 262, 25.
 φυλαχτάρι τὸ, τὸ φυλακτήριον, τὸ περιάμμα, *amuletum*, das Schutzmittel, das Amulet. 140, 50.
 φύλλο τὸ, τὸ φύλλον, das Blatt; τὰ φύλλα τσῆ καρδιάς, οἱ τῆς καρδίας κόλποι, die Herzkammern, das Herz.
 φυράγω und φυράσσω, bei den Sphak. = φυλάσσω. 202, 4.
 φύράσσω (Etyim.?), ἐλαττοῦσθαι, μειοῦσθαι, sich vermindern, abnehmen.
 φυσέκι τὸ (türk. *fussek*), die Patrone. Davon φυσεκλικία τὰ (türk. *fusseklik*) = μπαλάσκα. 35, 139.
 φωτιά ἡ (φῶς), πῦρ, Feuer.
 φωλιτσα ἡ, Dim. von φωλιά

ἡ, ἡ φωλιά, ἡ καλά, das Nest. 71, 4. 231, 5. Davon φωλεόγω, νεοττεύειν, nisten. 204, 4.
 φῶτα τὰ, ἡ ἑορτὴ τῶν φῶτων oder ἐπιφανείων, das Fest der Erscheinung oder der Taufe Christi; die Kleider die der Pathe seinem Täufling schenkt.

X.

χάβγω und χάφτω, κάπτειν, καταβροχθίζειν, schlucken.
 χάδι τὸ (Etyim.?), ἀρέσκεια, θωπεία, *blanditia*, das Schönthun, die Liebkosung. Davon χαϊδεύγω. M. 193.
 χαζινές ὁ (türk. *chasnè*, vgl. γάζα), τὸ ταμείον, der Schatz.
 χαζίρης (türk. *hasır*), ἐτοῖμος, fertig, bereit. Adv. χαζίρι.
 χαϊβάνι τὸ (türk. *châivan*), ὑποζύγιον, das Saumthier.
 χαϊμαλί τὸ (türk. *hamaili*) = φυλαχτάρι.
 χαϊμός ὁ (χάνω, χαίω, χάος), ἀπώλεια, βλάβη, der Verlust, der Schaden.
 χαϊνεύγω, στασιάζειν, rebelliren. 25, 1.
 χαῖνης (türk. *hain*), ἄπιστος, trenlos.
 χαῖρι τὸ (türk. *châir*), τὸ καλόν, das Heil; τὸ ὄφελος, der Nutzen.
 χαλάλι (türk. *halal*), δίκαιος, θεμιτός, *legitimus, justus*, recht, richtig; χαλάλι σου, soviel als: es sei dir von Herzen

- gern gegeben (Gegensatz χαράμι). 245, 34 etc.
- χάλι τὸ (türk. *had*), ἡ κατάσταση, der Zustand. 133, 80. 140, 41. M. 136 etc.
- χαλίκι τὸ, ὁ χάλιξ, der Kieselstein. 193, 2. 271, 24.
- χαμαντράκι τὸ, ἀνδράριον χθαμαλόν, ein kleines Männchen.
- χαμπέρι τὸ (türk. *habar*), ἡ ἀγγελία, die Nachricht.
- χαμομηλιά ἡ, τὸ χαμαίμηλον, das Kamillenkraut (it. *chamomilla*).
- χαμολάγαθο τὸ (siehe λαγός), φάραξ βραδεία, tiefe Bergschlucht. 91, 3.
- χάνι τὸ (türk. *khan*), ξενοδοχεῖον, Wirthshaus, Herberge.
- χανούμισσα und χανούμη ἡ, auch χανοῦμι und χανουμάκι τὸ (türk. *hanum*), δέσποινα, die Herrin, feine Dame.
- χαντζέρι τὸ (türk. *chandjer*), ξιφίδιον, ἐγγειρίδιον, der Dolch, das Messer.
- χάντρα ἡ (Etym.?), τὸ μάργαρον, die Perle. 250, 28.
- χαντῶ (Etym.?), νομίζω, meinen, glauben. 52, 27 etc.
- χαράκι τὸ (χάραξ), πέτρος, λίθος, der Fels.
- χαράσσω, χαράττειν, einschneiden; χαράσσει ἡ μέρα wie ἀποδιαφωτᾶ, διαυγάζει, der Tag bricht an.
- χαράτσι τὸ (türk. *charatsch*), ὁ φόρος, die Kopfsteuer.
- χαροκόπος, φιλόροπος, φιλοτερπής, Freund der Feste und Vergnügungen. 149, 4 etc.
- χαροκοπῶ, εὐωχεῖσθαι, εὐθυμεῖσθαι, schmansen, lustig und fröhlich leben. 68, 2. 194, 1. 175, 4 etc.
- χάρτζι τὸ (türk. *khards*), ἡ δαπάνη, die Ausgabe, die Kosten. 59, 7.
- χαρτζιλικι τὸ (türk. *khardsilik*), δαπάνη πρόχειρος, Taschengeld.
- χαρτί τὸ, Gen. χαρτιοῦ, χάρτης, Papier; γράμμα, Schreiben, Brief; βιβλίον, Buch. 155, 4. 307, 47 etc.
- χατζής ὁ (türk. *hadji*), christlicher oder türkischer Pilger, der am Grabe Christi zu Jerusalem oder am Grabe Mohammed's zu Mekka gewesen ist. 59, 14 etc.
- χατίρι τὸ (türk. *hatir*), σεμνότης, ἀξίωμα, Würde, Einfluss; χάρις, der Gefallen. M. 49. M. 99 etc.
- χαχαρίζω, καγχάζειν, laut lachen. M. 155.
- χάψι τὸ (türk. *habs*), ἡ εἰρκτή, das Gefängniss.
- χειμαδιό τὸ, χαιμάδιον, νομή χειμερινή, die Winterweide, die Weide. 187, 5.
- χέρα ἡ und χέρι τὸ, ἡ χεῖρ, die Hand; εἶνε 'ς τὸ χέρι μου oder 'ς τὴ χέρα μου = *mihi in manu est*, ἔξεστί μοι, es liegt in meiner Hand, ich kann es. 61, 116. 135, 12 etc.
- χειρικό τὸ (χέρα) = ἐπιχείρημα.

das Unternehmen, das Beginnen.
 χελιμιντρῶ, χρεμετῶν, χρεμετίζειν, wibern, *hinnire*. 265, 35.
 χλωμός, χλωμή und χλωμιά (χλουμός, χλωρός), ὠχρός, κερρός, blass, blaugelb. 70, 13. 148, 3. 272, 16 etc.
 χολιάζω, χολοῦσθαι, bekümmert oder traurig werden. 138, 4 etc.
 χορατᾶς ὁ (vgl. χορός, χαρά), ὁ χαριεντισμός, der Scherz, der Spass. M. 182.
 χορῆτιῶ (χόρος), κοάζειν, Gras hervorbringen.
 χότζας ὁ (türk. *hondja*), ἱερεύς, türkischer Priester.
 χούκιμου (türk. *hükim*), ἡ κρίσις, der Richterspruch.
 χουμάς ὁ (χῦμα, χέω), siehe τυρί.
 χοχλάδι τὸ, ὁ κάχληξ, der Kiesel. 271, 19. Davon χοχλάδακι.
 χριστιανός = χριστιανός, der Christ.
 χρουσαφός ὁ, ὁ χρυσοκόος, der Goldschmied.
 χτήμα τὸ (κτῆμα, κτήνος), ὑπόζυγιον, das Saumthier; λιανὸ χτήμα = ὄνος, Esel.
 χτυπαρέ ἡ (κτυπέω), ἡ πληγή, der Schlag.
 χτυπῶ, κτυπεῖν, πλήττειν, schlagen; διασπείρεσθαι, τρέχειν, sich zerstreuen, laufen. 49, 41.
 χυλός ὁ, ὁ χυλός, der Saft; ein gewöhnliches Essen, das man bereitet indem man Mehl und

zuweilen Honig in kochendes Wasser schlägt bis es fest wird. Da sich das Wort χυλός mit dem Worte Ξεός reimt, so sagt man sehr oft μὰ τὸ χυλό statt μὰ τὸ Ξεό um die Gotteslästerung zu vermeiden. Gleichfalls sagt man μὰ τὸ Ξερίό, μὰ τὸ νιό, auch διάβοντρος statt διάβολος (vgl. hole mich der Kukuk).
 χύνω, χεῖν, giessen; χύνομαι, ἐφορμᾶν, auf jemand losstürzen.
 χύτης ὁ, τὸ κἀταντες, ἡ κλιτύς, *declivitas*, der Abhang.
 χώνω (χώνυμι), κρύπτειν, verstecken. 59, 37. 133, 81 etc.
 χώρα ἡ, χώρα, Land; πόλις, Stadt.
 χωριουράκι τὸ, bei den Sphak. statt χωριουλάκι. Dimin. von χωριό, κώμιον, Dörfchen.
 χωρίστρα ἡ, ἡ τῆς κόμης διαίρεσις, der Scheitel. 250, 8.
 χωσιά ἡ (siehe χώνω), προλογισμός, ἐνέδρα, Versteck, Hinterlist.
 χωστά, Adv. λάθρα, *secretis*, heimlich. 254, 28 etc.

Ψ.

ψαλτήρι τὸ, τὸ ψαλτήριον, das Psalmenbuch; Kirchengesang.
 ψαράδα ἡ (ψαρός), πολιότης, das Grau, das graue Haar. 250, 23.

- ψαριά ή, ψαρέ ή, τὸ πιαρίον, ὁ πίσος, *pisum*, Erbse. 307, 13.
 ψαρόγαρος ὁ (ψάρι = ἰχθύς, γάρον), ή άφύη, ή σαρδίνη, die Sardelle.
 ψεσινός (siehe ὀφές), χθισινός, gestern. 61, 71.
 ψήγομαι (ἔψω, ἔψημα), μαραινέσθαι, verwelken, 164, 2.
 ψεῖρα ή, ὁ φθείρ, die Laus.
 ψηλαναμπουκόνομαι, auch ψηλανακουμπόνομαι (ὑψηλός ἀνά κομβόω), γυμνοῦσθαι, τοὺς βραχίονας, die Aermel hoch aufstreifen. 146, s. 271, 23.
 ψηφί τὸ, auch ψῆφος τὸ, (ψηφός), τιμή, Ehre, Verehrung, Schätzung.
 ψηφῶ, περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, jemand hochschätzen.
 ψιχάλι und ψιχάλο τὸ, τὸ ψιχίον, ή ψίξ, das Stückchen, das Krümchen; ψιχάλο δὲν . . . = gar nichts.
 ψοφῶ (von Thieren und von allen die nicht Christen sind), θνήσκειν, verenden, verrecken, krepiren. 59, 36 etc.
- ψυχάρι τὸ, τὸ ψυχάριον, ή ψυχή, der Schmetterling.
 ψυχομαχημός ὁ, ή ψυχομαχία, ή ψυχορραγία, der Todeskampf. 240, 25.
 ψυχομαχῶ, ψυχομαχεῖν, ψυχορραγεῖν, mit dem Tode ringen, in den letzten Zügen liegen.
 ψυχοπονοῦμαι, συμπονεῖν, συμπάσχειν τινί, bemitleiden, Mitleid haben.
 ψῶμα τὸ, τὸ ψεύσμα, τὸ ψεῦδος, die Lüge.

Ω.

- ὠζό τὸ (ζῶον), πρόβατον, Schaf. 19, 15.
 ὠς, ἕως, bis.
 ὠρηος (ὠρατός), καλός, schön.
 ὠσά = ὠσάν.
 ὠσάν, ὠσάν, ὠσει, ὠς, wie, sowie; ἐπεὶ, ἐπειδάν, wenn, wenn schon, nachdem.
 ὠστε (nur vor νά), ἕστε, ἕως, usque, bis dass.
 ὠφου! Ausdruck des Schmerzes, oh! 21, 49 etc.

Ueber die Umwandlung der Buchstaben merke man
Folgendes:

A.

1) α geht selten in andere Vocale über, als: τέσσαρα (τέσσαρα, vier), πελάτι (für παλάτι, Palast), περικαλώ (neben παρακαλώ, bitten), ἄστρη (neben ἄστρα, Sterne), σομάρι (σαγμαρίον, Sattel) etc.

Dagegen finden wir oft die andern Vocale in α übergehend, und zwar: a) ε, sehr oft als: ἄντερο (ἐντερον, Darm), ἀξάδερφος (ἐξάδελφος, Vetter), ἀλαφρός (ἐλαφρός, leicht) etc. b) η, als: κανάτα (κανήτιον, Kanne), βελόνα (βελόνη, Nadel), ζεύλα (ζεύγη, Joch) etc. c) ο, sehr oft als: ἄμμάτι (ὀμμάτιον, Auge), ἀνύχι (δούχιον, Nagel), ἀντόντι (ὀδόντιον, Zahn), ἀφροῦδι (ὀφρύδιον, Augenbraue) etc. d) υ, als: ἀπομονή (ὑπομονή, Geduld).

2) α wird sehr vielen Worten vorgesetzt, als: ἀστῆρι (στῆρις, Brust), ἀχειλι (χειλος, Lippe), ἀσκιὰ (σκιά, Schatten), ἀμασκάλη (μασχάλη, Achsel), ἀπαλαίω (παλαίω, ringen), ἀπάρθενος (παρθένος, jungfräulich, Jungfrau), ἀδυνατός (δυνατός, kräftig, stark), ἀτιμάζω (τιμῶ, ehren), etc.

B.

β geht, wenn ein μ vorangeht, in π über, wie: κόμβος (κόμβος, Knoten), ἔμπασμα (für ἐμβασμα, Eintritt) etc.

Γ.

1) γ geht vor μ in μ über, wie: πράμμα (πράγμα, Ding), πλεμμένος (πεπλεγμένος, geflochten), βρεμμένος (βεβεγγμένος, nass), ταρραμμένος (τεταραγμένος, gerührt) etc.

2) wird bei allen Verba auf εῶ zwischen υ und ω, und bei den Verba auf βω zwischen β und ω eingeschaltet, als:

sie trinken), βλέπουνε (sie sehen), πηδούνε (sie springen) etc., θέλομενε (θέλομεν, wir wollen) etc.

6) fällt weg, als: λεύτερος (ἐλεύθερος, frei), φτηνός (εὐδηνός, wohlfeil), παινῶ (ἐπαινῶ, loben), γνοιάζω (von ἔγνωτα, aufmerksam machen), ῥημάσσω (von ἔρημος, verwüsten), γλεντίζω (von ἐγλεντζές, sich amüsiren), ῥωτῶ (ἐρωτῶ, fragen) etc.

H.

1) η geht, namentlich vor ρ, in ε über, als: μερός (μηρός, Oberschenkel), ξερός (ξηρός, trocken), σίδερο (σίδηρος, Eisen), πλερόνω (für πληρόνω, bezahlen), γρεμνός (κρημνός, Abgrund), κερί (κηρός, lat. cera, Wachs) etc.

2) fällt weg, als: μερόνω (ήμερόω, zähmen), γούμενος (ηγούμενος, Abt), μερονύκτι (ήμερονύκτιον, der Tag als 24 Stunden) etc.

Θ.

1) θ geht, wenn ein σ und vorzüglich ein φ oder sein gleichlautendes υ (bei den Doppellauten αυ und ευ) vorangeht, in τ über, als: μιστός (μισθός, Lohn), φτάνω (φθάνω, ankommen), λεύτερος (ἐλεύθερος, frei), φτηνός (εὐδηνός, wohlfeil), εὐτύς (εὐθύς, sogleich) etc., ferner beim Aorist auf φθῶ (αυθῶ, ευθῶ) und χθῶ wie νά γραφτῶ (νά γραφθῶ), νά παυτῶ (νά παυθῶ), νά παντρεφτῶ (νά ὑπανδρευθῶ), νά δεχτῶ (νά δεχθῶ) etc.

I.

1) ι geht in ε über, wie: πέφτω (πίπτω, fallen), σεντόνι (αινδόνη, Betttuch), κερκέλλι (κρικέλλιον, Ring, Thürgriff), πεδυμῶ (ἐπιδυμῶ, wünschen) etc.

2) fällt weg, wie σιάζω (für σιαίζω, anordnen) etc.

NB. Die Neutra auf ι sind nie Proparoxytona und werden alle im Genitiv circumflexirt, als: παιδί (Kind), Gen. παιδιοῦ, πουλί (Vogel), Gen. πουλιοῦ, τραπέζι (Tisch), Gen. τραπεζιοῦ, ἀχείλι (Lippe), Gen. ἀχειλιοῦ, ἀντόντι (Zahn), Gen. ἀντοδιοῦ (für das letzte ἀντόντι, ἀντοδιοῦ siehe νι in ν) etc.

Anmerk. Das ι des Verbums ἰδῶ (ἰδεῖν), oft auch das ει des Verbums εἰπῶ (εἰπεῖν) bildet in der Aussprache keine besondere Silbe (siehe ἡρωῶ und λέγω im Glossar).

K.

1) κ vor τ geht stets in χ über, wie: χτένι (κτένον, Kamm), χτίζω (κτίζω, bauen), ἀχτίδα (ἀκτίς, Strahl), ὄχτω (ὄκτώ, acht) etc.

2) geht in γ über, wie γρεμνός (κρημνός, Abgrund).

Λ.

λ geht, wenn ein Consonant, vorzüglich aber μ vorhergeht, in ρ über, als: ἀρμυρός (ἄλμυρός, salzig), ἀδερφός (ἀδελφός, Bruder), κόρφος (κόλπος, Achselhöhle), ἀρμέγω (statt ἀλέγω, von ἀμέλω, melken), βάσαρμος (βάλσαμος, Balsam), νὰ ξρῶ (νὰ ἔλω) etc.

NB. Das λ wird bei den Sphakioten, wenn ein α, ο, ω oder ου folgt, wie ρ ausgesprochen: γάρα (γάλα, Milch), καπέρο (für καπέλο, Hut), καροῦ (καλοῦ), καρῶς (καλῶς) etc.

M.

1) μ wird dem π. vorgesetzt, als: μπλιό (πλέον, mehr, schon), πιστόλα (für πιστόλα, Pistol), μποντικός (für ποντικός, Maus), πέμπω (πέμπω, senden), ἀμπώῶ (ἀπωῶ, stossen) etc.

2) fällt vor φ weg, als: νύφη (νύμφη, Braut) etc.

N.

1) ν wird vorgesetzt, als: νῶμος (ῶμος, Schulter), νοικοκύρης (für οἰκοκύρης, Hausherr), νάδης (ἄδης, Hölle).

2) wird im Präsens und Imperfect bei den Verba auf ρω zwischen ρ und ω eingeschaltet, als: σπέρνω (σπείρω, säen), σέρνω (σύρω, ziehen), γδέρνω (ἐκδέρω, abschinden) etc., ἔσπερνα, ἔσερνα, ἔγδερνα, aber ῶά σπείρω, ῶά σύρω, ῶά γδάρω, ἔσπειρα, ἔσυρα, ἔγδαρα.

3) fällt vor ῶ, vorzüglich aber bei den Worten, die auf ον, ην und ων ausgehen, weg, als: ἄῶρωπος (ἄνθρωπος, Mensch), ἄῶη (ἄνθη, Blüte) etc., σήμερο (σήμερον, heute), αὔριο (αὔριον, morgen), τὸ μῆλο (τὸ μήλον, Apfel), τὸν ἄῶρωπο (τὸν ἄνθρωπον), τὴν κόρη (τὴν κόρην, Mädchen), τὴ μεγάλη (τὴν μεγάλην), τῶν πολλῶ (τῶν πολλῶν), τῶ γυναικῶ (τῶν γυναικῶν) etc.

NB. Die Silbe ντι (ντη, ντυ, ντει, ντοι) wird, wenn ein Vocal folgt, in δι verwandelt, als: ἀφεδιά (für ἀφεντιά, αὐθεντία, Würde), ἀρχοδιά (für ἀρχοντία, der Adel), ἀντόντι (Zahn), Gen. ἀντοδιοῦ etc.

O.

1) ο geht sehr oft in α über, als: ἄμμάτι (ὀμμάτιον, Auge), ἄργαυο (ὄργαυον, Instrument), ἀνύχι (ὀνύχιον, Nagel) etc. (siehe α).

2) geht in ε über, wie: ἔρεγος (ἔρεκτός, erwünscht), ἐλίγος (ὀλίγος, wenig) etc.

3) geht in ου über, als: κουλλοῦρι (κολλύριον, Kuchen), μουσκάρι (μοσχάριον, Kalb), οὔλος (ὄλος, alles, ganz) etc.

4) wird vorgesetzt, als: ὀπέρουσις (πέρουσι, vorigen Jahres), ὀνόστιμος (für νόστιμος, schmackhaft).

5) fällt weg, als: πωρικόν (ὀπωρικόν, Obst), μονοιάζω (von ὁμόνοια für ὁμονοιάζω, übereinstimmen), μολογῶ (ὁμολογῶ, ver-rathen) etc.

II.

π geht stets, wenn ein τ folgt, in φ über, als: ἐφτά (ἑπτά, sieben), φτωχός (πτωχός, arm), ὄφτος (ὀπτός, gebraten), φτέρνα (πτέρνα, Ferse), φτερό (πτερόν, Feder), ἄφτω (ἄπτω, anzünden), βαφτίζω (βαπτίζω, taufen) etc.

P.

ρ geht in λ über, wie: πλώρη (πρῶρα, Vordertheil des Schiffes), ἀλέτρι (ἄροτρον, Pflug) etc.

Σ.

1) σ wird dem Worte vorgesetzt, wie: σκύπτω (κύπτω, sich bücken).

2) wird dem Worte angehängt, als: ἀντίς (ἀντί, statt), πότες (πότε, wann), τότες (τότε, dann), ὕστερις (ὑστερον, nachher) etc.

3) fällt weg bei allen Feminina auf ις, als: πόλι (πόλις, Stadt), τάξι (τάξις, Ordnung), ὄρεξι (ὄρεξις, Lust, Appetit) etc.

T.

1) τζ wird wie ds, τσ wie ts oder z ausgesprochen.

2) Die Silbe τι (τη, τι, τυ, τει, τοι, auch τε) wird, wenn ein Vocal folgt, in τι verwandelt, als: στρατιώτης (στρατιώτης, Wanderer; Soldat), ἄμμάτι (Auge), Gen. ἄμματιοῦ, παλάτι (Palast), Gen. παλατιοῦ, χαρτί (Papier), Gen. χαρτιοῦ, τέτιος (für τέτιος, solcher), φτυῶ (πτύω, ausspucken), πατιῶ (πατέω, treten) etc.

Υ.

1) υ geht in ε über, als: μέρμηγας (μύρμηξ, Ameise), ἄχαρα (ἄχυρα, Stroh), πίτερα (πίτυρα, Kleien), σέρνω (σύρω, ziehen) etc.

2) geht in ου über, als: φτεροῦγα (πέρουξ, Flügel), ἀφροῦδι (ὄφρυδιον, Augenbraue), θρουλίζω (θρυλλισσω, zerstückeln) etc.

3) geht in ο über, als: ὄγρος (ὕγρος, nase).

4) fällt weg, wie: γιός (neben ὕγιός, υἱός, Sohn), γιάνω (ὕγιάνω, gesund werden), φαίνω (ὕφαίνω, weben), περήφανος (ὕπερήφανος, stolz), παντρεύω (ὕπανδρεύω, heirathen) etc.

5) υσ mit vorangehendem Vocal geht in ψ über, als: κέψι (παύσις, das Aufhören), Ὡὰ βασιλέψω (Ὡὰ βασιλεύσω), Ὡὰ κέψω (Ὡὰ καύσω) etc.

Φ.

φ geht zuweilen in τ über, als: βλαστημῶ (βλασφημῶ, lästern).

Χ.

χ geht namentlich nach σ in κ über, als: καυκοῦμαι (καυχῶμαι, sich rühmen), χάρτω (κάπτω, schlucken), μίσχος (μόσχος, Moschus), σκίζω (σχίζω, zerreißen), σκολειό (σχολεῖον, Schule), ἄσκημος (ἄσχημος, hässlich), etc.

Ω.

1) ω geht in ου über; als: ἄγγουρος (ἄωρος, unreif), κουδοῦνι (κώδων, Glocke), ἄρσοῦνι (ῥώθων, Nasenloch), πηγοῦνι (πώγων, Kinn), σαγοῦνα (σιαγών, Kinnbacken), σγουράφος (ζωγράφος, Maler) etc.

2) geht in αυ über, wie: ἀύό (ἄδόν, Ei), αὐτί (für ὄτιον, Ohr, doch siehe αὐτί im Glossar) etc.

ERRATA.

- Lied 13, 37, statt: εἶνε, lies: εἴνε
» 13, 40, st.: κόκκα λάκιαν, l.: κοκκαλάκιαν
» 14, 6, st.: βοηθήσης, l.: βοηθήσης
» 14, 10, st.: εἶνε, l.: εἴνε
» 15, st.: (1707 oder 1708), l.: (1715.)
» 15, 12, st.: τση, l.: τση
» 16, 44, st.: εἶνε, l.: εἴνε
» 18, 15, st.: Ἀκούσαν, l.: Ἀκούσαν
» 20, 14, st.: Οὐλ', l.: Οὐρ'
» 20, 17, st.: Ἀνίσως, l.: Ἄν Ἰσως
» 21, 40, st.: ἐπετατάχτηκε, l.: ἐπετάχτηκε
» 23, 13, st.: κεντοῦν, l.: καιντοῦν
» 23, 23, st.: ἀνεβάξασιν, l.: ἀνεβάξασιν
» 23, 35, st.: ἄλλα, l.: ἄρα
» 28, st.: ἀναλώματα, l.: ἀναλώματα
» 28, 14, st.: εἶνε, l.: εἴνε
» 29, 5, st.: ἐγγαριά, l.: ἄγαρειά
» 29, 7, st.: σκοτόνανε, l.: σκοτόνανε
» 38, 3, st.: τρί' ἄλώνια, l.: Τρί' ἄλώνια
» 39, 20, st.: μουσαφίρι, l.: μουσαφίρι
» 41, 51, st.: ντσαμιού, l.: τζαμιού
» 42, 3, st.: κονηγᾶ, l.: κονηγᾶ
» 48, 72, st.: ἀτλής, l.: ἀτλής
» 48, 89, st.: κουλούργια, l.: κουλούργια
» 50, 12, st.: Ἀνίσως, l.: Ἄν Ἰσως
» 51, 27, st.: τᾶ, l.: τ'
» 51, 32, st.: ἐκέντησε, l.: ἐκαίντησε
» 56, 33, st.: φλεντσάνι, l.: φλετζάνι
» 60, 9, st.: Χάνουνται und χάνετ', l.: τρέμουνε und τρέμει τ'
» 61, 28, st.: φεβω, l.: φέρ'

- Lied 89, 7, st.: Ὑπνον γλυκὺ νὰ κοιμηθῆς etc., l.:
 Νὰ θάσῃς εἰς τὴν κλίνη μου κί' ἄσπρα βυζιά νὰ πιάσῃς
 Κ' Ὑπνον γλυκὺ νὰ κοιμηθῆς:
- » 140 als Titel zu setzen: Ἡ Σουσάνα.
  - » 219, st.: τρυγοπούλα, l.: τρυγοπούλα
  - » 244, 18, st.: Μπαῖμ, l.: Μπραῖμ
  - » 262, 28, st.: σου, l.: σας
  - » 262, 25, st.: τέσερις γιὰ φτύλια, l.: τέσερις γιὰ φτύλια
  - » 274, 2, st.: Συμπεθεριὸν, l.: Συμπεθεριὸν
  - » 302 nach Vers 11 hinzuzufügen:
    - Οἱ γονιοὶ θεὰ τὰ φέρουν
    - Γιὰ ἴδωτ' ὄρεξιν τὴν ἔχουν.
    - Ποῦ 'νιε τοῦτα; ποῦ 'νι' ἐκεῖνα;
    - Ποῦ 'ν' τσῆ ζόγιας τὰ παιγνίδια;
    - Οἱ μπαρμάδες δὰ τὰ φέρουν etc.
  - » 306, st.: ἀλάβρητο, l.: ἀλάβρητο
- Μαντινάδα 18, 2, st.: μονοχῆ, l.: μοναχῆ
- » 29, 1, st.: Ἄνισως, l.: Ἄν ἴσως
  - » 119, 1, st.: πυροφίτιλο, l.: πυροφύτιλο

